ABBREVIATIO PII PONT. MAX. SVPRA DECADES BLONDI AB INCLINATIONE IMPERII VSQuE AD TEMPORA IOHANNIS VICESIMI TERCII. PONT. MAX.

EX LIBRO PRIMO.

FVIT autem in Vrbe Constã
tinopoli Romanum Imperiũ
magna cum gloria sub Cõstã-
tino Constantini filio ac p tẽ-
pora filiorum eius & amplius
usq; ad Theodosii senioris fi-
lios Hpnorium & Archadiũ
per Annos circiter Septuagin
ta Sub illis uero magna Impe
rii inclinatio facta eſt. Intrantibus Ytaliam Gothis & Ro-
manam Vrbem inrumpentibus paulo ante quam Beatus
Hieronimus e uita decederet: & poſtremo Galliaſ atq; Hi
ſpanias uaſtantibus: Paulo poſt & Hunorum ſecuta eſt in
undatio: quorum Rex Attila Aquileiã deleuit: q etiã i cãpis
Cathelaunicis cũ Gothis cõflixit cruẽtiſſima uictoria: i qua
Theodericus cecidit Rex Gothorum. Ipſe uero Attila poſt
Aqleiã deletã: domũ rediens noua cõiuge ducta inter dor
miẽdum fluẽte e naribus ſanguie ſuffocatus eſt Odoacer
quoq; Rugorum Rex Quatuordecim annis Ytaliam ſerui
tio preſſit Et Franci tranſmiſſo Reno magnum i Gallia Im
perium queſiuere. Odoacrem Theodericus alter Veſogo-
tharum Rex interfecit: & ipſe Imperium Ytalie conſecutus
eſt: eiuſq; ſucceſſores pluribus annis Ytalie dominati ſunt:
Secuta ẽ & Lõgobardorum calamitas q cũ ex inſula Scautia
exiuiſſent: & aliquamdiu in Germania conſediſſent: &

Ieronimi mors

Huni

Gothi

Rugi Franci

Veſogothe

Longobardi

BIBLIOTECA DE CATALUNYA BC

poſtea in Pānonia cūm Alboino rege ſuo habitaſſent po
Marſes Eumicus
ſtremo a Narſete Eumico uocati Italiā oppreſſere. Sub Iu
ſtiniano tamē aliquantulum res Romona apud Conſtanti
nopolim refloruit: qui per Belliſarium nō ſolum Aſiæ ma
Parthi
ximam partem a Parthorum rabie liberauit ſed ipſam Af
Vandali.
fricam ex fauci[illegible]us Vādaloru[illegible]eripuit. & Gothorum ge
nus ex Roma[illegible]tq; Italia pepu[illegible] ꝑ deleuit q[illegible] Vic
tigem ultimu[illegible] eorum regem [illegible] uictum captumq; dux
it Conſtantinopolim. Sed nō [illegible] glo[illegible]oſa huius uictoria
fuit ꝙ lacri[illegible]oſa Narſetis perſ[illegible] q[illegible] ut diximus Longo
Imperii ruina
bardos ad imperium Italiæ p[illegible]uxit. Maxima uero Impe
rii ruina ſub Heraclio Ceſare contigit[illegible] ſi magno triū
pho de P[illegible]is potitus eſt occiſo Coſdroe filio ac reportato
Lignum crucis
ſa[illegible]e Cru[illegible] ligno Imperii nomen extulit In hereſim tamē
lapſus e[illegible] ſub eo Maumethē emerſiſſ[illegible] ferūt: g[illegible]
tre [illegible] iud[illegible] matre natum: quem Arabe[illegible] & Sarrace
nes ueluti ꝓphetā[illegible] habent. Hic & Arabes & Egiptios et
Syros & Lidos a Romano Imperio ſeparauit et qui noſtra
etate eius blaſphemie ſectatores ſunt ad internitionem &
Imperii Romani & Chriſtiane religionis aſpirāt. a Iuſtinia
no uſq; ad Heraclium anni intercedunt circiter Nonaginta
clades a Turcis
ultima clades a Turcis profecta eſt Qui ut diximus regnā
te apud Francos Pipino ex Scithia in Aſiā migrauere gēs
Gothorum origo
Gothica prius Gethica dicta eſt. Scithe [illegible]i fuere qui in Eu
ropa Thanaidi ſedes proximas habuere ferox hominum
genus & ad mortem paratiſſimum. hos Trogus Pompei
us in Aſia collocaſſe uidetur Reſeorum per Aſiam geſta
comemorans Quos Paulus oroſius Romanas ingreſſos ꝓ
uincias ſocietatem Romani imperii precibus queſiuiſſe di
cit: quam armis uindicare potuiſſent Taceteq; eos a Lucullo
Romanorum duce uictos ac Meſia pulſos. ait idem orato
Octauianus Ceſar
res eius gentis ad Octauianum Ceſarem Tarracone agen

tem profectos ut quam a uictore remotiſſimo pacem pete-
rent facilius impetrarent. Ablauius origine Gothus ſcribit
illos ab Agrippa Dannubium tranſire compulſos ſub Do
miciano fuiſſe reuerſos cum quibus congreſſus Opius Sa-
binus primum: & poſtea Fuſcus Cornelius Romani duces
copias amiſerunt & in prelio ceciderunt Cuius cladis mag-
nitudinem referens Cornelius tacitus interfectorum nume-
rum ſuppreſſit. domuit tamen Gothos & Romanis proui
ciis expulit. Paulopoſt inſignis Princeps Traianus pacēq
dedit in Barbarico ſolo quieſcere promittentibus Eoſdem
anno poſtmodum fere Nonageſimo Anthonius Baſianus
Caracalla in orientem cum exercitu tranſiturus: cum non ſa
tis quieſcerent tumultuariis preliis ſuperauit. Et Anno dein
de Vigeſimo Gordianus Iunior Gothos ad Dannubium
uenire parantes magis repulit ꝙ ſuperauit. Anno exinde
octauo Imperante Philippo qui primus chriſtianorum pri
cipum chriſtianus extitit Romani ſoli prouincias irruperūt
& non ſolum ipſi qui Veſogothe dicebantur ſed Oſtrogo
thas quoqꝫ ſecum duxere Trecenta uirorum milia i armis
habentes: a quibus Meſia & Tracia miſerabiliter uaſtate
ſunt Aduerſus quos miſſus Decius Pannonienſis aliquot
preliiſ ſuperatus: re infecta Romam reuertit Philippus frau
de ſuorum occiſus interiit: Imperator qui eum ſecutus eſt:
eam gentem dimiſit intactam: que ſub Gallo & Voluſia-
no fedus cum re publica innouauit. Quibus Imperatori-
bus ſublatis Valerianus qui eis ſucceſſit: in uincula Saporiſ
Perſarum regis deductuſ eſt Quo tempore Triginta tiran
ni Imperium lacerauere: Gothi Bithiniam inuaſerunt Nico
mediam uaſtauerunt Traciam & Macedoniam occuparūt
Theſſalanicam obſederunt: Deinde Macriani ducis uirtu-
te in Achaia ſperati receſſere: quorum alia manus per Aſiā
baccata templum Diane Epheſie ſpoliauit atqꝫ incēdit. Re

Gothoꝝ. ccc. milia ſu-
perantur

Galluſ et ualuſiāuſ im-
peratoreſ

xxx. tyrāni impii

Macrianuſ Gothoſ ſu-
perauit.

p̄ſſit v̄o eo℞ audaciā Mox latius ṽagaturā: Claudius impe
rator eius nominis ſecundus: q̄ plura Biennio ꝙ̄ q̄ſquā Ro

Gotho℞. ccc. milia oc-
ciduntur

mano℞ pricipū decēnio ſūma felicitate cōfecit. Trecēta enī
Gotho℞ milia d̄leuit. duo milia nauiū ſubmerſit: pugnauit
apud Meſios: et multa p̄lia apud Martinopolim cōfecit Ca
pti ſunt plerique Reges: capte diuerſa℞ gētiū nobiles femine
replete barbaris cultoribus Romāe ꝓuincie: Nec ulla fuit

Gothi ſerui

regio que Gothicū ſeruū triumphali quodā ſeruitio nō ha-

Claudii remuneratio

beret. Claudiū ob eā rem bn̄ geſtā Senatus ſtatua aurea do
nauit. Aurelianus etiā princeps fortiſſimus Canabiū Regē

Canabius Rex Gotho
rum occiditur

Gotho℞ nouos ultra danubium motus pantem cum qnq;
milibus interfecit Quo in prelio capte ſunt decem mulieres
uirili habitu pugnātes quas in triumphum ab Aureliano

Amazones

ductas titulus p̄ferebat Amazonibus ortas eſſe. Idē Gothi
anno deinde trigeſimo reſumptis uiribus nouos intentauer

Sarmaciā Gothi occu
pant

motus. Sarmaciā enī Europe Barbarici ſoli Romano℞ ꝓui
ciam ſuis cōterminam Scithie finibus occupauerunt: quos
Flauius Conſtantinus magnus nō minor ꝙ̄ Claudius clade
profligauit & tn̄ renouato cū his qui cladi ſupfuerant fede
re ipſis in bello quod contra Licinium in oriente geſſit eſt u
ſus. Continuerunt ſe poſtea Gothi tot cladibus acceptis in
ſuo natali ſolo intra Scithiam Romanis ꝓuinciis adiacentē
per annos circiter Septuaginta Quo tempore Huni malo

Huni Oſtrogothas
ſubiecere

Romanorum Oſtrogothas accolas ſuo ſubiecerunt Impe-
rio Sunt autem Huni & ipſi Scithe: ſed magis efferati quā
Gothi ut qui montibus ripheis propinquiores exiſtunt.
Gothi bifariam diuiſi fuerunt Alii Oſtrogothe dicti ſunt
Alii Veſogothe id eſt orientales & occidentales. Sic enim
Germanica ſonat appellatio Veſogothas ſuis ſedibus Hu

Huni Veſogothas ex
pellunt

ni eiecere: qui ab ultima Meotide inter glacialem Thana-
ym & Maſſagetarum imanibus populis eruperūt ubi clau
ſis rupibus feras gentes Allexandri clauſtra cohibuere Ve

ſogothe tranſito Danubio fugientes a Valente Imperatore ſine ulla federis pactione ſuſcepti fuerūt. Deinde propter intollerabilem auariciam maximi ducis fame & iniuriis adacti arma corripuere. Euicto Valentis exercitu per Traciam ſe immiſcentes omnia cedibus & incendiis fedauere Sed Ablauius ſcribit Oſtrogothas ab Hunis prius pulſoſ fuiſſe. Et inde Veſogothas metu perculſos in Romanorum fidem tutelamq; confugiſſe Impetrata ſede citra Danubium in Meſia a Valente cum Chriſti fidem accipere promiſiſſet Valens autem dedit illis Arriane hereſis Epiſcopos a quibus Veſogothe non tam conuerſi quam peruerſi fuerunt p̄fecitq; Lupicinum atq; Maximum Romanos duces: qui curarent aduenis neceſſaria importari qui per auariciam illos oppreſſere. Ob quam rem Frigiternus Alateus & Saphia Gothorum Reguli cōmoti Lupicinum ac Maximum interfecerunt Et in libertatem ſe erigentes Daciæ Ripenſis Meſie Tracieq; poſſeſſoribus tributa imparauere aduerſus quos Valens profectus Quintodecimo Imperii ſui Anno cum Veſogothis in Tracia congreſſus magna ſtrage ſuperatus eſt: & ipſe ſagitta ſautius cum in uille cuiuſdam caſam deportatus eſſet ab inſequentibus hoſtibus deprehenſus ſubito igne conſumptus eſt Qua uictoria elati Veſogothe Cōſtantinopolim obſederunt: quā Dominica Valentis uxor peccunia in populum diſtributa ſeruauit & Gratianus Valentis nepos qui Occidentale gubernabat Imperium afflictis rebus ſuccurrens Veſogothis reſiſtere ſtatuit Ad quam rem Theodoſium ex Hiſpaniis accerſitum ingenti uirtute uirum conſortem Imperii declarauit. qui apud Sirinium indutus purpura Veſogothis congreſſus multis & magnis preliis eos ſuperauit & uictor Conſtantinopolim intrauit Deinde pacem cum Athanarico Veſogothorum Rege p̄cuſſit Ablauius ſcribit Theodoſium quamq; uincentem.

Valētis Impris auaritia

valētis exercitus

Arriani epī Gothoſ p̄uertunt

Lupicinus Maximus

Gothi libertatē uendicant

Valētem ſupant & cōburunt

Cōſtātinopoli obſidēt

Gracianus Imp̄ator

Theodoſius veſogothas ſuperat

Athanaricus Rex go·

pax cum Gothis

morbum incidiſſe atq; ideo Gracianum pacem cum Veſo-
gothis conſtituiſſe: quam liberatus breui Theodoſius ob
Athanarici mors
reuerentiã college uiolare noluerit. Athanaricus per amici
ciam Conſtantinopolim ingreſſus: admiratus urbis magni-
Gothi reip. militant
ficentiam: illic morbo correptus interiit. Et Veſogothe Re
Gracianus occiditur
ge carentes Thodoſio & rei publice militarunt Gracianuſ
paulo poſt apud Lugdunum Gallie ciuitatem interfectus
fuit Arbogaſti & Eugenii opera aduerſus quos Theodo-
Gothi occiduntur
ſius profectos Gothos premiſit: qui ad internitionem occi
Theodoſius Mediolani obiit
ſi fuerunt. Theodoſius apud Mediolanum in matura rei-
publice morte preuentus eſt Archadio & Honorio ſucceſ
ſoribus relictis: Ordinauerat idem tres Duces Ruphinum
Gildo africã occupat
qui orientem Stiliconem qui occidentẽ & Gildonem qui
Africam gubernaret. Hic ultimus Imperium Africe ſibi uẽ
dicauit aduerſus quẽ miſſus ab Honorio. Maſtelrerius fra
ter eius: cuius filii a Gildone fuerant interfecti Gildonẽ ip-
ſum prelio ſuperatum cupientiſſime interfecit Sed imitator
Ruphinus in oriente moritur
fraterne impietatis a militibus eſt occiſus Ruphinus, dum
Barbaris ad rebellionem paratis Imperium ſibi parat in o-
riente Archadio curante interfectus eſt Stilico genere Vã
dalus duas Honorii filias in matrimonium accepit Cum
prima obiiſſet intacta. impietatem ſuam magnis ſimulatio-
nibus texit. Eucherio filio ſuo Imperium parans quod non
Sueui Alani
prius attentare auſus eſt quam Imperatores maximis cala-
mitatibus inuoluiſſet. Ob quam rem Sueuorum Burgũdo
rum Alanorum & Vandalorum immanes gentes ad inua
dendas Gallias inuitauit. & Veſogothis ulterius ſtipendia
dari diſſuaſit Sperans Veſogothas deſperatione coactos
in Ytaliam proficiſci: & ſe Ducem aduerſus eos decerni: q
Anno dñi. cccc. vii.
copiis ingentibus inſtructis facile Imperium obtineret.
Ano itaq; Septimo & quadringenteſimo Chriſtiãe ſalutis
Stilico & Aurelianus Conſules creati ſunt: Quo tempore

Veſogothi ſtipendio priuati. in Pānonia receſſerunt ubi regem. quo per annos Vigintiquinq; caruerant. creauerunt Rex autem qui creatus eſt Alaricus fuit ex familia Balthorum in Gothis nobiliſſima natus: Cui & Radagaſus et ipſe Gothus cū ducentis milibus ſe adiunxi. Hi duo & Traciam & Pānoniam & Noricum & omnem Illiricū & primam Ytalie partem miſerandis ſtragibus ac direptionibus afflixerunt. Radagaſus ytaliam ingreſſus & Appenninū tranſgreſſus apud feſulas conſedit ubiq; Duce Stilicone obſeſſus eſt Qui cū inopiam rerum omnium pateretur fugeſe cōmiſit Sed captus & pauliſper retentus Deinde interfectus eſt. Gothorum tacita captura facta ut more pecorum uenderentur Quidam non ſtiliconem Radagaſum cepiſſe ſed Vldin & Saurum quorum alter Hinrus alter Gothus Romane reipublice militabat poſt cladem Radagaſi Alaricus cum Veſogothis Imperio militare conſuetis ytaliam intrauit atq; uſq; Rauennam progreſſus in loco cōſedit cui dicitur Candianum. Interea Barbari Sueui ac Burgūdi & Alani ad ripam Rheni peruenerant Stilico haud ultra differendum ratus cum omnibus copiis a Conſtantinopoli mouens terreſtri itinere i ytaliam properauit atq; per Aquileiam & Altinum Patauinūq; agrum in Rauennatem delatus eſt. & ubi nūc Ferraria eſt conſedit Tum uicus erat muro munitus Alaricus e Candiano recedens ad Polentiam uicū ſe recepit uiginti milibus paſſuum a Rauenna diſtantē. Stilico Rauennam intrauit & rei militaris peritia callens pluribus cladibus Alaricum affecit. potuiſſetq; deleř ſi uoluiſſet ſed noluit atq; ita tribus annis bellum protraxit. Alaricus perfidiam Stiliconis Honorio ſignificauit orans ut ſibi ſedes in ea parte Gallie darētur ad quas Sueui Alani & Burgundiones ducibus Vandalis irrupturi uidebantur. Reſciuerat Honorius ea etiam per alios ſcripſitq; Stiliconi ut pā

Alaricus Rex creatur

Balthorum familia

Gothi uenduntur

Patauinū Ferrarie locus

Saulus Hebreus Dux Stiliconiſ

Gothi Vrbem capiūt
Hieronimi tempus

Maxima fames Vrbis

Rome pria dſtructio
Anno ab Vrbe condi ta
ab incarnatione xpi

cem cum Gothis faceret: diemq̄ ſtatueret qua ſe illi in Gal lias conferrent. paruit Stilico. & multa Gothis per ſimula tionem conceſſit ac maiora pollicitus eſt: quos poſtea ſacra paſca die ſecuros et per religionem ocioſos ex improuiſo aggreſſus eſt. Immiſſo Duce Saulo gente & religione He breo: Qui ardentiori odio Chrſtianos ſacra die perſecutus eſt. magnamq̄ cedem edidit. Sed cum pauci aduerſus mul tos pugnarent: Alaricus quam raptim aciem ſtruxit. Et in Hebreum ruens uſq̄ ad internitionem eius copias deleuit. Et ommſſa Gallie cura aduerſus Stiliconem ſe conuertit. Stilico animo conſternatus auxilia ab Imperatore poſtula uit Honorius Duces miſit qui Stiliconem & Eucherium di gna mercede interfecerunt Gothi tamen ytaliam per annū liberius populati Vrbē obſederunt et nullo defenſam exer citu nō tm̄ paruo negotio irruperūt: Que tpe Hieronimus apud Bethlehem floruit. Capta eſt Vrbs que totum cepit orbē Sed fame periit ante q̄ gladio Et ut Hieronimus ad principiam ſcribit uix pauci qui caperentur inuenti ſunt ad nepharios cibos irrupit eſurientium rabies & ſua inui cem membra laniarunt: dum mater non parcit lactanti infā tie & recepit utero quem paulo ante effuderat. Id factum ē kalendis aprilis: Tuncq̄ primum Roma rerum domina eſ ſe deſiit. Annus tunc Vrbis ſexageſimus quartus & cente ſimus ſupra milleſimum numerabatur: Qui ſalutis Chriſti ane Duodecimus & quadringenteſimus fuit. Prohibuit A laricus ne fugientes ad Baſilicas Petri et Pauli lederentur. Iuſſitq̄ a cedibus & ſanguine temperari. Ibi capta eſt Gal la Placidia Theodoſii ſuperioris filia que Barbara caſtra ſecuta eſt. Gothi Tertia die Vrbem egreſſi Campaniam Lucaniā et Brutios populati ſunt Tēpeſtateq̄ prohibiti ne in Siciliam tranſirent. Interim Alaricus apud Conſentiā Brutiorum Vrbem: que hoc anno vi capta & direpta eſt.

morbo correptus interiit. Corpus eius locello ditiſſima ſup pellectile completo: in alueo driuati amnis Baſenti cōdiderunt. Alarico ſucceſſit Athaulphus et ipe Baltus cui Placidia dſponſata ē: et apud forū Cornelii nuptie celebrate ſūt hec mulier uirum magnope drliniuit ita ut in reditu per urbem a cedibus tempatum ſit et Vrbs ſuis magiſtratibus dimiſſa. Fuerat animus Athaulphi Romā rurſus delerẽ et nouam condere Gothiāq; appellare et Impatoribus futuris nomen relinquere Athaulphum Auguſto inuidens qui de ſe poſteris nomen dedit Sed Placidia hec omnia ex mente eius auertit & fedus inter uirum et Impatores conſtituit. Oroſius dicit Alanorum Sueuorum & Vādaloꝝ gentes ante biennium Romane irruptionis p Stiliconem concitatas inuaſiſſe Gallias Nec dicit unde fuerint Plinius Vandalos et eoꝝ ptem Burgundiones unam eſſe dicit ex Quiq; interioris Germanie ptibus Et paulo poſt Sueuos illis proximos ponit Alani autem & ſi origine ſunt Scithe. In ipſis tamen Vādalorum regionibus habitabant. ſed Sueuos Octauius Auguſtus teſte Suetonio ex Germania in Citeriores Rheni ripas tranſtulit. Eiuſdemq; Auguſti temporibus ea pars Vādaloꝝ qbus Burgundionibuſ poſtea fui nomē ad octuaginta armatorum milia. Vlteriores Rheni ripas inſederant: quos Druſus & Tyberius Ceſares ſicut Cornelius refert poſt ſubactam interiorem Germaniam in ſedes proprias repulerunt. Et extra Vrbes munitaq; loca diſſiparunt A quibus habitandi uicatim modis quos patrie gētis Vocabulo Burgos appellabant Eos Burgundiones fuiſſe Appellatos aſſerit Oroſius. facta eſt & alia in hiis gentibus mutatio. Nam Vandali a Fluuio Regionis ſic dicti ſe Sclauos dixere. a Nomine gentis Que ab Oſſero Cymmerico in Thanaym fluuium habitare ſolita eſt. Et tamen cum eorum pars tempore Mauritii Ceſaris in

Alarici mors

Athaulphus ſucceſſit

Placidia uxor

Sueui

Alani

Burgundiones prius Vandali

Vandali Sclaui

Sclaui apud thanaym

Boemorꝝ Polonorum denominatio

Franci Germana gens Franconia

Honorius Archadius

Treuiri

Edui Veſuncii Lingo-
nes Cabilões Matiſco-
neſ

Gracianus Britaniam

Conſtantinus Impr eli
gi ur

Dalmaciam & Illiricum commigraſſet: qui domi mãſerunt
partim Bohemi partim Poloni dicti ſunt. Vandali ergo
Burgundiones & Alani ſuadẽte Stilicõe iũ Gallias trãſieꝛ
Sueuoſqꝫ qui in Eduis erant ſibi adiunxere Tricenta arma
torꝝ milia fuiſſe tradunt Franci etiã tunc erãt in Gallia Ger
mana genſ ex prouincia Franconia quam Conſtãcius Flauii
Conſtantini filius primus Romanorum ducum domauit. in
patria. ob q̃m rẽ uſqꝫ ad tẽpora Honorii et Archadii ꝗeti
in patria mãſere Sed horꝝ Imperii anno ſeptimo mutandi
melioris ſoli gr̃a patriis ſedibus relictis Rhenum tranſmiſe
runt & apud Treuiros Matricorenſes qui & Methenſes
ac Leucos qui & Tullenſes Veredunẽſeſqꝫ cõſederãt quos
Sueuis ob uetuſtas ſimultates inſtigantibus Vãdali Burgũ
dioneſqꝫ & Alani Rhenum per uim & arma tranſire & in
Frãconiã ſe recipe compulerunt. Frãcis ultra Rhenũ pulſis
Vãdali Alani et Sueui ad diripiendas uaſtandaſqꝫ Gallias
ſnnt profecti: Burgundiones ſedes delegerunt apud Eduos
Veſuncios Lingonas Cabilonenſes et Matiſconẽſes in q̃buſ
proximis Ciuitatibus ad hec uſqꝫ tempora ꝑmanſere et no
men terre Burgũdie datũper annos iam mille Vãdali Sue-
ui & Alani relictis in Eduis Burgunnionibus in Aquitani
am trãſiere omnemqꝫ Galliarum partem intra phyrheneũ
et Ligerim populatõibus fedarunt. conatiqꝫ in Hyſpanias i
rumpere difficultate montium ftenti ſunt. Eodem tempore
Gracianus inſulam Britanie eius terre municeps per tyran-
nidem inuaſit et a Romanis militibus mox occiſus eſt. qui
Conſtantinum quempiam ex infima militia ſola ſpe nomi-
nis inducti Imparorem elegerunt Is tranſiit in Gallias cõtra
Barbaros Et apud Cenomãnos ſe continsẽ pacem cum illiſ
tractauit ſed illuſus eſt. miſit tñ Iudices in Hiſpanias quos
prouincie obediẽter acceptarũt. Didimus tñ et Veranianuſ
Palentini fratres nobiles & in patria locupletes ſpreuerunt

a6

ut contra eum & Barbaros phyrenei Caſtra Imperatorū Honorio conſeruarent: Quod multo tempor̄ fecerunt: nullo adiuti publico ſumptu. Sed tantummodo ſeruorum vernaculorumq́ manu: aduerſus quos miſit Conſtantinus Barbaros Pictos: qui ab Honorio quietis ubiq́ rebus in fedus recepti. & in militiam Brittanicam allecti Honoriaci uocabantur. A quibus duce Conſtantio filio: Quem ex monacho Ceſarem Conſtantinus dixerat in Hyſpanias miſſis Didimus & Veranianus interfecti ſunt. & Palentinus ager populatus. Interea Pagani proxima Pyrhene incolentes ipſius montis ſaltus pro ſua ſalute tueri annixi ſunt: quos Cōſtantius Honoriaciq́ Viribus deturbabant. ac Vandalos Sueuos & Alanos intra Hyſpanias amiſerunt: Vt eorum freti auxilio: in preda ſemel deguſtata poſſent licentius deſeuire. Et Barbari quidē patefacto pyrhenei clauſtro Horrendas & inauditas ſtrages hominum commiſerunt. Vrbē Aſturga expugnarunt. Toletanum agrum uaſtauerunt: urbem non ualentes euincere: Et Thagi amnis fluenta petentes: ad Oliſſiponis menia conſedere: Vnde accepta pecunia diſceſſerunt. Interim Conſtantius Ceſar Conſtantini filius ad genitoris Copias ſe contulit: qui Arelati ſe continebat aduerſus Honorium & Veſogothas ſe muniens: quos fama eſſet cum ipſo Imperatore aduerſus Ceteram Barbariē tyrannoſq́ eſſe ducturos: Qua ſuſpitione adductus Conſtantinus alterum filium Conſtantem Viennam miſit. ut uēturas ex Ytalia copias ne Veſogothis iungerentur deſtineret. Hoc tempore Archadius apud Conſtantinopolim deceſſit: cui ſucceſſit Theodoſius minor eius filius: & Honorius Veſogothorum aoitatione reſpirans Qui apud Barchilonem in Hyſpania citeriori quieti cōſedebant: tyrānos tollere ſtatuit. Sperans & Barbaros poſſe deler̄ Cōſtātiūq́ Comitem magiſtrum militie d̄clarauit: qui dux impiger ex

Barbari picti

Conſtantius ex monacho ceſar Dindimus & frater occiditur.

Aſtruga Vrbs capit̄

Archadius Impr moritur Theodoſius ſucceſſor

Patricia gente Romanũs in Gallias profectus Conſtanti-
num tyrannum apud Arelatem captum interfecit:Cōſtāciũ
ṽo Cōſtātini filium Gerōtius Comes ſuus apud Viennam
occidit atqꝫ in eius locũ maximũ quendā ſubſtituit. Ipſeqꝫ
Gerontius paulopoſt a ſuis militibus eſt necatus Et milites
ipſi Honorio reconciliati Maximũ purpura exutũ in Hyſ-
paniā ulteriorē relegarunt & in Africā ab Honorio traiice
re iuſſi ſunt. Et inde in Italiā reuocati:Britania ṽo miſis lega

Britania recuperatur

tis recuperata eſt. Iouinus ṽo nobilis Gallicus ut primũ ty
ranidem aſſumpſit et frater eius Sebaſtianus occiſi ſunt per
idē tēpus Athaulphus Veſogothaꝝ Rex petitā iniquis cō

Athalus Impris noie inſignitus

ditionibus pacē nō impetrauit Ob quā rē Athalo quodā
Imperatoris noie inſignito et ſecũ adducto:ulteriorē Hyſ-
paniā et Africā iuadere ſtatuit:Athalus Iudices in Africā
miſit quoſ Heraclianus ad cōſeruationē Africe miſſus expu
lit. et claſſe compata in Athalũ duxit. eumqꝫ maritimo p̄lio
ſupauit ꝙ fugiēs Hiſpanis ſe credidit:& ab his uinctus uſqꝫ
ad Arelatum ad Conſtanciũ Comitē ductus:et deinde ad
Honoriũ miſſus ꝙ eum Rome añ currũ in triũpho duxit:
& poſtea manu priuatũ longioris uite ludibrio apud Lyp
parim Inſulā conſeruari iuſſit. Heraclianus autē ob rem bñ
geſtā cōſulatum adeptus in ꝑfidiā lapſus eſt. Sabini enim

Claſſis.iiii.miliũ nauiũ

generi ſui conſilio uſus claſſem Quatuor miliũ et Septingē
taꝝ nauium armauit in Africa atqꝫ in ytaliam traiecit ubi

Marinus Comeſ

eſtenſione facta eum in urbem duceret Marinum Comitem
cum Romano populo obuium habuit:territuſqꝫ prius quā

Eracliani turpis fuga

prelium cōmitteretur fediſſimam fugam fecit Arrepta enim
onerarie nauis ſcapha:ſolus Cartaginem rediit atqꝫ ibi mili

Sabinus exul

tari tumultu interfectus fuit. Sabinus Conſtantinopolim
fugit:Vnde ad Honorium ductus:exilio eſt dampnatus
atqꝫ hoc modo forma Imperii pulchrior reddita eſt. Aph-

Africa pacatur

rica pacata Sed reſtabant Veſogothe et alii Barbari in Hi

ſpania ac Gallia In Veſogothas igitur primo exercitū mittere ſtatuit: que prouincia Conſtantio Comiti demandata eſt: qui apud Arelatum exercitu reparato breui Athaulphum Regem commeatum omni ora Galliarum & citerioris Hyſpanie Marittima intercluſit Narbonamque linquere & in ulteriorem Hyſpaniam fugere coegit. In quas difficultates adductus Athaulphus cum exercitum reparare uellet: a ſuis militibus interfectus eſt Tertio Anno poſtq̄ creatus fuerat: imputantibus ꝗ uxoris placidie blandiciis illectus: noluiſſet Imperatorem inuader̄ Tyrannorum motibus agitatum: Cui ſuffectus eſt Sigericus qui cum pacis ab Imperatore oblate: cupidus uideretur pari modo eſt obtruncatus Et Vallia ei ſurrogatus: qui ſuorum militum rabiem expleturus: magnam eorum manum nauigio & armis inſtructam in Africam ire iuſſit. Sed hii omnes in Gaditano facto Naufragio perierunt: Qua clade territus pacem cum Honorio percuſſit lectiſſimis oſidibus datis Placidiam reddidit atq; obſequium aduerſus alios Barbaros promiſit Qua pace firmata Honorius Conſtantio Ceſari declarato Placidiam ſororem in matrimonium dedit. Ex qua Valentinianum Tertium ſuſcepit: qui Honorio pueritiam egreſſus ſurrogatus eſt Conſtancius Veſogothorum & Vallie auxiliis uſus in Alanos duxit apud Emeritā Luſitanie Metropolim conſedentes Barbari enim Hiſpanias inter ſe diuiſerant. Vandalis Betica que ab eis Vandaloſia dicta eſt obuenit Alanis Sueuiſq; Luſitania Et ſorte iterum inter Alanos ac Sueuos ducta Oliſſiponem & quicquid ultra ptiet ad Beticā Illi Emeritāq; cū oī Gallicia habuerūt Soli tn̄ Cantabri & Auſtures Gallicie ꝓuicie populi ī fide Romanorum permanſere Conſtantius adiuuantibus Veſogothis Alanos apud Emeritā graui ꝑlio uicit. eoꝶ regē Achatā iterfecit q̄ clad̄ ceteri Barbari cōterriti pacē ab Ho

Athaulphus occidit et Sigericus eiuſ ſucceſſor

Valentinianus Honorii ſucceſſor

Emerita Luſitanie urbs

Cātabri et Aſtures in fide manſerunt

Tertullus tyrannidem accipit & a Romanis breui occiditur

norio petierunt Interim Tertullus uir patricius Imperium
Rome aſſumpſit:quem magna pars Ytalie ſequebatur Sed
a Romanis Honorio fidem ſeruantibus: breui occiſus eſt
Nec propterea abfuit quin inuentus ſit alter Athalus Im-
perium Rome inuadens Quibus difficultatibus adductus
Honorius: Rauennam uenit & conſtantius Vandalis ac
Sueuis petite pacis ſpem faciens:cum Placidia coniuge ad
Honorium tranſiuit Quod audientes Romani tyrannum

Athalus a romanis rauennam ducitur

Athalum iniectis cathenis Rauennam perduxere & Impe
ratori munus dedere qui illum manu mutilatum Conſtanti
nopolim relegauit Moxq̧ Honorius Conſtantium purpu
ra indutum occidentalis Imperii conſortem fecit.Prima igi
tur cura fuit:ſtabilito cum Vallia Gothorum rege in Hyſ
paniis federe illum in ceteram Barbariam armare Tholoſa
niq̧ illi cum aliquot Anxitane prouincie Ciuitatibus per-
miſit incolere.Hinc ea regio Vaſtoma dicta eſt:quod lati-
nis uerbis occidentalem Gothiam ſignificat Et hinc Hono
rius Romam perrexit Conſtantius ad paranda in expedi-
tionem Hyſpanicam neceſſaria Rauenne ſubſtitit.Ibiq̧ ſep

Conſtātiuſ moritũr
Eciuſ patricius mgr̃ militum
Doroſcana urbſ Meſie

timo Imperii ſui menſe morte prereptus eſt:eiq̧ ſurrogatus
eſt ab Honorio magiſter militum Hecius Patricius uir for
tiſſimus:cuius genitor Gaudentius ex Doroſcana ciuitate
Meſie oriundus ſub Romanis principibus Militauit: Hoc
tempore Etius Burgundiones nouos motus parantes bel-
lo compeſcuit.Francoſq̧ qui Rheni ripas iterato inſederāt
Gallias irrupturi magna ſuperatos cede repulit in Germa-
niam Et Alanos acerrimis preliis agitauit: qui poſt accep-
tam a Conſtātio Ceſare cladem:apud Oliſſiponem ſub tu-
tela Sueuorum quieuerant Sed audita Conſtātii morte ad
Emeritam reueſi eam prouinciam ſibi uendicare querebāt
Et Vandali ac Sueui tanto metu liberati uolũtaté pacis ob
lecerāt Alāiſq̧ aſtabāt ut Luſitaniā occupent quoꝝ motus

timens Ecius in citeriorem Hyſpaniam ſe recepit: Quod e
gre ferens Honorius Caſtinum Comitem genere Scitham
magiſtrum militum ac Conſulem declaratum Ecio ſucceſſo
rem miſit Caſtinus receptis Ecii copiis et reparato exercitu

Caſtinus magiſter militum

in citeriore Hyſpania ſe continuit nec mouiſſet niſi affuiſſet
auxilio Bonifacius Comes genere Trax.qui Africam pro
Honorio procurabat & beato Auguſtino amiciſſimus fue
rat.Hi ſimul iuncti Caſtinus & Bonifacius res claras cõtra
Barbaros gesſerunt:extuliſſentq; magnopere imperium ni

Bonifacius Trax
Beatus Auguſtinus.

ſi Caſtinus inuidia motus:quia Bonifacius precellere uide-
batur illum in ulteriora Hiſpanie miſſum tanq̃ hoſtibus in
predam obiectum a ſe obligauiſſet Quod ille intelligẽs &
indigne ferens illico paratis nauibus copias ſuas in Africã
tranſportauit.Eoq; tempore Honorius Rome mortuus eſt

Caſtini inuidia

Iohannes quidam curante Caſtino Tyrãnidem inuaſit cui
Ecius patricius aſſenſit ob ignominiam ab Honorio recep
tã:qui eũ ab Hyſpania reuocauerat Et emulatio uirtutis in-
ter Bonifacium & ipſum odium auxerat.Ecius maius ma-
lum meditatus Hunos ad ytalie inuaſionem primus excita
uit gentem ut oſtendimus Cythiam. Que auditis Veſogo
tharum ſucceſſibus eorũ exemplo finibus egreſſa apud Pã-
noniam per id temporis conſedebat.

Honorius Rõe morit̃
Iohãnes Tyranidem rapuit

EX LIBRO SECVNDO

IOhanne apud Vrbem in Imparatorẽ aſſum-
pto Caſtinus ueritus ne Barbari ſe inuaderent
parata claſſe in Africã nauigauit.& apud Yp
ponem cõſedit ſimulans Bonifacii in amicicia
ſe confidere Sed ſuſpecta erat eius beniuolentia Bonifacio
Beatus Auguſtinus eos inuicẽ conciliauit:recepto utrimq;
iuramento Sed Caſtinus doloſe agens circumuenire Boni-
facium nitebatur.Ob quam rem fracta pace ad prelium uẽ
tum eſt.& Caſtinus uictus in Hyſpaniam ſeſe recepit. Erat

Ippone

Auguſtinus Bonifacium et Caſtinũ cõciliauit

autem Caſtinũs Schita & Bonifacius Trax. & hic catho-
licus ille Arrianus: Iohannes audita Caſtini fuga: qui in ci-
teriorem Hyſpaniam ſe receperat: aduerſum Bonifacium
ducere in Africam ſtatuit: conductis militibus qui Hono-
rio pridem per Ytaliam militauerant. Bonifacius qui prius
crudelem Aphrorum gentem ab omni populatione pro-
hibuerat nec eorum ſibi gratiam reconciliaret: liberam eis

Sancti Auguſtini monita

predandi licentiam prebuit. De qua re ab Auguſtino ad
modum increpatus eſt. Tranſeunte autem in Africam Io-
hanne: Theodoſius minor: qui iam quinq̧ annis Impera-
uerat apud Conſtantinopolim audita Honorii morte Va-

Valentiniãus Ceſar

lentinianum Placidie amite ſue ex Conſtantio filium Ceſa-
rem declarauit. Placidia cum filio adoleſcente expeditas in

Rauennates domantur

Ytaliam legiones duxit atq̧ ab omnibus recepta eſt niſi a
Rauennatibus qui Iohannis ſtudioſi erant Sed obſeſſi &
grauiter oppugnati mulileri ſeſe dederunt que in principes
factiõis aniaduertit Iturus in Africam Iohãnes Ytalie curã

Caſtinus gubernator

Caſtino cõmiſerat: qui a Marſilia diſcedens per Galliã cis
Alpinam iter habens urbes & oppida Iohannis retinere

Ardaburiuſ Caſtinũ capit

conabatur: aduerſus quem miſſus a Placidia Ardaburius
orrientis prefectus qui ſepe Parthos profligauerat apud
Vercellas prelium cõmiſit. Quo derelictus a ſuis Caſtinus

Ecius rome capitur

illico captus eſt Ecius etiam & ipſe Rome captus ad Valẽ-
tinianum Rauenne morantem perductus eſt Caſtinuſ in ex
ilium miſſus eſt Ecius conſeruatus eo q̧ Hunis a ſe concita-
tis ſuadere promiſit ut apud Pannonias ſe continerent: qđ

Ecius preficitur Galliiſ

& fecit expurgatuſq̧ nota ſibi impoſita prefectus eſt Gal-
liarum urbibus ac regionibus quas nec Veſogothus neq̧
Burgundio poſſideret Eoq̧ profectus ad Turonios An-

Turones Andegaui Cenomanni Nannetes Ciantes

degauos Ceno mannos & Nanneres ac Cyãtes qui & Ve
neti dicti ſunt ſeſe recepit Valentinianus His peractis a po
pulo Romano accerſitus ex decreto Theodoſii Auguſtuſ

appellarus eſt per id temporis interfecto ut diximus apud
Arelatum Conſtantino Tyranno uacuam militie alias mi
lite Britaniam picti & Scothi Albienſes inuadunt Brittan
noſqꝫ parentes Imperio magnis calamitatibus affligunt. q-
bus cum imploratus Ecius auxilium non daret Neceſſe fuit
cum Scothis ac Pictis federa inire & a re publica deficere
Sed cum Barbariem Scothorum ac Pictorum perferre nõ
poſſent Obtenta ab Ecio una legione iterum ad Romanos
redierunt Que legio breui reuocata eſt: cum Burgundiões
nouos paraturi motus uiderentur Ob quam rẽ rurſus Bar
bari Brittaniam populationibuſ incendiiſqꝫ fedarũ t Quod
ſentiens Valentinianus Gallionem Rauennatem cum alia
legione miſit ac Brittanos in fide continuit. Interea Iohan-
nes in Africa poſt multa uariis in locis & euentu uario cõ-
miſſa prelia a Bonifacio et uictus et interfectus eſt. Quod
intelligens Valentinianus prouintiam a Bonifacio repetiit
aduerſus quem mandata detrectantem Maercius ex Rauẽ-
na. & Gallio ex Brittania cũ magnis copiis miſſi ſunt Qui
bus occurrens Bonifacius in ipſa excenſione congreſſus co
pias eorum profligauit & ipſos Duces interfecit Quã cla-
dem audientes Franci qui prius ab Etio ex Galliis in patriã
repulſi fuerant. denuo Clodione & Moreneo filio ex Fran
conia profecti trãſmiſſo Rheno in Senonum prouincia ſe
dem apud Aurelianenſes Pariſioſqꝫ ceperũt. Etius qui Bur
gundiones totiens profligauerat ut ad internitionem peri-
turi uiderentur Intelligens magnas imminere Imperio cala
mitates: pacem illis conceſſit Nec tamen Valentinianus re-
cuperãde Africe curam obmiſit Sed reparato exercitu Sy
ſulphum egregium ducẽ eo miſit qui Carthaginem ducens
ea Vrbe proximiſqꝫ oppidis breui potitus eſt. Bonifacius
in Mauritaniam fugit Dum hec geruntur Veſogothi pacẽ
cum Imperio tenentes. & ocium abhorrentes aduerſus Vã

Picti Scothi Albiẽſes
Britanie defectio

Britani ad Imperium r̄
dierunt
Legio ex Britania ruo
catur
Barbari Britãiam rur-
ſus inuadunt
Gallio Britones defen
dit
Iohannes tirannus oc
ciditur

Maercius et Gallio cõ
tra Bonifacium
Bonifacius hoſtes ſup
auit

Franci rurſus in Galliã

Syſulphus

Bonifacii fuga

dalos qui magnam Hyſpanie partem occupauerant. bellū geſſere: Sed cum Vandali pares eſſe non poſſent cogitarēt qꝫ ſedes mutare. Bonifacius a Syſulpho preſſus Genſericū eorum Regem in auxilium imploranit ſtipendium predāqꝫ promittens. & Africe multas urbes accepit. Genſericus cō ditionem & impoſitis Vandalis cum uxoribus & liberis atqꝫ omni ſuppellectile in Nauigio ex Betico littore tranſfretauit in Africam. Et Veſogothi relictas a Vandalis ſedes occuparunt. Alani autem & Sueui manſere apud captas per ſortem Luſitanie Regiones. Aduerſus quos Valentinianus Sebaſtianum Comitem miſit. qui ex Terraconenſi Hyſpania mouens in Alanos duxit. Emeritam & Galatie Regionem Congreſſuſqꝫ cum eis bello ſuperior factus Illi relicta Galatia atqꝫ Emerita: ad Veſogothos in Betica confugere. Idem & Sueui fecerunt. Oliſſipone & ceteris urbibus per terrorem relictis. Genſericus in Africam nauigāſ in eas terras ſe contulit. quas Bonifacius ei promiſerat. Id fuit omne litus quod a freto Septe ad Ceſaream uſqꝫ protēditur. Sed non ſeruauere terminos Vandali. qui mox utraſqꝫ Mauritanias . Numidiamqꝫ populati ſūt. neqꝫ his pepercerunt que Bonifacius obtinebat. Carthaginem uero & ypponem Syſulphus tutatus eſt. Ea intelligens Valentinianuſ neqꝫ putans tanto furori poſſe reſiſtere. petenti Genſerico pacem largi us eſt & apud Tingitanam Mauritaniam petitas ſedes. Sic Carthagini & reliquis Africe prouinciis cō ſultum putans. & Barbaram fidem ſecutus Syſulphum in ytaliam reuocauit. ad Ecium miſſurus qui magnas copiaſ in Galliis comparabat. Quod uidens Genſericus rupto fedeſ Carthaginem occnpauit. ac cedibus & rapinis fedauit. Diuina & humana perturbans: Epiſcopum & clerum expulit & Arrianos introduxit. Sic Carthago illa prepotens capta eſt. Anno Quingenteſimo Trigeſimo quito poſtquam

Vandali in Africam

Genſericus Rex

Veſogothe occupant

Alani et Seui

Sebaſtianus in Alāos

Alani et Seui ad Veſogothas fugiunt

Vādaloꝝ ſedes rea

Mauritaniam

Carthago yppone

Tigitana Mauritania

Syſulphus in ytaliam reuocatur

Carthago capitūr

Romanis ceperat eſſe ſubiecta Bonifacius merore confec-
tus uita exceſſit & Auguſtinus Tertio menſe obſidionis
ypponi ante Bonifacium mortem obiit. ne patriam ſuam a
Barbaris quod breui euenit capi ac diripi ui dret Quatuor
decim enim menſibus eam urbem Genſericus obſedit. Bo-
nifacius enim a Vandalis acceptus eo confugerat ypponẽ
ꝙ diu defenderat Aliqui redeuntem in ytaliam Bonifaciũ
tradunt Magiſtrum militie factum fuiſſe & aduerſantem E-
cium prelio ſuperaſſe & paulo poſt obiiſſe cuius ſententie
Proſper eſt. Sed poſſidio priora referenti plus creditur Gẽ
ſericus Africam omnem Egiptum uſqꝫ ad Ethiopiam ſuo
ſubiecit Imperio Per hoc tempus Huni quos diximus in
Pannonia conſediſſe indignati ꝙ ab Ecio prohibiti fuiſſent
ulterius procedere Oſtrogothas Gepidaſqꝫ & alias mul-
tas gentes uicinas coegerunt Romanum Imperium uaſtatu
ri Aduerſus quos Ecius copias apparabat: eam nacti occa
ſionem Scothi ac Picti rurſus Brittanos uexare ceperunt.
Qui non obtento auxilio ab Etio ſeipſos aliquamdiu defẽ
dernnt. Poſtremo Anglos & Saxones cũ Vortigerio Re-
ge in axilium uocauere. eorumqꝫ preda fuerunt. plus enim
Romanis Ciuibus & Brittanorum primoribus quam Pic-
tis aut Scothis infeſti fuerunt Anglici Genſericus per annũ
Africa potitus claſſem in Syciliam duxit magnamqꝫ pre-
dam egit obtinuiſſetqꝫ inſulam niſi Sebaſtianus a Valenti-
niauo ex Hyſpania in Africam copias ducere iuſſus fuiſſet
Quod audiens Genſericus in Africam rediit. Sebaſtianus
autem qui iam Luſitania potitus erat Tyrannidem affectãſ
cum Vandalis & Veſogothis fedus iniit a quibus paulo
poſt circumuentus & interfectus eſt. & Veſogothi Sueui
atqꝫ Alani Luſitaniam Terraconenſemqꝫ Hyſpaniam &
Aquitaniam ceperunt Ita ut a Ligeri fluuio Gallico uſqꝫ ad
Carthaginem Barbari cuncta occuparant. exceptis Aſturi

Bonifacius moritur
Auguſtini morſ

Varia opinio

Proſper ſcriptor
Poſſidius ſcriptor

Ecius contra Barbaroſ

Anglos et Saxones

Genſericus in Syciliã

Sebaſtianus in Africã

Luſitania

Ariouinolus & auſilaſ

Bleda & Attila reges hunorum

Ardaricus Gepidarū

Priſcus epiſtolaꝝ mgr̄

Indigoia Gothus

Vicus Gothoꝝ ampliſſimus

Attile regia aula

Mūdzeticeus attile pr̄

Octar & Roas fratres

Attile mores

Forma Attile

bus & Cātabris q̄ ꝑ ſua conſtantia Romanorum iudices conſeruarunt. Theodoſius iunior ea cogitans Ariouinolū & Auſilam Duces cum magnis copiis in Siciliam miſit ut inde in Africam traiicerent Sed illi diu nectentes moras inſulam magnis calamitatibus aflictarunt donec a Theodoſio reuocati ſunt propter nouum periculum quod ab Hunis Gothiſq; & Gepidis imminebat. Hunorum Reges Bleda & Attila fratres fuerunt. Gepidarum Ardaricus Oſtrogotharum Valamir qui omnem Illiricum Traciamq; uaſtabant. Priſtus qui apud Theodoſium iuniorem epiſtolarū magiſter fuit. ſcribit ſe miſſum Oratorem ad Hunorum Reges in Scythiam Et ingentibus fluminibus tranſmiſſis ad loca perueniſſe ubi dudum indigoia Gothornm fortiſſimus Sarmatarum dolo ocubuerat. indeq; non longe in uicum in quo Rex Attila morabatur acceſſiſſe uicumq; inſtar ampliſſime Ciuitatis fuiſſe Iu quo lignea menia ex tabulis nitentibus fabricata eſſent Quarum tabularum compago ita ſolidum mentiebatur ut uix ab intēto poſſet iunctura comprehendi Triclinia ambitu prolixiore deſtincta porticuſq; in omni decore diſpoſitus Aream uero curtis ingenti ambitu cinctam ut amplitudo ipſa Regiam curiam oſtentaret atq; hanc ſedem fuiſſe attili Regi Barbariem totam tenenti cui pater fuit Mundzeticeo & illi fratres fuere Octar & Roas qui añ Attilā regnū tenuer. Illis vͦ defunctis Bledam cum germano Attila ſucceſſit in regno. fuit aūt Attila ſuperbus inceſſu huc atq; illuc circumferens oculos ut elata potentia Ipſo quoq; in motu corporis appareret bellorum amator Sed ipſe manutemperans conſilio ualidiſſimuſ ſupplicantibus exorabilis propicius autem in fide ſemel ſuſceptis forma breuis lato pectore capite grandiore minutis oculis rarus barba canis aſperſus ſymeo naſo tetro colore originis ſue ſigna pre ſe ferens Theodoſius dum horum conatibus

occurreř cogitat peſtilētia correptus iteriit. Valētiniāus ſecūdus audita morte Theodoſii iunioris pacē cū Genſerico Vādalo℞ rege cōſtituit diuiſa certis ſpaciis Africa cum eo quā pacē et Gēſericus cupide acceptauit ut patas ſibi a ſuis Ducibus inſidias uindicaret quorū ingētē numerū ſecuri pcuſſit et Martianus Theodoſio ſuffectus libēter cōfirmauit ut Hunorū Gepidarū et Oſtrogothorū facilius impetū ſuſtineret aduerſus quos Arneſtitē mgr̄m militū miſit.q illos apud Martianopolim ꝑlio fudit. Sed dū icaute et nimis ani de uictoriā pſeqtur ab Attila circūuentus interficiť Augebanť tn̄ Barbari inopia rei frumētarie et ſeditionibus agitabantur Et pars nobiliū ad Martianū multa promittētē inclinabat. Bleda quoq nō ſatis Attile cōſentiebat.q et lōgiorē militiā diſſuadebat. et Oſtrogotharū Gepidarūq Reges nō tā ſubditos ſed tā ſocios habēdos eſſe cenſebat. ob quā rē dū Budalie urbis muro cingende opam impēdit. fraterna fraude pimiť. Hic Attila unicus Hunorū dn̄s terrori omnibus eſſe cepit Et Andaricū ac Valamirem ſubditorū loco habuit. Statuitq relicta Pānonia et Illirico q̄ ꝓuintie amplius tātas copias alere nō poterāt. ſedes mutare ac Romanū Impiū peſſundare. ad quā rē Eciū Patritium natione Meſium quo cum Iohānis tyranni tpe amiciciā cōtraxerat allicere conatus eſt multa pollicitus ſi ꝓfugas ſuos veſogothas p ſuā & Romanorū a bello ceſſationē punire pmitteretur diſſimulans q aduerſus Impiū aliqd moliri uellet Theodoricum autem qui apud Veſogothas Vallie ſucceſſerat. multis argumentis et rationibus a Romanorum ſocietate diſiungere ſattagebat Veteres inimicicias et vrbis irruptionem cōmemorās cuius obliuiſci Romani non poſſent. Sed fruſtra conatus eſt. Nā Ecius & Theodericus federe iūcti ſunt In qp fedus et Burgundiones et Frāci quorū Rex erat Meroueus. et Saxones riparioli et Lambrones et Sarmate

Theodoſius moritur
Valentianus ſecundus
Pax cum Barbaris
Martianus ſucceſſor
Arneſtites mgr̄ militū
Barbari ſuperantur
Budalia Vrbs
Andaricus Valamir
Attila cōtra Romanū Impium
Simulatio
Meroueus

11

Lambrones
Sarmate
Lutetiani

Nicaſiuſ Epus occidiť
Caput Trūcatū loqť

Cathalaunici Campi
Singibares dux

Theodoricus occidiť
Attila ſuperatur

C.lxv. Miliū hominū ceduntur
Toriſmūdus ſuccedit

Lutetiani Hunorum metu recepti ſūt. Attile preter Oſtrogothas ac Gepidas iūcti ſunt Marcomāni Quadi Eruli & Turingi ita ut Quingenta armatorum milia ſecum duceret Quo exercitu Germaniam ingreſſus multis eam i locis populatus eſt. atqꝫ in Galliam tranſiens primo Remos aggreſſus urbem ui cepit. eamqꝫ ſanguine fedauit nec ſexui nec ſanguini pepercit. Nicaſium urbis Epm capite obtruncauit q͛d etiam preciſum diuini eloquii carmia eructauit. Exinde Aurelianum ſe contulit. Sed cum Fcium ac Theodoricum apud Toloſam in caſtriſ eſſe didiciſſet. reſponſumqꝫ aruſpicum accepiſſet prelium dubium & primarii. hoſtium Ducis necem promittens ratus Ecium caſurum in pugnam exarſit relicta obſidione in Catalaunicos campos Tholoſe ſubiectos deſcendit Singibaremqꝫ Alanorum Ducem qui cū Gothis militabat magnis premiis attraxit ut cōmiſſo prelio ad ſe fugeret atqꝫ in Romanos craſſaretur Quem Ecius intellecta fraude in municipio Tholoſe proximo concluſit. cōmiſſum eſt prelium cruentiſſimum in quo Thedericus ſuorū magis preſſura alliſus quam hoſtium ferro interfectus occubuit Huni terga dederunt. Attila magna ſuorum clade ſupatus iam nocte cadente ad carrorum ſepta confugit Iumentorum clitellas in ſtruem congerens In qua ſi durius aliquid ſibi accideret ſuorum gladio confoſſus ſubiectis flammis illico cremeretur Ceciderunt in eo prelio ex utraqꝫ parte centum et ſexaginta quinqꝫ milia hominū Thoriſmūdus Theoderici filius qui eo in bello militauit. repertum patris cadauer regii funeris pompa Tholoſam detulit. ubi a ſuis Rex declaratus eſt Suadebat Thoriſmundus Ecio ut uictoriā proſequeretur Sed ille non tam uictos Hunos quam uictores Veſogothas ceteroſqꝫ Barbaroſ uerebatur. Suaſit ergo Thoriſmundo ut in regnum ſuum rediret quod fratres occupare conarentur. & ceteros Barbaros domū remiſit. At

tila uero inſtaurato exercitu ad priorem ferme magnitudi-
nẽ ꝑ Germaniã ĩ Illiricũ r̄diit Et Traguriũ Sibinicũ Belgra
dũ Iaderã Segniã Polã pentũ Emoniãq; diripuit. atq; icen-
dit Que opida Marciãus Impr ſine p̄ſidio reliq̄rat. ad Arſi
am ṽo fluuiũ et Tergeſtinũ ſynũ nõnullas Valẽtiniani co-
pias repit. q̄ mox r̄pulſe ſunt. et in Aq̄leiã ſe r̄ceperũt. Atti
la Aq̄leiã obſedit et interim circũiacẽtia opida uaſtauit. ſed
populi eoꝝ ad ꝓpinq̄s iſulas cõfugerãt. deſpaueratq; At-
tila poſſe Aq̄leiã capi: niſi ciconias ex altis turribus pullos
offerẽtes uidiſſet. q̄d auguriũ capiẽde urbis ratus in ꝓpoſi-
to p̄ſtitit. breuiq; ea potitus eſt. Triẽnio eni obſidio dura-
uit. q̄dã r̄ferũt laborãtes fame ciues ſtatuas tanq̄ cuſtodes i
menibus diſpoſuiſſe ac gradũ migraſſe neq; intellectã frau-
dẽ niſi poſtq̄ ciconie ſecure ſup ſtatuas cõſederũt. ſed p̄ma
ſentẽtia uerior. Capta ẽ eni urbs ui ac direpta et ſolo eq̄ta et
mulieres ꝓſtitute quaꝝ una ne pudiciciã admitteret ex ſum
mis edibns in ſubiectũ Natiſonẽ fluuiũ p̄cipitẽ ſe dedit. Hic
Attila Padauũ Vicentiã Veronã Mediolanũ Ticiniũ quã
q̄ ſe ſpontes dedẽtes ne diripent̄ inuaſit ac diripuit: flagel-
lũ ſe dei uocitãs terrorẽq; populoꝝ Ad quem Leo primus
Pontifex Rõanus hortante valentiniano ꝓ ſalute ytalie ꝓ
fectus ẽ Quẽ apud Minciũ amnẽ caſtra habentẽ r̄pit dubiũ
an ultra ꝓgrederet̄. eoꝝ memorẽ que Alarico contigiſſet.
Molliuit eũ põtifex et domũ ut r̄diret p̄ſuaſit. ferunt dũ Põ
tifex loq̄retur uiſos Attile fuiſſe uiros duos ſtrictoſ tenẽtes
gladios eiq; minitantes niſi p̄eret quoſ putant Petrũ et Pau
lũ fuiſſe r̄diit ergo i Noricũ Attila ubi nũc Baioaria et Au
ſtria ẽ. Quẽ Honoria Valentiniani Imp̄atoris ſoror p eunu
chũ pellexit ut ſe cnpientiſſimã in uxorẽ precibus ac minis
extorq̄ret a fratre q̄d ille multis modis intẽtauit. Impetraſ-
ſetq; niſi mors eius interueniſſet Is enim q̄uis multas habe-
ret uxotes aliã ſupduxit cui erat Ildiconi nomẽ cũ q̄ dũ dor

Attila Illiricũ petit
Traguriũ Belgradum
Arſia fluuius
Aquileie obſidio
Ciconiarum augurium
Aquileie euerſio
Natiſon fluuius
Miraculum
Norciũ ubi Bauaria et Auſtria
Vxores plures Attile
Ildicon uxor

Attila ſaguie ſuffocat̃

mit. effuſo de naribus ſãguie ſuffocatus ẽ eadẽ nocte Marcianus apud Cõſtãtinopoli fractũ Attile arcũ p ſomnũ uidit quartus hic ẽ q̃dra geſiũs ãnus fuit poſt Romã captã. Intra q̃d tẽpus Germãia Dacia Sarmana Hiſpania Aq̃tania vaſtõia Eduẽtiũ Veſontioꝝq; Gallia amiſſa ẽ. et piſioꝝ terra nec ultra r̃cupata ẽ. Attila mortuo valamir et Theodemir Oſtrogothoꝝ et Derdericuſ Gepedaꝝ Reges i libertatẽ ſe uẽdicarũt. idẽ fecerũt Quadi Eruli et Turigi aduerſus quoſ

Hernacus et Durith

idignati Hernacus et Durith Attile filii arma mouerũt Ardericus Hernacũ cõgreſſus Triginta armatoꝝ milia habẽti eũ p̃lio ſupatũ iterfecit. Valamir quoq; et Theodemir ſupatũ bello Durith intra Scythiã fugauerũt. nec ultra Hunoꝝ arma i Gothos audita ſunt. Anno ſecũdo poſt Attile mor

Trãſilia Valentinianũ occidit.

tẽ Trãſila Ecii cõmilito Valẽtinianũ Impatorẽ Rome occidit iultionẽ Ecii quẽ Valẽtiniano ſuadente Maximus P̃ricius interfecerat. et hic tñ Maximus Trãſilã ad hoc facius impulit. Impauerat aũt Valẽtinianus ãnis triginta quoꝝ maiorẽ p̃te egit Ranẽne cuius Ep̃o duodeci ciuitatũ ſubiecit Epiſcopos Arimini Ceſeue Foriliuii Fori Põpili Fauẽtie Fori

ymola forũ cornelii.
Exarchatus urbes
Palliũ Impris cõfert̃ Epiſcopo

cornelii. q̃ ymola dr̃ Brintii Bononie Mutine Regii Parme Placẽtie q̃ ciuitates ſub Exarchatu poſtea fuerũt. Valẽtinianus menia Rauenne ãpliauit. et Iohãnẽ Ep̃m pallio ex cãdida lana cõfecto uti iuſſit quo tũc ſolus utebat̃ Impator. uñ poſtea cum Romanis Pontificibus Rauennates contendere preſumpſerunt. Suſtitutus eſt Valentiniano Maximus

Maximus Valentiniani ſucceſſor

Patricius eius necis auctor Qui Eudoxiam Valentiiniani relictam renitentem rapuit. Violentoque ſibi matrimonio copulauit. Que tanto ſcelere indignata Genſericum Vandalorum & Africe Regem ad inuadendum Ytaliam inuitauit. Qui tanto nuncio letus Aphrorum Maurorumq; & Vandalorum Trecenta milia in Ytaliam nauibus importauit. Romamq; petiit. Cuius aduentu territi Ciues ad muniti

ora loca demigrantes Vrbem reliquere. In qua ſuga Maximus Tyrannus ab Vrſo milite Romano occiſus eſt. uiuebat adhuc Leo qui Attilam placuerat. qui cum paucis xp̄i ſeruis Genſericum adiens rogauit ut preda contentus eccleſiarum ſacra intacta dimitteret atqꝫ incendio Vrbis parceret. quem Barbarus minime exaudiuit. Multa in Vrbe incendia facta ſunt. Et omnia direpta. Ciueſ quatuordecim diebus ab Vrbe abſuerunt. donec Barbari Vrbem relinquētes Eudoxiam & filiam ex Valentiniano ſuſceptam ſecum ducentes per Campaniam abierant. Remanſerant tamen in Vrbe opifices & fabri & turba uilior. Expugnarunt Barbari Capuam. eamqꝫ deſtruxerunt. Attriuerunt & alia Cāpanie opida. Neapolim tamen expugnare non potuerunt. Annus hic octauus & q̄dragesimus fuit a direpta prius urbe & Martiani Imperatoris ſextus Quo tempore Anitus Senatorii ordinis uir a Romanis Imperator electus eſt. cū quo Martianus pro pace rei publice fedus iniit. Hoc tēpore Thoriſmnndus qui ſeptem ānis regnauerat uidens Imperii calamitatem nichilqꝫ amplius timens citeriorem Hyſpaniam & Gallie ciuitates extra Burgundionum Francorūqꝫ ditionem conſtitutas inuaſit. Lugdonenſem uero ac Nicie prouintiam uſqꝫ Marſiliam Burgundio occupauit Narbonenſem prouinciam cū his q̄ Lygerim inter & Rhenum ſūt tutatus eſt Geruandus quidam Romanus qui ibi prefectuſ a Valētiniano fuerat. Tuncqꝫ obiit Martianus anno Imperii ſeptimo. Cui ſurrogatus eſt Leo primus eius nominis & primus qui ex Greca progenie Imperaret quāqꝫ aliqui Beſiſcum dicunt. Is Sedeci ānis Impauit in q̄bus magnas calamitates res publica paſſa ē. et prio āno eius Auituſ Rōe obiit. Exercitus apud Rauēnā ſuadente Leōe Maiorauū Impatorē creauit. et āno Tertio interfecit. apud Tardonem cis Alpine Gallie Ciuitatem. Seuerianuſqꝫ illi ſurrogatus eſt.

Vrſus Romanus mileſ

Leo pontifex

Vrbis incenſio

Barbari Capuā expugnāt

Anitus a Romāis Impator eligitur

Lugduneuſis Gallia

Martianus moritur

Leo. i. Grecus ſurrogatur

Richiner Patricius

Alanoꝝ Rex' ocidit

Geruandus prefectus

Patricius tyrannus
Genſericus Rex

Verrina uxor āthemii

Populonie Littus

Aſper iugulatus

Quo tempore Biorghus Rex Alanorum per mōtes Tri
dentinos ytaliam ingreſſus eſt. Hii Alani ex hiis fuerunt
quoſ cōſtātius Cōes ī betica diuiſit aduerſus hūc miſſuſ ē Ri
chiner gēte Gothus. ſed a Seueriāo ī Patriciū allectus q iter
Bēatū lacū et Bergamū urbē cū Alāis cōflixit et Regē eoꝝ
Biorghū interfecit Seueriano aūt āno tertio defūcto An
themius ſuffectus ē q fuerat Martiāi Impris gener cuius Im
pii initio Geruādus Narbonēſis Gallie prefectus tyrānidē
aſſumpſit ſed ab Anthemii ducibus ſupatus captuſq; in exi
liū actus ē Interea et patricius noie ī tyrānidē Rōe aſpirauit
ꝗp nactus occaſionē Gēſericus vādaloꝝ Rex cū maxiſ copi
is in ytaliā nauigauit. ut Rōanū Impiū iuaderet. qđ ſētiēs Le
o Impr Anthemio pricipi Rōano opē tulit. miſſo Baſiliſto
Patricio cū ualida claſſe cuius ſororē v̄rinā noie Anthēius
hēbat v̄xorē. hic nauigās ī ytaliā Anthemii claſſi ſe cōiūxit
et occurrēs Gēſerico cōtra populōie litus iuitū illū pugnare
cōpulit. ac prelio ſupauit turpiq; fuga ī Afticā r̄pulit. nec tn̄
qeuit apud Cōſtātinopolim Leo ſiqdē Aſp patricius cū du
obus filiis Ardobure ac P̄riciolo eū cōficer̄ tēptauerūt. qđ
cū nō ſucceſſiſſet aptū ei bellū mouit. Ardaburē filiū cū fauo
re quorūdā ciuiū Ceſarē appellās. ſed r̄deūte Baſiliſto ī urbe
pugnatū ē et captus Aſp cū filiis iugulatuſ ē hec intelligēteſ
Volamir et Theodemir Oſtrogothe q ſupatis Hunis cir
ca Danubiū aliq̄pdiu qeti deſederāt. Illiricū uaſtare ceperūt.
nec quieuerūt donec Pānonia ac Meſia ab Impatore accep
ta fedus inire cū Leone. Datus ē aūt obſes Impatori Theo
dericus Theodemiris ex Arilena cōcubina filius. Valemir
autem hac pace fretus Scythas inuaſit & ab eis occiſus eſt.
Theodemir ſolus Regno potitus cui ad gr̄am capiēdā Leo
filiū miſit r̄gio indumēto comitatuq; deductū ob q̄pr̄ē fede
ra cū magna rei publice utilitate r̄nouauit Theodericus ad
oleſcēs duo p. xx. natus ānos ī Sarmatas trāſmiſſo dāubio

irruit et Rege illorum Babac interempto uictor ad genitorem rediit. Interea apud Romam & in ytalia Richiner patricius quē Anthemius Gallie pfecerat Ob rē tpe Seueriani aduerſus Alanos bñ geſtā et filiā ei cōiūxerat ingratiſſimus uir aduerſus Socerū copias cōpauit Nec rcōciliatus p Epiphaniū Ticinēſē Epm pacē ſeruauit et ad urbē uſq caſtrametatus eſt. Anthemius in urbe ſe cōtinebat. Bilimiris vc ſogothi ex Narbonēſi puincia aduentū expectās. fuerat autē hic uictor Narbonēſi puincie pfectus Geruando. Et ob hāc grām cū copiis uia caſſia uerſus urbē uenit ad molē Adriani Ciuitatē ingreſſurus Sed Richiner mediū ſe interpoſuit ne ingrederet. Interea Leo Olymbriū Ducē ſuū cum exercitu in Ytaliam miſit. q ex Rauenna ſnū aduentū expectari Anthemio nūciauit. Anthemius eo nūcio letus inſignia Impii deponit et in priuatā cōcidēs uitā urbis cuſtodiā Senatui populoq cōmēdauit. Interea Bilimer cū Richiner cōgreſſus ab eo interfectus eſt. et Richiner urbe potitus Anthemiū Socerū ſuū ad ſe ductū quarto quom Impare cepat Anno a carnificibus lacerari iuſſit. Olymbrio adhuc apud Rauennā cōſedēte Sed Richinar tertio poſt menſe acerbis morbi cruciatibus cōſumptus eſt. et Olymbrius a populo Romano uocatus Impr occidētalis Impii appellatus ē. Gūdibaro nepote quē cū exercitu Rauenne dimiſerat in Patriciū declarato Sed Olymbrius poſt quartū menſem Rome obiit et Gundibaro Patricio adnitente Glicerius qdam Senator Impr cōſtitutus eſt. Romano populo egre cōſentiēte quē Gliceriū eodē Anno quo fuerat aſſumptus ne Patricius Leonis Impatoris auctoritate ac Romanoꝝ auxilio fretus Impio deiecit et apud Salernū Epm cōſtitui curauit Gūdibarus īdignatus Rauēnates et multoſ ytalie populos i nepotē et Rōāos arīuit. ſed ſcēs Epiphāius Ticinēſis Eps hos motus cōpoſuit. iterū Leo Impr ualitudīe correptuſ aput Cō

Bilimir prefectus Narbonenſis

Adriani moles Caſtꝝ ſancti angeli

Bilimer occiditur

Olimbrius Imperator

Glicerius ſuccedit

Sanctus Epiphanius Ticinenſis Epiſcopus

ſtātinopolim Leonem Secundū ex Marigine ſoroꝛ nepotē
et Zenonis Iſaurici filiū ſucceſſorem imperii deſignauit. Ipſe
vo Leo puer cū paucis menſibus impaſſet Zenonē genitorē

Zeno interficitur

manu ꝓpria coronatū fecit Impatorē. Zenone autem apud
Calcidone agēte Verrina Auguſta eius ſocrus Baſilicū fra-
trē ſuū Impatorē in Cōſtantinopolim appellauit. quod au-

Maringis uxor zenoiſ

diens Zeno Yſauriā ſe cōtulit mallēs cū Maringine uxoꝛ ex
ulare quam rē publicā ſua cauſa ꝑturbari Cuius fuga letatuſ
Baſiliſtus in hereſim Neſtorianā lapſus Marcū filiū Ceſarē
appellauit. Sed ciuitas Baſiliſti turpitudinibus cōmota Ze
nonē reuocauit qui Cōſtantinopolim reuerſus Baſiliſtū Mar
cūq; et Verrinā captos in Cappadociā relegauit. Rome aūt

Nepos Impr rōanus

Nepos Impator ſedatis Gūdibari motibus Oreſtem mili
tie ſue magiſtrum cū magnis copiis in Gallias aduerſus Ve
ſogothas qui Turonios Cenomānoſq; & alios in fide Ro
mana manentes uexabant. mittere ſtatuit Sed ille ꝙprimū
Rauēnā applicuit auguſtulū filiū ſuū Impatorē creauit. quo
cognito Nepos in Dalmatiā fugit Auguſtulus cū Genſeri-
co Vādalorum Rege fedus iniit: ſed nouus turbo exortus

Odoacer Turingie dux

eſt Siqdē Eruli & Turingi Odoacre uiro acris ingenii Du
ce ſibi cōſtitnto ab inferioribus Danubii hoſtiis ytaliā ſunt
ingreſſi ꝗ prius in exercitu Attile fuerant Hii Aq̄leia ad ſi-

Taruiſini Brixiani

niſtrā relicta in Taruiſinos Vicētinoſq; & deinde in Brixi
anos flexerunt. Hoc tpe Ambroſius Romanus in Britania
Ducē ſe ꝓbuit his qui Anglicoꝝ tyrānidē ferre nō poterāt.
Et Impator appellatus ſepe numero cū Saxonibus tumul-
tuarie cōfligens uictor euaſit. See poſtremo in prelio ceci-

Saxones in Brittanos ſeuierunt

dit Saxones crudeliter uſi uictoria in omnes Brittannos
ſeuierunt. Quibus malis commoti Brittanni apparatis cir-
ca littora nauibus omnes populariter emigrarunt. Eaq;
loca tenuerunt. In quibus nunc Brittannia dicitur Orea-
notenus in Turonibus Cenomannus & Ciantibus ꝗ et Ve

neti Impante Zenone apud Conſtantinopolim & Auguſtule Rome ſub itroitu Odoacris in ytaliam Anno ab urbe capta p Gothos Tertio & Sexageſimo. Auguſtuluſ audito Odoacris aduentu Oreſtem genitorem ſuum magiſtrũ militie deſignatũ aduerſus eum miſit. Quẽ apud Laudã copiam pugne facturũ auxilia deſeruerunt Et Romane Legiones territe prelium detrectarunt. Oreſtes ſolutis caſtris in Tucinũ ſe recepit ubi obſeſſus captus eſt & Placentiã ductus. Ibiqꝫ ſpectante exercitu ab Odoacre gladio ſuffoſſus urbis Ticini direptioni expoſita et ager faſtatus Ceteri ytalie populi certatim deditionem fecere Auguſtulus ex Rauẽna Romam & deinde Lucullanũ Campanie opidum fugit Ibiqꝫ poſt annum & mẽſes duos Imperii ſni purpuram & Diodema depoſuit. Anno quingenteſimo ſeptimodecimo poſtquam Octauius Auguſtum ſe appellauit.

Anno ab urbe capta a Gothis lxiii.

Oreſtes pater auguſtuli capitur

Lucullanũ Campanie oppidum

EX LIBRO TERTIO

ATtila Rege Hunorum Aquileiam obſidente Cives illius urbis Gradum migrauere Concordieſes Crapulas & Altinates Torcellũ Maiorbũ Burianũ Amorianũ Cõſtãtianũ & Aymanũ. Padauini aũt ſacra & ſuppellectilẽ p̃cioſam cum in belli multitudine in riuum altum cõportarunt. Iuuenture ad tutãda menia retenta Monteſilicenſes uero Adeſtiniqꝫ & Euganeorum Collium incole Methamaucũ & Albiolam Paleſtrinã Clodiam confugere diruto deinde Monteſilice Patauio & Adeuſto Vincentia & Verona uaſtata Patauinoꝝ plurimi in paludes ſue ditionis: quo & precioſa miſerãt habitatum iere id eſt ad Riuum altum Cui duro a ſoliditate fuit cognomen Sic & ceteri Venetie prouintie populi premẽte metu in paludibus conſederunt. Ea prouincia Abdua Pado Lacu Benaco Adriatico mari et alpibus termiat᷑. Hinc origo venete urbis Odoacer igit᷑ Oꝛſte iterfecto cũ Romã

Attila Hunorum Rex

Monteſilicenſes Adeſtini & euganei

Venecie termini

Mare adriaticũ & Alpes Origo Venetiarũ

Phelteus Rex Rugoꝝ

pergeret occurrente populo benigne receptus eſt & ſum-
mis honoribus in Capitolium ductus Rone & ytalie Rex
eſt appellatus. Interim Phelteus qui & Phena dictus eſt
Rex Rugorum Vlteriorem Danubii ripam colentium Fru
los uicinos qui in patria poſt Odoacris profectionem re-
manſerant. infeſtare cepit. Aduerſus quem ex ytalia profec
tus Odoacer prelium commiſit & occiſo Rege Rugorum
gentem ad internitionem uſqꝫ deleui Prouintiamqꝫ Rugi-
landam quam illi incolebant. crudeliſſime Vaſtauit &, in y

Godoochus Lumbardus

taliam rediit. Longobardi autem Duce Godoocho Rege
ſuo ea Rugilandie loca poſſeſſoribus uacua ingreſſi ſunt. Et

Audoinus

ad tempora uſqꝫ Andoini noui eorum Regis per annoſ cir
citer Viginti habitauerunt Interim quieta apud Conſtanti

Theodemir

nopolim cuncta manebant. Cum defuncto Theodemiri
Oſtrogothaꝝ Rege Theodericus ſucceſſiſſet Romanorũ
amicus. Hic ad Zenonem uocatus ea facilitate ꝓfectus eſt
q̃ Leo illũ r̃miſerat. Zeno ſtatuã illi eq̃ſtrẽ ex ere in palatio
locauit & Patriciatus dignitate donauit Sic ac exercitui
ſtpendia prebens & per aliquot annos eum apud ſe reti-
nuit. Sed cum Oſtrogothe non quieſcerent Intelligentes
Veſogothas Sueuos Alanos Vandalos Burgundiones
Erulos & Turingos per Ytaliam Galliam Hyſpaniam &
Africam gloria excellere. Petiit a Zenõe ut aduerſus Odo
acrem in Ytaliam mitteret Idqꝫ conceſſum eſt ut amico po
tius quam Hoſti Ytalia pateret. Profectus ex Pannonis

Theodericus Rex

Theodericus prius quam Noricum ingredi poſſet Strapi
liam Gepidarum Regem iter impedientem. qui Anderico

Buſariſ burgaroꝝ dux

defuncto ſucceſſerat prelio fudit. Et pari modo Buſarim
Burgarorum Ducem Gentis accole Danubii qui magnas
ſibi difficultates intulit. ingreſſus Ytaliam apud Soricium

Soriciũ aq̃leie flumen.

Aquileie Dirute fluuium Odoacrem obuium habuit. Eum
qꝫ cruẽto prelio ſupauit qui ad Padũ cuiuſ uada oppidaqꝫ

preſidiis & claſſe munierat delatus eo loco ſubſtitit. Vbi nunc eſt Hoſtilia Veronenſium. Theodericus dedentibus ciuibus Veronam cepit. & paulo poſt redeuntem Odoacrem in campis Verone ſubiectis iterum ſuperauit. uictus Odoacer Romam petens clauſas portas inuenit. & ſuburbanum agrum incendiis ſedans Rauennam ſe contulit. Populos Ytalie pertentans ut ſibi fauerent Inter quos plures fuerunt Padi accole: & Aſtupha prefectus Flaminie ac Emilie Quod ſenciens Theodericus apud Ticinium ſe communiuit. Hoc tempore Gondobaldus Burgūdiorum Rex ytaliam ingreſſus per ſaltum Domuſſule magnam predam ex Comenſibus. & deinde ex Thaurinis ac yporediēſibus aſportauit. Quo abſente Clodoneus Francorum Rex Crothildem Chilperici filiam forma egregiam pertentauit: an ſe uirum uellet & uolnntariam inuenit. Chilpericus Rex Burgundionum fuerat. & a Fratre ſuo Gūdobaldo interfectus Ob quam rem non putabat Crothildis patruum ſuum cōſēſurum & rapi cupiebat. facileq; Clodoneo conſenſit ea lege ut Chriſtianus fieret. Nec Gūdobaldus auſus eſt potenti Regi neptem denegare preſertim cum ſine dote peteretur Clodoneus quamuis uxori in ſeipſo promiſſa neglexerit. duos tamen filios ex ea ſuſceptos Chriſtianos fecit. Theodoricus autem poſtquam Odoacrem Rauenne morari didicit. eo ſe contulit & urbem per Triennium obſedit. Exeuntem ad pugnam Odoacrem bis prelio ſuperauit. Et tandem acrius obſeſſa ciuitate. Odoacer hortante Iohanne Epiſcopo ſeſe dedit Theodoricus urbem ingreſſus Secunda die Odoacrem & filium eius adoleſcentem contra federa interfecit. Erulorum Plebem conſeruauit. Exide tota ytalia & ipſa Roma eum complexa eſt: Qui omnium Barbarorum mitiſſimus fuit. Miſitq; Epiphanium Ticinenſem Epiſcopum cum magna pecunia in Burgundiam: Qui

Hoſtilia veronenſium

Aſtupha prefectuſ

Domuſſule ſaltus

Comēſes Taurini

Clodoneus frācoꝝ rex
Crothildis

Crothildis Clodoneo conſenſit ut xp̄ianus fieret

Iohānes Ep̄us Rauēnaſ
Odoacer cū filio interficit

16

captiuos redimeret: Sedem tamen regni ſui Rauenne con-
ſtituit. Clodoneus interea aduerſus Gundobaldum Vxo-

Lygeris & ſequana fluuii

ris ſue Patruum bellum geſſit Ciuitateſq; inter Lygerim &
Sequanam ſitas ſuo adiecit Imperio & interueniente Cro-
thildi pacem Hoſti dedit. Deinde aduerſus Alemannos
bellum geſſit. In quo cum ſui caderent: memor factus eo-
rum que Vxori promiſerat de fide ſuſcipienda ſuſpicatus
propter negligentiam ſe puniri uotum uouit Deo celi: q;
ſi uinceret Vxoris conſilium amplecteretur. Hinc Victor
effectus Alamannis in deditionem acceptis: tributum im-

Clodoneus Francorũ Rex baptiſatur

poſuit. ac Domum reuerſus Vigeſimo quinto regni ſui An
no a Beato Remigio Remenſi Epiſcopo cum multis Fran-

Sepulchrum Octauiani

cis baptiſatus eſt. Theodericus quamuis Rauenne ageret:
Romam tamen multis modis exornauit Sepulchrum Oc-
tauiani inſtaurauit. Spectacula exhiberi iuſſit: edificia mul-
ta reformauit. ac Baſilicas: atq; ita ſe geſſit ut inter opti-

Rauenne origo et proceſſus

Claſſenſe oppidum

mos numeraretur. Rauenna ut Plinius ait Sabinenſium: an
te Vrbem conditam fuit Oppidum Sed primum incremẽ
tum ſub Ceſare Auguſto habuit. qui apud eam claſſem te-
nuit perpetuo Anni tempore expeditam: et in oppido claſ
ſenſi milites manſere qui claſſem implerent. Rauennam au-
tem muro clauſit Claudius germanicus: Sed muros ipſos
inſtaurauit & ampliauit Valentinianus ſecundus Placidie

Eruli alium Regem accipiunt

Auguſta pretoria ſub alpibus

filius Theodericus Erulis interfecto Odoacre: alium Regẽ
dedit & in extremis ytalie partibus apud Auguſtam pre-
toriam ſub alpibus habitarẽ permiſit: Eumq; in filium adop

Andefledã regis francie filiã Theodericus uxorem duxit

tauit. Ipſe uero Theodericus Clodonei Regis Franciæ filiã
nomine Andefledam uxorem duxit. Sororem ſuam uero
nomine Armalafredam Henrico Vandalorum & filiarum

Amalaberga hermũfredi matrimoniũ datur

unam Alarico Veſogotharum: alteram Gundeboto Bur
gundionum. Neptem uero Amalabergam Hermunfredo
Turingionum Regibus in matrimonium coniunxit. Euca-

rio etiam nobili ex Baltorum proſapia oriundo qui Veteri
ci fuit filius tertiā filiā Amalaſunthā i uxorē tradidit quo ge
nero tāq̄ꝫ filio uſus eſt. atqꝫ ita et Hyſpaniā et Galliā placa-
tā tenuit. cū v̓o Clodoneus Rex Francoꝝ Alaricū Veſogo
thaꝝ Regē in cāpis voglaudēſibus interfeciſſet. vaſtoniāqꝫ
cepiſſet. Theodericus iu ultionem generi. contra ſoceꝝ ar-
ma ſumpſit. et multis Frācoꝝ trucidatis Vaſtoniā recupatā
pro Almarico Alarici filio nō puo tpe gubernauit. Siciliā
v̓o Salmatiā Liburniāqꝫ et Illiricū obtinuit. Narbonēſē Gal
liā et ea q̄ extra Burgundiā ad Theutones ptinēt exceptis
Aluernis. Regno ſuo adiecit. que loca Theodatus nepos
Theodatus nepos
eius qui poſtea tertio loco regnauit. multo tempore admi-
niſtrauit Pānoniā et Noricos regno ſuo adiunxit. p hoc tē
pus Bulgari relictis ſedibus quas ad Danubii ripas ſecūdū
Pānonias et Noricū habere cōſueuerāt Traciā deuaſtabāt
nec poterat Zeno Impr reſiſtere. poſt receſſum Theoderi-
Theodoricus
ci et maxime qa Cōſtātinopolis maximo flagrauit incēdio
Tridētū Theodericus muro cinxit. p idē tēpuſ Zenone de
functo q ſedecim ānis Impauit. Anaſtaſius ſuffectus ē Im-
Anaſtaſius Imperator
pator Quo tpe et Auaſtaſius Romāus Pōtifex deceſſit. Et
duo i ſciſmate ſurrogati ſunt Symachus in palatio Latera-
nenſi et Laurētius in ede beate v̓ginis q̄ noua dr̄ Res apud
Theodericū diſcuſſa eſt obtinuitqꝫ Symachus q clemētia u
Theodericus Impator
ſus Laurētiū Nucerinis Ep̄m dedit Sed Romani iā pace fa-
Nucerinus Epiſcopus
ſtiditi Laurentiū reduxere diſſidiūqꝫ fecerūt. Rex Cāonū ig
narus Petrū Altini Ep̄m Romam miſit q utroqꝫ deiecto ſe
Pōtificē cōſtituerat At Symachus cōgregata Synodo cen
tū uiginti Ep̄oꝝ de crimibus ſe purgauit et Petrū et Laurēti
um relegari obtinuit. Sed Romāi nō deſtitere Fauſto ex cō
Fauſtus clerū defendit
ſule Pōtificē clerūqꝫ defendente Probinio v̓o altero ex cō-
Probinius Conſui
ſule plebē cōcitante in urbe pliatū ē et cedes cōmiſſa et in ſa
cerdotes v̓gineſqꝫ craſſatū. et p hoc tempus geſtum eſt pre-

lium inter Clodoueū et Alaricū. de quo ātea diximus Tūc quoq̄ Clodoneus Theodericū filium. ex ancilla ſuſceptum in Albienſes Rutenoſq̄ & Aluernos miſit: eoſq̄ ſibi ſubiecit. ac Tholoſam Vaſtoniāq̄ occnpauit. Almarico Alarici filio. intra phireneum ſe cōtinēte Inuaſit quoq̄ Clodoneus Eugoriſmam & Burdigalam Ciuitates Veſogotharum. eo ꝙ Arrianā hereſim teneret Et Epōs catholicos in illis cōſtituit Quod intelligēs Anaſtaſius. ad modum laudauit, audiens ſuo tpe Veſogothas punitos eſſe. miſitq̄ precioſā tunicam Cledoneo et patriciū eum creauit Qui tamē primum pariſios accedens eam vrbem: regni ſedem cōſtituit Theodericus tamen ut ſupra diximus Vaſtoniā recupauit per Ilbam Comitem: quē Gepidarū militibus prefecit Hoc tēpe defūcto Symaco Ormiſda Romanus pontifex electus eſt Qui hortante Theoderico: apud urbem: ꝓuincialē Synodum congregauit In qua hereſim Euticianā dampnauit: que prius tamē dampnata fuerat Et oratoribus Quinq̄ Conſtātinopolim miſſis: Iohannē illius urbis Epm: & ꝑ eū reliquos Grecos ab hereſi deſtitere iuſſit Sed Epus & clerus Conſtātinopolitanus: inobedientes fuerunt Nec Anaſtaſius Impator decreto ſe ſubſcribere uoluit Dicens papam pocius Impatori parere debere Eiuſq̄ oratores urbe deiecit Ob quā rē fulmine ictus. creditus eſt penas dediſſe Quo Anno Symacus & Boecius conſules fuere Anaſtaſio: Iuſtinus ſenior ſurrogatus eſt Quo tempe Euticiane labes extıcta eſt Et Ormiſde mortuo Iohannes Tuſtus ſucceſſit Iuſtinus Arrianos ex Imperio ſuo deiecit Quod Theodericus: egre tulit eadem labe infectus Et ꝓpterea Boeciū & Symacum. papiam relegauit Et Iohānem papam Ire Conſtantinopolim iuſſit Et Theodacum nepotem ex Narbonenſi prouintia reuocauit Iohāni uero. plures ex nobilitate romana Collegaſ adiunxit. mandans eis ut a Iuſtino impetrarent Arrianorū

Ilba Comes
Symacus moritur
Ormiſda ſurrogatur

Impatoris ſuperbia
Iuſtinus Imperator

Iuſtinus deicitur

reſtitutõem Niſi obtinerẽt Catholicis Epĩs per ſuũ regnũ ui
cem redderet. Iuſtinus magno honorẽ Iohãnẽ Papã excepit Iohannes Papa
Cõceſſitq; poſtulata ne xpiani catholici trucidarent. hono/
rauitq; multũ Romãos legatos. qđ egre tulit Theodericus
illoſq; cruciatu famis in carcere necauit. Boetiũ et Symach/
um Papie iugulari iuſſit Ipſe vͦ Theodericus nonageſimo
octauo die poſtq̃ Iohãnes Põtifex et Romani illi obedie/
rant apoplexi ſiue ut alii uolunt ꝓfluuio uẽtris interiit. ãno
trigeſimo octano poſtq̃ Ytalie potitns eſt regno. huic ſuc Iohãnes pont. moritᷣ
ceſſit Amalaſuntha filia tũc uidua cũ Athalarico filio ſuo
octo ãnorũ quẽ ex Euchario ſuſcepat. q̃ mulier prudentiſſi/
ma fuit multaq; pr̃is malefacta repauit. Boetii et Symachi
filiis pr̃ionium reddidit Atalaricũ diſcipliuiſ erudiri curauit
Sed Gothi impediuerũt dicentes Regẽ ſuũ ſub preceptori/
bus eſſe minime debere et arma illi nõ litteras cõuenir̃. mor
tuus eſt p hoc tempus Iuſtinus Impr cui Iuſtinianus ſucceſ/ Iuſtinus Impr moritur
ſit. Proceres Gothi inter Amalaſunthã et filiũ diſcordias ſe
minauere. ob quã rẽ illa Theodatũ cõſobrinũ ſnũ i Etruria
aliquot ciuitates tenentẽ quia ſeductoribuſ filii cõſentiret co
hercuit. Et Athalarico Rome relicto Rauẽnam pergẽs tres
Gothorũ ꝓceres qui malorum cõſiliorum puero ſuaſores
erant interfici curauit. Hic tñ Athalaricus q̃uis Arriãus eſ/
ſet Bonifaciũ et Iohãnem cui mercurio fuit nomen Roma/ Bonifacius pontifex
nos Pontifices magnis fauoribus eſt ꝓſecutus et multa dig
na laude pegit Cuius tempore mortuo Francorũ Rege Clo
demir et Chidelbertus eius filii in paterni regni diuiſione p
tes Burgundionum regni et Alemãnorum quas occupaue/
rat Clodoneus et queq; in alpibus ad ytaliam ſpectãt The
odoberto eorum nepoti quem in Metenſibus Regem cõſti
tuerunt regendaſ poſſidendaſq; dederunt. hic Theodober
tus rapinis aſſuetus quem Theodericus pater in Alemãno
rum expeditiones duxerat Romanam prouintiam cuius ca

Maſſilia Septinia℞ capitur

Athalaricus moritur

Theodatus Phũs

Amalaſunthe doctria

Agapitus Pon.Ro.

pũt eſt Maſſilia Septimanorum que Regis ytalici eſſet inuaſit Amalaſuntha rogauit ut deſiſteret neq; occaſionem Iuſtiniano daret Imperii recuperandi federaq; inter Athalaricum filium & Theodobertum impetrauit Sed Theodatus iniurie memor ab Amalaſuntha recepte. que ipſum repetendarum dampnauerat.cum Iuſtiniano egit ut ytaliã recuparet Interim mortuus eſt Athalaricus Octauo Anno poſtquã regnum acceperat Ob q̃pm rẽ Amalaſuntha Theodatum ſibi reconciliauit.et regni conſortem accepit. Erat autem Theodatus Grecis latiniſq; litteris eruditns Qui ut ait Caſſiodoruſ temporum ſuorum hyſtoriam ſcripſit & inter philoſophos quibus operã impenderat Platonem maxime ſectabatur.Ceterum iners fuit & inconſtans pecuniarumq; auidus hortante tñ Amalaſuntha in Burgundiones qui a Theoderico Metenſium rege in Lyguriam & Emiliã miſſi fuerant atq; Alemannos qui Venetiam deuaſtabant. delatus utramq; gentem cum magna illorum cede ytalia pepulit Et cum eodem exercitu per legatoſ Romanam prouintiam recuperauit.pacem Iuſtiniani & Francorum Regis p oratores cõſecutus multaq; bona opera eiuſdem ſuaſu femine fecit Sed ad ingenium reuerſus rapinis indulſit & Amalaſuntham reſiſtentem in Inſnlam vulſinenſium lacus relegauit occidiq; permiſit a filiis & agnatis Gothorum procerũ quos Athalarici corruptores ipſa Regina iuſſerat interfici Fuit autem Amalaſuntha memorabilis femina grecis ac latinis litteris egregie Imbuta omnium gentium linhuas callẽſ que per id tempus Romanum Imperium inuaſerant Cuius mortem Iuſtinianus egerrime tulit Ad quem placandũ miſſus eſt Agapitus Romanus Pontifex quem Iuſtinianus honorifice ſuſcepit.Sed cum Iuſtinianus ab Anthemio Conſtantinopolitano Epõ ſeductus Eutitianam hereſim ſaperet illamq; confirmari peteret Agapithus Diocletianum eum

appellauit eumq; reſipiſcere fecit & Anthemio eiecto Men nam ſubſtituit & cuncta impetrauit que uoluit Theodatuſ de Iuſtiniano ſecuruſ defuncto Agapitho clerũ Romanum quod nullus antea tyrãnus intentauit in electionem quam faceret ui illato conſenſum ꝓmittere coegit et ꝑ pactionem pecunia accepta Silueriũ creauit. ob quam rem rurſus apud Imperatorem delatus punitionem timens mitius Imperium egit Caſſiodorus Rauenna oriundus multa de eo ſcribit. & preſertim ut uiuum octinaticum ex agro Veronenſi odoriſ ſaporiſq; ſuauiſſimi magnam uim Romã aduehi curauit & ut ãnonam ex hiſtria Rauennam duci iuſſit Quo tempore iam Veneti numeroſa nauigia obtinebant et Theodati mã datis parebant qui eius iuſſu frumentum uehebant de quibus ſcribit Caſſiodorus Venetie predicabiles quõdam plene nobilibus ab Auſtro Rauennam Padumq; cotingũt ab oriente: iocunditate Ionii littoris perfruuntur ubi alterius eſtus egrediens modo claudit modo aperit faciem reciproca inundatione camporum hic urbis aquatiliũ auiũ more domus eſt Namq; terreſtris modo cernitur inſulariſ ut illic magis exiſtimes eſſe cyclades ubi ſubito locorum facies reſpicis immutatas Eorum quippe ſimilitudine per equora longe patentia domicilia uidentur ſparſa que non natura protulit ſed hominum cura fundauit uiminibus illigatis terrena illic ſoliditas aggregatur & maritimo fluctui tam fragilils munitio non dubitatur opponi quando uadoſum litus molem neſcit eicere undarum & ſine uiribrs fertur ꝙ altitudinis auxilio non iuuatur Habitatoribus igitur una copia eſt ut ſolis piſcibus expleãtur Paupertas ibi cum diuitibus ſub equalitate cõuiuit unus cibus omnes reficit habitatio ſimul uniuerſa concludit Neſciunt depenatibus inuidere & ſub hac menſura degenteſ euadunt uicium cui mundum conſtat eſſe obnoxium In Salinis autem exercendis tota contentio

Anthemius priuatur

Theodati uis in clerũ

Põtifex per corruptio nem eligitur

Caſſiodorus hiſtoricuſ

Deſcriptio Venetiarum

Ex piſcibus uiuunt

Sales conficiunt

eſt pro aratis pro falcibus Chilindros uolumtis & alia ple-
Anni.XLVIII. a Venetia condita — raq; Quadraginta octo annis tunc Venetias ſteterat ab aquis gradatis uſq; Lauretum Venetia extenditur per octuaginta milia paſſuum Creuit autem cito Venetia quia multarum urbium eo ſimul opes cōgeſte ſunt Attila Ytaliam uexante.

Primi mgr̃atus Venetorum Tribuni — primi magiſtratus Venetorum Tribuni appellati ſūt.

Fundaméta Venete — Laurentiuſ maōchus patria Venetus affirmat fūdaméta Vrbis Venete ſeptimo kalendas. Aprilis iacta fuiſſe Anno ſalutis Quadringenteſimo & Vigeſimo primo Quod ſtare non poteſt. Non dum enim Attila deſtruxerat Aquileiam Quod factum eſt Anno Quadringenteſimo quinquageſimo ſexto. Tunc enim Venetie principium habuere. Iuſtinianus Imperator a Iuſtino auunculo conſtitutus Parthos bella mouentes per ſuos Duces pluribus bellis ſuperauit. Poſtea apud Eufratem exercitus eius ſuperatus eſt Erulos Gepidas & Bulgaros Illiricum deuaſtantes per ſuos Iudices ꝓfligauit. Et Iterum per Belliſanum Patricium

Hermogenes — & per Hermogenem magiſtrum Officiorum Parthorum impetum repreſſit. feduſq; cum eis iniuit. Deinde per eundē Belliſanum Africam a Vandalis liberauit. Qui Billiuierem Regem captiuum cum opibus ſpoliiſq; Vandalorum Conſtantinopolim perduxit. Et Conſul ordinarius deſignatus de Vandalis triumphauit. Deinde miſſus in Siciliam Inſulam recuperauit. Et ad bellum contra Theodatum proceſſit. Iuſtinianus ad Adomirem & Childebertum Frācorum Reges eorumq; nepotem Theodebertum Liguriam tenentem multis muneribus ut quieſceret placauit dicens indignum eſſe auxilio Theodatum qui hereſi Arriana Ytaliam

Mundus Dux — inficeret. Miſitq; Mundum quendam Ducem in Dalmaciā qui Gothis prelio ſuperatis Salonam cepit Inuoluitq; tumulta Dalmatas Iuſtiniano ſubiicere renitentes Quadra-

ytalia ſub Gothis. XXXVIII. Annis — ginta octo annis ſub Gothis ytalia fuerat. Trigintaocto

ſub Theoderico .Sub Athanarico octo Et ſub Theoadto duobus & plurimum floruerat meliora ſub Iuſtiniano ſperans quod per eius auaritiam contra euenit.

EX LIBRO.IIII.

DVm centum et Quadraginta duobus Annis inclinaſſet Imperium . Belliſarius recuperata Sicilia in Aphricam nauigauit.

Belliſarius in Africam

aduerſus Storzam Qui tyrannidem illic interfectis Iudicibus arripuerat.miraque fœlicitate prouinciam liberauit.ac rurſus in Siciliam rediit.Interim in Dalmacia Gothi exercitum reparantes Salonam obſidere ſtatuerunt. Occurrentemq; Mauritium Mundi filium adoleſcentem interfecerunt Quod ſentiens Mundus ira concitus Gothos aggreſſus magna occidione eos fudit.

Mundus Gothos fudit

Sed dum fugientes perſequitur ab eis occiſus eſt. & ſuus exercitus diſſipatus & Salona recuperata. Que res tantam Theodato fidutiam intulit ut omnia reuocauerit que per Legatos pro pace obtinenda Iuſtininiano promiſerat. Iuſtinianus uero Conſtantianum belli Ducem in Dalmaciam miſit. Belliſarius pulſis e Sicilia Gothis in Ytaliam nauigauit.in Brutiorum prouinciam .Embriniumq; Theodati generum qui eam tenebat.

Embrinius Theodati gener

in deditionem accepit. & ad Imperatorem miſit. qui eum Patricium creatum multis muneribus donauit. Belliſarius Lucanis deditionem facientibus Neapolim uenit.

Neapolim cepit

Vrbemq; obſidione cinxit.& tandem oſtendente Iſauro milite per aqueductum eam Ciuitatem obtinuit. Sicut noſtra ætate Rex Alfonſus raptas uiris uxores reddidit. Neq; in Gothos qui preſidio erant ſeuitum eſt. quamuis Iordanus & Romanos & Neapolitanos & Gothos trucidatos fuiſſe dicat.

Iordanus Hyſtoricus

His auditis Gothi qui Rome erant haut amplius in-

Ruglate xxxv. miliari bus ab Vrbe

Victigis creatur

ertiam Theodati ferendam putant Egreſſi Vrbē apud Rogeram que nunc Ruglate dicitur caſtra fecerunt Trigeſimo quinto ab urbe miliario Ibiq; Victigitem ſibi Regem fecerunt obſcuro genere ortum. Sed rei militaris peritia ualidum Theodatus per deuia fugiens Rauennam petebat. Sed ab Octaro quodam Gotho poſt illum miſſo interfectus eſt Tertio poſt quam Regnare cœperat Anno Victigis Romam rediens confirmato populo Iuderim ibi dimittit cum Quatuor milibus militum Et Rauennam profectus omnes per Ytaliam diſperſos ad ſe Gothos uocat. Mathasunthamq; Theoderici Regis ex Amalaſuntha filia neptem inuitam capit uxorem que Victigis ignobilitatem aſpernabatur. Belliſarius Romam profectus a Ciuibus ultro receptus eſt Et qua die que fuit quarto kalendas decembris Aſmariam portam intrauit. eadem Gothi flamineā ſunt egreſſi remanſit Iuderis Regis ſui ſeuiciam timens quem Belliſarius Conſtantinopolim miſit Narniam per Beſſam cœpit. Et Conſtantianum in Etruriam miſit: qui Spoletum & peruſiam cœpit. eamq; preſidio muniuit. Piſſias & Nilas Gothorum Duces ad tuendam Peruſiam miſſi ubi eā captam inuenerunt cum Conſtantiano prœlium commiſere. q eos uictos captoſq; Romam ad Belliſarium miſit: Quibus cognitis Victigis ex Rauenna cum Centum milibus pugnatorum ſiue ut alii uolunt Centū qnquaginta Romā uerſus iter habuit. Cum Tybur intrare confiderent ab oppidanis repulſi ſunt: Sed tandem Vrbi appropinquantes eam obſederunt. & aqueductus omnes fregerunt: Qui numero Quatuordecim erant: mirabili effecti opere. Erat Belliſarius in Vrbe cum Quinq; milibus tantum militibus. Nec ſatis in populo Romano uidebat. Petiit igitur auxilium a Iuſtiniano Qui Valerianum & Martianum iuſſit in Ytaliam nauigare. Per hoc tempus Aſmarius & Vliginarius

Porta Aſinaria

Beſſa Narniam capit

Rome XIIII. Aqueductus deſtruxerunt

Aſinarius Gothus

Gothi in Dalmatiam miſſi a Conſtantiano. plurimas acce-
perunt clades. Childebertus Ademiris & Clotarius Fran-
corum Reges hortatu Crothildis matris ſue in patrui ut o-
ſtendimus ultionem Sigiſmundum & Gothimarum fra-
tres Burgundionum Reges arma uerterunt. Occurrit Sigiſ
mundus & apud Agaunenſes prelio cōmiſſo uictus eſt. & Agaunenſes
cum uxore ac liberis captus atq; cum eis in puteo necatus
Exinde Clodemiris ſolus contra Gothimarum bellum geſ-
ſit Et dum fugientem hoſtem proſequitur ab eo couſoſius
occiditur. Sed milites eius ardentius preliantes Gothima-
rum ſnperatum interfecer. Almaricus Veſogotharum Rex Almaricus Occiditur
Hyſpaniam obtinebat et Regum Francie ſororem habebat
uxorem Quam cum male tractaret Childebertus aduerſus
eum in Hiſpaniam duxit exercitum Et fugientem ad naues
Almaricum apprehendit et interfecit Tholetum Vrbem Tholetum Capitur
cepit & magnis populationibus per Hiſpanias factis ſoro
rem uiduam in patriam reduxit. Quo recedente Veſogo-
the Teudam ſibi regem creauere. Seuierunt & inter ſe Frā Teuda Rex creatur
corum Reges. Clodemiri enim defuncto duo fuerunt filii in Francorum Reges
fantes quos cum Crothildis unice amaret et ad paterni Re-
gni portionem eos alere uideretur Clotharius & Childe-
bertus terr̄ alliſos iterfecerūt Theodebertus quoq; Iuuēis e
oꝝ nepos cū Childeberto patruo in alteꝝ patruū coniura
uit. quos ad p̄liū excūtes Crothildis cōpoſuit et Childeber
tū cum Clotario in Hiſpaniā ducere contra Gothoſ Arria-
nos et Theodebertū in ytaliā hortata ē Illi Ceſarauguſtam
obſederūt obtinuiſſentq; niſi Beatus Vicētius illā urbē mi-
raculoſe d̄fēdiſſet Eoq; tp̄e Crothildiſ obiit. et Theobertuſ
i ytaliā p̄fectus Liguriā ē potitus ſed morbo correptus cum
p̄da r̄diit Amigo et Bucellio et Lotario magni exercituſ du
cibus r̄lictis Teobertus moriēs Theodoaldū filiū ſucceſſo-
rē hūit Interi victigis Portuēſē urbē cepit et Rōanos Ciues

quos ſecum duxerat obſides interfecit apud Rauennam
& ob rerum penuriam Belliſarius inermem turbam Nea-
polim miſit & in Siciliam Siluerium quoq; tamquam cum
hoſtibus ſapientem in exilium miſit. Interea uenerunt Octi
VIII.C.Milites Huni
genti milites Huni a Iuſtiniano miſſi Qua fiducia laceſſere
Belliſarius Gothos auſus eſt ,adeo ut etiam Caſtra eorum
diriperet. Sed male ei ſucceſſit Cum Gothi reſumptis uiri-
bus in Prædabundos impetum fecerunt. magnamq; cedem
cõmiſerunt. Ob quam rem contentus poſtea fuit mœnia de
Italia Fame laborat
fenſare quo tempore non ſolum Roma Sed tota Ytalia fa-
me laboraret Ita ut in dioceſi Mediolanenſi mater filium
comederit. Per hec tempora Longobardi qui Duce Ando
ino nouo Rege Danubio tranſmiſſo Pannoniam inferio-
rem inuaſerant. & Thuriſmundum Regem Gepedarum
Ardarici cuius ſupra meminimus. Pronepotem prælio ſu-
perauerant. mortuo Andoino decimo loco filium eius Al-
boinum Regem fecere. Gepido uero Cunimundum Thu-
riſmundo mortuo filium ſuffecere Et inter hos iterum bella
fuerunt. Alboinus Clothiſmundam Clotarii Regis Fanciæ
Auares Huni
filiam uxorem duxit Cuius gratia Auares cum Longobar-
dis aduerſus Gepidas arma ſumpſerunt. fuerunt autem A-
uares Hunorum genus & exercitus Attali reliquie quoſ di
ximus defuncto Attila a Gepidis ſubici recuſantibus ſupe
ratos Nam Durith Attile filius a Valamire & Theodemi
re Oſtrogotharum Regibus cum Gepidis ſentientibus in-
tra Cythiam fugere compulſus illico a ſuis interfectus eſt. et
Zeliorbes ei ſuffectus q cũ Viginti milibus Hunornm Coſ-
droe Parthorum Regi contra Iuſtinianum in auxilium per-
rexit ſed Coſdroas ſuſpectam habens eius fidẽ multis uul-
neribus confoſſum interfecit. Huni aũt qui Cladi ſupfuerãt.
Bauaria dr̃ ab Auares
Hunoꝝ nomẽ exorſi ab Auario q Zeliorbi ſucceſſit in Re-
gno ſeſe Auares nuncupauere. Qui relictis Pannoniis in

Noricum receſſerunt A quibus ea prouincia unius littere additione Bauaria dicta eſt. Strabo tamen a Bois. qui eam terram coluerunt Ytalia relicta Baioariam potius appellari uelle uidetur. Cum igitur Childebertus & Clotarius fratres ac Theodebertus nepos Francorum Reges uſq; ad Bauarie & Auſtrie fines ditionem protuliſſent Auares ad ducti Clotſinude & genitoris precibus cnm Longobardis contra Gepidas bellum accepere. Nam cum Gepide Alboinum Longobardorum Regem in terra ſua inuaderent. Auarus eos a tergo aggreſſus eſt. Cunimundus Gepidarū Rex a tergo & a fronte bellum inſtare cernens Alboinum prius aggredi ſtatuit Quo uicto facile Auares ſuperaturus eſſet Sed congreſſus Alboini dextra occiſus eſt cuius caput pilo infixum aliquamdiu per caſtra delatum eſt atq; ex eius craneo Pateram auro celatam fieri curauit. Ex qua ſolemni conuiuio bibere ſolitus erat & Roſemundam eius filiā uirginem forma preſtantem ſibi matrimonio copulauit Ex illo tempore Gepidarum nomen extinctum eſt Neq; enim amplius ſui generis Duces habuere. Sed partim Auaribuſ paruerunt in ſuperiori parte Pannonie manentes partim in Longobardorum nomen tranſiuerunt. Belliſarius interim Anthoninam uxorem ad ſe uocauit & noua auxilia a Iuſtiniano accepit Que diſtributa per uicina oppida difficultatem Gothis facere annone habende. Propter quam rem Trium menſium inducie facte ſunt & Legati Conſtantinopolim miſſi.

Bellum cōtra Gepidaſ

Cunimundus Rex Gepidaꝝ occiditur

Roſemunda quōdam Cunimundi filia

Finis Gepidarum

EX LIBRO. V.

Medio tempore mortuo Agabito Romano Pōtifice Theodora Auguſta magnopeř annixa ē ut Anthēius quē ſupra ut hereticū ab Agabito dixius ſlegatū i Cōſtātiopolitana eccia reſtitueret. cui et vigilius Diacōus ciuis Rōanus tūc apud eā

Agabitus Pō. moriť

Vigilius apocriſarius

22

apocriſarios ſtimulos adiecit. affirmans Siluerio depoſito ſi ſe Pontificem fieri contingeret Menna deiecta Anthemi- um uelle reducere. Scribit ergo Auguſta Siluerio ut An- themium reuocet alioquin ad ſe pergat Ille nec hereticum poſſe reſtitui nec ſibi facultatem eſſe ad eam ire reſpondet Scribit ergo Belliſario & Anthomne ut Siluerium corri- piāt Belliſarius Anthomne rem committit Que per uigili- um teſtes ſubordinat tanquam Siluerius Romam prodere Gothis ſtatuerit. uocatur ab Anthomna Siluerius & incre patus de proditione priuſquam reſpondeat pallio detrac- to cuculla monaſtica induitur Quo facto clerici Romani

Siluerius in exiliū mit- titur

uigilium Pontificem proclamant Siluerius in exilium miſ- ſus apud Inſulam Pontianam non ſine Sanctitatis opiniōe uitam finiuit Mediolanenſes interea Legatoſ ad Belliſarium mittunt dedíditionem promittentes ſi preſidiū mittatur. id q; obtinent Tentantur in urbe proditiones ſed minime ef- fectum habent Mittit Belliſarius copias in agrum Picenum Et deinde Ariminenſes ire iubet Eamq; urbem intercipit q̄d intelligens Victigis non auſus ultra obſidionem ad urbem tenere crematis caſtris cum cum omnibus copiis Rauennā contendit Anno toto et nouem diebus poſtquam obſidio cepta erat Preſidia tamen in Tuſcia & in Piceno reliquit a pud Vrbes que in fide manſerant Deinde Ariminum omi conatu obſidet Mundilas ad Mediolanum miſſus per mare & Lygures tranſitum fecit & a Mediolanenſibus cupide re

Vraias victigis nepoſ

ceptus eſt aduerſus quem Vraias Victigis ex fratre nepos miſſus eſt. Et Belliſarius Roma dimiſſa in hoſtes contendit qui Picenum infeſtabant Et Rebus ibi compoſitis Arimi- num obſeſſamq; urbem liberat & Vrbinum recipit Cū fonſ ex quo ciuitas bibebat ſua ſpōte deficeret & urbem ueterē obſeſſā ānone caritate obtinuit. Iohānes Belliſarii Dux ab obſidiōe Ceſeue turpiter recedit Theobaldus Rex Meten-

ſium rogatus a Victigite decem milia Armatorum ex Liguſtinis ſuiſq militibus ad Vraiam mittit. Vraias Mediolanum obſidet & fame tandem compulſam Ciuitatem capit Belliſarius Copias ſuas Trifariã diuidit Ipſe ad Auxiniũ obſidẽdã pgit Ciprianũ et Iuſtinũ ad obſidendas Feſulas mittit Martinũ Iohannẽ et Vitalianũ cõtra Vraiam dirigit. obſeſſe ſũt urbes. ſed nulla erat ſpes niſi iⁿdefectu annone. iter hec Theobaldus Rex Metẽſium magnas Fracorum et Burgundionum copias in ytaliã mittit. q̃ q̃ntas poſſint ytalie terras occupẽt. Vraias ex Mediolano Rauennã uocatus in Placẽtinum trãſit. Iohãnes et alie copie Belliſarii ad Septimũ miliariũ ei occurrũt. Frãci et Burgũdiões p Appẽninũ in Placẽtinũ deſcẽdunt Vraias in auxiliũ ſuũ uenire arbitratur Sed dũ alter alteri cõiungit exercitus orta diſſenſione prelium cõmittit et Gothi ſupati fugã capiũt Rauennamq pgunt Iohãnes fugiẽtes uidẽs Credit Belliſarium occulto itinere pfectum cõflixiſſe occurrenſq Frãcos repit cũ q̃bus cõgreſſus ſupat atq ita fortuitu et Gothi et Romani una die a Francis et Burgundionibus prelio ſupati ſunt. q̃ tñ paulo poſt in diſſipationẽ abiere Quidã hec negant. Et Guido Rauẽnas ſacerdos Burgundiones Francoſq qui Liguriam pro Theodobaldo tenebãt. a Gothis mercede cõductos Mediolanẽſis urbis obſidione interfuiſſe tradit. & poſtea proprio periculo reſpicientes fauiſſe Gothis cũ Belliſarius Rauennam obſideret. & hoc magis credibile. Gothi qui Feſulas tenebant fame preſſi Cypriano et Iuſtino ſe dedidere Et paulo poſt Auxiniũ a Belliſario captum eſt. Qui contractis undiq copiis miſſo uno ex prefectis copiarum ad cuſtodiendas Padi ripaſ ad obſidẽdã Rauẽnã ſe cõtulit quo cognito Frãci legatõnẽ ad Gothoſ miſer q̃nq̃gita milia armatoꝝ pmittentes ſi ſe in ptem Regni ytalici reciperent Et Belliſarius concordiam Gothis obtulit. qui plus

Theobaldus Rex

Gothi fugiũt.
Iohannes ſupatur

Gothi ſe dedidere.

ytalia regnum dicitur.

fidei Romanis adhibuere quam Francis. & factis induciis
Legati ad Impatrē miſſi ſunt q̄ eius uoluntatē exquirerēt. in-
terim frumēta apud Rauēnam incēdio caſuali cōſumpta ſūt
Et Sigiphis unus ex Gothorū ducibus Caſtella q̄ i alpibus
habebat Belliſarii militibus cuſtodiēda dedit. aduerſus quē
Vraias ꝓfectus illū et Belliſarii milites obſedit Sed Iohan-
nes Vitabertani et Martinus caſtella q̄dam cum uxoribuſ et
filiis Gothorum qui cum Vraia militabant intercepere. ob
quam rem deſtitutus Vraias a militibus ſuis cum paucis in
de rediit Nec Victigi opem ferre potuit Interim legati Iu-
ſtiniani decretum attulere ut Victigis omnia trāſpadūm lo
ca retineat circa Padum cuncta dimittat. mediā pecūiarum
regaliū ꝑtem Impātori tradat reliquam ſibi habeat. Et Go-
thi qui citra Padum ſunt ſubiecti Ramano Impio ſint. au-
diunt hec libenter Gothi. ſed Belliſarius indignatus decre-
to ſubſcribere noluit Diffidantibus itaq; Gothis iterū bellū

Ranenna capta

reſumptū eſt et Rauenna capta Victigis cum ceteris Go-
thorum principibus cumq; theſauris et omni gaza captus
in Conſtantinopolim ductus eſt Quos Belliſarius ſecū du-
xit anno quinto poſtq̄ in ytalia bellum gerere ceperat In y
talia Gubernatores remanſerunt Iohanues et Beſſa et Vita
lis et Cōſtātianus ex Dalmatia ueniēs qui multa mala apud
ytalos cōmiſere rapientes q̄cunq; potuerunt In ſocios ſup-
bi In hoſtes non ſatis feroces acceſſit auaritia Iuſtiniani qui
quamq̄ multa per q̄ſtores raperet non tñ militem ut par e-

Vraias regnum tenuit

Gothi vraiā regē uocant

Iddonatus rex Gothorum

rat pecunia iuuabat Gothi rege deſtituti Id honoris Vraie
mandant Is indignum duxit Victige uiuo ꝓpinquo ſuo.
regnū acceptare. Creatur igitur Rex magne inter Gothos
auctoritatis Iddonadus qui lōgo tēpore Veronā tenuerat
Is Papiā uocatus ibi purpurā accepit. & Rex Gothorum
approbatus eſt Qui collectis Gothorum reliquiis breui
omnes trans Padum omneſq; Venetie Regionis Vrbes

in poteſtatem recepit ac Gothorꝝ & Ytalorꝝ exercitū mag
nū comparauit. et cōmiſſo prelio cum vitali apud Teruiſiū
cum paucis illum reliquit fuga euadentem Ceteri trucidati
ſunt aut capti q̄ uictoria auctus Ildonadus ſiue Idonallus
vraiā tāꝙ cū hoſtibus ſentiret iterfecit. facile eni Oſtrogo-
the iter ſeſe ſāguinē fūdebāt. nec Regibus pcebāt. hac de cā
Ildonadus ipſe a Builla uni ex cuſtodibus ſui corpis in ſolē
ni conuiuio ē occiſus et Atharicus ei ſuffectus q mēſe qnto
occiſus ē et Totila ſurrogatus q etiā Baduilla uocabať ne-
pos Ildonadi q apud Teruiſiū ſibi timēs mãebat et amicici
am Rōanorꝝ qrebat. ſed Gothi Atharico interfecto ipſum
ad regnū uocauere puſꝙ cū Rōanis iūgeret. Increpati Du-
ces Iuſtiniani de negligētia apud Rauēnā cōuenere. et Ver
onā ducere ſtatuerūt. Quā cū miſſo Arthauade Armenio
cepiſſent Et Gothi in arcē ꝛfugiſſent. dū de preda inter ſe cō
tendūt illā amiſere. nā negligētes in cāpis ex arce uiſi ſunt a
Gothis q mox in urbē deſcēdentes exercitū q intrauerat pi
merūt. Arthauades p murū euaſi Duces Iuſtiniani retroceſ
ſere Et cū execitu Totile circa Trebiā fluuiū cōflixerūt uic
tiꝙ ſunt. quo in prelio Arthauades Armēius ſingulari cer-
tamine Valarim Gothū ꝓuocantē utroꝙ exercitu iſpectā
te haſta tranſfoſſum occidit Et ipſe ui atꝙ ipetu equi adap-
tus interfecti cuſpide tranſfigitur ex quo nulnere tertio die
obiit oia militaria ſigna ad Totilā ꝛlata ſunt. magna gloria
exultantē q'uix tertiā ptem habuit militū reſpectu hoſtium
uſus eſt hūane hac uictoria Captiuoſꝙ multos gratuitu di-
miſit Et ptem exercitus in Tuſciā miſit Sub Bleda Rodei-
co et Vliari q Iuſtinū intra Florentie menia obſederunt ino
pia rei frumētarie laborantē Beſſas Cypriāus et Iohānes illi
ſubueniētes obſidionē ſoluerūt. ſed dū hoſtes inſequunť Io
hānes q pceſſerat Gothos mōte quodā aggrediť et pugnā
do miles unus apud eū interficitur Creditur Iohānes mor-

Vitalis ſuperatur

Varia interficitur

Ildonadus pcciditur

Acharicus creatur

Ducum auaritia

Verona capitur

Arthauades enaſit

Totile victoria

Bleda Rodeicus Vliaris Totile Duces

tuus & fuga omnes capeſcunt. Non tamen Gothi Florentiam reuerterunt. Atq; ita finitum eſt Septimi anni bellum

Septimi āni bellum

EX LIBRO SEXTO

Totilas in Etruriam

SEquēti āno Totilas i Etruriā trāſiit. Et de inde Tiberi tranſmiſſo Beneuentum petiit. Eamq; urbem menibus ſpoliauit. Neapolim obſedit cuius preſidio erat Conon cum mille militibuſ durante obſidione partem exercitus Cunas miſit. In qua Ciuitate mulieres ex nobilitate Romana quaſdam cepit. & liberas parentibus ac maritis cum honeſto comitatu remiſit. Cepit Apuliam Lucaniam atq; Calabriam. neq; huic pecunia ulla ad milites Iuſtiniani perueniebat. Duces eius urbes inter ſe diuiſere cuſtodiendas. Iohannes Romā Beſſas Spoletum Cyprianus Penuſiam Iuſtinus Feſulas Conſtantianuſ Rauennam. interim Neapolis acrius oſidebatur. Quod intelligens Iuſtinianus Maximinum cum nouis copiis miſit. qno apud Epirum cunctante Demetrium cum claſſe in Sici ciliam nauigare iuſſit. hic Romam & Siciliam nauigauit. et deinde Neapolim ubi conflictus eſt Maximinus claſſem ſuam ei cōmiſit. Cum qua rediens Demetrius iterum a Totila uictus eſt cum ad litus ui uentorum deueniſſet. captus eſt Demetrius & in uinculis habitus. Alloquitur Neapolitanos Totilas deditiōemq; ſuadet Quibus indutias Triginta dierum petentibus ter Triginta dies cōceſſit. Deniq; Neapolis deditur In qua nulla uiolentia facta eſt Conon abire permiſſus & nauigia ei conceſſa ſunt. hiis rebus cognitis Iuſtinianus iterum Belliſarium ad bellum Ytalicum elegit qui medio tempore aduerſus Parthos bellum geſſerat nec plane fineirat. Veniens in Ytaliam Belliſarius Idruntum oppidum Calabrie obſidione liberat. miſſo Valētino Ipſe Polam nauigauit. ac Rauennam uenit reperitq; res peius ſe habere ꝙ putabat. ita ut peniteret eum in ytaliam ueniſſe To-

Demetrius ſcđo ſupať

Neapolis deditur
Conon dimittitur

Pola Rauenna

tilas Tybur in poteſtatē accepit.Deinde ad Anxiniū obſidendū prexit:Firmū quoqꝫ et Aſculū pactiōe cepit:Spoletumqꝫ & Aſiſiū. Cyprianū uero q Peruſiæ p̄erat a ſuo milite interfici curauit:milites tn̄ urbē defendere.Qua dimiſſa: ad obſidionē Romæ ꝓfectus ē.Ibi Beſſas et Conon p̄erant & noua p̄ſidia a Iuſtiniano miſſa. Præliatū eſt extra urbem Græci uincunt᷑ & in urbē repellunt᷑.Ceteus princeps Senatus tanqꝫ ſuſpectus Roma pellit᷑. Aliuſ Gothoꝝ exercitus Placentiā interim obſidet.Belliſarius Dyrachium nauigat: Ibiqꝫ auxilia a Iuſtiniano expectat. Valentinus & Focas q Portuēſem urbem p̄ſidio tenebāt:cū Gothis p̄liantes circūuenti & interfecti ſunt:& Portuēſis ciuitas capta. Vigilius pōtifex Romanus cū ꝓmiſſa Theodoræ nō ſeruaſſet:uocatus Cōſtantinopolim:apud Siciliam cōſedit:magnāqꝫ uim frumēti Romanis miſit:quæ a Gothis capta ē. Pelagius dyaconus ꝓ pace ad Totilā dimiſſus ſupbe exceptus eſt.Belliſarius nouis copiis apud Dyrachiū acceptis:Idruntū nauigat:Gothoſqꝫ obſeſſores inde pellit.Deinde Romā petere conat᷑. Totilas pontē ſupra Tybrim erigit & p̄ſidia collocat ne poſſint nauigia tranſire.Belliſariuſ apud Portū Iohānem expectauit. Ille interim cū Gothis cōflixit:et Brūduſium recupauit Romāqꝫ iter direxit. Sed audiens Gothos in itinere ſe expectare: in Brutios Lucanoſqꝫ ſe cōuertit: eaſqꝫ ꝓuincias in ptātem r̄degit:quod Belliſario moleſtiſſimū fuit:qui eū ad ſe feſtinare uolebat. Sed ea ſpe deſtitutus:pontem Totilæ aggredi ſtatuit:eūqꝫ cepit ducētis uiris in eo crematis. Interim fama uenit Portuēſem urbē in qua erat uxor Belliſarii a Gothis captā eſſe:qui Hoſtiā urbē tenebāt.Hiſaaces enim q cuſtodiā portus habebat: audita uictoria pōtis Hoſtiēſes aggreſſus eſt:& ab illis captus:qui etiā in uinculis occiſus ē.Belliſarius habito nūcio cōmotus:ex media uictoria retroceſſit. Et deinde p̄ dolore correptus:febrē in-

Græci uincunt᷑

Belliſarius Dyrachiū.

Portuenſis urbs capit᷑

Pons Tybris erigit᷑.

Brunduſiū recuperat᷑.

Hiſaaces occiditur.

Romanoꝝ calamitas.	cidit quæ eũ diu tenuit. Vñ Romani deſperati magnas cala
	mitates incidere: cũ nihil hērent quod comederēt. Quatuor
Vrbis proditio.	milites Iſaurici de ꝓdenda urbe conſiliũ iniere: et cũ Totila
	rem pfecere. Per muros. n. milites Totilæ acceperũt: q por
	tam Aſinariã ſecuribus pfregerũt: & exercitũ intromiſerũt
Roma capit̃ a Totila	Facta eſt cædes ciuiũ. Totilas de Laterano ad ſanctũ Petrũ
Põtificis uerba.	deſcendit. Vbi obuius Pelagius: Parce inquit rex ſupplici-
	bus tuis. Et Totilas ſupbo aſpectu: Nunc inquit Pelagi mi
	hi ſupplicaturus aduenis. Cui Pelagius: nũc inquit: qñ deus
	te mihi dñm eſſe uoluit: Miſerere igitur dñe ſeruoꝝ tuorũ.
Totilæ humiliatio	Motus his Totilas cædes ꝓhibuit: bona tñ Romanoꝝ mi
	litibus cõceſſit: corpa libera eſſe iuſſit. Cũ ſuperbirēt Gothi
Fortunæ mutatio.	arguebat eos: et fortunæ mutationē memorabat: qui ducen
	ta milia Gothoꝝ a ſeptē milibus Græcoꝝ duce Belliſario:
	pene tota Italia pulſa fuiſſe referebat. Et rurſus q̃tuor milia
	Gothorũ uiginti milia Græcorũ uiciſſe. Abſoluit Totilas
Ruſticiana abſoluit̃	Ruſticianã mulierem nobilē: quæ ob uindictã Boecii mari
	ti & Symachi p̄ris Theoderici ſtatuas cõfregiſſet. Iuſtã. n.
Oratores ad Imprem	putauit eius irã. Miſit & oratores ad Iuſtinianũ: inter quos
	Pelagiũ qui dicerent: aut pacē Gothis daret fidelia auxilia
Vrbis ruinã minatur.	præſtaturis: aut Romã ſolo æquandã ſciret. Interim Belliſa
	rius apud Portũ quieſcebat. Iuſtinianus nil aliud Legatis re
	ſpondit: niſi Belliſariũ eſſe in Italia: q eius arbitriũ haberet.
	Agebat tũc Iuſtinianus Vigilii cauſam qui Cõſtantinopo-
	lim uenerat: et per annũ ſe excuſauerat. Sed uicit pertinacia
Vigilius iudicatur.	Theodoræ: et Vigilius in exiliũ actus eſt. Pelagius Romã
	reuerſus Totilæ exponit quæ a Iuſtiniano habuerat. Ille ira
	percitus: urbē euertere ſtatuit: tertiãq; muroꝝ partē diruit.
	Capitoliũ incendit: et magnã urbis partē: populũ per oppi
	da Campanie diſperſit. Senatores ac Patricios obſidũ loco
Roma uacua rlinquit̃	circa ſe retinuit: deſolatãq; & uacuã urbem relinquens: con
Lucani Brucii capiunt̃	tra Iohannem in Calabriã perrexit. Lucanos & Brucios &

omnes Calabros recepit exceptis Idruntinis ad quos Iohā
nes cōfugerat Interī Spoletana arx Belliſario đdita ē et Ta
rētū repatū a Calabris domo pulſis q đ ātea deſolatū erat et
cū Totilas Rauēnā petere ſtatuiſſet. Belliſarius febre libera

Belliſarius Vrbē ꝛ̄pat

tus urbē Romā deſolatā ingreſſus ē Iteꝝꝗ illā munire ſtatu
it. breuiꝗ foſſis et aliis mūimētis repauit multis Rōanoꝝ re
deuntibus. q đ intelligēs Totilas. ꝛ̄lictis ꝛ̄liquis curis Romā

Totilas Vrbē obſedit

ꝛ̄petere feſtinauit. nō dū portas urbi Belliſarius īponere po
tuerat. et tñ īpetū Totile magno animo ꝛ̄pulit. cōgreſſuſꝗ
illi uictor euaſit. Totilas obſidionē ſoluit. et Belliſarius fa-
bricatis portis claues urbis ad Iuſtinianū miſit Gotbici bel

Claues Vrbis

li āno. xii. Obſidebat interī Peruſia ad quā magis aſtrigen
dā Totilas ꝓfectus et Iohānes vitaliāi ex Calabria ī Cāpāi
am ꝑuenit. multoſꝗ Rōanoꝝ obſides illic a Totila dimiſ-
ſos liberauit. q đ nō fuit ei difficile. nā oppida Cāpāie a Go
this nudata menibus fuerant. Ea re cognita Totilaſ magna
celeritate ꝑ Picētes Pelignos et Samnites ī Apuliā ꝓpauit.

Picētes peligni ſānites

Trāſuerſiſꝗ itineribus ꝓfectus in Calabria reptū Iohānem
bello ſupatū caſtris exuit. Queres magnā ei laudē pepit. tū
armis ſuis oneratus haud aliter ꝙ ceteri milites equo iter fe-
cerit. interī noue copie Belliſario aduenerūt cū Valeriāo A

Valerianus Dux

rmēioꝝ et vero Eruloꝝ ductoribus q Cratone manēs Pha
ſan genere hyberū et Barbationē ad cuſtodiēdas fauces Ca
labrie miſit. q obuios habentes Totile eqtes eos cōflixerūt
Ducentis interfectis Sed Totilas ex inꝓuiſo eos aggreſſuſ
magna ſtrage ꝓfligauit. Phaſās cum ſuis omnibus interfec-
tus eſt Barbation Trax cum paucis ad Belliſariū fugit. Ro
me dum hec agunt Conon urbi ꝑfectus a militibus ſuis in

Conon occiditur

terfectus eſt. quoniā carius uēderet annonā Cuius facinoris
a Iuſtiniano ueniā obtinuerūt Ruſſianū oppidū in Calabris
a Totila diu obſeſſū tādē capit ꝑ deditionē Anthoina ux

Anthonina uxor belli ſarii

or Belliſarii Cōſtātinopolim ē ꝓfecta quo Theodorā Iu-

ſtiniāi uxorē ꝓ Belliſarii ab ytalia reuocatōe rogaret. Sed illa paulo an̄ deceſſerat. Iuſtinianus rogatus facile reditū indulſit. cū belli Parthici ingens adeſſet metus Abiit ergo in Greciā Belliſarius Quinquēnio fere exacto poſtq̄ ſecūdo in ytaliā uenerat. nō eadem fortuna in hac ultima expeditione uſus q̄ fuerat in prima. Reliqt aūt Rōe Tria milia militū ſub Diogene legato uiro prudēti et bellorū gnaro Belliſario abeunte Gothi Peruſiā lōgo tpe obſeſſam capiūt. Et Totilas expeditis Calabrie atq; Apulie rebus ad obſidionem urbis Rome reuertit̄. Primoq; urbem Portuēſem expugnauit. Et deniq; poſt longam obſidionē ꝓditōe militum Iſaurorum q ad portam Hoſtienſem excubias habebāt Romā capit. Diogenes ad Cētumcellas ſe contulit Paulus qdā ex Cilitia profectus equitum ad molem Adriani ſe recepit. cū q̄dringentis ſuis equitibus. Ibiq; magnam Gothorum occidionem fecit. Sed cum obſeſſus euadere non poſſet perſuaſit ſuis ut mortem appeterent uiriliter pugnantes. Senſit id Totilas et deditionem facientibus libertatem promiſit uolentibus apud ſe militare receſſuris arma tantum et equos ꝑdenda dixit. omnes cum eo māſere excepto Paulo et Mundo Iſauro qui domum rediere pepcit. Totilaſ Romanis ad ſacras edes confugientibus Reuocauitq; profugos Ludos equeſtres conceſſit reparare urbem ānixus eſt Cauſam tante mutationis. alii dicunt uotum fuiſſe Petro et Paulo factum alii reſponſum Francie Regis qui rogante Totila ut filiam ſuam ſibi matrimonio copularet Regem eſſe ytalie negauit. qui Romam euertiſſet. alii ſancti Benedicti uaticinium qui ait Totilam urbem potiturum Siciliam intraturum Et demum Nono regni ſui anno ſuperatum occubiturum.

Belliſarius in Greciā

Totilas Gothoꝝ rex

Paulus molē occupat

Totilas legē ꝓmiſit

Vasiciniū. S. Bn̄dicti

EX LIBRO SEPTIMO.

Diogenes urbe relicta Centumcellas petiit. Ibiqꝫ
pactus inducias niſi intra certum tempus au-
xilia mitterentur Vrbem traderẽ promiſit To-
tilas in Siciliam tranſit atqꝫ in itinere Regium
obſedit. & Tarentum capit dimiſſis ad Regium militibus
Qui paulo poſt urbem obtinuere. & in Siciliam tranſgreſ-
ſus Syracuſas obſedit. & Gothi qui in Picentes miſſi erant
Ariminum ceperunt. Nec procul a Rauēna uerum Erulorū
Ducem conſerto prelio cum omnibus copiis interfecerunt.
Quibus cladibus intellectis Iuſtinianus Germanum patru-
elem ſuum Ytalie belloqꝫ Gothico Ducem pronunciauit.
Cui nupſerat Mataſuntha Theoderci neptis poſt mortem
Victigis Que res magnum ſibi Gothorum fauorem conci-
liauit. & magna ſpes data eſt Ytalis tali Duce creato Sed
eo in Illiricō cōmorante Sclauinorum gens tranſmiſſo Da
nubio Romanorū prouintias inuaſit. ac Macedoniam Tra
ciamqꝫ uexare cepit. Quibus Germanus obſiſtere annixus
eſt. Interim Gothi Rapinas per Ytaliam multas fecere. Nō
tamen Diogenes tradere Centumcellas uoluit. dicēs per ad
uentum Germani res mutatas eſſe Rauēna Ancon Idruntū
& Centumcelle cum paucis quibuſdam oppidis dumtaxat
pro Iuſtiniano in Ytalia tenebantur. Cetera Gothi poſſide
bant. Sed magna ſpes erat in aduentu Germani que fruſtra
ta eſt. Illo in Illirico decedente. Imperator filios eius qui ſe-
cum ierant. paternum proſequi ceptum iuſſit. Iſqꝫ Iohannē
Vitaliam adiecit qui Germani gener erat Sed dum hii Sa-
lonis hiemant & Lybus quidam cum claſſe Siracuſas intrat
& deinde Panormum nauigauit Reſqꝫ Totile in Sicilia ꝑ
turbat. Iuſtinianus mutato conſilio Narſetem Eunucum yta
lico bello prefecit Iohanniqꝫ mandat ut Narſeti pareat. ma
gnus hic uir fuit Imperialium pecuniarum receptor & diſpē
ſator atqꝫ in conſilio primus Rei bellice peritiſſimus. Religi

Inducie Diogenis cum Totila

vi Erulorꝝ ducis occiſio

Germanuſ ytalici belli Dux

Germanus moritur

one ac pietate preſtans & Barbarorum Regibus amicicia
iunctus ingreſſus hic iter philipopulim in Tracia pueīt Ibi

Huni.Narſeti ꝑcludūt

q3 aliquādiu moratus eſt cum Huni magno exercitu Mace-
doniam Traciamq3 ingreſſi uias precluſiſſent Sed cum ps
Hunorum Theſſalonicam.altera Conſtantinopolim diuer
ſis itineribus petiiſſent Narſes iter ſuum ꝓſecutus ē Et To-
tilas relictis in Sicilia q̄tuor Ducibus in ytaliā rediit. Claſſē

Corcyra Etholia Acar
nania Epirū Ancona

q3 inſtructā in Greciā miſit Corcyrā diripuit.Epirū Etholiā
Acarnaniamq3 uexauit Et p alios Duces Anconā obſedit
Quadraginta ſeptem nauibus lōgis traditiſ ut etiā mari ob
ſidio teneretur Sed Valerianus preſidio erat Ancone accer
ſito Iohanne Vitaliā q Salone morabatur cū Triginta na-

Gothi maritimo ꝑlio
ſuperantur

uibus longis prelium cōmitteus fugatis Gothis uictor eua-
dit.nec plus q̄ decem naues Gothoꝝ euaſerūt. Qua clade
pcuſſus Totilas magnā copiarum ptem e Sicilia reuocauit

Artauantes Iuſtiniani
dux

Et Artauantes qui liberio ſucceſſerat Iuſtiniani Duci libera-
tis amicis Vrbibus inimicorum obſedit oppida Reginaris
quoq3 uir inter Gothos clarus qui Tarento preerat.ad Iu-
ſtiniani ptes tranſiuit.Et in Sardinea motus contra Gothoſ
excitati ſunt.Narſes magnis copiis comparatis iter proſeq̄-
batur.Erant cū eo Duodecim milia Longobardorū que mi
ſerat Alboinus Erulorū Tria milia Hunorum ingens mul-
titudo.Cimiades Perſa et Aſuades Gepida nō cōtemnēdaſ

Traces

copias ei attulerant Greci quoq3 & Traces permulti cū q-
bus ex Illirico mouens p Dalmatiā et Liburniā in-
trauit ytaliā atq3 Aqleiā cōſtitit.Interim Totilas Papiam
uenit Teiāq3 cum pte copiaꝝ Veronā miſit ut Narſeti tran
ſitum ꝓhiberet.His cognis Narſes Longobardos p Medi

Mediterrania

terraneā Iulio Menſe ad Brixillum miſit.Quod eſt oppidū
in ripa Padi citeriore Et tunc erat in fide Rauennatū Trāſie
runt Longobarbi Atheſim Tartaꝝ et Minciū Taya mini-
me audente occurrere.Et ſic Padum trāſieſ Narſes Rauēnā

cū ceteris copiis ſe tranſtulit. In Venetia prouincia Aqleia & Verona cōtinentur. Sed Veneta urbs nomen ad ſe traxit. illic Narſes ediculam Sancti Theodori martiris edificauit. Que poſtea in beati Marci templo cōprehenſa eſt Sanctorum quoq; Menni & Geminiani Sacellum Narſetis opus eſt ex Gothorum manibus factum. Inſtaurauit Narſes Aquileiam ab Hunorum Rege deſtructam in Rauēna Veteranis militibus ſtipendia perſoluit. Moratuſq; ibi nouem diebus Romam in itinere apud Vmbricium amnem Huſdrialem Gothum qui Arimino prefectus erat obuium habuit Qui ab Erulorum equitatu interfectus eſt Interim Longobardi apud Brixellum manentes Placentinis et Parmenſibus multa inferebant dampna In quos delatus Totilas acre prelium cōmiſit Sed a uiribus fortioribus ſuperatus interfectus eſt. Gothorum ingens multitudo necata. Alii qui ſuperfuerunt apud Papiam Regem ſuum Theyam creauerunt Longobardi muneribus honorati ad prqpria redierunt. Thaias Buccellinum Amingum ac Lotarium Burgundionum & Francorum Duces belli ſocios aſciuit quos Theobaldus Rex in Liguſtinis alpibus reliquerat qui cum magnis Copiis in agrum Papienſem uenere. Interim Narſes Narniam capit ac Peruſiam & Romam profectus obſedit. Vbi de ſocietate Burgundionum cum Theia intellexit fuiſſetq; in magnis laboribus. Niſi Siſualdus Brentorum Rex ad eum defeciſſet Hic fuit de Stirpe Erulorūm quoſ Theodericus ad Auguſtam pretoriam miſerat Dato Rege quem in filium adoptauerat. & generum fecerat Erant pauci in urbe ciues nec poterant eam tueri Gothi pre magnitudine. Ob qnam rem locum delegerunt. iuxta pontem Traiani Eumq; foſſa & uallo munierunt. Nec tamen reliquam partem negligebant: ſed quantum poterant tuebantur Obtinuit tamen Vrbem Narſes Vi atq; armis Arcem

Narſes ſ. Theoderi edē Veneciis edificauit

Huſdriales Gothus

Totilaſ occiditur

Theia Rex Gothorum.

Narſes Romā capit

Siſualdus Brentorum Rex ad Narſetē dficit

Romā Narſes rcupat.

Gothi Romanos occidunt

Reginariſ pſidia

Macurius Idrunti pſectus

uero paulo poſt per pactionem recepit. Remanſerant ex ordine Senatorio apud Gothos aliqui Romani qui ſuſpecti erant Quos omnes cum filiis & agnatis Gothi interfecerunt Et Reginaris qui Tarenti ad Iuſtinianum defecerat. penitentia ductus petiitq́ a Macurio Idrunti Prefecto auxilium contra Gothos. Ille fraudem non cogitans Quinquaginta milites ad eum miſit. qui mox in carcerem coniecti ſunt & obſides repetiti Macurius contra Reginarim profectus eſt. Ille milites acceptos occidit & egreſſus prelio conſerto ſuperatus eſt Atq́ in Acheruſiam confugit Narſes miſſis copiis portum tecepit. & Centumcellas in poteſtatē redegit quas occupauerunt Gothi. Theias Brixellum obſidet. Sed Siſualdus Erulorum Rex Qui iam Brenti uocabantur Narſetis amiciciam nactus in Eporidienſes Thauri noſq́ nichil timentes maximam predam egit aduerſus quē Franci & Burgundiones miſſi ſunt. Theias ſubuenire Arimino ſtatuit. que a militibus Narſetis obſidebatur diſſimulauitq́ in Etruriam uelle tranſire per montem Bardonis qui ad pontem Tremulum ducit & tandem repente in Ariminenſem profectus eſt quo cognito obſeſſores ſine dampno receſſere Theias fruſtra per hiemem Ceſenam obſedit & ad Cingulum in Picentes tranſiuit. Interim Narſes Campanie Ciuitates ad ſe recepit exceptis Cumis ubi magna pecunia erat. Totile ſicut amita eius capta Narſeti indicauit. Interim Siſualdus Eporediam cepit & Thaurinum diu obſeſſum capere non potuit. Eranci & Burgundiones nichil aliud egere niſi tam amicos quam hoſtes popnlari & cōcordantes cum Siſualdo uniuerſam tranſPadone ytalie Regionem ad predam ſibi partiti ſunt. Illi Gothos prudentes Iſti Narſetem atq́ ita Buceilinus Patauium Teruiſium Aqui-

Eruli Brenti uocabant̃

Eporidienſes

Siſualdus Eporediam

leiam ac Liburniam ſub amicicie nomine populatus eſt .& demum ad Caprariam Inſulam delatus oppidum in ea conditum diripuit. Iuſtinus Senior cuius Nepos fuit Iuſtinianus Id Oppidum condidit & Iuſtinopolim appellauit. Amingus Vincentiam Veronam Mantuam Brixiam & Bergamum prope Hoſtiliter predatus eſt. & alia loca .Lotarius in predam traxit . Narſes Cumas obſedit. per ſuos Milites .Quod intelligens Theias relicta obſidione Cinguli Nuceriam dedentibus oppidanis recepit in Apulia aduerſus quem profectus eſt Narſes Ille ſibi occurrit. Fluuius in medio duorum exercituum erat Cuius pontem occupauerat. Theias. Fuerunt ibi plurima particularia prelia in Quibus ſepe Victor Gothus euaſit . Tandem totis uiribus pugnatum eſt. In quo prelio Theias ipſe : dum Militis potius quam Ducis munera intemperanter edit. & plurimos ſua manu interfecit. confoſſus interiit. Nec tamen prelium uſqꝫ ad noctem intermiſſum eſt. Cum Gothi pugnando pacem ſperarent .Deinde petentibus Gothis pax data eſt. Cuncta que habebant in poteſtate reſtituentibus Anno Secundo & Septuageſimo poſt quam Theodericus Ytaliam intrauerat. Euanuitqꝫ tunc Oſtrogotharum nomen .Nam qui ſuperfuerant huic prelio omnes in Ytalia nati erant. & Ytalos ſe uocabant . Narſes Come ſummis honoribus exceptus eſt. Gothi Qui tranſpadum erant Duas cis alpine Gallie Ciuitates: Lucam & Forum Cornelii inſtaurarunt & preſidium impoſuerunt. & Duces Theodebaldi in belli ſocietatem traxerunt . Venit Narſes ad Lucam celeriter & ad Fluuium Auſerim Caſtra poſuit. Vbi dimiſſis aliquibus alios ad Forum Cornelii ire iuſſit Et ābaſ Ciuitates acriter obſedit. Luca Septimo mēſe cap

Populatio ſub amicicie nomine

Narſeſ Cumas obſedit

Theias Intetiit

Oſtrogothaꝝ nomen deletur

Auſeris Fluuius

Guido ſcriptor

Dagiſtei Narſetiſ dux

Amingus interficitur.

Gothici belli finis

Pons anienſi

Vigilius

Pelagius Pon.

Iuſtinianus Imperator moritur

ta eſt & Forum cornelii paulo poſt expugnata ad ſolum ſubuerſa eſt. Lotarius Aminguſq̃ de fuga Placentiã puenerũt Guido Rauẽnas Centũ milia hoſtiũ in hac pugna cecidiſſe affirmat Et totidem apud Nuceriam ubi cecidit Theias Quod non ſatis crediderí Dagiſteus Narſetis Dux hac uictoria potitus eſt. fugientes Franci ac Burgũdiões Hunidim quendã Oſtrogothã ſibi Ducẽ aſſũpſere Veronãq̃ ſe recipere noluerũt Sed Hereus Oſtrogotha q ei Vrbi p̃erat Nec Hunidẽ nec eius exercitũ ſuſcipe uoluit. Hunidis Papiam petere ſtatuit. Et Lotharius eo relicto trans alpes ire curauit. Sed in itinere Hunidis apud Murtiũ a Dagiſteo captus et ad Narſetẽ miſſus eſt Amingus interfectus Lotarius dũ pergit in Gallias apud Tridẽtum febre periit profectus eſt Dagiſteus cntra Sindualdũ rebellẽ eumq̃ captũ de alta trabe ſuſpendit et cuncta r̃cepit que Metenſium Rex Sindu_alduſq̃ in ytalia tennbant. Tuncq̃ belli Gothici uerus finiſ fuit. Octauo & decimo ãno poſtq̃ fuerat Inchoatum· Interim Narſes Arimino recupata et cunctiſ in deditionẽ receptis que p Gothos in Picentibus tenebantur ad urbem contendit. eiuſq̃ reformationi & reſtaurationi intendit. Cuius opus pons eſt anieniſ in uia Salaria miſitq̃ Aniatum Patricium ciuem Romanũ ad prouinciam Narbonenſes tutãdã Vigilium Papam annuente Iuſtiniano ex procouiſſo Inſula Gipſoq̃ cum pluribus clericis ad urbem reuocauit Vigiliuſ tamen in itinere apud Siciliã dolore lateris conſumptus eſt clerus hortatu Iuſtiniani Pelagium elegit. cui plures aduerſabantur propter ſuſpitionem q̃ cum Eudoxa contra uigilium ſenſiſſet Sed ipſe tactis euãgeliis iureiurando ſe expurgauit. et multa bona poſtea peregit. Iuſtiniãus q̃dragesimo Impii ſui ãno obiit cui ſucceſſit Iuſtius iunior apud qnẽ pdi tiſſimi Ciues Romani Narſetem pluribus modis accuſauerunt eius opibus inuidentes Idemq̃ inſuſurrarunt. Sophie

Iuſtini uxori Que illico cõmota eſt Suaſitqꝫ uiro ut Longi
num quendam Patricium Marſeti ſucceſſorem mittetet ad-
ditis conuiciis ꝙ Enucum ad diſpartienda inter ancillas pẽ-
ſa reuocaret.Narſeſ audito ſucceſſoris aduentu plurimumqꝫ
indignatus ex urbe Neapolim ſe conceſſit.Indeqꝫ ad Albo
inum Regem in Pannoniam miſit.rogans ut gentem Lon-
gobardam in ytaliam duceret omnium terrarum primariã
promittit Alboinus Sed dum moratur mortuo Pelagio io
hannes Papa ſuffectus eſt ex gente Patritia Romanuſ Qui
Narſetem indigna paſſum intelligens.eum Neapoli conue
nit & cuncta que uoluit impetrauit.reduxitqꝫ Romã.eũqꝫ
cum Baſilio Conſulem creari obtinuit.Itaqꝫ Narſes Longo
bardos hortatus eſt ut in Pannonia ſe continerent.Et eodẽ
anno Iohannes et Narſes mortui ſunt.cum Iohannes Duo
decim annis ſediſſet & Narſes diu Rome fuiſſet Annis fer-
me Decem.Nec traduntur huius Decennii opera:niſi ꝙ Im
perator Narſetis oꝑa Gothoꝝ bona publicata eccleſiis Ra
uẽne donauit.quod tñ tpe Iuſtiniãi factũ putat̃ Interea Ve
ſogothe apud Hiſpaniã aucti ſunt & per hec tempora Iu-
ſtiniani uarios caſus habuere Almarico ſucceſſit Theuda
qui Annis decem & ſeptem Regnauit Teudegilaus qui an
no Secũdo a ſuis interfectus fuit.et eius ſucceſſor Agilãtes
Nono ãno in cõuiuio obtrũcatus Illi ſuceſſit Athaualgiduſ
r̃gnauitqꝫ ãnnis.xxii.i Hiſpãia quo tpe Oſtrogothe i yta-
lia deleti ſũt.Alãi cũ Veſogothis ita coaluerũt ut ſenſim in
illoꝝ nomẽ trãſierit.A qbus i Hiſpania citeriori retenti ſũt
et Cathelani uocati.quaſi ꝑ corruptõoem Gothi Alani Ibi
qꝫ ꝑ mille ãnos mãſer̃.Lõgobardi a lõgitudine barbe dicti
ſũt ab iſula Stãdãia originẽ duxer̃.ex q̃ ꝓfecti Aionem &
Thatonem Duces habuerunt.Quibus defunctis Rex cre-
atus eſt Agemundus:Quo a Bulgaris interfecto Lanuſio
ſurrogatus eſt:Qui Bulgaros maximis afflixit cladibus

Sophia Imperatrix

Pelagius moritur
Iohannes ſurrogatur

Io.Pont.et Narſetis
obitus

Veſogothe i hiſpaniã

Agilantes obtrũcant̃

Oſtrogothe deleti ſũt

Longobardorũ origo

Lōgobardi in Pānōia

Tertio Regi nomen fuit Lethii: Qui Annis Quadraginta
Regnauit & Hildoochim filium ſucceſſorem reliquit quem
ſecutuſ eſt Godoocuſ quē Rugilandā prouinciā cepiſſe dix
ius Dāubio cōtiguā Godocho ſucceſſit. Clapho et illi filius
eius Thato qui profligatis Erulis paulo poſt intefectus fu-
it Poſt hunc Vnachuſ Valtharithim filium habuit ſucceſſo
rem poſt quem decimus non ut ſcripſit Sigibertus Andoi
nus Rex longobardorum fuit. qui primus in Pannonia Lō-
gobardos duxit Et Annis duo de Quadraginta
Rugilādam prouinciam habitauerat. In Pānonia uero ſub
ipſo Andoino primum et poſtea ſub eius filio Albuino q
Vndecimus Rex fuit. Quadraginta duobus Annis habita
uere Longobardi. Hic eſt Alboinus qui Cunimundum Ge
pidarum Regem interfecit & in Ytaliam tranſiens Panno-

Huni in Pannonia

niam Hunis conceſſit precario inhabitandam Qui fuerunt
ex reliquiis exercitus Attile Et hii poſtea Pannoniam obti

Hūgarorum origo

nuere Hungari pro Hunis appellati Quod minime uerum
eſt Hungari enim adhuc in ulteriori Cythia ſunt quorum fi
lii in Pannoniam uenere & Hungariā a ſe appellauerūt Trāſ

Saxones ſicut Longo-
bardi in ytaliā uenere

iturus in Ytaliam Albuinus Vigiti milia Saxonum ſibi ad
iunxit Qui cum uxoribus et liberis & armentis ſicut & Lō-
gobardi in Ytaliam uenere. In quorum locum Sueui Circa
Rhenum ſedentes a Clotario & Sigiberto Francorum Re-
gibus miſſi ſunt.

EX LIBRO OCTAVO

Benedictus Pontifex

Lōbardi intrāt ytaliam

ANno Centeſimo Sexto & Quinquageſimo
poſt inclinationem Imperii Sedente Benedic-
to Qui Iohanni ſucceſſerat Tertiodecimo an-
no Imperii Iuſtini minoris. Intrauerunt au-
tem per Forum Iulii Cui prouincie Siſulphum Nepotem
Alboinus prefecit: Paulus autē Patriarcha Aquilegienſis

cum ſacris Gradum cōfugit. Felix Epus Taruiſinus Ciues ſuos Alboio recōciliauit Lōginus apud Rauēnā manēs Ceſareā muniuit intra Rauēnam et Claſſenſe oppidū. Et Venetis urbibus preſidia impoſuit. Nō erant tūc in ytalia armatorum copie Sed urbes a ſuis mgr̄atibus regebant̄. Longinus nouum in ytalia adduxit magiſtratus nomē Exarchatus ytalie quod interpretabat̄ ſūmus ytalie magiſtratus. & Rauenne ſe continēs nunq̄ Romā petiit. Poſtea inuentū eſt nomen Ducum ut Dux Rōanus Spoletanus uel Narnienſis appellaret̄. nec poſt Baſiliū q̄ cū Narſete Cōſul fuit Roma uel Cōſules habuit uel Senatum legittime coactū Sed duce Greco hoīe quē Exarchuſ ex Rauēna mittebat. reſ Romana p̄ multa tp̄a adminiſtrata eſt Albuinus Vicentiam et Veronā in deditionem accepit Mediolanū quoq3 ſuadente Honorato Epo deditionem Ciuibus intrauit. & tn̄ eam diripuit Sexto Menſe poſtq̄ ytaliam intrauit obſeditq3 Papiam cum ytalia fame laboraret Que reſ facilius ytaliam aperuit. Barbaris. Vexauerunt Etruriam Ariminnmq3 ceperūt Roma ſuſtentata eſt. miſſo per Iuſtinum ex Africa frumento. Et pariter oppida que in fide manſerunt. eo frumēto adiuuata ſunt. Longinus Rauennam retinuit & aliquas ciuitates. Papia Triennio obſeſſa capitur Anno tertio & dimidio poſtq̄ intrauerat Alboinus ytaliā. Letus itaq3 uictoria Alboiuus Veronam ſe cōtulit ubi ſedem Regni cōſtituerat Ibiq3 ſolemni conuiuio Rhoſimundam ex patera biber̄ cōpulit q̄ de p̄ris craneo facta fuit Inſedit hec iniuria mulieri: atq3 ulciſci ſtatuit Helmechildis erat Lōgobardus forma preſtans nobilis & in armis ferox qui ancillam adamauit Rhoſimūde ſeruientē cū quo Regina ꝓ ancilla cōcubuit. ꝺ inde hortata ē ut Regē occideret. niſi faceret peūdū eſſe hoī q̄ Reginā cōſtupſſet uictus Is Helmithildis i cubiculū regiū ductuſ Alboinū obtrūcauit. uoluit regia mechū regē conſti

Longinus Exarchus

Ducum appellatio

Narſes Conſul

Grecus adminiſtrauit

Longinus Exarchus

Verona regni ſedes

Calliditas mulieris

Vidicta uxoris in Alboinum

Regina Fugit

tuere ſed noluere Lōgobardi ſtatuerūtqꝫ ipſam cum mecho
interficere Regia publica fide a Lōgino ipetrata cū adultero
et Alſiūda filia ex Albuio ſuſcepta atqꝫ oī pecūia Rauēnā ꝑ
uenit ubi honnrifice ſuſcepta aliqꝑdiu qete māſit. Poſtea Lō

Iuſtinus moritur

ginus mulierē tēptauit ut Helmichilde ſublato ſibi nuberet.
interī mortuo Iuſtino Tyberius Impator creatus ē mulier i

Regina Venenū. Bibit

cōſtās Helmechildē balneo exeūtē interficere cupiēs potio-
nē illi ueneō medicatā tradidit. cuius cū ille medietatē hauſiſ
ſet cōmotionēqꝫ ſenſiſſet rliqꝑ uxori tradidit rcuſātēqꝫ qſi nō
egeret gladio cōpulit bibere atqꝫ ambo eodē die pierūt Lō-

Clephes Rex

ginus pecuniā et Alſiundā Tyberio Impatori miſit. Lōgo-
bardi Clephen in ſua gēte nobiliſſimū Regē creauerūt. q fuit
crudeliſſimus. nobiles quotcūqꝫ potuit cape interficiēs. cui-
uſ terrore multi in paludeſ et ciuitatē Venetā ſe cōtulerūt. et
tūc aucta ē Venetia. Hic Rex foꝝ cornelii edificauit et ymo
lā appellauit. ut ide Rauēnates uexatet. cepit et opidū Claſ-
ſenſe miſit et duces uerſus Romā: q omia ceperunt excepto
Tybure et portu cū ciuitate Rōana Tūc obiit Benedictus

Benedictus Moritur

exacto ſui pōtificatus āno quarto. et Pelagius Secūdus abſ
qꝫ decreto Impatoris ꝑter cōſuetudinē ſubſtitutus ē Clephiſ
āno Secūdo regni ſui dolo ſuoꝝ interfectus ē. cū ipſe i ſuos
ſeuiret Nec uoluerunt Longobardi ultra Regem habeř ſed
Triginta ſibi duces creauere Qui in Vinbros delati capta

XXX Lombardorum Duces

regione Picentes Pelignos Marſos Samnitesqꝫ puaſerunt.
Ducē unum in Spoleto alteꝝ in Beneuento dimiſeř. oia au
tē que a Neapoli in fretum Siculum et a Sipōto in Salētioſ
a Beneuētoqꝫ in Calabros ſita ſunt Cōſtātinopolitano Im-
peratori ab illis Triginta Ducibus intacta māſere ad urbē
obſidendam perrexerunt. Sed Pelagio ſuadente inducias
acceptarūt Tyberius interea uictis Parthis mala ualitudie
correptuſ Mauritium generum ſuum Ceſarē deſignauit. Dū

Metenſiū rex occidiť.

hæc aguntur: Theobaldus Metenſiū rex dum bellū contra

Chilpericũ patruũ ſuũ gerit: interfectus eſt. Cuius regnũ al-
ter patruus Clotarius accipiens: paulopoſt apud Pariſios
moritur: q̃tuor relictis filiis: qui cõcorditer regnũ diuiſere.
Arithpertus apud Pariſios: Gunthainius Auriolanenſes: Regni Frãcoꝝ diuiſio
Chilpericus Sueſſioneſ: & Sigibertus apud Metenſes ſucce
deret. His ingratũ fuit Longobardos Italiã occupaſſe: ſuaſe
runtqꝫ Saxonibus ut ab eis recederẽt. Quod tũc demũ ten-
tauere: dum Longobardi bello Campaniæ occupabant̃. Et
hæc cauſa fuit cur Lõgobardi inducias cũ Romanis fecerũt.
Gregorius ꝑ id tp̃is Gordiani uiri Senaroris filius: religio- G. ſex mõaſteria fecit.
ni addictus: ſex monaſteria in Sicilia de pr̃nis facultatibus
ædificauit: domũqꝫ ſuã Romæ religioni dicauit. Hunc Pela
gius põtifex Cõſtantinopolim miſit ad expurgandũ ſe ꝙ ſi Gregorius ad Imprẽ.
ne decreto Cæſaris pontificiũ recepiſſet: & ad petendũ aux
ilia cõtra Lõgobardos. Interim Lõgobardi relictis ducibus
Beneuẽti Spoleti Narniæ & in Vrbeueteri: in Galliã citeri
orem ſe retraxerũt. Et cõtra Francilionẽ ꝓfecti: qui ꝓ Impa Francilio ſuperatur.
tore Thaurinũ Eporediãqꝫ tenebat et alias urbes plures: eũ
pepulerunt: ꝗ Comi ſe recepit. Illi alpes tranſgreſſi: ꝓuinciã
Romanã ultra montes inuaſerũt Amato cõmendatã: quem
ꝓfligatũ interfecerũt: et magna ditati p̃da reuerſi ſunt. Inte
rea Gũthainius & Sigibertus Francoꝝ reges: Enniũ Hunu Ennius Hunulus.
lum ciuẽ Romanũ hortati ſunt: ut ꝓuinciã Romanã capeſce
ret: eiqꝫ milites dedere: ueriti ne Lõgobardi redirent: quorũ
uicinitatẽ ſuſpectã habebãt. Sed Lõgobardi ꝑ aliam uiã in Lõgobardi in Gallias
greſſi: proprias Francoꝝ ſedes inuaſere: Hebredunẽſem po
pulati agrũ. In quos delatus Ennius: magnã eoꝝ ſtragẽ edi-
dit: atqꝫ in Italiã repulit. Interea Saxones quos diximus a Saxones ſuperant̃
Lõgobardis receſſiſſe Srablonẽſi rure ſe receperũt: Ibiqꝫ ali
quãdiu quieti manſerũt: donec Amatũ cũ multitudine Bur
gundionũ interfectũ acceperũt. tũc uero p̃das agere cepere
In quos ruens ex improuiſo Ennius: magna illos calamitate

afflixit. Sed prælіũ inſtaurantes rex Francoꝝ Anthpertus Ennio recõciliauit: & in Italiã redire iuſſit. Illi reperiẽtes Lõgobardos ſolito magis elatos iterũ emigrare cõſtituunt. Et ad Sigibertũ Metenſiũ regem ea lege tranſierũt: ut in priſtinas ſedes reducerent quos occupaſſe Sueuos diximus. Placebat Sueuis æquo iure cũ Saxonibus habitare. Sed illi totam terrã petẽtes ad arma uenere: & magna occidione cæſi regionẽ Sueuis reliquerũt. Inter hæc Gregorius ab Impatore Mauricio impetratis quæ uoluerat circa res eccleſiaſticas etiã nouas copias in Italiã mitti obtinuit: & Smaragdũ Patriciũ alterum Exarchũ Longino ſurrogari. qui mox Rauennam uenit. Interim mortuo Clephi Longobardoꝝ rege: Feroaldus unus ex Longobardis ducibus Claſſenſe oppidũ tenens: Rauennã magnopẽ uexauit: Longinũq multis modis moleſtauit. Dortrula uero gente Sueuus: qui cũ Longobardis intra triginta duces adnumeratus fuerat: ad Longinũ defecerat. quẽ Smaragdus aduerſus Feroaldũ armauit: qui nauali bello uictor euaſit. Feroaldus in oppidũ fugit: Ibiq captus eſt: & cũ ſuis oibus occiſus. Et multæ ciuitates ad Smaragdũ defecere. Quo moetu pculſi Longobardi: decimo anno poſt mortẽ Clephis: Regẽ creauere filiũ eius Antharim adoleſcentẽ: multis tñ fortiter editis laudatũ. cui duces dimidiam pecuniarũ ſuaꝝ partẽ tradiderunt. Et Antharis mox Brixellũ obſedit: in quo Doctrula erat. qui cũ amplius reſiſtere nõ poſſet: dedito oppido Rauennã nauigauit. Brixellum ſolo æquatũ eſt: et Exarchus cũ Longobardis inducias pepigit. Fuerunt aũt induciæ uniuerſales inter Lõgobardos & Romanos p totam Italiã. Et tunc Smaragdus germanũ Pricii ordinis Cõſtantinopolitanũ Romã miſit: præfectũq appellauit: cũ quo & Gregorius Leuita domũ rediit. Reſpirauerat aliqtiſper Romanus populus. Sed noua mox calamitas exorta eſt. Tybris mẽſe octobri urbis moenia aliqui

Sueui cũ Saxonibus.

Clephis rex morit

Dortrula gẽte Sueuus

Feroaldus occidit.

Filius Clephis rex.

Brixellũ ſolo æquat.

Grego. Legatus rediit

Tybris inundatio.

bus in locis ſuꝑauit. Italia fame opp̄ſſa eſt: & peſtilentia in gens innumerabilē abſumpſit populū: qua tactus Pelagius obiit. Ira dei uiſa eſt: cuius placādi cura cōmiſſa eſt Gregorio: ꝗ tunc Letaniā inſtituit. Et a clero ac populo pōtifex appellatus: & ꝑ lr̄as Imꝑatoris cōfirmatus. Finitis induciis cū Smaragdo factis Antharis exercitū in Hyſtriā miſit Liburniæ cōtinentem: magnoqꝫ auro pacē illi patriæ uēdidit. Frācilionem Como & inſula quæ in lacu erat: expulit: cū uiginti ānis ea loca tenuiſſet. Ditatus magna p̄da Antharis: Childepertū Francoꝝ regem ꝑ Legatos orauit: ut pacē perpetuam initurus: ſororē ſibi in matrimoniū traderet. Deſpondit Frācus: eoqꝫ ſponſo ꝓceſſit ut munuſcula uiciſſim mitterenť Sed cū Richardus Veſogotharū Rex eandē puellā ex Hyſpania popoſciſſet: ſentenciā mutauit: dicens: Longobardū ydolatrā eſſe: Veſogothā nouiter catholicā fidē accepiſſe. Nam cū Helmengildis Lemugildi Veſogothaꝝ regis filius ad Leandri Hiſpalenſis ep̄i p̄dicationē Arrianæ hereſi abrenūciaſſet et ſe catholicū declaraſſet: genitor iuſſit eū in carcere iugulari. Leandrū uero inſectatus: maximis affecit incommodis. Sed paulopoſt ægritudine correptus: penitentia ductus: Leandrū ad ſe uocauit: & impetrata peccatoꝝ uenia: rogauit: ut talē redderet Ricardū: qualē prius effecerat Helmengildū: morienſqꝫ Riccardū regē reliquit. Qui hortante Leandro: ſeptuagintaduoꝝ ep̄oꝝ ſynodū apud Toletū coegit: in qua Riccardus ip̄e cū gente ſua abdicata Arrianoꝝ hereſi: catholicā fidem cōplexus eſt: & filiā Frāci regis accepit uxorē. Antharis aliā ſibi quæſiuit: Theudelnidā Garibaldi Bauaroꝝ regis filiā. Childepertus aūt nō cōtentus ſororem Lōgobardo denegaſſe: in ſocerū quoqꝫ eius furere cepit: illūqꝫ inopinate aggreſſus Bauaria expulit. qui cū fratre Gondoaldo ac filia in Italiā fugit ad generū. Childepertus Bauaroꝝ regno potitus: in Lōgobardos ducēs: in Triden

Ingens fames et peſtis

Greg. Letaniā inſtituit

Francilio Como eiciť.

Ricardus Veſogotha

Leander ep̄s.

Riccardus catolicus fit

Garibaldus Bauarus.

Bauarus regno pelliť

Francus in Italiam.

Francus domū rediit.

Romanus Exarchus

Gre. miſit monachos ad cōuertendū anglos

Exarchi nequicia.

tinis agris p̄das egit. Quod audiens Mauricius: magnā pecuniā Franco ꝓmiſit: ſi pulſis ex Gallia Ciſalpina Lōgobardis: eā ſibi ꝓuinciā reſtitueret. Annuit Francus. Et in Italiā ducens: Lōgobardos tentare aduerſus regē cœpit: multa ꝓmittens: ſi oppreſſo rege triginta uel plures duces efficerent ut antea. Cui aliqui cōſenſere ut Minulphus inſulæ ſancti Iuliani dux: & Gandulphus Bergamēſis: & Vlpharis Taruiſinus. Sed ueritus Francus ne debilitatis Lōgobardis: Imꝑator nimis ſuā potentiā augeret: dimiſſo Anthari: poſterga ta fide rediit in Franciā. Et paulopoſt Antharis defunctus ē anno poſtq̄ Theudelindā duxerat uxorē. Longobardi in futuri regis electiōe diſcordes: deniq; ita cōuenere: ut ille regno potiret̃ ex Lōgobardis: quē Theudelinda ſibi uirū eligeret. Illa Agilulphū Thaurinenſiū ducem uirū bellicoſum & adoleſcētia formaq; florentē: ſibi maritū: et Lōgobardis regē declarauit. Agilulphus captiuos quos Frācus adduxerat ex Tridentinis et pacē ab eo miſſis Legatis obtinuit. Interim Mauricius Smaragdo ſucceſſorē dedit Romanū nōie attributis copiis q̄bus Lōgobardos ex Campania & Italia pelleret. Agilulphus Munulphū qui Anthari rebellaſſet: inſulæ ſancti Iuliani ducē interfici curauit. Bergamēſi uero duci recōciliatus eſt: ſed rebellauit ille: & multa damna intulit regi. Cui etiā iteꝝ dedit ueniā. Vlpharis Taruiſinus dux q̄ res nouas moliebat̃: p equites regis captus et ad eū ductus eſt. Interim Romanus munitis Mātua Patauo ac Cremona cū copiis Romā prexit. & unica æſtate Sutriū Polimarciū Ortā Tudertū Ameliā Peruſiū Luceolū et alia multa oppida recupauit. Hoc tp̄e Gregorius Melitū Auguſtinū & Iohannē monachos in Angliā miſit: gentēq; illā ad baptiſmi gratiā remiſit. Romanus aūt Exarchus gente Græcuſ parta uictoria: in oīa uicia ꝓlapſus eſt: occulte cū Longobardis ſentiens: nec pmittens cū hoſte Romanos inducias hr̄e: nec

e 2

eos defendens. Mauricius quoq; Impator malus effectus le-
gem tulit: ut q militiæ Romanæ eſſet aſcriptuſ: niſi finita mi
litia aut debilis effectus: deo militare nō poſſet. Arguit Im
peratorē Gregorius q legē alias inauditā cōdidiſſet dixitq;
ei cauendū qui pmiſſo dei ex notario comes excubitoꝝ: de
comite Cæſar: de cæſare Impator factus eſſet. Tunc quoq;
Iohānes eps Cōſtantinopolitanus coacta Græcoꝝ ſynodo
Icomenicū id eſt uniuerſale ſe appellauit. Et Mauricius Gre
goriū monuit: ut pacē cum Iohanne hēret. Cui dure Grego
rius reſpōdit: claues ligādi ac ſoluendi Petro traditas fuiſſe
dicēs. Mortuo tūc Romano Exarcho apud Rauennā Galli
nicus ſuffectus eſt: qui q̄rtus fuit Exarchus & uir bonus &
cōtra Lōgobardos animatus. Sed uidens res neglectas: ſua
ſu Gregorii cū Agilulpho inducias fecit. Gregoriuſ uero p
Theudelindā reginā: cui Dyalogoꝝ libros ſcripſit: furorē
Longobardoꝝ mitigauit. Quæ mulier religioſa ab Agilul
pho uiro ſuo obtinuit gentē Longobardā ydolatria & he-
reſi dimiſſa: ad xpm trāſire: & bona eccleſiaꝝ reſtitui. Tūc
quoq; & Childepertus Francoꝝ Rex Brunichildis uxoris
ſuæ monitis mores uitamq; cōpoſuit. Sic duæ fœminæ uno
tpe multoꝝ bonoꝝ cauſæ fuere. Childepertus Bauaria reli-
cta: regē in illa conſtituit Taxillonē: cū quo id egit: ut Scla
uinos gentē Danubii accolā et ydolis ſeruientē nunq; bello
pſequi deſiſteret quouſq; fidē acciperet xpianam. Taxillo
magnā in Sclauinis prædā fecit. Sed paulopoſt cū duo mi-
lia Bauaroꝝ in Sclauinis prædarent' ab illoꝝ rege Cacano
circūuenti et ad internitionē cæſi ſunt. Mortuo interim Chil
deperto rege Francorū: Brunichildis uxor eius regnū acce-
pit ꝓ Theudeberto & Theoderico uiri nepotibus guber
nandū. Obiit & paulopoſt regū Franciæ tertius Guntanus
partēq; eius quæ erat in Aurelianēſi ꝑdictis nepotibus Bru
nichildis cōſeruauit. Hæc intelligēs alter Cacannus rex Hu

Lex cōtra religionem.

Impator arguitur.

Eps Cōſtātinopolitañ

Gregorii reſponſum

Liber Dyalogoꝝ

Lōgobardi cōuertunt'

Brunichildis opus.

Taxillo Bauař. rex.

Cacanus Sclauiñ rex.

Rex Francoꝝ morit'.

Cacānus rex Hunoꝝ.

noꝝ inuadere fœminā ſtatuit: et ex Pannonia in Turingiā tranſiit eāq́ʒ populatᷣ. Interim Brunichildis paratas copias in eū miſit: & pecunia placatū dimiſſa p̄da domū ire ſuaſit.

Per hæc tp̄a Mauricius Impr p Theodoſiū filiū ac Germanum ſocerū Legatos Hunos ex Pānonia pepulit: Cacanūq́ʒ multis cladibus affecit. Huni ad Sclauos cōfugere: & ab illis ꝓtecti ſunt. Sclaui uero cōſiderantes belli magnitudinē quod acciperēt: Frācos Bauaros ac Lōgobardos in ſocietatem accepere: et in Hyſtriā duxere: eāq́ʒ populati ſūt ſimul cū Hunis. Interim Agilulphus tres ex ſuis ducibus interfici curauit ꝓpter rebellionē antea factā. Et Zoto dux Beneuentanus ruptis induciis Caſſinēſe monaſteriū inuaſit atq́ʒ a fundamentis euertit. Et paulopoſt mortuus ē. Cui ſurrogatus ē Arriſis. Ariulphus quoq́ʒ dux Etruriæ: cuius maiorē partē obtinebat: agrū Romanū populatus ē: uicinus rei uindictā Gallinicus Parmā inuaſit: in q̄ filiā Agilulphi regis cū genero Godeſtallo intercepit. Hæc illi filia ex prima uxore fuit Theudelinda uero ſecunda uxor Adoaldū illi filiū peperit apud Modonā. Agilulphus Patauū obſedit q̄ tūc ſine mœnibus fuit: uallo tm̄ & foſſa munita. Per ſexaginta. n. annos a demolitiōe Totilæ uſq́ʒ ad Theodericū Oſtrogothā frequentia ciuiū caruit. Tūc uero munita freq̄ētari cœpit. & tūc p annos centū uſq́ʒ ad hanc obſidionē oīa ædificia ex materia fuerūt. Ob quā rem uentū nacti Lōgobardi ignem immiſerunt: q maximā urbis partē cremauit. Et facta ē deditio: & urbs in toto incēdio uaſtata. Parē ſortē tulit Mons ſilicis nō igne ſed ui deſtructo oppido. Vocauit deinde Agilulphus Sclauos in auxiliū et ad nouū uer nouas copias cōparauit. Interea Gallinicus Rauēnæ obiit. et Mauricius iteꝝ Smaragdū Exarchū Italiæ creauit. Erāt tūc mille milites ueterani Romæ ex his q cū Theodoſo Mauricii filio & Germano ſocero cū Hunis in Pānonia decertauerāt uiri fortes:

Huni fuganᷣ qui cōfugunt ad Sclauos.

Monaſteriū euertitur.

Ariulphus in Romanū

Patauū obſidetur.

Veterani milites mille

e 3

Sed p̄ auariciā Mauricii ſtipēdiis fraudabant: quibus Gre [Milites fraudant.]
gorius pōtifex eccleſiaſtica frumēta diuiſit. quoꝝ cōſilio cō
tradicente Exarcho q erat Rauēna pacē cū Agilulpho Etru
riæ duce cōſtituit. Ob quā rē accuſatus eſt apud Impatorē
p̄ Exarchū: qui tn̄ & ipe paulopoſt cū Agilulpho pacē cō
ſtituit: Parma reddita cū filia regis & genero. ſed puella ab
orſu facta in itinere e uita deceſſit. Mauricius Impr culpā ſu [Impr culpā in pōtificē]
am de rebus Italicis oēm in Gregoriū cōuertit et milites ex
Roma reuocauit: iuſſitq; Ariulphū inuadere: ſperās Ariul-
phum Romanos moleſtaturū. Sed ille aliq̄ꝑdiu quieuit. qui
bus cognitis Agilulphus Romā inuadere ſtatuit. ad quem
magna multitudo Sclauoꝝ uenit a Cacāno miſſa: et Longo
bardi duces p̄ſto affuerūt: & Ariulpho mādauit ut fœdus
cū papa ictū rumperet. q p̄fidia uſus Balneū regiū et Vrbē
ueterē mox occupauit. Agilulphus copias in Etruriā duxit
Gregorius pōtifex & magr̄ militū prætore in urbe relicto:
q ciuitatis curā gereret Nepeſum acceſſerūt cōfirmauerūtq; [Greg. Nepeſum cōfirt]
oppidanoꝝ animos: parūq; obfuit quin caperent in itinere
Obſedit Agilulphus Romā et in maximā calamitatē addu [Roma obſidet.]
xit. durauit annū obſidio. Interea Saraceni Arabes Siciliā
ingreſſi: oēm maritimā orā prædati incēdio uaſtauere. Scla
ui Hyſtriā et Dalmatiā occupauere: a quibus Sclauonia di
cta eſt. Venerūt aūt illi ex regionibus trans Danubiū ſitis.
Nec tn̄ ea loca reliq̄runt: ſed manſerūt eoꝝ reliquiæ Boemi [Boemoꝝ diriuatio.]
& Poloni. Sed hyſtoria Boemica cōtra hēt: quæ Boemos
ac Polonos ex Dalmatia ortū habere dicit. Vandali quoq; [Vādali lingua ſclauor]
eiuſdē linguæ cū Sclauis fuiſſe tradunt: q ſub Genſerico fu
ere: quoꝝ adhuc reliquiæ in Germania ſunt: & appellant
Vindelici Saxōibus cōtermini. Per hoc tp̄s Seuerus p̄riar [P̄riarcha hereticus]
cha Aquilegiēſis in hereſim lapſus ē: cui hortāte Gregorio
ac Iohāne Rauēnate renūciauit: et tn̄ poſtea rediit ad uomi
tum. Quo defuncto Aq̄legienſis eccleſia ſciſſa ē. Siſulphus

35

enim ForoIulianus rex Iohannẽ apud Aqlegiã cõſtituit. Et põtifex Romanus Claudianũ apud Gradũ. Durãte obſidione urbis nõ potuit Agilulphus efficere: ꝙ Arrigis Beneuẽtanus dux aut in caſtra ueniret: aut uicinis bellũ inferret. ob

Obſidio urbis ſoluit̃.

quã rẽ diſſoluta obſidione Mediolanũ rediit.

Mauricii Impris uiſio.

Mauricius interea cognito uirum quendã monachi ueſtimẽtis indutũ & gladiũ ſtrictũ tenentẽ in Cõſtantinopolitanũ forũ ueniſſe ac exclamaſſe Impatorẽ gladio morituꝝ: penitẽtia ductus a pſecutione Gregorii ceſſauit: & oratiõibus ſeruoꝝ dei ſe cõmendauit.

Somnia Impatoris.

Interim p ſomniũ uidit ſe Cõſtantinãq́ꝫ uxorẽ cũ filiis & filiabus & oĩni cognatiõe tradi militis Focæ gladio perimendũ. Euigilãs Philippicũ generũ uocauit & ſomniũ expoſuit: Interrogauitq́ꝫ an Focã noſceret: q reſpõdit noſſe ꝓcuratorem in exercitu iuuenem temerariũ ſed timidũ. Cui

Prouerbiũ Impatoris.

Mauricius ſi timidus inquit ꝑfecto et homicida. Interim cũ exercitus trãs Dacubiũ hiemare iuſſus ſtipẽdiis fraudaret̃: in ſeditionẽ excitatus: Focã centurionẽ exaltatũ: ſup clipeũ ſibi Exarchũ acclamauit: & paulopoſt Impatorem creauit Quæ audiẽs Mauricius diſſimulato habitu cũ liberis & uxore nauẽ cõſcendit: et apud Calcedonẽ captus ẽ: uno quoq́ꝫ

Mauricius occidit̃.

& uigeſimo Impii ſui anno ſecuri percuſſus.

EX LIBRO NONO.

FOcas apud Cõſtantinopolim Impr receptus: Romæ quoq́ꝫ declaratus ẽ ac ſua et uxoris ſuæ Leonciæ ymagines in oratorio ſancti Ceſarii inter alios Auguſtos locatæ ſunt. Quod audiẽs Agilulphus cõtractis copiis Cremonã obſedit: et ad trigeſimũ diẽ expugnatã ad ſo

Cremona diruit̃

lum uſq́ꝫ demolitus ẽ. Mantuã quoq́ꝫ pari dierũ numero ui expugnauit: & mœnibus immunitã reliquit. Focas magnã de ſe ſpem pbuit. Propter quã rẽ inter Agilulphũ & Smaragdũ induciæ factæ ſũt p aliquos mẽſes: & deinde pax in annũ cõſtituta. Interim Agilulphus pſidia quærẽs: filio ſuo

Adoaldo uix dū quadrieno Theodeberti Francorū regis
filiā deſpōdit. Beatus Gregorius pōtificatus ſui anno q̃rto
decimo migrauit ad cœlū. Cui ſuffectus ē Sabinianus: q̄ cū
Longobardis in alterꝝ annū pacē fecit. Interim fames ualida
uexauit Italiā: et Agilulphus miſſo Legato triennalē pacē a
Foca impetrauit. Mortuo Sabiniano Bonifaciuſ tertius ſuc
ceſſit: qui p̄riarcham Cōſtantinopolitanū compeſcuit: ſeſe
Icomenicū appellantem: Iubente Foca: ut Romanæ eccleſiæ
om̄es obedirent. Cui nono mēſe defuncto: quartus Bonifa
cius ſuffectus eſt: ex Marſis et urbe Valeria natus: qui Pan
theon a Foca impetrauit. Interea & in oriente & in Africa
magni motus excreuere et Coſdroas Meſopotaniā occupa
uit: cū ciuilia bella inſurgerent. Priſcus enim P̄ricius ſummo
in honore apud Focā in Conſtātinopoli habitus: cōiuratio
ne inita cū Heracliano ſocero ſuo & Africæ prætore Hera
clio eius filio & ſuæ uxoris fratri Imperiū affectauit. Et re-
bellio in Africa facta eſt. Priſcus ꝓditor inter ſocerū et Im
peratorē ſequeſtrem ſe exhibuit. Et Heraclius Conſtantino
polim tanq̄ paterne fidei obſes uenit. Heraclianus quaſi al
laturus Impatori opem: magnas copias congregauit: & in
Traciam miſit. Focas a cōiuratis obtruncatus eſt: & Hera
clius Impator cōſtitutus. Dum hæc agerent̃ Auares Huni
ex Norico in Italiā tranſgreſſi: ꝓuincias Foroiulii Venetiæ
inuaſerūt. Siſulphus eius ꝓuinciæ rex eos aggredit̃: & ma
gnū prælīū cōmittit̃: In quo uictor Auarus licet multos de
ſuis amiſerit ꝓuincias uaſtauit. Rex eius Cacānus audiens
uxorē Siſulphi Rhomildā cū filiis Rodoaldo & Grimoal-
do maximiſq̄ opibus in oppidū Forilulii ſe cōmuniſſe: eo
ꝓfectus eſt. Et dū obſidens locū circūequitat: uiſus a Rho-
milda e menibus flauo criſpātiq̄ capillo mox ab ea adama
tus ē: & oppidi ꝓmiſſa deditio ſi ſe uxorē duceret ꝓmiſit.
Cacānus opido potitus una tm̄ nocte feminā ad ſe admiſit

Btūs Gregorius obiit
Sabinianus ſufficit̃

Bōifacius. III. ſucceſſit

Bōifacius IIII. ſucceſſit

Bella ciuilia.

Focas Impr obtrūcat̃
Heraclius ſurrogat̃.

Romilda hoſtē amat.

Regina ꝓſtituitur.
deinde uelut impudicā mulierē Bauaris militibus paſſim ꝓ
ForoIuliū cōſumit᷑.
ſtituendā tradidit: et emiſſa oñi plebe oppidū igne cōſum
pſit: ita ut iā nec ueſtigia eius oppidi uideant᷑: Adduxitq́
Bauarus captiuos oēs in terrā ſuā: Ibiq́ puberes interfecit:
pueros uenūdedit. Remanſerūt tñ aliq̄ oppida in ForoIulii
ſub fide Lōgobardoꝝ. q defuncto Gilulpho Graſulphū ei
fratrē ſubſtituerūt: adiuuādūq́ decreuerūt. Sclaui inter hæc
magnā Illirici ptem occuparūt: et Rauēnates Iohannē Lemi
ſium Tracē Smaragdo in exarchatu Italiæ a Foca ſuffectū
cū ſuperbe ſe hēret interfecerūt. Apud Romanos defuncto
Bonifacius morit᷑.
Bonifacio q̄rto menſibus octo de ſucceſſore eligēdo diſcor
datū eſt. Et apud Neapolim Iohānes Camiſinus ex gēte Pa
tricia Cōſtātinopolitanus illi urbi p̄fectus tyrannidē inuaſit
ſimulq́ Lucaniā Brucios Campaniā et Apuliā ſibi ſubiecit.
Heraclius coronat᷑
Heraclius anno ducēteſimo ab inclinatione Impii a Sergio
Cōſtātinopolitano p̄iarcha coronatus: oriētale accepit Im
periū: & Eleutheriū Pr̄iciæ gētis cubiculariū rei bellicæ ſcie
tiſſimū in Italiā miſit. Et aduerſus Coſdrā qui iā Meſopota-
niam Paleſtināq́ cū Hieroſolima occupauerat: & nonagin
Crucis aſportatio.
ta milia xpianoꝝ interfecerat: parteq́ crucis dñicæ aſporta
uerat: copias q̄numeroſiſſimas miſit. Et Romani pōtificem
Deuſdedit pōt. eligit᷑.
elegerūt Deuſdedit: p̄re Stephano ſubdyacono natū: natio
ne Romanū. Eleutherius e Rauēna Romā uenit: ibiq́ bono
rificentiſſime receptus eſt: & deinde Neapolim prexit: ob-
Io. tyrannus occiditur
uiantēq́ cū armis Iohannē ſuperauit & interfecit: oñibuſq́
recupatis Rauennā rediit: pacemq́ cū Longobardis pcuſſit
in decenniū. Heraclius uero res Imperii in ſuos duces reiici-
Heraclii ignauia.
ens: apud Cōſtantinopolim ocio luxuiq́ ſe immerſit. Mor
tua enim Eudoxia eius uxore in partu quo Conſtantinū pe
Inceſtuoſū mr̄imoniū.
perit: Mirtinam ex ſorore neptem inceſtuoſo ſibi matrimo
nio copulauit: Heraclionemq́ filium ex ea ſuſcepit. Et Ro-
Deuſdedit morit᷑.
mæ mortuo Deuſdedit pontifice: Bonifacius quintus ſurro
gatus eſt. Interim Eleutheriuſ nouus Exarchus ab Heraclio

declaratus apud Rauennã: ſeſe regẽ Italiæ declarat. Sed cũ Romã peteret: a ſuis militibus interfectus eſt: & caput eius Cõſtantinopolim miſſum. Cui Exarchatu Iſarius Patricius Cõſtãtinopolitanus ſucceſſit. Agilulpho aũt Lõgobardorum rege uita fũcto: Adoaldus filius puer cũ genitrice Theudolinda regnũ ſuſcepit: quæ mulier ſapiẽtiſſima pacẽ inter Longobardos et Italicos p decẽ annos quietiſſime tenuit. multa donauit eccleſiis. Inter hæc Theodobertus rex Francorum a fribus Impio ſuperatur captus & interfectus ẽ. Et Clotarius ut ſolus regnaret Theodericũ frẽm interfecit. Interea anno Impii Heraclii ſexto Perſi in Egyptũ arma uerterũt: Alexãdriamq; occuparũt. Et audita morte Heraclii q Africã tenebat: eo iter direxerunt: & Karthagine capta Impio Africæ potiti ſunt. Petiit Heraclius pacẽ a Coſdroa: etiã cũ dedecore Impii neq; obtinuit a ſupbiente rege. Ob quã rẽ Heraclius declarato Cõſtãtino filio cæſare ac regni cõſorte Sergio pñarcha & Bonoſo Patricio ei adiũctis: in cõſilio illũ Conſtantinopoli dimiſit. Ipe in Syriã pfectus ẽ: atq; Azotũ petiit: in qua urbe Coſdroa ſe cõtinebat. Sed Coſdroas id intelligẽs in Perſidẽ fugit: exuſtis oibus in itinere ſegetibus q̃ tũc flaueſcebant: Sarabaco & Sarabaſſe ducibus relictis: q Heraclii impetũ retinerẽt. Quod intelligẽs Heraclius flexit iter ad ſiniſtrã: & magnis itineribus ſupato Thauro mõte Sarbarum Perſam Coſdroæ ducẽ ante ueniſſe reperit ad pontem: q Saron amnẽ iũgebat: eũq; inde deturbatũ in Perſidẽ repulit. Et ultra pcedẽs: Saym ducem cũ maioribus copiis obuiũ habuit. Cũ quo plio cõmiſſo ab ortu ſolis uſq; ad ueſperã magna utriuſq; ptis cæde cõtendit. Poſtremo inclinãte iã uictoria ad Perſas: diuinũ auxiliũ xpianis affuit: exorto nymbo ac tempeſtate ualidiſſima excitata: q̃ in faciẽ Perſarum cadẽs: lumen eis abſtulit: et xpianos reddidit alacriores: quibus uictoria ceſſit cũ magna clade Perſarum. Et rurſus

Exarchus regẽ ſe fecit.

Iſarius Exarchus.

Theudelinda ſapiens

Rex Francorum occidit

Clotarius frẽm necat.

Azotũ urbs.

Thaurus mons.

Miraculoſa uictoria.

Razatenes dux cum oĩbus uiribus regni Heraclii oppoſi
tus eſt:pugnatūq; a mane ad occaſum:et multa milia cecide
runt.Razatenes ſupatus interfectuſq; eſt:et uigintiſeptē mi
litaria ſigna Perſarū capta ſunt. Coſdroas Medarſem filiū
Syrochio quē natu maiorē ꝓbumq; adoleſcentē haberet:ꝑ
terito regni cōſortē appellauit: quod ægerrime adeo Syro
chus tulit:ut ad Heracliū miſerit:qui regnū Perſidis ſibi pa
ciſcerent᷑:ſi Coſdroe & Medarſe captis oēm regiā ſuppelle
ctilem Romanis ꝑmitteret diripiendā: & Cōſtātinopolim
aſportandā. Annuit Heraclius:adiecitq; ut captiui redderē
tur: & pons Tygridis Romano militi cuſtodiēdus ꝑmitte
retur.Ea formula cōcluſa.Coſdroa ꝑfidia nati intellecta:fu-

Coſdroas a filio capit᷑

gere annitebatur. Sed interceptus de fuga a Syrochio filio
cū Medarſe & uxoribus in carcerē coniectus eſt.Heraclius

Crux ſancta recupat᷑.

uictoria potitus:& cruce dñi recupata:pacē cū Perſis cōſti
tuit.Syrochis pr̄em fratrēq; necari iuſſit. Hæc anno duode
cimo Impii ſui Heraclius pegit: cū annis q̄tuordecim crux

Mahumeti principiū

apud Perſas fuiſſet.Hoc tp̄e Mahumetus qdā ut aliq uolūt
Arabſ:ut alii aſſerūt Perſa:nobili ortus parēte:deos gentiū
adorāte:mr̄e Hebraica atq; yſmahelita acerrimi ingenii uir
inter xp̄ianos cōuerſatus:magnū excitauit incendiū:legēq;
ſuā peſtiferā introduxit:& ad rebellionē cōtra Imperiū A-
rabes pellexit.Quoꝝ motus audiēs Heraclius:miſſis Lega

Saraceni cōducuntur.

tis aliquot ſaracenoꝝ milia qbus arma publice ꝑmiſſa erāt
ad ſtipēdia reipublicæ accepit:atq; ita tumultū ſedauit ipſe

Crux reportat᷑

Et deinde ſacratiſſimā crucem Hieroſolimā reportauit: quē
Zacharias patriarcha magno cū honore excepit. Portauit
aūt crucem humeris ſuis. Et cū ad portā exiiſſet immobilis
monente patriarcha ueſtem mutauit: & nudis pedibus in-

Bonifacius morit᷑.

trauit urbem.Inter hæc Bonifacio mortuo Romæ anno qn

Honorius ſurrogat᷑

to ſui pontificatus: Honorius primus ſurrogatus eſt. Et
Theudelinda mortua eſt: & filius eius Adoaldus a regno

deiectus: & Arioaldus ei ſurrogatus. Per quæ tpa pax in Italia fuit: & Honorius baſilicā beati Petri tegulis eneis co operuit: ex tēplo Romuli delatis. Edē Agnetis martiris uia Numentana extruxit: & ſancti Pācracii uia Aurelia: & in Aquis Saluiis ſancti Anaſtaſii: cuius corpus ex Perſide de latū Heraclius Romā miſerat: et plurimas alias ædes ſacras ædificauit. Sed infœlix Heraclius poſt glorioſum de Perſis triumphū: ad incantatiōes & præſagia ſe cōuertit. Vates ei magnū imminere piculum a circūciſo populo cecinerūt. ob quā rem Iudeos oēs Impio ſubiectos baptiſari curauit. Idē ut fieret p Gallias atq̧ Hiſpanias a Dagoberto Francoꝝ q defuncto Clotario genitori ſuo ſucceſſerat: & a Siſebodo Veſogotharū regibus obtinuit. Et deīn a Pyrrho pīarcha Cōſtantinopolitano ac Cyro Alexādrino epo deceptus: in hereſim Manachelitarū incidit: unam tm̄ in xpo uolūtatem eſſe dicentiū. Hortatus tn̄ ab Honorio pōtifice: Pyrrhū pri archam in Africā relegari pmiſit. Obiit aūt Honorius anno ſui pōtificatus tertiodecimo. Et Seuerinus romanus eius nōis primus pre Labieno ſurrogatus ē: atq̧ ſecundū conſue tudinē ab Exarcho Italiæ cōfirmatus: neq̧.n. tūc aliter coro nari poterat. Iſarius tūc Exarchus erat q ſacrariū Lateranēſe expoliauit: et donatis militibus reliquā prædā Rauennā de tulit: & Impatorem pte donauit. Medio tpe Saraceni q ex Arabia apud Cōſtātinopolim Heraclio militabāt cū ſolita ſtipēdia nō reciperēt: in Syriā ſeceſſere: & in magnū coacti exercitū Damaſcū cepere. deīn Fenicē Syriā et poſt Egiptū a ſuis Arabibus q domi remanſerāt cōmeatibus atq̧ armis adiuti. Suſceperāt iā Arabes Maumeti legē: atq̧ ut p ſe reci perēt annitebant: recuſanteſq̧ armis agitabāt. Succeſſit Syrochi Perſarū regi q primo āno deceſſerat Adheſer filiuſ. et illo eodē anno defūcto Armiſda in regē electus fuerat: quē arabes plio ſupatū interfecere ac pſis impauere: q Maumeti

Baſilica. B. Petri tegit

Heraclii peruerſio.

Manacheoꝝ hereſis.

Honorius morit

Seuerinus. I. ſurrogat

Exarchus papā cōfirt.

Arabes Maumethei.

legē accipientes:in Saracenicū nomen trāſiere. Et hi ex Per
ſis facti Saraceni:Antiochiā Imꝑatori ſubiectā ui ceperūt.

Crucis dn̄i tranſlatio.

Quod audiēs Heraclius crucē dn̄i ex Hieroſolima Cōſtan-
tinopolim apportari curauit.Et paulopoſt ipſa Ieroſolima

Ieroſolima capit̃

a Saracenis capta ē. Interea Seuerino pōtificatus ſui anno
ſecūdo uita excedenti:Iohānes quartus natiōe Dalmata:&

Theodorus ep̄i filius.

eidem etiā anno ſecūdo obeūti: ſuffectus ē Theodorus pri
mus p̄re Theodoro ep̄o Græcus ex Hieroſolima oriūdus
Inter hæc Mauricius Carthularius græcus ꝗ exercitui apud
urbē preerat:& Iſacio ad diripiendū Lateranēſe ſacrariū ad
iutor fuerat:Iſaciū criminatus ē:qui regnū Italiæ affectaret:
Romanoſq; ac milites iureiurādo ſibi aſtrinxit tanq̄ Impa
toris cauſam ageret.Quod audiens Iſacius exercitū Romā
miſit et magnis muneribus milites Mauricii ad ſe traxit. A-
perta eſt urbs præfecto Iſacii:et Mauricius a ſuis deſtitutus
ad eccleſiā beatæ Mariæmaioris cōfugiens:ibi captus eſt:et
Rauennā miſſus: apud uicū Ficulas decollatus. Iſacius pau
lopoſt repentina morte ſubtractus eſt.Heraclius trigeſimū
agens Imꝑii ſui annū:Theodorū Patriciū cognomine Cali
opam ad regendū Italiam Exarchū miſit. Et q̄uis omnē pe
ne Aſiā amiſiſſet: deū tn̄ indies magis ac magis ſpernebat.

Heraclius priuignā du
xit uxorem.

Nāq; uxore quā paruo habuerat tp̄e defuncta:illius ex pri
mo uiro filiā adoleſcētulam ſenex accepit uxorē. Deindeq;

Heraclius morit̃.
Cōſtantinus ſurrogat̃

primo anno inceſtarū nuptiarū obiit. ſub quo aucta ē mag
nopere Imꝑii inclinatio. Suffectus ei eſt Cōſtantinus filius:
qui quarto aſſumpti Imperii menſe ueneno extinctus eſt:a
Martmabolica et Heracleone fratre:quos Pyrrhus patriar
cha ad id flagiciū inſtigarat. Is enim audita Heraclii morte
ex Africa ubi relegatus erat Romā petiit:& a Theodoro
pontifice ueniam errati petens:formam fidei accepit:quam
teneret. Sed prius uitam amiſit:q̄m tanto ſcelere quæſitum
patriarchatum potuerit obtinere. Senatus enim populuſq;

Conſtantinopolitanus in Martinā Heracleoneāq; ſurgens:
lingua illū: hunc naſo mutilatos relegauit. Quo in furore re
tractus de fuga Pirhus: a populo eſt occiſuſ. & Cōſtancius
Cōſtancius Impator
q̄ fuerat filius Cōſtantini Impator creatus. Pirhi aūt locū a
Senatu & populo obtinuit Paulus. Qui reqſitus a Theo-
doro pōtifice Romano ut rectæ fidei normā acciperet: ob-
Pau. dignitate priuat̄
ſtinate recuſans dignitate priuatus eſt. Sed huic Cōſtantiuſ
adheſit: in eandem hereſim ꝓlapſus. Mortuo Theodoro
Theodorus morit̄
poſt annū ſextū ſui pōtificatus: Martinus p̄ria Tu
Martinus. I. ſurrogat̄.
dertinus ſucceſſit. Cuius legati Cōſtātinopolim miſſi exhor
taturi Paulū ut reſipiſceret Cōſtancii iuſſu in diuerſaſ relega
ti ſunt. Ob quā rem Martinus Romæ ſynodū habuit centū
quinq̄ginta epoꝝ: in q̄ Cyri Alexādrini Sergii et Pirhi Cō
ſtantinopolitanoꝝ p̄riarchaꝝ cōdēmnationē innouauit: &
P̄riarcharū cōdēnatio
Paulū p̄riarchatu priuauit. Inter hæc pax Italiæ quæ cū Lō
gobardis ac Romanis p triginta ānos durauerat: turbari ce
pit. Arioaldo.n.q Theudelnide & Adoaldo ſucceſſetat:
ſuffectus eſt Rotaris Arriana labe inquinatus: in quā oīs
Rotaris rex.
Longobardi p̄cipites corruerūt: ita ut nulla fuerit ciuitas ei
Longobardi Arriani.
ſubiecta quæ duos epos nō habuerit: catholicū et Arrianū
Nec mutatus ē Rotaris: a Theoderico Romano ſæpius re
quiſitus: neq; a Martino. Ob quā rē Theodorus Italiæ Ex
archus bellū Longobardo indixit: nec ille recuſauit præliū.
Pugnatū eſt apud Scultennā Mutinæ amnē. Victus ē The
odorus: ſeptēq; milia pugnatoꝝ amiſit. qua uictoria elatus
Septē milia amiſit.
Rotaris: in Liguriā duxit: quā prouinciā Longobardi p an-
nos octo & octuaginta q̄bus in Italia fuerant nunq̄ attige
rant: leuiterq; Liguriā oēm in ptātem redegit. Cōſtancius in
Liguriam occupant.
terea Olympiū cubiculariū ſuum Italiæ Exarchū fecit: datis
Olympius Exarchus.
mādatis: ut ſectā Monachelitarū p oēm Italiā extenderet:
Martinūq; pontificē aut captū ad ſe mitteret: aut iugularet.
Olympius Romā ueniens inuenta ſynodo nullū ſuū errorē
ſuadere potuit. Ob quā rem lictorē interpoſuit: q Martinū

in eccleſia beatæ Mariæmaioris interficeret. Quod ille ſubi

Lictor excœcatur.

ta cœcitate pcuſſus nequiuit efficere. Saraceni p hoc tp̄s anno quinq̄geſimo ab orientalis Impii declinatione: ab Alex

Rhodū expugnatur.

andria nauigio ſoluentes: Rhodū peruenere. Eaq; capta Coloſſum fama celeberrimū: a quo ciuitas inſulæ primaria nomen habuit: demoliti ſūt. Ex cuius ære noningētos camelos onerauere. Dehinc multis in Egeo afflictis inſulis: in Siciliā

Sicilia uaſtatur.

nauigarūt: multaq; loca uaſtauerūt. Olympius Martino recōciliatus: eos inſula expulit: ſed iacturā magnam nauiū ac militū fecit: ibiq; morbo deceſſit. Cōſtancius nihil melior ef

Theodorus exarchuſ

fectus: Theodorū Caliopā iterū in Italiā miſit Exarchū: iubens: ut Martinū ad ſe uinctū mitteret: addito ſocio Paulo Pellario: q ſcelus ſollicitaret. Exceptus Romæ Theodorus

Martinus pōt. capit

cū ſalutatū iſſet pontificē illi cathenas iniecit: miſitq; Cōſtantinopolim: et inde ad Cerſanā Ponti ciuitatē in exiliū actus eſt: in q̄ urbe beatus Clemēs Romanus pſul longe antea ex

Martinus pōt. obiit.
Eugenius. I. eligitur.

ulauerat. Obiit ibi Martinus. Quod cū ignoraret Romæ: q̄tuordecim menſibus uacauit Epatus. Et deniq; Eugenius primus Romanus pr̄e Rupbiniano electus eſt. Apud Conſtantinopolim uero Paulo pſido defuncto: ſuffectus eſt Petrus. q etſi melius de religione ſenſit: nō tn̄ eandem fidei formam cū pontifice Romano tenuit. Apud Longobardoſ de

Rotari Roaldus ſuccedit apud Lōgobardos

functo Rothari Rodoaldus ſucceſſit. Qui dephenſus in adulterio Longobardæ mulieris: a uiro illius interfectus ē. Cui ſucceſſit Aritpertus. qui moriēs duos filios reliquit ſucceſſores: Pertheritē & Gundibertū. Quorū tp̄e & Longobardi cū Romanis pacē ſeruauere: multis inter ſe cladibus agitati Grimoaldus. n. dux Beneuētanus Romoaldo filio Beneuēti duce inſtituto: cum magnis copiis Papiā uenit: Pertheritemq; puerū inde fugauit: et Gundibertū Mediolano expu

Clodoneus in Italiam.

lit. Quas res intelligēs Clodoneus rex Francorū: qui Dagoberto pr̄i ſucceſſerat: magnas copias in Italiā miſit: quas in Tranſpadana regione pdatas Grimoaldus Italia expulit.

Romæ interim mortuo Eugenio põtificatus ſui ãno primo
Vitalianus ſuffectus ẽ: ex oppido Seginẽſi ꝓuinciaq̃ Vol
ſcorũ. Per quod tp̃s Cõſtanciuſ Conſtãtino filio Impii con
ſorte declarato: claſſem inſtructam Athenas p̃miſit: & ipſe
ibi uentos nactus ſecũdos: claſſem ingreſſus Tarentũ uenit
ualidiſſimaſq̃ copias ſecũ adduxit: in Beneuentanos ductu
rus. Romoalduſ ad tolerandã obſidionẽ donec pr̃ opem fe
ret ſe p̃parauit. Sed Cõſtancius ad Luceriã duxit: eãq̃ ui ca
ptam ac direptã ſolo æquauit. Acheronciã aũt cum capere
nõ poſſet: Beneuentũ duxit obſeditq̃ urbẽ. Sed intelligens
Grimoaldũ magnis copiis opẽ filio ferre: ſoluit obſidionẽ:
Neapolimq̃ prexit magnaq̃ incõmoda ab hoſte in itinere
perpeſſus ẽ. Deinde Romã petiit: relicto Saburro cũ uigin
ti milibus militũ ciue Romano apud Formianũ: qui hoſtes
reprimeret. Vitalianuſ põtifex cũ clero et populo ſexto ab
urbe miliario Impatori obuiauit: Introductuſq̃ eſt applau
dente multitudine in eccleſia beati Petri: cui palliũ auro in-
textum donauit. Interim Romoaldus accepto pr̃is auxilio
Saburrũ aggredit̃ eũq̃ cũ multis Græcis interfecit. Cõſtan
cius q̃nta die ſui aduẽtus ad direptiões ſe cõuertit. Nã quæ
cunq̃ uidit ex ære aut marmore ad ornatũ poſita: loco ab-
ſtracta aut ui diſcerpta nauibus impoſuit: pluſq̃ ipſe armen
toꝝ in ſeptẽ diebus Romæ detraxit q̃ꝫ Barbari antea in du
centis & quinq̃gintaocto ãnis: Duodecimoq̃ die Roma ꝓ
fectus Neapolim r̃diit: et deinde Siciliã petiit. vbi aliq̃ꝺdiu
mãſit: tributa undiq̃ exigens. Vitaliano interim defuncto:
Adeodatus p̃re Iouiniano Romanus ſurrogatus ẽ. Interea
Lupus ForoIulianoꝝ dux Longobardus: cui Grimoaldus
ad filiũ ꝓfecturus Etruriã & Emiliæ ciuitates cũ Trãſpada
nis cõmendauerat: audiẽs multa de Cõſtancio: putãſq̃ Gri
moaldũ periturũ regnũ affectauit. Quod intelligẽs Grimo
aldus Bauaros aduerſus eos excitauit. Lupus oĩa inuoluens
in ForoIulianos reuerſus eſt: Pugnauitq̃ cũ Bauaris: & pri

Eugenius morit̃
Vitalianus ſurrogat̃
Impr Luceriã deleuit
Põt. obuiã iuit Impri.
Saburrus interficit̃
Ornamenta auferunt̃.
Vitalianus morit̃.
Adeodatus ſurrogat̃

ma die uictoriā obtinuit. Sed alteꝝ cōmittens prælīū: in eo
ForoIulium diripitur.
interfectus ē. Et Bauari ForoIuliū diripuerūt. Sed reuerſus
Grimoaldus: gr̃as Cacanno egit: ꝗ ſibi auxilia miſiſſet: Sua
ſitq́ʒ ut copias reuocaret. Deiñ clam in Foꝝpompiliū duxit
ulturus iniuriā quā a Rauēnatibus ibi acceperat: dū trāſiret
Rauennæ excidium.
in auxiliū filii. Sabbato ſancto ex inopinato ciuitatem ag-
greſſus eſt: clerūq́ʒ cum omī populo interfecit: & urbē ſolo
æquatā reliquit. Interim Arnefri Lupi filius ad paternū aſpi
Carantani.
rans ducatū: in Carantanos ſe cōtulit Dalmatiæ regionem:
Sclauorūq́ʒ agreſtiū nō contemnendā manū ſecū ducens: in
ForoIulianos irrupit. Sed ex improuiſo a Lōgobardis inua
ſus: multis eoꝝ occiſis ipe quoq́ʒ interfectus ē. Carantani in
Pons Natiſonis.
ultionē armati: ad Natiſonis pontē caſtra poſuere. Sed fu-
gauit eos Vectaris: quē Grimoaldus Foroiulieſem ducem
creauerat: ꝗ antea fuerat Vicēciæ comes. Grimoaldus uero
Opiterginos tanq̃ Arnefritis ſtudioſos domo pepulit atq́ʒ
ad Cenetēſes Taruiſinoſq́ʒ migrare pmiſit. Ipſe paulopoſt
Grimoaldus morit᷑.
arcū tendens uenā rupit p quā ſanguinē dimiſerat nondū ci
catrice obducta: atq́ʒ ita interiit. Suffectus ei eſt Pertaris il
le: quem puerū Grimoaldus Papiæ pepulerat. Tūc quoq́ʒ
Impr in balneo occidit
Cōſtancius a Miſſeſſo quodā Armenio milite in balneo in-
terfectus eſt: Lætæq́ʒ omēs ꝓuinciæ eius necē audiuere. Sed
Miſſeſſus occiditur
Miſſeſſus dū Impium in Sicilia ſibi uendicat: nō ſatis cōcili-
atis militū animiſ: a ſupuenientibus ex Italia copiis atq́ʒ A-
frica interfectus eſt: & oēs copiæ ad Conſtantinū inclinatæ
Cōſtancius Impr fit.
ſunt Cōſtancii filiū. hic initio Impii ſui fr̃es pueros ne ad Im
periū aſpirarēt: naribus mutilauit. Saraceni uero ab Alexā
Saraceni in Siciliā.
dria egreſſi in Siciliā nauigātes: primo impetu Siracuſas re
ceperūt: cædeq́ʒ ciuiū facta: ornamenta urbis Romæ q̃ Con
ſtantinus illuc trāſtulerat et ſimul Siracuſanā gazā nauibus
imponētes: celeriter abierūt. Septimo aūt Impii Cōſtantini
Adeodatus morit᷑
anno Adeodatus Romanus pōtifex obiit. Vacauitq́ʒ ſedes
quatuor mēſibus: in ꝗbus maximi imbres fuere: & plurimi

f 3

mortales fulminibus afflati interierũt: & frumenta in agris emarcuerũt. Exinde Donus p̄re Mauricio Romano genitus pōtifex creatus eſt. q amplã ueſtibuli ædiũ ſancti Petri are am marmoribus ſtrauit. Huic ſuffectus eſt Agatho primus ex Sicilia oriũdus. Per cuius tp̄a Rauennas eccleſiæ Romanæ a qua primũ diſciuerat eſt ſubiecta. Theodorus illi preerat archieps: & alter Theodorus Caliopa Exarchus. Cōſtãtinus decimo Impii ſui anno cũ Saracenis cōflixit: uictoriaq3 potitus pacem cōceſſit tributũ pendere ꝓmittentibus Sed Bulgari Traciã inuadentes: ex Scythia nouiter egreſſi occurrentẽ Conſtantinũ Pannoniã inter & Meſiam magna clade affecerũt: fugientiq3 pacẽ dederũt: p quã Pannoniã et Meſiã cōſecuti ſunt: ubi p ſeptingentos & ſexagintatres annos ſedes obtinent: nō ſine utilitate xp̄iani nōinis: aduerſus Turcos aſſidua bella gerentes. Anno ſeq̄nti Cōſtantinus ſextam ſynodũ apud Cōſtantinopolim celebrari curauit: In qua Legati Agathonis papæ fuerũt: Iohãnes Portuẽſis eps et alter Iohãnes Romanæ eccleſiæ dyaconus: et dũcẽtiocto aginta noue epi. Acta ẽ cauſa Monochelitarũ: unã dicentiũ in xp̄o uoluntatẽ. Cuius p̄cipui defenſores erãt: Gregorius Cōſtantinopolitanus et Macharius Anthiocenus epi. Gregorius ſententiã mutauit: Macharius ptinax dignitate priuatus eſt: & cũ mortuis eius ſentẽciæ ſathanæ traditus et cũ cōplicibus Romã relegatus. Secuta eſt ualidiſſima peſtis q̄ inter alios Agatonẽ extinxit. Cui ſucceſſit Leo ſecũdus p̄re Populo Siculus: uir doctiſſimus et eloq̄ntiſſimus: cuius ſcripta extãt elegãtiſſima: ſed nō peregit primũ ſui pōtificatus annũ. Succeſſorẽ habuit Benedictũ ſecundũ ciuẽ Romanũ. Ad quẽ Cōſtancius Impator ſanctionẽ miſit: ut quẽ clerus populus & exercitus Romanus delegerit in Romanũ pōtificem: nulla principis Cōſtantinopolitani aut Italiæ Exarchi expectata licentia eueſtigio cōfirmetur: quod diu eſt obſeruatũ. Benedictus undecimo mẽſe deceſſit. Pertaris Longo

Donus pontifex.

Agatho ſurrogat᷑

Saraceni ſupantur.

Bulgari Imp̄rẽ ſupant

Bulgaroꝝ tempora.

Synodus.

Monochelitæ dãnant᷑

Agatho peſte morit᷑.

Leo pont. ſurrogat᷑

Benedictus pontifex.

Benedictus. II. obiit.

51

bardoꝝ rex uir bonus et xpianæ religioni deuotus fuit qui
monaſteriū ſanctæ Agathæ Papiæ ædificauit. Cuius uxor
Rhodelinda glorioſe uirginis baſilicam quæ ad Perticas di
cta eſt extra eiuſdē urbis mœnia extruxit. Pertharis Cuni-
pertū filiū regni cōſortem accepit anno ſeptimo. Quo tpe
Alachis Lōgobardus dux Tridēti cū Bauaris bellū gerēs:
Bauzanū oppidum.
Gaurorē illoꝝ ducem prælio ſuperatū occidit: Bauzanūq;
oppidū eius accepit. Qua uictoria elatus aduerſus reges ſu
os Pertharim et Cunipertū rebellare auſus eſt. Pugnauerūt
ſimul cruētis exitibuſ. Alachis in Tridento clauſus ē. Quo
inde fugiēte facta ē oppidi deditio. Rediit tn̄ poſtea in gra
tiam Alachiſ: & a Cuniperto diſſuadēte pr̄e Brixiæ dux fa
Benedicto Iohannes .V. ſurrogatur.
ctus eſt. Bn̄dicto aūt Romæ mortuo ſuffectus eſt Iohānes
quintus Anthiocenuſ. Et Impator Cōſtantinus anno Impii
decimoſeptimo obiit. cui ſucceſſit filius Iuſtinianus ſecūdus
Africa occupatur.
Quo tpe Saraceni Africā et Libiam inuaſerūt om̄iaq; mari
expoſita illico occupauerūt. Iuſtinianus ſecūdus p hūc mo
dum Africā & Libiam recuperauit. Obiit Gizitas Sarace
noꝝ admiratus eo tpe quo Cōſtantinus. Cui ſuffectus Ma-
thitan breui eſt defūctus. Et illi ſurrogatus Baldalam haud
quaq; longiorem uitā habuit. Creatus igit̄ eſt Admiratus
Habdimalech. Qui audiēs Iuſtinianū ſummo ꝓuinciarum
Africa Impri reddit̄
cōſenſu Impium adeptū: pacem illi ultro obtulit: & Africā
reſtituit. Sūt qui ſcribūt pacē in decem annos ſtatutā fuiſſe:
ita ut ſingulis diebus numos mille aureos et ſeruū unum ex
gente ſua unūq; equum Romano Impri mittere tenerentur.
Canon. I. pōt. creatur.
Tūc qnoq; Canon primus Romæ pōtifex factus eſt: pſ̄na
origine Trax: cū Romani Petrum Archipbr̄m: & exerci-
tus Theodorum pbr̄m creari peterent. Theodorus Exar-
Io. Platin Exarchus.
chus Canonē cōfirmauit: atq; inde obiit. Et Iohānes Platin
Exarchatū accepit. Canon uir bonus fuit: & quicquid auri
cumulauit inter monaſteria et ſacras ædes diſtribuendū Pa
Archipbri nequicia.
ſcali archipbro mādauit. Qui mittens ad Iohānem: aurum

f 4

ip̄m pollicitus eſt: ſi ſe mortuo Canone pōtificem creari cu-
raret. Annuit Exarchus: auro p ſuos iudices ex pſidi mani
bus accepto. Canoni ad undecimū menſem pontificatus de Canon pōt. moritur.
functo: ſucceſſit Sergius Anthiocēus. Hoc tp̄e Cunipertus Sergius creatur.
Longobardorū rex obiit: Lintpertumq̄ nōdum puericiam
egreſſum filiū ſub Abſprādi ducis ſtrenui tutela reliquit ſuc
ceſſorem. Pacem om̄s gentes tūc tenebant. Sed Iuſtinianus
eam interrupit. Qui fœdera uiolans Saracenos apud Meſo
potaniā et in Perſide maximis affecit incōmodis: nec mino
ra ab eis deniq̄ repulſus accepit damna. Reintegrata tñ eſt
pax: & nouo firmata fœdere. Sed inconſtans Impator aliā
pacem fregit: a patre ſuo cū Bulgaris initam. Quos ex im- Bellum cū Bulgaris.
ꝓuiſo aggreſſus: magna cæde ꝓſtrauit. Sed illi paulopoſt
cōfirmati: ſaltus occupauere: p quos Impatori erat in Tra- Impator clauditur.
ciam reditus. Quare coactus cūcta reſtituit: & pacem iure
iurando firmauit. Per hoc tp̄s Karoloꝝ nomen apud Fran Karoloꝝ nom̄ incepit
cos glorioſum cœpit. Erant Auſtraſioꝝ reguli duo fratres:
Martinus: & Pipinus: cui Breui fuit cognomentū. Hebroy Pipinus Breuis.
nus ea tempeſtate Theodericum Francoꝝ regem ꝓ ſuo li-
bito gubernabat. Qui magna in Auſtraſios inſolētia uſus:
Theodericū regem cum exercitu paratiſſimo aduerſus eos
duxit. Commiſſoq̄ prælio apud uicum Lucoſogū uictoria
potitus eſt. Martinus cum aliquandiu latuiſſet: fide publica
ab Hebroino euocatus fraude peremptus: Nec multopoſt
Hebroino pariter ab Harmenfredo cui inſidias tetēderat p
fraudem occiſo. Pipinus reintegrata cū Francis gratia: ip̄m
Hermenfredū in Hebroini locum a Frācis cōſtitui impetra-
uit. Apud Longobardos interim Ragimbertus Taurinen Ragimbertus dux.
ſiū dux inuidia ductus q̄ Abſprandus in tutela Lintperti ſi
bi ꝓpoſitus eſſet: arma in regē ſuū mouit. Abſprandus &
Rotaris Bergomenſiū dux: apud Nouariā cū eo cōflixere:
& fugati ſunt. Ragimbertus tyrannidē apud Papiā inuaſit.

Quo breui defuncto Aritpertis filius eius tyrannidē retinere conatus eſt. Aduerſus quē Abſprandus & Rotharis cū aliis Longobardorum ducibus exercitū ducentes: apud Tucinium durū prælium cōmiſere. Vicit tn̄ adulterini regis exercitus. Et Lintpertus puer uiuus captus ē. Abſprandus ad Comacinā inſulā fugit. Rotaris Bergamenſiū dux in Laudā ciuitatē ſe recepit: Ibiq; a militibus qui ſecū fugerāt rex declaratus eſt. Deinde Bergamū petiit. Aritpertus his cognitis: exercitū educens Laudā cepit: & deinde Bergamo ui expugnato: Rotarim intercepit: detōſumq; poſt paucos dies cū Lintperto puero i carcere iugulari iuſſit. Deiñ in Comacinā inſulā duxit: eāq; captā ſolo æquauit. Abſprandus p ſaltū Clauēnæ ad Bauaros cōfugit. Interea Iuſtinianus ex Bulgaria reuerſus: apud Cōſtantinopolim cōtemptui fuit: ea præſertim cauſa: q Stephanū Satellariū: cui curā urbis reliquerat et Impatricem matrē Iuſtiniani uerberibus affecerat multaq; mala cōmiſerat: non puniuit. Sed nihil hæc aduertens: ſynodū Conſtantinopoli cōgregauit: In qua aliqua cōcluſa ſunt nō conſonantia fidei: quibus Apocriſarii Sergii papæ per inaduertentiā ſubſcripſerūt: quæ poſtea Sergius ipe noluit approbare. Ob quā rem indignatus Iuſtinianus Zachariam Prothoſpatariū Romā miſit qui captū Sergium ad ſe mitteret. Sed noluerūt id admittere milites Exarchatus Italici: qui Zachariā ipſum interfeciſſent: niſi a pontifice fuiſſet ꝓtectus. Interim Leoncius Patricius annitēte Gallinico patriarcha: plebem Cōſtantinopolitanam ad arma cōciuit. Et carcere ui refracto multos educēs morti pedoriq; addictos Iuſtinianū Impio deiecit: nareſq; mutilatū Cherſonā Ponti ciuitatē in exiliū miſit. Leoncius Imperiū inuaſit. Hæc intelligens Nabdimelec Saracenorum Admiratus in Africam duxit. Aduerſus quē miſſus a Leoncio Iohānes Patricius omnes Saracenos ex Africa exterminauit. ſed nō ſperabat aduerſus magnas Saracenorū copias Africā diu poſſe tueri.

Comacina deſolatur

Clauennæ ſaltus.

Synodus Cōſtātinop

Sergius capi iubetur.

Leoncius Impator.

Saraceni ſuperant

luit igit̃ ꝓ ſupplemẽtis ad Impatorẽ. Interim exercitus eius in Africa tumultuãs: Tyberiũ quendã ciuẽ Cõſtantinopolitanũ Impatorẽ ſibi creauit. q mox cũ exercitu Cõſtantino polim nauigauit: captũq; ibi Leonciũ naſo ſicut & ille Iuſtinianũ mutilauit: & in carcere coniectũ maiori infortunio reſeruauit. Inter hæc Philippicus Nicephori Patricii filius: q Tyberio fauerat: inter coæqles uidiſſe p quietẽ ſe ait caput ſuũ aquila obumbrari: quod Impii præſagiũ uidebat̃. Id reſciens Tyberius: q alio nõie Abſimarus uocabatur: adoleſcentẽ in Pontũ exulare iuſſit. Dũ hæc agunt̃: Pipinus Auſtriæ dñator gubernaculis regni Francoꝝ manus iniicere cepit. Nã cũ audiſſet Berthariũ quendã ignobilẽ: quo Theodericus rex plurimũ utebat̃ Frãcis omibus exoſum eſſe: coactis ingentibus copiis: in eũ duxit. Quod reſciẽs Berthari us cũ Theoderico rege illi occurrit: cõmiſſoq; plio Pipinus uictor euaſit. Berthárius fuga ſaluatus eſt. Rex domũ reductus et Pipinus gubernator regni et maior domus effectus In quo officio Nodeberto ſubſtituto: i Auſtriã rediit. Paulopoſt Theoderico mortuo ſucceſſor eius Clodõeus filius puer intra bienniũ deceſſit. Et Childepertus Theoderici fr̃ regnũ accepit. Apud quẽ Pipinus pſumptã continuãs poſſeſſionẽ: Grimoaldũ filiũ inſtituit domus regiæ directorem Ipſe cũ Sueuis ac Germanis plurima bella geſſit. Inter hæc Sergius põtifex apud urbẽ pace fruens: ptem dñicæ crucis reperit i arcula q̃ in baſilica apoſtoloꝝ principis occulte latebat. Huius põtificis tpe Romani p Syriã relicti: cũ a Saracenis multifariã opprimerentur: cõgregati ſimul ducenta Saracenoꝝ milia interemere: anno ſalutis ſeptingenteſimo: Tyberii uero Abſimari anno Impii ſecundo. Sergio poſt quartumdecimũ pontificatus ſui annũ defuncto: Iohannes ſextus ſurrogatus eſt. Quo tpe Teophilacius a Tyberio ꝓ Exarcho in Italiã deſtinatus: in Siciliã uenit. Quod intelligẽtes milites Exarchatus: et ſuſpectũ eius hñtes aduentũ:

Tyberius Impator.

Leõcius naſo mutilat̃.

Pipinus Auſtriæ dñs.

Pipinus maior domus

Grimoaldus director

Pars crucis reperit̃.

Romani ducẽta milia Saracenoꝝ interfecerũt

Romā ingreſſum interfeciſſent: niſi Iohānes papa ſequeſtrē
ſe interpoſuiſſet. Qui pſuaſus a papa Rauennā demigrauit
Quo cognito Giſulphus Lōgobardus Beneuēti dux oppi
da Cāpaniæ Romanis ſubiecta hoſtiliter inuaſit: Sorā Ar
pinūq; occupauit. Sed recepta pecunia a pōtifice cuncta re
ſtituens: domū repetiit. Interea Lōgobardi Foroiuliani cum

Iuſtiniāus ad Bauaros

Sclauis cōfinibus uario euentu decertarūt. Iuſtinianus ſecū
dus ex Cherſona fugiēs: ad Cacannū Bauarū ſe recepit. qui
honeſte eū habuit: & filiā illi ſuā uxorē ſpoſpōdit. Et tñ ab

Bauari perfidia.

Abſimaro Impatore pecunia corruptus Iuſtinianū hoſpitē
& generū ꝓdere pactus eſt. Quod reſciēs Iuſtinianus: fugi
ens Trebellio Bulgaroꝝ regi ſeſe cōmiſit: & ab eo ꝑ arma

Iuſtinianus in patriam

in patriā reductus eſt. Interim Saraceni Africā & Libiā in
uadētes occuparūt. Et deinde ex Septa ſoluētes urbe: Ath
lantico freto trāſmiſſo: oēs Hyſpanias in ptātem redegerūt

Cantabri Aſtures.

Cantabris Aſturibuſq; exceptis. qui ſicut ultimi fuerūt Hy
ſpanoꝝ quos Romanū amiſit Imperiū: et poſtea ſe a Veſo
gotharū iugo liberos ſeruauerūt: ita nūc poſtremo accepta
xp̄i fide: a Saracenoꝝ ſpurcicia manſerūt illeſi. Sic Africa
poſtq̄ a Belliſario Iuſtiniani primi duce Vandalorū mani
bus erepta. Interim ſub Romano Impio annis uno & ſeptu

Africa Saraceniſ paru
it annis. DCCXL.

ageſimo ſupra centeſimū fuerat ſubdi cœpit Saracenis: ſub
quibus fuit uſq; in hæc tpa: annis ſeptingētis q̄draginta. Et
tanto tpe regnū Granatæ in Hyſpania illis paret. Per hæc

Io. VI. pont. morit.
Io. VII. ſurrogatur

tempora Iohanni ſexto ex Græcis oriundo uita functo Io
hannes ſeptimus & ipe pariter Græcus ſuffectus eſt. Iuſti
nianus Cōſtantinopolim reuerſus: capto Liſimaro ſiue Ab
ſimaro: Leonciū quoq; a quo fuerat Impio deiectus i carce
re inuentū eduxit: & utrūq; inſpiciēte populo occidi iuſſit.

Pñarcha in exilium.

Gallinicū uo pñarchā obcecatū Romā relegauit: magnāq;
inimicoꝝ multitudinē in carcerē cōiecit: quoꝝ ſp aliquē oc
cidi iuſſit: quotiēs trūcis naribuſ murcū abſtergeret. Eo tpe
Aritpertus Lōgobardoꝝ rex zelo religiōis xp̄ianæ ductus

alpes Coccias in q̄bus Genua urbs eſt: & quicq̄d ab ea ad alpes uſq; Galliarū fines cōtinebatur: beato Petro donauit Iohāni tertio pōtificatus ſui anno defuncto: Siſinius ex Syria oriundus ad uigeſimū diē ſucceſſit. Cui tā breuiter defuncto: Cōſtantinus & ipe Syrus ſurrogatus ē. Interim Iuſtinianus Mauriciū Patriciū et Heliā Spatariū Cherſonā in qua exuluerat cū claſſe miſit qui oēm pubertatē ſupgreſſos interfecerūt. Vſus eſt Iuſtinianus ingratitudine erga Trebelliū: qui eū cum Tracibus de finibus cōtendentē ex improuiſo aggreſſus eſt. Sed ab eo cū damno repulſus fuit: nihil mutatus de uita priori: niſi q̄ Romanū pontificem ueneratus eſt. Nanq; cū Conſtātinus pōtifex Romanus Felicē Rauēnæ archiepm ordinaſſet: pecuniariā & ſubiectiōis pſtandæ obligationem Romā ex more miſſurus: ſolito aſtrictiorē miſit. nec pōtificis Romani ſuaſione adduci potuit: ut pdeceſſorū in eo obligationū formulā ſequeret᷑. elatuſq; Romanā ſpernebat eccleſiā. Quæ cū Iuſtinianus a Cōſtantino didiciſſet: Theodorū Patriciū ex Sicilia cū claſſe miſit: q Rauennates bello uictos maximis affecit cladibuſ: & Felici archiepō cathenas iniecit: eūq; cū multis ciuibus Conſtātinopolim relegauit: quē Impator cādens uas æneū diu inſpicere cogens lūīne orbauit: damnatūq; exilio relegauit in portū. Cōſtantinus aūt Romanus pōtifex a Iuſtiniano uocatus Cōſtātinopolim prexit: ibiq; honorifice exceptus ē. Interea Abſprādus auxilio Bauarorū in Italiā reuerſus cū Arithperto cōflixit. Ille fugiēs in rapido flumine ſubmerſuſ interiit. Abſprādus rex Lōgobardorū cōmuni cōſenſu creatus ē. Et breui decedēs: Lintprandū regni ſucceſſorē reliquit. Cōſtātino pape ad octauū lapidē extra Cōſtātinopolim Tyberius Iuſtiniani Impris filius et ipſe Impr cū Pſiciis et oīni nobilitate Cyruſq; pſiarcha cū clero obuii pceſſert: eūq; camelanco papali amictu indutū ſolenni pōpa in regiā pduxere. Deinde ab Impre Iuſtiniano Nicetūq; conſtituto uocatus: Nicomediā

Donatio eccleſiæ Ro.

Io. VII. moritur.

Siſinius pōt. ſurrogat᷑

Cōſtantinus ſurrogat᷑

Iuſtiniani ingratitudo

Ro. pōt. archiepm Rauennateñ compeſcuit.

Archieps relegatur.

Lōgobardorū mutatio

papa Cōſtātinopolim

Pedúm oſculum.

Impr cũ filio occidit̃

Philippicus ſubſtituit̃

Iohannes hereticus

Conſtantino Stephanus.II. ſurrogat̃.

Pipinus rex morit̃

Karolus Martelluſ.

Odioſa mulier.

Nouerca in filiũ.

cõceſſit. Quo delatus Impator pedes põtificis oſculatuſ eſt. Neq̃.n.aliud quærebat: q̃p ut ab illo bñdiceretur. Erat tũc in exilio apud Cherſonã Philippicus iuſſu Tyberii Abſimari conſtitutus: quẽ Iuſtinianus interficere ſatagebat. Nec ceſſauit claſſem in eũ mittere: q̃uis recedens papa id diſſuaderet. Duces claſſis ad Philippicũ defecere: q duodecimo a Cõſtantinopoli miliario cũ Iuſtiniano et Tyberio eius filio Impatoribus cõflixit: eoſq̃ interfecit. Et Philippicus qui et Bardanus Imperiũ adeptus eſt. Qui mox a Romanorũ põtificum fide et traditõe diſceſſit. Et Cyrũ p̃riarcham Cõſtantinopolitanũ relegans: & Iohannem monachũ hereticũ illi ſuffecit. cuius dogmata ut clerus Romanus ſuſciperet: impauit. Sed Conſtantinus põtifex illum ſciſmaticũ diiudicauit: Iuſſitq̃ nullã de eo in rebus publicis mentionẽ fieri. Sed defuncto Cõſtantino: Stephanus ſecũdus origine Syrus põtificatum accepit. Et Athenius qui & Anaſtaſius dictus eſt: ciuis Cõſtantinopolitanus Philippicũ Impio deiectũ cepit et oculis euulſis truſit in carcerẽ. Inter hæc Childeperto Frãcorum rege defuncto Dagobertus filius ſucceſſit. Quo tp̃e Grimobaldus Pipini filius qui regnũ Franciæ gubernabat: a Rothagalio Leudicẽſi dolo pemptus eſt: eiuſq̃ filius Theobaldus p auctoritatẽ Pipini magiſtratũ regie domus accepit: Moxq̃ Pipinus ſenio confectus deceſſit. Et inter Raginfredum ac Theobaldũ de magiſtratu domus ciuile bellum exortũ eſt: pugnatũq̃ apud Coſiã ſiluam: & Theobaldus ſuperatus eſt. Et Raginfredus locũ eius obtinuit. Pipino ſuperſtes fuit Karolus unicus filius: cui Martello cognomẽ fuit: Calpiade prima uxore genitus. qui Plectrudim alteram Pipini cõiugem tanq̃ genitricem uenerabatur. Nec tamen odioſa mulier placari potuit quin ei excidiũ pararet. Et Dagobertus rex puer Raginfredi ſuaſu: in Pipini dominia ducere ſtatuit. Karolus nullum adiumentum reperit: nouerca dolos ſtruente. Fecit uero uiam per Carbonariam ſiluam

Dagobertus: et omnem regionẽ quæ ad Moſam fluuiũ pertinet rapinis incendiiſq; fedauit. Paulopoſt Karolo Martello iã carcere liberato: obiit Dagobertus. Cui ſurrogatus eſt a Francis Danihel quidã ignotæ proſapiæ clericus: ſiue(ut alii uolunt)ex Francorum ſtirpe regia oriundus. Quem maior domus Raginfredus Dagobertũ appellans in Karolum Martellũ ducere coegit. Cui & Rathodus Friſonũ dux aſſociatus eſt. Karolus Plectrudẽ nouercã quæ capturæ ſuæ cauſa fuerat nihilominus honorauit. Frãci et Friſones occurrentem Karolum maximis incõmodis affecerũt: & uſq; ad Coloniam Agrippinã Karoli ciuitatẽ populati ſunt: quos Plectrudis ut abirẽt magna pecunia impetrauit. Anaſtaſio imperante Petronax quidã ciuis Brixianus ſuaſu Romani põtificis: monaſteriũ Caſſinenſe ædificiis & monachoꝝ frequẽtia inſtaurauit: anno poſtq̃ a Longobardis deſtructum fuerat cẽteſimo duodecimo. Anaſtaſius Impator exhibita Romano pontifici reuerentia: & cõfirmatis conciliorũ ſanctionibus: ingentẽ claſſem in Alexandriã miſit. Sed duces eius in itinere rebellantes: in Cõſtantinopolim arma retulerunt. Et Theodoſium quendam Impatorem creauerũt ignobilẽ qui apud publicanos ſcriptũ facere conſueuerat: Cõflixitq; apud Niceiam. Et uictor factus Anaſtaſiũ clericum ordinauit. Interim apud Longobardos Linthprandus rex Rotharitem conſanguineũ ſuum: nouis rebus ſtudentem interfecit Et donationem alpiũ Cocciarum ab Arithperto factã beato Petro & Romanæ eccleſiæ confirmauit. Feroaldus uero Spoletanoꝝ dux ſimulata ad regẽ ſuum ꝓfectione: Claſſenſe oppidũ furto cepit: quod Linthprandus mox reſtitui curauit. Pegino quoq; Forilulianoꝝ dux Longobardus Sclauos ſuos fines ingreſſos cũ magna eorum cæde repulit. Karolus uero Martellus iniurias ante receptas ulciſci ſtudens: in Chilpericũ regem & Raginfredum gubernatorẽ duxit:

Danihel rex Francorũ

Colonia Agrippina

Monaſteriũ Caſſinenſe

Impr in Alexandriã.

Theodoſius Impator

Anaſtaſius clericus fit

Cõfirmatio donatiõis

Karolus Francos uicit

atq; in agro Cameracẽſi prælio uictos fugauit: ingentemq; prædam duxit in Auſtriam. Et uolẽs ſe nouercæ metu libe rare: Coloniã duxit Agrippinam. Ibiq; Plectrudim cũ the ſauro Pipini cepit. nec aliud mali nouercæ fecit: niſi q admi niſtrationem interdixit. Sed illa clam fugiens: magnis itine ribus peruenit ad Bulgaros. Chilpertus & Raginfredus re

Eudo Veſogotha.

parato exercitu: Eudonem Veſogothã Aquitaniæ ac Va- ſconiæ ducem mercede conduxerunt. Sed a Karolo uicti fu gatiq; ſunt. Eudo tranſmiſſo Sequaua: in Aurelianos ſe cõ tulit. Chilpertuſq; rex eum ſecutus eſt maxima trahens Ga zæ regi impedimenta: cum quibus Eudo eũ uſq; in terrã ſu

Pax cum Francis.

am perduxit. Quod ueritus Karolus pacis mentionẽ fecit. Qua recepta Chilpertus: in patriã reuerſus morbo interiit. Et nepos eius ex fratre Theodericus regnum aſſumpſit. Cu ius gubernator ſiue maior domus Karolus factus eſt. Qui Raginfredũ apud Andegauiam obſeſſum cepit atq; interfe

Bellum cũ Saxonibus

cit. Pugnauitq; deinde cũ Saxonibus Alamanis ac Sueuis eoſq; magnis affecit incõmodis. Et trãſmiſſo Danubio Ple ctrudim nouercam ex Bulgaris reduxit in Franciã. Interim Eudo Veſogotha rupto pacis fœdere: in ſubiectas Karolo regiones erupit. In quem delati Karoli duces: eum trans Ly

Vaſconia uaſtatur.

gerim fugauerunt & Vaſconiã regionem uaſtarunt. Petrus Guilelmus Lateranenſis eccleſiæ Bibliothecarius: inter eos

Hyſtoricorum diſſenſio

qui de Romanis pontificibus ſcribunt ſenior: ita Gregorii ſecũdi & Gregorii tertii pontificũ nomina ponit: ut eos ap pareat Stephanũ ſecundum præceſſiſſe: qui tñ poſteriores fuere. & aduentum Saracenorum in Hyſpaniam: & cõtra Cõ ſtantinopolim confundit. Videturq; aſſerere gentem Sara cenorum quæ ex Africa in Hyſpaniam traiecit: anno poſt undecimo cũ uxoribus & liberis Vaſconiam petiiſſe. Quæ migratio ſedente Gregorio ſecũdo facta eſt ad Galliã. Ad Hyſpaniã uero ſub Iohanne ſexto circa finẽ: cũ Iuſtinianus

9

ſecundus a Bulgaris reſtitutus eſt: Stephano ſecundo pon tificatum: et Theodoſio tertio Imperiū tenentibus: Longo bardi Beneuentani Cumas furto occupauerūt. Et pontifex auxilio fretus Conſtantinopolitanoꝝ militum qui Neapoli erant: iterum furto recuperauit. In quo trecenti Longobardi occiſi ſunt. Theodoſius anno Impii primo a Leone tertio deiectus: & ſine leſione permiſſus abire: monaſteriū eſt ingreſſus. Interea Veſogothus Eudo cū imparem ſe Karolo intelligeret: Saracenoꝝ (qui iam decem annis Hyſpanias occupauerant) auxilia popoſcit. Cuius potentiſſimæ gentis rex Abderanius Garumnani amnem nauigio tranſuectus: Burdegalam ui captā diripuit: utriuſqꝫ ſexus ætatem interfecit: eccleſias ſolo æquauit. Parem uaſtatiōem in Pictauos fecit. Duxitqꝫ Turoniū: ut templum diui Martini celeberrimum demoliretur. Sed Karolus Martellus reconciliato ſibi Eudone: iunctiſqꝫ Cuiueo caſtris prius ad Saracenos peruenit: ꝙ illi Turonium peterēt: ibiqꝫ præliū commiſit. In quo rex ipē Abderanius interfectus eſt. Et trecentaſeptuaginta quinqꝫ milia de ſuo exercitu periere. Ex Francis mille tantū & quingēti deſiderati ſunt: ſicut & ipſæ Karoli litteræ teſte Bibliothecario ad Stephanū ſecundū miſſæ cōfirmauerunt Mouit deinde Karolus in Burgundiones: quos breui domitos: ſibi ſubiectos reddidit. Eos tamen ꝓ ſua modeſtia fœderatos appellauit. Mox defuncto Eudone Burdegalam cepit. Exinde in Friſones ydolatras duxit. eāqꝫ gentē ad Rheni hoſtiū conſtitutam in inſulas fugauit. Amniā Strachiam & Aſtracham: in quos nauigio ductus eas inſulas diripuit magna cæde cōmiſſa. Reuerſus domū reperit Burgūdiones a Veſogothis perſuaſos: nouas res intētare. Egre enim Veſogothi circa Narbonā habitantes ferebāt Eudonis principatum a Karolo captum eſſe. Inuaſit igitur primū quæ Burgundii extra fines proprios poſſidebāt. Et Lugdunū Arela

Cumas furto occupāt

Theodoſius Impr deiectus monachus fit.

Prouinciæ uaſtatio.

CCCLXXV. milia ſaracenoꝝ perierunt.

Burgūdiones domuit

Veſogothæ Narbonñ

46

tum atq; Maſſiliã eis abſtulit. Interea Veſogothæ Regẽ Sa
racenoꝝ Athiniũ in auxilium uocauere. qui per cauſa claſſe
Rhodanum ingreſſus Auinionem ui cepit: eaq; urbe ꝓ arce
belli eſt uſus. Accurrit eo Karolus cum ualido exercitu: &
obſeſſam urbem expugnauit: multis Saracenoꝝ interfectis
Rex Athinius Narbonã cõfugit. ubi a Karolo obſeſſus eſt
Sed Amorreo altero Saracenorũ Rege ſuppetias obſeſſis
ex Hyſpaniis afferẽte: dimiſſa obſidione ad fluuiũ Birram
uallemq; Corbariã caſtra cõmuniuit. Ibiq; in planicie copiã

Amorreus interficit.

pugnandi fecit. Cõmiſſo prælio Amorreus omniũ primus
manũ conſerens interemptus eſt. Cœteri fuga dilapſi ſunt.
Quos a tergo feriens Karolus. multis occiſis: in ꝓxima ſta
gna paludeſq; præcipites egit: in quibus maior pars periit.
Athinius nauigio fugiens uicinas inſulas incendio uaſtauit

Corpus .s. Auguſtini Papiã tranſfertur.

Erat eo tempore corpus beati Auguſtini in Sardinia: ante
ducẽtos & quinquaginta annos ex Yppone tranſlatũ: cum
Vandali Africam fedarent. Linthprandus Longobardorũ
rex id ad ſe ferri curauit: et Papiæ cũ honore collocauit. Sa
raceni his cladibus ammoniti: intra Pirrheneũ ſe cõtinuere.
Veſogothæ qui citeriorem Hyſpaniã & Galliæ partẽ obſi
debant cum Sueuis & Alanis præda Karoli remanſere. In
quos debachatus eius exercitus: Narbonem Achatem Ne

Nomen Veſogothaꝝ deletur a Karolo.

mauſum Bicerraſq; a fundamentis excidit: nomenq; Veſo-
gotharum deleuit: qui per trecentos annos ſublimes fuerãt
Remãſere pauci in Barchinonenſium ꝓtectione. Inter hæc
apud Cõſtantinopolim Leo tertius Impator: qui annis qua
tuor & uiginti regnauit: in Chriſtũ & in eius uicarium impi
us fuit: multaſq; calamitates incidit: Nam quo tempe Athi
nius et Amorreus Hyſpaniã citeriorem inuaſerunt: Sarace
ni Aſiam incolentes Zulemone Admirato cum tribus mili

Cõſtantinop. obſidet.

bus nauibus in Tratiam uecti Conſtantinopolim terra ma
riq; obſederunt: magnaſq; copiaſ prædandi cauſa in Bulga

ros miſere. Sed illi fortiter ſe defendẽtes: trigintaduo Saracenorum milia interfecerunt. Ducta eſt obſeſſio annis duobus. Interim Zulemone mortuo Amyrtas Vmar ſuffectus eſt: & peſtis craſſata & apud hoſtes & apud ciueſ: ita ut in urbe trecenta milia funera numerata ſunt. Hoſtes amiſſis tẽpeſtate nauibus & peſtilentia uexati obſidionem ſoluerũt. Leo Imperator nihil hac re admonitus: Baſilicas urbis Romæ ſpoliare decreuit: Põtificemq; aduerſantẽ ad ſe captum perduci iuſſit. Marinus dux urbis apoplexi prius percuſſus eſt: q̃ pontificem uel caperet uel occideret. Et Paulus Exarchus ad eam rem ſubſtitutus. Sed patefacta cõiuratione: interfectis aliquibus: populus Romanus pontificem defendit Interim Spoletanus Longobardorum dux Narniam cepit. Et Linthprandus rex Exarcho abſente Rauennã obſedit. Sed ſpe potiundi perdita Cluſium duxit. Idq; oppidũ captum: quod Romanorũ erat: crudeliter ſpoliauit. Leo Imperator iterum ad interficiendum Stephanũ pontificem miſit. Sed Longobardi pontifici aſſiſtentes: copias Imp̃atoris tranſire nõ permiſerunt. Tunc Leo papæ blandiri cœpit: eũ exhortatus: ut ſi redire in gratiã uellet: ſanctorũ ymagines ubi in Italia: ſicut ipſe in ſuo fecerat oriẽtali Imperio aboleri incendiq; curaret. Sed Stephanus cõtra iuſſit: mandanſ: ut Imperatoris iuſſibus nemo obediret. Quod intelligentes Rauennates ac Venetiæ populi & milites pontifici ſuaſerũt: ut abrogato Cõſtantinopolitano Imperio: alter ex Italia Romanus Imperator eligeretur. Eaq; rebellio populorum ꝓceſſit ut depoſitis Exarchi magiſtratibus: ſingulæ ciuitates ſingulos duces ſibi creauerint. Non conſenſit huic rebellioni Stephanus: ſperans Leonem ſaniori conſilio uſurum. Sed cum Marinus Spatarius dux urbis eiuſq; filius Hadrianus Campaniæ populos in perniciem põtificis pertentarent: Romanus populus eos interfecit: ducemq; ſibi Petrum quendam

XXXII. milia perierũt.

Peſtis ingens.

Pontifex capi iubet.

Po. Ro. põti. defendit

Impr cõtra ymagineſ.

Mandatũ pontificis.

Rebellio Italiæ.

Ro. græcos expellunt

Petrus dux Romañ

creauit.Rauennates quoq; Paulum Exarchū Italie interfece
runt.Longobardi uero perfidia uſi:Nam in Emilia Bononi
am eiuſq; oppida per Ficetū Boſcū ubi poſtea Cencium eſt
ædificatum:ac Montem Veliū in Flaminia: Fauēciam Forū
Liuii Forumpompilii Cæſareā & Claſſem: a quibus Rauen
na Pentapolis dicebatur: & in Piceno Auximiā occupaue
runt.Leo uero Imperator Euthicium Patriciū palacii ſui Eu
nuchum ad accipiēdum Italiæ Exarchatum miſit.Qui cum
Neapoli eſſet: cōciliatis aliquibus Longobardis nihil atten
tius quæſiuit:ꝙ Romanū pontificem interficere.Sed ponti

Pōt.Imprem excōcat.

fex eum excōmunicauit:Linthprandūq; Regem Longobar
dorum ad pacem accerſiuit:ſine ulla reſtitutione ablatorū.
Aſſenſit ille:& paulopoſt uiolatā pacem in occupatiōe Su
trii a Spoletanis factā:cuſtodiri uoluit:oppido reddi iuſſo
Deinde in Spoletanos Beneuentanoſq; duces:ſua Imperia
cōtemnere ſolitos:exercitum duxit.Quibus recōciliatiſ:be

Linthprandus Romā.

ati Petri limina uiſitare ſtatuit:et in campū Neronis deſcen
dit.Et pontifex illi in Vaticanū occurrit: nōdum mœnibus

Pedis oſculum.

cinctum.Populus in urbe ſe cōtinuit. Exoſculatus eſt Rex
pontificis pedes:& in Baſilicā eſt ab eo deductus. Deinde
nulli moleſtus Papiam ſe cōtulit.Papa Euthiciū ad cōmuni
onem exhortatus eſt.Imperator uero omēs qui Conſtanti-
nopoli edictum ſuum de ymaginibus ſuſcipere noluerunt:

Impatoris perſecutio.

iuſſit interfici:et Germanum patriarchā renitentem miſit in
exilium:Anaſtaſiumq; pbr̄m illi ſubſtituit.Qui cum Impe
ratore inſaniens:papam hortatus eſt:ut ymagines tolleret.
Papa eū ſacerdotio priuauit:& Leonem ut reſipiſceret gra

Stephanus morit᷑.
Gregorius ſubſtituit᷑.
Cōſtantinus.V.Impr
Conciliū de ymagiñ

uiſſimis cōminationibus ammonuit. Obiit deinde Stepha
nus:& Romani Gregoriū Syrum eius nominis ſecundum
ſibi ſubſtituerūt.Et Leo Conſtantinū filium qui fuit eius no
minis quintus:Imperii cōſortem aſſumpſit.Gregorius con
ciliū epiſcopoꝝ Italiæ Romæ congregauit in Baſilica beati

Petri: Sanctoꝝꝗ conſeruandas ymagines decreuit. muros urbis & Centumcellenſes inſtaurauit. Tranſemundus Spoletanus regi ſuo Linthprando cui pauloante recõciliatus fuerat: rebellauit. Aduerſus quem rex ꝓfectus: Spoletum & eius oppida petiit. Tranſemundus ad Romanos ſub fide publica confugit. Quem Stephanus dux Romanus unacũ papa defendendũ cenſuit. Rex iratus urbẽ diebus aliquot obſedit. Deinde ſoluta obſidione Armeriã Ortam Palimamarium Bloramꝗ de Romanis cepit. Et inſtituto Hilderico apud Spoletũ duce: Beneuentũ petiit. Vbi duci Romobaldo defuncto Giſulphus filius puer a Longobardis ſuffectus erat. Quo depoſito: Gregoriũ nepotem ſuum ducem cõſtituit. Et Papiam reuerſus cum ægrotare cœpiſſet Hildebrandũ nepotem regni cõſortem ſucceſſoremꝗ aſſumpſit. Fuit deinde pax cum Romanis. Qui opibus ditati: Tranſemundum in patriã reducere cõſtituerunt. Eiſꝗ cõſenſit Godeſtallus Beneuentanoꝝ dux: qui mortuo duce Gregorio ſe intruſerat in ducatũ. Et Stephanus Patricius iunctus Godeſtalli copiis Marſos Furconios ꝗ tunc Aquilam Valuenſes Pinnenſeſꝗ ducati Spoletani populos in Tranſemũdi ditionem accepit: & ipſe Tranſemũdus reliqua recuperauit Sed Romaniſ ad ſua recuperanda ingratus fuit. Audientes tñ Romani Linthprandũ cum magnis copiis reuerti: Tranſemundo deficere noluerũt. Sed iunctis copiis: illi ad Fanũ fortunæ occurrerunt: et in ſiluis cõmiſſum eſt prælium. Vbi Rachiſius dux ForoIulianus qui Linthprando militabat: ꝓuocantem alterum Longobardũ ex parte ducis Spoletani ſella deiectum in paludes præcipitẽ egit. reliqui fugam petiere: & Stephanus in urbem rediit. Linthprandus Spoletũ obſedit: captiſꝗ circũuicinis oppidis: Roman ducere ſtatuit. Interim mortuo Gregorio ſecundo: Zacharias Græcus ſurrogatus eſt. Qui mittens ad Linthprandũ: auxilia cõtra

Furcones Aquilam.

Prælium in Siluis.

Gregorio Zacharias ſurrogatur.

Tranſemundum ꝓmiſit: ſi pacē Romanis et quæ prius ab ſtulerat: redderet: Cunctaq́ꝫ impetrauit. Tranſemūdus his cognitis: regis clemētiæ ſe permiſit. Quo in clericū detonſo Agrandus Linthprandi nepos ſucceſſor datus eſt. Et Godeſtallus dum in Græciā fugere parat: a Beneuentanis interfectus. Vxor et filii nauibus euaſerunt. Differebat tamen rex Romanis reſtituere quæ abſtulerat. Ideo Zacharias Narniam ad eum profectus eſt. Qui octauo miliario ei occurrit: equoq́ꝫ deſcēdens in urbem introduxit. Ibi oratiōem habuit in eccleſia pontifex intra miſſarū ſolennia elegantiſſimam docens regem ab humano ſanguine abſtinere: mulierūq́ꝫ uiolatione temperare. Mollitus rex nō ſolum quatuor ciuitates ex fœdere reſtituere ſtatuit: ſed inſuper Sabinenſe patrimonium quod annis triginta Longobardi tenuerant: & ipſam Narniam: & in Picentibus Anconā: & Humanā ciuitates Sutriniq́ꝫ agri magnā uallem beato Petro & ipſo pontifici dono dedit: pacemq́ꝫ in decem annos cū Romanis firmauit multoſq́ꝫ captiuos reddidit. Redeuntem Romā pontificem Agibrandus dux Cluſinus regis nepos: & Ramingus Tuſciæ Caſtaldio gentis Longobardæ ſupræmi duces deduxerunt: atq́ꝫ in itinere Ortā & alia oppida ei reſtituerūt. Dum hæc geruntur: Cōſtantinus Leonis tertii filius Hirenam Caliam Bauarorū ducis filiam accepit uxorem. Quæ cū catholica eſſet mulier: male cū heretico iūcta eſt. Karolus Martellus poſt exactos Saracenos: omnē Galliam Francoꝝ Regi ſubiecit. Et paulopoſt mortuo Theoderico rege: Childericum eius germanū ad regnum aſſumi curauit. Erant Karoli filii duo: Karlomānus & Pipinus. Inter quos ægrotans dominia diuiſit. Karlomannus in Bauaria Metenſibus & Alamania: Pipinus in Burgundia & Auſtria Francia & Aquitania dominaretur: atq́ꝫ ita obiit. Interea Linthprandus Rauennam obſidione cingit in qua erat Euthicius Exarchus iā

Pōt. ad regem pergit.

Donatio & reſtitutio ciuitatū Ro. eccleſiæ.

Gallia Francis paret.

Childericus rex.

Karoli filii.

Karolus morit᷑

95

reconciliatuſ. Qui mittens ad Zachariã rogauit ut aduentu ſuo hoſtem placaret. Ille Legatos miſit: & quos rex non curauit. Sed Claſſenſe oppidũ cepit. Quo diruto Papiã eduxit exercitum. Ad quem ꝓfectus Zacharias: oĩa de Emilia Rauẽnatibus reſtitui obtinuit: quæ anno ſecũdo ceperat excepta tertia parte oppidi Ceſenatis: quam ꝓ arce retinuit Poſt hæc Zacharia Romã reuerſo: Linthprandus moritur. Et Hirprandus nepos ſucceſſor cõſtitutus regno deiicitur. Fama eſt qua die Hirprandũ a patruo cõſors regni aſſumptus eſt: in publicũ exeuntem lanceam manu geſtantẽ cucurriſſe: cuculũq; in haſtæ ſummitate inſediſſe: quærulamq; uocem rediſſe. quo ignauiæ augurio deterritos ꝓceres: illo deiecto Rachiſiũ ForoIulianũ ducem elegiſſe: cuius ſupra meminimus. qui pacem Romanis ad uiginti annos dedit. Interim Leo mortuus eſt. Et Zacharias ad Cõſtãtinum ſucceſſorem more maioꝝ formulã catholicæ fidei per pbr̃os miſit. Ille medio tempe claſſe in Sarracenos parata uerſus Egyptios ſoluerat. Sed Arthauſtuſ quidã concitata plebe Imperium ſibi arrogauit. Rediit mox Cõſtantinus. & expugnata ui ciuitate captum in prælio Arthauſtũ atq; orbatum lumine cum ſuis complicibus in exilium miſit. Deinde oratores pontificis exaudiuit. Apud Francos aũt Karlomãnus uoto religionis accenſus: cum paucis Comitibus Romam ſe cõtulit: & a Zacharia pontifice in clericũ ordinatur: et habitum monaſticum indutus: in monaſterio Caſſinenſi ꝓfeſſionem fecit. Pipinus Childerici regis curam ſuſcepit: magnaq; ſub eius nomine geſſit. Sunt qui dicunt Francorum ꝓceres Zachariam papam conſuluiſſe: Ineptumne regem ultra tolerarent: an Pipinum regia dignitate dignũ aſſumerent: Cumq; reſpondiſſet pontifex: eum qui regia melius obiret munera præferendum: Francos publico totius gentis conſilio Pipinum Regem declaraſſe: Childerico in clericum tonſurato.

Augurium.

Formula fidei.

Cõiuratio in Imprem.

karlomãnus mõachus

Pipinus rex Francoꝝ.

49

Per hoc tempus Rachiſius Longobardoꝝ rex pacē fregit: & Peruſiā obſedit. Ad quem ꝓfectus Zacharias: in caſtris mentem eius mutauit: adeo ut Rex Papiā reuerſus: Haiſtul phum fratrē ſibi ſucceſſorem elegerit: Ipſe cū filiis & uxore Romā petierit: atq͡ꝫ a Zacharia clericus & monachus ordi-natus fuerit. Obiitq͡ꝫ deinde Zacharias: et Gregorius patre Martello eius nominis tertius ſucceſſor datus eſt. Qui miſit Bonifaciū epm ad Germanos uerbū dei prædicaturū. Qui maximā Germanoꝝ partem ad xpi fidem cōuertit. Interea Haiſtulphuſ agros Romanoꝝ per Italiā uexare cœpit. quē per munera placatū in annos quadraginta pontifex pacem cōcedere ſuaſit. Sed quarto menſe eam rupit: petens: ut Ro mani & alii populi ſingulos aureos in capite collatos: ſibi tributū penderent. Pontifex rurſus fruſtra placare annixus: opem a Cōſtantino Impatore petiit. Interim Haiſtulphus Rauennam cepit & alias ciuitates: quæ ſemper antea ſaluæ manſerant. Cōſtantinus Iohannem Silentiarū Imperialem cum litteris ad Haiſtulphū miſit: & Gregorius Paulū ger-manum ſuum. Sed nihil præter uerba (et quidem aſpera) re portarunt. Addidit tamen Haiſtulphus unū ex ſuis Romā et deinde ad Cōſtantinopolim profecturū. Vocauit in con cilium pontifex Romanoſ: placuitq͡ꝫ mittere Cōſtantinopo lim Paulū qui diceret: niſi auxiliū daret: aliunde opē impe trandā. Inde Haiſtulphus bis pōtifici minatus eſt: niſi ſe de deret: futurū: Romani oēs iugularent. Recurrit Gregorius ad orationes & ꝓceſſionē iuſſit fieri. Conatus eſt et Haiſtul phū placare. Quod cū fruſtra ageret: miſit germanū ad Im peratorem. Sed cū ille nec rediret nec ſpem pſidii p lr̄as fa-ceret: miſſis epiſtolis p hōiem ignotū ad Pipinū: ab eo opē petiit. Pipinus ſcripſit: ut pontifex ad ſe pgeret: ſic enim res poſtulare. Interim Paulus germanus papæ: Iohanneſq͡ꝫ Si-lentiarius & Haiſtulphi regis nuncius e Græcia redierunt.

Zachariæ Gregorius .III. ſurrogatur.

Germani cōuertuntur Romani uexantur.

Pontifici minat̄

Fuitq; Imperatoris reſponſio: Gregorio papæ ad Haiſtulphum properandū eſſe. Ad quem dum ſe accingit: Rothingauplus epiſcopus & Antharius dux pontificem ademit: eiuſq; tranſitū in Franciam petiuit. Cum quibus ad Haiſtulphum pontifex ꝓfectus: eius malefacta narrauit. Circa uiolationem pacis petiit reſtitui ablata. Quæ cum negaret rex: rogatus eſt a Francis: ut Gregoriū ꝑapam in Gallias tranſire permitteret. Quod q̃uis ille inuitus audiuit: nō tamen negare auſus eſt. Iuit Gregorius in Franciā. Karolus Pipini filius adoleſcens: qui magnus poſtea dictus eſt: regni fines ingreſſum: a centeſimo lapide ad palaciū uſq; perduxit. Et Pipinus rex ad tertiū lapidem equo deſcendenſ: pontificis pedes exoſculatus: illum terra incedens: & frenū papalis equi regens ad cubiculum uſq; deduxit.

Greg. ad Haiſtulphū.

Gregorius in Franciā. Karolus magnus obuiam pontifici uenit.

INITIVM SECVNDI DECADIS IN ORDINE LIBRORVM VNDECIMVS.

PRofecto in Franciam Gregorio tertio: et Pipino ad res Italicas perſuaſo: Haiſtulphus Rex Longobardorū cum Karlomāno monacho egit: ut relicto Caſſinenſi monaſterio: Pipinum peteret eiq; bellum in Longobardos diſſuaderet. Quem Pipinus nō modo non exaudiuit: ſed ꝓfugum aſpernatus: in Viennenſi monaſterio relegauit. Vbi paulopoſt merens interiit. Dilata eſt aūt expeditio in Italiam uſq; ad uer nouū. Interim oratoreſ miſſi ad Longobardum qui eum reſtituere oblata ſuaderent. Quo negante: congregatis copiis alia Legatio pariter fruſtra miſſa eſt. Præceſſerunt atq; leuis armaturæ milites: qui Haiſtulphi copias ab alpium clauſtris deturbarunt. Secutus eſt uniuerſus exercitus: nec moratus: donec Papiam obſidione cingeret: & magnæ interea prædefactæ ſunt. Quibus malis commotus Pōtifex: offerendam

Haiſtulpho pacem ſuaſit: ſi modo ablata reſtituerent. Ha
Fallaciæ Haiſtulphi. iſtulphus adulationibus uſus ac fallaciis plura promiſit q̃m
peterentur adiecta ſacramenti religione. Ob quã rem Pipi
nus in Franciam reduxit exercitum: relicto Varnerio uiro
præſtanti qui conuentorũ executionem ꝓcuraret. Gregori
us & Varnerius Romã petiere: reſtitutionem ablatorũ ex-
pectantes. Sed Haiſtulphus contractis tumultuarie copiis
Roma obſidetur. Romam perrexit atq; obſedit: om̃emq; ſuburbanũ agrum
detaſtauit: maiori detrimento q̃ antea per trecẽtos quadra
gintaquatuor annos poſtq̃ Imperiũ declinauerat. Gregori
Põti. opem implorat. us ad Pipinum Legatoſ miſit per mare qui eius reditum im
petrarent: cum quibus & Varnerius iuit. Audierat iam Pi
pinus Haiſtulphi motus: exercitũq; cõparauerat. Per hoc
Turci Aſiã inuaſerũt. tempus Turci Aſiam inuaſerunt Alanos primo: poſt Col
chos & Armenios: inde Aſiæ minoris populos: ad extre-
Turcoꝝ origo. mum Perſas Sarracenos. Fueruntq; Turci Scythæ: ex his
quos Alexandrũ Macedonem inter Hyperboreos mõtes
ferreis clauſiſſe repagulis beatus Hyeronimus affirmat. Cõ
uenit aũt inter Sarracenos & Turcos: ut reſtituto Perſarũ
regni nomine: quod Sarraceni Focæ & Heraclii tempibus
in ſuum cõfunderant: Turci per ſe appellarentur. Inter hæc
Peſtis in Cõſtantinop̃ apud Cõſtantinopolim peſtis quantum unq̃ antea craſſata
eſt. Conſtantinuſ audito Iohanne Silentiario de rebus Itali
cis: & intellecto q; Pipini auxiliũ quæreretur: eũdem Silen
Prothoſecretariuſ. tiarium & Gregoriũ Prothoſecretariũ Romam miſit: qui
ea interturbarent. Sed cum audiſſent Legatos in Franciam
miſſos & ipi ſecuti ſunt. Gregoriuſq; Prothoſecretarius: cũ
Maſſiliam applicuiſſet: intelligens iam Pipinum in Italiam
tranſiuiſſe: eum in agro Papienſi conuenit. Datiſq; mune-
ribus orauit: ut Rauennam ac eius Exarchatum Imperio:
cuius eſſet de iure: non Pontifici aut Romanis: redderet.
Pipinus non ſe commodi temporalis gratia iam ſecundo

Italiam petiuiſſe reſpondit: ſed propter animæ ſalutem: ne Longobardi eccleſiam laceſcant. Rauennam aūt eiuſqȝ Exarchatum & alia de Italia terra uelle ab illis auferre & pontifici ac Romanæ eccleſiæ tradere. Sic expeditus Prothoſecretarius abiit. Et Haiſtulphus graui obſidiōe preſſus: ex ſuperioris pacis fœdere deditionem fecit. Pipinus dimiſſo abbate Fulcado cum parte copiarum qui pacem exequeretur: in Franciam rediit. Abbas Fulcadus cū Legatis Haiſtulphi ſingulas ingreſſus ciuitates: Pentapoleos & Fmiliæ obſides earum: ac claues recipiens Romā peruenit. Pentapolis Rauennam cōtinet Cæſaream: claſſem ForumLiuii & Forūpompilii. Secunda Exarchatus pars potiſſima eſt Emilia: quæ a foro Cornelio nūc Ymola dicto: quicquid uia eiuſdem nominis omniū Italiæ celeberrima per Bononiā Mutinam Regium Parmam & Placenciā ad Padum uſqȝ habet: cōplectebatur. Et hæ ciuitates agrorum finis a ſummis Apennini iugis ad Padū ſicut & nunc ꝓtendebat. Et Rauennæ ager pariter ab ipō Apennini iugo per Fauentinos: eius agri partē ad Padum: & per Ceſenates Cernenſeſqȝ ſui item agri portionem a ſummo Apēnino ad Adriaticū pertinebat. Idem etiā ager quicquid terræ uel paludis iacet intra Minciū Padumqȝ a Veronenſis Vicentini & Paduani agrorū finibus in Venetorum ſtagna atqȝ Adriaticum pelagus complectebatur: ita ut nō minus Ceruia Ceſena Fauencia Comaclū & Ferraria: q̄s aliquas ſub Pētapoli nominauimus: ſub Rauennatibus cenſerentur. Ipē igitur Exarchatus appellatione cōtinebatur: quicquid a Placentinis agri Papienſis finibus Padum inter Apenninū paludes ſtagnaqȝ Venetorum ad Adriaticum pertinet ad Ariminū: quam ciuitatē & quicquid intra Hiſaurum fluuium nūc Foliam uocatū Apennino & Adriatico continetur. Hæc oīa Romano pōtifici donata ſunt a Pipino. Et ultra hæc Ariminum & Concha poſtea

Pentapolis.

Exarchatus loca.

Donatio eccleſiæ Ro: a Pipino facta.

mari ſubmerſa. Piſaurum Fanum Vrbinum Calles Luceolis Narnia: & in Picentibus Eſis ac Seiea: et oppida Borbi numero uigiti: a Bois olim dicta. Inter quæ Saxina Plauti patria eſt caput: Mons Feretri & caſtella uiginti: Caſtellũ ſancti Marini: tunc Ater mons dictus a terra: & Mons Lucati Diſtulit tamen Haiſtulphus Fauenciã ac Ferrariam reddere

Haiſtulphi mors.

cauſas more nectens. Sed apoplexi correptus: in uenatiõe interiit. Quo audito Pipinus qui ad radices alpiũ ſe cõtinuerat: fraudẽ eius ueritus alpes tranſiuit. Deſiderius dux Etruriæ Longobardus copiarũ præfectus his cognitis arma cor

Cõtentio de regno Lõgobardorum.

ripuit: regnum inuaſurus. Sed Ragiſius Haiſtulphi germanus: quem monachũ factum diximus: ea indignatione motus & ipe regnum inuaſit. quem omẽs Longobardi præter Etruſcos ſecuti ſunt. Deſiderius multa pollicitus Gregorio papæ: ſi ſe adiuuaret. Fœdera cum eo percuſſit magnis iuramentorum cautionibus roborara. Miſitqꝫ pontifex legatos ad Rachiſiũ: & pariter Folcados abbas: monentes: ne Deſi

Deſiderius rex creatꝰ

derium moleſtaret. Conſenſere Longobardi. Et Deſiderius regno potitus: Fauenciã Ferrariamqꝫ eccleſiæ reſtituit. Ceſſa

Exarchatus finis.

uitqꝫ Exarchatus in Italia: qui centumſeptuagintaquinqꝫ annos durauerat ab eiectione Narſetiſ uſqꝫ ad capturã Rauen

Gregorius moritꝰ.
Paulus. I. ſurrogatꝰ

næ per Haiſtulphum factam. Et Gregorius æuo plenus ad anni pontificatus ſextidecimi finẽ uita exceſſit. Cui ſucceſſit Paulus Romanus patre Conſtantino. Inter hæc Conſtantinus Imperator ad deponendas ymagines intentus: Cõſtantinum regiæ urbis epiſcopũ: impietati ſuæ reſiſtentem: uer

Pr̃iarcha occiditꝰ.

beribus affectum capite trũcauit: & Nicetam Spadonem ei ſubſtituit. Theleſum Bulgarorũ Regem Tratiam popu

Bulgaros ſuperauit.

latum prælio uictum repulit. Illum ob rem male geſtam ſui interfecerũt. Cui ſurrogatus Sabinus ut Impatorem ſibi pla

Ymagines delentꝰ.

caret: ymagines ſanctorꝝ delere cœpit. Sed interfectus fuiſſet a ſuis: niſi fuga ꝓlapſus Conſtantinopolim ſe recepiſſet.

In cuius locū Paganus ſubſtitutus eſt. Interim Cōſtantinus Leonem filiū eius nominis quartū Imperii cōſortem fecit. Et Hirenem Athenienſem cūctis Græciæ puellis pulcritudine prælatā illi uxorem dedit: atq; in odiū chriſtianoꝝ cū Habdalla Saracenoꝝ Admirato fœdera percuſſit. ꝓuincias magnis tributis exhauſit. Inter hæc Pipinus Taxillonē Bauarorum ducē ſibi ſubegit. Et Saxones amicicia ſua domauit: trecentos equites in quaſlibet expeditiones dare ꝓmittentes. Cum Aquitanis octo æſtatibus decertauit. Vaufredus dux primo prælio ſeſe Pipino permiſit. Sed eo in remotioribus agente rebellauit. Aduerſus quem Pipinus iam ſenex Karolū adoleſcentem miſit. Qui Barboniū Clarummōtem & multa de Aluerriis cepit. Adeoq; fœliciter pugnauit: ut deniq; Aqtania Frāciæ regno fuerit ſubacta. Nec diu poſt Pipinus obiis: Karolo & Karlomanno filiis relictiſ. Ft Paulus pontifex decimo anno ſui pontificatus ad eccleſiam ſancti Pauli deceſſit. Quod intelligens Deſiderius iam Pipini mœtu liberatuſ: Totonem Nepeſinū ducem Longobardis amicum impulit: ut germanū ſuum Conſtantinum: etiam ui illata pontificem fieri curaret. Is accerſitis a Nepeſo copiis: earumq; armis ſtipatus: Cōſtantinum in pontificē prophanatum: ad Lateranenſe patriarchiū perduxit: quem pars cleri uenerata eſt. Alii nō multi Philippicum profamauerunt qui breui deiectus eſt. Cōſtantinus pertinaciter egit: & pōtificalia exercuit. Sed poſtremo in tribus foris ubi ſācti Adriani eccleſia eſt clero populoq; cōgregato Stephanus Siculus canonice in pōtificem eſt electus. Qui uocatis ex Frācia epis: conciliū Laterani habuit. in quo Cōſtantinus damnatus eſt. Erat tunc Romæ Paulus Affiartha Græcus Conſtantini Imꝑatoris cubicularius ſub nōie ducatus. Sed parꝝ poterat: niſi ꝑ factiones maloꝝ. Cui occulte Deſiderius fauebat: ſtudēs ne Franci apud Romanos ꝑualerent. Venitq;

Impr filiū conſortē Imperii fecit.

Saracenoꝝ admiratus

Bauari ſuperant᷑.

Karolus Pipini filius.

Pipinus obiit.

Paulus pont. obiit.

Deſiderii nequicia.

Cōſtañ pōt. fit ꝑ uim.

Stephanus pōt. creat᷑

Conciliū Laterani.

Dux Romañ Græcus

52

Deſiderius romã uenit

Romã Deſiderius ſub obtentu religionis.Et in Baſilica beati Petri humilima uerba pontifici dedit pacéq iureiurando firmauit. Sed oblocutus Aphiartham et Romanos pceres magnopere auctores ſciſmatis accuſauit: Aphiarthamq reprhendit: q in eos remiſſior fuiſſet: Impulitq ut Chriſtopherum Primiceriũ ac Sergium in populo gratioſos & Frãcis ſtudentes interceptos priuaret oculis: alioſq multos in carcerem aut exiliũ mitteret: atq ita cõfirmata græci auctoritate receſſit.

Stephanus morit᷑.
Adrianus.I.ſucceſſit.

Stephanus tertio et dimidio ſui põtificatus anno deceſſit. Succeſſitq ei Adrianus primus ex patre Theodoro Romano ſummæ nobilitatis uiro. Cuius amiciciam quærens Deſiderius fruſtratus eſt: dicente pontifice: nõ poſſe in eo cõfidere: qui totiens fidẽ fefelliſſet.

Rñdit põt. Deſiderio

Interea mortuo apud Francos Karlomãno: Bertha eius uxor Hildegardæ Karoli uxoris gloriæ inuidens: Andoarii cuiuſdam Frãci cõſilio uſa: cũ filiis ad Deſideriũ regem in Italiam pfugit.

Bertha ad Deſideriũ.

Qui benigne receptam in magnã ſpem amplitudinis erexit: Sperauitq conturbari regnum Franciæ & ſe liberũ in Italia eſſe: ſi Karlomanni filii reges inungerent᷑. Sed ueritus Adrianum id non niſi coactum efficere: arma in Rauennates mouit: ac Fauenciam Ferrariã & Comaclum cepit.

Deſiderius ĩ terras Romanæ eccleſiæ.

Gubernabant tũc Rauennã pro Romana eccleſia archiepiſcopus & tres Tribuni: qui auxilium a pontifice petierunt. Ipſe fruſtra regem hortatus eſt p oratores ut ablata reſtitueret. Neq enim aliud reſpondit Longobardus: niſi pontifici ad ſe tranſeundũ eſſe: ſi pacem uellet. Interim Montemferetũ Vrbinum Seuegaliam & Eugubiũ cepit & in aliis partibus damna intulit. Miſſa eſt alia Legatio: quæ pariter fruſtra laborauit. Nam rex ad obſidionem urbis uenturum ſe dixit: duxitq ſecum Adalgiſium filium & Karlomanni uxorem & filios: Spoletumq uſq peruenit.

Deſiderius urbẽ ſe uelle obſidere dixit.

Quo ex loco ſignificauit Adriano Pontifici ſe uenturum. Sed Adrianus ſuſpectam habens

eius ſignificationem: munita urbe & reliquiis beati Petri ac
Pauli Baſilicis in urbem redactiſ: illiſq; clauſis: tres epõs ad
Deſideriũ miſit: mandans ſub anathemate: ne fines Roma-
noꝝ ingrederetur. Veritus eã denunciationem Deſideriuſ:
tacitus cõfuſuſq; Papiã rediit. Interim legati Karoli Romã
uenientes: cũ accepiſſent Deſideriũ nihil reddidiſſe: ad eum
ꝓfecti ſunt: fruſtraq; ut redderet rogauerũt. & iuſſu Adria
ni ad Karolũ rediere. Dũ hæc aguntur: Cõſtantinus ſancto
rum ymaginũ inimicus: Stephanum fama ſanctitatis in Cõ
ſtantinopoli fulgentẽ occidit. Et claſſis eius duoꝝ miliũ om
nis generis nauiũ in Bulgaros parata: ꝓcellis afflicta eſt: &
magna ps militũ amiſſa. Karolus miſſis Legatis & pecunia
oblata: Deſiderium mollire ſtatuit. Quod ubi nõ ſucceſſit:
partem copiarũ per montẽ Iouis miſit quæ clauſtra occupa
rent. Ipſe ꝑ montem Ciniſiũ iter habuit. Deſiderius ex om̃i
Italia uocatis Longobardis: retinere tranſitũ ſperauit. Sed
ubi iam deſcendiſſe Karolũ in Italiã cognouit: miſſo Adal-
giſio filio & Karlomanni uxore cũ filiis Veronã: remiſſiſq;
auxiliis in Papiã ſe recepit: ibiq; obſeſſus eſt. Quod audiẽ-
tes Spoletani Reatiniq; ſeſe beato Petro ſubdiderũt. Habi
ta enim fide publica Longobardi Romã ueniebant: et in be
ati Petri Baſilica capillũ barbamq; detonſi Adriano ponti
fici & beato Petro: iureiurandi religione adhibita: ſe ſuaq;
ſubigebãt. Adrianus aũt Hildebrandũ in gente Longobar
da nobiliſſimũ: in Spoleto ducem cõſtituit. cuius ducatus a
Tyberi Apẽninoq; ubi Flammineã ſiue Exarchatũ Rauen
natem & Picenũ diſterminat. Furconenſes nũc Aquilanos
Valuenſes Parmenſeſq; Offreutanos nũc Apruuinos Mar
ſos Reatinos Interraminenſeſq; cõplectebatur. Cunq; Lon
bardi cõplures Romæ habitare uellẽt: ſedem eis in Vatica-
no conceſſit. quo & plures poſtea Longobardi cõfluxere.
Dederũt ſe beato Petro ex Picentibus Firmani Auxiniani

Mandatũ pontificis.

Legati ad Deſiderium

Cõſtantinus ſanctaꝝ ymaginũ inimicus.

Claſſis duoꝝ miliũ.

Copiæ in Deſiderium

Mõtes Iouis et Ciniſii

Deſid. Papiæ obſidet

Longobardi ſe beato Petro ſubigebant.

Spoletanus ducatus.

Longobardi Romæ in Vaticano ſederũt.

& Anconitani capillũ detonſi & iuramẽto adacti: ſicut de
Spoletanis diximus. Karolus Hildegardã uxorem et filios
ex Francia uocauit in caſtra. Et relicto in obſidione Papiæ
Bernardo patruele ſuo cum parte copiarũ: Ipſe Veronam

Kar. Veronã obtinet.

preſſurus ꝓfectus eſt. Nec fuit in deditione mora. Nã Ber-
tha Karlomanni uxor & filii eius ad Karolũ inclinauere. Et
Adelgiſius Deſiderii filius ad Cõſtantinum Imperatorẽ ab

Trãſpadanæ ciuitates

iit. Tranſpadanæ ciuitates omẽs Karolo ſe promiſere. Ob
ſidebatur ſexto menſe Papia: et Karolus ad feſtũ reſurrecti

Karolus Romã petiit.

onis Romã petiit. Cui triginta milia iudicũ occurriſſe Bibli
othecarius ſcribit: Iudices appellans omnes qui ſordidiori
bus exercitiis nõ eſſent addicti. Adrianus in ſcalis Baſilicæ
ſancti Petri expectauit. Cuius pedes exoſculatus Karolus:
cũ eo ad altare perrexit: Ibiq; mutuo Karolus & pontifex:

Fœdus inter Romãos & Francos.

Romani et Franci: ſacramento ſe aſtrinxerunt amiciciæ per
petuo ſeruãdæ. Deinde urbem ingreſſus Karolus: Lateranũ
& alias Baſilicas inuiſit. Et nudius abinde quartus donatio

Donatio confirmat'.

nem a genitore ſuo factã Gregorio tertio cõfirmauit. quæ
(ut Bibliothecarius atteſtatur) alma urbe pridẽ euerſa: quic
quid Liguria ad Italiæ fines habet: continuit. In quo tractu

Donatiõis explicatio.

Corſicã inſulam ponit. Adiecit Surianũ montẽ Bardonis:
Bercetum loca Lucã in ter & Parmam: ad ponti Emiliũ per
tinentia. Deinde Parmã atq; Regiũ. Quæ licet Exarchatus
eſſent: diu tam̃ in Longobardoꝝ durauerunt poteſtate. Mu
tinam Bibliothecarius nõ nominat: quia tũc deſtructa erat
Adiicit Mantuã & Montemſilicis. Subiũgit Exarchatum.
Quo uerbo cœtera cõprehendit: quæ ad Rauennam perti-
nent. Ponit Venetiã atq; Hiſtriam. Quarum appellatione
Forolulienſem ducatum cõprehendit. Spoletanũ quoq; du
catum atq; Beneuentanũ adiungit. Et hæc omia in donatio
ne Karoli aſſerit cõtineri. His geſtis Karolus ad Papiam re

Deſiderius relegat'

uerſus: Deſideriũ in deditionem accepit: eumq; Leodiũ rele

gauit. Et in Papia Mediolanoq; Francos præfecit: qui Longobardos earum regionũ uſq; ad alpes tendentiũ fouerent & in pace retinerent. Beneuentanis quoq; & ForoIulianis Longobardis ex ſua gente duceſ reliquit. Vxorem aũt Karlomanni et filios ſecũ adduxit in Franciam. Adrianus pace potitus: multa in urbe ædificia reparauit. Inter quæ Sabbatinum aqueductũ qui ad Ianiculum ducitur: in quo centum fornices reparauit. Eius tempore Tybris magis q̃m antea unq̃ inundauit. Et anno ſequenti magna fames Romæ fuit: & Adrianus pauperes pauit. Karolus interea domitis Saxonibus qui rebellauerant: Hereſburgiũ ad amnem Lippiã ædificauit: impoſito præſidio ad nouas res impediendas. Interim Saraceni in Aquitaniæ finibũs cõſtituti legatos ad eum miſere: opem rogantes aduerſus regem ſuũ: cui rebellare ſtatuerant. Ipſe coactis magnis exercitibus Pampilonam perrexit: eamq; urbem diu oppugnatã cum ui cepiſſet ſolo æquauit. Inde Pyrrheneũ tranſgreſſuſ: ad Ceſarauguſtã peruenit. Tres Saracenoꝝ reges tunc Hyſpaniam obtinebant Ibualas: Denizes: & Alarium. Qui diffiſi bello cõtendere: muneribus Karolum placauere: citeriori Hyſpania ſibi dimiſſa. Atq; ita Vaſtonia et Hyſpania citerior ſuo Imperio adiecta eſt. Atq; in Saxones duxit: qui denuo rebellauerãt cũ quibus decennio uario euentu decertauit. In quo tempore Britones Galliã habitãtes laceſſantes magis q̃ laceſſitos prælio ſuperatos ſibi federatos reddidit. Areſiſius dux Beneuentanus Campaniæ urbes Romanis ſubiectas a Karolo ammonitus quieuit. Quo Salerni mortuo: filii eius cũ Græcis accolis bellum geſſere. Quæcunq; enim a Neapoli Græcis tunc ſubiecta eſt: & a Siponto nunc Maufredonia quæ etiam Græcoꝝ fuit: utrinq; infero et ſupero mari ambiunt & ipſam Siciliam Imperatores Cõſtantinus et Leo de Italia tenebant. Cõſtantinus in Bulgaros bellũ innouauit. Sed illi

Ka. ꝓuinciã cõpoſuit.
Adrianus urbẽ reficit.
Tybris inundatio.
Ka. Saxones domauit
Hereſpurgiũ ædificat
Saracenoꝝ Legati.
Pampilonã expugnat
Reges Saracenorũ Karolum placauere.
Britones Ka. ſubegit.
Græci in Italia.
Cõſtanti. in Bulgaros

pacē petiere: quibus facile cōceſſit iam morbo implicatus. Intellexerunt illi cur tam benignū Imperatorem inueniſſent belluꝙ magnis conatibus reſumpſerūt. In quos ducens Cōſtantinus ꝙuis male ſanus ingentem ſtragem edidit: triumphanſꝙ domū rediit. Exinde morbo elefanciæ periit. Succeſſor eius ac filius Leo quartus expeditionem in Syriā duxit. Sed leuibus factis incurſionibus: ubi hoſtes in ſe uenturos didicit: domū rediit. flagiciiſꝙ ſe immerſit. Fuit amator Iaſpidum: coronāꝙ precioſis ornatā lapidibus ex ſacrario ſanctæ Sophiæ ſuo capiti impoſuit: quæ propter frigiditatem illum ad interitū perduxere. Quo uita functo Hirene uxor & filius Conſtantinus ſextus: alias ſeptimus: Imperiū acceperunt. Et mulier quidem prudentiſſima & religioſiſſima fuit. quæ cōcilium ſecundū in urbe Nicena trecentorum et quinquaginta eporum congregari curauit. In quo execrantium ymaginū uenerationem perpetuo abdicata eſt heresis Sed nō tulit diu Conſtantinus ſanctū matris Imperiū. Hirenem enim ab adminiſtratione deiecit: & ſolus imperans: in paterna flagicia ꝓlapſus eſt: habens in deliciis ꝙplurimos excœcare. Aduerſus quem cōiuratio facta eſt atꝙ detecta Et Nicephorus Cōſtantini quinti filius: cui parabatur imperium: in carcerem coniectus: lingua & oculis mutilatus eſt. Cōſtantinus Theodorā Mariæ uxoris cubiculariā ardens ut ea licentius potiretur: uxorem in monaſteriū detruſit: & adulterā Imperiali corona decorauit. Interim Karolus Saxonibus domitis: cum Taxillo Bauarorum dux reconciliatus ab Adriano rebellaſſet: in eum duxit. Et tripartito exercitu illum inuaſit. Territus Taxillo deditiōem fecit: Eudonēꝙ filium dedit obſidem. Et paulopoſt cū ſperneretur a Frācis cum ipo filio monachus effectus eſt. Cōſtantinus interim ſextus Græcos ſuos in Italia cōſtitutos iuſſit arma ſumere in uicinos. Qui Spoletanū agrum ac Beneuentanū populati

Conſtañ lepra periit.
Leo Impr in Syriam
Iaſpidū amator periit
Cōſtantinus VI. Impr
Conciliū Nicenū. II.
Cōſtantini impietas.
Cōiuratio detegitur.
Adultera coronat̃
Bauarorum dux ſupatur
Bauarus monachus fit

ſunt. Sed Hildebrandus Spoletanus cū Beneuentanis duci
bus in eos delatus: magnā cladem illis inflixit. Et Karolus
interea Sclauos Danubii ripas incolenteſ una æſtate perdo — Karolus Sclauos uicit
muit: Atq; in Hunos duxit: melius Hungaros appellaueri — Hungaros ſubegit
mus Pānonias incolentes. Et paratis in Auſtria nauibus de
ſcendit: eoſq; magna cæde ſuperatos in deditiōem accepit.
Hiſq; peractis Franconiā inuiſit: genitale olim ſolum. Vbi — Franconia.
biennio peracto Theofilacius & Stephanus epī ab Adri-
ano miſſi: Germanorū Francorumq; epiſcoporū ſynodum — Synodus.
cōgregarunt. In qua hereſim Felicianā et ſynodum de yma
ginibus deponendis: quā Græci falſo appellabant Septini
am damnauerunt. Saxones interim q̄puis accepta fide rebel
lant: Ex quibus Karolus triginta milia interfecit: obſideſq; — XXX. milia occidunt
duxit in Franciā. Per id tempuſ Adriano defuncto Leo ter — Adriano Leo ſufficit.
tius creatus eſt pontifex. Et Hirene Conſtantini mater flagi
cia filii nō ferens: a ciuibus impulſa Conſtantinopolim redi
ens: captum Impatorem oculiſq; priuatum coniecit in carce — Mr̄ filiū Impio deiicit.
rem: qui illic mortuus eſt. Turbulentæ erant tunc res Impe
rii. Huni recēs & Saxones diu antea totienſq; ſubacti a Ka
rolo defecerāt. Et Bauari ForoIulienſibus Longobardis bel
lum intulerant. Et Saraceni in Hyſpaniis: hinc Barchinone
inde Oliſſiponæ chriſtianos accolas infeſtabāt. Karolus in — Karolus in Saxones
Saxones ducenſ: filium Pipinum miſit in Hungaros: Herri — Pipinus in Hungaros
chumq; Francum ForoIulienſem ducem a Bauaris Italiā cu
ſtodire iuſſit. Et aduerſus Saracenoſ Aldephonſo Aſturiæ
et Galaciæ regi auxilia miſit. Pipinus Hūgaros multis præ
liis ſuperatos in deditiōem accepit. Henricus per Legatum
ſuum Rhingum gentis Bauariæ ducem prælio uictū inter- — Bauarie dux interficit
fecit. Adelphonſus ſuperatis Saracenis Oliſſiponem cepit
Spoliorū partem Karolo miſit. Et Zatus qui ꝓ Saracenis
Barchinonem tenebat: ad Karolum defecit. atq; in hūc mo
dum res chriſtianorum leuatæ ſunt. Interea Leo tertius dum

Leo mutilať & capiť.

cleri ꝓceſſionem a beato Gregorio inſtitutam Romæ pera
git: excitato tumultu Paſcalis Primicerii & Campuli pbr̄i:
machinationibus interceptus eſt: apud ſancti Silueſtri ædē
Adeoqꝫ male habitus: ut lingua ei præciſa et effoſſi oculi ui
derentur. Nudatus pontificali amictu: multo madens cruo
re: apud ſancti Eraſmi monaſteriū in cuſtodia eſt habitus.

Miraculum.

Bibliothecariuſ aſſerit eum hoc in loco ſermonē uiſumqꝫ di
uino nutu recuperaſſe: cum linguā et oculos antea ꝑdidiſſet

Liberatio pontificis.

Albinus cubicularius nocte cōcubia cuſtodes fallens: pōti-
ficem ad beati Petri Baſilicā perduxit. Latuitqꝫ pōtifex: do
nec Vinigiſius Spoletanoꝝ dux accerſituſ cum cohorte ad
Spoletum eum deduxit. Leonis & Albini paternæ domus

Leo ad Karolum.

ab inimicis direptæ & deſtructæ ſunt. Leo mox ad Karolū
properauit qui erat in Saxonia: & pariter Paſcalis ac Cam

Papæ accuſatores.

puli nuncii accuſatores papæ eo peruenere. Karolus cū ho-

Leo Romā rediit.

neſto comitatu pontificem Romā remiſit. Cui ad pontem
Milium clerus cū omni populo obuiauit. Ipē uero Karolus
aduentu ſuo in Italiam promiſſo: conuentū in Aquiſgranio

Nūcius ex Ieroſolimis

habuit. In quo ante om̄es monachum audiuit qui a Hiero-
ſolimorum patriarcha munuſcula quædā attulerat. Deinde
ad Zani Oſcenſis Hyſpaniarū urbis præfecti nuncium: qui

Oſceni xp̄iani fiunt.

ipām dedens urbem: præfectum & Saracenos om̄es illam
inhabitantes Chriſtianā fidem accepiſſe renūciauit. Tertio
loco Danihelem Michaelis Siciliæ præfecti Legatū: qui am
pliſſimas pollicitationes ab Hirene Impatrice attulit. Quar

Baleares inſulæ

to loco Legatos Baleariū inſulaꝝ munera afferentes & gra
tias agentes ꝑ auxiliis cōtra Saracenos habitis. Quoꝝ do
na cū læto uultu Karolus accepiſſet: ſe & ſua eidem dedide-

Britania pacatur.

re. Vltimo loco Guido pacatam a ſe Britaniā retulit et ſpo
lia in foro collocauit. His actis: Karolus per Maguntiacum
Noricos atqꝫ Hyſtriā in ForoIuliū uenit. Taruiſanoſqꝫ pe-
na affecit: quorū fraude dux Hēricus fuerat occiſus. Et inſti

tuto nouo duce Rauennā et deinde Romam petiit. Vbi ex ceptus magnis honoribuſ octaua die populo cleroqꝫ in ba ſilica beati Petri cōuocato: cōſedentibus epiſcopis Francis atqꝫ Italis de cauſa pontificis ſentenciā rogauit. Quorum ſi mul omniū reſponſio fuit. Sedem apoſtolicā quæ dei eccle ſiarum caput ſit ac magiſtra a nemine iudicari Quo audito pontifex ambonem cōſcendens dixit ſe prædeceſſoꝝ ſuorū ueſtigiis inſedentem: obiectis falſo criminibus poſtridie re- ſponſurum. Et mane cōuenientibus cum Karolo & omī po pulo prælatis: pontifex ambone cōſcenſo: euangelia chriſti cernuus tenuit: & iureiurando affirmauit ſeſe inſontem eſſe Erat is dies ydium decembris: anni ſalutis octingenteſimi. Inter hæc Pipinus Beneuentanos populatus agros: Romā rediit: relicto Vinigeſio Spoletano duce apud Luceriā qui Beneuentanoſ coerceret. Et pontifex Leo celebratis ſolenni bus: apud beati Petri reliquias Romani populi ſcito ac pre cibus: Karolum Impatorem Romanoꝝ declaratum dyade mate decorauit: acclamāte ter populo: Karolo Auguſto a deo coronato magno & pacifico Impatori uita et uictoria Inunxitqꝫ eum pōtifex unacum filio Pipino: quē regem Ita liæ declarauit. Et Karolus ad octauā diem Campulū & Pa ſcalem capitis reos damnauit Sed interuentu pontificis rele gauit in Franciā. Sunt qui dicūt Leonem Karolo ius dediſſe pontificum Romanoꝝ epiſcopoꝝqꝫ per orbem chriſtianū eligendorum: quod nec Bibliothecarius nec Alcuinus nec Siccardus ſcriptores habent: Stephanūqꝫ Leonis ſucceſſo- rem conſtat a populo Romano creatū fuiſſe. Ducentis iā et triginta duobuſqꝫ annis gens Longobardica maiori Italiæ portione potita fuerat. Nec iam aliquid externi præter no men retinebat. Et in Etruria quidē Spoletino Beneuentano Eporedienſi ac ForoIulienſi ducatibus qui uetuſti eſſent Ita li aut Longobardi nō ſatis erat diſcernerē. Soli apud Regiā

Karolus Romā uenit.

Sñia epoꝝ de pōtific.

Anno ſalutis DCCC.

Leo Karolū coronauit
Acclamatio populi.

Impris & filii unctio.

Ius eligendi pōtificem
Karolo datū dicitur.

Papiæ Mediolaniq; & per Tranſpadanæ Italiæ regiones
nutriti: gentis ſuæ delectum ſuperbe tuebantur Quare neq;
tutum uidebatur: eiicere gentem tam multis Italiæ populis
ſanguine & affinitate cōiunctam: neq; humanū delere. Pla-

Longobardicū nomen

cuit igitur & Imperatori & pontifici Longobardicū ibi no
men remanere: ubi ea gens præcipuā ſedem habuiſſet: Exar
chatūq; et Rauennatē Romandiolā appellari. Græcos aūt
Karolus bello pſequi & Italia eiicere cōſtituit Relicto Pipi

Eccleſia.s.Pau.reficit

no ad eam rem peragendā. Leo Romæ manens eccleſiā ſan
cti Pauli quæ terremotu corruerat: inſtaurauit. Pipinus fru-

Pipinus cōtra græcos

ſtra obſeſſa Beneuento: ad Theate ſe cōtulit: eamq; urbem
ui cepit atq; incendit. Et deinde Ortonam atq; Luceriam in
deditionem accepit. Hirene Imperatrix Legatos ad Karolū
pro pace miſit: & Karolus ad eam. In Luceria uero captus
eſt Grimohaldus Beneuentanorū dux. qui ibi Vinigiſium
ualitudine correctum interceperat. Nec aliud Pipinus cum
Grimohaldo pepigit: niſi ut relictis oppidis quæ tenebat:
Papiā migraret: quæ cum Mediolano Lōgobardis dimiſſa

Diuiſio Imperii.

erat. Inter Karolum & Hirenem facta eſt Impii diuiſio. Ita
liæ partem quæ ad dexteram Neapoli: ad ſiniſtrā Maufre-
doniam incipiens: ſupero inferoq; mari clauditur: ac Siciliā
Conſtantinopolitana tenuit Imperatrix. Beneuentanus aūt

Dux Beneuentanus.

gentis Longobardæ dux etſi Græco magis fauebat: neutri
Imperatorū ſubditus erat. Pariter altera in Italiæ parte Ve

Veneti neutrales.

neti etſi Græco magis cōſentiebant q̄ Romano: nō tamen
in illius omīmoda poteſtate erant. Karolus occidentale Im
periū inſtaurabat: & Hirene orientale. Sed hanc Nicepho
rus Patricius dolo captam in Leſbum inſulam relegauit: &
occupato Imperio pacem cū Karolo conſtituit. In cuius fœ

Venetoꝝ priuilegium

deribus affirmāt ſcriptores cautum eſſe: ut Veneta urbs Ita
liæ marittima utrunq; reuerita Imperatorem propriis utere
tur legibus: et ſine bello ſine pace nullarum partiū cenſeret

Inter hæc Karolus nouis prælíís rebellantes Saxoneſ domi tos: eos qui Tranſalbiam incolebant: cum mulieribus et in fantibus in Franciam tranſtulit. Et Gotfredus Danorũ Rex cum magna claſſe ad Saxonum littora conceſſit. Et pace cũ Karolo conſtituta: profugos Germanos quorum motus ti mebantur: ex fœdere reddidit. Karolus in Franciam rediit. Leo interim Romæ moleſtos Romanos habebat. Sed au dito miraculo de Chriſti ſanguine quod Mantuæ apparuit cuius certitudinem Impator petebat: ſumpta occaſione põ tifex Mantuam petiit. Et comperta ueritate tranſiuit ad Ka rolum. Indeq redíens Fortunato patriarchæ Gradenſi: qui ſibi accõmodiſſimus fuiſſet: pallium conceſſit. Inter hæc A ron Admiratus Saracenorũ cum trecentis milibus in Aſiã Nicepharo ſubiectam duxit. Nicephorus ut pacẽ cõſeque retur: trecenta milia aureoꝝ in annos ſingulos promiſit: & Staracionẽ filiũ Imperii cõſortem declarauit. Qui rupta ge nitoris pace multa a Saracenis diuerſis in locis accepit incõ moda. Karolus audito Fortunato Gradenſi patriarcha qui Venetos ſibi infideles aſſeruit: Pipinũ in eos miſit. Qui He radiam & Equilion inuaſit: unde multæ nobilium familiæ Venetias migrarunt. Vocauit aũt ad ſe filios Karolus mag nus. Et Karolũ ex cõcubina ſuſceptũ natu maiorem in Scla uos: id eſt Bohemos ac Polonos ducere iuſſit: qui uicinos Saxones infeſtabãt: quoꝝ ille ducem interfecit: et agros po pulatus eſt. Per hæc tempa Veneti & Dalmatæ multis mu neribus Karolo donatis: amiciciã cum eo iunxerũt. Sed Ni ceta Patricius a Nicepharo Impatore miſſus cũ ingenti claſ ſe: eos fœdera rũpere: & ad ptes ſuas redire cõpulit. Mauri inter hæc Corſicã inuaſere. Sed duce Ademaro Genuæ co mite Franco: Pipinus eos ꝑlio fudit: in quo Ademarus pu gnans occiſus eſt. Et Karolus p Legatos Nauarros ac Papi

Saxones in Franciã.
Danoꝝ rex in Saxoñ
Miraculũ ſanguiñ xp̃i
Saraceni in Aſiam
CCC. milia aurei.
Karolus in Venetos
Karolus in Bohemos.
Venetoꝝ uarietas.
Nanarreñ ſe dedunt.

lionenſes qui ad infideles defecerant: in deditionem accepit

Sardiniā & Corſicam Mauri uexant.

Vexarūt & Sardiniā atq; Corſicā. Rurſus Mauri qui Ter raconenſem ꝓuinciam obtinebant: quos Bucaredus Karoli legatus pepulit e Corſica. Sardi uero quinq; milia eorum interfecerant.

EX LIBRO DVODECIMO.

DVm Karolus Danoſ per Karolum filiū Romano Imperio ſubiicit: et Saracenos Hyſpaniam prementes per alium filium Ludouicum agitat et Saraceni Tratiā uaſtant: Nicephorus miſſa claſſe Papuloniam Etruriæ urbem uiribus ac fraude captā: diripit. Et Niceta Patricius Comaclum inuadit: Venetis ac Dalmatis adiutis militibus. Sed a Pipini præſidio reiectus

Anni Venetiarū. cccl.

Venetias ſe recepit. Quæ urbs annis trecentis quinquaginta ſteterat: populo & opibus aucta. Cuius duces pacem inter Græcum & Francum fruſtra temptauere. Interim Sara

Saraceni Corſicā.

ceni Sardiniam & Corſicā inſulas populati: mortales omnes abegerūt: paucis admodum relictis ſenibus. Interea Pipinus cum ſe a Venetis deceptū intelligeret: bellum in eos

Veneti ſubiugantᷣ.

mouit: eoſq; terra mariq; inuaſos ſibi ſubiecit: ut ſcribit Dyaconus Aquilegienſis Paulus. Quidā hanc ſubiectiōem factam dicunt priori bello: cum Pipinus Herocliam & Equilinium cepit. Hoc tempe Karolus Impator intelligens Gotfridum Regem Danorū Friſones inuaſiſſe: eiſq; prælio ſuperatis centum argēti libras tributū imparaſſe: aduerſus eum mouens dum apud Halarim fluuiū quo Vigarā ingreditur

Danoꝝ rex occiditur.

die dicta expectat: duos nūcios accepit. Alter Gotfridum

Pipinus moritᷣ.

a ſuo ſatellite interfectū: alter Pipinum filiū Mediolani defunctū refert. Redeunti Aquiſgraniū: tres legationes adiere

Tres Legati.

Nicephori Impatoris: Ambulathi Saraceni: Hyſpaniæ regis et Heumigi q̄ patruo Gotfrido ſucceſſerat Danoꝝ regi

quibus pacem petentibus celeriter annuit: & ꝓ pace Nice phori Legatos Cōſtantinopolim miſit. Interim Karolus fi lius qui Germaniæ limites obſeruabat morte ſubtractus ē. Et Nicephorus Impator implicitus bello Bulgaroꝝ multis uictoriis uſus: pacē Karoli accipere differebat. Sed prælio cum eiſdem Bulgaris in ſuperiori Meſia cōmiſſo: ſuperatus occubuit. Et Stauracius filius ſecundū aurem in eodem præ lio uulneratus Conſtantinopolim reuerſus Imperiū aſſump ſit. Quem tertio Imperii mēſe Michael ſororius eius depo ſuit: atq; illi ſucceſſit. Et cū oratoribus Karoli pacē percuſſit ea cōditione: ut Michael orientem cū Conſtantinopoli: & Karolus occidentē cum Roma haberet. Paulus etiā Hyſpa nias Græco ceſſiſſe dicit: et Gotfridus Viterbiēſis Venetiā urbem ea conditōe in Græci ꝑtibus manſiſſe ait: ut immuni tatibus pridē a Karolo habitis per Italiā uteretur. Miſit aūt Karolus Bernardū ex Pipino nepotē ad regendam Italiā: Vualio ſibi adiuncto alterius Bernardi patruelis ſui filio. q cognoſcentes Sarracenos ex Hyſpania bipartito exercitu Corſicam atq; Sardiniam inuaſiſſe: opem ferentes inſulanis claſſem hoſtilem in Sardinia deleuerūt: alteram fugauerunt Et Ambulaz Sarracenus Hyſpaniæ rex: pacem cū Karolo renouauit. Ipſe uero Karolus Grimoaldo Beneuentano du ci qui unicus ex Longobardoꝝ reliquiis ſupererat: impera to tributo uigintiquinq; miliū aureoꝝ pacem dedit. Et de inde poſt legationes Cōſtantinopolim frequenter miſſas: et deinde receptas in conuentu apud Aquiſgraniū habito: Lu douicum filiū Aquitaniæ regē & Impii Romani cōſortem aſſumpſit. Bernardū uero nepotē Italiæ regē appellauit. In ter hæc Sarraceni Karthaginē incolentes: Corſicā inuaden tes: dum præda onuſti uerſus Hyſpanias nauigant: ab Her mengario comite: qui Maioricā pro Rege Italico guberna bat inuaſi: prædam et octo naues cum quingentis captiuis

Karolus karoli morit̃

Nicephorus occidit̃.

Stauracius deponitur
Michael ſucceſſit.
Diuiſio Imperii.

Venetoꝝ priuilegium

Karolus Beneuentano duci pacem dedit.

Ludouicus Imperii cō ſors aſſumitur.

58

Centumcellas uaſtant.

amiſerunt. Et cum reliqua claſſe Italiã circumacti: Centũcellas impetu captas uaſtauerunt. Et deinde Narbonenſis prouinciæ littora populati ſunt. Mox Sardiniã ingreſſi: eamq̃ uaſtantes. Vbi ab Hermẽgario rurſus inuaſi multis amiſſis nauibus: mœſti abierunt. Michael uero Græcus Imperator cum aliquandiu aduerſus Bulgaros prælians ſupior fuiſſet: Poſtremo apud Andrianopolim uictus fugatuſq̃: copias atq̃ animũ amiſit: Cõſtantinopolimq̃ reuerſus: mox Imperio ſe abdicauit: Leoq̃ illi ſuffectus eſt Pardi Patricii filius. qui Cruminũ Bulgarorũ regem Adrianopoli potitũ: & in Conſtantinopoli arma uertentẽ eruptione facta circa urbis mœnia interfecit. quæ res orientale Imperiũ pacauit. Sed apud occidẽtales Karolus magnus ſeptuageſimoprimo ætatis ſuæ anno uita exceſſit. Inter hæc Mahabad Admiratus Saracenorũ Haldele fratri congreſſus cũ ſe prælio inferiorẽ & prope uictũ cerneret: in fœdus conſenſit: ut ambo eſſent Admirati. Quod primores gentis ægreferẽtes: in Admiratus locũ quatuor tyrãnos creauere. Quorꝫ unus Egyptũ & Aphricam occupauit. Duo Hyſpanias inter ſe partiti ſunt Quartus Paleſtinã ac Syriæ loca cepit. Ludouicus autẽ Imperator cognomento Pius cognita patris morte Aquiſgranium uenit: Leoniſq̃ Græci Impatoris Legatos audiuit: pacemq̃ cum eo pepigit. Ad quã confirmandam & ipſe oratores ad Leonem miſit: Bernardũq̃ Regem Italiæ ad ſe uocauit. Et Lotharium filiũ natu maiorem Bauaris: Pipinũ uero alterum filiũ Aquitanis gubernatorẽ dedit. Ipſe uero comitãte Bernardo rege: in Danos duceſ ſtatuit: eo q̃ Herold dũ & Tamfredũ reges Impio parẽtes: a filiis Gothfredi regno pulſos reducere intẽderet. Sed horrida hiems impedimẽto fuit: pelago glacie cõcreto. Hiemauit igiť Padburnii q̃ eſt Saxoniæ ciuitas. Interim Leo primores Romanorꝫ q̃ ſuã in mortẽ cõſpirauerãt ſupplicio affici curauit. Ideo Ber

Michael ſuperatur

Imperio abdicauit

Leo Impr ſufficitur

Bulgarus ſuperatur.

Karoluſ magnus obiit

Duo Admirati Sara.

Saracenorꝫ diuiſio

Ludouicus Pius Impr

Ludouici filii

Expeditio in Danos.

Padburniũ.

k 7

nardus rex in Italiā miſſus: motum qui de eā re timebatur:
ſedauit. Suadentibuſq; Sardis pacem cū Abulas Saraceno
Hyſpaniæ rege iam uita functo conſtitutā rumpere ſtatuit.
Quo tempore Leo pontifex apud Bleram ægrotare cœpit
Et Romani oīa ædificia quæ ille pontifex uel cōſtruxerat
uel inſtaurauerat: inaudita rabie demoliti ſunt. Pōtifex pau
Leo moritur.
lopoſt obiit: & Stephanus quartus illi ſuffectus ē. Tertio
Stephanus ſurrogat᷑
menſe in Franciā pergens: Ludouicum apud Aurelianos in
Ludouicus coronat᷑.
unxit & coronauit. Eoq; tempore cum Siguinius Vaſconi
am gubernās magiſtratu fuiſſet amotuſ: Vaſcones ab Impe
rio defecerūt: & pariter Solanius Abioditorꝝ regulus Ger
manici occeani inſulas colens: Gothfredi filiis aduerſus He
roldum regem Danorꝝ Imperio fidelem adherens: Guaſco
Guaſcones uincuntur.
nes facile domiti ſunt. Maius negociū cum Danis fuit: Sax-
Dani ſuperant᷑.
onibus ægre cum illis pugnantibus. Qui tamē poſtea occa
ſione capta cum Solanio & Gothfredi filiis cōflixerunt. Il
liſq; prælio fuſis: Heroldum in paternū Daniæ regnū redu-
xerunt. Ipē uero Ludouicus Britones rebellantes prælio ſu
Britones domant᷑.
perauit. Et Miormaniū ducem qui regiū ſibi nomen uſurpa
uerat: in uinculis ad ſe perductum: capitali ſupplicio affecit
Habitoq; cōuentu apud Aquiſgraniū Legatis Saracenorū
Cōuentus Aquiſgrani
Ceſarauguſtam incolentiū pacem dedit. Oratoribus uero
Græcis qui de rebus Dalmatarum Romanorūq; egerāt: cu
raturum ſe dixit: ut magiſtratus urbis ſatiſfacerent. Interea
Stephano q̄rto: Paſca
Stephanus quartus Romam reuerſus obiit. Et Paſcalis pri
lis. I. ſucceſſit.
mus ei ſucceſſit ciuis Romanus. qui ꝙ a clero populoq; Ro
mano abſq; Imperatoris auctoritatem præter obſeruatam
diu cōſuerudinem electus eſſet: ad illum ſcribens ſuam inno
Purgatio pontificis.
centiam: a cleri populiq; uiolentia purgauit. Ludouicus cun
cta bene accepit: et pacta prædeceſſorum ſeruari iuſſit: atq;
in conuentu apud Aquiſgranium Lothariū primogenitum
Lotarius Impii cōſors
Imperii conſortem declarauit: Pipinumq; ſecundum filium

59

Aquitaniæ: & Ludouicū tertium Bauariæ reges appellauit
Bernardus interea rex Italiæ a nōnullis ep̄is & magnatibus
deceptus: Imꝑatori rebellans: clauſtra Italiæ muniuit: & ci
uitatū populos in ſuū nomen iurare cōpulit. Sed nihil ualu
ere fatui conatuſ. Ludouicus enim magnis exercitibus Italiā
petens: mox admiſſus eſt. Nobiles Itali ꝓditionis rei iugu
lati ſunt. Bernardus uero q̄puis ad miſericordiā confugiſſet:
in Franciā cum ep̄is ductus eſt: Ibiq; iudicio in Aquiſgrani
habito gladio ꝑcuſſus: et ep̄i ſynodali decreto depoſiti per
Britones domant᷑.
monaſteria relegati ſunt. Moxq; ad Britones rebellātes Lu
douicus duxit: Viomarchūq; tyrannū ad regnum aſpiran-
tem cōgredi auſum in ꝑlio interfecit. Quo tp̄e Hermengar
da mortua eſt Imꝑatrix: quæ tres filios reges ſuperſtites re
Pannoniæ tyrannus.
liquit. Tūc quoq; Lyndenutus inferioris Pānoniæ tyrānus
qui ſuperiorē uexabat: bello uictus facta deditiōe: ueniam
Leo Impr gre. occidit᷑
impetrauit. Et apud Conſtantinopolim Leo a Michaele do
meſticoꝝ comite interfectus eſt: Imperiūq; Michaeli per ar
ma cōmiſſum: anno inclinationis Imꝑii q̄dringenteſimode-
Lotharius Italiæ Rex.
cimo. Quo tp̄e Imꝑator Romanus Lothariū filiū Italiæ re-
gem cōſtituit. Quē Paſcalis in Baſilica beati Petri punxit:
& Auguſtū appellauit. Non tn̄ ſatis aliqui obediebāt Im-
perio. Vnde Lotharius Papiā ad genitorē ſe cōtulit: a quo
maiores copias obtinuit. Interim Theodorus Primicerius
Romanoꝝ cædes.
& Leo Nomenculator in patriarchio Lateranenſi excœcati
& obtruncati ſunt. Quod facinus in pontificē relatum eſt:
& Imꝑatores ꝓ uindicta aditi ſunt. Illi Legatos miſere. qui
Synodus.
triginta epiſcopoꝝ coacta ſynodo per Paſcalem: in qua il-
le iureiurando purgauit & interfectos abſoluit. Rem ut ge
ſta erat ad Imperatores detulerūt: qui omnia in bonam par
tem accepere. Bibliothecariuſ de pietate Ludouici multa di
Renunciatio priuilegii
cens: renunciaſſe illum aſſerit priuilegio de eligendis epiſco
de eligendis ep̄is.
pis: quod Adrianū Karolo conceſſiſſe ſcripſit. Idē Impator

in lr̄is ſuis enumerans Imperii terras: in Tuſcia Aretiū Vo
Impii ciuitates i tuſcia
literras Cluſium Florentiā Piſtoriam Lucā Piſas & Lunam
ad Imperiū pertinere dicit. Cœtera iuri eccleſiæ uidet᷑ relin-
quere. Peruſiā et Vrbemueterē in Etruria. Tudertū in Vm
bria: & ultra Apenninū Romandiolā & Rauēnatem Exar
chatū Romanæ eccleſiæ iuribus aſcribit. Paſcali octauo an
Paſcalis morit᷑.
no ſui pontificatus defuncto: Eugenius ſecūdus ſubſtitutus
Eugenius.II.ſurrogat᷑
eſt: & Lotharius in Italiā uenit: poſuitq; Romæ magiſtratū
Romani Magſtatus.
qui ius populo dicerent. Sub Karolo enim & filiis ac nepo
tibus Romani uera libertate uſi ſunt: quā prius petulantiſſi
me uſurpauerāt: et deinde ad genitorē rediit: qui p quadra
ginta dies ferro atq; igni Britaniā deuaſtauerat. Et acceptis
obſidibus Rothomagū petierat. Vbi Michaelis Græci Im
peratoris oratores audiuit: de cultura ymaginū cōſulentes.
Quos ad Romanū pontificem remiſit. Bulgaros Pannoni-
Græci ad pō. mittunt᷑
am inuadentes repulit: & petentibus pacem dedit. Sed uio
lantes eam: ac per Danubiū & Tranum Sclauos ſubigen-
tes nō facile potuit auertere: cum Haido Aquitaniæ præfe-
ctus rebellaſſet: Abderamanniq; Saracenorū regis auxilia
recepiſſet. Nec miſſi duces aduerſus eum multum ꝓfecerant
Hyſpaniæ citerioris urbibus ad Sarracenos deficientibus.
Rebellio multorū.
et magna claſſis a Ceſarauguſta Haidoni miſſa eſſet auxilio
duce Aburmauene cōſanguineo Abderamanni regis. Ber
nardus tamen Barchilonis Comes: genere Gothus: in fide
Imperatoris manſit. Aduerſus quem Aburmauenes et Ha
ido profecti: Barchimonenſem Gerundenſemq; agrū cru-
deliter uaſtauerūt. Interim Romæ Eugenio papa defuncto:
Eugenius moritur.
Valētinus primus ſuffectus eſt. Illiq; rurſus ad trigeſimam
Valentinus ſurrogat᷑.
ſeu quadrigeſimam diem decedente: Gregorius quartus ci
Gregorius.IIII.eligit᷑
uis Romanus ſucceſſit. Et Sarraceni per Aſiam manentes:
ſacroſancta Paleſtinæ loca fedantes: aditum ad ea Chriſti-
anis præcluſerunt. Et Mauri in Siciliam delati: magna
Saraceni in xpianoſ.

Mandata Græcorum.

incendia cõmiſerunt. Michael Imperator Venetis inhibuit: ne mercimonia occidentis in Aſiã perferrent: mãdauitqꝫ ut claſſem in auxilium Siculoꝝ mitterent. Iuſtinianus Patricia tus ducatum Venetum regebat. Quo regẽte corpus beati

Corpus.s.Marci Venetias.

Marci ex Alexandria Venetias tranſlatũ eſt ꝑ mercatores qui cõtra edictum illuc nauigauerant. Sed Sarracenis in Sicilia præualentibus: Veneta claſſis nõ congredi auſa re infecta rediit. Abierũt tamen illi præda onuſti. Quæ intelligẽs

Imploratio auxilii.

Gregorius: ad Ludouicũ & Lotharium Legatos miſit: chriſtianis aduerſus Barbaros ſuppetias petituros. Illi aliam Legationem ad Michaelem Græcũ miſere: ne cõmunibus iuribus bellum gereretur. Interea Bonifaciuſ Corſicæ comes cũ

Corſicæ comes.

fratre Bertario et aliquibus ex Tuſcia claſſe pata: inter Vticam & Karthaginem extenſione facta: quater cõgreſſus cũ hoſtibus: maximam cõmiſit mortaliũ cædem: & prædã in gentem adduxit. Atqꝫ hæc res fuit quæ Saracenos ex Sicilia propemodũ ſubacta in patriam reduxit. Sunt qui dicũt

Saraceni ex Sicilia

dum hæc aguntur: Lothariũ ægreferentem: ꝙ pater Karolũ natu minimũ: cui poſtea Caluo fuit cognomentũ: in gratia ſibi præferret: ipi patri uincula indidiſſe: Interimqꝫ Mauros

Filius pr̃i uincula.

claſſe ingenti in Italiã traieciſſe: atqꝫ in Centũcellenſi portu: qui nũc Ciuitas uetus appellat᷑ extenſione facta: proximũ

Centũcellenſis ciuitas.

ipm Centumcellẽſe oppidum ui captũ demolitos. Romam duxiſſe: eaqꝫ potitos eſſe. Sed minime uerũ eſt. Vaticanum ſuburbiũ ferro et igne uaſtauerũt: Baſilicã ſancti Petri feda

Saraceni urbẽ uaſtant.

uerunt: iniecto igni tecta et materiam omnẽ abſumpſere: conatiqꝫ ſunt urbẽ expugnare obſeſſam. Sed Guidone Lõbardiæ Marchione opẽ ferente: obſidione ſoluta: inter Apiam Latinam atqꝫ Hoſtienſem uiam frequentia ædificia & beati Pauli Baſilicam igne cremarunt. Et ad ſaltũ Caſſinenſem de

Baſilica.s.Pa.cremat᷑

lati: ſancti Germani oppidũ ac celebre monaſteriũ exciderunt. Et ad Lyrim fluuiũ deſcendentes: in mare Tarentum:

Monaſteriũ uaſtatur.

& Siciliã inuaſerunt. Quo tpe Michael Imperator græcus & Ludouicus Latinus et Gregorius pontifex intra eundem ferme menſem obierũt. Oſporci beati Petri ſedem accepit. Qui ob deformitatẽ nominis mutare uocabulũ coactus eſt Sergius appellatus. Hinc mutandorũ nominũ conſuetudo ſumpta. Inter Frãcos uero propter regni ſucceſſionẽ ingens odium exarſit. Et in Antiſiadorẽſi agro apud Fontanicum fraternæ acies conflixere: Ludouico & Karolo fratribuſ aduerſus Lothariũ fratrem cõtendentibuſ. In quo prælio tanta cædes facta eſt: quanta unq̃ antea inter Frãcos. Victus Lotharius Aquiſgranũ fugit: Atq̃ inde diſturbatus: p Lugdunum cum cõiuge & filiis Viennam ſe cõtulit. Quem etiã illuc fratres inſecuti ſunt. Ad quos pacandos multi proceres ꝓfecti: Inter quos Gregorius Rauennaſ archiepiſcopus cũ trecentis equitibus perrexit. Qui prius q̃ pax cõcluderet: in ſecundo prælio apud Lothariũ repertus: cuncta pdidit: et ſolus ex fuga ꝓlapſus eſt. Pax poſtea cõſtituta eſt in hũc modum. Karolo occidentalis pars regni a Britannico occeano uſq̃ ad Moſam fluuiũ obuenit: in qua maneret Francorum nomẽ. Ludouico Germaniæ terra cederet uſq̃ ad Rheni fluenta & trans Rhenũ quicquid genitor poſſediſſet. Lotharius cum Imperii titulo Romã haberet & Italiã ac ꝓuinciam Romanam. Gallia & Galliarũ ea particula quæ inter Schaldum & Rhenũ fluuios Lothoringiæ nomen accepit. Interea Theodoſius quẽ Michael cum claſſe aduerſus Saracenos miſerat nõ auſus illis congredi: a Venetis ſexaginta triremiũ claſſem obtinuit. Cui cõiunctus: in Saracenos duxit. Illi uela uentis dedere: Tarentina obſidione ſoluta. Sed apud Crotoniũ caſu magis q̃ conſilio Sabaſ Saracenorum dux cum chriſtianis cõflixit. Victorq̃ om̃es Venetorũ naues cum militibus aut cepit aut merſit. Theodoſius cũ paucis Conſtantinopolim fugit. Elatus uictoria Sabas: in Dal-

Impr Græcus: Ludouicus Latinuſ: Gregoriuſ pontifex moriunť.

Mutať nom̃ põtificis.

Fratrum bella.

Lotharius uincitur.

Regni diuiſio.

Karolo Francia.

Ludouico Germania.

Lotario Imperiũ ceſſit

Lothoringia.

xpianoꝝ claſſis ſupať

Nortmāni Aquitaniā uaſtarunt.

Karolus Caluus Britones ſuperat.

Impr monachus fit.

Ludouicus obiit.

Karolus coronatur.

Karoluſ ueneno necat᷑

Contentio de Impio.

Pontifex capitur.

matiam ducens: Anſerenſe oppidū ui captum expoliauit. Et octo Venetoꝝ naues mercimoniis onuſtas a Syria redeuntes: in ſinu Tergeſtino cepit: mortaleſq; oms trucidauit. Anconam ui captā ſpoliatamq; incendit. Interea Nortmāni quibus Emergis appellatio fuit: duce Mauro eorum rege claſſe per Ligerim ingreſſi: Aquitaniam omnē deuaſtarunt Heriam inſulā & monaſteria cremauerunt. Burdegalā Sanctonam Engoliſmam Lemonicos Pariſios Turoniū Belnacum Noutomagum Aurelianos Pictagoſq; populati ſunt Karolo Caluo Britonico bello implicito: quod quinq; ānis geſſit: nō audente illis occurrere. Vicit tamē Karolus Britones: et Homenoio primo ac Criſpoio deinde eius filio ducibus prælio ſuperatis atq; occiſis. Lemonico urbis ſe regē ungi curauit: & in Franciam rediit. Eoq; anno qui fuit a bello Fontanetico quintuſdecimus: Lotharius Imperator Impio ſe abdicauit: & monaſticū induit habitum. Ludouicus uero in ſuo Germanico regno diem obiit. Karolus igit᷑ Imperatoris aſſumpto nomine Romam ſe cōtulit: & a Iohanne octauo pontifice coronatus illico in Franciā rediit. Vbi compoſitis rebus: rurſus in Italiam rediit. Interea Karolomānus & Karolus Ludouici filii Calui nepotes contractis exercitibus in Italiam properant. Caluus Veronam petere ſtatuit: Tridentinos ſaltus nepotibus clauſurus. Sed apud Mantuam languore detentus: uenenata potione: quam Zedechias Hebreus quo medico utebatur: dedit: mortuus eſt. Ea re cognita Iohannes pontifex annixus eſt: ut Ludouicus Calui filius: cui Babbo cognomen fuit: rex Franciæ: Impator declararetur. Quidā uero ex nobilitate Romana Karolum tertium Germaniæ regem: qui cū fratre Karolomanno exercitū in Italiam ducebat: Impatorem fieri ſtuduerunt: Captumq; pontificem in cuſtodia habuerūt. Ille uero fuga prolapſus: ad Ludouicū Babbum regem in Franciā ſe cōtulit. Vbi per

annum moratus: et inuncto rege Ludouico a Karolo tertio Romā uocatus rediit: eumq; etiam inunctū Imperii dyademate ornauit. Karolus uero paulopoſt in Nortmannos duxit: Franciā et Lothoringiā uaſtantes. Quos adeo preſſit ut Rotifredus eoꝝ Rex pace petita: chriſtianū ſe fieri p̄miſerit Quem Imp̄ator de baptiſmatis fonte leuauit. Interim Romæ Iohanne octauo: & paulopoſt Martino ſecūdo & Adriano tertio uita functis: Stephanus quintus pontificiū accepit: anno ſalutis octingenteſimo nonageſimoquinto. Huius pontificatus tempore Karolus a regni Franciæ primoribus tanq̃ inutilis deiectus eſt: Suffectuſq; eſt illi a Frācis in Romanorū Imperatorem Arnulphus quidā obſcuriſſimo natus loco. Franciæ autē regno primū Karolus puer cognomine Simplex præfectus. Deinde eo deiecto Roberti quōdam Saxoniæ ducis filius Oddo ſurrogatus eſt. Deſiit aūt in Arnulpho gens Francorum Romanū Imperium poſſidere: quod annis circiter centū tenuerant. Inter hæc Nortmanni: quos diximus in Aquitania prædatos: trecentarū & ſexaginta nauiū parata claſſe Conſtantinopolim duxere: ſuburbaniſq; illius ſpoliatis atq; incenſis: in mare Britanicū rediere. Paulo ante hæc tempora Saraceni Cretā inſulam ingreſſi: ea potiti ſunt. Et Anconi uſq; Ydruntū loca in Adriaticum uergentia incenderūt. Et Bulgari cū prius ſciſmatici fuiſſent: catholicā fidem acceperunt. Quorum rex relicto filiis regno: monachus eſt effectus. Et Sueropilus Dalmatiæ rex chriſtianā fidem accepit. Adriano ſecundo ſedente qui apud Cōſtantinopolim ſynodum haberi curauit. In qua cū depoſitus eſſet Focas Conſtantinopolitanus patriarcha: nihil factum quod ꝓ ſalute chriſtianorū papa quærebat. ſed inueteratum iam Græcis cum catholicis diſcidiū recruduit. Et eodem tempore claſſis Veneta e Tarentino ſinu Saracenos fudit. Et paulopoſt Iohannes nonus qui Adriano ſuc-

Nortmāni xp̄iani fiūt

Stephanus. V. Anno ſalutis. DCCCXCV.

Karolus Imp̄io deicit̄

Arnulphus ſufficit̄.

K. Simplex rex Frācie

Oddo Saxo rex.

Franci deſierūt Ro. Imperium poſſidere.

Saraceni Cretā capiūt

Bulgari catholici fiūt.

Dalmatæ xp̄iani fiunt

Synodus Cōſtantiñ.

Diſcidiū cum Græcis

Veneti Saracenos.

Synodus. ceſſerat: quintam ſynodū apud Cōſtantinopolim fieri curauit. In qua trecenti & octuagintatres epiſcopi fuerunt. Sed nihil ibi aduerſus Saracenos decretū eſt. Ob quam rem Saraceni ex Creta digreſſi: Dalmatiæ ora uaſtata: ad Gradū urbem uſq; populati ſunt: cepiſſentq; urbē: niſi Veneti obſeſſis opem tuliſſent. Poſt hæc Adrianus tertius ſacrata lege ſanxiuit: ne Imperatoribus ultra liceret pontificū Romanorum electiōi aliqualiter ſe ingerere. Et interim Huni Scythica gens: magno numero finibus egreſſa: ad conſanguineos Hungaros Pannonias incolentes peruenit. Quos cū mitiores factos reperiſſet: & primo Bauoros: deinde Hungaros appellatos: propriis expulit ſedibus: atq; crudeliter ibi dominata eſt: crudis & aliquando humanis carnibus ueſci ſolita. Poſt quorum aduentū paucis annis Arnulpho Imperante: Longobardi ea loca incolentes: in quibus nunc Lombardia dicitur: Romanis aduerſari cœperūt. Qui Romani nullum ab Arnulpho auxiliū habētes: Berengarium Foro Iulienſem ducem Roma oriundū ſibi Imperatorem crearūt. Nō tamen concordes fuere: aliis Guidonem Spoletanū ducem regem Italiæ declarātibus. Huni interim ſiue Hungari Germaniā Galliamq; populati ſunt. Et Guido cum Berengario in Italia confligens: apud Etruſcos ſuperatus: in Vmbriam ſe recepit. Berēgarius Arnulpho fœderatus eſt: qui ſibi auxilia nō parua tranſmiſit. Sed paruo uſui fuerūt: cum ambas partes diuturnitate belli eneruari quærerent. Arnulphus in Italiam uenit: & capta Bergamo ciuitate eiuſq; Comite Ambroſio ſuſpendio necato: Romam petiit. Et a Formoſo papa coronatus rediit in Franciā. Vbi ſcatente p om ne corpus pediculoꝝ multitudine mortuus eſt. Et Guidone defuncto: Lambertus filius regnū accepit Italiæ. Bonifacius quintus Formoſo ſucceſſit: qui diebus tm̄ quindecim uixit. Eiq; Stephanus ſextus ſurrogatus eſt. Et Ludouicus Arnul

Gradū oppugnatur.

Lex ne Imperatores eligant papam.

Huni in Hungaros.

Longobardi in Rom.

Berengarius Impr.

Guido rex Italiæ.

Hunoꝝ inundatio.

Arnulphus coronat᷑.

Arnulphus morit᷑

Lambertus rex Italiæ

phi filius:eius nominis tertius a Francis ac Germanis patri ſurrogatus. Et Lamberto pariter defuncto: Spoletani atq; Etruſci Lothariũ ſibi filium in regno Italiæ ſubſtituerunt. Ludouicus dum Hungaros domũ redeuntes in Germania conatur opprimere:magnã ab eis cladem accepit:& pacẽ auro ab eis redemit. Illi in Græcos ducentes:multas ciuitates occupauere. Et Bulgaris prælio ſuperatis:eos ſibi tributarios fecere. Tranſeunteſq; in Italiam Berengariũ cum quindecim milibus armatorum in ForoIulio occurrentem bello uictum fugauerũt. Taruiſum expugnatũ diripuere. Et in Venetos ducentes:Ciuitatem nouã incenderunt. Equiliũ caput aggeris Cluciamq; populati ſunt. Et in riuum altũ irrumpere conati plures dies aſſumpſere. Poſtremo uictoriam non ſperantes:in agrum Paduanũ duxere. Quo ex loco accepta pecunia & obſidibus a Berengario Italia exceſſerũt. Apud Græcos aũt Conſtantino puero qui fuit Leonis filius: orientale Imperiũ tenente: quidã nomine & origine Romanus:quem Leo claſſis præfectũ inſtituerat:pueri tutelam primo deinde Imperium per arma dolumq; occupauit. Cui cũ Calabri & Apuli parere recuſarent: Sarracenos ex Africa in eos uocauit. Qui nõ ſolum Calabros & Apulos: ſed Lucanos Salentinos Campanoſq; uaſtauere: & uſq; ad uicina urbis Romæ loca populati ſunt. Iohãnes uero decimus põtifex Romanus Toxiguiano Romandiolæ oppido natus Romæ timens: Alberigũ Etruriæ Marchionem: quẽ aliqui fratrem ſuũ fuiſſe affirmãt:in auxilium accerſiuit. Qui habito Romæ delectu cum Saracenis conflixit: eoſq; urbis finibus pepulit:uſq; ad Lyrim fluuium perſecutuſ. Qui magna clade accepta:montis Gargani arcem munierũt:Ibiq; ſe receperunt:Italiam uexantes. Sed Albericus per ingratitudinem Romæ pellitur:et apud Ortam Etruriæ oppidũ ſe recipiens: in uſtionem Romanorũ Hungaros inuitauit in Italiã

Ludouicus ſuperatur.

Bulgari ſuperantur.

Berengarius fugatur.

Prouinciam uaſtarũt.

Cõſtãtinus Impr græ.

Ro. Impium occupat.

Saracenorum uaſtatio.

Io.X.pontifex.

Alberigus Marchio.

Arx mõtis Gargani

Hungari uocantur

Tuſcia uaſtatur.

Infœlix Italia.

Italiæ uaſtatio.

Ludouicus Boſonis.

Berengarius.II.

LV.anni inter Berēgarium & Ottonem.

Sex Impatores ſiue reges Italici

Corradus auſtriæ dux

Ludouicus excœcatur
Alamania uaſtatur.

Qui ruptis cum Berengario fœderibus habitis: non in Romanos quos offendere Albericus cupiebat: ſed in Tuſcos quos ſaluos eſſe uolebat: copias duxerūt: maribus ac fœminis aſportatis. Et aliq̄ndiu per ſingulos poſtea annos reuerſi: ſiquid reliquū erat abraſerūt. Itaq̄ infœlix Italia a Tyberiiſq̄ in Calabros & ab Aterno fluuio: qui nūc Piſcaria dicitur: in Salentinos & Tarentinū ſinum a Saracenis uaſtabatur. & ab eiſdē fluminibus ad alpes Hungari diripiebāt Nā Berengarius eā ſolū partē Italiæ tuebat̄ quæ nunc Lombardia uocatur. Inter hæc Ludouicus Boſonis ꝓuinciæ Romanæ & Burgundiæ regis filius: per Taurinos ſaltus Italiam eſt ingreſſus. Quem Berengarius ſecundus prælio ſuperatum captumq̄ ea conditione dimiſit: ut nunq̄ ultra Italiam cum exercitu ingrederetur. Nominauimus ſecundū Berengarium non tradita morte primi: quia nihil de ea apud ſcriptores inuenimus. Id aūt compertū eſt: a Berengarii primi initio ad Ottonis primi ex Germanis legitimi Impatoris coronationem: a Iohanne duodecimo pontifice factam annos quinquagintaquinq̄ interceſſiſſe. Qui Otto Berēgarium tertiū in Lombardia regnare permiſſum poſtea in exilium egit. Et ſex ſiue Imperatores ſiue reges Italia oriundos Italici habuerunt: Tres Berengarios: Guidonem Lothariū & Albertum. Inter quos Rodulphus Burgundus: et Vgo Arelatēſis regnauerūt. Interea Ludouico apud Germanos Francoſq̄ Impatori defuncto: ſucceſſor Corradus Auſtriæ dux fuerat declaratus. Et Ludouicus Boſonis Burgūdio cōtra iuſiurandum Berengario ſecundo præſtitū: per Tridentinos Italiam ingreſſus Veronam cepit. Vbi a Berengario captus excœcatuſq̄ abire permiſſus eſt. Berengarius cum Hungaris pacem firmauit. Qui Alamaniā denuo populati ſunt. Et Romani Alberti Spoletani regis auxilio freti: Ortanum obſidentes oppidū: Albericum illic Marchionē ce-

pere:ſuppliciūq; de eo ſumpſere. Sarraceni uero Garganū
tenentes:Beneuētum obſidione captum incenderūt:Roma
norumq; fines inuaſerunt. Qui(Guidone quodā duce)eos
repreſſerūt. Adeoq; Italis animi defecere:ut in pluribus op
pidis Saraceni ſimul & Itali habitarent. Sed Guido pulſis
Saracenis in urbem regreſſus:Iohānem pontificem decimū
de ſe ac Romanis optime meritū:interfecit. Cui Leo ſextus
ſurrogatus eſt. Et illi ad ſex menſes defuncto:Stephanus ſe
xtus:ſiue(ut alii uolunt)ſeptimus ſucceſſit. Interea Hungari
Alamaniā Alſatiam Saxoniamq; populantes:ab Henrico
Germaniæ rege apud Moreſpurgam magna clade affiicti
ſunt. Et Rudulphus Burgundionū rex aduerſus Berengari
um ſecundū in Italiam uenit:eumq; fauore proditorum reg
no pepulit:In cuius locū tribus annis regnauit. Deinde Hū
gari ad quos Berengarius cōfugerat Salardo duce in Italiā
uenietes:Papiam ui captā:ferro & igne magna ex parte ua
ſtarunt. Itali aūt quos Rodulphus nō ſatis tueretur Vgonē
Arelatenſem comitē in Italiā uocauerunt. Cui cedens abſq;
contentiōe Rodulphus:in Burgundiam ſe recepit. Vgo ue
ro ſuſpectos habens qui ſe uocauerant:multos in exiliū mi
ſit. Qui ad Arnoldum Bauarorū ducem cōfugientes:illum
in Italiam duxerunt. Et Veronenſes eum intra mœnia rece-
ptum:regem Italiæ uocauerunt. Vgo copias aduerſus eum
duxit:& prælio cōmiſſo uictor euaſit:Veronamq; recepit
Berengario ſecundo apud Hungaros:ſiue(ut alii uolūt)Ba
uaros defuncto. Berengarius tertius primi Berengarii ex fi
lia nepos in Italiam uenit:Anno chriſti noningenteſimotri
geſimoquinto:temporibus Stephani:ſiue(ut alii uolūt)Io-
hannis undecimi papæ. Quo tempore Saraceni Africā in
colentes:omnē Etruriæ oram maritimam populati ſunt. Et
Genuā circumacti urbem grauiq; obſidione preſſam cepe-
runt: omībus qui arma induerant trucidatis: Impuberibus

Saraceni & Itali ſimul
Io.X.occiditur
Leo.VI.ſurrogať.
Stephanus.VII.
Hungari ceduntur
Berengarius pellitur
Hungari Papiā uaſtāt
Vgo Arelatenſis.
Arnoldus Bauarus.
Ab Vgone ſupatur.
Berengař.III.in Italiā.
Saraceni in Etruria

ac mulieribus claſſe abductis: qui breui poſtea reducti ſunt.
Hoc tempore Stephano mortuo: & paulopoſt Iohāne un

Leo. VII. pontifex

decimo: Leo ſeptimus ſurrogatus eſt: & tertio eius pontifi-

Henricus rex obiit.

catus anno: Henricus Germaniæ Rex obiit. Cui ſucceſſit in

Otto ſucceſſit.

regno atq; Imperio Otto filius Mathildæ ſuſceptus Theo
derici Saxoniæ regis filiæ. Quo regnante Hungaros Sax-
ones inuadentes: Saxones ipſi uictos pepulere. Et Berenga
rius Italiam ingreſſus: ut primū Vgonem aduerſus ſe ueniē

Berēgarius in Sueuiā.

tem intellexit: retrocedēs abiit in Sueuiam. Interim magna

Agapitus. II.

fames uexauit Italiam. Et Agapito ſecūdo poſt Martinum
tertium in papam aſſumpto: Berēgarius cum maioribus co
piis rediit in Italiam. Ad quem mittens Vgo: pacem cū eo
pepigit: ea lege: ut ſe Italia excedente Lotharius filius et Be
rengarius Italiæ Reges appellati: æquo iure omnia admini-
ſtrarent. Viguitq; aliquot annis ſolo nomine conſortium:
quod Berengarius acri uir ingenio: Lothariū ſpreuit: apud
Papiam cum uxore Alunda nobili ac famoſiſſima muliere

Vgo obiit.

ſe continentem. Vgo apud Arelatum paulopoſt obiit. Et

Hēricus Bauarie dux.

Henricus Bauariæ dux Aquileia capta: in alias urbes duce
bat. cum Hūgari Italiā inuaſuri Iuſtinopolim petiere. quos
Henricus progredi molientes duobus prælis ſuperatos: in

Agrū populatus eſt.

Hungariam repulit. Ipſe uero omnem agrum ab Aquileia
uſq; Papiam populatus eſt. Ibiq; nauibus cōſcenſis in agrū
Paduanum rediit: Berengarium cōtra ſe uenientem timens:

Taxis in Italiam.

& deinde in Auſtriam ſe recepit. Taxis uero Rex Hunga
riæ in Italiam cum exercitu irrupit. Quem Berengarius pe
cunia placatū remiſit. Et Lotharius ſolo nomine Rex defun
ctus eſt. Cuius uxorem Alundam: ne cui nuberet Papiāq;
dotalem traderet: in carcerem trudit. & ſe Imperatorem ap

Albertus rex Italiæ.

pellans: Albertum filium regem Italiæ nūcupauit. Interim
Agapitus pōtifex & multi Italiæ proceres: Ottonem in Ita

Otto in Italiam.

liam uocauerūt. Qui per ForumIulii cum quinquaginta ar-

matorum milibus ingreſſus: Berengariũ & Albertum reg
no Italiæ deturbauit. Alundam Lotharii relictam ex carce
re eductam: uxorem duxit. Berengario & Alberto ſupera
tis ueniam dedit: Lombardiamq; omnẽ: Aquileia & Vero
na excepta: gubernandam permiſit. Et in Germaniã reuer-
ſus: ex Alunda uxore filium ſuſcepit: cui Ottoni poſtea ſe- Otto.II.
cundo fuit appellatio. Rebellauerant interim Ludouico Re
gi Franciæ multi proceres. Inter quos Vgo magnus Pariſi
enſis comes Ottonis ſororius. Aduerſus quos Otto uigin
ti legiones duxit: Ludouicoq; regnũ reſtituit. Albertus Be XX.legioneſ.
rengarii filius apud Rauennam cõſtitutus: Comacleſium na
uigio mercatores Venetos infeſtauit. Veneti claſſe parata:
Comaclum captum incenderunt. Interim Agapito defun-
cto Romano pontifice: Albricus quidã ciuis Romanus po
tentiſſimus per uim & factionem Octauianũ filium ſuum:
pontificem creari obtinuit. Qui Iohannes duodecimus eſt Io.XII.p uim creatur:
appellatus: uitæ parum laudabilis. Venationi enim & libi- uitæ parũ laudabilis.
dinibus erat deditus. Romæ tunc duo Cõſules erant: ex no
bilitate animi: & præfectus unus pariter nobilis: qui popu
li ius dicebat. Ex plebe aũt duodecim decuriones eligeban XII.decuriones.
tur: qui uicem Senatus tenebant. Romanis autem obedie-
bant uicinæ Etruriæ oppida: intra Vrbeuetanum Tuderti-
numq; agrum: & quicquid a Neapoli Beneuentoq;: & a
Marſis Rheatiniſq;: ad urbem ſpectant. Vlteriora partim
Græci: partim Sarraceni tenebant. Picenum & Spoleta-
num agrum incertum eſt quis tunc regeret. Berengarius cũ
filio Lombardiam & Romandiolam tenebat. Otto rebus
Franciæ ordinatis: Boleſlaum Bohemorum Regem domu Boleſlaus rex domat'
it. & Vgonem Comitem Pariſienſem cõpeſcuit. Aduerſus
Hungaros Germaniã uaſtantes pluribus diebus decertauit
ſolis noctibus prælio intermiſſo: Eoſq; tandem ad interniti
onem deleuit. Tres in eo prælio capti reguli: in poteſtatem Hũngari delentur.

Tres reguli necantũr.

Ottonis uiui ſunt perducti. Quos Germani laqueo ſuſpen
ſos prohibente Imperatore necauerũt. Ad quem tot uicto
riis glorioſum duo Cardinales litteras miſerunt: orantes: ut
Romanam eccleſiã aduerſus Iohãnem: & Italiam aduerſus
Berengarium liberaret. Moturus Germania Imperator: fili
um ex Alunda Ottonem apud Aquiſgraniũ Germaniæ re
gem coronauit. Iohãnes duodecimus Cardinales qui Otto
nem uocauerũt cõprehendit: & alteri naſum: alteri manum
amputauit. Otto Italiam ingreſſus: Berengarium et Alber
tum filium in poteſtatem accepit: & alterũ Conſtantinopo
lim: alterum in Auſtriam relegauit. Ambo uitam in ſqualo
re finierunt.

Cardinales mutilant.

Otto Berengariũ cum filio relegauit.

EX LIBRO DECIMOTERTIO.

OTtonem Romam petentem: a Iohanne ponti
fice duodecimo honorificentiſſime ſuſceptum:
coronatumq; quidam tradũt. Alii a Leone oc
tauo. Quorum opinionem in decretis ſecutus
eſt Gracianus. Priorem ſentenciã Sicardus & Cuſentinus
probant. Lateranenſis autem bibliothecarius Iohannis tem
pore Ottonem ueniſſe Romã dicit. & q̃uis Imperatorem
appellat: quiſquis eum dyademate ornauerit: ſubticet. Inſti
tit apud Iohãnem Otto multis uerbis: ut a flagiciis tempe-
rans: uitam põtifice dignam duceret. Cumq; ille obaudiret:
archiepiſcopos & epiſcopos Italiæ conuocari curauit: co-
ram quibus pontifex argueretur. Sed pertinax in turpitu-
dine Iohãnes: Romam fugiens: in montibus delituit. Popu
lus ac clerus Leonem Romanum ciuem & Lateranẽſis eccle
ſiæ Scrinarium: qui fuit eius nominis octauus: in põtificem
elegit: & Otto confirmauit: atq; ad Spoletum ſe tranſtu-
lit. Sed populus Romanus a conſanguineis Iohannis inſti
gatus: eiecto Leone: Iohãnem reuocauit. Leo ad Ottonem

Otto Iohannẽ monet.

Io. XII. priuatur.

Leo. VIII. eligitur.

Imperatorem cõfugit. Quem dum reducere etiã per arma
Otto p̄parat. Iohannes poſt paucos menſes ꝙ rediret Ro
mæ obiit. Quidam in adulterio deprehenſum fuiſſe confoſ
ſum tradunt. Romani Benedictum dyaconũ ſurrogari ab
Imperatore petierunt. Et cum ille recuſaſſet: nihilominus in
beati Petri ſede ꝓ pontifice locauerũt. Indignatus ea re Im
perator: arma in Romanos mouit. Quos magnis cladibus
affectos Benedictũ dedere: & Leonem ꝓ præſule recipere
coegit: atq; in Germaniam rediit. Benedictus apud Hauſ-
purgam relegatus: paucos poſt menſes obiit. Et Leo ad ter-
tium menſem ſupſtes fuit. Infra quod tempus tradunt Mar
tinus Cuſenſis & nõnulli alii: Leonem ip̄m clero & populo
Romano eligendi pontificis auctoritatem abrogaſſe: & in
Imperatorem trãſtuliſſe. Sed Leoni defuncto: a clero popu
loq; Romano Iohãnes tertiuſdecimus ſurrogatus eſt. Hũc
Romani perſecuti ſunt: Dederuntq; operam: ut Iofredus in
Campania comes armatis ſtipatus: eum in Lateranẽſi patri
archio caperet: & in Adriani molẽ atq; inde in Campaniã
perduceret. Sed cũ Iofredus & unicus eius filius a Iohanne
Capuano principe trucidati eſſent: Iohãnes pontifex ad un
decimum menſem ſuæ calamitatis Romam rediit. Et Otto
his cognitis cum filio paratiſſimũ exercitum ex Germania
ad urbẽ reduxit: Conſuleſq; ac præfectũ cum decurionibus
in carcerem cõiecit: qui capturæ pontificiſ cauſa fuerãt. Con
ſules in Germania deportati ſũt. Decuriones eleuatiore ſuſ
penſi laqueo necati. Petrus præfectus ludibrio ꝑ urbis pla-
teas compitaq; tractus ac flagellatus: & deinde in Germa
niam deportatus eſt. Inter hæc Sclaui qui ſub Adriano Se
cundo et Sueropilo Dalmatiæ rege chriſtiani facti ſunt: Sa
racenos magna occiſione facta ex monte Gargano pepule
runt: & magnã eorũ partem Italia eiecerunt. Quoꝝ reliqui
as Hungari poſtea cõfecerunt: & orã omnem a Saracenis

Io.pont.moritur.

Diſcidium.

Leo pont.recipitur

Benedictus relegatur.

Ptãs eligẽdi pontificẽ transfert in Impatorẽ.

Io.XIII.pontifex.

Moles Adriani.

Io.põti.Romã rediit.

Sclaui xp̃iani fiunt & Saracenos pellunt

liberatam Græcis redimentibus reliquerũt. Sed dum Iohã
nes tertiuſdecimus in carcere agit: Saraceni ex Africa in Ca
Conſencia incendit. labriam delati: Conſenciam primariã urbem ui captã incen
derunt: ſicut archiepiſcopus eius urbis ſcribit. Candulphus
aũt Capuæ princeps Iohannis frater: qui Iofridũ interfecit:
Imperatori ſuaſit ut exercitũ in Calabriam mitteret. Miſſus
eſt Otto filius. Ad cuius aduentũ Saraceni Italiam relique
Otto iunior. re. Conflixit ergo cũ Græcis pluribus in locis Otto iunior
cum Saracenis cõfœderati: cõtra Impatorem fuiſſent: quos
multifariam afflixit: atq; pene omni Calabria Apuliaq; eie
cit. Sunt qui dicũt idcirco Ottonem Græcos perſecutum:
quia Nicephorus eorum Impator filiam ſuã ſibi deſponſa-
tam tradere noluerit: ac propterea græcos eũ interfeciſſe: et
Iohanni filio Imperiũ demandaſſe. Nec dubiũ eſt quin Ot
to ſecundus poſtea Theophaniam Iohannis Imperatoris
Græci ſororem in matrimoniũ acceperit. quã Iohannes ter
Otto.II.coronat. tiuſdecimus ſimul cum uiro in Lateranenſi patriarchio coro
nauit. Pater enim conſortem Imperii filiũ eſſe uoluit. In qua
ſolennitate Campuana eccleſia metropolitica effecta eſt. Et
Otto.I.in Viẽna: et Io XIII. Romæ obiit. Imperatores in Germania rediere. Pauloq; poſt Otto pri-
mus in Vienna Auſtraſiorum obiit. Et Iohãnes tertiuſdeci
mus Romæ. Cui Bonum ſecundũ nõnulli ſucceſſiſſe tradũt.
Benedictus. VI. põti. Bibliothecarius ꝓ bono Benedictũ ponit: eius nominis ſe
xtum: qui a Cincio ciue Romano in caſtellũ ſancti Angeli
Bonifacius. VI. truſus: uitam ibi finiuit. Suffectum Bonifaciũ ſeptimum ci-
uem Romanum tanq̃ minus canonice electũ Romani quar
todecimo menſe: Conſtantinopolim relegarunt. Succeſſit
Otto.II.in Bauaros. Benedictus ſeptimus. Quo tempore Otto ſecundus Hen-
ricum Bauarorum ducem ſibi rebellem domuit. Interim Lo
tharius Rex Francorum Lothoringhiam Romani Imperii
prouinciam occupauit. Et Aquiſgranenſem agrum popu-
Otto in Franciam. latus eſt. Ob quã rem Otto Imperator Franciam ingreſſus

Laudunenſium Sueſionumq; uaſtatis agriſ: Pariſiorum ſub urbia incendit. Rediens tamen apud Anxonam fluuium dum traiicit: accepit incommodum: pluribus ab inſequenti multitudine interfectis. Interea Baſilius Conſtantinuſq; Cõſtantinopolitani Imperatores: Iohanni genitori defuncto ſuffecti: Syriam primo populati: Cretam pulſis Saracenis receperant. Et in Italiam ꝓfecti: cõductis mercede quos ex Creta pepulerant Saracenis: Matherã urbem de Apulis deſtruxerunt: ꝓuinciamq; illam cum Calabria facile in deditionem acceperũt. Quibus cognitis Otto: cum cõiuge in Italiam uenit. et deinde claſſe delatus Dalmatia uaſtata Romã petiit: coactiſq; maximis copiis: apud Baſentellum cũ græcis Imperatoribus cõflixit: & pene ad internitiõem amiſſo exercitu ſuperatus: turpi fuga in ſcapham cõſcendit: et a piratis ignorantibus quis eſſet captus: et in Siciliã perductus eſt. Ibiq; cognitus promiſſa pecunia liberatus eſt: & a Siculis Romã remiſſus: de piratis ſupplicium ſumptũ. Otto cũ in Romanos qui primi ex prælio fugerant ulciſci non auderet: in Beneuentanos paris culpæ reos excanduit: eamq; urbem incendit: aſportatis exinde Bartholomei apoſtoli reliquiis: & ĩ Inſula Romæ collocatis: quæ primo Iouis hoſtia Lycaonia dicta eſt. Et ipſe Romæ obiit: apud baſilicam beati Petri ſepultus. Bonifacius ſeptimus quem Cõſtantinopolim relegatum diximus: genitoris Ferrucii potẽtia in urbem rediit: & Iohãnem quartumdecimũ cepit: & in caſtelio ſancti Angeli interfecit. Ipſe uero in ſua ſede repoſitus: undecimo intruſionis mẽſe apoplexi ſuffocatus eſt. Proceres Romani Ottone mortuo: q Romæ frequẽtes erãt: alii Ottonẽ tertiũ ſecũdi filiũ Germaniæ regẽ: alii Henricũ Bauariæ ducem primi Ottonis ex frẽ nepotẽ Impatorẽ poſcebãt. Sed cũ Creſcenciũ Numentanũ et alioſ quoſdã Italoſ ad reſumẽdum Impium nitentes cernerent: oẽs in Ottonẽ conſenſere.

Syria populatur.

Mathera deſtruitur.

Otto a græcis ſupat̃.

Beneuentũ incendit̃.

Otto Romæ obiit.

Pontifex ſuffocat̃.

Diſſenſio in eligendo.

Otto. III. eligitur.

Bonifacio. VII. Iohannes. XV. ſucceſſit.

Qui prius q̄ Romam peteret: ad cōponendas res Germanicas undecim aſſumpſit annos. Interim Bonifacio ſeptimo Iohannes quintuſdecimus Romanus patre Leone preſbytero ſucceſſit. Cuius tempore Creſcencius ſe Conſulem præferens: urbis dominiū cepit: parumq̄ obtemperantem pontificem male tractauit. Ille indignatus in Etruriam fugiēs: Ottonem in auxilio accerſiuit. Sed Creſcencius miſſis ad eum agnatis & amicis qui remanſerant in urbe: multa ꝓmittens redire ſuaſit. Venienti cum Senatu & magiſtratibus occurrit: pedeſq̄ oſculatus eſt. Sed uenit paulopoſt Otto: & a Creſcencio cœteriſq̄ Romanis obediēter receptus eſt. Obiit interim Iohānes quintuſdecimus: & Gregorius quintus Ottonis conſanguineus ipō iubente Imperatore aſſumptus eſt. Sed cum abiiſſet in Germaniā: ad Imperatorē tranſiit. Romani Creſcencium Conſulem creauere: permiſſa ſumma poteſtate. Is Iohānem quendam Græcū epiſcopum Placentinum litteris ornatiſſimū & pecuniis affluentem pōtificem declarauit. Cuius nomen aliqui ſupprimunt: aliqui ſextūdecimum ſeu ſeptimumdecimū uocant. Creſcencius muros urbis portaſq̄ muniuit: & molem Adriani magnopere fortificauit. Vnde poſtea caſtellum Creſcēcii appellatū eſt. Sed cum Imperator cum exercitu Romā ueniſſet: urbemq̄ obſediſſet: populus ad miſericordiam cōfugit: Germanoſq̄ patentibus portis admiſit. Creſcencius & Iohānes cōſilio inopes in arce ſancti Angeli ſe abdiderunt. Cumq̄ ui capi non poſſent: dolo deprehenſi ſunt. Nam ſpe ſalutis data: cū ambo ad Impatorem ſe cōferrent in itinere intercepti: Creſcencius confoſſus eſt: & Iohannes oculis orbatus. Tunc Gregorius quintus poſt undecimū mēſem ſuæ fugæ reſtitutus: ſanctionē de Impatoris electiōe fecit: anno xp̄i Milleſimo ſecūdo: quā huculq̄ per annos ſupra quadringentos ſeruatam uidemus: Solis licere Germanis principē deligere: qui

Iohannes. XV. moriť

Gregorius V. ſufficiť

Creſcēcius Cōſul Ro.

Io. XVII. antipapa.

Caſtellū Creſcencii.

Impr urbem recepit.

Gregorius. V. legem de Impris electiōe ſanxiuit: anno xp̄i. MII.

Cæſar & Romanoꝝ rex appellatus: ſi a Romano pontifice
confirmetur: Imperator et Auguſtus nominetur. Electores
ſex cōſtituti ſunt omnibus noti. quibus additus eſt ſeptimus
rex Bohemiæ. Gregorio defuncto Tholomeus Sergium
tertium ſuffectū tradit. Alii Iohānem decimumſeptimū po
nunt. Quo ad decimū menſem mortuo: Silueſter ſecundus
ſurrogatus eſt natione Aquitanuſ: qui tūc erat Rauennæ ar
chiepiſcopus. Eo defuncto Iohannes decimuſoctauus ſuc-
ceſſit. Et huic decedēti ſuffectus eſt Sergius quartus Roma
nus. Quo tempore magna fames afflixit Italiam. Et Micha
el Cathalaicus apud Cōſtantinopolim imperabat: Calabri
am & Apuliam de Italia tenens. Siciliā Saraceni ꝑmebant
Et Guilelmus Nortmannus cognomento Ferrabac Etruriæ
partem & omnē Romandiolam poſſidebat. quem a comi
tibus Romādiolæ originem duxiſſe tradit Conſentinus ar-
chiepiſcopus. Tācredo bis ſeni liberi fuerunt. Saruus Got
fredus Drogo Tancredus Vilelmus cognomine Ferrabac
Gunfredus Malegerius Robertus cognomēto Guiſtardus
Rogerius Alberedus Gottifredus & Frumētinus Ferrabac
cum Capuano et Salernitano principibus fœdere icto. Ma
lochium quoqꝫ Græcum ꝓ Imperatore Calabriā & Apu
liam gubernantem in ſocietatem traxit: expeditionemqꝫ in
Siciliam illi ſuaſit: pactione adhibita: ut quadrifariam om
nia capta diuiderentur. Profecti duces pulſis Saracenis Si-
cilia potiti ſunt. Sed Malochus prædam inæqualiter diui-
dens: Siciliam pro Imperatore retinuit. Diſſimulauit iniuri
am Ferrabac. Et longo itinere in Apuliam ducens: Melphi
am circumſedit: & in deditionem accepit: Occurrentemqꝫ
Malochum prælio ſuperatum fugauit: & magna Apuliæ
parte potitus eſt. Obeunti Gregorio papa: Sergius qui et
Benedictus Octauus Tuſculanus ſucceſſit. Rediitqꝫ tunc
in Italiam Otto: & Romæ mortuus eſt. Cadauer eius

Electores ſex: qbus ad
ditur rex Bohemiæ.

Io. XVII. pontifex.

Silueſter. II. pōtifex.

Iohannes. XVIII.

Sergius. IIII. pōtifex.

Saraceni Siciliā ꝑmūt

Guilelmi origo.

Saraceni ex Sicilia

Gregorio Sergius o-
ctauus ſucceſſit.

Otto. III. Rōæ morit̃

in Germaniam reportatum ferunt: ueneno a Romanis neca
Prima electō Electoꝝ
tum. Germani Electores tunc primū anno incarnationis ter
H. Bauariæ dux Impr
tio ſupra Milleſimū conceſſo iuri innitentes: Henricū Baua
riæ ducem Cæſarem declararūt. Qui annis duodecim ſuum
in Italiam diſtulit aduentum: in Galliis occupatus. Interim
Saraceni Capuam.
Saraceni Capuam ceperūt: & Barum obſederunt. Barenſi-
bus fame laborātibus: Veneti annonā importauere. Nec ta
men ſoluta obſidio eſt. Sed paulopoſt Græci ſimul & Ve-
Saraceni repelluntur.
neti claſſe cōiuncta Saracenos ip̄os multis occiſis repulerūt
Octauo circiter et milleſimo anno poſt chriſti ortū. Sequē
Hieroſolima capit᷑.
ti anno Turci Hieroſolima capta: a dominici ſepulchri: ec-
cleſiarumq̄: montis Syon: et Bethlehem uiolatione diuino
munere temperarūt. Adrienſis populus Venetoꝝ fines ua
ſtauit. Sed apud Lauretum cōflictus: ad eam inopiā perdu
ctus eſt: de qua poſtea nunq̄ leuari potuit. Comiti Guilel-
Drogo Apuliæ dn̄s.
mo Nortmāno defuncto: Drogo frater in Apulia ſucceſſit
Quem miſſus ab Imꝑatore græco Mel primo impetu pene
expulit. Sed inſtaurato exercitu: ſuꝑatis græcis amiſſa recu
Henricus coronatur.
perauit. Hēricus Romā ueniens: a Stephano octauo Impe
rator appellatus coronatuſq̄ eſt. Et Capuā ducens: Sarace-
nos inde expulit. Bubaganūq̄ Meli ſuffectum quia Sarace
nis fauerat: bello acerrimo eſt inſecutus. Erexerat per id tp̄s
Troia urbs erigitur.
Bubaganus in Apuliæ finibus Troiā urbem a fundamētis
in loco cui caſtra Hanibalis prius appellatio fuit: eāq̄ Græ
cis habitatoribus adimpleuit. Moxq̄ ad eā nouam urbem
Henricus admouit caſtra: dedenteſq̄ ſe ciues benigne exce
Henrici ſanctitas.
pit. Laudat᷑ hic Henricus: ꝙ cū Simegunda uxore ſua caſti
ſtitatē ſeruauerit & continentiā. Cuius ſuaſione Stephanus
Stephanus Hungariæ rex xp̄ianus fit.
Hungariæ rex cū populo ſibi ſubiecto xp̄i fidē accepit. Fer
turq̄ & ip̄m Imꝑatorem & Simegundā miraculis clarere.
Huius Hērici tp̄e Florētini Feſulas cepere: ex cuius populo
ac ruinis adaucti ſunt. Obiit aūt Henricus anno quarto &

uigeſimo ſupra Milleſimū noſtræ ſalutis. Eoq̧ anno Michael cognomento Atheuarcus: uel (ut alii uolūt) Cathalaicus: Græcoꝝ Imperio potitus eſt. Et Stephano octauo pontifici defuncto: ſucceſſit frater ſuus Iohannes: eius nōis undeuigeſimus: quem alii epm Portuenſem: alii laicū fuiſſe tradūt. Et in Germania Corradus Sueuus: qui apud Henricū ordines duxerat: Cæſar electus eſt. Tūc multi in Italia uel populi uel principes: in libertatē ſe erexere. Venit aūt Corradus cum ualido exercitu: Mediolanūq̧ obſedit. ſuburbia incendit eo propoſito: ut urbem quoq̧ rebellem igne cremaret. Sed admonitus a Colonienſi antiſtite receſſit: cum ille intra miſſarū ſolennia beatū Ambroſium urbem tuentē uidiſſet. Romæ itaq̧ ꝓfectus: a Iohāne decimonono coronatus eſt. Et deinde in Sclauos Hungaroſq̧ duxit: qui rebellantibus Italicis auxilia ꝓmiſerant: illoſq̧ depreſſit. Tunc defuncto apud Cōſtantinopolim Michaele Cathalacto Imperatori: Michael Etheriachis ſucceſſit: cui uxor fuit Zoi mulier præſtantiſſima. Græci ac Northmāni apud Aufidū amnem: inter ſe decertarūt: ſuccubuerūtq̧ Græci. Et Rodulphus Burgundionum rex cum plurimas ſuorū ſeditiones cōpreſſiſſet nec tamē quietem nanciſci poſſet: Corradi fidei ſe ꝓmittens regnum illi Burgundionū ſubmiſit: quod Imperator in prouinciam redegit. Et Burgundia poſtmodū longo tempore Imperialis dicta eſt. Iohāni undeuigeſimo defuncto: Benedictus nonus ſucceſſit. Cinnitus rex Anglorū deuotiōe ductus Romam uenit. & domū repetens: filiam ſuam Hērico Corradi filio in matrimonium collocauit. Corrado uita functo: Henricus filius eius ſucceſſit: eius nominis ſecūdus: qui aduerſus Odelricū Bohemorū regem dubio marte pugnauit. Sed altero anno reuerſus: Odelricum prælio ſuperauit cepitq̧: et tributariū factum dimiſit. In Hungaria diſſidētes de regno ꝓceres: Petrum regem pepulere: Alboino illi ſub

Michael grecoꝝ Impr
Iohānes XIX. pōtifex
Corradus Sueuus.
Mediolanū obſedit.
B. Ambroſii ꝓtectio.
Impr Cōſtantiñ. obiit
Rodulphus burgūdio
Burgundia Impialis.
Bñdictuſ. IX. ſucceſſit
Rex Angloꝝ Romā.
Henricus. II. Impator
Bohemoꝝ rex ſupat᷑

ſtituto: Petrus ad Henricũ confugiens: illius auxilio reſtitutus eſt. Venit enim in Hungariã Henricus: & Alboinũ deiecit. Romani interim Benedictũ nonum urbe deiecerũt: et Iohannem Sabinenſem epm̃ illi ſuffecerunt: Silueſtrũ tertiũ appellantes: qui nouem & quadraginta diebus apoſtolicã ſedem occupauit. Et Benedictus nonus reſtitutus uno menſe & diebus uno atq; uiginti cathedrã tenens: Iohãni archicanonico ſancti Iohãnis ad portã Latinam patrino ſuo uel uendidit uel permiſit: qui ſextus Gregorius eſt appellatus. Et anno uno & ſeptẽ menſibus dimidioq; ſedit. His cognitis Henricus magnas copias ſecum ducens Romã petiit. Et congregata ſynodo: Benedictũ nonum: Silueſtrum tertiũ: ac Gregoriũ damnari obtinuit. Et Sindegerus Bambergenſis epiſcopus: cui Clementi ſecũdo fuit appellatio: in eadem ſynodo aſſumptus eſt: qui Henricũ ſecũdum coronauit: Romanoſq; iureiurando adegit: ut a pontificũ electione abſtinerent. Tranſiit Henricus uſq; Capuam: & cõpoſita ꝓuincia per Romã in Germaniã rediit. Per quod tempus Saraceni Stuni oppidũ de Calabris occuparunt. Et interim menſe nono ſui põtificatus Clemẽs ueneno extinctus eſt: quod illi paraſſe creditus eſt Stephanus: qui ſucceſſit: Damaſus ſecundus appellatus: natiõe Bauaruſ: cui Bagnario fuit cognomen: & dies tm̃ tres ac uiginti uixit. Romani ad Impatorem miſere uſq; in Saxoniã: qui põtificem daret. Is Baunonem epm̃ Tullenſem uirũ ſimplicem ad papatum ꝓmouit. Cui per Veſuntiũ in pontificali habitu Romam petenti: abbas Cluniacenſis & Ildebrandus monachus Suaua Etruſca urbe oriundus forte obuiarunt. Qui eum ueluti apoſtatam corripientes: ſuaſerũt: ut papalia ornamenta deponeret: ab Imperatore nõ habente poteſtatẽ conceſſa: Eumq; peregrini habitu indutũ Romã duxere. Qui ad Cardinaliũ clericq; & populi conſpectũ perductus: ſe uelut incautũ accuſauit:

Bñdictus urbe deiicit̃
Silueſter. III. antipapa
Gregorius. VI. põti.
Henricus Romã petiit
Tres põti. damnant̃.
Clemens. II. põtifex.
Clemẽs ueneno necat̃
Damaſus. II. Bauarus
Romani ad Impatorẽ ꝑ pontifice dando.
Eps Tulleñ ꝓmouet̃
Papalia depoſuit.

qui paruerit Impatori: rogauitqꝫ ne ſedem Petri diutius ua
care ſinerent. Clerus ſuadente Ildebrādo Baunonem ipſum
in pōtificem elegit: Leonem nonū uocatum. qui Ildebrandū — Leo.IX.eligitur.
diaconū Cardinalem creauit. Interim Drogone Northmā
noꝝ comite in Apulia defuncto: Hunfredus frater ſucceſſit
Cui mortuo alter frater Gothfredus ſubſtitutus eſt. Et Gua
imaro Salerni principi etiā Northmanno a ſuis interfecto
Giſulphus ſurrogatus eſt. Hæc gens ambitioſiſſima Bene- — Beneuentū occupat.
uentum urbem Romano pontifici ſubiectā occuparūt. Ad
uerſus quos Leo pontifex cū auxiliis Imperatoris ꝓfectus:
in prælio ſuperatus & captus eſt. Quem Northmanni ho — Pōtifex capitur.
nore maximo affectū Romā remiſere. Qui paulopoſt obi
ens: Ildebrando Romanam eccleſiam cōmendauit. Interim — Leo.IX.moritur.
apud Cōſtantinopolim Cōſtantino Monomacho uita fun-
cto: Theodora uirgo Zoi Impatricis ſoror: duobus annis
Imperiū prudentiſſime adminiſtrauit. Eaqꝫ obeunte Micha
el cognomento Nouicius per arma Impator eſt factus. qui — Mi.Nouicius Impr.
eodem āno ab Iſacio Comiano deiectus Impio: monachus — Monachus fit.
eſt effectus. Iſacio item poſt quatuor annos p arma pulſo:
Conſtantinus cognomine Dioclizim accepit Imperiū. Et in
Italia Leoni nono ſucceſſit Victor ſecundus ex Bauaria ori — Victor.II.pontifex.
undus. Qui Ildebrandum ad Henricū Impatorem miſit: cū
ille in extremis ageret. Henricus Henricū tertium filiū ſuum
Ottonem Ildebrandi auctoritate fretus Cæſarē dixit. Et Vi — Otto.III.Impator.
ctori mortuo poſt annos duos & mēſes tres: Federicus na
tione Lothoringus abbas Caſſinenſis ſuffectus eſt: Stepha — Stephanus.IX.pōti.
nus nonus appellatus. Per cuius tempora Mediolanēſis ec-
cleſia: quæ per ducentos ferme annos a ſubiectione ſanctæ
Romanæ eccleſiæ ſe ſubtraxerat: prima inter alias eā maio-
rem ſuperioreqꝫ recognouit. Stephano ad octauū menſem
Florentiæ defuncto: quidā Romani diſſentiēte clero: epiſco
pum Velletrenſem in pōtificem aſſumpſerūt: Benedictūqꝫ — Bn̄dictus pontifex.

Gibertus clericus regni Italici admiſtrator.

uocauerunt. Et Agnes Henrici tertii mater Gibertum Parmenſem nobilem clericum regni Italici adminiſtratorem inſtituit. Gotfredus Mathildis comitiſſæ maritus in Italia potentiſſimus erat. Mathildis mater fuit Beatrix Henrici ſecūdi Imperatoris ſoror: quæ Bonifacio cuidam nupſit nobili & ditiſſimo ꝓceri: Luca urbe Etruſca uel potius agro illius oriundo. Incertū tamen eſt an ex hoc marito an ex alio Beatrix Mathildim genuerit. Mathildis uero Gothfredum et alterum uirum habuit: uiduaq; remanſit mulierū clariſſima.

Mathildis clariſſima.

hæc cum uiro Gothfredo. dum hæc agitur: Lucā in Etruria Parmam Regiū & Mantuam in Lombardia poſſidebat: & terram quæ nūc ſancti Petri patrimonium appellatur. Per quod tempus Mintio Velletrēſi epiſcopo in Romanū pontificem intruſo: cū Cardinales et epiſcopi liberā electionem facere nō poſſent: Senas ſe contulerūt: Ibiq; Gerardus Florentinus epiſcopus canonice electus eſt: Nicolaus ſecunduſ appellatus. Qui uir prudens formam pontificū Romanoꝝ a Cardinalibus eligendorū inſtituit: quæ tertia & uigeſima diſtinctione inter decreta cōtinetur. Et cōcilium generale apud Sutrium cōuocauit: in quo Mathildis & magnus dux Gothfredus fuit eius uir: et Guibertus adminiſtrator Italiæ ſeu cancellariuſ: & epiſcopi Lombardiæ Etruriæ ac Romandiolæ: ut puniretur intruſus: cōcurrentes. Ille depoſito pontificali amictu: Velitras remeauit. Et Nicolaus Romam petens: ſūmis honoribus exceptus eſt. Et Gothfredus Northmannus: qui Drogoni fratri in Apuliæ Calabriæq; comitatu ſucceſſerat moriens: Bagelardum filiū ſucceſſorem inſtituit. Quod frater eius Robertus cognomento Guiſtardus intelligens ægretulit. & nepote per arma pulſo: ducatū Apuliæ Calabriæq; accepit: adiecta Troia Romanis pontificibus parere ſolita. Et cū Aberadā uxorem amiſiſſet (ex qua filium ſuſceperat Boemundum) alterā duxit Sighelgardā:

Nicolaus .II. formam pontificū eligendoꝝ a Cardinalibus inſtituit.

Cōcilium apud Sutriū

Guiſtardus dux Apuliæ & Calabriæ.

Siſulphi principis Tarentini ex Guaimaro fratre neptem. Vocauitq; ad ſe Nicolaū papā ad res Apuliæ Calabriæq; componendas. Qui eo ꝓfectus Robertū Guiſtardum: ab excōmunicatione abſolutū: reſtitutis quæ de eccleſia detinebat: ducem Calabriæ et Apuliæ declarauit Ligium eccleſiæ Romanæ ſeu uaſallum faciēs. Qui magnū exercitū Northmannorum papæ cōceſſit: per quem Peneſtrini Tuſculani Numentani rebelleſ domiti ſunt. Et Galera ac Geradi comitis caſtella uſq; ad Sutrium uaſtata iubente papa. Cui ad ſecundum & dimidium annū mortuo: Anſelmus Lucēſis epiſcopus abſens ſurrogatus eſt: & Alexander ſecūdus appellatus. Robertus Tarentinos ſibi ſubegit: Et Matera eius ducatui adiecta eſt. Alexander Romam perrexit. Sed Longobardi epiſcopi Guiberto Parmenſe adnitente cōgregati: indignū eſſe dicentes: aliūde q̃ ex paradiſo Italiæ: id eſt Lombardia pōtificem eligendū eſſe: ab Henrico Imperatore obtinuerunt: diſſentiēte Agnete: ut papā eligerent. Illi coacto concilio Cadolum Parmenſem in antipapam elegerūt. Cui Longobardi oēs obediuere: præter Mathildim & uirum eius. Vocatus Cadolus a capitaneis circa Romam manentibus: in prata Neronis deſcendit. Romanis nutantibus Alexander cum Gothfrido Mathildis uiro apud lateranum ſe cōtinebat. Cōmiſſum eſt prælium: & Cadolus ſuperatuſ: repulſus eſt. Deinde poſt annū corruptis pluribus Romanis rediit. Et urbe Leonina occupata: eccleſiā ſancti Petri obtinuit. Sed irruptione facta per populum Romanū: ibi a ſuis relictus eſt. Quem Cincius Romanus præfecti filius p media ciuiū agmina in arcem ſancti Angeli perduxit. Ibiq; a populo obſeſſus eſt per annos ferme duoſ. Interim Guiſtardus mortuo Cōſtantino Diodizi Græco Imperatore: & illi ſuffecto Romano cognomine Diogene: Ciriacum ab illo miſſum apud Veſtiā Apuliæ ciuitatem immunitā degentē

Pōtifex in Apuliam.

Tuſculani domantur.

Nicolaus pōt. morit̃.

Alexander.II. pōtifex

Diſſenſio in eligendo.

Cadolus antipapa.

Cadoluſ in ꝑlio ſupat̃

In arce ſancti Angeli obſidetur.

Diogenes Impator.

Monſpiloſus obſidet. ex improuiſo intercepit: & Montempiloſum obſedit. Vbi dimiſſo Gotfrido fratre Barulum duxit ægregie munitum quod per tres annoſ obſedit: Rogerio fratre Brunduſiū ob ſidente: Gotfridoq́ꝫ illi opitulante: qui iam Montēpiloſum obtinuerat. Potitus eſt tandem Barulo Guiſtarduſ: et Got fredum claſſe in Siciliam miſit quem mox ſecutus eſt. Et Pa normum primā de Siculis urbem obſedit. Interim obiens

Michael Græc. Imp. Diogēnes: Michaelem Cōſtantini Diodizi filiū habuit ſuc ceſſorem. Et apud Romanoſ Cinciuſ cū Cadolo in arce clau ſus: territum antipapā coegit: ut trecentis argenti libris ſibi

Antipapa aufugit. in uice redemptionem datis: Strigoſiſſimo aduectus equo:

Otto Coloñ archiepſ aufugeret. In Germania Otto Colonienſis archiepiſcopus apud Henricū adoleſcentem artibus uſus ut Agneſ admini ſtratione pelleretur: ſibiq́ꝫ gubernatio committeretur. Qui ueniens in Italiā: ordinatis in Lombardia rebus: Romā per rexit: cōuocatoq́ꝫ clero: multis uerbis Alexādrum increpa uit: qui pontificium Romanū iniuſſu Cæſaris præter conſue tudinem accepiſſet. Reſpondit ſibi Ildebrendus archidiaco nus: cōſuetudinemq́ꝫ illam malā eſſe oſtendit: & iuſte reuo catam. Quo audito Otto: ſibi ſatiſfactum duxit. Petiit ta

Concilium Mantuæ. men ut pro pace populoꝝ concilium Mantuæ fieret. Annu it pontifex: & cum Cardinalibus eo ſe tranſtulit: ubi omēs

Sedes apoſtolica magiſtra recognoſcit. eum uenerati ſunt: et apoſtolicā ſedem magiſtram recogno uere. Reuerſus Romam: pacificā urbem reperit: ſed Campa niam perturbatā. Riccardus enim Northmannus cum filio ſuo Guilelmo Capua ſubacta Beneuentoq́ꝫ inuaſa: Cepeta num obſidebat. Rogerius qui Brunduſiū aliquandiu cinxe

Rogerius decipitur. rat obſidione: a ciuibus deceptus eſt. Qui ꝓditionem ſimu lantes: quarta uigilia Northmānos proceres ad quadragin ta cum totidem militibus intromittētes: interfecerunt. Eorū capita ad Imperatorem Cōſtantinopolim miſerunt. Et Gui ſtardus apud Panormū Gotfrido relicto: in Apuliā rediit

Tranamq; obſeſſam decem mēſibus cepit. Et Panormū eodem tēpore captū eſt. Anno ſalutis tertio & ſeptuageſimo ſupra Milleſimū: Ildebrandus archidiaconns Mathildis comitiſſæ auxilio fretus: Riccardū & Guilelmū obſidione pepulit: & quæ acceperāt reſtituere coegit. Et Alexander pōtifex inſtāte Agnete Imperatrice: Guibertū Parmenſem: cuius mentionem fecimus: archiepm̄ Rauennatis eccleſiæ ordinauit: præfatus quod in prophetiā ceſſit: Illum eccleſiæ Romanæ & animæ ſuæ maximo incendio talem eccleſiā accepiſſe. Et Cadolus impetrata delictoꝝ uenia ab Alexandro diem obiit. Nec multopoſt ipē Alexander undecimo pontificatus anno & menſe ſexto uitā finiuit. Cui acclamāte populo ac clero Ildebrandus ſubſtitutus eſt: et Gregorius ſeptimus appellatus: anno decimooctauo Henrici tertii Impatoris. Quo tempe Hungari: Salomone rege ſuo quem dicerent Germanis reſiſtere neſcire: in carcerem cōiecto: bellum Cæſari indixerūt. in quos ille maximaſ copiaſ duxit. Ortæ ſunt diſcordiæ inter Gregoriū & Impatorem: qui p ſymonias uendebat eccleſias: nec pontificis monitiōes audiebat. Agnes Impatrix adminiſtratione deiecta: Romæ uitā duxit. Multæ legationes hinc atq; inde factæ ſunt. Et tandē Imperator in Gregorii cōfirmatione cōſenſit. Pontifex ſtatim de ſymonia Impatorem coarguit: ſed nihil profecit. Vnde plures excōicati ſunt epī: qui apud Imperatorem manentes eius inſaniæ ſtudebant. Deinde apud Lateranū pontifex cōcilium habuit: in quo interfuit Rauennas archiepīs Guibertus: & multi de Lōbardia epī: & Mathildis comitiſſa & Siſulphus Salerni princepſ. Tuncq; Robertus Guiſtardus q nouiter Anconitanā Marchiam occupare cœperat: et cœteri Northmāni excōicati ſunt. Guibertus Rauennas Romæ remanſit ſoluto cōcilio: ad dolum pontifici parandū. Nam dum nocte natalis dñi pſul in eccleſia beatæ Mariæ maioris

Panormū capitur. Anno. MLXXIII.

Archiepīs Rauēnateñ

Alexander obiit.

Gregorius VII. eligit

Salomō rex Hūgariæ

Diſcordiæ.

Impatrix deiicitur.

Impator conſenſit.

Pōt. Imprem coarguit

Conciliū Lateranenſe.

Plures excōicantur.

Pōt capitur a Cincio.

Populus pōti. liberat.

Cincius in Germaniā.

Cōiuratō aduerſus pō tificem.

Synodus Laterani.

Hēricus Saxōes uicit.

Conuentus apud Vor maciam.

Archiepſ Maguntiñ. & alii priuant̄ eccleſiis

Impator excōicatur.

miſſam celebrat & iam hoſtiā frangit: a Cincio Stephani p̄fecti filio ab altario deturbatus & ad domū eius deductus in Iperione in quadam turri clauſus eſt. Ad quā poſtridie currens populus: pōtificem liberauit. Edes Cincii ſubuertit. Turrim ſolo equauit. Viris ac mulieribuſ de familia Cincii nares truncauit. Cincius in Germaniā ad Henricum cōfugit Guibertus qui ſe pōtificem futurum ſperabat: ſi inſidiæ ſuc ceſſiſſent: ſimulata beniuolentia: a pontifice dimiſſus: Rauen nam ſe cōtulit. Pontifex auxilio Mathildis Guiſtardum & Northmānnos inuadere ſtatuit. Interim Guibertus Rauen nas & Theobaldus Mediolanenſis archiepiſcopi: et nōnul li epiſcopi Lōbardi aduerſus Gregoriū coniurant. Quibus additur Vgo Candidus Cardinalis. qui etſi antea rebellaue rat reconciliatuſq; fuerat: poſtea tamen ad uomitum rediit: Inter Northmannos & Henricū tertium fœdera contra pa pam iungere anniſuſ. Quod reſciens Gregorius ſynodo La terani congregata: Guibertū & Vgonem dignitatibus pri uatos excōmunicauit. Dum hæc agūtur Henricus cū Saxo nibus cōflixit: uictorq; euaſit: quinq; milibus e ſuis amiſſis Qua uictoria elatus Romano pōtifici obedientiā detrahe re ſtuduit: Sigifredo archiepō Maguntino negocium com mittens: qui apud Vormaciā conuentum habuit prælatorū In quo mandatū eſt: nequis Gregorio obediret. Ex eo con uentu Ronandus clericus Parmenſis Romā ueniens: Henri ci uerbis pontificalia Gregorio interdixit: iuſſitq; Cardina libus: ut aliū habituri pontificē: ad Impatorem ſe cōferrent. Habebat tunc Gregorius Laterani conciliū: in quo Sigifre dum & ſibi cōſentientes epiſcopos atq; abbtes: commiſſis priuauit eccleſiis. Imperatori aūt regni & Imperii guberna tionem interdixit eūq; excōmunicauit: abſolutis a iuramen to ſubditis. Multas litteras in excuſatiōem ſuam Henricus per Germaniam miſit: et pariter pontifex in ſuam. Interim

pars regni ab Henrico deficit: & Saxones acrius bellum inſtruunt. Fit cõuentus principum Alamanorũ. In quo decernitur. Si Gregorius in Alamaniam pergat: Henricus ab eo ſupplex ueniam petat. Iurauit Henricus ſe cuncta facturũ. Et pontifex audito oratore Treuerenſi archiepiſcopo: Auguſtam prætoriam petiturus: Vercellas uſq; ꝓfectus: a loci epiſcopo regni Italiæ cãcellario clam reſciit: Henricũ hoſtili in ſe animo cum exercitu uenire. Retroceſſit pontifex: Canoſſumq; ſe recepit: oppidum comitiſſæ Mathildis in agro Regienſi. Venit illuc Imperator cum copiis: & õmi depoſito regali ornamento: nudatis pedibus ad oppidi portã delatus: introduci petiit. Denegatum introitũ æquo animo tulit: q̃uis aſpera eſſet hiemps: & gelu cuncta rigeſceret. Triduo in eius oppidi ſuburbio manſit: ueniã petenſ. Quẽ tandem pontifex Mathildis & Adelai Sabaudienſis comitis & abbatis Clunacenſis precibus motus introductum abſoluit: & eccleſiæ recõciliauit: iureiurando pace firmata et obedientia ꝓmiſſa. Exinde rex Papiam ſe contulit. Tuncq; ibi mortuus eſt Cincius præfecti filiuſ. Interea Alamani principes ægreferentes Henricum nõ ſatiſfeciſſe promiſſis: Rudulphum Saxoniæ ducem regem Alamaniæ creauerunt. Henricus illum a pontifice excõmunicari petiit: ſed nõ obtinuit Reuerſus in Alamaniam: congreſſus Rodulpho eſt: & clades utrinq; recepta. Miſſi oratores utrinq; ad papã: reſponſum habuerunt: ut ab armis ceſſarent. Illi iterum pari marte pugnauerũt. Et tertio prælio commiſſo: ſuperior aliquanto Henricus: auditis Legatis ad pacem miſſis: nullum cum hoſte tractatum habere uoluit: Sed illum excommunicari petiit. Legati re infecta redierunt. Robertus interea Guiſtardus ſanctam Seuerinam & Conſenciam in Calabris ceperat. Siſulphum Salerni principem (cuius ſororem duxerat uxorem) bello domuit. Salernumq; cum arce

Cõuentus principũ.

Impr ueniam petiit & obedientiam ꝓmiſit.

Rudulphus Saxoniæ dux rex Alamaniæ.

Tertiũ prælium inter Henricũ et Rodulphũ

Salernum capitur.

per deditiōem accepit. Beneuentum oppugnatam breui ce
piſſet: niſi Gregorio pontifice exhortāte receſſiſſet. Et anno
Milleſimooctuageſimo Michael Cōſtantini filius: cum Mi
chaele Andronico & Cōſtantini filiis a Nicephoro cogno
mine Bucamor: per uim & arma ab Imperio deiecti ſunt.

Idruntum Tarentū.

Guiſtardus uero Spinacobra Idrunto & Tarento græcos
expulit. Ad quē Michael Dioclizi Cōſtantinopoli pulſus:
in caſtra uenit incognitus: opem petens. Et Robertus eū ad
Gregorium miſit. Cuius opera factū eſt: ut apud Ceperanū

Homoligius eccleſiæ.

papa & Rogerius cōuenirent. Et Rogerius homoligius ec-
cleſiæ factus: & uexillo beati Petri donatus: Michaelem re
ſtituere promiſit aduerſus Nicephoꝝ quem papa excōmu
nicauit. Parataꝗ claſſe Rogerio minori natu in Italia dimiſ
ſo: Boemundum alterū filium ſecū duxit. atꝗ ad Auelonā
nauigans: prima ad Dyrachiū caſtra poſuit. Sed Domini-

Dñicus dux Venetus

cus Siliuius dux Venetus: iubente Nicephoro Imperatore
eos ab obſidione repulit: cōflictu cum multo ſanguine per
acto in mari. In terra tamē Boemundus obſidionē continu

Guiſtardus in Italiā.

auit. Et Guiſtardus cum Michaele ad reparandā claſſem in
Italiā ſe contulit. Nicepharus uero Bucamor Impator his
cognitis: Alexium Mega ſiue Conūnoum in Tratiā miſit:

Alexii perfidia.
Veterani fraudant.

qui militē congregaret. Is perfidia uſus milites nouos ſibi iu
rare aſtrinxit: grandi pecunia largita. Veteranos uero frau-
dabat ſtipendio: tanꝗ̄ Imperatoris culpa eſſet. Deinde ſuū
argentum eis largiebatur. Sicꝗ animis militū ſibi cōſiliatis:
ex Andrinopoli ad Impatorem acceſſit: ſuaſitꝗ ut milites
in expeditōem mitteret. Deinde reuerſus ad exercitū tanꝗ̄
nihil de pecunia impāſſet ꝓ qua ſe iuiſſe dixerat: ab exerci-

Alexius Impr fit.

tu irritato Impator factus eſt: quē Conſtātinopolim duxit
promiſſo triduo ſpolio urbis. Artion Alamānus magr̄ uni
us cohortis: ab Alexio corruptus: portā Bulgarorū ei ape

Tridua direptio.

ruit: noctu in cœna domini. Triduo urbs direptiōi patuit.

Nicephorus in ſancta Sophia captus: tonſuratus & in mo nachum ordinatuſ uita donatus eſt. Et Alexius in die paſca tis coronatus eſt. Et Michaelem Michaelis Dioclizi filiū Im perii cōſortem accepit. quem exercitui præfectū in Dalma- tiam tranſmiſit: & ipſe cum eo perrexit cū ſeptuaginta mili bus armatorū. Boemundus interea & Robertus: q̄ dimiſſo in Italia Michaele Dioclizi redierant: Dyrachiū urgebant. In quos delati græci Imperatores prælio cōmiſſo: Michael occiſus eſt: Et Alexius in fugam cōuerſus: lacerū reduxit ex ercitum. Dyrachini Roberto ſe dediderūt: & pariter multa Dalmatiæ oppida. Romæ interim a Gregorio ſynodus tē- ta eſt. In qua error Berengarii de ſacramento damnatus eſt Et Henricus Impator iterū excōmunicatus: & Rodulphus in regem Alamaniæ atq; Italiæ cōfirmatus. Ipſe uero Henri cus conuocatis prælatis apud Brixiam Alamaniæ urbem: Guibertū Rauennatem archiepiſcopū in pontificem erexit Clementemq; appellauit. Qui mox acceptis ornamētis pa palibus: in Italiā rediit. Henricus in Saxoniā ꝓfectus: quar to cum Rodulpho cōflixit. Victor Rudulphus caſu a ſuis uulneratus: Longuiſtadæ ſeceſſit: & uulnerati plures eū ſecu ti ſunt. Inter quos pariter mortuos expiraſſe repertus eſt. Henricus uero fugiens: abditis latuit: & ſeptimo demū die repertus eſt. Cuius filius Henricus: qui quartus poſtea fuit eius nominis Imperator: in Italiam miſſus Mathildim apud Parmam prælio ſuperauit. Quæ mulier mortuo primo ui- ro: Azonem Marchionem Eſtenſem: qui prioris uiri con- ſanguineus fuerat: & ſibi quarto gradu coniunctus erat: ig norans accepit maritum. Et cum per aliquos menſes illi concubuiſſet: re cognita: Gregorium conſuluit: quid agere deberet? Ille mulieri imperauit: ut a conſortio noui uiri abſtineret. Henricus Senior per Bauaros in Italiam

Alexius coronat᷑.

Dyrachiū deditur.

Error de ſacramento.

Henricus excōicatur.

Henricus Clementē in pontificem erexit.

Henricus cum Rudul- pho conflixit.

Henricus Impr. IIII.

Gregor. Mathildim a cōſortio uiri ſepauit.

rediit: Clementemq; ſuum in prata Neronis duxit. Mathil dis copias ſuas pōtifici miſit. Pugnatum eſt aliq̄ndiu apud urbem Leoninam: & uicina ædificia demolita. Deſperataq; uictoria Henricus: cum ſuo antipapa Rauennā rediit. Et an no ſequenti rurſus ad obſidendā urbem tranſiuit: cepitq; ci uitatem Leoninam. Et Baſilicā beati Petri cum ſuo Clemēte prophanauit. Idem fecit de baſilica beati Pauli: porticus de ſtruens quæ ad eas ducebant. In æſtate uero dimiſſo antipa pa in Tybure & p alia caſtella uicina exercitu: in Lombar dia receſſit. Vaſtatus eſt oīs ager circa Romā: & ciues fa me coarctati ſunt. Vocauit pontifex Guiſtardum in auxili um. Qui dimiſſo in Dalmatia Boemundo: copias cōgrega bat. Sed Henricus ad dolos cōuerſus: Clunacenſem epiſco pum ad Gregorium miſit dicens. Si Laterani coronaretur: fore: ut in Alamanniā cum oībus copiis abiret. Rogabat omnis populus. nec pontifex aduerſabatur: ſi modo Impe rator errata corrigeret. Henricus Romanos pleroſq; corru pit: qui coronandum Imperatorem etiam nō ſatiſſacientem dixerunt. Pontifex populo diffiſus in arcem ſancti Angeli ſe recepit. Et Henricuſ antipapam a tribus epis coronari in Laterano fecit: Bononienſi: Ceruienſi: & Mutinenſi. Et ipſe ab eo coronatus eſt. Obſeſſum eſt caſtrū ſancti Angeli. Et Ruſticus papæ nepos ex fratre ad Septem ſolia ſe recepit. Vbi expugnatus deditionem fecit. Interim uenit Guiſtar dus cum exercitu. Nō expectauit Imperator: Senaſq; cum antipapa petiit. Et Guiſtardus porta Flamminea intrauit. Et cum ciues reſiſterent: uſq; ad archum Domiciam urbem combuſſit. Ciues arma tenebant in Capitolio. Guiſtardus ad Lateranum ſe contulit: Eamq; regionem urbis uaſtauit: quæ eſt inter Capitolium & Lateranum. Et deniq; Capi tolium ui cepit. Tranſiuitq; ad Caſtrum Creſcencii: &

[Margin notes:]
Baſilica ꝓphanatur.
Romanus ager uaſtat᷑
Henricus ad dolos.
Romanos corrupit.
Pōt. in arcē. s. Angeli
Henricus antipapā co ronari fecit: & ſe.
Impr cū antipp̄ Senas
Guiſtardus in urbem.
Regio Laterani uaſtat᷑
Caſtrū Creſcencii.

muros diſiecit: qui pontificem claudebant: Liberauitq́ȝ illū: & Salernum perduxit: ubi & mortuus eſt. Guiſtardus ad Imperium Conſtantinopolitanū aſpirās: claſſem ingentem parauit: cum filius Boemundus terreſtrem exercitū ſatis haberet. In Dalmatiam Alexius claſſem parauit: & Venetos in auxilium accerſiuit: duce Dominico Siluio. Pugnatū eſt apud Dyrachium: & ſuperati ſunt Dominicus & Alexius Dominicus ducatu priuatus eſt ob rem male geſtā: et Vitalis ſuffectus eſt. qui aliam claſſem in auxiliū Alexii duxit. Deſiderius Caſſinenſis abbas Gregorio ſurrogatus eſt: Victor tertius appellatus. Et iterū Guiſtardus cum Alexio et Venetis apud Saxſium cōflixit: eoſq́ȝ ſuperatos fudit: & in Caſſiopā inſulam delatus: menſe Iulio obiit. Cui abſente Boemundo Rogeriuſ natu minor in ducatu Apuliæ ſucceſſit. & præter Siculos Itali oms patri ſubditi paruerunt. Fuit tunc toto orbe fames. Per cuius occaſionem Anful Galaciæ rex: qui cum Saracenis perpetua bella gerebat: Toletū urbem multis annis obſeſſam cepit: et chriſtianæ religionis inſtituit. Henricus in Alamania cum Saxonibus prælians: quatuor milia militum amiſit. Et interim prælio cōmiſſo: inferior euaſit. Victori defuncto ad quintū mēſem: Vrbanus ſecundus ſuffectus eſt. Boemundo in Italiā reuerſo: Dalmatæ ad Alexium defecere. Rogerius Capuā urbem cepit: & oīa uſq́ȝ ad Tybur Romanis et papæ abſtulit. Vrbanus Romanoꝝ animos parū quietos intelligēs: Melphim ſe cōtulit: primūq́ȝ ibi ſynodum cōuocauit. Rediitq́ȝ iterū in Italiam Henricus: et a Mathildi reiectus eſt: cū iam rebellione filii præmeretur. Boemundus ut primū equos nauigatione quaſſatos ſatis quieuiſſe cognouit: in Rogeriū fratrē duxit: et apud Feruetū Beneuenti oppidum conflixit: haud cruento ꝑlio: cum ꝓceres Rogerio imperauerint: ut permiſſa Boemundo Apuliæ parte ducatus: ipſe titulū & cœtera retine

Gregorius morit᷑.
Dn̄icus et Al. ſupant᷑
Victor. III. pontifex.
Rogerius ſucceſſit.
Galaciæ rex Toletū cepit.
Vrbanus. II. pōtifex.
Capua urbs capitur.
Pōt. ſynodū cōuocat.

75

ret: quæ pater habuiſſet in Italia. Quo facto Melphim ad Vrbanum ſe cõtulit. Cuius Ligius factus ducatũ & ſucceſſionis paternæ cõfirmationem obtinuit. Et in Siciliam traiiciens: Syracuſas cepit. Halanq; Roberti Friſonis Frandenſiũ comitis filiam duxit uxorem: ex qua genitus eſt Vilelmuſ.

Rogerius Ligius fit.

Vrbanuſ alteram ſynodũ apud Troiam cõgregauit. Et tertiam Placẽtiæ. Poſtremo de ſalute fidei cogitans: trãſmiſſis alpibus ad Francos ſe cõferens: cõcilium apud Montemclarum Aluerniæ conuocauit. Boemũdus indignatus pro his quæ frater fecerat Melphim furto ſurripit. Rogerius Siciliã rediens: uiginti Saracenorũ milia ſtipendio conduxit: multaq; alia auxilia ex omni ſua ditione aduerſus fratrem duxit: qui cũ decem milibus Veteranis Melphim defendere ſtatuerat. Vrbanus ſecundus apud Clarũmontem conciliũ habens: expeditionem in Saracenoſ pro Hieroſolima recuperanda perſuaſit: Anno quarto & octuageſimo ſupra milleſimum. & trecenta hominũ milia cruceſignauit. Reuerſus in Italiam: apud Placentiam ſubſtitit. Vbi Corradi inſtantia: qui patri Henrico tertio rebellauerat: epiſcopos reconciliauit: qui agenti apud Beneuentũ Guiberto antipapæ cõſenſerant. Romã reuerſus: & magno fauore exceptus: Bernardum Toletanum epiſcopũ ad ſe uenientem pallio archiepiſcopali donatum totius Hiſpaniæ metropolitanum declarauit. Henricus tertius aduerſus Henricũ Bambergenſem Comitem bellum geſſit: eũq; domuit. Interim filius eius Corradus in Italia mortuus eſt. Duxit etiã Hẽricus aduerſus Robertum Frandiæ comitẽ ut expeditõem impediret Vrbani Interim diuerſis itineribus cruceſignati ad Cõſtãtinopolim puenere. Primuſq; omniũ Petrus quidã heremita obſtinentia fama celeber: ducem ſe multis exhibens: per Alamaniã Hungariamq; perrexit. Cui Gotfredus Euſtachius & Balduinus fratres cognomine Bolionii: Bonomaiæ Gallicæ

Synodus apud Troiã

Cõc. apud clarũmontẽ

Expeditio in ſaracẽos. anno. MLXXXIIII.

Trecenta milia cruceſignantur.

Eccleſia Toletana metropolitica declarat᷑.

Henricus expeditõem impedire conatur.

Petrus Heremita dux cruceſignatorum.

Comites potentiſſimi: ſe ſocios addiderunt. Maiores uero præſtantiũ ducum & nobiliũ manus. Hinc Podienſis epus belli dux: & Raymundus ſancti Egidii Comes. Inde Vgo magnus Philippi Francorũ regis frater: & Robertus Nortmandiæ: ac alter Robertus Frandiæ: et Stephanus Cornoti comites: tranſmiſſis alpibus per Italiã iuerunt. Et quando illi Cõſtantinopolim peruenerunt: in Romã ingreſſi ſunt. Et benedictiõe recepta pontificis: pars Brunduſium: pars Barum: & alia pars Idruntũ petiit. Et Boemundus generoſitate animi ductus his ſe comitem cũ duodecim milibus delectæ iuuẽtutis Italicæ: relicta fratri poteſtate: cum quo bello contenderat: & Melphim & alia loca ſua occupandi. Sed Rogerius fratris uirtutem admiratus Melphis obſidionem ſoluit: & Tancredũ filium cũ fratre ire permiſit. Petrus Heremita in ſuburbiis Cõſtantinopolitanis: copias ſuas retinere neſciuit: quin hoſtilia cuncta in Græcos agerent. Alexius Impator: cui hæc expeditio ſuſpectiſſima erat: cõmotus ſuorum calamitate: cõmeatum negaȓ cepit. Et qui ante Boſforum Tratium clauſerat: ne chriſtiani tranſeũtes opprimerentur a Turcis: illud aperuit: & Petrum heremitã inuitum tranſportari curauit. Bolioniis qui nõdum Conſtantinopolim applicuerant: in Europa remanentibus: duodecim milia cum Petro tranſiere. Qui mox Reynaldũ quẽdam Alamãnum ducem ſibi creauere: celeriterq̀ ꝓcidentes Nicomediã & inde Niceiã petiuerũt. Turci Niceia cõmunita ex oppidis cuncta aſportarũt. Et audientes tranſitum xpianoꝝ: cõcauis in montiũ uallibus inſidias ſtruxere. Petruſ Ciuitũ oppidum offendens: in agro Niceno hõinibus uacuũ: frumento uinoq̀ plenũ: illud occupauit. Et Rainaldus pariter aliud oppidũ: Exeregorgon appellatum: & ambo obſeſſi ſunt a turcis. Raynaldus cũ aliquot milibus abnegata xpi fide deditiõem fecit. Petrus ſub ſpecie legatiõis Cõſtantinopolim

Podieñ eps belli dux.

Vgo magnus fȓ regis.

Pars Brunduſiũ: pars Barũ: ps Idruntũ petit

Boſſorum.

Europa.

Nicomedia.

Niceia.

Exeregorgon capiȓ.

Xp̃iani trucidati ſunt.

abiit. Reliqui om̃es a Turcis trucidati ſunt: cum ſiti labora
rent. Quæ res Alexio gratiſſima fuit: ſperãti chriſtianos re

Vgo Dyrachiũ.

trocedere. Interea Vgo magnus cum ſuis copiis & Barulo
Dyrachiũ peruenit: & deinde Conſtantinopolim petiit. Et
pauloante Balduinus cum fratribus illic applicuit: quos pri
ma nocte in ſuburbiis hoſpitatos græci hoſtiliter inuaſerũt
nec potuere aduerſus excubantes proficere. Exierũt in cam
pos chriſtiani: ibiq; rurſus pugnatum eſt: & clades utrinq;
parua recepta. Sed intellecto Vgonis aduentu: pacẽ Alex
ius cum Gotfrido cõſtituit. Venerunt & aliæ copiæ cũ Bo

Boem̃dus in Bulgariã
Caſtoriã petiit.

dienſi epiſcopo. Boemundus per Poloponeſſum in Bulga
riam tranſiuit: Caſtoriãq; urbem petiit. Sed Alexius inſidi
as illi per itinera parauit. Quod cũ non ſucceſſiſſet: culpam
in milites tranſtulit prædæ cupidos. Tranſiit Boemundus
ad Impatorem: & nomine totius exercitus fœdera cũ eo pe
pigit: ut tutũ iter per urbẽ regiã & alia loca pſtaret: cõmea-
tum et copiarum ſupplementa præberet: ſibi om̃ia de Sara
cenis capta cederent: excepta Hieroſolima. Sic rebus para

Exercitus Nicomediã

tis: exercitus chriſtianoꝝ ad Nicomediam mari tranſmiſſo
coactus eſt: & inde Niceiam uentũ: quæ a Turcis defenſa:
obſeſſa eſt: lacui una in parte adiacens: nec poterant urbem
expugnare. Triginta diebus oppugnatiõe ducta: cum ꝑ la

LX. milia Turcoꝝ.

cum noua dietim auxilia ſubmitterẽt: ſexaginta milia Tur
corum in propinquo monte cõſederunt. qui oppidanis ad
irruptionem cõmonitis chriſtianorum caſtra inuaſerũt. ſed

Lembi.

nihil profuere: magno damno repulſi. Interim lembi a Con
ſtantinopoli aduecti ſunt: & in lacũ miſſi. Quibus uiſis op
pidani: poſt duos & quinquaginta dies ab obſidione dedi
tionem fecere: Turcis cum rebus & armis abire permiſſis.
Profecti ultra duces: cum per loca deſerta iter habendum
eſſet: bifariam diuiſi ſunt. Boemundus cum ad riuum
quendam perueniſſet: & Herbidum ſolum reppeririſſet:

Caſtra poſuit ut militẽ reficeret: inuaſuſq; eſt a ſaracenis: &
Solimanno principe qui cum maxima multitudine aduene
rat: periiſſetq; cũ omnibus: niſi Vgo & Gotfridus cũ qua
draginta milibuſ equitũ opem tuliſſent. Cõmiſſa eſt magna
cedes in turcos et ſaracenos: nec tamen præliũ niſi nocte di
rimi potuit. decuplo maiores Saracenoꝝ cadauerũ: ꝙ chri
ſtianoꝝ fuerũt ſtrues. Fuit numerus hoſtiũ ſupra. xl. milia.
Inerant enim Medi Siri Caldei Turci ſaraceni & Arabes:
qui fuga arrepta maxima ſpolia chriſtianis reliquerũt. Men
ſe Iulio hæc acta ſunt. Solimannus uiã quæ ducit i Lycaoni
am eſt ingreſſus: & Arabũ decem milia obuiã habuit: quæ
ſecum duxit prædicans ubiq; ſe uictorem fuiſſe. et nihilomi
nus cõſumptis igne cõmeatibus & abductis obſidibuſ: iter
impedire chriſtianis conatus eſt: quibuſ recentes in agris ſe
getes auxilio fuerũt. Venerũt chriſtiani Iconiũ primam Ly
caoniæ ciuitatem: eãq; dedentibus ciuibus obtinuerũt. cum
Solimannus alio diuertiſſet: pari modo & Heracleã Tar
ſumq; ceperunt. Balduinus a ducibus expeditionis primus
omniũ in Aſia dominiũ obtinuit: Tarſo donatus & quic
quid in ea regione caperet. qui paulopoſt Ediſſa & Manu
ſtra urbibus eſt potitus. Flexit ad ſiniſtrã maior exercitus:
& Ciliciã quæ nũc minor Armenia dicitur primo aduentu
captam Palimiro Armenio cũ noſtris militare ſolito regen
dam tradiderũt. Deinde Ceſareã urbem in Cappodociam
obtinuerunt: & intelligentes apud Anthiochiã turcos con
ueniſſe illuc ducturi apud Coſor urbem chriſtianoꝝ qui ine
rant opera deditã: ad quintã diem quieuerunt: commeatus
parãtes. Deinde publicanoꝝ caſtra & urbẽ Ruſam cũ mul
tis caſtellis obtinuerunt. exin montes altiſſimos: qui interce
dunt una die trãſmiſſis ad Muraſim urbem uenere. Qua ca
pta: campos in cõſpectu habuere in quibus Antiochia cer
nitur: et hoſtes ad amnem uiſi ſunt qui uallẽ interſecat: loco

Vgo et Gotfridus Bo
emundo opem tulerũt
Cedes in Turcos.

Medi Siri Caldei turci
Saraceni Arabes
Solimanni aſtutia.

Iconium prima ciuitas
Lycaoniæ.
Heraclea: Tarſum ca-
piuntur.

Ediſſa Manuſtra

Cilicia nunc minor Ar
menia
Ceſarea urbs in Capo
docia.
Coſor urbs xpianoꝝ.

Vrbs Ruſa capitur

Muraſis urbs capitur

Pōs ferreus nomē loci

Antiochia duplici muro cingitur.

Quadringenta.lx.turres:quatuor colles

Arx munitiſſima. Regio Celoſiria dicta.

Mare Cilicum.

Farfar fluuius.

Locus natalis Teophili ad quē Lucas ſcribit

Hic primum xp̄iani ſe appellauerunt.

Sarraceni pro horreis puteis utuntur.

Armenii et Surianii

cui pons ferreus nomen eſt.Ibi præda facta eſt ruſticorum
qui cōmeatus in urbem deportabant. Antiochiā tunc rex
Caſſianus habebat:duobus filiis preditus:Biachina et Sen
ſadolo Babilonie Soldano tributa pēdens:a quo multa &
magna auxilia accíuerat.Ea urbs prius Reblata dicta ē. de
inde ab Antiochio Aſie dominatore. Antiochia duplici
muro circundabat̃.Interiori lateritio.exteriori quadrati la
pidis quadringenta & ſexaginta turres iuerāt. Colles qua
tuor includebant̃.In quoꝝ celſioris cacumine ad orientem
uergentis:arx natura loci adeo munita:ut om̄s conatus &
omina oppugnantiū ingenia facile fruſtrarent̃: regio Celo
ſiria dicebatur:fluminibus fontibuſqꝫ irrigua:& agro ferti
li uicinoqꝫ lacu diues. recedit a mari Cilico urbs paſſuū du
odecim milibus.Farfar fluuius portū efficit nauiū cœterarū
capacem:quem xp̄iani ſancti Simeonis appellauerūt. Ad
ſeptentrionē mons eſt excelſus Nero ſignificatōe græca:ꝙ
aquis fontiū ſit irriguus. a nr̄is Montana nigra uocat̃. Ad
orientalem plagā campeſtris latiſſima regio:quā Farfar irri
gat:propinquus mœnibus. Hic Petrus patriarchalē tenuit
ſedē. Teophilus hinc oriūdus extitit:ad quē Lucas euāgeli
ſta ſcribit actuſ apoſtoloꝝ.ſeptimus ille a Petro hic fuit an
tiſtes.& Theophiliā ſuo de nomie appellauit. Hic primū
baptiſmatis fonte renati: xp̄ianos ſeſe appellauerunt.Hæc
urbs mille annis ſub xp̄iano imperio maxime floruit.Cen
tum quinquagintatres ep̄i ſub Antiocheno patriarchia fue
runt.& in urbe illa trecenta ſexagintaſex eccleſie.Duodeci
mo igitur kalendarū Nouembriū xp̄iani ad Antiochiā ca
ſtra poſuerunt:necdū uindemia facta erat: et frumenti mag
na uis in puteo repta eſt:quibus Anthiocheni pro horreis
utunt̃.& uicinæ gentes cōmeatus importabant preciū acce
pturæ:niſi quatenus ꝓhibebant̃ a Turcis Armenii & Su
rianii xp̄ianis magno erant adiumēto: ſecreta hoſtiū nunci

L2

antes. Sunt aũt Suriani gens antiq̃ in Aſia originem hñs: quæ acceptã ab initio xp̃i fidem poſt captã ſub Hetaclio a ſaracenis Hieroſolimã nunq̃ dimiſit: ſed aliq̃diu ſuſpecta Saracenis: incertas habuit ſedes. Sub Carpharat aũt princi pe Egyptio: quia Laodicia Syriæ uſq; ad Alexandriã Egy pti poſſedit: quartã Hieroſolimæ urbis ptem in q̃ eſt ſepul crũ dñi obtinuit ſub annui pẽſione tributi: cũ ſuo pñarcha poſſidendã. Sed huius expeditõis tp̃e pulſa Hieroſolimiſ: mõtes q ad Antiochiã ptinent incoluere.

Carpharat princeps Egyptioꝝ.

Nonageſimuſſeptimus ſup̃ milleſimũ nr̃e ſalutis annũ currebat: cũ Antiochiocenſis obſidio cepta ẽ. Vrba nus. II. nõ ſatis tutus Romæ biennio in domo Petri Leonis potẽtiſſimi ciuis ſe cõtinuit: apud eccleſiã ſancti Nicolai in carcer̃. Guilelmus antip̃p̃ ex Bñuẽto ſuadẽte Ricardo prin cipe Capuano qui Bñuentũ tenebat Albã uenit: ut fautori bus ſuis ꝓximior eſſet. Veneti claſſem ducẽtaꝝ nauiũ om̃i genũ armauere: eãq; cruce ſignatis militibus impleuere: au ctãq; Dalmatis Rhodũ miſere. Piſani quinq̃ginta triremiũ claſſe inſtructa: eos apud Rhodũ inuaſere: cõflictiq; decem & octo triremes amiſere. & quatuor milia Piſanoꝝ capta ſunt. Sed Veneti ob reuerentiam crucis primoribus retẽtis obſidũ loco: reliquos reſtitutis triremibus abire pmiſerunt Adierũt Veneti Smyrnã ſex milibus paſſuũ a mari diſtãtẽ recens a Turcis dirutã. indeq; ſancti Nicolai corpus Vene tias detulerũt. Milites apud Antiochiã omni genere machi naꝝ urbẽ oppugnauere. Sed craſſitudo et altitudo muroꝝ ois eoꝝ conatus fruſtrata eſt. Firmata eſt obſidio & caſtra ita munita: ut recedẽte media pte militũ egregie tñ defendi poſſent. Sed cũ frumẽtatores inſidias incidiſſent: multiq; ca pti eſſent: fame in caſtris laborare cœperũt. Caſtellum erat Ater alias Aret: caſtris ad quinq; milia paſſuũ propinquũ: ex quo hæc damna inferebant̃. Cuius præſidiũ Boemundi

Vrbani. II. pſecutio.

Antipapa

Claſſis Venetoꝝ ducẽ tarum nauium.

Piſanoꝝ claſſis.

Quatuor milia piſano rum capiuntur.

Ex Smirma corpus. s. Nicolai Venetias fert̃

Caſtellũ Aret.

78

aſtu longius tractū interceptū eſt. Et capti in cōſpectu Antiochenſiū gladio pcuſſi: quoꝝ capita in urbē proiecta ſūt. Interim natalis dn̄i occurrit feſtiuitas. q̄ ſolenniter celebrata annona deficiente: & murmurāte populo: obſidionēq; ſoluere cupiēte: Boemūdus oratōe ſua exercitū placauit. Qui cū triginta milibus in agrū Damaſcenū profectus: magnā uim frumenti apportauit. copiaſq; Saracenoꝝ ad q̄dragin ta milia quæ ex Aleph Damaſco & Hieruſalē: obſeſſis in Antiochia opē ferebant: caſu incurrēs cōmiſſo p̄lio diſturbauit. & occiſa maiori pte in fugā uertit: cœpitq; camelos: mulos & aſinos q̄plurimos: cū quibus facile ad exercitum portauit annonā. Frandenſis comes cū eo fuit. Interea Antiocheni milites eruptōe facta: caſtra xp̄ianoꝝ in ea pte pfregerunt: quæ remotior erat a ciuitate: & cuius curā Podenſis hēbat ep̄us: magnāq; occidionem fecerūt ita ut neceſſarius fuerit Boemūdi reditus. Quieuit exercitus p aliquot dies. Sed iterū deficiente annona: in caſtris murmuratū eſt. et Petrus Heremita cū Guilelmo carpētario regis Franciæ cōſanguineo fugā arripuit. Sed ambo intercepti ſunt a Tācredo Boemūdi nepote: & in caſtra reducti. Guilelmus uero q̄uis Vgoni magno eius cōſobrino nouo iuramento addictus fuerat: paulo tn̄ poſt p aliā occaſionem cū ſua cohorte e caſtris emiſſus primus omniū Xp̄ianoꝝ deſertor eſt factus. Petebant et alii dimiſſionē: nec retineri multitudo poterat. Sed allato nuncio ingentes Turcoꝝ copias ad Aret oppidū cōſediſſe: uelleq; cū xp̄ianis dimicare: oblatā occaſionem arripiūt duces: et cōfortatis militibus copiā pugnæ faciunt. Pugnatū eſt diu acriter. Poſtremo uicti Turci ceſa plus media ſuoꝝ pte in fugā uerſi ſunt. Et xp̄iani p̄da aucti non tn̄ fame liberati ſunt: donec Armeni & Suriani mœtu Turcoꝝ liberati: ad caſtra cōmeatus ferre potuerūt: Aret oppido a Turcis incēſo. Sed Saraceni a Soldano Babilo

Boemūdus in agꝝ Damaſcenū cū. xxx. M.

Saraceni ſuperantur

Antiocheni caſtra xp̄ianorum fregerunt.

Petrus heremita fugā dedit.

Guilelmus Xp̄ianorū deſertor.

Turci uincuntur.

Armeni & Suriani.

Aret a Turcis incēdit

L3

niæ Antiochiã miſſi noctu urbe dilapſi: om̃ia itinera infeſta
uerunt: ita ut fames breui reditura uideret̃. Placuit igit̃ ca-
ſtella duo portis oppoſita excitare: q̃ exeundi redeũdiq; fa
cultatem hoſtibus adimerẽt. Sed cũ neceſſaria ad id deeſſẽt
Boemũdus & ſancti Egidii comes: cũ quiq; milibus militũ
ad ſancti Symeonis portũ miſſi ſunt: qui fabros & neceſſa
ria adducerẽt. Quibus redeũtibuſ quindecim milia ex urbe
occurrerũt. Boemundus cũ expeditioribus in monticulũ ſe
recepit. Mille ex xp̃ianis cecidere: fuiſſentq; om̃s trucidati:

M. xp̃ianorum̃ ciciderũt

niſi Gotfridus raptim auxiliũ attuliſſet. Qui fortiſſimo aio
pugnanſ: multos hoſtiũ interfecit. Inter quos Batmas Caſſi
ani filius natu maior cecidit. Interim ex Antiochia maior
egreſſa multitudo prælũi reintegrauit. Pugnatũ eſt diu nu
tante uictoria. Demũ uero ex hoſtibus quinq; milia ceſa et
ſeptẽ milia capta. Inter quos duodecim Adomati fuere. Ex

Ex hoſtibus. v. milia
ceſa: &. vii. capta.

xp̃ianis ultra mille primos quingenti deſiderati ſunt. Deiñ
caſtella uti ordinauerãt xp̃iani duceſ: erexerũt. Et Caſſianuſ

Induciæ cõceſſæ ſunt

petiit idutias q̃ libẽter cõceſſæ ſũt. & xp̃iani in ciuitatẽ: et ſa
raceni libere in caſtra ueniebãt: durauerũtq; induciæ donec
Volo Gallicus egregius miles dũ ſuorum̃ uirtutem extollit: a

Volo Gallicus miles.

Turcis interfectus eſt. Per has inducias Pirrhus Antioche
nus ciuis adeo potẽs: cũ multa de Boemũdo accepiſſet: eiuſ
colloquiũ petiit. Ft admiratus uiri uirtutẽ: ciuitatẽ ſe illi tra-
diturũ ſpoſpondit: ſi ſibi dominiũ retineret. Obtinuit Boe

Antiochia tradit̃ Bo
emnndo.

mundus urbẽ ſibi cõcedi cõmuni cõſilio procerum̃: & cõſtitu
ta nocte p apertã a Pirrho portã ingreſſus: ciuitatẽ obtinu
it. Nec ſeuitũ eſt niſi in p̃ſidia Saracenorum̃. Caſſianus rex dũ
in montes cõfugit: ab Armeniis trucidatus ẽ. Turci & Sa

Caſſianus rex trucida-
tus eſt.

raceni q̃plures in Aret ſaluati ſunt. In cuius oppugnatiõe
ip̃a die facta multi uulnerati ſunt. Inter quos Boemũdus fe

Boemũdus ægrotauit

mur ſaucius pluribuſ diebus ægrotauit. Interea magna mul
titudo equitũ uiſa ẽ: a longe ueniens. Creditũ eſt Alexium

79

Corbonas Perſarū regis militiæ princeps.

Alexius Imperator

Philomena oppidū.

Poscalis II pon.

Lancea xp̄i reperitur

Xp̄iani lanceā deferentes cū Corbona p̄liando. centū. M. hoſtium ceſa ſunt.

Arx Boemū. tradit̄.

Admiratus xp̄ianus fit.

Impatorem eſſe: q ſæpe in caſtra ſe uenturū ꝓmiſerat. Sed referentibus Armeniis Corbanā eſſe cōſtitit Perſarū Regis militiæ principē: qui Antiochiæ opē ferebat cū Senſadolo Caſſiani filio: qui p induciaſ ad id miſſus fuerat. Is ad pontē ferreū caſtra fecit: & iubente Senſadolo p ſuos arcem accepit atq; cōmuniuit p quā urbem cape adniſus eſt. Pugnatū eſt in urbe et magna cedes hoſtiū facta. multi quoq; ex xp̄ianis piclitati ſunt. Ob quā rem placuit arcē munitōibus excludere: nec pugnare prius q̄ Boemūdus & alii liberarent̄ Interim Armeni & Suriani ꝓhibiti ſunt frumēta ad Antiochiā deferre. Iterūq; fame laboratū eſt. Promiſerat Alexius Impator annonā mittere: & iā naues eius cū frumēto ad Philrmenā oppidū applicuerant: cū deſertor ſignoꝝ Stefanus Carnoto comes illis obuius: xp̄ianoꝝ exercitū periiſſe nūciauit. Hic enim aduenīēte Carbona cū pluribus aufugit Mercatores his cognitis a porta in altū ſe recepere. Interim lancea quæ xp̄i latus aperuit in eccleſia ſancti Andreæ reperta ē. Cuius fiducia ſtatuerunt xp̄iani cū Corbona confligere: cuius exercitus uicinos mōtes occupabat. Miſſiq; ſunt Eclinus & Petrus heremita fide publica a Corbona habita qui p̄lium in tertiū diem denūciarent: detrectātiq; ſuaderēt Quo nō ſatis annuente: ſtatuerūt nihilominus xp̄iani cōfligere: quibus alioquin fame pereundū erat. Et ieiunio inſtituto oratiōibuſq; pactis: ſacrā lanceā deferentes: ad præliū egreſſi ſunr: quod maximo ardore cōmiſſum eſt et centū milia hoſtiū ceſa ſunt. quindecim milia cameloꝝ capta: ſpolia ditiſſima recepta: & annonæ maxima uis. Corbonas in fugam actus. Et eadē die Admiratus arcis p̄fectus: illā Boemundo tradidit xp̄ianus effectus: ea lege adhibita: ut q baptiſari uellent: cū ſuis rebus abire pmitterent̄. Obtēta ciuitate cū arce: miſſus eſt Vgo magnus Cōſtantinopolim: qui Antiochiā Impatori offerret: ſed ille ſuæ culpæ cōſcius &

dolū timens recuſauit. Vgo interim morbo correptus: Cō ſtātinopoli deceſſit. Quæ res magno merore xp̄ianos effecit. Decreuerūt tn̄ duces exercitus Hieroſolimā petere: ſed Iulius erat mēſis: et aquaꝝ penuriā p arrida loca uerebant̄ Ad kalēdas octobris ꝓfectionē ſtatuerūt. Interim ep̄s Podenſis mortē obiit. & Raymūdus comes ſancti Egidii cum oppugnatā Albariā capere nō poſſet: multos mortales in agris captos: interfici iuſſit. Boemundus Antiochiā ſibi ex fœdere ꝓmiſſam aſſignari petiit. Oppoſuit ſe Raymūdus comes: eāq; Cōſtantinopolitano Impatori ſeruandā dixit Sacerdotibus arbitriū eius rei cōmiſſum eſt: qui Antiochiā Boemūdo tradendā decreuerūt. Nō acquieuit Raymūdus ſed palaciū Caſſiani quod ip̄e inhabitabat armatiſ cōpleuit Et nihilominus cū ſuo comitatu ad kalēdas Nouēbris exercitū proficiſcentē ſecutus eſt. Venerūt Rugiā duces quā prius obtinuerāt. & binis inde caſtris in Albariā duxere. quā egregie munitā turribus & arietibus magnoq; labore ceperunt: eāq; diripuerūt. & in oēs ſeuitū eſt p̄ter paucos: quos Boemūdus ſeruauit. Qui cū Raymundū oraſſet: ut Antiochiam ſibi liberā dimitteret: neq; illi cōſentiret: Antiochiā cū copiis rediit: et reliquus exercitus i Albaria māſit: Ibiq; obiit ep̄s Aurienſiſ: & magna fames xp̄ianos inuaſit: ita q̄ etiā cadaueribus hoſtiū ueſcerent̄. Ob quā rem medio Ianuario Rugiū rediere: indeq; Boemundū uocauere ut expeditioni adeſſet. Qui motus indignatōe Raymundi: noluit. Ad quē Gotfredus Bolionius & Frādenſis comes ſe cōtulerunt. Raymūdus uero et Nortmānus comes: fame cōpulſi cū magnis copiis Ceſareā Cappodociæ urbē petiere. Cuius rex amiciciā & cōmeatū illis acceptātibus obtulit. Inde in uallē fertiliſſimā ꝓgreſſi: aīalium & annonæ magnā uim exportarūt. Caphaliā urbem deſertā inuenerūt: & pariter multa loca derelicta. Apparebat iā uer cū ad urbē Cameli

Vgo magnus obiit.
Ep̄s Podenſis obiit
Albaria.
Antiochia Bo. tradit̄
Rugia
Ep̄i Aurienſis mors.
Fames xp̄ianoꝝ.
Ceſarea urbs.
Caphalia urbs.
Camelia urbs.

Ray. pacē obtulit xp̄i baptiſmū accepturo.
Arcas obſidetur.
Tortoſa.

Tortoſa fruſtra obſidetur.
Tripolis.

Bethelon.

Carphas oppidū.
Ceſarea Paleſtina.

Hieroſolima fluminibus caret: p̄ter Siloe
Mons ſyon. Vallis Ioſophat.

am appuleēt. Cuius regulus pace p oratores īpetrata: xp̄ianos ueſte & pecūia iuuit. Cuius exēplū ſecutus Tripolis regulus: & ip̄e pacē petiit. Sed Raimūdus eiuſ urbis dn̄iū cupiens: pacē obtulit xp̄i baptiſmū accepturo. Quā cū ille negaſſet cōditōem. xv. diebus ibi fruſtra cōſumptis ꝓgreſſi: Arcas oppidū obſideēt optie defenſū. Vbi dimiſſo Nortmāno Raimūdus Tortoſā duxit. Interī Gotfridus Boemūdus et Frādenſis comes Hieroſolimā petere ſtatueēt: et i Licia ſimul cōuenere. ubi audiēſ Boemūduſ Raimūdū i caſtra uētuꝝ diſcordiā timēs: Antiochiā rediit. Ceteri duces Tortoſā ſe cōtulere: prius Gibelli regulo in deditionē accepto. Nortmānus quoq; obſidionē ſuā dimiſit: ut laborāti Raimūdo ſubueniret. quē Tortoſā magnis coactis copiis: alioqn oppſſuri erāt. Obſeſſa ē Tortoſa tribus mēſibuſ et uno die nec capi potuit. ibiq; paſca reſurrectōis in caſtris celebratū eſt. et ſoluta obſidione: ad Tripolim ductū. Cuius regulus pecunia et cōmeatu atq; armis ꝓmiſſis pacē obtinuit: ea lege ut poſt captā Hieroſolimā xp̄ianuſ fieret. Deiñ poſtera die nonarū Maii q̄rta p montes uerſus Hieroſolimā iter captum ē p Bethelon oppidū urbē zebarim flumē Braim Barutū urbē atq; Sagittā & Surrū atq; Acriū ſingulis ad ſingula loca puentū eſt caſtris. Et nona die oppidū Carphas: decia Ceſareā inclitā Paleſtinæ applicuerūt: ubi diebus duobus immoratū eſt. Et tertio Ramola ē adita a Turcis ſaraceniſq; deſerta. Exiñ motis caſtris ſex ꝓgreſſi paſſuū milia xp̄iani magna lætitia et magnis exortis clamoribus Hieroſolimæ menia cōſpicati ſunt: in arduo mōte ſita. Ea urbs arduis mōtibus circundat᷑: fluminibus caret & fōtibus: p̄ter unicū Siloe amnē: tenui: & qn̄q; p eſtatē nulla fluēte aqua q̄ montē ſyon radēs: uallē Ioſophat mediā interſecat. Sed multæ inſūt ciſternæ & i urbe & i agro. Hinc Arabes Moabitidæ & Amonitæ orietales ſūt. ydumei Egyptii & Phileſtei. Meridionales & maritimæ ciuitates Ptolomaida: q

L5

& Accon. Tyrus & Tripolis occidẽtales Tiberiaſq; Ceſarea Philippi: regio Decapoleos & Damaſcus Septẽtrionales. Xp̃iani duces re frũmtaria optune ꝓuiſa: q̃tuor locis oppugnare urbẽ ſtatuerũt. patiſq; machiniſ magna ui urbẽ inuaſere. Gotfridus cũ fr̃ibus ptem muri ſibi aſſignatã primus aſcẽdit: & Balduinũ in urbẽ deſcẽdere iuſſit: q etſi magna hoſtiũ turma circũuentus eſt: maiori tñ cede facta portam pfregit: & xp̃ianos admiſit. Raymũdus adminiſtratũ turris Dauidis q̃ amplæ arcis munimẽta hẽbat blãde pellexit: ut arcẽ cũ Gaza a ciuibus iportata ſibi dedens: ſaluus cũ ſuis oibus demigraret. Gotfridus Nortmãnuſq; & Frãdenſis comites urbe capta: occurrẽtibus q̃buſq; interfectis: ad Salomonis templũ quo multi cõfugerant trãſiere: Ibiq; acriter pugnatũ eſt. eaq; cedes in templo cõmiſſa: ut interfectoꝝ cruor pugnantiũ taloſ altitudine ſuparet: nocteq; ſupueniente: ſupiora tẽpli expugnare nõ potuere. Sed ſequẽti die eo reditũ ẽ. Veꝝ ciuibus miſerabili uoce pacẽ petẽtibuſ uita cõceſſa ẽ: atq; ita urbs Hieroſolima a xp̃ianis capta eſt Idibus Iulii nono et nonageſimo ſup̃ milleſimũ ſalutis ãno xxxix. die poſtq̃ obſideri cepat. Qui annus q̃dringenteſimus nonageſimuſq; currebat: poſtq̃ ſub Heraclio a ſaracenis capta fuerat. Mãſere octo dieſ xp̃iani ſacꝝ ſepulcꝝ dñi et cetera ſãcta loca uiſitãtes. Deiñ ſũmo oim cõſenſu elatũ humeris Gotfridũ Hieroſolimoꝝ regẽ acclamauerũt. q dñium q̃dẽ urbis acceptauit: regni uero titulũ & coronã reſpuit: Indignũ ducẽs illis aureo diademate hõiem uti: i quo rex regũ ſpineã coronã ſuo ſãguine manantẽ geſtaſſet. Rurſus poſt octo dies Arnulphus pbr̃ patriarcha creatus eſt: & ab epiſcopis qui aderãt cõſecratus. Moxq; Neapolitani urbis Aſſiriæ legati ad Gotfredũ miſſi: ſe et ſua illi dediderũt Interea nunciatũ eſt Solimanni Babiloniæ regis ingentẽ exercitum Aſcalonẽ perueniſſe urbem uigintiquinq; milibus paſſuũ a Hieroſolima diſtantẽ: populoq; Hieroſolomitão

Oppugnatio Ieruſalẽ

Vrbs Ieroſolia a xp̃ianis inuaditur.

Balduinus portã pfregit et xp̃ianoſ admiſit

Ieroſolima capta eſt a xp̃ianis. ãno. Mxcix.

Prius a ſaracẽis capta

Gotfredi regis Ieroſolimoꝝ humilitas.

Arnulphus pr̃iarcha creatur.

Solimãni Babiloniæ regis exercitus.

ſemp infenſā. Statuit Gotfredus hoſti occurrere: & Petro
heremita ad urbis cuſtodiā relicto reuocato Euſtachio atq;
Tācredo: quos cū duabus legionibus Neapolim miſerat:
cū pr̄iarcha egreſſus eſt: captiſq; nōnullis ex hoſtiū caſtriſ:

Clemens princeps mi-
litiæ.

didicit Clementē eſſe regis Babilonioꝝ Solimanni militiæ
principē: cui quingenta hominū milia militarēt: & claſſem
hr̄e paratā frumēto & machinis onuſtā. Nec tn̄ aio defuit

Gotfridus uictor eua
ſit ceſis. C. milibus

Gotfridus: ſed pugna cōmiſſa uictor euaſit: ceſis ſup̄ centū
milibus hoſtiū. Clemens naui ꝓfugit: & Aſcalonēſes Got
frido ſe dediderūt. Multū auri multū opū hæc uictoria xp̄i
anis attulit: Hieroſolimāq; tutā in circuitu fecit. Principes
uoto potiti plures domū repetere ſtatuerūt. Inter quos pri
mi fuerūt Nortmannus &. s. Egidii Frandenſiſq; comites.

Ioppes expugnat̄ &
Ramula.

Gotfridus cū fratribus iilic remanſit: Ioppēq; maritimā ex
pugnauit: & Ramulā campeſtrē urbē: quæ iter ab Aſcalo-

Caphas profina dicta

ne Hieroſolimā impediebat obſedit. & Cayphā quæ alio
nōie Profina dicit̄: ad Carmeli radices ſita: q̄tuor milibus

Accon.

paſſuū ab Accon ſemota durāte obſidione Tiberias Gali

Gotfridus obiit. Bal
duinus fr̄ creatur.

leæ ciuitas ſeſe dedit: & Caipha recepta ē. Gotfridus uero
āno uno poſt captā Hieroſolimā: febre correptus obiit. et
Balduinus frater rex Hieroſolimæ creatus ē Anno. MCI.

Vrbanus. II. moritur
Paſcalis. II. ſurrogat̄.

nr̄æ ſalutis. quo anno & Vrbanus. II. Romæ obiit. Cui Re
merius Bleda oriūdus ſubſtitutus ē: Paſcalis. II. appellatus
Et Rogerius Siciliæ comes Camiſio lōga obſidione capto
uita exceſſit. Cui alter Rogerius ex fr̄e nepos ſucceſſit. Pa
ſcalis magno uir aio aduerſus Guibertū antipapā in Alba
Marſoꝝ agentē exercitū miſit: Rogerio Siciliæ comite mil
le auri untias & militū auxilia p̄bente. Guibertus auxilio:
quod Ricardus Capuæ comes dederat diffiſus: in Furconē

Antipapa moritur.

ſiū montana: nūc Aquiloꝝ ſe recepit: ibiq; grādeuus obiit
Sed apud Auerſā: q̄ ciuitas Ricardo federata erat albertuſ
qdā p ſeditionē illi ſubſtitutus ē. z eadē die depoſitus atq;
r̄legatuſ. alterq; Teodericuſ nōie apud Cauā ꝓphanatus ē

Quē Cauenſes quinto & cēteſimo die abinde penitētia ductī: depoſitū: & Anachorite habitū indutū cuſtodiri curarunt. Tertius itē Magnulphus nōie ciuis Romanus apud Rauennā papatus titulū uſurpauit: quē Romani exilio dānauerunt. & Rauennates quoqꝫ omī ope deſtitutū prepulerūt. Sic pacata eccleſia in ſpūalibus: Paſcalis ad tpalia ſe cōuertit: ciuitatēqꝫ Caſtellanā & Beneuentū Rogerio auxiliante p legatos recepit: eoqꝫ ſe cōtulit. Petrus Colūpna interea ciuis Ro. Ricardo federatus: Capue comitis Cauas agri Peneſtrini oppidum: quod erat beati Petri occupauit. Pontifex in eū ducens Cauas expugnatas recepit & zagaroꝝ Columpnāqꝫ de pīna hæreditate illi abſtulit. Familiā Corſoꝝ Romæ potentiſſimā: quæ Gregorio. VII. fideliſſima fuit aduerſus Henricū. III. ita ut eius domus Capitolio ꝓpinquæ ab Impatore deſtruerent̃: cū mutato cōſilio Hērico et antipapis fauere cœpiſſent: Roma expulit. Stephanus ex ea familia abſente papa: eccleſiā ſancti Pauli: & caſtellū ibi ædificatū furto occupauit: magnaqꝫ inde Romāis intulit damna. Quē reuerſus pōtifex inde deiecit. Conciliū Florentie habuit: in quo epm eius urbis aſſerentē antixpm natū eſſe redarguit. Tenuit et conciliū apud Trecas: ī quo Gallicanas reformauit eccias. Reuerſus in Italiā: oīa cōturbata reperit. Stefanus Corſus montē altū et Ponticlū in pīmonio ſācti Petri cœperat: oēmqꝫ illā orā uexabat. Ptolomeus Sullacēſis tyrānus: Petrus Colūpna: et abbas Farfenſis cū Ananinis Preneſtinis Tiburtinis Tuſculanis & Sabinis rebellauerāt: Albamqꝫ Latinā inuaſerant. Sed Paſcalis expugnato per uim Tiburto: & Corſis ad obedientiā reductis: pacem reformauit. Boemundus in Aſia Gotfridi cognita morte Hieroſolimā ſe cōtulit: ueritus nequid mali accideret. Idē fecerūt Bleſenſis et Stefanus Burgūdie comites: regnū Balduino cōfirmanteſ. Saraceni turciqꝫ magnas copias hac morte audita: Hieroſolias duxerant. ī quos dū

Tres antipapæ deponuntur.

Columpnenſes Cauas occupant.

Colūpnenſes uincunt̃

Corſoꝝ familiā pontifex abſtulit.

Stephanus Corſus eccleſiā. s. Pauli et caſtellum furto occupauit

Conciliū Florentiæ.

Conciliū apud Trecas

Rebelles.

Tiburti expugnatio.

Saraceni Turci Hieroſolimas duxerunt.

Xpiani occiduntur.

Balduinus paꝝ cõſulte fert᷑ cõflictus eſt: & Boemũdus in eo ꝓlio captus: Bleſenſis et Burgũdiæ comites occiſi. Rex turpi ufga Hieroſolimã repetiit. Nec tñ auſi ſunt Turci ci uitaté obſidere. Tancredus Boemũdi nepos Antiochiam cõſeruauit: & audiens Alexiũ de damno xpianoꝝ lætari: tranſitũq; militibus ex Europa ueniẽtibus ꝓhibere: Laudi ciam eius urbẽ bello pſſam expugnauit. Boemundũ trien nio in carcere maceratũ multo auro redemit: Antiochiãq; illi ſumma fide reſtituit. Quod audiẽs Balduinus i Accon ducere ſtatuit: uocauitq; Genuẽſes & Venetos in auxiliũ: qui roſtratas naues et triremes octuaginta duxerũt in Ac con uigeſima die: terra mariq; obſeſſa capta ẽ. Et multi Sa racenoꝝ qui auxilio uenerãt occiſi: aut fugati ſunt. Boemũ dus Antiochiæ principatu nepoti cõmendato in Italiã na uigauit ad quintũ annũ regnãte Balduino. Interea Henricũ tertiũ filius Henricus bello apud Leodiũ ſupat: multiſq; ho ſtium occiſiſ: Coloniã petit patri fauentẽ: eãq; occupat puo tp̃e obſeſſam. Reuerſuſq; Leodiũ: patrẽ obſidione claudit. Quo ad annũ regni ſui undequinq̃geſimo uita fũcto: filius ip̃e regna eius obtinet. Per hoc tp̃s Matildis comitiſſa Par mam et Mantuã ab Hẽrico ſibi cõſobrino: in rebellionẽ ad uerſus genitorẽ ptemptatas ſibi ſubiecit. & Venetoꝝ auxi lio Ferrariã obtinuit Anno. MCI. Robertus Frãdiæ comes ex Aſia reuerſus: cũ rege Angliæ: ſubiecta oppida etſi uici na ptẽptaſſet: ab illo in ꝓlio ſupatus captuſq;: & luminibus orbatus i carcer̃ obiit. Raymũdus ſancti Egidii comes quo anno capta ẽ Accon in pria obiit. Et Venetiæ eodẽ anno in tra ſexagintaocto dies: duplici incẽdio pene abſumpti ſunt Matamaucũ incẽdio conſumptũ: & inundatiõe ſubmerſum ẽ. Boemũdus cõpoſitis domi rebus i Franciã ꝓfectus: Con ſtantiam Philippi Francoꝝ regis filiã inde uxorẽ duxit. Et cognitis Alexii conatibus: qui Antiochiæ maritimas urbes

Laudicia expugnatur.

Naues roſtratæ & tri remes. lxxx.

Henricus Imperator a filio obſidetur.

Mathildis cõitiſſa Par mã et Mantuã ſubiecit

Ferrariã obtinuit.

Robertus Frandiæ Co mes in carcere obiit.

Matamaucũ cõſumit᷑.

Boemũdus Francorũ regis filiã uxorẽ duxit

infeſtabat: pata claſſe in Dalmatiã nauigauit: Dirachiumq́
obſedit. Veneti in auxiliũ ab Alexio uocati nõ Boemundũ
ſed Apuliæ maritimas urbes nauigio uexauere. Nec tñ Bo
emundus ab obſidione diſceſſit. Ob quã rem Alexio pacẽ
petẽti: benignus annuit: ea lege: ut milites francos in Aſiam
trãſire pmitteret. neq́ Antiochiã infeſtaret: quo paulo poſt
& ipſe nauigauit. Ad cuius aduentũ Balduinus rex Beritũ
urbẽ maritimã Fenicis regionis: inter Sydonẽ & Biblũ ſitã
q̃ ſub Tyri metropoli eſſet duobus obſeſſam mẽſibus: xpi
anoꝝ ſanguine ui cœpit. Seuitũq́ eſt in omni plebe. Et qm̃
ager ille feraciſſimus & ameniſſimus erat: urbs ea tanq̃ Co
lonia xpianis cõceſſa eſt. Eodẽ anno & Sydon obſidiõe ca
pta eſt. Et Boemũdus princeps mortuus eſt: Boemundũ fili
um ex Cõſtantia uxore ſuſceptũ: ſub Tancredi nepotis cu
ra ſucceſſorẽ relinquens Antiocheni principatus. Henricus
uero q̃rtus rebus in Germania ordinatis: in Italiã uenit. Et
qm̃ eſſet Paſcali pontifici parũ gratus propter inueſtituram
epõrum: quã iniuſſu põtificis faciebat: apud Sutriũ cõſtitit:
miſſa legatiõe q̃ pontifici inueſtiturã epoꝝ dimittendã & ſe
curitatẽ omnimodam pſtandã polliceret iureiurãdo adhibi
to: ſi Impator coronaret. Miſſi ſunt ad Sutriũ q ꝓmiſſionẽ
et iuſiurandũ acceperũt. Et Impr p montẽ gaudii: q & mõs
malus dr: ad ciuitatẽ Leoninã uenit. & in gradibus. s. Petri
põtificis pedes exoſculatus ẽ. Deiñ in eccleſiã ambo igreſſi
ſunt. Requiſitus eſt Impr: ut inueſtituræ renũciaret. Qui ad
ptem ſe retrahẽs: poſt tres horas reſpõdit nõ eſſe faciendũ
quod peteret: ipmq́ pontificẽ intromiſſis armatis capi iuſ
ſit: et totus clerus pſoliatus eſt. Cardinales cum papa capti
ſunt: & in caſtra deducti. Populus Romanus in Teutoni
cos ſeuit: & tandem eos ex urbe Leonina deiecit. Impator
ad montem Soracte puenit: Iubenſq́ Cardinales & papã
certis in locis cuſtodiri: ad pontẽ Mammeũ: qui Mammeæ

Dirachiũ obſidet Bo.

Alexio pacem annuit

Beritũ urbs Fenicis regionis.

Sydon capitur.

Henricus. IIII. in Italiã

Mons Gaudii

Pontificẽ et cardinales Henricus cepit.

Mons Soracte.

Pons Mammeus.

Pons Lucanus.

Alexandri Impatoris genitricis opus eſt. Et ad pontē Luca
num rediēs: oia in circuitu urbis ædificia incendio corrupit
Nec tñ Romanos ſibi allicere potuit: niſi papā & Cardina
les reſtitueret. Henricus p minas extorq̄re a pōtifice inueſti
turas conatus: nihil perfecit: cū ille mortē potius oppeteret
Sed uictus ē miſericordia ciuiū ne deſtruerēt. & ductus ad

Pōtifex Imperatori in ueſtituras conceſſit.
Impator coronatur.

pontē Salariū accitis ex urbe notariis Henrico regi petitas
in regnis ſuis eccleſiarū inueſtituras cōceſſit. Et deinde in ba
ſilica ſancti Petri Impatorē coronauit: clauſis urbis portiſ:
ne populus erūperet: et baſilica ſtatiōibus firmata. Deinde
ab Italia receſſit Impator. Piſani p hæc tpa a pōtifice roga

Expeditio in ſaracēos Anno. Mcxvii.

ti: expeditionem in Saracenos decreuerūt: Baleares inſulas
obtinētes Anno. MCXVII. oēmq; iuuentutē in claſſem po
ſuerunt. Quæ dū apud uada Voliterrana uentū expectat:
Lucenſes deſtitutā defenſoribus urbē inuaſere. Quā Florēti
ni a Piſanis rogati tutati ſūt: Lucanis repulſis. Ob quā rem
Piſani uictoria cōtra ſaracenos in Balearibus inſulis potiti

Baleareſ inſulæ Florentinis donantur.
Conciliū Laterani

domū reuerſi: Florētinis illis donauerūt: duabuſ ex Porphi
rico marmore columniſ: q̄ ad portā ſacelli beati Iohānis ui
ſuntur. Deiñ conciliū Laterani congregatū eſt: in quo reuo
catū eſt quicq̄d Henrico de inueſtituris cōceſſum erat: q̄uis
papa ꝓ liberatiōe Cardinaliū id iuraſſet nō reuocare. Quo

Mathildis Comitiſſa obiit: & donū dedit Ro. eccleſiæ.
Conciliū in Lōbardia.

tpe Mathildis comitiſſa ſenio cōfecta obiit. quæ a Piſſia &
ſancto Quirico agri Senēſis uſq; ad Ceperanū quicquid in
medio iacet inter alpes & mare Romanæ eccleſiæ dono de
dit. Celebrauit & aliud conciliū Paſcalis in Lōbardia apud
Guardaſtallū: in quo urbes Emiliæ Placentiā Parmā: Regi
um: Mutinā: & Bononiā Rauennati metropoli: q̄ diu Ro.
eccleſiæ rebellis fuerat: nō ſubeſſe cōſtituit. Reuerſus Romā
pontifex: cū obiiſſet Petrus urbis præfectus: agnati eius &
amici filiū eius decennem in officiū ſurrogatum a papa con
firmari petierunt. Cum ille negaſſet: magnis eum contume
liis affecerunt: ita ut opportuerit urbe excedere. Quamuis

L8

Petrus leonis eius ptes tueret: qui magno in diſcrimine po ſitus eſt: cũ eius domus oppugnarent. In cuius auxiliũ miſit pontifex ab Alba Ptolomeũ Aricia uocatũ. Pugnatum eſt in urbe: & puer pfectus cũ cõplicibus tranſtyberim pulſus. Ibi tandẽ captus eſt. Placuit ſeditioſos hoies p municipia Campanie cuſtodiri. ad quæ cũ ducerent: puerũ & comites interceptos Aricіã duxit. Et Sarmetũ: Nynphaſ: Tiberiũ & maritimã oẽm oram ab obedientia pontificis auertit. Et Rome Petrus Leonis ſæpe piclitatus eſt. qui tñ accerſitis ex agro auxiliis uictor euaſit. Et pontifex in Apuliã pfectus: ibi conciliũ celebrauit. Henricus q̃rtus cognitis quæ Romæ fiebant: iterũ eo rediit: ubi ſuſceptus eſt maximis honoribus. Sed cũ uellet iterũ coronari eo q̄ exiſtimaret in cõcilio Lateranenſi ſicut inueſtiturã: ita & coronatõem ſuã reuocatã eſſe: nullus uicinus eps id muneris aſſumer̃ uoluit. Inuentus eſt archieps Bracharẽſis patria exul: a quo Impator coronatus ẽ: & mox in Germaniã rediit. Paſcalis abſoluto cõcilio cũ copiis Nortmannorũ ducũ reuerſus: multa oppida recupauit. Et in pneſte Calo Iohãnis Impatoris græci: q̃ Alexio genitori ſucceſſerat oratores abſoluit: & Romã ad eccleſiã ſancti Petri ſe cõtulit. Cuius aduentu territi Abbas Farfenſis & Ptolomeus latebras quæſierũt. et deniq3 p amicos pape recõciliati ſunt. Qui paucos poſt dies obiens: in Laterano ſepultus eſt. Succeſſor eius fuit ſecũdus Gelaſius: patre Creſcencio Caietanus. Interea Balduinus in Arabia: quã Syriam appellant Sobal caſtellũ edito in loco ædificauit: ut eſſet chriſtianis præſidiũ. Et Boemundus puer Antiochiæ princeps uita exceſſit. Cuius locũ tutor Tancredus obtinuit. Quẽ Balduinus ad ſe uocanſ: cũ Saracenіſ Turciſq3 et Arabibuſ magnaſq3 copiaſ hñtibuſ cõfligere uoluit. Sed ſupatuſ magnã cladẽ accepit multiſ ſuorũ ceſiſ. Turci ea uictoria elati monaſteriũ in mõte Tabor celeberrimũ

Pugnatũ eſt in urbe.

Auerſio ab obediẽtia pontificis.

Conciliũ in Apulia.

Henricuſ Romã rediit uolens iterũ coronari.

Archieps Bracharẽſis Henricũ coronauit.

Paſcalis. II. obiit.

Gelaſius. II. ſucceſſit

Balduinus in Arabia Sobal ædificauit.

Tãcredus Antiochie dominuſ.

Chriſtiani a Turcis ſuperantur.

Balduinus obiit.
Balduinus.II.rex.
Familia Fraiepanū.

Violētia in Conclauū

Pōti.calcibus cōcutit̄

Populuſ ponti.liberat
Hēricus iterū Romam

Pōtifex per Tyberim fugit.

Ponti.Caietā peruenit
Capuæ princeps: Dux Apuleæ: et dux Aquilei pontifici iurant
Antipapam erexit Imperator.

Imperator in Almaniam abiit.

deſtruxerunt: monachis ad unū trucidatis. Reuerſus Hieroſolimā Balduinus intra Ptolomeidā et Tyrum caſtellū edificauit nomine Scandalū: ac uita deceſſit. Cui Balduinus ſecundus de Burgo Francus: cōcordi xp̄ianorum uoto ſuffectus eſt. Sed Romæ in electiōe Gelaſii ſecundi: familia Fraiepanum: tum potens: cū non obtinuiſſet unū ex ſuis quem cupiebat eligi ad locū Conclauis pergēs ualuis refractiſ: pōtificem et Cardinales uariis affecit cōtumeliis. & Cincius ex eadē familia proiectū in terram pontificē calcibus cōcuſſit: uinctumq̄ domū duxit. Tulerūt id grauiter alii Romani: & impetu facto reſtitui pontificē obtinuere. quem ad Lateranum ſolenni pompa duxerūt. Interim Henricus Imperator in Italiā reuerſus: apud Sanctū Petrū ex improuiſo deſedit. Pontifex ad Bulgamini potentis in urbe ciuis domū cōfugit: indeq̄ mari fugiendū ſtatuit: duaſq̄ triremes turba impleuit pontificem ſequentiū. Et papā per Tyberim fugientē Teutonici ex ripa telis ac ſagittis cōfodere intentarūt ſicut noſtra ætate Romani Eugeniū quartū. Cardinales Ardeam noctu papā perduxere terreſtri uia cum mare tempeſtuoſum nauigari non poſſet. Et deinde reductus pontifex Hoſtiā tertia die Terracinā nauigauit: & deinde Caietam peruenit. Ad quem Guilelmus Apuleæ dux: Robertus Capuæ princeps: & Ricardus de Aquila uenerūt: nouūq̄ fidelitatis iuramentū ei præſtitere. et pontifex ibi cōſecratus eſt Imperator Mauriciū Bracharenſem archiep̄m in antipapā erexit: Gregoriūq̄ uocauit: et caſtellū Turriculum in agro Ananino obſedit. in quē pontifex Apuleæ proceres mittēdos duxit. Quibus nō expectatis Henricus in Almaniam abiit: & antipapa Romæ manſit auxilio Fraiepanū fretus. Venit Romam Gelaſius: & apud amicos delituit. Deinde Creſcencii Caietā nepotis ſui uiribus & Corſorꝝ Nortmannorumq̄ familiis fretus: in eccleſia ſanctæ Braxedis diuina

celebrans inuaſus eſt a Fraiepanibus. Sed reſiſtentibus amicis fuga ſubtractus eſt. Et inter Romanos diuerſarũ partiũ non ante prælũ diremptum eſt: ꝙ Fraiepanes intellexerũt uia Hoſtienſi pontificẽ effugiſſe. Sequenti die repertus a ſuis pontifex nõ longe a Sancto Paulo: in urbẽ reductus: habito conſilio Cardinalium rurſus migrare ſtatuit. Et relicto Portuenſi epõ in ſpiritualibus uicario: in Franciã nauigauit Et in Cumacenſi monaſterio honorificentiſſime receptus: illic obiit. Cui Guido Viennenſis archiepſ natione Burgundus ſubſtitutus eſt a Cardinalibus qui aderant: Caliſtus appellatus: proſapia oriundus Franciæ Angliæ & Almaniæ regũ. Qui non prius pontificatum acceptauit: ꝙ Cardinalium Romæ manentiũ clericꝗ & populi cõſenſum obtinuit. Quo habito: Romã uenit: & magno honore deſiderioꝗ receptus Beneuentũ ſe tranſtulit: ſacramentoꝗ nouo illarũ prouinciarum principibus adactis: & maxime Guillelmo Rogerio genito Roberti Guiſtardi filio Apuliæ duce: Romam rediit: miſſiſꝗ legatis: pacem cum Henrico quarto firmauit. et rurſus Beneuentũ petiit. Cauſa itineris fuit: ꝙ Guilelmus dux Apuliæ atꝗ Calabriæ Alexii Imparatoris Græci filiã ducturus uxorem: cũ Conſtantinopolim nauigaſſet curam terrarũ ſuarum pontifici reliquit. Sed Rogerius Siciliæ comes cõſobrinus ſuur: ꝙ primum illius receſſum intellexit: prius Calabriam occupauit: ꝙ Pontifex opem ferre poſſet. Hinc motus pontifex Beneuentũ petiit. Sed multis ſuoꝶ amiſſis: ipſeꝗ ægrotus Romã relatus ẽ. Rogerius etiam Apuliã ſibi ſubegit. Et Guilelmus uxore fruſtratus: ac dñio deiectus: apud Salernitanũ principem ſine filiis obiit Ex quo tpe Rogerius ſe regẽ Italiæ appellauit. Caliſtus ualitudine reintegrata: apud Lateranũ noningentoꝶ patrũ concilium celebrauit. In quo de ſubuentiõe xpianis danda deliberatum eſt apud Hieroſolimã laborantibus.

Gelaſius iterum urbe pellitur.

Iteꝶ in urbẽ reducitur

Gelaſius obiit.

Caliſtus ſurrogat᷑.

Caliſtus Romã uenit.

Põtifex pacẽ cum Hẽrico firmauit

Rogerius ſe regem Italiæ appellauit.
Conciliũ Laterani.

65

Ex libro decimoſexto. quarto

Turci ſupantur.

BAlduinus ſecundus prioris Balduini cõſobrinus apud Hieroſolimã regno potitus: ſecũdo ãno Gazin Turcorũ minoris Aſiæ ducem: cũ magnis copiis Hieroſolimã petẽtem: bello ſuperatum cõiecit in carcerem.

Damaſci rex fugat̃.

Sequenti anno Damaſci regẽ ex improuiſo ad portas uſq; Hieroſolimitanas cũ quindecim milibus pugnatorũ delatũ: cõmiſſo ꝑlio in fugã uertit. Duo milia cecidit: mille captiuauit. triginta tñ de ſuis amiſit. Cũ Venetis ut tantis ſibi in oppſſionibus opem ferrent fœdera pepigit.

Balduinus a rege Parthorum capitur.

Sed prius ꝗ̃ illi aduentarẽt: Balac Parthorum rege: Hieroſolimã magnis exercitibus petente cõgreſſus ſupatus & captus eſt: & apud Carras in carcerem cum multis xpianis proceribus cõiectus eſt. Caliſtus põtifex ex cõcilio Lateranenſi ad opem ferendã Venetos excitauit. et Ferramandus per id tempis Hieroſolimitanorũ patriarcha doctrina & religione cõſpicuus idem ſuadebat: promittẽs Venetis quæ prior Balduinus promiſerat rata futura.

Veneti claſſem ducẽtarum nauiũ armarunt

Veneti anno Milleſimocẽteſimouiceſimoſecũdo duce dño Michaele ducentarum nauiũ claſſem armauerunt. Et ad Ioppẽ delati: quã Saraceni Babilonici cum ſeptingentarũ nauium claſſe præmebant: diſiectis fugatiſq; Barbaris: multis eorũ captis obſidionem ſoluerũt: Patriarcha per terram pariter adiuuante. Deinde cõmuniter in Tyrum ductũ eſt: quam prius ſæpe temptatã nunꝗ̃ chriſtiani obtinere potuerant.

Tyrus capitur.

Sed tunc multo Venetorũ ſanguine capta & Hieroſolimæ regno addita eſt: tertiaq; pars Tyri et Aſcalonis ſi caperetur: cum multis priuilegiis Venetis aſſignata eſt.

Balduinus redimitur.

Balduinus precio redemptus Hieroſolimã rediit.

Hemanuel Impator.

Per quod tpus Hemanuel græcorũ Imperator CaloIohanni ſuffectus: chriſtianis tantam uictoriã inuidens Venetis imperauit: ut Dominicum Michaelẽ ducem ſuũ reuocarent. Is reuocatus: Rho

M2

dum: & poſt Chium græci Impatoris inſulas ſpoliauit. Et in Chio beati Theodori martiris corpus inuentum rapuit quod Venetias delatū eſt. Sanū Mytilenas Andrumq; diripuit: & Motomū ſpoliatum cōmuniuit. Spalatrum et Tragurium ab Hungaris eripiens: Venetoꝝ dominio ſubiecit Domūq; reuerſus intra trigeſimū menſem: lapidem ſecū attulit ſup quo chriſtus apud Tyrum ſediſſe fertur. Per hæc tempa Gregorius ille antipapa: qui alio nomine Burdinus appellatus eſt: apud Sutriū ſe cōtinuit: Ceccani tyranni auxilio fretus: euntibuſq; Romā ad concilium magna impedimenta præſtitit. Caliſtus oppidū obſedit: & oppidani Burdinum dediderūt. Qui camelo conuerſa in beſtiæ caudam: facie impoſitus: Romā perductus cum magno plebis ridiculo in Cauenſi monaſterio detruſus eſt. Et Caliſtus quinto anno ſui pontificatus obiit: Suffectuſq; illi eſt Honorius ſecundus ex agro ymoleſi genitus. Cuius tempore liberatus Balduinuſ: Boemundo alterius magni Boemundi filio uita functo (ut aliqui uolunt) principatū Antiochiæ Hieroſolimitano regno cōiunxit. Et Raymundo Guilelmi ducis Auſtriæ filio: cui ſuperioris Boemūdi filia nupſerat: tenendam cōceſſit. Regem Aſcalonitarū Egyptiorum copiis fretū unico prælio repulit. Et paulopoſt Baldequinū Damaſci regulum maioribus copiis Hieroſolimitanū infeſtantem agrum tribus præliis ſuperatū: multis ceſis captiſq; fudit. Interim Romæ Anno milleſimocēteſimotriceſimo Honorio defuncto: Innocētius. II. ſurrogatus eſt: de regione Trāſtyberim oriundus. Hic Rogeriū apud ſanctū Germanum caſtra habentē ex improuiſo aggreſſus: magno impetu repulit. Eoq; oppido capto: tyrannum in caſtro Galucio obſedit. Sed Guilelmus Calabrie dux Rogerii filius cū exercitu ſuperueniens cōmiſſo prælio & papā cum Cardinalibus cœpit: & patrem liberauit. Vſus tñ modeſtia Rogerius: pontificem

Beati Theodori corpus Venetias defert

Lapis xpi.

Caliſtus moritur.

Honorius. II. ſufficit

Raymūdus dūcis Auſtriæ filius.

Honorius moritur:

Innocen. II. ſurrogat

Calabriæ dux papam cū Cardinalibus cepit

& Cardinales liberauit: & quicquid uoluit præter regni ti
tulum ab eo obtinuit. Interim Petri leonis filius Petrus: Ro

Anacletus antipapa

mæ in antipapam aſſumptus eſt: & Anacletus appellatus.
Qui recepto eccleſiarū argento conflata pecunia: multis in

Inno. pont. in Franciā

urbe corruptis: potentiā Innocentii in urbe obruit. Innocē
cius ſibi timens cū Romā rediiſſet: fugiens per Piſas & Ge

Antipp̄ Rogeriū utriuſq; Sic. regē appellat

nuam migrauit in Franciam. Et interim antipapa Rogeriū
in partes ſuas traxit: regem utriuſq; Siciliæ appellatum. In

Conciliū apud clarum montem.

nocencius celebrato apud Clarū montem concilio: In quo
Petrum antipapā damnauit cum ſectatoribus: Aurelianū
ſe contulit. Et ſalutato rege Philippo: Carnotū petiit. Vbi
Henricū Angliæ regem obuium habens: pro ſalute fideliū

Lotharius Germanorum Rex.

eum eſt allocutus. & in Lothoringiam flectens: Lotharium
Leodii repertū: a Germanis regem electum: ſacramento ad
egit expeditionis parandæ: quatenus Romæ duceretur. &

Conciliū Remenſe.

altera ſynodo Remis habita: in Italiā rediit. Cōcilioq; Pla

Concilium Placentinū.

centiæ celebrato: Piſas ſe contulit. Quā ciuitatem cum Ge

Genuēſis metropolis.

nuenſi diu diſſidentem cōpoſuit. Genuenſem epm: qui Me
diolanenſi ſuberat: archiepm fecit: Tribus Corſicæ epis illi

Piſanis archieps dat.

cum Bobienſi ſubiectis. Piſanis quoq; archiepm dedit: tri
bus aliis Corſicæ epis & Populonienſi ſibi ſubmiſſis. Lo
tharius in Italiā uenit: & itinere continuato per Ianiculū in

Pons Mammeus.

trauit urbē: & Pontifex per pontem Mammeū in Lateranū
deductus eſt: antipapa deliteſcente. Rebus compoſitis: Im

Concilium Piſas.

perator in Germaniā rediit. et pontifex Piſas conciliū cele
brauit: in quo antipapā iterum damnauit. Sed Romæ anti
papæ fautores cum auxiliis quæ Rogerius ſuggerebat: ca
put attollere cœperunt. Quare iterū accerſitus Lotharius:

Piſanorum claſſis auxilio papæ.

Italiā repetiit. et Piſani claſſem auxilio papæ paratiſſimam
eduxerūt: quæ Malphim Reuellūq; & multa oppida ui ca
pta diripuit. Et pontifex cum Impatore Barulū duxit. Ro
gerius impetū ueritus: in Siciliā nauigauit: & oīa pdidit

quæ in Italia obtinebat. Quibus pontifex Rayonnē Lotharii Imꝑatoris comitem: attributo ducatu Apuliæ titulo: cū aliquot Germanoꝝ cohortibus præfecit: Romāq; rediit: et inde Lotharius in Germaniā. Obiit tūc antipapa occulteq; ſepultus eſt. & alter ei ſurrogatus: ad miſericordiā Pontificis confugit. Pontifex Laterani conciliū habuit: conſtitutionemq; edidit: nequis laicus manū uiolentam mitteret in clericum. Et fame Italiā uexante Romani Senatores creauere: qui urbem adminiſtrarent. Quibuſ dū pontifex reſiſtit Anno Milleſimocenteſimoquadrageſimotertio: defunctus eſt & Celeſtinus ſecūdus ei ſuffectus. In Aſia uero Balduino rege defuncto: Andegauenſiū comes Falco illius gener tertio loco Hieroſolimæ regnū accepit. In quem duobus filiis militaris ſcientiæ peritiſſimis tanq̄ legatis utentē: raro Barbari auſi ſunt incurrere. Turci tñ ſinum Perſicū incolentes: multa uirorū milia in agrum Antiochenū duxere. In quos ruens Falco: tria milia interfecit: & totidem captis Hieroſolimam duxit. Excitatus ad eā cladem rex Alaph gēte Turcus Babiloniis auxiliis fretus: Ediſſam Meſopotaniæ ciuitatem inuaſit: quā Balduinū a fratre Gotfrido obtinuiſſe diximus. Capta eſt urbs a barbaris crudeliterq; direpta: omnibus occiſis: qui xp̄m abnegare noluerunt. nobilibus mulieribus ſuper altari ſancti Iohannis Baptiſtæ: quod ſcirēt noſtris religioſiſſimū: uiolatis. Et Falco in uenatione dū leporem ſectatur: equo in caput euerſo: occubuit: Balduinuſq; filius eius tertius eius nominis regnum accepit. Et Celeſtino defuncto: Lucius tertius Bononienſis ſucceſſit. Quo tempe Ediſſæ urbis euerſio nūciata eſt. Ediſſa ea urbs eſt: ad quam Tobiam filium ſuum miſiſſe Gabelo: ſacræ litteræ tradunt quamq; Tatheus apoſtolus ad fidem Xp̄i conuertit: & in qua beati Thomæ oſſibus decorata Abagarus regnū obtinuit. q datis ad Ieſum epiſtolis: ſcripta manu dei reſponſa

Antipapa moritur.

Conciliū Laterani.

Innocentio Celeſtinus ſurrogat᷑. MCXLIII.

Tnrci in agrum Antiochenum.

Ediſſa a Turcis capit᷑

Prophanatio altaris .s. Iohannis Baptiſtæ

Rex i uenatōe morit᷑.

Celeſtinuſ pon. morit᷑

Lucius. III. ſurrogatur

Ediſſa urbs deſcribit᷑.

percipere meruit: quæ tpe euerſionis quatuor et quadragin

B. Bernardus abbas.

ta annis chriſtianis paruerat. Clarus erat hoc tempore Ber
nardus Claraualleſis abbas: qui principes adiens: hortatus
eſt crucem aduerſus Saracenos aſſumere. Inter quos Corra

Cōradus Lothario ſuc ceſſit in regno.

dus Sueuus nomen ſuū dedit: qui Lothario in Romanorū
regno ſucceſſerat. Sed medio tpe Rogeriuſ per negligentiā
pontificum in Italiā reuerſus: cūcta quæ amiſerat recupera
uit. Et claſſe in Aphricā ducta: regem Tuniſii ad tributum
cōpulit: quod annis plus ꝙ triginta perſoluit. Corradus ue
ro magno cruceſignatoꝝ exercitu cōparato: Conſtantino

Hemanuelis Græcorū Impatoris seductio.

polim peruenit: ubi ab Hemanuele ſecundo græcoꝝ Impe
ratore ſeductus Iconiū ducere perſuaſus eſt: ꝓmiſſis ex Cō
ſtantinopoli cōmeatibus: q aliunde haberi nō poſſent. Ob
ſeſſa eſt urbs admodū munita. Sed cū ſceleſtus Imperator

Farina gipſo inficiť.

græcus farinæ quā mittebat gipſum immiſcuiſſet: exercitus
morbo afflictatus eſt: ita ut Corradū re infecta in Tratiam
retrocedere oportuerit. Præſtitit tñ ea Corradi expeditio
id emolimenti: ꝙ Balduinus rex qrtus animo auctuſ: Aſca

Bald. Aſcalonā cepit.

lonam diu obſeſſam cœpit: cū paulo prius Gazam urbem
antiquiſſimā: ſed penitus derelictā reædificaſſet et fratribuſ
templariis inhabitandā conceſſiſſet. Auſus eſt etiā Baldui-
nus Turcoꝝ Satrapas Hiericontinos opprimentes aggre

Turcoꝝ quinq̧ milia interfecit.

di. Ex quibus prælio ſupatis: quinq̧ milia interfecit. Et dein
de Noradinū Damaſcenoꝝ militiæ principē Hieroſolimo
rum agrū infeſtantem: magna clade affectū: in Damaſci me

Lucius pont. moritur Eugenius. III. eligitur.

nia perſecutus eſt. Inter hæc Lucio Romæ defuncto: Euge-
nius tertius electus eſt Piſa oriūdus: ſancti Anaſtii abbas:
quem beatus Bernardus monachū fecerat. Hic intelligens
Romanoꝝ conatus qui Senatores cōfirmari ſuos cupiebāt
Ad Farfenſe monaſteriū noctu in Sabinos abiit: ibiq̧ cōſe
cratus eſt. Cœpitq̧ moleſtantes Romanos moleſtare: q pa
ce petita: magiſtratu ſe abdicarūt: & pōtifex Romā rediit.

Sed intelligens doloſe agere Romanos: Tyberi elapſus ē. Quem Romani haud ſecus q̄ Gelaſium olim: & nr̄a ætate Eugenium quartū iniectis telis pſecuti ſunt. Ille Piſas: & de inde in Franciā nauigauit. Vbi reperto Bernardo: ad regē Franciæ Ludouicū ſe contulit eūq; cruce ſignauit. Quē Con ſtantinopolim ꝓfectum: Hemanuel haut aliter q̄ Corradū decepit: per deſerta Syriæ ducere pſuaſum: adeo ut lacerū exercitum Antiochia in Hiberna ducere ſit cōpulſus. Sed Rogerius rex Siciliæ Hemanueli infenſus: claſſe pata Cor-ciram inſulā Corinthumq; ac Thebas & Euboyā de Impe rio græco accepit: duxiſſetq; Conſtantinopolim: niſi Vene toꝶ claſſem timuiſſet: quæ in ſinu Adriatico Sexaginta tri remium erat. Flexit igitur ad Aſiæ littora magna xp̄ianoꝶ fœlicitate. Ludouicū enim Franciæ regē qui ad ſancti Sime onis portū ſoluens Paleſtinā petebat: ſaracena claſſis forte obuia interceperat: cū Rogerius caſu obuius Saracenos ip ſos cōflixit: xp̄ianumq; regē gaudens liberauit. Interim Ve neta claſſis ea recupauit: quæ Rogerius occupauerat: & im munita reliquerat. Rogerius Francoꝶ rege apud Ioppē di-miſſo: Conſtantinopolim delatus: ſuburbia eius præſente Hemanuele incendit. Et palacium aliq̄diu oppugnatū cum cape nequiuiſſet uſq; adeo pugnando ꝑgreſſus eſt: ut poma Imperialis orti ad oſtentationē ſua manu legerit. Rediens autem a Veneta claſſe inuaſus: unde uiginti triremes amiſit Corradus Ludouicus & Balduinus ſimul iuncti: Damaſcū obſidere pgunt. Hanc urbē Habraæ ſerui fundauerūt: quæ campeſtrem habet agrū: natura ſolis ſterilem et arridū: niſi quatenus aquæ fiſtulis tuniculiſq; ſubductæ irrigant. quarū humor reddit terram omniū feracem & cōſitionibus pſtan tiſſimam. Paruus amnis in regione unicus ꝓxime menibus delabens. parua ab illis dirimit terræ lingula: conſitiōibus omniū in orbe p̄cioſiſſimis cōtecta: In q̄ reges caſtrametati

Pont. Tyberi elapſus uexatur a Romanis.

Eugenius in Franciam.

Rex Frāciæ decipitur.

Rogerius rex Siciliæ.

Venetoꝶ claſſis. lx. tri remium.

Rogerius regem xp̄ianum liberauit.

Suburbia Cōſtantino politana incendit.

Damaſcū Habraæ ſerui fundauerunt.

Amnis ī regione unus

Terræ lingula p̄cioſa.

Exercitus in Europam
Anno. MCLII.

Arx Fumonis.
Eugenius. III. moritur.
Anaſtaſi. IIII. ſufficit᷑
Adria. IIII. ſurrogat᷑.

Noruegia xp̄iana fit.

Populus Cardinalem i
uulnerat.

Caperanū: Babucum.
Rex Sic. titulo priuat᷑
Federic. Sueuus Impr

ſunt: fuiſſentq́ꝫ breui potiti urbe: aquam ꝓhibentes: niſi do
lus cuiuſdā Aſſirii iā dudū Balduino fidi: ſed nunc pecunia
corrupti ad aliā urbis ꝑtem caſtra mouiſſent: tanq̄ ibi mœ
nia facilius rūpi poſſent. Quo facto Damaſceni fluuio po
titi munitōibus adiectis: xp̄ianos aquatione ꝓhibuerunt:
& annonæ tranſitū impediuere. Ob quā rem ſiti fameq́ꝫ la-
borantes: xp̄iani obſidionem ſoluerūt: Ludouicus et Corra
dus cōminutos & male habitos exercitus: in Europā redu-
centeſ: ad propria ſunt reuerſi Anno. MCLII. Quo tp̄e Eu
genius Romā reuerſus: honeſte receptus eſt. q Terracinam
Siciāq́ꝫ & Norbanū ac Fumonis arcē: quæ loca tyranni oc
cupauerant: in deditionē recepit. et Tiburæ obiens Romā
delatus: in baſilica beati Petri ſepultus eſt: Anaſtaſio q̄rto
illi ſuffecto: ciue Romano. Cui breui defūcto Adrianus q̄r
tus ſucceſſit: gente Anglicus: q ab Eugenio. III. in Noruegi
am miſſus Cardinalis ꝓuinciam illā xp̄ianam effecerat. Hic
pontifex req̄ſitus ut adminiſtratōem urbiſ cōſulibus liberā
ꝑmitteret: renuit: neq́ꝫ Lateranū ad conſecratiōem de more
faciendā ꝓficiſci uoluit: niſi prius Arnaldus Brixianus he-
reticus ab Eugenio damnatus: ab urbe pelleret᷑. Quod cū
illi differret: Cardinalis ſanctæ Potētianæ dū ad pontificē
pergit: uia ſacra grauiter uulneratus ē a populo. Adrianus
interdictū poſuit: Quod dū ſacra ebdomada grauiter ſuſti
neret᷑: uicit pontifex ut Arnaldo pulſo & cōſulibus depo
ſitis: ſublato interdicto cū honore Lateranū deduceret᷑. In
terim Guilelmus Siciliæ rex: q defuncto Rogerio ſucceſſe-
rat: Beneuenti ſuburbia & Caperanū Babucūq́ꝫ oppida oc
cupauit. Quē Adrianus excōicatum: regni titulo priuauit
ſubiectoſq́ꝫ a iuramēto abſoluit. Federicus primus gente
Sueuia p hoc ip̄m tp̄s Impr deſtinatus: Lombardiā ingreſ-
ſus: Terdonā obſeſſam ui cepit: magnaq́ꝫ celeritate Romā
cōtendit. Pōtifex Viterbii agenſ: Vrbē ueterem: deinde ad

M 5

Ciuitatē caſtellanā ſe cōtulit: cōciliationeq; ꝑ internūcios fa
cta: in agris Sutrinis Impri occurrit: debitā reuerentiā exhi
benti. Quē paulopoſt i baſilica. s. Petri coronauit. Interim
portæ urbis clauſe fuerīt: cū conſules paꝝ cū papa cōcordeſ
Imprem ſuſpectarent. Sed plebs Romana incōſultis cōſuli
bus ꝑ pontē Traiani eruptōe facta: Teutonicos i Vatica
no obſeruatos: multis interfectis ſpoliarūt. In quos mox ul
tio facta ē: ab exercitu ꝗ in ꝑ̄tis Neronis hēbat caſtra. Sed
lenitus Impr a papa captiuos dimiſit. Ob quā rem ṗp̄a &
Impr nō uolētes ꝑ mediū urbis trāſire: ad Mallianū ſe cōtu
lere: ubi trāſmiſſo fluuio ꝑ pontē Lucanū ad Lateranū uene
runt: ubi ſolennia pacta ſunt. Tiburtini ſua ſpōte ſeſe dede
runt. Sed cognito ꝙ ad pontificē ꝑtinerent: urbē reſtituit:
atq; i Germaniā rediit Impr. Pōtifex uero rogatus a ꝓceri
bus regni: Beneuentū ſe cōtulit: maiorēq; regni partē Guil
lelmo abſtulit. Interea Paleologus nobilis ꝗdā græcus: He
manuelis ſecūdi Impris græci nūcius Anconā uenit: et deiñ
Beneuentū: obtulitq; papæ qnq; milia libraꝝ auri & Guil
lelmi expulſionē de Italia: ſi ſibi tres urbes Apuliæ mariti-
mas ꝑmitteret. Quæ cū Guilelmus reſciſſet: ad miſericordi
am pōtificis recurrens: reſtituere oīa ꝓmiſit: quæ de eccle
ſia abſtulerat: & ultra nōnulla oppida tradere: Romanos
rebelles ſubigere: et ſpacio tp̄is accepto: aurū quod græcus
ꝓmiſerat pſoluere: ſi abſolutus in utroq; regno cōfirmaret̄
Quod cū pontifici placuiſſet: Cardinales aliqui auaricia du
cti impediuerunt. Guilelmus mox cū paratiſſimo exercitu
Apuliā ingreſſus: oīa uaſtare cœpit: copiis græcoꝝ & A-
puloꝝ apud Brunduſiū prælio ſupatis. Et Apuli Salētiniq;
deditionē ei fecere. Pōtifex Cardinalibus indignatus: ꝗ ma
lum conſiliū dediſſent: Guilelmū ad ſe uocatū apud Bñuen
tum in grām recepit. Eūq; nouo ſacramento adauctū: de u-
troq; rēgno iueſtiuit: & ꝑ Caſſinatas Marſos Reatinos Nar
nienſes ac Tudertinos ad Vrbem ueterē ſe cōtulit: primus

Romæ coronat̄.

Pons Traiani.

Teutonici ſpoliant̄.

Papa et Imperator ad Mallianū.

Pontifex Benenentū.

V. milia librarū auri.

Cardinaliū auaricia.

Græci & Apuli apud Brunduſiū ſuperantur

Papa ad urbē ueterē.

89

pontificū Romanoꝝ:a quo ea urbs et inhabitata et cultior
reddita eſt.ubi aliqñ moratus Romā reuerſus eſt. Sed ma
lignam conſulū conuerſatiōem odio hēns: Agrianū petiit:

Adrianus.IIII.moriť
Alexāder.III.eligitur

Ibiq; mortuus eſt. Alexāder tertius papa Senenſis a uigin
tiduobus Cardinalibus mortuo Adriano electus eſt. Octa
uianus Romanus tituli ſancti Clemētis pbr̄ Cardinalis a tri

Victor antipapa.

bus tm̄ prophanatus: Victor appellatus. Orauit Alexan-
der p legatos Federicū Impatorem tunc Cremā obſidentē:
ut ſibi aſſiſteret. Ille rñdit:utrunq; pontificē ad ſe Papiā ire
oportere:iura partiū auditurū. Qua re cognita Alexander
Ananiā ſe cōtulit. Octauianuſ Segniā occupauit. Impator

Alexāder & Victor
ab Impatore citanť.

duos epos ad Alexandrū miſit:q eum Cardinalē appella-
tum:ad conciliū Papiæ uocauerūt. qui a pontifice cōfutati:

Victor ab Imperatoř
approbatur.
Alexander Imperato
rem excōicauit.

Segniæ Octauianū uiſitarūt: eūq; Papiā deduxerūt. Quē
Impator in cōcilio papam declaratū:adorauit:et equū eius
de more p urbem deduxit. Alexander monitione pmiſſa:
Octauianū & Impatorem excōicauit: deſtinatis lr̄is et nun
ciis p orbem:q ſuā iuſticiā oñderent: Romāq; rediit ſui pō
tificatus anno ſecūdo:ubi multos aduerſantes inuenit:max
ime cū Federici exercitus pter urbem ueterē & Ananiā oēs
eccleſiæ terras occupaſſet. Hortāte igiť Philippo Francoꝝ
rege:in Campaniā reuerſus: Terracinā petiit: & deiñ naui

Alexāder in Franciā.

gio quod Guilelmus rex Siciliæ cōceſſit:i Franciā pfectus
eſt:& in Mōtepeſſulano atq; in Claromonte anathema Im

Anathema Imperato
ris publicatur.
Rex hieroſolimitanus
in Egyptios.

patoris publicauit. Dū hæc aguntˀ:mortuo apud Hieroſo
limā Balduino tertio: Almericus fr̄ in regno ſuccedit. q in
Egiptios ducēs:Drogmon regis Egiptii copiaꝝ pfecto cō
greſſus:magnā in barbaris cedē edidit Alexandriāq; obſe
dit. Quā Tiracunus Saladini turcoꝝ regis pfectus Solda
no Egiptiæ fraude ſubtraxerat. Alexādrini cū nullo pacto

Alexandria Soldano
redditur.

xp̄ianis ſubiici uellēt:eatenus tñ Almerico ſe pmiſerť:ut in
Soldani ptātem p ſuas manuſ reducereť. Almericuſ ingēti

pecunia recepta: Soldano urbē reſtituit. Sed cū fraude uſū Soldanū intellexiſſet: in eum ducenſ: Carraſ: nūc Carrini ur bem potentiſſimā obſedit. Federicus interea tyrānica uſus poteſtate: Terdona ſpoliata: Mediolanū ſolo equit: eiuſq populū in ſex portarū tribus diuiſum: i ſex loca decimo ab inde miliario habitare coegit. Cremā maximis affecit incō modis. Ob quā rem Veronenſes Patauini Vicentiniq Venetorū conſilio uſi: fedus inter ſe pcuſſere: ut ſoluto Impera tori tributo: nihil ei ulterius obedirent. Federicus in Vero nam ducenſ: cū auxilia aliarum ciuitatū eo pueniſſent: retro ceſſit: Papiāq ſe recepit: Miſſiſq oratoribus regem Frāciæ rogauit: ut Alexandrū ad conciliū duceret: cum Victorem ipe ducturus eſſet. Dictus eſt conuentus locus apud Duno nem: ubi Frauo fluuius Gallos diuidit a Germaniſ. rebuſq Italiæ ut potuit ordinatis: Federicus ad concilium pfectus eſt: Scociæ ac Bohemiæ regibus: magniſq armatorum ac prælatorum ſtipatus copiis: Octauianūq duxit. Deinde proceſſit ad Fauonis pontem Philippus rex: Anglorū Rege Henrico ſociatus. Alexander apud Doleſe monaſterium Aquitaniæ relicto: conciliū adire negante quod ipe nō inſtituiſſet. Retroceſſit igitur in Germaniam Federicus: & Alexander concilium apud Turoniū indixit: in quo multa decreta ſunt: & Senonis pontificalis ſedes data. Interim Octauianus Lucæ mortuus eſt. & Guido Cremenſis in antipapam ſurrogatus. Et ciuitatum in Italia ſocietas aucta: Cremonenſibus: Brixianis: Burgonienſibus: Mediolanenſibus diſperſis: & Placentinis eis ſe adiungētibus. Et Romani creatis cōſulibus Alexandri amicis: eū ex Frācia reuocarunt. Qui primo Siciliā petiit mare diiectus Anno Milleſimocēteſimoſexageſimoqnto. Poſtq̄ Romæ Alexāder fuit ciuitates Lōbardiæ erectæ ſunt: & Impri munitas nōnullas arces abſtulerūt. Qui magnis copiis comparatis iterum in

Carras urbs potens.

Federicus Mediolanū ſolo equauit.

Federicus in Veronā.

Duno locus cōcilii
Frauo fluuius.

Conc. apud Turoniū

Antipapa moritur: et alter ſurrogatur.

Anno. MCLXV.

90

Venetoꝝ hoſtes.

Italiar reueti ſtatuit. Hemanuel uero Imperator paulo ante
hoc tempus Venetis aperte hoſtis declaratus: et Stephanū
Hungariæ regem ſibi amicicia coniunxit: illis inimicū. Ob
quā rem Veneti qui tutari Imperium græcoꝝ conſueuerāt
eius ſibi prouincias ſubiicere cœperūt: duos ſimul hoſtes ꝑ
peſſi. Et Dalmatæ Hyſtri atqꝫ Liburni ut nulli ſubiicerētur:
ſimulatā eoꝝ amiciciā ꝑ uices ludificabāt. Facta eſt claſſis

Quinq̃ginta triremiū claſſis in Hyſtros.

q̃nquaginta triremiū: quæ in Hyſtros miſſa: Polā Rubinū
Parencium Hemoniā & Humagum Venetis ſubegit: ſub

Gradenſis eccleſia primatus fit.

Adriano quarto: qui Gradenſem eccleſiā primatum ſuper
oēs ducatus Venetiarum Hyſtriæ & Liburnoꝝ eccleſias
obtinere declarauit. Quod cū Henricus ueteris Aquileiæ
pr̄iarcha ægre ferret: fauore Stephani Hūgariæ regis uſus:
Gradum capere intentauit. Sed claſſis Venetorum auxilio

Septingenti nobiles capiuntur.

miſſa: patriarcham & ſeptingentos nobiles ex foro Iulii et
Hungaria cœpit. Qui ea lege dimiſſi ſunt ut ſingulis annis

Tributū foroiulienſiū

Foroiulienſes tributū penderent duodecim porcoꝝ: et duo
decim panum: qui ſinguli ducentarū librarum eſſent: q̄ uſqꝫ
ad hoc tempus exhibiti ſunt in uenatōe quæ poſtremo car
niſpriuii die Venetiis habetur. Et deinde ſequēti anno Ar-
benſes Liburniæ populus ſubacti ſunt. Stephanus rex Hū

Regis Hungariæ ſimulata amicicia cū Vene•

gariæ ſimulata cū Venetis amicicia: duas ex nobilitate Vn
gara uirgines: duobus filiiſ ducis Veneti matrimonio copu
lauit. Eoqꝫ poſt breui in Dalmatos ducente: Spalatrū: Tra
gurium: Sibinicūqꝫ Venetis rebellare ſuaſit. Iadrēſes quoqꝫ
in rebellionē adduxit. Anconitani quoqꝫ Hemanueli græ

Anconitanorum dux ſuſpenditur.

co ſubiecti Venetos infeſtabāt. Sed dux eoꝝ Guiſtardus
captus a Venetis ſuſpēſus eſt: qui triremes quinqꝫ ducebat

Anno. MCLXVI.

Anno Milleſimocenteſimoſexageſimoſexto claſſis Vene-
ta Hungaros Iadera deturbauit: muroſqꝫ aperuit ad mare
reſpicientes: ducētis obſidibus ex nobilitate acceptis. Dal
matæ territi: eiectis Hungarorum præſidiis: Hemanueli ſe

dediderunt. Qui ſub fide publica una die omnes Venetos & omnia eoꝵ nauigia ſub Impio ſuo exiſtentia cum maximis mercemoniis intercepit. Studebant Veneti eū placare quoquo poſſent modo. Interim uiginti eoꝵ naues fuga elapſæ redierunt. Ob quā rem animo erecti: claſſem centū triremium & uiginti nauiū armauere: quibus Hyſtri decē triremes addidere. Hæc claſſis Tragurīū diripuit: Raguſium cœpit: Nigropontū obſedit. Sed ſpe potiūdæ urbis amiſſa Chyum duxit: inſulāq; ui cepit. Atq; peſte ibi ſuborta: Michael Vitalii dux rediit domū: et in tumultu uulneratuſ obiit. Sebaſtianus ditiſſimus ei ſuffectus eſt. Inter hæc Fredericus Barbaruſſus in Italiā cū magno exercitu reuerſus: blande ciuitates allocutus: nulli noxius: in Bononiēſem agrum deſcendit. & parte copiarū miſſa in Eutruriam: quæ antipapam Lucæ manentem aliqntulum erexit: ipſe Anconā profectus: eā urbem obſedit. & p Barones & amicos: res urbis Alexādro infeſtas reddidit. Interea ſociæ in Lombardia ciuitates: Mediolanum reædificarūt: & ſolito munitiorem urbem fecerunt. Laudenſes ſocietati acceſſerunt. Per hoc tempus Guilelmo Nortmanno Rege Siciliæ apud Pannoniū defuncto: alter Guilelmus filius ſucceſſit. Et Hemanuel græcus Imperator: miſſis legatis Romam: obtulit ſe cum omni eccleſia orientali uelle pontificem Romanū orbis chriſtiani caput recognoſcere: eaſq; copias in Italiam mittere per quas facile Federicus expelli poſſet Italia: pecuniaſq; ingentes promiſit: ſi ad Imperium occidentis reintegraretur: uniuerſalemq; monarchiam. Ad quam rem exploratius intelligendam: Pontifex anno ſui regiminis Septimo: legatos Conſtantinopolim miſit. Per quod tempus Romani Tuſculanos Albanoſq; odio perſequentes: qui tributa immoderatius imparata pendere noluiſſent: reclamante Pontifice: populariter menſe Maio in Tuſculanos duxere.

Greci pfidia Venetos uincūt

Federicus Barbaruſſuſ in Italiam.

Sociæ ciuitates Mediolanum reædificant.

Rex Siciliæ moritur

Græcoꝵ Impator: Pōtificem recognoſcit.

Romani in Tuſculāos

Rayno comes: quem ducatu Apuliæ Innocentius ſecūdus et Lotharius Imperator ornauerant. Inde deiectus a Rogerio Tuſculanū regebat. Qui accerſitis Germanis apud Nepeſum Sutrinumq́ ſedentibus: in Romanos delatus: tantā ex eis cladem intulit: quantam apud Cannos ab Annibale olim acceptas ferūt. Illud conſtat: q̄ nunq̄ poſtea Romani caput extulerūt. Germani uſq; ad urbis portaſ craſſati ſunt

Romanoꝝ cladeſ.

Et Federicus Ancona dimiſſa celeriter Romam uenit: & in pratis Neronis caſtra poſuit. Nec potuit ſuburbiū Vaticanum defendentibus Alexandri familiaribus expugnare. q̄re iratus: baſilicam ſancti Petri incendiſſet: niſi editui eū furentem amiſiſſent. Papa Laterano dimiſſo in Fraiepanenſiū domos ſeſe recepit: quæ apud Paladium erant. Guilelmus rex Siciliæ duas triremes & magnā uim pecuniæ papæ miſit: ut ſibi conſuleret. Pontifex remiſſis triremibuſ: cum duobus Cardinalibus conſiliū petiit a rege de rebus agendis. Federicus uero miſſis in urbem archiepiſcopis populo pacem promittebat: ſi inter duos Pontifices Romani ipſi: cauſam cognoſcere uellēt: & unū qui eſſet dignior accipere ex ipſis duobus uel alium: uelleq́ omnia reddere eccleſiæ: quæ occupaſſet. In quas conditiones cum populus inclinaſſet: Alexander noctu abiit ad Cyrceum: & deinde Caietā Beneuentumq́ acceſſit. Federicum uero peſtis expulit: in exercitu ſuo magna damna efficiens. Abiit ergo in Lombardiam. ubi cum ciuitates aduerſus ſe cōiuratas bello intentare cœpiſſet: territus eorum apparatibus: in Germaniam receſſit: hoſtibus abeuntem uſq; ad alpes inſequentibuſ. Moxq́ ſociæ ciuitates Alexandriam condiderunt: apud Rouoretum: locum Taro amni adiacentem. quæ ipſo anno aggere foſſaq́ & plancato munita: quindecim milia uirorum cultores habuit. Et Romani in Albanos ducentes: eam urbem ſuoꝝ progenitorū olim patriā: funditus euerterūt. Idem in

Federicus Romā uenit

Papa in Fraiepanenſ̄.

Rex Siciliæ papæ ſubuenit.

Pont. conciliū petit.

Federi. peſtis expulit.

Sociæ ciuitates Alexandriam cōdiderunt.

XV. mille cultores.

Tuſculanis egiſſent: niſi pontifex eoſ deterruiſſet. Hemanu el alios oratores miſit: priora promiſſa & maiora cōgeminans: ſi occidētis Imperiū ſibi cōmitteretur. Alexander cū cta reſpuit. Interim Guido Cremenſis in baſilica ſancti Petri: quā Federici ꝑſidio obtinebat mortuus eſt. Et Iohānes Sirinienſis abbas ex Pannonia (uir quidē furto infamis) illi ſuffectus ē. Rayno ſibi timens ei Tuſculū tradidit: ea cōditione: ut oppidum Montis Flaſconis a Germanis obtineret. Antipapa ea die qua fuerat admiſſus a Tuſculanis: eiectus eſt. Et Rayno a Flaſconenſibus minime admiſſus: cum fruſtra Tuſculū repeteret: ad pontificem (qui Verulas uenerat) ſe contulit: & ius quod in Tuſculano habebat ei donauit. Tuſculani quoqꝫ publico cōſilio: Alexādro ad ſe uocato: deditionē fecere. Ibi oratores regis Angliæ Henrici: auditi ſunt: purgantes infamiā: quam de nece beati Thomæ rex incurrerat. Pontifex duos Cardinales ad rem inſpiciendam miſit in Angliā. Quibus rex dimiſſo Hibernico bello quo erat intētus: apud Nortmandiā occurrit: reqꝫ diſcuſſa ad hoc uentum eſt: ut Henricus iuramento ſeſe purgauerit ꝓmiſeritqꝫ penitentiā agere pro nece ſancti uiri. Cuius etſi fuiſſet inſons atqꝫ inſcius: occaſiōem tn̄ præſtitiſſe ſit niſus: qa illū uiuentē minus debito honorauerit. Ducentos inſup milites Hieroſolimā miſſurū: qui annū ibi pſeuerarent: et ſeſe intra trienniū aduerſus barbaros cū exercitu: quē cogere poſſet ꝓfecturū: libertatēqꝫ eccleſiæ in ſuo regno redditurꝝ appellationeſqꝫ ad Romanā curiā libere pmiſſurꝝ. Hiſqꝫ rebus iureiurando ſua ſponte addidit: ſeſe ac filiū regni cōſortem Angliæ: regnum ab Alexādro pōtifice permiſſum ita obtinere: ut neminem poſt hoc Angliæ Regem fore declarauerit: qui a Romano Pontifice nō eſſet appellatus. Alexander Romanis oratis: ut ſe intromitterent: negocia ſolum eccleſiaſtica curaturum. Cum reiiceretur: Segniam ſe

Guido antipp̄ morit̄
Io. infamis illi ſufficit̄

Antipapa eiicitur.

Tuſculani Alexādro ſe dederunt.

Excuſatio regis anglie de nece beati Thome

Pn̄ia regis Angliæ

Canoniſatio beati Thomæ.

Bellũ inter regem Frã-
ciæ & filium.

Federicus in Italiam:
Mons Ciniſius

Ager Terdonenſis.

Legatus Venetoꝝ ex-
cecatur.

Balduinus Hieroſoli-
mæ rex leproſus.

Federicuſ iteꝝ in Italiã

cõtulit: Ibiq; Cardinalibus ex Anglia reuerſis: auditis mira
culis beati Thomæ: ipm canoniſauit. Et paulo poſt inter
Henricũ regem & filiũ ſuum Viraniũ nomine: cui rex Fran
ciæ Philippus filiã uxorem dederat: bellũ exortum eſt. Cu
ius cauſa Aquitania magnis flagrauit incẽdiis: ſecũdo poſt
necem beati Thomæ anno. Sedatũ eſt tñ hoc bellum lega
ti papæ interuentu. Et Federicus quinto in Italiã rediit per
montem Ciniſiũ. Secuſam dolo captã diruit. Aſtenſes terri
tos in deditionẽ accepit. Alexandriã per quatuor menſes:
mediãq; hiemem duriſſima preſſit obſidione. Deinde p in
ducias ſuffoſſa cuniculis ciuitate: milites intromiſit: qui no
ctu portas aperirent. Sed illis trucidatis: ab erumpente po
pulo magnũ accepit incommodũ: & in die paſcatis obſidi
onem ſoluit: Papiãq; pergens: occurrẽtibus hoſtibus in a-
gro Terdonenſi per legatos inducias cũ eis pepigit: deſig
natis prælatis ac proceribus q de pace tractarent. Atq; ita
ipe Papiam: & ciuitatem exercitus: ſuã quiq; domum peti
ere. Placuitq; oĩbus nihil inconſulto Alexandro de pace
agere. Cremonenſes quorũ conſules copias tardius eduxe
rant illos amouerũt & eoꝝ palacia deſtruxerunt: ne uiderẽ
tur per amiciciã Papienſium colluſiſſe. Veneti durũ exiſti-
mãtes Hemanuelis bellũ: legatum ad eũ miſere: Henricum
Dandalũ quem libere locutum cõtra ius gentiũ Hemanuel
(cãdentia inſpicere coactũ enea) excecauit. Eaq; res fecit: ut
cum Federico pacẽ: & cum Guilelmo rege Siciliæ fedus in
ãnos uiginti Veneti pcuſſerint. Interea Almericus rex Hie
roſolomitanus Cayrum obſidens q̃uis ſpe potiundi nõ ca
reret: pecunia tñ placatus abſceſſit. Et Aſcalonẽ paulo poſt
ducens: male prouiſis cõmeatibus: infecta re domũ rediit.
Cui nõ diu poſtea defuncto: Balduinus filius: ſextus Hiero
ſolimæ rex ſuffectus eſt. qui etſi lepra percuſſus fuit: regnũ
tñ fortiter & prudenter adminiſtrauit. Federicus cũ nouas

ex Almania copias aduocaſſet:pacem ab Alexandro ciui
tatibuſqꝫ petitā concedere recuſauit. Ob quā rem Mediola
nenſes Papienſem Comenſemqꝫ agrum hoſtiliter populati
ſunt. Et Alexander nouæ urbi Alexandriæ epm̄ dedit An
no Milleſimocenteſimoſeptuageſimoquinto: & ſui pontifi — Anno. MCLXXV.
catus decimoſeptimo. Copiæ Federici per ſaltū Domuſſule — Saltus Domuſſule.
Comū peruenere: & Brixiani Veronenſeſqꝫ Nouarieſes &
Vercellenſes p̄ſidia Mediolanenſibus miſere. Qui exeūtes
cum Carocio in rus Barilianū ad horam diei tertiā perueni
entes: uia Comenſi: ſeptingentos equites præmiſere. Quos
Germani uſqꝫ ad Carociū repulere: ibiqꝫ atrociſſimū prælīū — Atrociſſimū prælium
cōmiſſum eſt: & ſignifer Imperatoris occiſus: & Aquila ca — Signifer Impris occi
pta. Sub Federico quoqꝫ dum acriter pugnat: multoſqꝫ ſua — ſus & Aquila capta
manu occidit: equus cōfoſſus eſt: & ipe cadens creditus eſt
interfectus. Magna in Germanos: maior in Papienſes atqꝫ
Comanos occidio cōmiſſa ē. Victor Mediolanenſis domū — Victor Mediolanēſis.
rediit: præda ingēti militi cōceſſa. Imperatrix Comi relicta
mutata ueſte uirū luxit. miſſiſqꝫ oratoribus cadauer a Medi
olanēſibus petiit ſepultura decorandū. Sed ille quinto die — Impr mortuuſ credituſ
prius apud Papiā Imperatorio habitu per urbem incedere — uiſus eſt.
uiſus eſt ꝙ uiuere eum populus reſciſſet. Proceres id ſibi ac
cidiſſe propter eccleſiæ perſecutōem palam dixere: et archi
epi proteſtati ſunt ſe defecturos niſi pontifici reconciliaret
Impator. Ob quā rem miſſi ſunt oratores ad Ananiam qui — Cogitur Impr ad recō
pacem ab Alexandro peterent. — ciliationem.

Ex libro decimoſexto.

COnuentū eſt Ananiæ ut pōtifex Bononiā: Im
perator Mutinā ſe conferret: ꝙ eo modo facile
poſſet ad colloquiū perueniri. Pro qua re com
plenda: pontifex ad Garganū montem ſe con — Mons Garganus.
tulit: ubi triremes a Guilelmo Siculo tredecim miſſas repe
rit: hiſqꝫ Venetias delatus: magno honore exceptus eſt. Et — Alexāder Venetias.

Rex turcoꝝ Noradi.

Egyptus & Siria per Turcum capiunť.

Balduinus Saladinũ ſuperat.

Soldani ſimulatio.

Græcus cum exercitu capitur a Soldano.

Anno. MCLXXVII.

Ferraria ꝓ conuento.

Dux Venetus: aurea roſa donatur.

Impator Alexandro pacem conceſſit.

itinere terreſtri ſex Cardinales Bononiam miſit. Federicus Mutinã uenit. Ad quem Cremonienſes Terdonenſeſq; reli ctis ſociis defecerant. Dum hæc geruntur: Noradinus Rex Turcoꝝ obiit: & Saladinus illi ſuffectus eſt: omniũ in illa gente fortiſſimus et prudentiſſimus: qui rege Egypti per ar ma capto atq; occiſo: Egyptũ ſibi Siriamq; ſubegit. Attri uiſſetq; chriſtianos in Aſia: niſi Balduinus quartus eodem anno quo ille regnũ accepiſſet. Hic enim ad tertiũ regni an num Saladini copias apud Aſcalonem fudit: et alio prælio apud Tyberiadem uiginti milia Saracenoꝝ Turcorũ & Arabum præſente Saladino ꝓfligauit. Præfecerat Saladi nus Aſiæ Armeniæ & Ciliciæ Soldanũ quendam gẽte tur cum cum paucis copiis. Interim Hemanuel ſecundus Cilici am ingreſſus: eã ſibi ſubegit. Et in Aſia minori apud Cime um primariã urbem caſtra poſuit. Soldanus qui ad regnũ aſpiraret cũ decem milibus in propinquo cõſedit: petẽs ab Hemanuele: ut parte ciuitatum quas ceperat retenta: quod erat reliquũ ſibi relinqueret: & fœdera ſecum iniret. Quod cum ille recuſaret: ſimulata fuga in artiſſimas fauces ſeceſſit: poſitis cuſtodiis: quæ ſequentẽ Hemanuelem includerent. Hemanuel inſecutus cum omĩ exercitu captus eſt: eaq; lege dimiſſus: ut reſtitutis quæ occupauerat: pacẽ conſtanter ſer uaret. Interim Anno. MCLXXVII. oratores Federici Ve netias ad pontificem ꝓfecti Bononiã ſuſpectam dicunt. Et Ferraria ꝓ conuentu eligitur. Erat quadrageſimale tempus et pontifex ducem Venetũ aurea roſa donauit: petiitq; Fer rariam: ubi rurſus mutatis conditiõibus Venetiis cõuenire placuit: ea lege: ne prius Imperator admitteretur: q̃ pacem iureiurando firmaret. Cõceſſit igitur Federicus pacem Ale xandro in ea formula quã ſemper optauerat: & Guilelmo regi Siciliæ. Quindecim ſociis uero ciuitatibus in ſex ãnos pacẽ dedit. Venienſq; Venetias in hoſtio ſancti Marci ad

pontificis pedes proſtratus: illos exoſculatus eſt. Et deinde ad altare maius ambo principes ſeſe amplexati & oſculati ſunt. Paulopoſt Federicus Rauennam & Bretenorū ſe contulit. Quod oppidū cum ſibi retinere uellet: a pontifice rogatus: reſtituit eccleſiæ. Alexander cum triremibus Guilelmi Siculi tredecim: & quatuor Venetis Sipontū rediit. ac per Troiam & Beneuentū Caſſinenſemq̧ ſaltū: Ananiā ſe contulit. Iohannes antipapa in caſtelli montis Albani latebras ſe abſcondit. Romani miſſis ad papā legatiſ de pace egerunt. Quæ ut facilius cōponeretur: pontifex Tuſculum petiit. Nec tamen euincere potuit ut annis iam quinquaginta cōtinuatiſ: tolleretur abuſus cōſulum. Illud tamen actum eſt: ut creati a populo cōſules: nō prius ad magiſtratum cuſtodiendæ urbis admitterentur: q̄ꝑ fidei ſeruandæ pontifici & eccleſiæ ſacramēto ad eius pedes adacti eſſent. Quibus cōſtitutis pontifex Romā tertium reuerſus: magnoq̧ honore exceptus: conciliū Laterani celebrauit: In quo prohibitū eſt: ne ferrū ligna arma ue Barbaris infidelibus importarentur. Quo anno Hemanuel ſecūdus Græcus Imperator moriens: Alexiū puerum: cui Philippus rex Franciæ Agnetē filiam deſpōſauerat: Imperii ſucceſſorem reliquit: Andronico græco regia ꝓſapia oriundo tutore dato qui aliquot annis ꝓ puero adminiſtraret Imperium. Et Balduinus q̄rtus cum morbo deterrente uxorem ducere noluiſſet: ſororē ſuam Sibillam Guilelmo Montiſferrati marchioni: cognomine Longaſpata uxorem dedit. Quæ primo anno filiū peperit: nomine Balduinū: anno Milleſimocenteſimooctuageſimoprimo. Quo tp̄e Alexander tertius Romæ obiit: et Lucius tertius ei ſucceſſit: Luca urbe gente nobili oriūdus. Andronicus uero ad Imperiū aſpirans: omnes Latinos: qui frequentes Cōſtantinopoli habitabāt & pupillo fauebāt: publico edicto expulit: nauigantéq̧ deinde laxādi animi gr̄a

Pedes pōti. exoſculat᷑

Pontifex Ananiam ſe contulit.

Cōſules Romani iurāt pontifici.

Pont. Romā reuertit᷑.

Conciliū Laterani.

Alexius puer græcoꝝ Imperator.

Anno. MCLXXXI.

Alexander obiit.

Lucius. III. ſucceſſit.

Andronicus Alexiū necauit:

94

Longaſpata.

Conciliũ Veronæ.

Balduinus puer rex.

Regnum Hieroſolimitanum populatur.

Rex Franciæ auxilia pontifici miſit.

Andronicus capit̃ & interficitur.

Imperatorem Alexiũ in mare præcipitatũ necauit. et aſſumpta purpura Imperiũ uſurpauit: primarioſq̃ i urbe ciues interfecit. Et Lõgaſpeta Hieroſolimæ defunctus eſt. Ob quã rem Balduinus quartus nepoti cõſulturus: Sibillæ nouũ uirum dedit: Guidonem de Luſignano Pictauorũ gente oriũdum: ea lege adiecta: ut ſe mortuo Guido ꝓ nepote Balduino. quoad puericiã ſupergrederetur: regnum gubernandũ acciperet: cui regina mox permiſſa eſt. Lucius aũt pontifex dum fauentibus quibuſdã ciuibus: Romanos deponere Cõſules adnititur: ex urbe deturbat̃: & fautoribus ſuis qui nõ effugerunt: effoſſi ſunt oculi. Pontifex Veronæ conciliũ cõuocauit: ut rebus orientalibus ſubueniretur. Nã Guido Luſignanus Hieroſolimitani regni adminiſtratione ſuſcepta: cum nimis ſuperbe ageret: a Balduino rege deiectus eſt: A quo et Balduinus puer rex inunctus eſt: Bertrando comite Tripolitano tutore deſignato: & adminiſtratore regni cõſtituto. Per quod tempus Saladinus regnũ Hieroſolimitanum populatus eſt: multis mortalibus interfectis: & præcipue templariis. Ob quã rem Heraclius pẽriarcha Hieroſolimitanus Veronam ad Luciũ pontificem uenit: et deinde ad regem Franciæ abiit Philippum: auxilia petens. Philippus multos milites Hieroſolimã ituros ad pontificem miſit. Interim Guilelmus rex Siciliæ ulturus iniuriã Latinorũ aduerſus Andronicũ expeditione parata Theſſalonicã Macedoniæ urbẽ accepit. Et multas Græciæ Tratiæq̃ ciuitates partim afflixit: partim ſubegit. nõ audente Andronico occurrere: q̃ ſuis ciuibus eſſet infeſtuſ quos uel occideret uel damnaret exilio. Qua neceſſitate impulſi Conſtantinopolitani: yſac quendam Imperiali ꝓſapia genitum: ex Pelopomeſſo uocatum: ad Imperiũ ſublimarunt. Qui Andronicũ prælio ſuperatũ captumq̃ ſingulis mutilatum membris: in acerbis cruciatibus uitã finire coegit. Lucius uero Pontifex Guilel-

mum Sicilie regem: qui pacē cum yſac compoſuerat Hiero
ſolimam mittere cum Francoꝝ militia ſtatuit. ſed dū nuncii
iter peragunt: uita defunctus eſt Veroni. Cui Vrbanus ter Vrbañ. III. ſurrogať.
tius de gente Cribella Mediolanenſi ſucceſſit. Et Federicus
primus Imperator: Henricū filiū ſuum ꝓuinciis quas in Ita
lia obtinebat præfecit. Et Iadrenſes dū per Venetos eorum
archiepiſcopus ad Gradēſis patriarchæ obedientiā reuoca
tur: ab eis deficiunt: Belæq; tertio regi Hūgariæ ſe ſubiiciūt Bela. III. rex Hūgariæ
Tunc quoq; quartus Balduinus Hieroſolimæ uitā finiuit.
Nec potuit Tripolitanus comes: tutor deſignatus: quinti
Balduini curā eius ſuſcipere: Sibilla pueri mr̄e Guidoneq;
Luſimiano prohibentibus. Et Balduinus ipe puer ſeptimus Balduinus. VII. puer
rex ad octauū poſtea mēſem defunctus eſt. Cuius mortem rex Hieroſolimitanuſ.
genitrix tamdiu occultauit: donec largitōibus ac blandiciis
patriarcha & proceribus in ſuā uoluntatem adductis: Gui
donem creari regem obtinuit. Tulit eam iniuriam grauiter Guido rex creatur.
Raymundus comes Tripolitanus: atq; in ultionem Regis
inducias cū Saladino cōſtituit. Per quos Tripolitanus co-
mitatus a fauore chriſtianoꝝ ſeparatus eſt: ſimulq; Tyberi
adis & Galileæ principatus: qui Raymundo per uxorē no Tyberiadiſ et Galilee
uiter acceptam parebat. Erant eo tempore induciæ cum Sa principatus.
ladino chriſtianis omībus: quos per hanc diſcordiā rumpe
re ſatagebat. occaſio data eſt. Princeps enim Mōtiſregalis Princeps mōtiſregalis
chriſtianus: ultra Iordanum dominiū tenens undiq; Sarace
nis circundatū: qui annonam perpetuo āni tempore Hiero
ſolimam importabāt: inſcio rege inducias temere uiolauit.
Ob quā rem Saladinus tempus eſſe ratus perficiēdi quod
optabat: quinquaginta milia equitū: peditum uero innume L. milia equitū & pedi
rabilem multitudinem cōgregauit: atq; ad Ptolomaidā ca- tum innumerabilia.
ſtra metatus eſt: quā templarii poſſidebant. Qui educentes Ptolomada tēplarioꝝ
pugnam cōmiſere: ac prælio ſuperiores cruentā obtinuere
uictoriā. Nam uir fortiſſimus magiſter hoſpitalis & melio Magr̄ hoſpita. cecidit

res quiq; de ſuis ceciderũt. Raymundus interim Tripolita
nus Tyberiadem cõmuniuerat: parũ Saladino fidens. atq;
uxore ibi relicta Tripolim reuerſus: ueritus ne xpiani dele
rentur: Guidoni regi recõciliatus: a Barbarorum receſſit in
duciis. Saladinus Ptolomaida obmiſſa: Tyberiadem obſe
dit. Magiſter templi Hieroſolimã confugerat. Quo cõpul
ſore Tripolitano comite inſtante Guido rex copias edux

XXX. milia equitum. XL. peditum.

it: equitum triginta miliũ peditum quadraginta miliũ. Qui
facto itinere cum loco aquarũ irriguo caſtra ponere ſtatuiſ
ſent: præuenti ſunt a Saladini copiis: & in loco arrido per
noctare coacti. Saladinus id intelligens: relicta obſidione
Tyberiadis: in caſtra uenit xpianis oppoſita. Et in aurora
cõmiſſo prælio: xpianos ſiti laborantes et prorſus deficien

Xpiani fugantur.

tes in fugam uertit: cedemq; magnã edidit: Tripolitanũ co
mitem ab amico ſeruatũ Barbaro Tyrum fuiſſe deductum
fama increbruit: Guidonẽ regem & templi magiſtrũ cum
notioribus xpianoꝝ militibus ſeruatis: Saladinus uinctos

Religioſi pcutiuntur. Pars ſalutiferæ crucis amittitur.

adduxit: Religioſos e prælio ſeruatos: ſecuri percuſſit. In
hoc prælio magna ps crucis ſalutiferæ ligni amiſſa eſt. Hac
uictoria potitus Saladinus Acconem duxit: quam xpiani
cum ſingulis ueſtimẽtis abire permiſſi eueſtigio dediderũt.

Beritum capitur.

Captum eſt deinde Beritũ & Biblium & omnis maritima
uſq; ad Aſcalonem. Aſcalonitæ uero munitionibus fiſi nõ
niſi poſt captam Hieroſolimã deditiõem facturos ſe reſpõ
derunt. Oberat multis chriſtianis Saladini humanitas: qui
nullum populũ urbe eiecit: tributa pẽdere uolentem: nec ul

Marchio Montiſferrati ad Tyrum.

li fidem fregit. Per hoc tempus Corradus marchio Montiſ
ferrati Tyrum applicuit nauigio uectus Imperatoris yſac:
cuius ſororem in matrimoniũ acceperat: propter opem illi
datã aduerſus græcũ nobilem ad Imperium aſpirantem. Et

Comes Tripolitanus

eodem die comes Tripolitanus de fuga ab infauſto prælio
eodem ſe cõtulit: qui uir perfidus Corradi ſuſpectã uirtutẽ

ducens: relicta Tyro Tripolim acceſſit: ubi morte ſubita-
nea defunctus eſt. & cadauer eius circūciſum repertū: Sara
cenus enim fuerat effectus. Tripoliſq; Antioceno principi
eſt cōmiſſa. Et per id tp̄s claſſis Guilelmi Siciliæ regis qua
draginta triremiū apud Tyrum apparuit: quā Margaritus
Siculus præſidio xp̄ianoꝝ ducebat. Saladinus Aſcalonā
reuerſus decem diebus oppugnata: urbē ea conditione rece
pit: ut Guidonem Luſignanū regem: & templi magiſtrū li-
beratos Tyrū deduceret. Interim Turcoꝝ alia manus Lau
diciam (dedentibus xp̄ianis) accepit. Quæ Arabum aucta
turmis dum in Antiocenis agris debaccatur: ab erumpente
xp̄iana militia tantā cedem perpeſſa eſt: quantā uix ſuperi-
oribus annis xp̄iani pertulerāt. Saladinus Aſcalonæ muni
ta auctus copiis quæ ab Antiochena populatōe diffugerāt
in Hieroſolimam duxit: fruſtraq; decē diebuſ ad occidenta
lem plagam urbē oppugnauit. Sed cōtinuatis rurſus uigin
ti diebus ꝑ uaria loca oppugnatiōibus obſeſſa: ingens mul
titudo deſperatiōe magis ſuppetiarū adducti: ꝙ̃ oppugna
tionum metu: ea conditione deditionem fecerunt: ut cū ſup
pellectili: quā ſinguli humeris ferre poſſent: abire permitte
rentur. Facta eſt deditio ſecunda Octobris die: anno nono
& octuageſimo poſtꝙ̃ chriſtianoꝝ fuerat. Migrantes xp̄i
ani Heracliū patriarcham & clerū facto agmine ſunt ſecuti
Et pars Antiochiā: pars Tyrum aut Alexandriam petiit.
Claſſis Margariti eos in Siciliā uexit. Saladinus Hieroſoli-
mam ingreſſus: campanas primū turribus eiecit. In ſanctis
baſilicis ſtabulatus eſt. Templum Salomonis cōſeruauit:
quod prius ꝙ̃ ingrederetur: aqua roſacea lotus eſt. Manſe-
runt Hieroſolimis xp̄iani Aſia oriundi non parua multitu
do: Syriani: Armenii: Iacobitæ: Georgiani: et Græci. Sala
dinus in Tyrum duxit: quā Guilelmus publico cōcilio de
fendendam & perpetua ditione tenendam acceperat. Qui

Subitanee moritur.

Claſſis. XL. triremiū.
Margaritus Siculus.

Turci ſuperantur a
chriſtianis.

Hieroſolima dedit' cō
ditione.

Saladi. cāpanas eiecit.
Templū Salomonis
conſeruatur.

Saladinus in Tyrum.

In Antiochiam.

Vrbanus. III. moritur

Gregori. viii. ſufficit.

Clemẽs. III. ſurrogat.

Saladinus XXV. ciuitates cepit.

Principes ꝑ religione arma ſumunt.

Friſones & Dani.

Saraceni affliguntur.

Siluina diripitur.

Veneti ſpem xp̄ianis dederunt.

Sicula claſſe adiutus: Saladinũ damno affectũ repulit. Ille in Antiochiã duxit. His cognitis Vrbanus tertius: qui pro ferenda chriſtianis ope generale promulgauerat edictum: Venetiaſq; petere ſtatuerat: in itinere apud Ferrariã obiit. Et Gregorius octauus origine Beneuentanus illi ſuffectus: pari ardore incenſus: Piſas ꝓfectus: Genuenſes ac Piſanos dum cõpoſuiſſet: lege adiecta: ut in Aſiam ꝓ tuenda religione ducerent: octauo & quinquageſimo die Piſis obiit. Et tertius Clemens Romanus pontificatũ accepit. Saladinus curſum uictoriæ ꝓſecutus: ciuitates qnq; & uiginti de principatu Antiocheno intra tres menſes cepit: Ipſamq; Antiochiam: corrupto multo auro patriarcha eius: obtinuit. Ad edictũ aũt Clementis multi principes excitati ſunt: ut arma pro religione ſumerent. Præcipui fuere Federicus Impator Philippus rex Franciæ. Riccardus rex Angliæ: & Oddo Burgundiæ dux: cũ multis archiep̄is & epiſcopis. Veneti quoq; & Piſani paratiſſimas eduxere claſſes. Venetæ præfuit archiepiſcopus Rauennas: & Piſanæ præſul Piſanus. Guilelmus rex Siciliæ pacato a pirratis mari: annonã om̄i fariam & ex Sicilia & Apulia ꝓfecturis miniſtrauit. Friſones quoq; & Dani triremes qnquaginta: & duodecim Frãdenſes armauere: Qui tranſeuntes in Mauritaniã & Aphricæ littora flectentes: Saracenos magnis incõmodis afflixerunt. Et Siluinã urbem quadraginta diebus obſeſſam: ui captam diripuere: mortalibus crudeliter occiſis. Propter quã rem tardius in Aſiã peruenere. Bela rex Hungarus ꝓ ſalute chriſtianoꝝ pacem dedit Venetis. Appulerũt Veneti ac Piſani Tyrum ſpemq; chriſtianis dederũt. Guido Luſignianeus: regio tumens nomine: per id tempus Tyrum ſe cõtulerat: ut eius urbis dominio potiretur. Sed ciues Corrado Mõteferratenſi fidem ſeruãtes: eum bonis uerbis eduxerũt Ipſe uero coacto exercitu: ex reliquiis chriſtianorum Tyri

congregatorū Anconam duxit. In cuius caſtra Veneti & Piſani copias expoſuere. Ganfredo Luſigniano frī ſuo rex montis dorſum quod urbi imminet: cōmuniendum attribuit. Ipſe cœtera belli munera obiuit. Et ſuperueniente Iacobo Aruennio Barbantini ducis præfecto cū Frandenſibus Friſonibus ac Daniis copiis auctus: bina foſſa comminuta. ſtadio inuicem diſtātia urbē cinxit. Saladinus uero multis undiq; cōtractis copiis: caſtra ſua xp̄ianorꝶ caſtris cōtulit: ita ut aſſidue & ab eo & ab oppidanis: xp̄iani ſagittarū iactibus uexarent̄. Pugnatū eſt una die totis uiribus: & cū xp̄iani propemodū uictores eſſent: caſu ob fugientem equū & ipſi fugere ceperūt: fuiſſentq; ad internitionē ceſi niſi Ganfredus ad cuſtodiam caſtrorꝶ relictus: eruptōe facta hoſtes repreſſiſſet. Duo milia ex xp̄ianis ceſi ſunt. Inter quoſ templariorū magiſter & Andreas Bremēſis comes uulnerati in caſtra delati perierūt. Anno ac dimidio durauerat tūc apud Ptolomaidam obſidio. et fames ac diſſinteria caſtra inuaſit xp̄ianorꝶ. In cuius remediū placuit ab hoſtiū caſtris annonā petere. Et triginta milia ex oī natōe ſublatis clamoribus ad hoſtium caſtra ꝓfecti ſunt. Saladinus fuga ſimulata caſtra ſine cuſtode dimiſit: annona et oīni ſuppellectili plena Ad quā rapiendam dum xp̄iani abſq; timore incumbunt: ipſe ad eam ptem ſua caſtra repetiit: unde erat ad ſuos chriſtianis reditus: oneratoſq; inuadēs ſtrauit & occidione maxima confecit. Interim Sibilla uxor Guidonis regis & filii quatuor quos ex ea ſuſceperat: ex diſſinteria in caſtris periere. Iſabellis Sibillæ ſoror & ipſa quarti Balduini Hieroſolimæ ſexti regis filia uirgo Herfrando Toronio nobili adoleſcenti deſpōſata erat: Cui Hieroſolimæ regnum ſublata Sibilla iure debebat̄: atq; in eam ſpem Herfrandus adoleſcens grōſus a xp̄ianis ꝓceribus attolli ceperat. Sed Corradus Ferratenſis Marchio Iſabellem Tyri agentem rapuit:

Barbantiñ dux.

Duo milia xp̄ianorū ceſi.

Saladiñ. fugā ſimulat.

Xp̄ianorum occidio.

Vxor Guidonis & filii perierunt.

Herfrandus.

Raptus Iſabellis.

Rex Sicilie obiit abſq; herede.

Adulterinus inſtituit'.

Federicus Imꝑator Cõſtantinopolim.

Vrbs Philomena.
Armenia minor.

Federicus ſubmergit'.

Ricardus rex ĩ Cyprũ

Clemens pont. obiit.
Celeſtinus ſurrogat'.

& cõſummato cum ea matrimonio Hieroſolimæ regni titulos uſurpauit. quod malo exemplo factũ principes ægre tulerunt. Sed neceſſitas annonæ quæ aliunde ꝙ ex Tyro hñi nõ poterat: adulandũ illi ſuaſit. Ipe uero largitõibus & munificentia potẽtiores quoſq; ſibi obligabat. Interim Guilelmus rex Siciliæ Pannornii obiit ſine legitimo ſucceſſore: ita ut regnum ad eccleſiã deuolueretur. Sed magnates adulterinũ ſibi regem inſtituerũt: Tancredũ Rogerio regi Normanno ex concubina genitũ uirum ſecordẽ: quẽ Guilelmus nec fratrẽ ſpuriũ appellare uoluit. Miſit Clemens. III. in Calabriam & Apuliã copias ad regni recupationem. q̄bus dũ Tãcredus reſiſtit: oĩa citra Farũ rapinis & cedibus uexata ſunt. Durãte obſidione Acconis: Federicus Imꝑator ex Almania cũ ampliſſimo exercitu ꝓfectus: ꝑ Hungariã Tratiamq; Cõſtantinopolim petiit. Quẽ yſac Imꝑator ꝙprimũ potuit: Boſſorũ tranſire hortatus eſt: eiuſ potentiã reformidans. Federicus Philomenã urbem cepit de Turcis. & Iconium delatus: adiacentẽ regionẽ populatus ẽ. Armeniã minorem ingreſſus: oĩa in ꝑtãtem ſuam redegit. Sed dũ lauandi cauſa rapidũ amnem inexplorato ingreditur: ſubmerſus eſt. Eius copiæ in agrum Antiochenũ delatæ: ꝑtim morbo partim fuga diſſipatæ ſunt. Dum aũt Federicus Boſſorum traiicit: Philippus ac Riccardus reges Gallico Tyrrenoq; mari Meſſinã delati ſunt. Vbi uentis oblatis Philippus foelici nauigatõe Ptolomaide portã attigit: et caſtra xpianoꝝ auxit. Ricardus tempeſtate in Cyprũ delatus: cũ a Græcis portu ꝓhiberet': excãdens: inſulã ui expugnatã ſpoliatãq; firmo ſuoꝝ pſidio communitã reliquit: atq; i caſtra ad Ptolomaidam ſe recepit. Oppugnabat' urbs acriter: ſed inerat ualidũ præſidiũ Saladini: a quo ſæpe eruptõe facta: chriſtiani incõmoda recipiebãt. Interim mortuo Romæ Clemẽti: Celeſtinus. III. & ipe Romanus ſurrogatus eſt: q̄ ægreferẽs

Tancredū regno Sicilie potiri: Conſtanciā Rogerio Nortmanno rege natā uirginem in monaſterio Panormi agentē occulte educi curauit: eamq̧ natu grandiorem: cumq̧ filios ꝓcreatura uideretur: Henrico ſexto Federici Barbaruſſi filio diſpenſatiōe apoſtolica in matrimoniū copulauit: Eūq̧ in regem a Germanis electum: Imperatorem cōſtituit: regnumq̧ Siciliæ citra & ultra Farū ſibi conceſſit: reſeruato cēſu cum terris eccleſiaſtici iuris. Henricus mox Tuſculū Celeſtino reddidit: Ipſe uero Romanis incōſulte illud tradidit. Qui oppido mox diruto: ſaxa ad memoriā cōſernandam deſtructæ urbis in cliuo capitolino poſuerūt. Henricus & Conſtancia Neapolim obſederunt: ſed peſte exercitū inuadente: re infecta ad Almaniam abierūt. Cōtinuata eſt oppugnatio Ptolomaidæ annis duobus: & deniq̧ ea conditione deditio facta ē: ut pars crucis dominicæ: quā ſupra per ditam diximus: reſtitueretur: & Barbari cū ueſtimentis in tuta perducerent̄. Pars Philippo: pars Ricardo deducēda commiſſa eſt. Sed cū dominica crux minime reperiret̄: Ricardus commiſſos ſibi crudeliter trucidauit. Philippus cū chriſtianis captiuis cōmutauit. Saladinus his damnis affectus: multas ciuitates aperuit: quas diffiſus eſt tueri poſſe. Inter quas Porphiriā Ceſariā Aſcalonem Gazam & Dan Et Ricardus Ioppem inſtaurauit: chriſtianiſq̧ repleuit. Cogitaueratq̧ Balduinus Hieroſolimam reddere chriſtianis: quod cōſilium diſcordia inter Philippum & Ricardū orta cōmutauit: cum alter alterū in agēdis ꝑturbaret. Philippus ſimulato morbo ut creditū ē ex Aſia receſſit: Oddoni Burgundo relicto exercitu. Ricarduſ maiori aīo ad res agēdas incubuit. ꝑ quod tp̄s Corradū Monteferratēſem Tyri i foro agentē ſiccarii duo: arſacidas ſaraceni uocāt: gladiis cōfoderūt. q̄ ſe morti deuouēt: ut hoſtes ſuæ ſupſtitōis occidāt: æternā iñ ſalutē ſperātes. Hi de fuga retracti: exq̄ſitiſſimis

Cōſtancia ex monaſterio Henrico copulat̄.

Henricus Tuſculū reddidit pontifici.

Henricus Neapolim obſedit.

Ioppes inſtauratur.

Oddo Burgundus.

Arſacidæ Saraceni.

Hen. Cãpaniæ comes.

cruciatibus perierũt. Henricus autẽ Campaniæ comes Iſa
bela regina in uxorẽ traducta: Tyri dominiũ accepit: Sed
regni titulos recuſauit: quia regem Franciæ ſubſequi feſtina
bat. Ricardus Guidonem Luſinianũ Blaude appellatum in
eam ſentenciam duxit: ut pecunia nõ grandi: rebus chriſtia
nis auxilio ſibi diſſoluta relicto regno Hieroſolimitano ac
Tyri & Ptolomaidæ dominio ad quæ aſpirabat: regnum

Regnum Cypri.

Cypri perpetuo poſſidendũ acciperet: quod ille ab Angli-
cis traditũ ſibi et poſteris ſuiſ in hæc uſq; tpa cõtinuauit. Ri
cardus & Oddo Burgundus Hieroſolimã obſidendã pe-
tere ſtatuerunt. Sed in itinere a Saladino uexati confligere
coacti: in quo prælio q̃uis ſupiores eſſent: Iacobus tamen

Bletemilis.

Auennius interfectus eſt: & ipi apud Bletemilem caſtra fe
cerunt: cõmeatumq; interceperũt qui ab Egypto Hieroſoli
mã portabat̃. Quod ſi tunc Hieroſolimã obſediſſent: erat
opinio Saladinũ minime in ea urbe manſurũ: neq; inuentu-
rum q remanere uellent. Sed Ricardus hiemẽ ueritus Aſca

Aſcalona & Gaza re
ſtaurantur.

lonam cõceſſit: quam pariter & Gazam inſtaurauit. Tem
plarii tñ Gazam muniuerũt. Oddo apud Tyrum hiberna

Veneta & Piſa. claſſis

egit. Veneta & Piſana claſſis tertio iã anno defeſſæ: domũ
repetere ſtatuerũt. Sed odiis inter ſe cõcertantes: magni ma

Pola Hyſtriæ urbs.

li cauſa fuere. Piſanæ claſſis pars Polã petiit Hyſtriæ urbẽ:
Venetis tributa pendentẽ: & apud eam captã hibernauit.
Veneti exarmata priori: nouã non magnã armauerũt: q Po

Claſſis Piſañ. incẽdit
Tanay.

la ui capta: claſſem Piſanoꝝ incẽdit. et Motonũ ꝓfecta one
rarias Piſanoꝝ naues a Tanay redeũtes intercepit: muros
Polæ ſubuertit. Deiñ pax inter utrãq; ciuitatẽ magno Piſa

Ricardus Angliæ rex

noꝝ damno facta ẽ. Ricardus Angliæ rex cũ parata eſſent
oĩa ad obſidendã Hieroſolimã: accepto nũcio q rex Frã
ciæ Normandiã uexaret: domũ reuerti ſtatuit. & maxime
cũ frater ſuus Iohãnes: ad regnũ Angliæ aſpiraret. Quod

Pax turpi cõditione.

cum reſcitũ eſſet: turpi conditiõe cum Saladino pacẽ fecit.

Nam ciuitates om̃es reſtituit præter Tyrũ et Ptolomaidã
cũ caſtellis aliquibus & agro uſqꝫ ad Ioppem. Rediens aũt
in Auſtrinis captus eſt & magno auro redemptus: de quo
Nouaciuitas murata eſt. Liberatus multa cum Franco rege
cõtentione certauit. Oddo Burgũdiæ dux cum copiis ſuis
apud Ptolomaidã Tyrumqꝫ ſe recepit: ſæpe rogatus Hen
ricum Campanum: ut Hieroſolimæ regni titulos acciperet:
quod ille ꝓrſus renuit: deliciis potius ꝙ bello natus. Cupi
ens domũ reuerti: ſed dum aulam ſuã apud Ptolomaidam
incaute circuit delapſus fracta ceruice interiit. Eiſdem ferme
diebus Guidone Luſignanio Cypri defuncto: Reginã Ay-
mericus frater accepit: qui Iſabelle Henrici relicta in uxore
ſibi copulata: regni Hieroſolimæ titulos ad illã ſpectantes
ſimul & Tyri Ptolomaidæqꝫ principatum accepit. Saladi
nus quoqꝫ eodem tempore mortuus eſt: qui ultimo elogio
interulam qua ſolo cadauer ſuum cõdiendum ſtatuerat: lan
ceam ſublimem per cõpita uicoſqꝫ ferri iuſſit: clamariqꝫ Sa
ladinum Aſiæ dominatorẽ. Nihil aliud ex tanta opum af-
fluentia ſecũ ferre. Huius obitus ſpem nõ paruam xpianis
dedit. Saladini enim frater filiiqꝫ grauiſſimis īter ſe odiis de
certarunt. Et chriſtiani Biblium pecunia redemptum cõtra
fœdera receperunt. Apud Siciliã uero Tancredus & filius
infans Rogerius mortui ſunt. Et Hẽricus Romanorum Im-
perator a Celeſtino uocatus: in Italiam uenit: & Cõſtancia
uxor eum ſecuta eſt: filium afferens quadrimum: quem præ
ter opinionem nimis annoſa peperat. Is ſecũdus Federicus
perſecutor eccleſiæ poſtea fuit. Hẽricus paruo negocio ca
pta Neapoli citra & ultra Farum regnum accepit. Et a pon
tifice uocatus: cum per ſe Hieroſolimam petere nõ poſſet:
ad quod erat requiſitus: archiepiſcopũ Magũtinum & Sa
xoniæ ducem: cum magnis copiis deſtinauit. Saraceni ue
ro maritimam incolentes: ulteriorem Hyſpaniam ingreſſi:

Nouaciuitas muratꝰ.
Oddo Burgũdie dux

Deliciis potius ꝙ bel
lo natus.
Fracta ceruice interiit.

Saladinus obiit.

Saladini proclamatio
ante obitum.

Diſſenſio infideliũ.

Henricus Romanorũ
Impator in Italiam.

Cõſtancia ꝑter opinio
nem peperit.

Saraceni in Hyſpaniã

Henricus Belæ filius: rex Hungariæ.

regem Caſtellæ ꝑlio ſuperatum ceperunt: qui uſq; hodie in Granata manent. In Hũgaria Bela mortuo: Henricus filius eius natu maior regnũ accepit: Andreaſq; minor cõſpirati one magnatũ fratrem eiicere conabat᷑. Ventũ erat ad arma & acies utrinq; ꝓdierant. Cum Henricus armis depoſitis: omni deſtitutus comitatu: regale ſceptrũ manu geſtans: per fraternas acies eſt delatus. quærens quis tandẽ ille foret: qui regio ſanguini manũ iniicere auderet: frater deniq; inuẽtus: a uiro forti imbecillior obtruncatus eſt. Germanoꝝ copiæ per Hungariã Tratiamq; in Aſiam tranſiere: & Ptolomai dam peruenere: iuſſeruntq; inducias rumpi cũ Saracenis ad eã diem ſeruatas. Beritũ a Turcis derelictum xp̃iani imple uerunt: munierũtq;. Petierunt Germani Turoniũ Tyrenſis agri: illudq; obſederũt: ſed ab hoſtibus repulſi ſunt. et tunc Beritum a xp̃ianis deſertũ Turci recuperarũt: ſolamq; Iop pem Germani ab impetu Turcorũ conſeruauerũt. Romæ mortuo Celeſtino: Innocẽcius tertius Ananinus: papatum accepit. Quo impellente: Symon de Monteforti Gallicus: fama clarus: cum aliquot Francorũ cohortibus Tyrũ claſſe delatus eſt. Interim Henricus Imperator Meſſanæ ægrotãs uxorem & filiũ ad Innocenciũ pontificem Romã mittens: eos ſibi commendauit. Philippum uero Germanũ Etruriæ ducem: quantũ in ſe fuit Romani Imperii & gubernationis regni Siciliæ quouſq; filius adoleuiſſet: adminiſtratiõem re tinere q̃ſiuit: et deinde obiit. Quibus rebus in Aſia auditis exercitus Germanoꝝ ĩde receſſit cũ magno xp̃ianoꝝ dam no: maxime Ioppienſiũ. In quos delati Turci ſaraceniq; fu rentes: nec deditiõem eorum accipere uoluerunt: ſed ui cap tos: ad unũ omnes interfecere: & urbẽ a fundamentis euerte runt. In Germania pars Electorum: Ottonem ducis Saxo niæ (qui fuerat in Aſia) germanum elegit. pars Philippum ab Henrico inſtitutum cenſuit cõſeruandum. Rex Franciæ

Hẽricus a frẽ occidit᷑.

Germani in Aſiam.

Xp̃iani Beritũ muniũt

Turci Beritũ recupant

Celeſtinus põt. morit᷑

Innoceñ. III. ſurrogat᷑

Impator uxorem & filiũ Innoc. cõmendauit

Henricus Impr obiit.

Xp̃iani i Ioppone oẽs a Turcis interficiunt᷑:

Diſſenſio in eligendo Imperatorem.

N8

Philippo: Rex Angliæ Ottoni fauebat. Innocencius autē Ottonem confirmauit: nec tamen deſtitit Philippus: Sed Etruriam in Italia: Sueuiā in Germania præſidio muniuit. Conſtantia uero Federici ſecundi filii ſui adhuc pueri Siciliæ regnum utrobiq; adminiſtrauit. In Aſia Barbari inter ſe diuiſi: chriſtianis apud Tyrum Ptolomaidāq; manentibus: inducias conceſſere. Et Symon de Monteforti cū copiis in Europam ſe recepit. Apud Cōſtantinopolim Imperatori Iſaac quo latini amiciſſimo uſi ſunt: frater erat Alexiuſ ætate minor cum quo indulgentiſſime agebat: ut præter nomen Imperii nihil ei deeſſet. Quem a Turcis ſua temeritate captum: Imperator magna ui pecuniæ redemit. Sed is peſſimo uir ingenio fratrem dolo captū excœcatumq; miſit in carcerem. Idemq; in Alexiū nepotem Iſaac genitum annos duodecim agentem feciſſet: niſi fuga elapſus fuiſſet. Hoc anno Bonifacius Montiſferrati marchio: Balduinus Frandiæ Henricus Sancti Pauli: & Ludouicus Subaudiæ comites: Venetias acceſſerunt cum quatuor milibus & quingentis equitibus: peditibus octo milibus: nauigiū in Aſiam petentes. Rebellauerat per hoc tempus Quintū a Venetis Iadera Hungariſq; parebat. Cuius recuperandæ auidi Veneti: ea lege cum proceribus cōuenere: ut præter Dalmatiā quicquid caperetur: equis portionibus diuideretur. Dato nauigio: armata eſt claſſis ſexaginta triremium Viſeriorum centum & uiginti: quibus equi portarentur: & ſeptuaginta nauium onerariarum duce Dādalo. primi Tergeſtini: & Muglenſes mare latrociniis infeſtantes domiti ſunt: & Venetis tributarii facti. Ad Iaderā diutius opinione ſeſſum eſt: quā multo effuſo ſanguine receperūt: et muros in mare uerſos aperuerūt. Ibiq; p hyemē iam ſeuientē manere placuit. primores eius urbiſ exiliū elegeſt. Interim Alexius puer Iſaac filius: fuga i caſtra uenit: opēq; ad liberandū pr̄em petiit

Pōt. Ottonē cōfirmat

Barbari inter ſe diuiſi

Iſaac Impr. Cōſtantiñ.

Alexiū fratrem a Turcis redemit.

Alexius Imperatorē excœcauit.

Quatuor mille equiteſ octo mille pedites.

Cōuentio Venetorum cum proceribus.

Claſſis. LX. triremium Viſeriorum. CXX. et lxx. nauiū onerariaꝝ.

Alexius puer ꝓ liberatione pr̄is opem petiit

100

Quam ꝓceres ea lege promiſerũt: ut eccleſiam Grecanicã Romanæ ſubiiceret ꝓ damnis quæ Hemanuel olim Imperator Venetis ac Francis intulerat: triginta milia marcas auri diſſolueret: pro naulo Venetis ſatiſfaceret: atq; ita proceres profecti ſunt. Interim alia claſſis Venetoꝝ Iadrenſes exules qui mare infeſtabant ꝑdomuit: & acceptis obſidibus in patriam reduxit: ea lege: ut comitẽ qui urbi preeſſet & archiepiſcopum qui Gradenſi patriarchæ deferret: a Venetis acciperent: et tres mille cuniculoꝝ pelliculas tributũ penderent Claſſis procerũ Conſtantinopolim petens: ad Magana e regione Galatarũ conſtitit: cathena impediente ne ultra ꝑgerent: quã fratricida pauerat. Interim Cretenſes publico conſilio Cretã Alexio puero dediderũt. Quam ille Bonifacio Montiſferrati paterna affinitate cõiuncto: donauit. Medio tp̃e cathena perrupta eſt: et ciuitas mari terraq; oppugnata Theodorus Laſtara Adulterini Imperatoris gener: eruptione facta impetũ fecit: cruentoq; prælio ſupatus: intra mœnia repulſus eſt. Biduo ſine intermiſſione oppugnata eſt ciuitas: & poſtremo ui capta. Alexius fratricida nocte cõcubia fugiens: ingentem theſaurũ (quod poſtea reſcitum eſt) apud Hirenem filiã uirginem: in monaſterio defoſſum reliquit. Iſaac cœcus e carcere eductus eſt: et cũ filio Imperator acclamatus. qui cũ ſatiſfacere uellet proceribus: morbo obiit. Volebat et filius uti gratitudine: ſed populus tumultuãs magnis eum cõuiciis affecit: qui latinis græcum aurum dare uellet. Puer ꝓ tp̃e cauto uſus cõſilio: ait ſe de cœtero facturum: quæ ciues ſuaderent: clamq; miſit ad Bonifaciũ ut noctu cũ parte exercitus ad ſe ueniret: cuius cõſilio cũcta eſſet peracturus. Fuit huius conſilii cõſcius Alexius quidã Murtilus ſeu Murtulphus: quẽ Iſaac Imperator ex infima plebe patriciũ fecerat: qui ad tyrannidem aſpirans: de prima uigilia tumultũ priori ſimilem excitari curauit: Alexiũq; puerũ

Alia claſſis Venetorũ Iadrenſes perdomuit.

Tributum.

Creta Alexio puero deditur.

Cõſtantinopo. capit̃.

Fratricida fugit cũ theſauro.

Iſaac cœcus liberatur.

Murtulphus tyrannus traditor.

titubantem deliteſcere admonuit a ſuis ſatellitibus custodi tum. Ipe uero populum allocutus: pericula magna oſtendit Rem publicã uiro nõ puero indigere. Populus pars gubernatorem: pars ducẽ: pars Impatorem eum acclamauit. Qui magna ſtipatus caterua: in palaciũ ſe proripuit: puerumq́ bis ueneno tentatum: cum non periiſſet: eliſo gutture manu propria necauit: et ſedato tumultu: copias quas ex urbe cõtrahere potuit: in Francos eduxit: qui prope caſtra hẽbant Sed repulſus eſt magna ui: ita ut Iconer caperetur: quam ſacerdotes in pompa detulerãt. Oppugnata eſt urbs ſumma ui ſexagintaocto diebus: & tandẽ capta eſt: cum nauiũ caueæ altiores muris e propugnaculis ciues deturbarent. Tyrannus cũ uxore & liberis aufugit. Proceres quindecim uiros ex omni exercitu delegerũt: qui urbis Imperatorem & patriarchã aſſumerent: Eo pacto: ut ſi Imperator Venetus nõ eſſet: ipſi Veneti patriarchã eligerent: a Romano pontifice confirmandũ. Balduinus Frãdenſis ſumma cõcordia Imperator declaratus eſt: & Thomas Maurecenus: in ſacris agens in patriarchã aſſumptus. Qui nouũ Imperatorem inunctum coronauit. Proceres ad occupãda dominia egreſſi intra annũ omnia recepere quæ fuerant Imperatoris yſaac: Andrianopoli excepta: in qua plures græci odio Latini nominis ſe receperant. Quarta pars captoꝝ oppidorũ Venetis aſſignata eſt: quæ inſulas continuit Egei maris: Cretã: Euboyam & alias minores. Sed quia Creta nomine Bonifacii tenebatur: Balduinus Impr Bonifaciũ regem Theſſaliæ declaratũ hortatus eſt: ut accepta pecunia quã Veneti darent Cretã eis dimitteret: q tũc caſtra aduerſus Andrianopolim tenebat: una cũ Imperatoris germano Hẽrico. Annuit Bonifacius & Veneti Cretã obtinuere. Thomas Maurecenuſ Romæ ab Innocentio tertio cõfirmatus: dum ad eccleſiã ſuam rediit: cũ quatuor triremibus Venetoꝝ Raguſium urbẽ

Imperiũ occupat necato puero.

Balduinus Imperator Cõſtantinopolitanus.

Patriarcha Impatorẽ coronat.

Mare Egeũ: Creta: Euboya Venetis dedit.

Raguſium capit.

Dyrachiũ inſtauratur

quæ a Venetis deſciuerat:recepit.et Dyrachiũ a græcis Im
peratoribus deſertũ inſtaurauit:muniuitq;. denuoq; Baldu
inum(ut Innocẽcius iuſſerat)auctoritate apoſtolica corona

Balduinus obiit.

uit.Sed Balduinus ipſe breui mortuus eſt. Et Henricus fra
ter eius loco ſuffectus.Obiit etiã Henricus Dandalus dux
Venetus apud Cõſtantinopolim.et Valachi gens olim Ro
mana ultra Danubii ripã ſita Bulgariſq; uicina: cũ magnis
copiis a Grecis accerſiti:Andrianopolim duxere:ſimul cũ
Bulgaris. Ob quã rem Henricus & Bonifacius:obſidione
ſoluta Cõſtantinopolim petiere.Per quod tempus Soladi
nus Iconii Saracenus:ad Sateliã delatus:Græcam Europæ
urbem:ex qua chriſtiani ſæpe in Aſiã traiecerant:eã ui ca-
ptam diripuit:interfectis om̃ibus qui reperti ſunt. In Hy

Rex Tuniſii in hyſpa
niam.

ſpaniam uero ad annũ Innocencii tertiũ Hilmimolinus Tu
niſii rex maxima claſſe traiecit primaq; ad Toletũ caſtra fi
xit.Innocencius publico edicto xp̃ianos ad Hyſpanoꝝ tu
telam inuitauit:multiq; Gallici eo cõuenere cum Saracenis
pugnaturi:ſed ab Hyſpanis minime recepti ſunt. Ob quã

Hilmimolinus utrãq;
Hyſpaniam fedauit.

rem Hilmimolinus inaudito uſus eſt uictoriæ curſu: utrãq;
Hyſpaniã peruagatus:uſq; ad Arelatũ et Auinionem:om
nia populationibuſ incendiiſq; fedauit.Poſtremo quatuor

Quatuor Hyſpani re-
ges Saracenos uincũt.

Hiſpani reges Caſtellæ Aragoniæ Portugaliæ atq; Nauar
ræ:copiis ſimul iunctis cũ Saraceno congreſſi:maxima ui-
ctoria potiti ſunt: nihilq; præter Granatã Hilmimolino re

Liuonia cõuertitur.
Beatus Dominicus.

manſit. Per hoc tempus Liuonia ampliſſima prouincia ad
fidem xp̃i conuerſa eſt:Innocencio curãte.Et beatus Domi
nicus hereſim apud Toloſam populantẽ:extirpauit:adiu-
uante Symone de monteforti:cum armis opus eſſet. Otto

Romanoꝝ Imp̃ator a
Philippo ſuperat᷑.

Romanoꝝ Imp̃ator ubiq; a Philippo ſuperatus:in Agrip
pina Colonia ſeſe clauſerat:Ibiq; obſeſſus:cũ ad cõgreſſum
erũpiſſet:ſuperatuſq; eſſet: a Colonienſibus expulſus eſt:q
Philippo ſe dediderũt. Sed comes Palatinus appetitũ inſi

diis Philippum interfecit. Electuſq́ a Germanis Otto eius nominis quintus: Saxonū dux: ſequenti anno ab Innocencio Romæ coronatus eſt. Vattaricomino Græcus quidam apud Andrianopolim Græcoꝝ Imperiū uſurpauit. Veneti liberum fecerunt: ut in Græcia priuati ciues quæ caperēt: retinerent: reſeruatis maioribus rei publicæ. Marcus Dādalus et Iacobus Viadrus Gallipolim occupauit. Marcus Sānutus cum cō fœderatis Naxum: Parū: Melum: Erinam obtinuit: Andrum & ciclades plurimas: idem Dādalus inuaſit. Rabanus Veronenſis Euripū. Andreas et Henricus Giſii Tynas Micolas Schiron Scopolū Sciatan. Philocolus Namgioſus Scaligmenū. & claſſis Veneta nouiter armata Corciram cepit: Mothonum Coronumq́ rebelles ſubegit. Dn̄s della roza Campanus ex Gallia reliquiis Athenarum & Achaia potitus eſt. Henricus cognomēto piſcator: Malleæ comes Græcus Genuenſiū auxilio fretus: cum Cretā uexaret: a Venetis cū magno damno repulſus eſt. Per hoc tēpus cū Aymericus rex Cypri & Hieruſalem: frigide rē adminiſtraret: proceres in Aſia agentes: eo depoſito a regno Hieroſolimitano: Iohannē de Bregna celebris famæ militē ex Galliis uocauere. Qui cum multis copiis Cōſtantinopolim delatus: & Impatoris Henrici nauigio fretus: nonis Septembris anno Milleſimoducēteſimonono Ptolomaidam peruenit: filiāq́ Corradi olim Montiſſerrati Marchionis et Hieroſolimæ regis: in id reſeruatā uxorem duxit: cum qua Tyri de regno Hieroſolimitano coronatus eſt: & nuptiæ pompa regia celebratæ. Interea Otto Impator iuramenti ſui deſertor Montemflaſconis Radicofanū: & in Romandiola multas de eccleſia terras occupat. Conuerſuſq́ ad regni Neapolitani regiones: eas capere annixus eſt. Federico ſecundo cuius curā pontifex gereret: nihil tale ſuſpicante: Innocencius monitum Imperatorem ut deſiſteret: excōicauit

Otto. V. coronatur.

Naxū Parū Melum.

Giſii Tynas Micolas

Veneti Corcirā capiūt

Aymericuſ rex Cypri & Hieruſalem.

Io. celebris famæ mileſ

Anno. MCCIX.

Rex Hiero. coronat̃.

Otto Impr terras eccleſiæ occupat.

Impr excōicatur.

perſeuerãtemq̃ Imperio & Almaniæ regno priuauit. Ob quam rem Bohemiæ rex cum Maguntino et Treuerenſi archiepiſcopis Lantgrauio Turingiæ atq̃ Auſtriæ duce: ſuadente Philippo Franciæ rege: Federicum ſecundũ Sicilie regem: uigeſimũ agentem annum in Romanoꝝ regem elegerunt. Otto in Almaniam rediit: & papa oĩa recuperauit quæ amiſerat. Rabanus Veronẽſis: qui Nigropontis inſulam tenebat feudatariũ Venetis ſe ſubegit. Idem fecit Gotfredus Gallicus qui in Achaiæ principatu dño della roza ſucceſſerat. Et Michael Cominos græcus nobilis cum parte Peloponneſi. Sed cũ Creta rebelli animo eſſet in Venetoſ: Ipſi ad annũ Milleſimũducenteſimũdecimumquartũ: miſſis ex urbe ciuibus: eam in Coloniæ formã redigerunt: Iacobo Teupulo primo ibi duce cõſtituto. Per quod tp̃s Impator Cõſtantinopolitanus & Veneti cum Vattari Comino Andrianopolim obtinente: in quinq̃: & cum Soldano Turcorum in duos annos inducias fecere. Interim Federicus ſecundus Romam uenit. & cum petitã a pontifice coronam non obtinuiſſet: in Almaniã reuerſus: a Maguntino archiepõ regni Almaniæ dyadema ſuſcepit. Et in Lothoringiã ꝓfectus cum Ludouico regis Franciæ primogenito ſocietatem belli paciſq̃ pepigit. Otto Imperio priuatus: Iohãnis regis Angliæ auũculi ſui: & Reginaldi Bononiæ urbis maritimæ comitis ſocietatẽ quæſiuit. Reginaldus a rege Franciæ ſuo comitatu deturbatus eſt. Ad quem recuperandũ: rex Angliæ cum Ferrando comite Frandiæ fœdus iniit. Sed Philippus Franciæ rex Frandiã ingreſſus: Bruggin & Gandauũ inuaſit. Cuius claſſem apud Dan oppidũ relictam comes Bononiæ incendit: & rex Frãciæ in Pariſios rediit: maiores copias terra mariq̃ paraturus. Quarũ metu inductus Iohannes rex Angliæ: ad Innocencii tertii pontificis Romani ꝓtectionem confugit: Angliam Hiberniamq̃ Romanæ eccleſiæ

Eligitur Federicus Siciliæ rex in Ro. regem.

Nigropont Venetis ſubigitur.

Anno. MCCXIIII.

Federicus. II. Romã.

A Magũtino regni diadema ſuſcepit.

Bononia maritima.

Frãciæ rex in Frandiã.

Rex Angliæ ad pontificem cõfugit.

feudatarias cōſtituens: centum auri marchas quotannis ſol
uere pollicitus: quod poſtea aliq̄diu ſeruatū eſt. Poſt hæc
Otto cum magnis copiis in Frandiā deſcendit: & rex An
gliæ Andegauos in ſuas partes traduxit: oppidūq; mona
chi trans Ligerim obſedit. Ex quo loco a Ludouico: Regis
Frāciæ filio reiectus eſt. Otto uero & Philippus ad pontē
Bouinarum in agro Tornacenſi cōgreſſi: non paruū præli
um iniere. In quo Philippus equo deiectus: ſuorꝝ hoſtiūq;
cōcurſu oppreſſus pene interiit. Sed ſubleuatus uictor eua
ſit. Otto duo milia de ſuis: Philippus uix trecentos deſide
rauit. Otto perditis Aquilis in Saxoniā reuerſus breui ob
iit. Et apud Cōſtantinopolim Hērico Imperatori defuncto
Petrus comes Antiſiodorenſis Gallicus ſuffectus eſt. Fede
ricus uero ſecūdus Aquiſgraniū obſidione preſſam recepit
Ibiq; auctoritate Innocencii papæ regiam iterū de more co
ronam accepit. Et ut gratū ſe oſtenderet ſignum crucis acce
pit: tanq̄ chriſtianis in Aſia opem daturus: Fundanūq; co
mitatum Romanæ eccleſiæ perpetuo poſſidendū tradidit.
Pontifex conciliū apud Lateranum maximū celebrauit: cui
Hieroſolimitanus & Conſtantinopolitanus patriarchæ in
terfuerunt. Metropolitani ſeptuaginta. epiſcopi quadringē
ti: & duodecim abbates: & priores cōuentuales octingēti.
Græcorum et Germanorū Imperatorum legati: Regū Hie
ruſalem: Frāciæ: Hyſpaniæ: Angliæ: & Cypri oratores. In
quo de ſubueniendo terræ ſanctæ actū eſt. Sed cum Piſani
Genuenſeſq; mari cō tenderent: & Longobardi terra ſe af
flictarent: pōtifex ad eos pacandos iter faciēs: Peruſii mor
tuus eſt. Is hoſpitale ſancti ſpiritus in Saxia et turrim quæ
de comite appellatur: ad principiū ueteris ſuburræ ædifica
uit: quod turris opus uelut inſanū reprehenſum eſt.

Ex libro decimoſeptimo.

Monachi oppidum.

Rex Frāciæ Ottonem ſuperat.

Henricus Impr obiit.

Fe. II. Aquiſgraniū recepit: ibiq; coronat̄.

Fundanū comitatū.

Cōc. Laterani maximū

De ſubueniendo terræ ſanctæ.

Inno. pont. morit̄ qui inſtituit hoſpitale ſancti ſpūs in Saxia.

perſeuerātem〈q〉 Imperio & Almaniæ regno priuauit. Ob quam rem Bohemiæ rex cum Maguntino et Treuerenſi archiepiſcopis Lantgrauio Turingiæ atq Auſtriæ duce: ſuadente Philippo Franciæ rege: Federicum ſecundū Sicilie regem: uigeſimū agentem annum in Romanoꝝ regem elegerunt. Otto in Almaniam rediit: & papa oīa recuperauit quæ amiſerat. Rabanus Veronēſis: qui Nigropontis inſulam tenebat feudatariū Venetis ſe ſubegit. Idem fecit Gotfredus Gallicus qui in Achaiæ principatu dño della roza ſucceſſerat. Et Michael Cominos græcus nobilis cum parte Peloponneſi. Sed cū Creta rebelli animo eſſet in Venetoſ: Ipſi ad annū Milleſimūducenteſimūdecimumquartū: miſſis ex urbe ciuibus: eam in Coloniæ formā redigerunt: Iacobo Teupulo primo ibi duce cōſtituto. Per quod tp̄s Impator Cōſtantinopolitanus & Veneti cum Vattari Comino Andrianopolim obtinente: in quinq: & cum Soldano Turcorum in duos annos inducias fecere. Interim Federicus ſecundus Romam uenit. & cum petitā a pontifice coronam non obtinuiſſet: in Almaniā reuerſus: a Maguntino archiep̄o regni Almaniæ dyadema ſuſcepit. Et in Lothoringiā ꝓfectus cum Ludouico regis Franciæ primogenito ſocietatem belli paciſq pepigit. Otto Imperio priuatus: Iohānis regis Angliæ auūculi ſui: & Reginaldi Bononiæ urbis maritimæ comitis ſocietatē quæſiuit. Reginaldus a rege Franciæ ſuo comitatu deturbatus eſt. Ad quem recuperandū: rex Angliæ cum Ferrando comite Frandiæ fœdus iniit. Sed Philippus Franciæ rex Frandiā ingreſſus: Bruggin & Gandauū inuaſit. Cuius claſſem apud Dan oppidū relictam comes Bononiæ incendit: & rex Frāciæ in Pariſios rediit: maiores copias terra mariq paraturus. Quarū metu inductus Iohannes rex Angliæ: ad Innocencii tertii pontificis Romani ꝓtectionem confugit: Angliam Hiberniam〈q〉 Romanæ eccleſiæ

Eligitur Federicus Siciliæ rex in Ro. regem.

Nigropont Venetis ſubigitur.

Anno. MCCXIIII.

Federicus. II. Romā.

A Magūtino regni diadema ſuſcepit.

Bononia maritima.

Frāciæ rex in Frandiā.

Rex Angliæ ad pontificem cōfugit.

D3

feudatarias cõſtituens: centum auri marchas quotannis ſol
uere pollicitus: quod poſtea aliq̃diu ſeruatũ eſt. Poſt hæc
Otto cum magnis copiis in Frandiã deſcendit: & rex An
gliæ Andegauos in ſuas partes traduxit: oppidũq; mona-
chi trans Ligerim obſedit. Ex quo loco a Ludouico: Regis
Frãciæ filio reiectus eſt. Otto uero & Philippus ad põtẽ
Bouinarum in agro Tornacenſi cõgreſſi: non paruũ præli
um iniere. In quo Philippus equo deiectus: ſuorũ hoſtiũq;
cõcurſu oppreſſus pene interiit. Sed ſubleuatus uictor eua-
ſit. Otto duo milia de ſuis: Philippus uix trecentos deſide
rauit. Otto perditis Aquilis in Saxoniã reuerſus breui ob
iit. Et apud Cõſtantinopolim Hẽrico Imperatori defuncto
Petrus comes Antiſiodorenſis Gallicus ſuffectus eſt. Fede
ricus uero ſecũdus Aquiſgraniũ obſidione preſſam recepit
Ibiq; auctoritate Innocencii papæ regiam iterũ de more co
ronam accepit. Et ut gratũ ſe oſtenderet ſignum crucis acce
pit: tanq̃ chriſtianis in Aſia opem daturus: Fundanũq; co
mitatum Romanæ eccleſiæ perpetuo poſſidendũ tradidit.
Pontifex conciliũ apud Lateranum maximũ celebrauit: cui
Hieroſolimitanus & Conſtantinopolitanus patriarchæ in
terfuerunt. Metropolitani ſeptuaginta. epiſcopi quadringẽ
ti: & duodecim abbates: & priores cõuentuales octingẽti.
Græcorum et Germanorũ Imperatorum legati: Regũ Hie
ruſalem: Frãciæ: Hyſpaniæ: Angliæ: & Cypri oratores. In
quo de ſubueniendo terræ ſanctæ actũ eſt. Sed cum Piſani
Genuenſeſq; mari cõtenderent: & Longobardi terra ſe af-
flictarent: põtifex ad eos pacandos iter faciẽs: Peruſii mor
tuus eſt. Is hoſpitale ſancti ſpiritus in Saxia et turrim quæ
de comite appellatur: ad principiũ ueteris ſuburræ ædifica
uit: quod turris opus uelut inſanũ reprehenſum eſt.

Ex libro decimoſeptimo.

Monachi oppidum.

Rex Frãciæ Ottonem ſuperat.

Henricns Impr obiit.

Fe. II. Aquiſgraniũ recepit: ibiq; coronat᷑.

Fundanũ comitatũ.

Cõc. Laterani maximũ

De ſubueniendo terræ ſanctæ.

Inno. pont. morit᷑ qui inſtituit hoſpitale ſancti ſpũs in Saxia.

Honorius pontifex.

HOnorius Americo ciue Romano genitus: In-
nocencio ſucceſſit. Ad quem Romæ reuerſum
Petrus Imperator Cōſtantinopolitanus: & Io
Impr coronatur.
les uxor eius uenientes: in baſilica ſancti Laurē
Cardinalis de Colum-
cii extra muros coronati ſunt. Et Iohānes cardinalis de Co
na legatus in Aſia.
lumna legatus declaratus eſt. Qui ad res Aſiæ reformādas
cum copiis ab Innocēcio excitatis trāſierat. Promiſerat Pe
trus Venetis Dyrachiū eis recuperare: quod Theodorus
Epirotarum dux dolo captū ueteri Græcoꝝ iuri retineř an
nitebatur. Miſit ergo Iolem & Cardinalem Cōſtantinopo-
lim: ip̄e Dyrachium petiit: pluribuſqꝫ diebus oppugnauit.
Sed cū bene defenſam munitamqꝫ urbem capere nō poſſet
ſoluta obſidione ſub fide publica Theodori: terra iter face
Pe. Impr dolo capit̃
re cōſtituit. & in denſis nemoribus per inſidias interceptus
ab eodem Theodoro in teterrimū carcerem eſt coniectus.
Xp̄iani apud Acconē
Interea chriſtiani ꝓceres Acconē cōuenere. Andreas Hun
Hūgariæ rex ceſſit iuri
gariæ rex Venetoꝝ nauigio fretus: quibus omne ius ceſſit:
quod in Dalmatia prætēdebat: Dux Auſtriæ: Henricus co
mes Niuernenſis: ac Galterius regis Franciæ camerarius ſe
cuti ſunt: Cōſilioqꝫ cū Iohanne Hieroſolimæ rege inito: Da
Damiata Egypti obſi-
miatam Egypti urbem obſidere ſtatuerūt. Annoqꝫ Milleſi
detur āno. Mccxviii.
moducenteſimodecimooctauo eo ꝑuenerunt menſe Maio.
Deſcriptio Damiatæ.
Ea ciuitas Neapolis olim dicta eſt a Pertinace; Helio cōdi-
tore triplici muroꝝ denſiſſimoꝝ munimento cincta: quam
Nili particula ad Romani Tyberis magnitudinē ambit ut
inſulam oblongā arctamqꝫ faciat. Turris pharea ſuburbia
a prædonibus cuſtodiebat: & Soldanus munitōes addide
rat: & tm̄ ſuburbia ipſa ānona & mercimoniis plena capta
Nilus xp̄ianis damnū
& militi cōceſſa ſunt. Cum uero Nilus flante occidētali uen
intulit.
to plus ſolito excreuiſſet: magnnm xp̄ianis damnum intulit
annona corrupta: ſed paulopoſt tranquillitas ſecuta eſt. Et
Soldanus qui caſtra prope admouerat: terrore compulſus

relictis caſtris aufugit: & xp̄iani magnā prædā multāq; an nonā lucrati ſunt. Corradinus Saladini olim filius Ieroſolie ultra retinēdæ ſpē abiecit et muro undiq; diruto turrim Da uid & templum dn̄o cōſeruauit. Nec ſepulcrum xp̄i uiola-uit: precibus ut credibile eſt xp̄ianorum ibi manentiū. Sed dū oppuguatur Damiata: Soldanus reuerſus eſt. Et medio ſpacio inter Cayrū & Damiatam caſtra poſuit: nec ut copi am pugnandi faceret: induci poterat. Sed Gallici non mag na manu eū irritantes: tandem erumpere coegerūt: & mag-num accepere damnū. Gualterus enim regis Frāciæ camera rius & Nilo Nantolienſis et uicecomes ſanctæ Suſannæ in tercepti ſunt: & Iohannes rex manus faciemq; cō buſtus eſt Et nihilominus obſidione cōtinuata ad annū cum dimidio: Damiata tandem capta eſt: cum præſidiū et magna pars ci uium peſtilencia interiiſſet. Neq; enim plus q̄ tria milia ui-rorum reperta ſunt: cū ab obſidioniſ principio ſeptuaginta milia fuiſſent. Noluerūt principes prius habitare urbem: q̄ cadaueribus purgaret̄: quod opus Saracenis cōmiſſum eſt Vrbs ditiſſima exercitū locupletauit. Interea dū Petrus bi-ennio apud Theodorū carcere detinetur: Ioles uxor Impe rium prudēter adminiſtrauit. Qua mortua: proceres apud Cōſtantinopolim agentes Robertū Petri filium ex Galliis accerſitū Impatorem elegerūt. Et Honorius Romæ ordinē beati Dn̄ici ipſo inſtāte cōfirmauit. Federicus uero ſecūdus mortua Cōſtancia matre quæ ip̄m prolabi non ſinebat: Ro mam uenit: immemorq; iuramenti pontificē perſequi cepit propterea excōicatus eſt & Impio priuatus. Apud Dami atam uero Iohānes rex Hieroſolimæ plus q̄ ſibi deberetur arrogans: cū a Cardinali de Colūpna modeſte reprehende retur: Hieroſolimā abiit: nec rediit niſi ter quaterq; rogatus Statuerūt xp̄iani ad Cayrū Babiloniamq; ducere: pontēq; occuparūt: quem Soldanus Nilo impoſuerat. Et poſtridie

Xp̄ianoꝝ ꝓſperitas.

Muros Hieroſolimæ diruit Corradinus.

Xp̄iani dāno afficiūt̄.

Damiata capitur.

Peſtilencia.

Vrbs ditiſſima.

Ioles Imperatrix.

Honorius ordinem be ati Dn̄ici cōfirmauit.

Federicus. II. excōicat̄ & priuatur.

Caſtra xp̃ianoꝝ apud Cayras.

Nilus caſtra xp̃ianorũ inundauit.

Pax inter xp̃ianos & Soldanum.

Damiata redditur.

Scythæ Georgianiam & Armeniã occupãt.

Xp̃iani in Europam.

Io. rex Romã uenit.

Titulus r̃gni Hieroſo limitani dotis nõie.

Teſtm̃ regis Franciæ.

Mors beati Dñici.

apoſtoloꝝ Petri et Pauli natiuitate celebri: caſtra ſunt poſi ta: paſſus tria milia a Babilonie Cayroq́ʒ ſemota: ãnona in duos mẽſes ſuffectũ Cayris aduecta: nec minore claſſe auer ſo Nilo ducta. Soldanus ſimulãs timorem nullo pacto ad preliũ egrediebatur. Sed expectato tp̃e quo Nilus inunda re cõſueuit: creſcentibus plus ſolito aquis: cataractas & ag geres pluribus ĩ locis interrũpens: xp̃ianoꝝ caſtra adeo in undauit: ut ſupra cubitũ om̃ia tegerentur aquis. Quo malo territi xp̃iani: pacẽ petiere. quæ hoc mõ data eſt: ut Damia ta cũ rebus oĩbus in ea repertis Soldano dimiſſa: p̃tem lig ni crucis quã ille haberet: redderet: & captiuis uiciſſim libe ratis: xp̃iani Acconem Tyrũq́ʒ redirent: pace octo annos cũ Saraceno Turcoq́ʒ cõſtituta. Damiata igit̃ quæ in feſto Purificatiõis beatæ uirginis a xp̃ianis habitari cepta eſt: in eius natiuitate Barbaris eſt reſtituta: ãno. MCCXXI. Quo anno Tartari gẽs Scyticha Georgianiã Armeniãq́ʒ maio rem direptas: ſuo Imp̃io ſubiecerũt. Inde Ripheis mõtibus trãſmiſſis: latiſſimaſq́ʒ regioneſ: quæ tranſſiluanã Poloniãq́ʒ cõtingunt: late populati ſunt. Et xp̃iani duces cũ Cardinali de Columpna in Europã rediere. Iohannes uero rex Hiero ſolimæ Romã uenit: et acceptis muneribus ab Honorio Pi ſas ſe contulit: Fedaricoq́ʒ excõicato: filiã quã ex Iole defun cta ſuſceperat: in matrimoniũ deſp̃odit: ius quod in reguo Hieroſolimitano ſibi cõpetebat dotis nõie donãs. Hinc re ges Neapolitani Hieroſolimæ quoq́ʒ ſe reges appellãt. De latus in Franciã Iohannes bona fortuna uſus eſt. Philippuſ enim rex Frãciæ moriens teſtamento ſuo ſexaginta milia li brarum argenti Pariſienſiũ ſibi reliquit: & totidẽ militiæ tẽ pli: tantundẽq́ʒ mag̃ro hoſpitalis Hieroſolimæ. Perrexitq́ʒ deinde Iohannes uotũ exoluturus beato Iacobo ad Cãpo ſtellam: et Beringariã regis Hiſpaniæ ſororẽ accepit uxorẽ Quo anno beatus Dñicus mortuus eſt: ãno. MCCXXIII.

Federicus uero Henricũ filiũ decennẽ Almaniæ regẽ dedit Mortuo deinde triennio poſt Honorio: Gregorius nonus ſuffectus ẽ: Ananinus de ꝓſapia Innocẽcii tertii: q ex Laterano propter Caumata Ananiã petẽs: Fedéricũ monuit: niſi terræ ſancte ſuccurreret: ꝑdeceſſoris ſui anathemata expectaret. Promiſit Federicus primo uere ſe iturũ: & om̃ibus cruceſignatis mandatũ eſt: ad diem dictã Brunduſii cõnenirent. Magna multitudo in tp̃e adfuit. Inter quos ex Germania ꝑcipuus fuit Lanchrauius Axiæ. Sed cũ nauigare cruceſignati uellent Federicus in Sicilia ægrotũ ſe finxit. Interim apud Brunduſiũ multi Germani propter inſolita caumata mortui ſunt. Inter quos Lãchrauius Axiæ deceſſit. Quo audito: Federicus ex inſpirato aduolãs: omnẽ ditiſſimi principis ſuppellectilẽ diripuit: fingenſq; uelle in Aſiã nanigare: mare ingreſſus eſt: iuſſis oibus ſubſequi. Sed eadẽ nocte trireme delapſus Brunduſiũ rediit. Ad eã famã Iohannes rex Hieroſolimitanus cũ Berengaria uxore Bononiã uenit: nauigio Venetoꝝ in Aſiã traiecturus: quẽ audita Federici pſidia: Gregorius põtifex Exarchatus Rauennatis gubernatorem inſtituit. Cruceſignati prius Acconẽ petiere: q̃ fraudẽ Federici nouiſſent. expectaſſentq; magnũ aliquod malũ: niſi Corradini mors Saladini quondã filii interceſſiſſet. Cuius filioꝝ tutor petitus: in duos annos inducias cõceſſit. Pontifex aũt ſentencias prædeceſſoris ſui in Federicũ latas confirmauit: & uxor Federici filia Iohãnis Hieroſolimitani regis mox obiit: cui Corradus filius puer ſuperſtes fuit. Hoc tp̃e Aragonũ rex Ferdinandus Maiorica inſula & Valentia urbe potitus: Saracenis pulſis: xp̃ianũ in illis ritũ introduxit Nauigauit tñ poſtea Federicus uſq; in Cyprũ: ut ſpẽ daret xp̃ianis ĩ Aſia quos ſæpe deceperat: et magr̃o militiæ Ptolomaidã miſſo Soldani Babilõiæ apparatus cognoſcer̃ curauit: Raynaldo ĩ Sicilia dimiſſo q eccleſiaſticos et põtificẽ

Gregorius nonus Honorio ſurrogat᷑.

Põt. monuit Imprem.

Cruceſignati deludũt᷑

Lanchrauius moritur.

Federici rapacitas.

Io. rex Hieruſalem.

Induciæ cũ Saracenis.
Impr rurſus excõicat᷑

Ferdinandus rex Aragonũ Saracenos.
Impr Cyprũ nanigat.

opprimeret: q Marchiã Anconitanã ingreſſus: plæraq; op pida occupauit. Obierat p id tpſ beatus Franciſcus miraculis choruſcãs. Ad q̃ cognoſcẽda Gregorius Peruſiũ et Aſiſium petiit glorioſumq; uirũ in ſanctoꝝ xpi numerum retulit. Interim alter Federici ſatelles Corradus Fulgineũ per factionem occupauit: qui tñ paulopoſt eiectus eſt. Federicus ubi p magiſtrũ militiæ ſatis cũ Soldano res ſuas ordinauit Acconẽ adnauigauit: & miſſis oratoribus Romã a pontifice abſolutiõem petiit. Sed pontifex nequiciæ illius nõ ignarus repulſam dedit. Iuſſitq; ut cruce ſignati ab eo tanq̃m ab hoſte cauerent. Et Iohannẽ Hieroſolimæ regẽ cũ parato exercitu aduerſus Raynaldũ in Marchiã miſit cũ Iohanne cardinali de Colũpna: & aliaſ copias in Campaniã. Reiectoq; de ſancto Germano Federici p̃fecto: qui cũ Saracenis mercede cõductis: eum ſaltũ obtinebat: oĩa uſq; Capuã: cum ipa urbe in ptãtem ſuã recepit: lætatuſq; inde: a Peruſia Romam rediit. Et p̃fecti Federici relictis quæ occupauerãt: de Piceno et Vmbria receſſerũt. Federicus interim Brunduſiũ applicuit: & p magr̃m militiæ Teutonicæ Brutenoꝝ pacẽ a Gregorio impetrauit: centũ uiginti milibus untiis i erariũ eccleſiæ relatis: ut Impr appellaret̃: et nouã de r̃gno Sicilie infeudatõem conſequeret̃. Venitq; Ananiã: ubi a põtifice benigne acceptus: cũ eo in menſa diſcubuit. Interim Peruſini Extorres poſt trienniũ reuerſi: multa in aduerſam factionem crudelitate ſunt uſi. Ad quos ſedãdos motuſ: papa eo ſe contulit: & uigintiduobus menſibus cũ curia ibi deſedit. Interim Romani in rebellionẽ pendentes: expulſo cõſulum magiſtratu: Senatores qñq; unũ: quandoq; binos creari ſoliti: in hereſim quandam lapſi ſunt. Cui Annibal ex gente Annibalda: nobilis Senator cũ quibuſdã ſacerdotibus ſentiebat. Quo auctore: populus in apertã rebellionem declinauit. Sed ſequuta eſt mox Tyberis inundatio: qualem

Beati Frãciſci mors & canoniſatio.

Pontifex abſolutiõem negat Imperatori.

Federicus Brunduſiũ.

CXX. mille untiæ pro abſolutione.

Romanoꝝ rebellio.

Anibal de Anibaldis

Tybris inundatio.

D 6

nō uiſam antea ferunt. Et mox peſtilentia quæ multos mortales abſtulit. Venit tamen Romā pontifex: & præter Annibalem: quem depoſuit & clericos de hereſi cōuictos: omnibus pepercit: Cloacaſq; urbis mundari & nouas ſubſtrui curauit. Pauloq; poſt Iohānes de Poli Senator ſubſtitutus reclamāte pontifice: copias in Viterbienſem agrū deduxit: in quo magnā uaſtitatem dedit. Rebus aūt compoſitis: pōtifex Reatem ſe cōtulit: & ea in urbe beatum Dominicū canoniſauit. Et Spoletū poſtea petens: beatum Anthonium: Portugalia oriundū ſanctorū chriſti confeſſorum collegio aggregauit. Et poſt Ananiā rediens oppida plæraq; muniuit. Inter quæ Pallianū quæ Romani inuadere ſtatuerāt. rebellauerant enim iam aperti Romani: quoꝝ Senator more antiquo legē rogauerat: populuſq; ſciuerat: ut oīa circum adiacentia uectigal Romanis penderent: et montem altum turri addita cōmuniuerat. Nec tamē Romam petere papa ueritus eſt: diſſuadentibus Cardinalibus. Sed cum nihil ibi proficeret: Reatem repetiit: quo & Federicus auxilia in Romanos pollicitus: ex improuiſo ſe cōtulit: Henciumq; filiū ex cōcubina ſuſceptum: quē regem Sardiniæ declarauerat: obſidem obtulit adſtantē. Iuſſus eſt Imperator legatū petere apud Mōtemflaſconē: illicq; adeſſe. Sed cum apud Riſpāpanum agri Viterbiēſis copiæ Romanoꝝ aduerſus militiā eccleſiæ paratæ eſſent: Federicus illis adiūctus eſt et foedere facto Piſas: atq; inde Germaniā repetiit. Interim Teutonici milites cruce ſignati a pontifice qui nouiter uenerāt cōducti ſunt: qui Romanis apud Viterbiū magnū damnū intulerunt. Cū quibus & Sabinus ager recuperatus eſt. Agentē Peruſii pontificem Vattari Andrianopolitani: & Soldani Saracenoꝝ Iconii oratores adierūt: quoꝝ preces a pōtifice ſpretæ ſunt. Et noui de religione Dñici ac Franciſci ꝑdicatores ꝑ orbem miſſi ſunt: auxiliū contra Saracenos petentes:

Peſtilentia ſubſecuta

B. Dñici canoniſatio.

Antonii Portugalēſis canoniſatio.

Romani legē ſanxerūt antiquo more.

Hēcius Federici filius.

Cruce ſignati ꝓ pontifice pugnant.

106

qui multoꝝ animos cōmouerunt. Et tūc ſancta Eliſabeth re

Sanctæ Eliſabeth Hū
garæ canoniſatio.

gis Hungariæ filia miraculis choruſcanſ: in cetū ſanctarum
uirginū redacta eſt. Quæ q̄muis Lanchrauio Germano de
ſpōſata fuiſſet: intacta tñ obierat. Inter hæc Robertus An

Senex nirginem duxit
alteri deſponſatā.

tiſiodorenſis Imperator in Cōſtantinopoli Latinus q̄uis ſe
nex: uirginem inſignis formæ Græcā nobilem ſibi deſpon-
dit uxorem: nō ignarus eam a Burgundioni ꝓceri a genitri
ce matrona diuite prius fuiſſe deſponſatā. Burgundio furo
re accenſus: noctu cum cōmilitonibus palacium puellæ in-

Virgo naſo detrūcat'

greſſus: refractis cubiculi foribus: eā naſo detruncato defor
mauit: genitricemq; proximo mari demerſit. Nec Impator
iniuriam ulciſci auſus eſt: Latinis iniuſticiā eius: & Burgūdi
onis audaciam damnantibus. Sed Robertus ipe paulopoſt

Balduinus Impr.

obiit. Et Balduinus ei ſuffectus eſt frater. Cui Exagonarum
ad mare Ponticū Imperator procurantibus Venetis filiam
in matrimonium obtulit: multa cōtra Vattarim ꝓmittens.
Sed Latini hoc matrimoniū impediuerūt: ueriti: ne Baldui
nus ſoceri uiribus auctus: fraternā iniuriam ulciſceretur. Di
centes itaq; Balduinū Imperio gubernando nimiſ eſſe iuue

Io. Brennus Hieruſalē
rex euocatur.

nem: Iohannem Brennū ſolo titulo Hieroſolimæ regem ex
Romandiola euocauerunt. Cuius filia nomine Martha Bal
duino deſponſata eſt: eiq; poſt mortem ꝓmiſſum Imperiū
Quē ſocer ad auxilia cōquirenda in Galliaſ miſit. Impr Ex

Impr Exagonarū filiā
ſuā Theodoro Vatta
ri deſpondit.

agonarū: ea repulſa indignatus filiā ſuam Theodero Vat
tari filio quod antea negauerat: deſpōdit. Qua iūcti affini-
tate Græci Impres arma iunxerūt: & multa de Impio Lati
noꝝ etiam Venetoꝝ acquiſiuere. Erant hoc tpe in Marchia

Eccelinus Albericus
nobiles.

Taruiſina nobiles cœteris præſtantiores. Eccelinus Alberi
cuſq; de Romano apud Baſſianū Carrarieſes et marchiōes
Eſtenſes i agro Paduano: Veronæ Mōticuli: & i eius agro
ſancti Bonifacii comites: & Eccelini auus Teutonicus mi-
les. Gregorius cū Ottone. III. uenerat in Italiā. Hic uero p

amiciciam Federici ſecũdi adeo magnas opes cumulauit: ut tyrannidem maximũ conflauerit. Cum adhuc duraret ſocietas ciuitatũ Italiæ: quæ tempe Federici primi facta fuerat. Stantibus in Federici partibus Cremonenſibus Bergomenſibus Parmenſibus Reginis Mutinenſibus Papienſibus: & in alpibus Tridentinis. Cũqꝫ rediiſſet in Italiam Federicus Verona ad illius partes Eccelini opera eſt deducta. Ipſe in Mantuano duo incẽdit oppida: & apud Cremonã deſedit Mantuanis obſidionem minatus. In quos dũ pergere ſimulat: in Vicentinos duxit: eãqꝫ urbẽ ex improuiſo aggreſſus cepit: diripuit: incẽdit. Paduanũ agrum populatus eſt. Taruiſinos obſidione cinxit: cepiſſetqꝫ: niſi Paduani opem tuliſſent. Henricum filiũ (qꝛ aduerſum ſe ſaperet ſociiſqꝫ ciuitatibus iunctus eſſet) ad ſe accerſitũ uinculis coniecit. et in Apulia relegatũ: in publico carcere necari iuſſit. Sororẽ regis Angliæ uxorem duxit diſpenſatiõe apoſtolica propter ꝓpinquitatem obtenta anno. MCCXXXVII. Quo tempore Theobaldus rex Nauarræ: Aymericus comes mõtiſfortis: Henricus comes Bari & Campaniæ comeſ per Germaniam Hungariãqꝫ & Cõſtantinopolim cum magnis copiis Ptolomaidã peruenerũt: populatiqꝫ late hoſtiũ agros magnam predã exportauere. Aymericus Hẽricuſqꝫ comites ad Gazam uſqꝫ ꝑdando urendoqꝫ dilapſi ſunt. Sed in itinere ab hoſtibus circumuenti: dum ſe in duorum dierũ fuga pugnando defendũt: cum ſuis quibuſqꝫ melioribus cecidere. Gregorius pontifex cum de Peruſia Ananiã petiuiſſet: uelletqꝫ Romã rogatus a populo reuerti: a Petro Fraiepano (qui Federico fauebat) prohibitus: Viterbium ſe cõuertit. Federicus compoſitis Almaniæ rebus: in Italiam rediit: Paduamqꝫ ab Eccelino deceptã: ad ſe traxit: quæ mox ſeruitute oppreſſa eſt: Sarracenis portas Alamaniſqꝫ palacium obſeruantibus: Marchione Eſtenſi Azone Carrarienſium

Societas ciuitatũ facta tp̄e Federici primi.

Federicus in Italiam.

Vincencia incendit᷑.

Filius iuſſu pr̄is necat᷑

Anno. Mccxxxvii.

Xp̄iani Ptolomaidam uenerunt.

Occidunt᷑ duo principes in Aſia.

Federicuſ in Italiã ueniens Paduam cepit.

duodecim triremes Federici intercepit: et unā nauim cū mil
Portus Sypontinus. le armatis in portu Sypontino. Federicus ciuitates Etruriæ
diuiſit: uolens ſcire qui ſecū: et qui cum eccleſia ſentirent. Pi
Origo Guelforum: & ſanoſꝗ magnopere extulit. Et hoc tp̄e nomen Guelfoꝝ Ge
Gibellinorum. bellinorumꝗ ortū eſt: ut qui eccleſiæ fauerent Guelfi: et qui
Imperio Gibellini dicerent̃: quod nomen apud Piſtorien-
ſes primo auditū eſt: cum Cancellarii Panzaticos eieciſſent
Florentini quoꝗ nobiles ſuos in exiliū miſere: qui Piſanis
fauebant. Senenſes Florentinoꝝ odio: & Aretini Peruſino
rum ꝑ fœdera ſe ſubmiſerunt. Piſani tanti Imperatoris præ
Piſanoꝝ claſſis. c. trire ſentia tumentes: centum triremiū claſſem aduerſus Genuen
miū aduerſus Genueñ ſes armauere: quæ apud Corſicā fugata: in portū ſe recepit.
Veneti qui claſſem in auxiliū Genuenſium parauerant: Po
lamꝗ muris in aliqua parte aperuerant: cū apud Dirachiū
Pola euertitur. uictoriā Genuēſium intellexiſſent: reuerſi Polā igni ferroꝗ
uaſtarunt. Interea mortuo apud Andrianopolim Iohanne
Theodorus Impator Vattari: Theodorus filius ſuffectus eſt. Et Ludouicus rex
Lancea ſpongia ps cru Franciæ permittente Balduino: lanceā ſpongiam & crucis
cis redimitur. partē a Venetis redemit. Fulginates & Viterbienſes a pon
tifice rebellarūt. Cum tñ Gregorius ip̄e Viterbienſes ad ci-
Viterbienſis ep̄atus. uitatis honorem erexiſſet: ep̄o dato: Et Henricus rex Sardi
neæ Tofernates: Eugubinos: & Nucerinos ad defectiōem
compulit. Quos ſecuti ſunt Spellani Meuamates & Bitto
Ciuitatū eccleſiæ rebel nienſes. Et ī Tuſcia Ortani Tuſcanenſes Cornetani ac Mō
lio. teflaſconenſes. Defeciſſent & Romani: niſi pontifex ꝓceſſi
Pontificis opa ad reti- one facta: apoſtoloꝝ capita ꝑ urbem detuliſſet: & in baſili
nendum Romanos. ca ſancti Petri commiſerationū plenam oratōem habuiſſet
populumꝗ cruce ſignaſſet: tanꝗ aduerſus infideles pugna
Cruceſignati cōtra Im turum. Quare factū eſt: ut ducentem magnas copias Fede-
peratorem. ricum ad urbis mœnia cū armis exceperint: eūꝗ repulerint
Qui indignatus miro modo crucē cōtra ſe deferri: captiuo
rum capita qui ſic ſignati eſſent: quatrifariā ſcindi iuſſit. De

ſperauit tñ urbem capere: & Beneuentũ pergens: urbem ui captam mœnibus immunitã reliquit. In Picences ducens: Aſculanũ uaſtauit agrum. Et Hẽcius filius: Romandiolam maximis calamitatibus affecit. Quo tp̃e prælati eccleſiarũ admodũ tribulati ſunt. Pontifex Cardinales in Franciã & Angliam miſit: auxilia petiturus. Interim Federicus monaſterium Caſſinenſe ſpoliauit: eiectis monachis: Soráq; Sannutum quondã ciuitatem: ad Liris fluuii fontem ſitam incendio ferroq; uaſtauit. Templarioꝝ bona ubiq; diripuit. Saracenos adeo dilexit: ut eis præ cœteris in bello uteret̃: magiſtratuſq; eis cõmiſerit: & propriã ciuitatem dederit: quæ uſq; nunc Luceria Saracenoꝝ appellatur: multis priuilegiis in eã gentem collatis. Fratrem regis Tuniſii, Saracenũ Panormi baptiſari uolentem ꝓhibuit. Rauennã repentino incurſu petitã obtinuit. Cũ Petrus Trauerſarius: qui eam pro eccleſia tenuerat nobilis ciuis: cuius filia Andreæ regi Hungarie nupſerat: mortem obiiſſet. Fauenciã ne obtineret Bulgarelli ciues impediuerũt. Per quæ tp̃a Ricardus regis Angliæ frater: cum exercitũ non paruũ Ptolomaidam trãſportaſſet: inueniſſetq; res admodũ debiles: inducias cũ Corradini filiis factas: in aliquot annos prorogari curauit. Pontifex cõſulentibus regibus cõcilium apud Lateranũ conuocauit: ſed Federicus terra mariq; uiã precluſit. Et Hencius rex Sardineæ ac Piſani Cardinales prælatoſq; nõnullos capiũt & in Amalphitano carcere Federicus eos cuſtodiri iubet. Morit̃ interim Gregorius & Celeſtinus quartus: gente Caſtellionea Mediolanenſi ſuffectus eſt. q poſt decẽ & octo dies uita deceſſit: Vacauitq; ſedes uno & uiginti menſibus: cum p capturam Cardinaliũ electio differretur. Interim Federicus Fauenciã fame oppreſſam cepit. Et in Bononiã ducens: eam ſtudio priuauit: quod Paduam tranſtulit. Interea Balduinus Imperator Cõſtantinopolitanus: cum ſpe nulla

Beneuentũ capit Impr
Romandiola uaſtatur
Legati in Franciam
Caſſinenſe monaſteriũ
Sora capit̃ Sannutũ
Fe. Saracenos dilexit.
Luceria Saracenoꝝ.
Volẽtẽ bapt. ꝓhibuit
Angli in orientem.
Fe. conciliũ impediuit.
Gregorio Celeſtinus IIII. ſufficitur.
Sedes uacauit.
Bononia ſtudio priuatur. Paduanũ erigitur.

auxilii teneretur:cū Raymundo comite Toleſano in Italiā
Parmā capit.
uenit:& ad Federicum:qui tūc Parmā cœperat ab una par
tium introductus acceſſum habenſ:Cardinaliū prælatoꝝq;
Amalphi detentoꝝ liberationem obtinuit: Romāq; petēs
cum magno honore exceptus eſt. Et deinde Ananiā petiit
Anno.Mccxliiii.
vbi redeūtibus ex carcere cardinalibus:ãno.MCCXLIIII.
Symbaldus gente Fiſchea comitum Lauaniæ Genuenſis:in
Innocen.IIII.eligitur.
pontificē electus eſt:quartus Innocencius appellatus:cuius
electionem Federico ingratam fuiſſe tradunt:q̄uis amiciſſi
Federici reſponſum.
mus electus fuiſſet: cōgratulantibus tñ reſpondit:Bonū ſe
amicū Cardinalem in acerrimū hoſtem Romanum pontifi
cem permutaſſe.Reuerſus Romā Innocēcius per Balduinū
Tractatus pacis.
quatuor menſibus de pace tractauit: cū Federico habenda
Cōuenitq; ut Ciuitatemcaſtellanā petens:ibi Federicū expe
Inſidiæ Imperatoris.
ctaret. Sed intelligens inſidias in itinere ſibi paratas:Genu
enſium nauigio quod ad Centūcellas uocauerat:in Franciā
nauigauit:Exceptuſq; ſumma ueneratōe Lugdunum petiit:
Concilium Lugdunen̄
Anno.MCCXLVI.
ibiq; conciliū celebrauit: Anno.MCCXLVI. In quo ſæpe
Impatorem citari iuſſit:et ipe concionabundus citauit. Ta
deus Sueſanus Iurecōſultus Federici legatus cōparuit: tem
pus petens:ut Federicus uenire poſſet. Erant Parmæ cōſan
guinei pōtificiſ:quos ille migrare Placenciā iuſſit:certiorq;
F.excōicat̄ & priuat̄.
factus de migratione Federicum excōicauit:regniſq; & Im
perio priuauit.Federicus uero domus illoꝝ ac uillas fundi-
Impr Lugdunum.
tus euertit.& fœdere cum duce Burgundiæ inito:Lugdunū
accedere propoſuit:mouitq; Parma comitatū ducens: non
armatorū magis q̄ togatorum:qualem quantūq; poſt ſtan
tis Romani Imperii tp̄a:nullus aut domi habuerit:aut in iti
Taurinum.
nere duxit Imperator.Sed cum Taurinū peruenisset:acce-
pto q; Hēcius quem rebus Italiæ præfecerat: iuſſeratq; Par
mæ manere:in Brixianos(ſuadentibus Cremonenſibus)du
xerat:et per eius abſentiā Extorres patria Parmenſes ſupe

P 2

peratis p̄lio conciuibus ſuis: apud Tarum fluuiū urbem in
uaſerāt: magnāq; occidionem cōmiſerant: retroceſſit. Et uo
cato Eccelino ex marchia Taruiſana: multiſq; copiis ex A-
pulia Siciliaq; accerſitis cū ſexaginta milibuſ armatoꝝ Par
mam obſedit: in qua magna ciuitatū cum Legato apoſtoli
co auxilia cōuenerant. Statuitq; Federicus urbem delere &
aliā condere in loco caſtroꝝ. ideoq; caſtra ipa foſſa ualloq;
munita: in modū ciuitatis ordinauit: Victoriāq; uocauit: et
numos quos ibi percuſſit Victorinoſ: Victore martire xp̄i
ano electo: ſub cuius nomine cathedralis Baſilica edificare
tur. Continuatūq; eſt duobus ferme annis bellū atrox uari-
umq;. Quo partes Guelfæ et Gibellinæ tota Italia ſe lacera
runt. Ad Federicū Victoria manentem: ex Aphrica Aſia
& Egypto legati uenerūt: elephantes: dromedarios: pāthe
ras: pardos: urſos alboſ: leoneſ: linceſ: buboneſq; barbatos
adducentes: Fecitq; ſibi ortos et uiridaria: in quibus ſpecio
ſiſſimas mulieres cū ſpadonibus concluſit. Pontifex aūt di-
miſſo cōcilio: legatū miſit per Franciam qui populis ſuade-
ret crucem accipere: Ludouicū regem ſequi in Aſiā traiicere
properantē qui propter morbū id uouerat. Anno enim an
tea tertio Tartari in exercitu coacti: bipartito agmine Aſi
am Europāq; inuaſerant. Et qui Aſiam petiere Georgianiā
Tomitanoꝝ olim regionem: & poſt ſuperiorem Armeni
am peruagati: ad Iconiū uſq; Turcorum regiam p̄uenere.
Alia uero manus Batone duce Poloniā & Hungariam po
pulati: ad mare Ponticū defluxerunt: ubi Ruſſiam ſiue Ru-
thenicam & Gazam ampliſſimas regiones uaſtauerunt. Et
per idem tp̄s Groſſonii gens Arabica: Soldano Babilonis
impellente diuerſis egitarūt in locis: cōgreſſoſq; templarios
& hoſpitalarios ſæpenumero male mulctator: repreſſerūt:
Hieroſolimāq; tunc immunitā petentes: xp̄ianos antea ſer-
uatos: maxima occidione cōfecerunt: Sepulcrumq; domini

Reuertitur Imp̄ator.
Parmam obſidet.
Victoria urbs.
Numi Victorini.
Guelfi & Gibellini.
Legati ad Imp̄atorem.
Viridariū Imp̄ris cum ſpecioſis mulieribus.
Cruceſignati in Aſiā.
Tartaroꝝ inundatio.
Polonia & Hūgaria.
Ruſſia Gaza uaſtant
Xp̄iani a Groſſoniis.
Sepulcrum dn̄i fedat

110

Lãchrauius Turingiæ Romanoꝝ Impr.

ignominioſe fedarunt. Et electores Imperii Lanchrauiũ Tu
ringiæ Romanoꝝ Germanorũq́ regem deſignarunt. Quẽ
Corradus adoleſcẽs Almaniæ rex a Federico genitore pri
dem inſtitutus: regni poſſeſſione armis ꝓhibebat. Multi tñ
cruceſignati Lanchrauiũ iuuabant. Cui breui mortuo ſuffe-

Olãdie comes ſufficit

ctus eſt Guileimus Olandiæ comeſ. Anno uero. MCCXL

Rex Franciæ in Aſiã.

VIII. Ludouicus rex Franciæ: accepta Lugduni benedictõe
a põtifice: iter ſuum in Aſiã ingreſſus eſt: Cyprumq́ petẽs:
ibi hiemauit. Et uere proximo Damiatã magna claſſe petiit
Claſſem Soldani repulit. Et hoſtes de littore pugnantes ſu
peratos eiecit: tẽtoriaq́ fixit in litore. Federicus interim ob
ſidionem Parmæ cõtinuans: plures ex hoſtibus captos ma

Crudelis obſidio Fe.

ioribus baliſtis in urbe ꝓiecit: crudelitate nõ ſolum in uiros
ſed etiã in fœminas uſus. Poſtremo cũ ipſe in deliciis eſſet:
Germaniq́ ſagittarii nõ paruus numerus Parmã inuaderẽt
egreſſi ciues cũ legato apoſtolico: ſtragem in eos magnã fe
cere: fugientesq́ ſecuti: cũ illis Victoriã urbem ſunt ingreſſi

Federicus ſuperatur.

Et crudeliſſima occidione facta: ea cum om̄ibus opibus po
titi ſunt. Nam et coronã regiam maximi ꝑcii: & aurea mul
ta uaſa interceperunt. Federicus fugiens in agrũ Cremonen
ſem ſe cõtulit: neq́ auſus eſt intrare urbem: cuius ciueſ mag
no numero apud Victoriã interfecti fuerãt. Reparato tam̃

Federicus i Placẽtinos

breui exercitu: in Placentinos ducenſ: dñio oppido & mo
naſterio ſanctæ Columbæ deſtructo: miſſoq́ Hencio rege

Impr in Etruriam.

Fauenciã: tranſiit in Etruriã. Forliuienſes enim: Ariminẽſes
et Vrbinates cũ tota Marchia ſibi fauebant. Peruſini: Aſiſi
nates: Tudertiniq́ pontificẽ ſequebantur. Et p̄ter Florenti-

Etruria Fede. parebat.

nos: tota Etruria Federico parebat. Accedens igitur Floren
tiam nõ eſt intromiſſus: ſed poſtulãti cõceſſum eſt: ut Guel

Guelfi eiiciũt Florẽtia.

fis eiectis: Gibellina factio: rerũ in Florentia potiretur. Ab
iere Guelfi in exiliũ: et pars manus incidit Federici quæ ma

Vrſaria.

le habita eſt. Rodulphus de Vrſaria: & Raynerius Bõdel

montus i Vrſaria capti: alter aqua euectus: alter excœcatus
ſcilicet Raynerius: in Apuliā relegatus eſt. Interim Hēcius
a Bononienſibus prælio ſuperatuſ: cū maiori exercitus par
te captus eſt. Federicus uero ut quidā tradunt: in Siciliā tra
iciens: Panormi deceſſit. Alii affirmant eū in Apulia apud
Ferenſulam graui morbo laboraſſe: conualeſcenteꝗ a Man
fredo adoleſcente filio ſuo: ex nobili cōcubina ſuſcepto cō-
preſſo ore in ſtrato ſuffocatū. Illud cōſtat Federicum paulo
ante obitum Manfredo Tarentino principe inſtituto: mul-
ta oppida ultra principatū tradidiſſe. Cōradum uero ex Io
le Iohānis Hieroſolimitani regis filia ſuſceptū hæredem in
ſtituiſſe. Is a Guilelmo rege Alamaniæ diu bello agitatus: i
Sueuia ſe cōtinuit. Interea Manfredus Neapolitanos uexa-
re cepit: eius Imperiū detrectātes. Venit poſtea Corradus
in Italiam: & Eccelini fauore per mare magnū exercitum in
Apulia tranſportauit: ſtultoꝗ cōſilio oratores Neapolita-
nos audire noluit: qui Manfredo recuſauerant obedire: eo
rumꝗ urbem obſedit: & tandem octauo menſe fame com
pulſam in deditōem accepit: muro in circuitu euerſo. Idem
Capuæ fecit: & Aquinū nobile oppidū incendit. Biēnioꝗ
utraꝗ Sicilia potitus: Manfredi (ut creditū eſt) opera uene-
no (quod medici pecunia corrupti ꝓpinauerant) extinctus
eſt: Corradino ex fratre Henrico nepote hærede inſtituto
datis ex Germania tutoribus: cuius pater ex ſorore Regis
Caſtellæ genitus: a Federico fuerat interfectus. Interea ob
ſeſſi apud Damiatā Saraceni igne ſuppoſito in urbe fugam
arripuerunt. Sed Ludouicuſ rex re anim aduerſa: mox urbē
ingreſſus: flammas extinxit: & ciuitate potitus eam purga
uit. Et deinde ad ydus octobris: cū Robertus comes Picta
uenſis: nouas ex Galliis copias trāſportaſſet: menſe nouem
brio Damiata mouēs: ad Pharannaam urbem duxit: apud
quā Soldanus magnas coegerat copias. Dirempti duo ex-

Feder. mors uario mō

Manfredus Federici fili
us ex cōcubina.

Corradus Federici fili-
us hæres in Sueuia.

Corradus in Italiā.

Neapolim cœpit &
Capuam.
Aquinū incendit.

Veneno extinctus eſt

Saraceni fugant.
Damiata recuperatur.

Robertus Pictauenſis
Pharannaam duxit.

ercitus paruo fluuio in alterã hiemem cõſtitere: nunq̃ totis
copiis in rerũ diſcrimen depugnanteſ. Robertus tamen ma
iora auſus q̃ ſine toto exercitu poſſet perficere: in ꝑlio cap
tus eſt. Manfredus mortuo Corrado: teſtamentum eius ſup
preſſit: cõſciis quibuſq; ueneno ſublatis: populoſq; ad Cor
radini nepotis ſui fidem ſeruandã in Alamania agentis hor
tatus eſt. Et Innocencius pontifex clarus: qui multa ſcripſit:
in Italiam rediens: apud Peruſiũ cõſtitit. Prius tñ ſanctum
Hedimundũ Cantuarienſem canoniſauit: Lugduniq; ſtatuit
ut Cardinales in publicũ equitantes: rubente galero uteren
tur. Romã noluit intrare: cum Romani Senatoriã poteſta-
tem ſibi arrogatã moderari nollẽt. Beatum Petrũ Veronẽ
ſem ordinis prædicatorũ: inter Mediolanũ & Comum ab
hereticis interfectũ: inter martires chriſti retulit. In Aſiſio
uero ſanctum Staniſlaũ Cracouiẽſem epiſcopum: Xp̃i con
feſſorem ueneratu dignũ declarauit. Vocatus a ꝓceribus re
gni Siciliæ Neapolim petiit: muro inſtaurato munitiſſimã
ubi benigne exceptus: aliq̃diu immoratus eſt. Et dũ ſpera-
tur toto regno breui potiturus: illic obiit. Et Alexander q̃r
tus natione Campanus ſubſtitutus eſt. Interim Manfredus
accerſitis ſibi Saracenis Luceriæ manẽtibus: copias eccleſiæ
apud Foſiam incautas aggreſſus partim occidit: partim cœ
pit: Tutoremq; ſe Corradini agens: regnũ inuadere niteba
tur. Interea chriſtiani apud Pharannã caſtra tenenteſ: peſte
& fame laborare cœperũt. Parte Nili per quam cõmeatus
uehebantur: claſſe ab hoſtibus occupata: patriarcha Hiero
ſolimitanus cum multis nauigiis in eam delatus: captus eſt.
Et Ludouicus rex Frãciæ: cum Alphonſo Pictauenſi: & ka
rolo Andegauenſi comitibus fratribus ſuis germaniſ: terra
iter faciens ut Damiatã peteret: maximas incidit hoſtiũ co
pias: belloq; ſuperatus: cum omni exercitu interceptus eſt.
Sed Soldano poſt uictoriã a ſuis interfecto: alter qui ſub-

Robertus capitur.

Innocẽcius in Italiam.

Hedimũdi canoniſatõ

Cardiales rubeo capel
lo donantur.

Staniſlai canoniſatio.

Põt. Neapolim petiit

Innocencio Alexãder
quartus ſurrogat̃.

Eccleſiaſtici ſupantur.

Patriarcha capitur.

Xp̃iani capiuntur.
Soldanus obtruncat̃.

ſtitutus eſt: ut pacem firmã obtineř poſſet: recepta pecunia
et Damiata recuperata: chriſtianos oẽs liberos Ptoloma
idam perduci curauit. Rex Ludouicus remiſſis in Franciam
fratribus: tamdiu in Aſia moratus eſt: quoad Ceſarea Iop-
pes & Sydon: quæ nouiter a xp̃ianis receptæ erant: inſtau
ratæ præſidiis firmarentur: Sextoq; anno ſuæ peregrinatio
nis domũ rediit.

Ceſarea Ioppes & Sydon inſtaurantur.

Alexander pontifex interea: excõmunica
to Manfredo Ananiã ueniens: Octauianũ Vbaldina gente
Cardinalẽ Neapolim dimiſit: qui Tancredo reſiſteret. Mã
fredo autẽ ultra ea quæ de regno tenebat: Etruria: Lombar-
dia: & Tranſpadana uel ſubiecta erat: uel amica.

Gens Vbaldina.

Cum ob-
iiſſet Federicus: Florentini in libertatem ſe uendicauerant:
plebſq; nobilitate excluſa regebat. Sed cũ ſoli Gibellini no
biles adeſſent: placuit Guelfos ſub Federico eiectos reduce
re: qui Gibellinoꝝ conatibus reſiſterent.

Plebs Florentiæ regit.

Tumq; primũ an
no Milleſimoducenteſimoquinquageſimoſecũdo magiſtra
tus ex plebe creati ſunt Antiani appellati: qui mox partem
Guelfam per Etruriã extollere curauerunt.

Anno. Mcclii. magiſtratus ex plebe creant.

Agrum propte
rea Piſtorienſem uaſtauere: quia Guelfos ſub Federico eie
ctos noluerit Piſtorieñſis populus reducere. Eiecerãt & Flo
rentini ſuos Gibellinos nobiles: qui aduerſus Piſtorienſes
noluerant arma ferre. Illi ad Senenſes Piſanoſq; confugerũt

Gibellini eiiciuntur.

Mouerunt & arma contra Aretinos Florentini ex caſtello
Roudina: eo ꝙ Guelfos ſub Federico eiectos reducere nol-
lent. Dederuntq; operã uti Lucenſes: Miniatẽſes: Alcinates
& Vrbeuetani ſuos Gibellinos eiicerent. et Miniatenſes cõ
tra Piſanos: Alcinates cõtra Senenſes adiuuerunt.

Florẽtini in Aretinos.

Vbaldi
noſq; in agro Mugellano & caſtello Montaria domuerunt

Vbaldini domant.

Cunq; in Piſtorienſes denuo duxiſſent: accepto ꝙ Piſani a-
pud Montoporium Lucenſes ꝓfligaſſent: dimiſſo Piſtorio
Piſanos cũ præda recedentes Aderam fluuiũ conſecuti: ma
gno prælio eos attriuere. Multis enim illorũ ceſis: tria milia

Adera fluuius.

Guelfi in Piſtorium re ducuntur.

Volaterra capitur.
Gibellini in exiliū.

Piſani hoſtes mãſerūt

Aretiū Gibellini ſub lege recepti.

Fœdus cum Seneñ.

Piſani cōtra Lucenſes.

Piſani ſupantur a Flor

Mutronum.

Boniciū oppidum.

captiuorū Florentiā perduxere: Lucenſibus quæ amiſerant reſtitutis. Liberarūt & Alcinates ab oppreſſione Senenſiū Et tertio in Piſtoriū ducentes: Guelfos reduci obtinuerūt. & quæ uoluerunt fœdera belli paciſq́. In Senenſes quoq́ ꝓfecti: Alcinatibus perpetuā pacem obtinuere. Et fœdere percuſſo: ſuos exules Senis manentes excludi impetrarunt. Duxerunt deinde Volaterras. Cunq́ iuuentus urbis ad radices montis deſcēdiſſet: impetū faciens: Florentini cōmiſſo prælio hoſtes in fugam uerterūt: ſimulq́ cum eis portas ingreſſi: urbe potiti ſunt. Potentioribuſq́ Gibellinis in exiliū actis: Guelfiſq́ reductis qui exulabant: pacem populo dedere: qui prius Piſanos magis ꝙ Florētinos reſpicere uidebatur. Soli Piſani remanſerūt Florentinis hoſtes. Qui tam̄ paulopoſt petitam pacem iniquis cōditionibus impetrauerunt. Curauerūt etiam Florentini: ut Gibellini Aretio pellerentur. Sed cum id aliarum ciuitatū Gibellini ægreferrent: exemplumq́ timerent: reducti ſunt Aretiū Gibellini: ea lege: ut prætorem Florentinū acciperent: Aretini concordiā inter partes nutriturum. Cum Senēſibus uero ita fœdus innouatum eſt ut belli paciſq́ ſocietas eſſet: neq́ alter alteriuſ exules reciperet. Hæc poſt obitū Federici ad tempora uſq́ Mãfredi geſta ſunt: Qui clauſum Neapoli legatum apoſtolicum: Gibellinos in Etruria erigere curauit. Primiq́ Piſani ſpreto Florentinorum fœdere: cōtra Lucenſes duxere. Cūq́ uaſtato agro redirent: a Florentinis inuaſi ſunt: in Anſeris fluuii ripa: ibiq́ ſuperati: tria hominum milia perdidere: & eorum caſtella magna ex parte incenſa ſunt. Qua clade accepta pacem petiere. Mutronum enim in littore maris cum portorio uectigalibuſq́ Florētinis tradiderūt. Tūc quoq́ Bonicium oppidum quod nutare uideretur alicubi aperto muro immunitum Florentini reddiderunt. Aretini uero in

Cortonienſes tanq̃ Manfredo fauentes duxerunt: Captaq; urbe: & mœnibus alicubi diruptis: arcem ualidā in ſummo uertice ædificarunt. Florentini Hubertos gentem nobilem: cum multis Gibellinis nobilibus ac plebeis urbe eiecerunt: qui a Senenſibus recepti ſunt. Quos cum Florentini ex fœdere repelli peterent: reſponſum acceperūt Florentinos eſſe & qui ſeruari uelint: & qui expulſionem poſtulent: Senenſes uero cum Florentinis fœdera percuſſiſſe. Ob quam rem Florentini bellum Senenſi populo indixere. Senenſes legatos ad Mā̃fredum miſere: ut opem ferret. Inter quos fuit Farinata equeſtris ordinis gente Hubertus. Manfredus q̃ multis implicitus eſſet: & iam uulgata falſo Corradini morte: regem ſeſe adorari curaſſet: cohortem unam Germanorum equitum auxilio miſit. Florentini ad urbis uſq; mœnia Senenſis omnia populati: caſtra locauerunt. Facta eſt eruptio in Florentinos. Sed cum magna cædes a Germanis edita eſſet: poſtremo ipſi Germani ad unum omnes cæſi ſunt: & uexillum Manfredi captum: per ignominiam ſordidatum eſt. Reuocati in urbem Senēſes Extorreſq; Florentini: intra mœnia ſe continuere. Et Florentini re bene geſta: uaſtando urendoq; oīa: domum reuertere. Interim Manfredus Panorum rex declaratus: regiam pecuniam prædeceſſoꝝ conſecutus: magnas Saracenorum copias conduxit: cū quibus legatum apoſtolicū admodum oppreſſit. et Iordanem cum mille quingētis equitibus in Etruriā miſit. Qui Senenſibus tribus menſibus opera nauata in Apuliā ſe reciperet. Angebat Senenſes breuitas temporis Iordani aſſignata. Nec aliquid egregiū fieri poſſe uidebatur: niſi per prædā ac rapinam. Sed Prouincianus Saluanus ciuis Senenſis: gratia & nobilitate potens: ſuaſit eam uiā eſſe tenendā: ꝑ quā Florentini ad prælium allicerent̃. Id aūt fieri poſſe: ſi Alcinatibus

Aretini in Cortonieñ

Huberti eiiciuntur.

Fœdus allegatur.

Farinata Hubertus.

Manfredus auxiliū miſit Senenſibus.

Mā̃fredi cohors cedit̃ & uexillū ſordidat̃.

Mā̃fredus Panoꝝ rex declaratur.

Prouinciani aſtutia.

bellum indiceret: quos Florētini nullatenus deſerturi eſſent edicto bello. Cū Florentini Guelfis omnibus ex Etruria ad ſubueniendum Alcinatibus cōuocaſſent: uiros mercatores Prouincianus noctu Florentiā miſit: qui Antianis dicerent multos eſſe Senis pacis & ocii amatores: qui Prouincianū intentorem belli interficere cōiuraſſent: ſi modo occaſio daretur: per quā populus arma ſumeret. Suaſerūtq; prope Senas ducendum exercitū: litteraſq; et ſigilla oſtenderunt: quibus coniuratio ꝓbaretur. Conuenere ad diem dictā Lucenſis Minias Piſtorienſis & Aretinus: & cum Florentinis ad Arbiam fluuiū quarto miliario a Sena diſtātem caſtra poſuerunt: in quibus armatorū quadraginta milia fuiſſe tradūtur. Cōmiſſum eſt prælium atrox: cuius tandem Senēſes uictores fuere: ſextadecima die Septembris: anni. MCCLX. Tria milia Florentinoꝝ ceſa ſunt: & quatuor milia cū Carroccio uexilliſq; oībus capta. reliqui in ſuas urbes dilapſi ſunt. Florentini Guelfarum partiū ſectatores: pars Lucam: pars Bononiā migrauere. Florentia a paucis habitata mox capta eſt. Exules patente porta ingreſſi ſunt. Guido Nouellus comes pro Manfredo portarū cuſtodiam recepit. Et Iordanes præſidio præfectus: oīa ex arbitrio adminiſtrauit.

Guelfi uocantur.

Arbia fluuius.

Anno. MCCLX. tria milia Florētinoꝝ.

Florentia capitur.

Ex libro decimooctauo.

ACcelinus Tranſpadanarū urbium plene dominus: cum Tridētinos iugū excutientes: magna clade afflictos ad obedientiā redegiſſet: Guelfoſq; ſtudentes eccleſiæ Brixia expuliſſet: Mātuam obſidione arctiſſima cinxit: habens in caſtris præter Germanos equites et multarum urbium auxilia duodecim milia Paduanos: quos nō ſolum militū: ſed obſidū loco duxerat. Totidem Veronenſes Vicentiniq; & Brixiani miſerant. Nec pauciora de Cremonēſibus Placentiniſq; auxilia Obertus Palanicinus adduxerat. Sed Philippus ex nobili

Mantua obſidetur.

XII. milia Paduani.

Fontanenſiũ familia Ferrarienſi archiepiſcopus Rauẽne cre
atus: Venetias ꝓfectus: prædicata aduerſus Eccelinũ cruce
congregato exercitu in Paduã duxit: quam Anſedinus Ec
celini ex ſorore nepos prætor: cũ cohortibus cuſtodiebat:
Captis aliquibus oppidis poſtremo ſuburbiũ & ciuitatem
obtinuit. Anſedinus fuga ſaluatus eſt. Soluerat obſidionẽ
Mantuanam Eccelinus deſperata potiundi facultate: Vero
namq; petebat: cum perditæ Paduæ nuncium accepit: diſſi
mulatoq; dolore Veronam ingreſſus: inaudita crudelitate:
Paduanos omnes quos penes ſe habuit duodecim milia di
uerſis cruciatibus interfecit. Profectuſq; in Paduanos re in-
fecta inde receſſit: cum præſidium ineſſet eccleſiæ ualidum:
quod legatus apoſtolicus & Gregorius Montelongus pa
triarcha induxerat. Ille Veronam rediit. Interea Electores
in Alamania diſcordes: Alii Alphonſum Caſtellæ regem.
Alii Riccardũ Cornubiæ comitem: regis Angliæ fratrem:
Imperatorẽ deſignarũt. Theologi minoriſtæ a legato apo
ſtolico Brixiam miſſi: ita prædicando effecerunt: ut Guelfi
Extorres reducerentur: & ciuitas ipſa eccleſiæ ſequeretur.
Obertus uero Palanitinus Cremonæ & Placẽciæ obmiſſo
capitaneatus titulo: dominatũ accepit. Quẽ Gibellini Lom
bardi ut dominũ ſectati ſunt. Deſciuerũt tamen paulopoſt
Papienſes & Placentini libertatem prætendentes. Et Azo
Eſtenſis Montemſilicis & Calciomũ Paduani agri pro Ro
mana eccleſia recepit. Et Albericus frater Eccelini qui ſe ho
ſtem eius ſimulauerat: in Taruiſio dimiſſus: Paduanos in-
uadere cœpit. Eccelinus uero & Obertus magnas copias
habentes: Gibellinorum partes eleuabant. Brixienſes Gi-
bellinos eiecerunt. Et Obertus Cremam in poteſtatem ſu-
am recepit: cum pluribus Brixianorum oppidis. Ecceli-
nus uero Piſcheriam petens: exercitui Oberti ſe coniunge
re uoluit. Legatus autem apoſtolicus: copias Brixianas

Fontanenſiũ familia.
Crux prædicatur.
Anſediñ. fuga ſaluat́.
Paduanoꝝ interficiun tur. XII. milia.
Montelõgus pr̃iarcha
Diſcordia in eligendo Impatorem.
Obertus Cremone do minatũ accepit.
Eccelinus & Obertus gibellinoꝝ defenſores
Obertus Cremã capit

Gambara iuxta Olliū

ſecum ducenſ:ad Gambarā ſe recepit:iuxta Olliū fluuium
Quo in loco ab Eccelino & Oberto ex improuiſo inuaſus
& cōflictus eſt:ita ut paucifſimi fuga ſaluari potuerint. Ca

Legatus apoſt.capit̄.

ptus eſt archieps̄ Rauennas legatus cum ep̄o Brixiano: &
om̄ibus p̄cipuis Guelfarum ꝑtium ciuibus: quos Eccelinus

Eccelin.Brixia potit̄.

ad portā Brixienſem ducens:mox intromiſſus eſt: & urbe
potitus om̄ibus p̄ter naturam ſuā ueniā dedit. Obertus cū
parte prædæ & captiuis Mantuanis: Cremonā ſe contulit.

Anno.MCCLIX.

Acta ſunt hæc anno.MCCLIX.Mā̄fredus his cognitis:Ec
celinum ad uictoriā ꝓſequendam hortatus eſt. Pelanitinū
uero neglexit:quē Eccelinus ꝓſequi cœpiſſet:nōnullis ei de

Boſus Cremonenſis.

Brixiano oppidis ablatis.Erat Cremonæ Boſus Donarius
ciuis nobilis & induſtrius:ꝗ Eccelini rapacitatē odio hn̄s:
Pelanitino perſuaſit:ut in amiciciā cum Mediolanenſi Man
tuanoqꝫ rediret:i Eccelini ꝑniciem fœderibus acceptis:quæ

Martinus Turrianus.

Martinus Turrianus præpotēs in Mediolano ciuis:cupide
amplexus eſt.Gregorius Montelongus interea Paduā in ſi
de retinuerat:et copias undiqꝫ cōquiſitas Mantuā tranſmit
tendas collegerat:Azoniqꝫ ducendas cōmiſerat. Eccelinus
uero intelligēs capitaneos & ualuaſſores quos Federicus in
Mediolano cōſtituerat:Turriani potentiam habere ſuſpe-
ctam:ſibiqꝫ introitum polliceri: ſi cum exercitu appropin-

Eccelinus ad pontem Caſſiam.

quaſſet:relicta obſidiōe Vrciolū:cum quinqꝫ milibus equi
tum ad pontem Caſſiam peruenit.Cunqꝫ nullum ibi reperiſ
ſet:qui ſe uocaret Mediolanum:in Modoeciæ ſuburbia eſt

Marti.apud Soncinū.

delatuſ.Martinus Turrianus apud Soncinū exercitum ha
bebat Mediolanēſium:Azoni Eſtēſi: & Ludouico Bonifa
ciēſi:Cremonēſibuſqꝫ coniunctū: ꝗ certior factus de trāſitu
Eccelini & de proditione Valuaſſoꝝ: cū om̄ibus copiis ad
pontem Caſſianū ꝑuenit:copiaſqꝫ Mediolanū duxit.Eſtēſis

Eſtenſis Pelanicinus.

uero Pelanicinus & Bonifacienſis duces Eccelini ueſtigia ſe
cuti:ad pontē Caſſiani ſubſtiterūt.Eccelinus cū oppugnatā

Medoeciã capere nõ poſſet: Triciũ duxit: ſuburbiaq; ui capta incendit. Duxitq; Vicummercatũ nulli noxius: q annonam preberet. Sed cũ uideret ſe interclusum: aperiendũ iter ui cogitauit. Et ad pontem Caſſianũ pergens: ꝑlio cõgreſſus eſt. Vbi dum pugnanteſ urgeret: ſagitta in incertũ miſſa ad crus infimũ: ſaucius homo octogenarius laxari cepit. et tñ timore uires addente: obmiſſa pontis pugna: paulo ſupius amnẽ uado traiecit: cõmiſſoq; leui prælio captus: Soncinũ perductus interiit. Hicq; finis tyranno fuit: qui quatuor & triginta ãnis Tridentũ Feltrum Ciuitatũ Taruiſium Paduam Vincenciã Veronam et demũ Brixiam oppreſſas tenuit. Quæ urbes eo mortuo ſeſe in libertatem Romanæ eccleſiæ obnoxiã uendicarunt: Taruiſina excepta: quam Albricus frater obtinebat. Is cum ſe ciuibus odioſum cerneret: inſidiaſq; legati timeret: uxorẽ & liberos cum omni ſuppellectile ad ſancti zenonis caſtrũ munitiſſimũ miſit: ipſeq; ſubſecutus eſt. Quo in loco quatuor menſibus oppugnatus: tãdem a cõmilitonibus cum uxore & liberis in manus hoſtiũ traditus eſt: a quibus crudeliſſime excarnificatus eſt. Propterea quæ frater fecerat: nec uxori: nec liberis ſupplicia dimiſſa ſunt. Dum hæc aguntur: Ptolomaidi Tyruſq; urbes admodum ditatæ erant: & populorũ fræquentia adauctæ: utpote: apud quas Veneti: Genuenſes: et Piſani per annos iam quatuor & ſexaginta: quibus ſub chriſtianis fuerant: omneſq; orientis occidentiſq; contractauerant mercaturaſ. Qui tres de Italia populi ſeparatas areas ſeparatoſq; uicos habebant: & prætoria propria. Nec quicq̃m commune inter Venetos & Genuenſes erat apud Ptolomaidam: niſi eccleſia. Sed orta eſt diſſenſio propter monaſterium Sanctæ Sabæ: quod utraq; pars ſibi retinere quærebat. Pontifex Alexander utriq; iuſſit eſſe commune: datis utriq; litteris. Sed Genuenſis proueniens litteras Philippo Monteforti:

Medoecia. Triciũ.
Vicummercatũ.

Eccelinus ſagitta.
Finis tyranno.

Albricus frater Eccelini Taruiſinã tenebat.

Traditur hoſtibus.

Ptolomaida Tyrus opulentæ.

Diſſenſio Venetoꝝ et Genuenſium.

115

Monaſteriũ retinet ex cluſis Venetis.

Venetus Tyrũ.

Fœdus cũ rege Siciliæ

Gallico urbis præfecto oſtendit: & eius amicicia fretus: excluſo Veneto: monaſteriũ in arcem munitum retinuit. Quæ res duos potenteſ populos abalienauit. Nec curauit Philippus eoſ componere: ſed Venetos populariter Ptolomaida iuſſit abire. Venetus Tyrũ ſe conferens Piſanũ ad ſe tractũ ſpreto fœdere cõtra Genuenſem irritauit: & cũ Manfredo Siciliæ rege aduerſus Genuenſes fœdus iniit. Nec munitus eſt Philippus Montefortis: quãuis Placencia Cypri Regina: duxq; Antiocenſis: et templi Hieroſolimæ magiſter: ac Iohannes Ibelini comes reducendos Venetos ſuaderent. Ob quam rem Venetus Tyri agens: cum triremibus tredecim Ptolomaidã aduolauit: cathenam qua portus claudebãtur refrinxit. Naues Genuenſiũ tres ac uiginti et triremes duas exarmatas incendio abſumpſit: monaſteriũq; ſanctæ Sabe deſtruxit. Genuenſis & ipſe apud Tyrum duas ac uiginti triremes armauit: auctæq; Venetorũ claſſi ſæpe concurrit. Sed claſſis Veneta in pontum delata Meſembriã urbem de Saraceno expugnatã diripuit. Quibus rebus Genua renũciatis: triremes quadraginta & naues Ceteæ decem armatæ ſunt: Tyrumq; miſſe. Veneti quoq; ſuã claſſem auxere: ita ut pares uires eſſe uiderentur: niſi q Tyrũ uterq; cõmunem habebat: & quantũ muri extendebãtur par erat. Ptolomaida uero Genuenſis cũ ſuo Philippo excluſuſ erat. Quæ cũ accepiſſet Alexander: legatos utriuſq; populi et ſimul Piſanis ad ſe uocauit: pacẽq; inter eos propemodũ concluſerat Cum ad annũ Milleſimũducẽteſimum ſexageſimũ ex Aſia nunciũ allatum eſt: inter Tyrũ & Ptolomaidam: Piſanos ac Venetos Genuenſiũ claſſem cõflixiſſe: uigintiquinq; nauibus eorum uel captis uel ſubmerſis: Ptolomaidãq; uictores rediiſſe: uictos Tyrũ et in Ptolomaida oĩa Genuenſium ædificia demolita eſſe: bona eorũ direpta: & oĩs illius gẽtes expulſos. Põtifex ab oratoribus Venetis impetrauit

Venetus Ptolomaidã

Monaſteriũ. s. Sabe.

Veneta claſſis Meſembriam diripuit.

Naues Ceteæ.

Anno. MCCLX.

Genuenſes ſuperant.

ut capti in eo prælio Genuenſes dimitterētur. Per hoc tem pus Balduinus Impator Cōſtantinopolitanus in magnā ſu arum rerum deſperatōem adductus eſt. Nam cum obiiſſet Theodorus Vattari: Græcoꝝ (ut appellabant) Imperator duobus filiis ſupſtitibus: qbus pueris Michaelem Paleologum affinitate coniunctū teſtamento tutorem dedit: q mul ta in Latinos aggreſſus eſt. Primoq; Guilelmo Francigenæ Achaiā et proximas Græciæ regiones obtinenti: ꝑlio con greſſus: eum ſupauit: captiuūq; Andrianopolim ꝑduxit: et Verſam in Pontū regionem ut reciperet miſit exercitū. Bal duinus uero copias q̄s habuit nauibus impoſuit: ad ipſius Ponticæ oræ defenſionē. Interim Cōſtantinopolitani ciues uetuſta origine Græci cōiuratione inita: refracta porta no cte cōcubia Paleologū amiſerunt. Balduinus uero Impr & Panthaleo: Iuſtinianus pr̄iarcha repente cū ſuis oībus ca pta ſuppellectile: ad Euripiū profugerūt. Paleologus urbe potitus: ad Imperiū aſpirans: pueros fidei ſuæ cōmiſſos in terfecit: imperiūq; aſſumpſit: finiſq; fuit Latinorum Imperii apud Cōſtantinopolim: p annos quinquaginta & octo cō tinuati. Interea Octauianus Cardinalis Vbaldinus re Nea politana parū fœliciter adminiſtrata: ad Alexandrū rediit Qui cū Ananiæ Clarā uirginem Anno pontificatus ſui ter tio: in ſanctarū collegio retuliſſet: Viterbium ſe contulerat Inter Venetos et Genuenſes pacem tractaturus. Vbi anno MCCLXI. diem obiit. Cui ſuffectus eſt Vrbanus quartus: ex Trecenſi Gallica urbe oriūdus. Quo ſedente Gibellini qui Florenciam intrauerāt Guelforumq; bona diripuerāt: ad Manfredum legatos: uiuo Alexādro miſere orantes: ut Iordanem diutius apud ſe dimitteret. Guelfi Arhetini ex clade Arbienſi domum reuerſi: Gibellinos eiecerunt: Mini atenſium Piſtorieſiumq; ſecuti exemplum. Manfredus pro paruo tempore Iordanem cōceſſit anxius pro paramentis:

Genuenſes liberantur

Verſa.

Bal. ad Euripiū ꝓfugit

Finis Imperii Latinorū apud Cōſtātinopolim

Clara uirgo canoniſat᷑

Alexandro Vrbanus iiii. ſurrogat᷑. Mcclxi.

quæ urbanus aduerſus ſe faciebat: milites ex Gallia conuocans: qui cruce ſignati in Siciliam ꝓficiſcerentur. Cōuenientes igitur apud Emgoriū oppidum Guelfi Etruſci: de re ſua cōſuluerunt. Vbi cum Piſani Senenſeſq́ facile in eā ſentēciam deueniſſent: ut nihil ſalua urbe Florētina decerni ꝓuiderique poſſet: quod Gibellinis ſolidū eſſet. Aſſurgens Vbertus Farinata toto aſpectu cōmotior: Florētiam inquit urbē quam ipſe non ædificaui me uiuo dirui nō patiar. atq́ ex cōſilio ſe proripuit: quod mox diſſolutū eſt. Receſſurus deinde Iordanis ciuitatibus Gibellinis ſuaſit: ut Guidoni nouello mille equites attribuerent: atq́ ita factū eſt. Nouellus cōtractis copiis: in Lucenſes duxit: apud quos exules Florentini frequentiores erant: pluraq́ de Lucenſibus caſtella expugnauit. Cū interim Florentini exuleſ Signiam furto occupauerunt: ex quo loco Florētinus et Piſanus ager maxime poterat infeſtari. Duxit igit̃ in eos Nouelluſ: ſed illi nocte excesserunt: audaceſq́ facti: cū Lucenſibus coniuncti: nouello congredi præſumpſerunt: a quo multa cede cōfecti ſunt: & ager eoꝝ receptuſ. Aretini uero Guelfi a Senenſibus ſuiſq́ exulibus Gibellinis agitati: cū Nouellum in ſe ducturū accepiſſent: ſponte patria migrauerūt. & Gibellini urbe recuperata: Manfredo paruerūt. Idem fecere Piſtorienſeſ. Guelfis eiectis: Lucenſes quoq́ Nouello clamdeſtine recōciliati: exulātes apud ſe Florentinos cū liberis & uxoribus & unico ꝓ quolibet indumento repulerūt: qui om̄es Bononiam petiuere. atq́ ita om̄is Etruria Manfredū ſecuta eſt. Ad q̄rtum Vrbani annū hæc geſta ſunt. Interea apud Lombardiā Vbertus Pelanicinus ſuadens Brixianis ne Guelfos reducerent: ac ea de re copias urbi admouens ueluti cōſeruaturus clam: Guelfos ſibi cōciliauit: & ab utraq́ parte adminiſtrator urbis factus: dominiū uſurpauit. Erat adhuc in carcere Rauennas archiep̄s: nec litteris papæ liberatiōem obtinere

Conſilium de delenda Florentia.

Guido Nouellus dux Gibellinorum.

Signia capitur.

Guelfi per Etruriam pelluntur.

Etruria Manfredum ſequitur.

Archiep̄s Rauennas.

poterat. Sed corruptis pecunia cuſtodibus fugiens Mantu
am uenit. Quæ urbs cum Verona Vincencia & Padua pa
cem tenebat. Ludouicū ſancti Bonifacii comitem ciuem ſuū
non ut dn̄m: ſed tanq̄ publicoꝝ directorem executoremq;
cōſilii uenerabatur. Mantua igitur ab archiep̄o tutior reddi
ta eſt. Et Gregorius Mōtelongus Paduam Vincenciā Tar
uiſium Feltrum et Cenedā tutabatur. Pelanitinus uero præ
ter Brixiam Cremonāq; ſubditas Placenciā Parmam Papi
am Mediolanūq; ſuis partibus infecerat. Mutinenſes Regi-
niq; Ferrarienſiū & Bononienſium conſilio uſi: partes eccle — Partes eccleſiæ.
ſiæ tenebant: Gibellinoſq; eiecerant: Florentinoꝝ exulū au-
xilio: quibus Gibellinoꝝ opes tradidere. qui inde ditati: ar
ma & equos parantes: in magnā cohortē creuerunt. Apud
Conſtantinopolim uero Veneti Paleologū armis deturbaſ
ſent: niſi Genuenſes illi cōfœderati opem tuliſſent: qui mag
nam claſſem armauerant. Guilelmus ille Gallicus Achaiæ — Guilelmus Achaiæ et
& Bithyniæ princeps: quē Paleologus tutor cœperat: præ — Bithyniæ princeps.
lio ſuperatum: caſtrum Maluaſiæ munitiſſimum obtinebat.
Quod cū Paleologo p̄miſiſſet: carcere liberatus eſt. Iſq; Ve
netis fœderatus: bellū acre contra Paleologū gerebat. & in
Ptolomaida Veneti potiores erant: In Tyro Genuenſes.
Manfredus aūt nutantem Marchiam Anconitanā ad ſe tra
xit: & nouas Saracenoꝝ copias: mercede cōduxit. Cū pon
tifex miſſo Cardinali cruceſignatos ex Gallia conuocaſſet:
Guidonem ep̄m Antiſiodorenſem: Robertū comitis Fran — Ep̄s Antiſiodoreñ.
denſis filiū: & Riccardū comitem Vindonēſem. Qui ſupe
ratis alpibus: per Lombardiā & Brixianos iter fecere: ubi
Pelanitini exercitum cōflixere. Et deinde p Mantuā Bono-
niamq; ac Romādiolam Peruſiū petiuere. Vocatiq; Viter
bium ad pontificem: benedictōe ab eo accepta: p Sabinos
Marſoſq; in Campaniā delati: Saracenos facile ultra Lyrim — Saraceni pelluntur.
pepulerūt. Romani p id tempus q̄uis eccleſiæ oppida non

Romani papā r̄cuſant
Primus Sen̄. externus

moleſtarent. Papam tamē dn̄m accipere recuſabant: omiſe
runtꝗ tunc Senatorē ex ſeip̄is creare: et externum primum
aſſumpſere: Branchaleonē Bononienſem uirū magnanimū
quem poſtea in carcerem cōiecerunt: et cū ciues aliqui a Bo
nonienſibus capti eſſent: eum liberatū iterum Senatoria di-
gnitate donarūt. Tuncꝗ primū nouos magiſtratus ex om

Bandereſioꝝ initium.

ni regione delegerunt: quos Bandereſios uocauere. Ponti-
fex aūt ut rebus ſuis ſolidius conſuleret: remiſſis cruceſigna
tis: Ludouico Franciæ regi perſuaſit ut karolū prouinciæ et
Andegauiæ comitem: cōſobrinum ac generū ſuum: in Itali
am mitteret regno Siciliæ potiturū. Quæ res dum paranſ

Thomas de Aquino
Bonauentura minoꝝ.

morte pontificis dilatæ ſunt. Florebant hoc tempore Tho
mas Aquinas prædicatorū: & Bonauentura minorū: pro-
feſſores. Thomas cū rex Corradus Aquinū deſtrueret: pu
er a parentibus nobilibus: patria profugis Caſſinenſis ceno
bii monachis cōmendatus fuerat: ibiꝗ primū literis operā

Alexādro Clemēs q̄r-
tus ſufficitur.

dedit. Alexandro quarto ſuffectus eſt Clemens quartus: q
Guido Fulcodii prius appellatus erat. Is iureconſultus toti
us Galliæ primarius fuit: & aduocatus cauſarū in curia re-

Vxorē & liberos.

gia. liberos & uxorē habuit. Qua defuncta Podiēſem epa
tum: ac deinde Narbonenſem eccleſiā obtinuerat: Cardina-
liſꝗ creatus: ad cōponendas inter Henricū Angliæ regem
& Symonem Montiſfortis comitē lites tranſierat. Qui pō
tificatum adeptus (ut quidā tradunt) mendicantis religioſi
cuiuſdā habitu prius Peruſiū applicuit: q̄ de aduentu eius
cognitio haberetur. Cardinales ad eum ꝓfecti: ip̄m Viter
bium deduxerē. Et paulopoſt karolus Maſſilia ſoluēs: cum

karolus Romā uenit.

triginta triremibus in Tyberim delatus: Romā uenit. Vbi
expectans exercitū decreto pontificis Senatorem geſſit. Et
p Cardinales a papa miſſos: in Lateranenſi eccleſia: Hieruſa

karolus rex Siciliæ de
claratur cū ceuſu ānuo

lem & Siciliæ rex declaratus: cum Beatrice regina corona-
tus eſt. karolus uero iuramento adactuſ: quadraginta milia

annuos aureos Romanæ eccleſiæ ſpoſpondit: ꝓmiſitq́ Romanum Imperiū etiam ultro oblatū nō acceptare. Alphonſus rex Caſtellæ Imperium armis & largitione annitebatur accipere. Cornubiæ comitem regis Angliæ fratrem Electores Germani contemnebant. Itaq́ facile potuiſſet ſors Imperii ad karolum deferri. Et Alphonſus in Italiā duxiſſet: niſi eum diſtinuiſſet Henrici & Federici fratrū ſuſpitio motuum: quos regno pepulerat. Hēricus in Gallias: Federicus in Aphricā acceſſerant: ut Saracenos hic: Gallos ille ad Caſtellæ regni incommoda cōcitaret. Et erat Hēricus pecuniis ditiſſimus: Hyſpania aſportatis. Interim karoli copiæ ſuperatis alpibus in Lombardiam deſcendere: & adiunctis ſibi Guelfis qui per Romandiolā militabant: Romam uenere: cum quibus karolus Māfredi præſidia Ceperano impoſita repulit. Et oppido potitus: Caſſinenſem ſaltum occupauit. quem Manfredus per ſeipſum cuſtodiendū acceperat. Sed mutato conſilio: Beneuentū ſe contulit: planiſ in campis hoſtiles copias expectaturus. Ad quem locū cum karolus aduentaſſet: duriſſimū prælium cōmiſſum eſt. Primuſq́ karolus cum laboranti ſuorum turmæ ſubueniret: proſtratus: occubuiſſe creditus eſt. Quæ uox ubiq́ audita: Manfredū impulit: ut extra ordines audentius pugnans: ipē karolo iam comparente fuerit interfectus. Cecidere in ea pugna multi: & meliores de utroq́ exercitu. Iordanes cuius ſupra meminimus: et Petrus Vbertus capti fuere. Karolus uictoria potitus: Beneuentū ingreſſus eſt. progreſſuſq́: Luceriam oppugnare cœpit: In qua ſe noui ueteresq́ receperant Saraceni. Magiſtrumq́ militiæ Mareſcallum uocāt: quem cum quingentis equitibus in Etruriā miſit: qui Guelfos extorres reduceret. Senas Piſaſq́ laceſſeret. Ad cuius aduentus famā Gibellini oēs e Florentia populariter Piſas demigrarunt. Quidam hoc factū dicūt in aduentu Mareſcalli: cū quo ingreſſi

Henricus ditiſſimus.

Ceperanū ka. occupat

Præliū apud Bñuentū

Manfredus occidit.

karoli uictoria.

Magr̄ militiæ mareſcallus dicitur.

Gibellini Piſas.

Guelſi Florentiam omĩa diripuere: quæ Gibellinorum fue-
rant. Pro quorũ bonis inter ſe partiẽdis uſq; ad arma certa
tum eſt. Mareſcallus ſeditionem ſuſtulit. Interea cũ reſciſſet
Clemens Corradinũ adoleſcentem Corrado Sueuo genitũ:
magnas in Germania copias in Italiã traducendas paraſſe(
quod alias Leo tertius magnum Karolum primũ Imperato

Clemens ponti. curam Imperii aſſumpſit.

rem creatum facere auſus fuerat) uacãtis Imperii curã aſſum
pſit. Et karolum Siciliæ regem: ſuũ in Etruria uicarium inſti
tuit. Florẽtini per hoc tempus ſuadente Mareſcallo duode
cim ciues elegere: cum poteſtate maxima ſine ꝓuocatione:
qui capitanei partis Guelfæ uocati ſunt: & uſq; in hunc di
em durant. Mareſcallus deſtinatã in Senenſes expeditiõem
proſecutus: omnem agrũ Senenſem populatus eſt. Sed Pi-

Guelſi & Gibellini apud Bonicium.

ſani cum Gibellinis Florentia Extorribus: exercitum apud
Bonicium cõgregauere. Quod oppidũ inter Senas Floren
tiamq; medium: Gibellinis erat amiciſſimũ. Veritus Mare-
ſcallus ne in agro Senenſi concluderetur: eo copias duxit:

Vires totius Etruriæ.

ibiq; totius Etruriæ aggregatæ ſũt uires: Guelſis oppugnã-
tibus: Gibellinis defendentibus. Karolus utroq; Siciliæ reg
no in poteſtatem accepto: excepta Luceria: audiens Corra-
dum Italiã petere: data Saracenis pace: ꝑmiſſoſq; ut grauio
re tributo imperato: ſuis moribus uiuerent: Viterbiũ ſe con
tulit. Interea Henricus quem diximus a rege Caſtellæ repul
ſum in Franciã deueniſſe: cum nihil opis a Ludouico impe-
traſſet: & in Angliam ꝓfectus: fruſtra Cornubiæ comitem
aduerſus fratrem armare conatus eſſet: ad Corradinũ uenit
cum quo rebus cõpoſitis e Genua Piſas petiit: Ibiq; machi

Henricuſ pecunias mutuo dedit pontifici.

natione ordinata: Viterbium uenit. Põtificiq; pecuniis mu
tuo datis: gratioſum ſe exhibuit. et uiſitata Roma ciuibuſq;
nõnullis auro corruptiſ: Viterbium eo tempore rediit: quo
Karolus eo applicuerat: a quo pontifici plurimũ commen-

Hẽricus Senator urbiſ

datus: Senator urbis cõſtitutus eſt. Et Karolus in caſtra Bo

niciana ſe contulit. Sed cū oppidū ægregie defenſum ac na tura munitum ui expugnare nō poſſet: fame domare conſti tuit. Interim Henricus machinatiōibus Romæ paratis: Cor radinum properare admonet. Et Piſana claſſis in portu Ro mano Capiciū quendam Neapolitanū in regno Sicilie gra tioſum accepit. Qui iuſſu Hērici in Aphricæ littora uectus Federicū alterum regis Caſtellæ germanū: cum magna Sa- racenoꝝ manu nauibus impoſuit: et ad Siciliæ littora reuer ſus (Corradinū breui affuturū affirmans) plurima loca obti nuit. Corradinus aūt Veronā applicuerat: ibiqꝫ tribus men ſibus deſederat: a quo Tyroli comes cū pluribus ſtroceſſit Et Karolus Bonicio per deditionem oppidanoꝝ accepto: in Piſanos ducens: Mutronū oppidum eis abſtulit: deditqꝫ Lucenſibus. Federicus Hyſpanus omni pene Sicilia Panor mo Siracuſis & Meſſana exceptis: pro Corradino potitus erat. Et Saraceni rupto fœdere: uicina loca infeſtabāt. Capi cius uero dum regina Neapoli ſepelit᷑: uxor Karoli: in por tu Neapolitano claſſe aduectus: nomē Corradini inclamat Quæ res Karolū ex Etruria ad regnū deuocauit: ubi rurſus Luceriā obſedit. Quam cū expugnare non poſſet: caſtellis in exitu uiarū excitatis: Barbarā gentem cōcluſit: ne ſe Cor radino occurrentē impedire poſſet. Senenſes ac Piſani Cor radinum accelerare iuſſerūt. Qui Papiā perductus: per Car rettenſium oppida ad mare Liguſticum peruenit. Et Piſana claſſe perductus: magnā in agro Lucenſi uaſtitatem edidit. Mareſcallumqꝫ apud Aretiū magno prælio ſuperatū inter fecit. Guido Feretranus magnas copias ad eū duxit. Et mul ti ex Lombardia Romandiolaqꝫ Gibelliui ad eum cōfluxe rant. Potitus breui om̄i Etruria fuiſſet: niſi uocatus ab Hēri co properaſſet. Profectus Senas in agrum Viterbienſiū de ſcendit. Quem cū pontifex tranſeuntē uidiſſet: prophetica uoce uſus: adoleſcentē dixit tanꝙ uictimā ad cedē deduci.

Bonicii obſidio.

Boniciū capitur.

Mutronū oppidum.

Karolus in regnum.

Mareſcallus occidit᷑.

Pōtificiſ prophetia de Corradino.

119

Pons Miluius.

Romā cum peteret ad pōtem Miluiū: Senatorem cū popu lo obuiū habuit. Et tanq̄ Imperator exceptus: in Capitoliū ductus eſt. Vbi dimiſſo Guidone Feretrano: cū omni exer citu: in Regiū properauit. Et audiens Karolū ſaltus Campa niæ obtinere: ex Tyburtino: in olim equi colorū: nunc Ta gliacozi montes: et inde Marſoꝝ campeſtria peruenit: dex terā lacu Fucino ad ueteres aqueductus: aqua olim Marcia Romā perducenda excitatos. Siniſtrā montibus claudenti bus: ab oppido Alba decē ſtadiis cōſedit. Karolus ex alte ra pte decimo inde ſtadio: ad Cōcauellis fauces exercitū du xit. Et cōſilio Alardi Neapolitani: qui cum Germanis diu militauerat: partem exercitus præmiſit cū Mareſcallo regia ueſte induto. Ipſe citra collem ſago ueſtitus militari: fortiſſi mo quoq; ſibi reſeruato: in inſidiis manſit. Pugnatū eſt tri bus horis dubio marte. Poſtremo interfecto Mareſcallo tā q̄m rex occidiſſet Gallici fugā cœpere. Germani ad diripi enda ſpolia ſine ordine dilapſi ſunt. In quos irruēs Karolus magnā ſtragem edens: uictoria potitus eſt. Henricus Sena tor Reate incolumis puenit. Sed ibi captuſ ad Karolūq; de ductus in carcere obiit. Corradinus & Auſtriæ dux: Aga ſonis cuculione cōtecti per deuia latitarūt. Et octaua demū die apud Auſturā cum piſcatorē quendā oraſſent: ut ſe ad littora Senenſiū deduceret annulūq; pignori obligaſſent: et ille Seniores cōſuluiſſet cogniti ſunt: captiq; ad Karolū per ducti: et deinde ſecuri percuſſi. Bellū hoc anno. Mcclxviii. geſtū eſt. Qua uictoria potitus Karolus: regnū totum recu perauit. Et Romā reuerſus: Senatoriū munus adminiſtrauit Miſſoq; Mareſcallo Senenſes ſibi ſubegit. Et inter Florenti nos ipſoſq; Senēſes æquis fœderibus pacem cōſtituit. Inte rim Clemens obiit. Et Cardinales in electione diſcordes: di utius ſedē uacare permiſerūt. Interea Ludouicus Frāciæ rex nihil territus eoꝝ laboꝝ memoria: quos in Egipto ptulerat

Marſoꝝ campeſtria.

Alba oppidum.

Sago militari.

Karoli uictoria.

Corradinus & auſtriæ dux. āno. Mcclxviii.

Ka. Senenſes ſubegit.

Clemens obiit.

Sedis uacatio.

aliam expeditõem aduerſus Saracenos in Aphrica moran tes inſtituit. Karolum generũ hortatus eſt: ut & ipſe concur reret. Qui ꝓfectus in Tuſciam Bonicienſes nouos motus parantes cõpeſcuit: eoſq̃ Florẽtinis uendidit. Qui oppido deſtructo: nouũ in pede montis cõſtruxerunt: longe priori minus. Piſanis autẽ inuitis Florentinis pacem dedit: ut eorũ claſſe in Aphricã uti poſſet. Senenſes dũ Colle oppidũ ad Elſe uallis ſupræmũ caput obſident: a Florentinis incommo dum acceperũt. Ludouicũ aũt regem Maſſilia ſoluentẽ: tres filii adoleſcentes: rex quoq̃ Nauarræ Theobaldus: & co mes Campaniæ cũ legato apoſtolico ſecuti ſunt. Qui deſcẽ ſione in Tuniſii portu ui fracta: ciuitatem obſiderunt: cre braſq̃ uſq̃ ad Ioppone excurſiones fecerũt. Sed orta in ca ſtris peſtilentia: primuſ inter principes Iohãnes Ludouici re gis filius Niuernenſis comes interiit. & paulopoſt legatus Cardinalis: & circa finem Auguſti Ludouicus ipſe rex. Cui Philippus filius eſt ſuffectus. Interea Karolus cõpoſitis re bus Etruſciſ: eiſq̃ præpoſito Ruffo Anguillariæ comite: in caſtra ad Tuniſium peruenit: eoq̃ cõſulente pax Barbaris data eſt: ea lege: ut captiuis utrinq̃ liberatis: rex gẽtis Karo lo tributũ penderet: liberamq̃ per Aphricã xpi prædicati onem ꝑmitteret. Reductis in Siciliã copiis: rex Nauarre et Campaniæ comes apud Drepanũ interiere. Ob quam rem Philippus & Karolus ad Centũcellenſem portũ nauigãteſ: inde Viterbiũ petiere. Cardinaleſq̃ adhuc cõtendentes ad electionem maturandã hortati ſunt. Qui Theobaldũ Pla centinum Leodienſem archidiaconũ: in Aſia tunc agentem elegerũt. Nam quo tẽpe Ludouicus in Aphricam nauigauit Herdardus Henrici regis Angliæ filius: ex Anglia cum in genti claſſe in Aſiã nauigauit: expectaturus: ut Ludouicus uictorem exercitũ eo tranſportaret. Qui dum Ptolomaide moratˀ: ab Arſicida quẽ ſibi familiarem fecerat in cubiculo

Expeditio in ſaracẽos

Bonicienſes uendunť.

Colle oppidũ.

Portus Tuniſii.

Niuernenſis comes.

Anguillariæ comes.

Pax cum Barbaris.

Electio Ro. pontificis

Herdardus regis Angliæ filius.

ſolus tribus uulneribus appetitus eſt: Fuiſſetq; interfectus:
niſi iuuenis manu ualida ſiccarii dexterã tamdiu ab ictu cõ
tinuiſſet: quouſq; accurrẽtes (ſtrepitu exaudito) famuli: Ar

Arſacida.

ſacidam fede laceratũ cubiculo extraxerunt. Conualuit tam̃
Herdardus: & Theobaldũ apud ſe manentem ad pontifi-
catus obeunda munera uenturũ: dato nauigio & additis in
ſocietatẽ prælatis abunde iniuit. Per quod tp̃s Henricuſ ad
oleſcens: Riccardi regis Cornubiæ olim comitis tunc defun

Filius Cornubiæ comitis Viterbii necatur.

cti filius: ad pontificẽ iam defunctum ꝓfectus: Viterbii cũ
ageret: eccleſiãq; cathedralem inuiſeret: Guidoq; montefor
tis adoleſcens: cum Philippo Francoꝝ rege eodẽ pergeret:
ad rem diuinã audiendã: ignarus ꝙ Anglicus ibi eſſet. Vbi
eum uidit: interrogans quiſnam eſſet? Et Riccardi filiũ eſſe
intelligens: a quo Symon pater in Anglia per dolũ fuerat
interfectus: nulli loci tentus reuerentia: incautũ aggreſſus: in
terfecit. & ad Ruphum Etruriæ præfectũ incolumis euaſit.
Philippus in Franciam abiit: & Karolus in Apuliam. Qui

Pax Saracenis dat᷑

cõtinuata obſidione Luceriæ: cũ expugnare non poſſet: pa-
cem Saracenis dedit: maiori impoſito tributo: & trãſfugis
ſibi traditis: Theobaldumq; Manfredonia appulſum uſq;
Ceperanũ deduxit. Qui exinde per Marſos et Sabinos Vi

Gregor. X. coronat᷑.

terbium petiit. Vbi a Cardinalibus coronatus: Gregorius
decimus appellatus eſt. Cõtinuauerat interim bellum inter
Genuẽſes & Venetoſ: multiſq; inter ſe cladibus duo popu
li decertabãt. Et Paleologus ſpreta Genuenſium ſocietate:

Tumultus Venetiiſ.

inducias quinquennales cum Venetis fecit. Et Venetiis tu-
multu exorto: Raynerius dux ictu lapidis uulneratus eſt et
aliquot ædes nobiliũ direptæ. Sed intẽtores mox penaſ de

Fames Venetiis.

dere: laqueo ſuſpenſi. Fuitq; fames Venetiis. rogatiq; Tar
uiſini Patauini & Ferrarienſes: ut annona iuuarent: cũ nullo

Noua uectigalia.

pacto impetrare poſſent: noua in Adriatico mari uectiga-
lia ſunt impoſita: ut intra Polã ac Venetias merces et onera

Venetiis deponerentur: quæcunq; mari afferrentur: ordina
tis cuſtodibus: nequid cõtra legem tranſiret. Philippus aũt
rex Franciam repetẽs: Cremonæ ſubſtitit. Vocatiſq; Vene
tis & Genuenſibus: pacem inter eos in quinquenniũ conſti
tuit: anno Milleſimoducenteſimoſeptuageſimoprimo. Bo

Anno. MCCLXXI.

nonienſes uero qui magnam Romandiolæ partem obtine
bant: ægreferẽtes mari legem impoſitã: triennio fere cũ Ve
netis uaria fortuna decertarũt: Ita ut quadraginta milia pu
gnatorum aliquando in caſtris haberent. Sed ſuperati de

Bononienſes ſupantur

mum Bononiẽſes ea lege pacem acceperũt: ut diruto caſtel
lo quod in hoſtio prima Riopadi cõſtruxerant: quarundã
rerum liberam eductionem haberent: hoſtiorũ Padi cuſto
dia Veneto dimiſſa. Anconitani uero quærelã de lege Ve

Quærela de lege.

neta apud pontificem detulerũt. Qui iubens Venetis ut le
gem tollerent: minime exauditus eſt: dicentibus papã non
eſſe bene informatum. Procedens deinde pontifex cum Re
ge Siciliæ Florẽtiam peruenit. Admiratuſq; pulcritudinem
urbis: Gibellinos reduci curauit. Et tandem Lugdunum ad

Conciliũ Lugduni.

generale concilium ſe cõtulit. Ad quod profectus Paleolo
gus Imperator: tertiadecima uice cum Romana eccleſia uni
onem fecit. Et quidam proceres Tartari eum ſecuti: ſacrum

Vnio tertiadecia inter Latinos & Græcos.

baptiſma receperunt. Rudulphus quoq; Aſſani comes: ab
Electoribus Germanis electus in Imperatorem: illic ueni

Comes Aſſani.

ens: ea conditione approbatus: ut anno ſequenti Romã pe
teret pro corona. Florentini interea Gibellinos tot contu
meliis affecere: ut ſua ſponte migrauerint: & obſides acce
ptos: attritiori cuſtodia Guelfi clauſerunt. Propter quam
rem ſacris a Pontifice interdicti ſunt. Piſani quoq; Gallu
ram cauſidicum cum ſectatoribus expulerunt. Qui paulo
poſt morte ſubtractus eſt. Et deinde Vgolinus comes cum

Vgolinus Piſa pellit.

amicis Piſa eiectus: ad Florentinos Lucenſeſq; confugit.
Quorum auxilio multa patriæ damna intulit. Bononiẽſes

Hencius rex Sardineæ in carcere obiit.

etiā Lambertazios Aſinelloſqꝫ cū quatuordecim aliis famili
is Gibellinis urbe pepulerūt. Quo tp̄e apud eos ſenio cōfe
ctus Hencius rex Sardineæ: Henrici ſecūdi filiuſ: in carcere
obiit. Exules uero a Forliuiēſibus benigne excepti ſunt cū li
beris & uxoribus. Quæ ciuitas & Ariminū ſimul: ſolæ ex
Romandiolis Bononiēſes odio hēbant. Bononiēſes ducto
in Foroliuiēſes exercitu: eruptione ab illis facta: octo milia
amiſerūt: quoꝝ ps maior trucidata eſt. Tuncqꝫ Bononien-

Bononieñ Romādiolæ dñium pdiderunt.

ſes dñium Romandiole ꝑdiderunt. primaqꝫ omniū Ceruia
maximū Bononiēſi uectigal ex ſale ſolita p̄bere Venetis ſe
ꝑmiſit. Acta eſt in cōcilio Anconitanoꝝ cauſa. Qui cū nō
ſatis ꝓbaſſent: apud abbatē Heruoſiæ cōmiſſarium quæ ꝓ
poſuerant: ſuccubuere: & Venetis ſua lex ꝑmiſſa eſt. Rede
untem ex cōcilio Gregoriū: Alphonſus rex Caſtellæ apud
Bellocadoꝝ cōuenit: cōqueſtus de Impio Radulpho tradi
to. Sed a pōtifice placatus: ius ſuū Rudulpho ceſſit. Trāſi-

Gregorius morit̃.

ens iuxta mœnia Florētiæ pōtifex: rogatus interdictūtolle
re: renuit: & apud Aretiū diē obiit: cuius corpus clarere mi
raculis affirmat̃. Succeſſit ei Petrus Tarātaſienſis: ꝗ in bea

Innocēcius ſurrogatur Anno MCCLXXV.

ti Petri baſilica cōſecratus: Innocēcius ꝗntus appellatus eſt
Quo tp̄e anno. MCCLXXV. rurſus inter Venetos et Ianu
enſes bellū reintegratū eſt. Et Florētini ab excōicatiōe abſo

Innocencio: Adrianus quintus ſurrogatus.

luti ſunt. Mortuoqꝫ Innocēcio: Adrianuſ. V. ſuffectus ē: ex
Fiſchea gēte Genuēſis: ꝗ mox Viterbiū acceſſit: ut potentiā
Karoli qui tunc Romæ erat: cōminueret. Vocauitqꝫ Rodul
phum Impatorem. Sed ille Boemico implicitus bello ueni
re non potuit. Karolus ꝗ dñium aliquod in Achaia hēbat:
ad Impium Græcū aſpirans: Paleologū agitare bello ſtatu
erat. Adriano uero ad quadrageſimū pōtificatus ſui diem

Adrianus morit̃. Io. XXI. ſurrogatur.

defuncto: Petrus Portugalenſis ſubſtitutus eſt: Iohānes ui-
geſimuſprimus appellatus. Qui Michaelem Paleologū ad
monuit: niſi ꝓmiſſam ſeruaret unionē: Karolo regi Imperiū

datū iri. Veneti uero Anconitanos quia legē ſuam nō curātes in Sclauoniā mercimonia uexiſſent: bello agitauerūt: urbemq; oppugnare conati cladem acceperūt. Et pontifex Iohannes ad octauū menſem Viterbii mortuus eſt. Cardinales Romā reuerſi: dum in cōclaui agunt: inſtante Karolo: q cuſtodiam tanq̄ Senator habebat: ut Gallicus eligeret̄ ſex menſibus electio protracta: et tandē Gaietanus electus eſt Nicolaus tertius appellatus: gente Vrſina oriūdus. Qui ut potentiā Karoli cōminueret: uicariatum ei auferēs Etruriæ: quæſito colore q̄ Rodulphus promiſſum auxiliū terræ ſanctæ alioquin præſtare nollet: & a Rodulpho nihilominus Romandiolā & Rauennatem exarchatus: ipamq; Bononiam obtinuit. Quæ tunc ciuitates modico tributo ſub Imperatore libere degebant. Poſtq̄ Bononienſium potentia fuerat imminuta: ad eaſq; ciuitates Nicolaus Bertholdū nepotem miſit: Romandiolæ comitem declaratū: & alterū nepotem Latinū Cardinalem in Etruriā legatum miſit. Qui reſtitutis ubiq; Gibellinis Florentiæ & cœteris urbibus eccleſiæ magiſtratus impoſuit. Ipe uero pontifex Senatus officium per ſeipm exercuit. Legatos Venetorū ad conſpectum ſuū admittere noluit: propter damna Anconitanis illata. Sed recedentes reuocauit: & multis uerbis rephenſos reſpondere prohibitos reiecit. Nec tamē Veneti ab obſidione ceſſarunt. Sed paulopoſt damnis utrinq; illatis: pax æquis conditionibus ſtatuta eſt. Propoſuerat hic pōtifex duos reges alterum in Etruria: alterū in Lombardia creare: utrunq; Vrſinum: qui inde Teutonicos: hinc Gallos Siciliā tenentes: cohiberent. Perſuaſerat regi Aragonū Petro: ut iure hæræditario: Cōſtantiæ uxoris ſuæ regnū Siciliæ recipe adnitere tur. Statuitq; nequis deinceps Senatorio munere fungeret̄ regia dignitate præditus. Et deniq; appoplexi correptus: tertio ſui pontificatus anno interiit. Conuenere Cardinales

Io. pōtifex moritur.

Vacat ſedes.

Nicolaus. III. eligit̄.

Ka. uicariatus adimit̄

Lat. in Etruria legatus.

Gibellini reſtituuntur

Pōti. Senatus officiū.

Pōt. duos regeſ ex Vrſinis creare ſtatuit.

Statutum.

Nicolaus. III. obiit.

122

Viterbii ad electiōem faciendā: & cuſtodiæ cura Riccardo
Annibalenſi Romano proceri apud Viterbienſeſ gratioſo
demandata eſt. Qui Vrſum defuncti pontificis nepotē Vi
terbiēſi prætura eiecit. Quod Matheus & Latinus Cardina
les Vrſini ægreferentes: electōem fieri impediebāt: niſi Vr

Impedimētū Cōclauis

ſus reſtitueretur. Furentes igit᷑ Viterbienſes cōclaue ingreſſi
Vrſini factionis Cardinales in cuſtodia habuerūt. Et Anni

Vrſini urbe eiiciunt᷑.

balenſes facto tumultu Romæ Vrſinoſ eiecerunt. Qui cum
omni factione ſua Preneſte ſeceſſerunt. Cardinales uero ad
quintum & dimidiū menſes incluſi: Italicis Vrſinoꝝ abſen

Martinus.IIII.pōtifex

tia ſuperatis: Gallicū pontificem creauerunt: qui Martinus
quartus eſt appellatuſ. Is Viterbii noluit coronari: propter
uiolentiā in Cardinales factā: ꝙ eam urbem interdictā cen-
ſebat. Sed Vrbemueterē petiit: ibiq; ſolennitatē peregit. Et
uenientem ad ſe Karolū regem: Senatoriā ei dignitatem cō
ceſſit: quod nō ſatis ꝓbabile uidetur. Cum Romæ Iohānes

Io. Cincius Romanoꝝ capitaneus.

Cincius Latini Cardinalis Hoſtienſis illius qui Viterbii ten
tus fuerat: germanus frater: in Romani populi capitaneum
ſit creatus. & p̄tes Annibalenſiū attenuatæ multis in urbe
cedibus: multis incendiis factis. Petierat Martinus Mōtem
flaſconem: ibiq; ꝑ æſtatem moratus eſt. Et nihilominus Io

In Viterbienſes.

hannes Cincii capitaneus Romanoꝝ exercitū in Viterbien
ſes duxit: iniuriā ulturus Latino fratri illatā: agrūq; late po-
pulatus eſt. Pōtifex Matheū Vrſinum Cardinalem Romā
miſit: qui res cōponeret. Riccardus Annibalenſis ut ab ex-
cōicatione quam cōtraxerat propter uiolatōem Conclauis

Annibalēſis abſoluit᷑

abſolueret᷑: ad Cardinalis pedes ꝓcidens: laqueū a ceruice
pendentē deferens: ueniā petiit. Abſolutus eſt: et papa Ro
manis cōceſſit: ut duos Senatores eligerent: qui urbē guber

Duo ſenatores eligūt᷑

narent. Electiq; ſunt Annibal Petri Annibaldi filius: et Pā
dulphus Sauellus. Quo tempore Martinus Paleologum:
nō ſeruantem unionis pacta: inſtante Karolo Siciliæ Rege

excõmunicauit.Paleologus cũ Petro Aragoniæ rege belli
paciſq; ſocietatem iniit. Et Petrus cõmuni impenſa claſſem
armauit. Cuius cauſam cum pontifex per legatũ quæreret:
Reſpondit Petrus in terrorem: tunicam ſe laceraturũ: ſi cor Reſponſio.
dis ſui cogitationũ conſciam eſſe ſuſpicaret. Et paulo poſt
in Aphricã duxit:uſq; ad Iopponem littora populatus.Et
in Sardineam rediens expectauit: ut machinatio per Iohã
nem Prochiciũ conſtituta:locum haberet.Quo tempe Lu-
chinus Maffeus & Iohãnes uicecomites Germani: gentem Turriani pelluntur.
nobiliſſimam Turrianos Mediolano expulerunt.Et in Etru
ria miſſus a Rudulpho Imperatore uicarius: apud Miniate Impatoris uicarius.
oppidum ſe cõtinuit. Indeq; Florentinos et Lucenſes Impe
ratori rebelles uexauit.Piſſiamq; ui captã diruit: anno Mil Anno.Mcclxxxi.
leſimoducẽteſimooctuageſimoprimo. Et Peruſini Fulgina
tenſes inuaſerunt:urbemq; ui captã muro alicubi immunitã
reddiderunt.Propter quod excõmunicati a pontifice mag Peruſini excõicantur.
na pecunia abſoluti ſunt. Et pontifex Peruſium ſe contulit.
Guido uero de Appia Gallicus:cum octingẽtis equitibus De Appia Gallicus.
ad recuperandã Romandiolam pro eccleſia miſſus:Forum-
liuii obſedit:ſuburbiumq; magnũ cremauit. Interim Siculi
ſuperbiam ac libidinem Gallorũ amplius ferre nequeuntes
ſuadente Iohanne Prochicio aduerſus Karolum cõiurauere
Et accepta hora ueſperoꝝ conſentientibus omnibus Inſulæ
populiſ: ꝙprimum campanæ ritũ chriſtiano auditæ ſunt: fa
cto tumultu oẽs Gallicos qui in Sicilia ubiq; erant: cuiuſ Galli trucidantur.
libet ætatis interfecerũt. Adeoq; ſeuitum eſt:ut clauſi utero
materno: qui Gallico ſemine concepti crederentur: extincti Magna crudelitas.
ſunt.Per quos dies Guido Bonattus aſtrologoꝝ ſui tẽpo- Guido aſtrologus.
ris primariuſ: cõciues ſuos Forliuiẽſes obſeſſos hortatus eſt
ut aliquibus diebus quieſcẽtes: hora a ſe recepta: in hoſtes
erumperent.Paritũ eſt.& irruptõe facta ſecundo kalendas
Maii: Guido de Appia cũ Gallis ꝑpe oibus interfectus ẽ:

& urbs liberata. Karolus audito Siculorũ motu: cũ magnis

Vrbs Meſſana.

copiis in Siciliam traiecit: Meſſanamq; urbem obſidẽs per deditionem cœpiſſet: niſi Gallici ultionis cupidi: urbem delere minati eſſent. Ex altera parte Petrus Arrago ex Sardinea uocatus: Panormũ petẽs: ibi ſe regem appellari coronari

karolus Sicilia pellit̃.

riq; paſſus eſt. Et confluentibus ad eum Siculis: in karolum ducere cœpit. Qui dimiſſa Meſſana: in Calabriã ſe recepit. Ad quem karolus filius Salerni princeps aliquot ex ꝓuincia Narbonẽſi cohortes raptim attulerat. Redargutus a karolo Petrus Arrago: ꝙ affinis cõſanguineiq; regnum iuua

Reſponſio Petri.

dere præſumpſiſſet: reſpondit: ſe miſericordem principẽ calamitoſo populo & indigna ferenti rogatum: opem nõ potuiſſe negare: regnũq; ſibi propter uxorem Cõſtanciam deberi: quæ Mãfredi filia & Corradini neptis fuiſſet. Multipli

Duellum inter karolũ & Petrum.

catis hinc atq; iñ iurgiis: placuit rẽ duello terminari: In quo reges quiſq; centũ militibus aſſociati decertarẽt: loco apud Burdegalã electo: ſub rege Angliæ qui utriuſq; conſanguineus eſſet. Karolus in Vaſtoniam ꝓfectus: Iohannem Grillum ꝓuinciæ Mareſcallum adiens: ſeſe cũ adueniſſet: Petrus ſtatuta exequi paratũ obtulit. Petrũ quidam ſcribũt noctu acceſſiſſe incognitũ: & Grillo regis Franciæ propinquantẽ ad iuſtum ſibi metũ prætẽdiſſe: duelliq; mentio obmiſſa eſt

Legatus ad Neapolim

Martinus pontifex Gerardũ Parmenſem Cardinalem legatum Neapolim miſit: regni & karoli adoleſcentis gubernatorem. Et Petrus Rogeriũ de Loria claſſis ſuæ Admiratum cõſtituit. aduerſus quẽ karolus princeps ſpreta legati miſſi

karoli filius ſupatur & capitur.

one: nõ longe a Neapoli claſſe congreſſus ſupatus captuſq; eſt: & in Siciliã primo: deinde in Aragoniã ductus. Cuius rei nouitatem karolus pater rediens cũ magna claſſe in ma

Petrus regno priuat̃.

re certior factus eſt: nõ longe a Corſica. Martinus Petrũ excõicatum regnis priuauit: & in illis ſecundũ Karolum inſtituit. Interdictũ poſuit: & æterna præmia pollicitus his qui

cruceſignati in Arragonenſem arma ferrēt: & Guidoni Feretrano comiti pace data: Romandiolæ magnā partem recuperauit: Forliuiūq; in ultionem Guidonis Appii per capitaneum ſuum mœnibus expoliauit. Vrbinū quoq; obſidione cinxit: quam Guido Feretranus occulte ſuſtentauit. Interim mortuus eſt Rubeus Anguillarius: in Etruria comes: ſocer Guidonis Mōtiſfortis: qui caſtra ad Vrbinū tenebat Is Guido cū parte copiarū ad retinenda oppida uerſus Soamiam uergentia ꝓfectus eſt. Et comes Iuuenazii obſidionem cōtinuauit. Interim propter Corſicā inter Genuēſes ac Piſanos nouū bellum exortū eſt. Et karolus ex Neapoli in Apuliam ꝓfectus: febre correptus interiit. Regnū per legatum apoſtolicū cōſeruatum eſt. Philippi uero regis Frāciæ filium: comitem Atrabatenſem ad eius regni cuſtodiam ire iuſſum: puæ copiæ ſecutæ ſunt. Philippus enim in Aragoniam bellū parabat regnum illud filio primogenito acquiſiturus: a Martino pontifice conceſſum. Qui Martinus paulo poſt obiit. et Guido Feretranus Iuuenacii comitem ab obſidione Vrbini prælio ſuperatū repulit: urbemq; illā ſibi ſubegit. Et Cardinales Iacobū Sabellum elegerunt: Honorium quartū appellantes. Qui Romam mox reuerſus eſt: Pādulpho fratre ſuo Senatore: anno Milleſimoducēteſimooctuageſimoqnto. Habitauitq; apud ſanctā Sabinā: ubi ægregias ædes ædificauit: & ptes Gallicoꝝ iuuit. Excōicationem & ꝓceſſus in Aragonenſes a pdeceſſore fulminatos cōtinuans. Rudulphus aūt Impator principalem de fiſco Genuēſium cancellariū ſuum in Etruriā mittens: oēs q pecuniā tribuerunt in libertate dimiſſos: Imperii fideles ꝓnūciauit. Lucenſes duodecim milia auri dederūt. Et Florentini ſex magiſtratus bimeſtres creauere: qbus arciū prioribus fuit appellatio: Septimuſq; breui additus ē: uexillifer iuſticiæ. Philippus aūt Franciæ rex urbem Gerundenſem obſedit: tribuſq;

Forliuiū expoliatur.

karolus rex moritur.

Legatus gubernat.

Martinus papa morit

Honorius ·IIII. eligit.

Anno. Mcclxxxv.

Sedes apud. s. Sabinā

Pecuniā dantes.

Priores arciū Florētiæ

menſibus cõtinuauit. Et Petrus Arrago dum commeatus a
Narbona in caſtra ferẽdos in eo ſpacio quod a mari ad Ge
rundam terræ patet: ſurripere nititur: acri commiſſo prælio

Pe. Arrago interiit.

uulneratus paulopoſt male curatus interiit. Et Gerunda pa
ctione ciuiũ in poteſtate regis Franciæ facta eſt. Duo erant
Petro filii: Ferdinaudus natu maior: regnũ Aragoniæ: et Ia

P. rex Franciæ morit᷑.

cobus Siciliæ: teſtamento acceperunt. Philippus aũt rex fe
bre in caſtris accepta: paulopoſt apud Perpinianũ deceſſit
Et nauigia eius in portu Narbonenſiũ a Rogerio de Loria:
capta ſunt. Et duæ potẽtiſſimæ claſſes Genuenſiũ et Piſano
rum apud Lamellũ inſulam Piſano portui uiciuam cõcurre-
runt: magnoq; prælio cõmiſſo: Piſani quadragintanouẽ tri

Piſani ſuperantur.

remes: duodecim milibus hominũ aut ceſis aut captiſ. Quæ
res Piſanoꝝ uires eneruauit. Odoardus rex Angliæ in Va
ſtoniam ſe cõtulit: ut inter duos reges adoleſcẽtes ſibiq; affi
nes pacem cõponeret. Quæ idcirco impedita eſt: quia lega
tus apoſtolicus & comes Atrebatẽſis per Reginaldũ Aue

Cathina urbs.

lini comitẽ medio tpe Cathinã urbẽ claſſe a Venetis accep-
ta occupauerant. & maiores copias eo mittere parabant in

Rogerius de Loria.

Etruria congregatas. Sed Rogerius de Loria: claſſem Galli
cam ex Sicilia redeuntẽ: uacuã intercepit. Et Cathina urbs
obſeſſa diu: a ꝓuincialibus tãdem recepta eſt. Quartus aũt

Honorius. IIII. morit᷑

Honorius ſui pontificatus anno ſecundo: in Auentino mõ
te deceſſit. Et Cardinales æſtiuũ aerem fugientes: Februario
menſe reuerſi: Hieronimũ Aſtalanum ordinis minorum ꝓ

Nicolaus. IIII. eligitur
ordinis minoꝝ.

feſſorem apud ſanctã Sabinam elegerunt: Nicolaum quar
tum appellatũ. Qui Reate ſe contulit: & ibi anno peracto
reuerſus: apud ſanct ãMariam maiorẽ habitauit. Vrbs Ro
ma ciuilibus diſſidiis agitata: incendia cœdeſq; pertulit. Re
ges Aragoniæ & Siciliæ conciliati ſunt: ea lege: ut karolus
rex ſuis impenſis Iacobũ Aragonem a pontifice Romano
feudatarium Trinacriæ regem inſtitui coronariq; curaret.

Quod niſi triénio impetraſſet: in carcerem unde dimitteba
tur rediret: datis obſidibus filiiſ: Karolo: cui poſtea Martel Filii Karoli.
lo regi Hungariæ fuit cognomento: & Loigio: q̄ poſt actā
in beati Franciſci religione uitam: in ſanctoꝝ numero eſt re
latus. Tripolis hoc tempe urbs Aſiæ inſignis: in poteſtate Tripolis diruitur.
Soldani Babiloniæ facta: poſt cedem hominū igni ferroq̄
diruta eſt. Paremq̄ fortunā Sydon et Barutū pertulere. Se Sydon Barutum.
dente Nicolao quarto Ptolomaida in duos ānos inducias
conſecuta. Pontifex aūt crucem prædicari iuſſit pro auxilio
Ptolomaidæ: mille & quingentis militibus ſuo ære condu- Auxiliū pontificis.
ctis. Quos multi ſine Impatore ſecuti ſunt. Qui Ptolomai
dam uenientes: nullo regimine uſi: multa intulere damna &
xp̄ianis & Saracenis. Soldanus ſæpe queſtus eſt: & p nun
cios prædā repetiit. denegataq̄ exitum cōminatus eſt. Erat
de Ptolomaidæ regimine magna cōcertatio. Nam patriar- Contentio xp̄ianoꝝ.
cha Hieroſolimitanus illud: & Templarii: & Hoſpitalarii
& Teutonici: & rex Cypri: & rex Siciliæ Karolus: & Pi-
ſani quærebant. Circa quod tēpus pax interrupta eſt: inter
Aragonenſem et Karolū. Piſani pauloante Vgolinū comi Vgolinus necat᷑.
tem cū duobus filiis totidemq̄ nepotibus in carcere tentū:
inedia necauerūt. Propter quā rem oēs Etruriæ Gibellini
in Guelfos exarſerunt. & in Aretinos arma uerterūt: exuli
bus id petentibus. Guilelminus Petramala ep̄s eo tp̄e Are- Petramala ep̄us.
tio dn̄abatur. Cui Feretranus comes & Florētini exules au
xilio aduenerant. Secundus Karolus pontificem acceſſurus
Florentiā uenit: cum duobus cohortibus equitū. quem Flo
rentini contra Petrāmalam ep̄um irritarunt: additis copiis
quibus ep̄m ſuperare poſſet. Venitq̄ rex in agrū Ciuitatis-
caſtelli: copiis Florentinoꝝ aſſociatus. Et Guilelminus ep̄s
cū noningētis equitibus et octo milibus peditibus occurrit
Cōmiſſo prælio cedes Florentinoꝝ magna eſt facta. Et pau
lopoſt mutata fortuna Guilelminus ep̄s cum Feretrano co Ep̄s et Aretini cedunt᷑

mite interfectus eſt. Tria milia cecidere et duo milia capta
ſunt de Aretinis. Locũ prælii Campaldinũ dixere. Karolus

Karolus. II. rex Sicilie

ad pontificem profectus: regnum utriuſq; Siciliæ accepit.

Caieta obſidetur.

Quod audiens Iacobus Arrago Caietã obſedit: & pax in
terim ſub prioribus ſponſionibus cõſtituta eſt. Et inter Phi
lippum Franciæ: & Odoardũ Angliæ reges nouũ bellum
exortum eſt. Quæ res in Aſia xp̃ianos perturbauit. Solda

Ptolomaida obſidet̃.

nus enim Babiloniæ centũ quinquaginta milia pugnatorũ
aduerſus Ptolomaidã miſit: filio duce copiarũ inſtituto: cũ
ip̃e ægrotaret. Ducta eſt obſidio duobus mẽſibus. Interim

Soldanus moritur.

mortuo Soldano filius ſuffectus eſt. qui acrioribus animis
urbem oppugnãs ꝓmiſſa militibus præda foſſiſq; cõpletis
materia ac uirgultis: ad mœnia uſq; pugnando ꝑuenit. Sed
erumpentibus xp̃ianis magna occiſione in caſtra repulſus ẽ
Deinde diſcordantibus in urbe xp̃ianis: placuit imbellem

Xp̃iani deſertores.

multitudinẽ per noctem emittere cum qua multi deſertores
effecti ſunt. Deinde duodecim milibus ad defenſionem di-
miſſis: inter quos rex Cypri & patriarcha fuerũt Hieroſoli
mis & hoſpitalis templarioꝝ magiſtri. reliqui oẽs abierũt.

Perfidia regis Cypri.

Sed rex Cypri perfidia uſus: deſertores ſecutus eſt. multiq;
eũ ſecuti ſunt. Poſtremo omniũ Hieroſolimæ p̃triarcha ma
giſtriq; cognita oppugnatõe Soldani quæ maior ſolita pa
rabatur: Dromone ad id ſeruato portu delapſi ſecũda naui
gatione: paulopoſt tempeſtate uexati ſub ip̃a Cypri plaga

Ptolomaida euertit̃.

in naufragio periere. Soldanus deſertã urbem capiens igne
ſuccendit: & a fundamẽtis diruit. Anno. MCCXC.

EX LIBRO DECIMONONO.

POſt uictoriã Gotfredi annis centũnonaginta
ſex: perdita eſt Ptolomaida. Cyprus inſula: et
Armenia minor Cilicia prius dicta: in xp̃iano
rum fide manſerũt. Apud Alamanoſ mortuo
Rodulpho: comes Adulphus de Naſſoy electus eſt ſucceſ

ſor: quem Rudulphi filius Albertus in agro Spirenſi: in ꝑlio interfecit. Nicolaus quartus apud Sanctā Mariam maiorem interiit. Cardinales ut liberius electiōem facerent: Peruſiam migrauerunt. Nec duobus annis tribuſq; menſibus in electione concordarunt. Michael Paleologus interim mortuus eſt: quem Callogeri ſacerdotes & monachi ſepultura ſacra ꝓhibuerunt: eo q; occidentali eccleſiæ in Lugdunenſi cōcilio conſenſiſſet. Andronicus filius & ſucceſſor ſuus libēter Latinæ eccleſiæ ob eam cōtumeliam fuiſſet unitus: ſi auxilium habuiſſet: quod poſtea ſemp recuſauit. Bellū inter reges Franciæ et Angliæ acerrimū exarſit. Karolus ſecundus rex Neapolitanus e Narbonenſi ꝓuincia rediēs: Peruſiam uenit: hortatuſq; pluries ad electionem pontificis Cardinales: a Benedicto Caietano patria Ananino reprehēſus eſt: qui totiens rogando uim afferre uideretur. Receſſit rex Neapolim petens. Paulopoſt Cardinales Petrū Moroneū Exermenſem Anachoritā ſecūdo a Sulmone miliario ad Maielle montis radices cenobiū incolentem elegerunt: uitæ ſanctitatis fama celebrem. Qui hortante Karolo rege electiōi conſentiens: Celeſtinus tertius eſt appellatuſ. Et Cardinales ad ſe ad Aquilam uocauit. Ibiq; cōſecratus: duodecim nouos creauit. Vltimus ad eū uenit Benedictus Caietanus: & primū apud pontificem locum tenuit. Nec auſteritatē uitæ Celeſtinus mutauit. Sed cum experientia rerū careret: parū utilis reipublicæ iudicatus eſt: ceptumq; eſt de ceſſione tractare. Quod cum Karolus audiſſet: pontificem amicū Neapolim duxit: multiſq; modis conatus eſt animū eius a ceſſione auertere: adeo ut ſolenni pompa per archiepiſcopū ducta: clerus & populus benedictiōem a pontifice petierit: Iliq; ſe cōmendaret: rogando: ne bene gubernatā eccleſiam: ſuo regimine deſtitueret. Quibus pontifex benedictiōe data: reſponderi iuſſit futurum: quod deus pro ſalute populi

Adulphus occidit᷑.
Nicolaus. IIII. morit᷑.
Sedis uacatio.
Michael obiit.
Andronicus Impr.
Bellum inter regeſ.
Vim attulit rogando.
Celeſtinus. III. eligitur
In Aquila cōſecratur.
Tractatus de ceſſione

Bn̄dicti Car. aſtutia. diſponere dignaret̃. Benedictus aūt Cardinalis Caietanus iuris ſcientia peritiſſimus: multis canonibus oſtendit pontifici: ꝙ grauiter peccaret: ſi ſe inſufficientem cernēs: ad obeūdum pontificatū nō alteri cederet: conſtitutionēq̧ ꝓmulgari obtinuit: per quā declaratū eſt: licere pōtifici Romano dignitatē dimittere. Et paulopoſt ſexto mēſe ſui pontificatus

Celeſtinus abdicauit. Celeſtinus papatu ſe abdicauit: Cardinalibuſq̧ alterius ſurrogandi arbitriū permiſit. Electus eſt autem Benedictus ipſe Caietanus:

Bonifacius eligitur. Bonifacius octauus appellatus. Qui accipiēs Petrum Morroneū ad heremum anhelantem Neapoli clandeſtine receſſiſſe: illum ex uia retractū in cuſtodia iuſſit haberi: ueritus ne populi eum ſequerent̃. Et Romam petens: in arce Campaniæ Funonis deductū arcta cuſtodia conclu

Celeſt. in carcere obiit ſit: in qua ille mortem accelerauit: nō ſine infamia Bonifacii Fuerunt apud Bonifaciū odioſi Iacobus & Petrus Cardinales de Columpna: qui Gibellinorū factionem non ſolum in ſuis oppidis: ſed etiā in Anania confouebant: unde ipſe oriundus Guelfarum partiū habebatur. Vocauit eoſ ad ſe Bo

Cruceſignati in Cardinales de Columpna. nifacius. Qui timentes & Nepeſum ſecedenteſ: grauiori odio inſecutus: cruceſignatos in eos miſit. Illi Preneſte ſe receperunt. Quā urbem Sarra Columpnenſis eorū patruus retinebat. Sed ibi quoq̧ preſſi a cruceſignatis: manere nō potuerunt: zagarolum petiere. Preneſte dirutū eſt: & zagarolū. & deinde Columpna oppidū ui captum pari modo dirutū

Cardinales Reate Cardinales fuga dilapſi Reate petierunt. Sarra apud Anci

Sarra a pirratis capit̃ um diu in nemoribus obuerſatus eſt: & paſtorū pane nutritus. Deinde a pirratis Cathelanis captus: ad remigiū eſt admotus. Timebat enim irā pontificis: qui nullis eſſet Gibellinis placabilis. Notū illud eſt ꝙ Procheto Genuenſi archiepiſcopo ad pedes eius procidenti in die cinerum dixit (nā

Verbū pontificis. prouerbiis dici ſolitiſ) Memento inquit homo quia Gibellinus es: & cum Gibellinis in cinerem reuerteris. Iniecitq̧ in

oculos eius cineres: & eum archiepiſcopatu priuauit. Reſti
tuit tamen poſtea cum Cardinales de Columpna non iuiſſe
Genuam intellexit. Eodemq; anno Milleſimoducenteſimo
nonageſimooctauo: beatum Ludouicū Franciæ regum ſtir-
pis: ex ſecundo Karolo natum: beati Franciſci ordinem ꝓ-
feſſum: in ſanctorū numerum retulit. Sextumq; edidit pon
tificii iuris codicem. Et Eugubinā urbem quæ Gibellinorū
ductu ab eccleſia deſciuerat recuperauit. Alberto duci Au
ſtriæ confirmatiōem Imperii petenti bis terq; negauit. Ka-
rolo ſecundo regi Siciliæ poſt mortem ſancti Ludouici ſu
perſtites ex Maria uxore regis Hungariæ filia: mares ſex:
fœmellæ quinq; fuerūt. Maior natu Karolus Martellus Hū
gariæ regnum materna. Secundus Robertus Calabriæ dux
Neapolitanū hereditate paterna expectabat. Tertius Phi
lippus Tarentinum obtinuit principatum. Nata ex prima
Clemencia nomine Karolo Philippi regis Frāciæ primoge
nito nupta erat. Blancam ſecundā Siciliæ rex Iacobus uxo
rem acceperat. Et tertiam Leonariā Federicus Arrago Iaco
bi frater: qui & ipſe rex Siciliæ appellabatur. Mortuo Iaco
bo Aragonenſi: Robertus Calabriæ dux iuſſu patris in Si-
ciliam traiiciens: Cathina urbe potitus ē. Et Philippus dux
Tarentinus cum claſſe ſubſecutus. Verum Siculi pro Ara-
gonenſi ſe tenenteſ: naues plurimas armauere. Et primo claſ
ſem quam Robertus remiſerat: occuparūt. Deinde aliā Phi
lippi claſſem cum ipſo interceperūt: et Philippum apud Pa
normum in carcerem cōiecerunt. Robertus relicta Cathina
in Italiā rediit. Et Federicus Arago ex Hyſpania euocatus:
Siciliam totam obtinuit. Nec moratus in Calabriā ducens:
ea quoq; potitus eſt. In Etruria uero ſociæ Guelfarum parti
um ciuitates: reuocato cum Genuenſibus fœdere: Piſas ter-
ra mariq; inuaſerunt: Liburnumq; portū ui captum incende
runt. Et ne aditus eſſet in mari: in hoſtio fluminis onerarias

Anno. Mccxcviii.

Sextus decretalium.

Martellus Hungariæ.

Robertus Calabriæ.

Blanca uxor regis Si.

Robertus in Siciliā.

Federicus Siciliā recu-
pat: Calabriā occupat

Liburnū capitur.

naues dimerſerunt. Guido autē Feretranus caſtella Aderā
fluuium de Piſanis a Florentino occupata recepit: ipſumq;
Gentilis Vrſinus. pontem munitum obtinuit. Nec uenientem Gentilem Vrſi
num Florentinoꝝ ducem bello excipere auſus eſt. Sed tam
diu intra mœnia ſe cōtinuit: donec ille receſſit. Quæ res di-
Pax inter Flor. & Piſ. ſcidiū apud Florentinos fecit: & nobilitatem depſſit: paxq;
poſtea inter Florentinos & Piſanos conſtituta eſt. Et anno
Anno. MCCC. Milleſimo trecenteſimo palacium quod dominoꝝ appellāt
Florentiæ ædificatū eſt. Pomeriū urbis productum: & mœ
Annus Iubileus. nia ſuperducta: et carcer ampliſſimus ædificatus. Et Romæ
Iubileus annus celebratus. Et Karolus ſecundus Saracenos
Saraceni in Luceria. in Luceria diu toleratos qui chriſtiani fieri nollent (que parſ
maxima fuit) interfici iuſſit. Karolus autem Valeſii comes:
Philippi Francorum regis germanus: Catherinā Balduini
ultimi Conſtantinopolitani Imperatoris filiam accepit uxo
rem. Et anno Iubileo Romā petens: fauores ſocero impetra
uit a pontifice ꝓ Imperio recuperando. Quod pontifex id
circo annuit: quia expeditionem in Hieroſolimā deſtinaue
Karolus Valeſius. rat. Iuſſit itaq; Karolum Valeſiū in agrum Romanū copias
adducere: eumq; defenſorem patrimonii ſancti Petri in Tu
Cācellarii in Piſtorio. ſcia cōſtituit. Per hoc tempus in Piſtorio: Cancellarii gens
ditiſſima numero multiplicata: in duas partes diuiſa eſt. &
altera Albi uocati ſunt: altera Nigri: magnis inter ſe cōten
tionibus agitantes. Quos cum Florentini componere ſtude
rent: ipſi quoq; inter ſe diuiſi ſunt: & eadem nomina recepe
runt. Legatus apoſtolicus eo directus cum nihil proficeret:
Florentini interdicunt. ſacris interdixit. Miſſus ē eo Karolus Valeſius. Interim Al
Nigri pelluntur. bi Nigros e Piſtoria pepulerunt: Andrea Girradino equi-
te Florentino inſtigante. Idem morbus Lucā inuaſit. Minel
lo enim primario Obitioꝝ familiæ ciue interfecto: Nigros
pellere ſtatuerunt. Sed ab illis pulſi ſunt. Valeſius Florenti-
am ueniens: accerſito legato: multa conatus nō potuit effice

re:quin Albi ex Florētia pellerent: & crudeliſſima in agro fierent Florentino. Pontifex aūt expeditiōem in Hieroſolimam cupiens parare: Apamiarū epm ad Franciæ regē Philippum miſit. Qui cū nihil ꝓficeret: anathema in eū & regni priuatiōem minatus eſt. Propter quā rem Philippus eū in carcerem cōiecit. Narbonenſis deinde archidiaconus: ad eius liberatōem miſſus: cū nō impetraret: regnū Franciæ ad Romanā eccleſiam ptinere dixit. Iuſſitq; a regalibus muneribus Philippū abſtinere. Aſtātes a iuramento regi pſtito abſoluit. Et oſes gras in regno Franciæ a pontificibus Romanis cōceſſas tamdiu ſuſpendit: donec pōtifex placaretur Liberatus eſt Apannenſis eps. Sed ꝓhibiti ſunt regnicolæ Romā ire aut pecunias eo mittere. Secūdo poſt Iubileū anno Karolus Valeſius ad cōſobrinum ſuū Karolum ſecundū ſe cōtulit: multaq; de Calabria recupauit. Federicus Arago pacem petiit: redditiſq; oppidis de Italia captis: ea lege obtinuit: ut quoad uiueret: Trinacriā obtineret. Albi ex Florentia pulſi: inter quos Dātes poeta fuit: Forumliuii ſe cōtulere: quo & Gibellini Florentia Extorres cōfluxerunt. Et in unū corpus coeunteſ: Scarpettā Ordelaphū Gibellinoꝝ in ea urbe principē ſibi ducem aſſumpſere. quibus Vgucio Fagiolanus cū plæriſq; caſtellis in Apennino propinquis adiunctus ē: rei militaris peritiſſimus. Bononienſes quoq; tūc parti fauentes Gibellinæ: auxiliū miſere. Idē fecit Caniſgrandus Scaliger Veronæ tum primū dñio potitus. Per Dantē oratus exercitu cōgregato: p uallem Anomonis fluuii iter fecere in Mugellanū tranſituri. Sed audiētes Florentinos Lucenſeſq; eo concurriſſe: & Vbaldinæ gentis meliora quæq; occupaſſe: tranſmiſſo Apennino ad Policianū caſtra firmauere. Vbi ſuperueniente hoſte fame agitati in fugā conuerſi ſunt. Et multi ipſoꝝ capti: de quibus Florentiæ ſuppliciū captum eſt. Reliqui in Romandiolam reuerſi ſunt. Philippus

Legatus ap. incarcerat

Regnū Frāciæ ad Ro. eccleſiā pertinere.

Dantes poeta.

Scarpetta.

Vgucio.

Valle Anomonis fl.

Albi fugantur.

Regis Frãciæ appellõ.

rex Franciæ apud Pariſios concilio eccleſiaſticoꝝ ac nobili
um cõuocato: ad ſedem apoſtolicã appellauit. Per idem tẽ
pus Sarra Columpnenſis in portu Maſſiliæ cũ ſe clam quis
eſſet nõnullis Gallicis intimaſſet: ope regis a pirratis libera

Sarra in Italiã mittit.

tus eſt: & odio pontificis honoratus. Qui ad perniciẽ pon
tificis in Italiã miſſus eſt. Quo tpe pontifex in Anania mo

Albertus dux auſtriæ Impr & rex Franciæ.

ram trahens: priuato Philippo: Albertũ Auſtriæ ducẽ &
Imperatorem & regem Franciæ declarauit. Philippus Gui
lelmum quendã Nogaretiũ equitem ſibi fidũ ſuadente Sar
ra Romã miſit: ſub obtentu publicandæ appellatiõis apud
Pariſios factæ. Qui ducentos equites Romæ accepit: quos
karolus Valeſius ibi dimiſerat. Sarra interim ſeruili habitu
in Latiũ redierat: qui Nogaretiũ Ferentinum petere iuſſit: et
cũ eo ex improuiſo Ananiã noctu ingreſſus eſt: ueteribus
amicis operã nauantibus: Bonifaciũꝙ pontificem in pater-

Põtifex a Sarra capit.

na domo & in quo genitus fuerat cubiculo: ualuis ui refra-
ctis obſtupẽtem propria manu cepit: Romãꝙ pduxit: ubi

Bonifacius occiditur.

Bñdictus. XI. eligit.

intra quartũ & uigeſimũ diem uiolenta morte deceſſit. Car
dinales territi Peruſiã acceſſere: ibiꝙ Benedictũ undecimũ
natione Taruiſinũ ordinis prædicatoꝝ ꝓfeſſorem: pontifi
cem creauere. Qui Nogarecio Sarraꝙ cum quinꝙ ciuibus
Ananinis anathemate pcuſſis: Iohannem & Iacobũ Cardi-

Cardi. de Colũpna & rex Frãciæ reſtituunt.

nales tanꝙ iniuſte damnatos: capello ad breue tps abſtine
re iuſſos: regemꝙ Franciæ ad priſtinã dignitatem reſtituit.
Miſſoꝙ Florentiã Nicolao Pratenſi Cardinali: urbẽ pacare
niſus eſt. Legatus uiginti uexilliferos ibi cõſtituit: nec tamẽ
reſtituere exules potuit: quos in agrum Mugellanũ aduoca

Benedictus morit. Sedes uacat.

uerat. Sed poſito interdicto Pratũ ſe contulit. Pontifex no
no pontificatus ſui menſe obiit. Vacante ſede Florentini ex
torres Albi Gibelliniꝙ clandeſtino itinere noctu ad portã
quæ Bononiã ducit uenientes: mœnia nondũ perfecta cum
magno amicoꝝ comitatu ſupgreſſi: ad templũ uſꝙ ſanctæ

Reparatæ ꝓfecti ſunt. Sed dũ uel prædam quærũt uel amicos alloquunt̃: conglobati ciues eos expulerũt: uictoriãq; prope hoſtiũ factam recuperauerũt. Florentini exinde omnia timentes: Robertũ Calabriæ ſuorũ & Guelforũ omniũ ductorẽ ea lege acceperũt: ut ex illius arbitrio bellũ paxq; penderet. In cuius aduentu cũ Lucenſibus ad opprimendã obſidione Piſtoriã ꝓfecti ſunt. Sed Florentini & cœteraꝝ urbium exules Piſtoriã egregie defendentes: Robertũ uſq; ad prati mœnia repulerũt. Interim Peruſii Bernardus Burdegalenſis eps̃ in Galliis agẽs: in pontificẽ electus eſt. Qui electioni cõſentiens: Lugdunum ſe cõtulit ex Burdegala: et Clemens quintus appellatus eſt. Ad quem uocati Cardinales: ſine mora ꝓfecti ſunt: mẽſe Auguſto anno. MCCCV. & ſeptuagintaquatuor annis in Galliis Romana curia tẽta eſt: magno xp̃ianorum malo. Interfuerũt coronationi pontificis Philippus rex Franciæ karoluſq; frater ſuus ex Italia reuerſus. Iohannes dux Britaniæ: qui ruina muri oppreſſus eſt cũ multis aliis dũ pompa p urbem duceret̃. Philippus rex debilitatus: & pontifex in turba preſſus Iaſpidem precioſiſſimum ex mitra amiſit. Creauit aũt Clemens plurimos ex Gallia Cardinales: ex Italia nullũ: niſi q̇ Iohãnem & Iacobum Columpnẽſes ad capellũ reſtituit. Tres Cardinales Romã cum Senatoria poteſtate miſit. Sardineam a Saracenis occupatã dum Genuenſes Piſaniq; cõtendunt Federico Siciliæ regi ea cõditione cõceſſit: ut illico recipiende manũ apponeret. Veneti uero cũ Karolo ſecundo aduerſus Imperatorem Conſtantinopolitanũ fedus iniere. Propter quam rem Kaſſianus rex ãno. MCCCVII. Romano põtifici unionem ꝓmiſit. Sed cũ Veneti Karoluſq; refrixiſſent: ꝓpoſitũ mutauit. Apud Nouariã Dulcinus quidã & Margarita uxor: nouã hereſim inuenerũt aduerſus ſacerdotes: p quã mares fœminæq; ſimul habitãtes in oẽm libidinẽ ꝓlabebant̃.

Albi & Gibellini Florentia pellunt̃.

Põt. eligit̃ ex Galliis.

Clemens. V.

Anno MCCCV. Ro. cu. in Galliis.

Cardinales Galli.

Senatoria ptãs Romã

Sardinea Federico.

Venetoꝝ et Ka. fedus Anno. MCCCVII.

Hereſis Dulcini.

Templarioꝝ defectio

Iudei ex Francia.

Turci rhodū occupāt

Albertus Impator oc ciditur a nepote.

Azo a filio necatur.

Parricida dominaᵗ.

Pelagura Legatus.

Veneti excōicantur.

Miſſi aduerſus eos per papā nuncii: in excelſum montē alpibus cōtinentem coactos: fame & frigore ſuffectos: ad unū ſuſtulerunt. Reſcitū quoq; eſt Templarios qui pro christo olim pugnare ſoliti erant: xp̄o rebelleſ: Saracenis cōſenſiſſe Propter quā rem ſupplicio affecti ſunt: & bona eoꝝ ꝑtim Rhodiēſibus: ꝑtim nouis religionibus attributa ſunt. Iudeos quoq; cū ſingulis ueſtimentis ex Frācia Philippus eiecit bonis eoꝝ occupatis. Rhodus a Saracenis Turciſq; occupata eſt: quā hoſpitalarii nouis aucti opibus receperūt. Albertum Impatorem Iohānes ex fratre nepos interfecit. Longobardiæ ciuitates quos habebant capitaneoſ: dn̄os pertulere. Verona Scaligeros: Mantua Paſſermoſ: Padua Carrarienſes: Ferraria Eſtenſes iampridē acceperat. Qui Mutinæ Regiaq; poſt annū Iubileum frena impoſuerāt: adeoq; creuerant: ut Karolus ſecūdus rex Neapolitanus: Beatricem filiam ex Maria uxore ſuſceptā Azoni tunc Marchioni uxorem dederit. Ipſe aūt Azo āno poſt Iubileū quinto: et eius matrimonii primo: a filio ſuo adoleſcēte: Friſco nomine: ex aliena uxore ſuſcepto: dolo captus et in carcere necatus eſt Friſcus paternū dominiū obtinuit: auxilio Venetoꝝ: ad expugnandū Thedaldum caſtellū ponti impoſitū impetratū Cardinalis cognomine Pelagura Bononiā a Clemēte miſſus Venetis impauit: ut a re Ferrarienſi abſtinerent. Sed illi obaudiētes: cū iam populus mutato propoſito: eccleſiæ dominium acclamarent: caſtellū expugnauere. Friſcus in ultiōem populi rebellātis: Ferrariæ pene mediā ꝑtem incēdit. Ciues excluſo Friſco Venetis ſe ꝑmiſere. Pelagura legatus cruceſignandos aduerſus Venetos Ferrariēſeſq; Bononiæ cōuocauit. Et Clemēs Venetis apud Auinionē publice excōicatis: ſacris interdixit: & ꝓ ſeruis haberi iuſſit: ubicūq; reperirentur. Propter quā rē et in Anglia et Galliis multa detrimenta perpeſſi ſunt. Miſit pontifex alios Cardinales in Etruriā:

Qui Roberto duci Calabriæ: & Florentinis: Lucenſibus ac
cœteris Piſtoriam obſidentibus imperarūt: ut Piſtorienſes
dimitterent. Paruerunt omẽs præter Florentini ac Lucenſes
Propter quam rem ſacris eis interdictum eſt. Robertus ad — Floreñ excōicantur.
pontificem ſalutandū Auinionem petiit. Et Piſtorienſes bel
lo fatigati deditionẽ fecere. Potiti urbe Florentini ac Lucen — Piſtoria capitur.
ſes: a ciuiū ſanguine temperarunt. Mœnia uero deiecerunt:
& foſſas impleuerunt: agro urbis inter ſe diuiſo. Piſtoria in
rus redacta utriq; populo ſubiecta manſit. Florentini Acci
anicum oppidū gentis Vbaldinæ in agro Mugellano: in ar — Accianicum diruit᷑.
duo monte ſitum: pecunia receptū diruerunt: & in plano ꝓ
pinquo Scarpariam aliud oppidū ædificauerunt: ubi prius — Scarparia conſtruit᷑.
erant tabernæ. Miſſus eſt Neapolio Cardinalis Vrſinus in
Etruriam qui res cōponeret. Sed a Florentinis ac Lucēſibus — Anathema in Florenti
ſpretus: anathema & interdictum in eos cōtinuauit. Floren — nos & Lucenſes.
tini clerum grauiſſimis exactiōibus uexauerūt. Curſiū Do
natam ciuem benemeritū: quia Vgucionis Fagiolam filiam
duxiſſet uxorē: multis cedibus hinc atq; inde agitatis inter
fecerunt. Aretini Tarlatos de re publica optime meritos:
Guelfis exulibus in patriā reductis per arma eiecerunt. Flo
rentini erga Lucenſes ingrati: reparatis Piſtoriæ foſſis: por — Floreñ. Piſto. occupāt
tiſq; & uallo excitatis: urbem ſibi retinuerūt. Vgucio Fagi
olanus ob iniuriam generis: Tarlatos in Aretiū redire ad-
iuuit. Pelagura Legatus Ferrariam per cruceſignatos et Flo — Ferraria recuperatur.
rentinorū auxilia recuperauit: multa in Venetos occidione
cōmiſſa. qui Ferraria & Caſtello Thealdo coacti exceſſere
Pontifex Florētinis Venetiſq; pacem dedit. Anno Milleſi — Anno. MCCCVIII.
motrecenteſimooctauo: Karolus ſecundus Neapolitanus — Karolus. II. morit᷑.
rex obiit. Robertus filius habita confirmatione pontificis:
in Italiam rediit. Interim Lambertus Bernardinuſq; fratres
de Polenta Rauennæ ciues: Ferrarienſium opera: caſtrum
Marchomama: quod in Padi ripa Veneti tenebant: inſcio

Pelagura ceperunt. Qua de cauſa Pelagura Roberto regi
Bononiam appulſo: Ferrariam cõmiſit pro eccleſia guber-
Degus dela Ratha.
nandam. Is Degum dela Ratha Cathalanum cum cohorte
equitum Ferrariæ reliquit. Tumultũ fecit populus: reducti
onem nobiliũ Eſtenſium acclamãs. Degus dimiſſo Caſtello
Thealdo præſidio: uigintiocto ciues ſuſpendio interfecit:
& multos in carcerem cõiecit: pecunia mulctãdos. Per hoc
Henricus Impator.
tempus Henricus Lucenburgenſis a Germanis Impator ele
ctus eſt: & a pontifice acceptatus: ea lege: ut intra bienniũ
Italiam peteret coronam accepturuſ. Qui miſſis oratoribus
Minæ Imperatoriſ.
Florentiã: magnum ſe Germanorũ exercitum ducturũ ait:
petiitq; in urbe recipi: et Aretinos ab inuaſione Florentina
Florentinoꝝ rñſum.
liberari. Reſpondere Florentini: imprudenter agere ſapien-
tem principem: qui Barbaros in Italiam duceret: quã debe
ret a Barbaris tueri. De receptiõe ſua cum aduenerit Impe
rator: conſultandum eſſe Aretinis: nõ bene conſulere Impe
ratorem: qnos ſciret Guelfos expuliſſe. Exules enim conſue
uiſſe Imperatorũ ope reſtitui. Propter quam rem dãtes Flo
Florentini cœci car.
rentinos cœcos: cum primũ appellare cœpit: qui tam inſul-
ſe reſponderent. Oratores Aretium ꝓfecti: ciuitatem cõfir
marunt. Et Florentini ex agro Aretino exceſſerunt. Time
bant Henricum Florentini: ſed aduentu Roberti regis recre
ati ſunt: qui ſe Guelfarum partiũ tutorem conſtituit. Henri
Hẽricus Impr in Italiã
cus tranſgreſſus alpes: Taurinenſes ad quos primum deſcẽ
ſurus erat: in deditionem accepit. Et deinde Eſtenſes: uicari-
oſq; eis dedit. Philippus Papiæ Comes: Symon Collubia-
Symon Collubianus Vercellensis.
nus Vercellenſis: Anthonius Laudenſis tyranni: Henrico
occurrentes: datos uicarios acceperunt. Et Alboynus Ca-
niſq; Grandis Scaligeri per oratores ſe dedidere. Duæ fa-
ctiones Mediolanum tenebant: Turriani: & Vicecomi-
Turriani Guelforum.
tes. Guido Turriano Guelforum. Matheus Vicecomes
Vicecomes Gibelliñ.
Gibellinorum: principes erant .:. Guido Capitane-

atus populi magiſtratum gerens: q̄uis aduentum Henrici cupide expectaret: Guelfis amicū Imperatorem ratus. Veritus tamen ne Matheus gratiā occuparet: contracto exercitu: in agro Mediolanēſi ſe cōtinuit. Matheus uero Leupoldum Auſtriæ ducem ſibi notum mittēs: ſuaſit: ut copias urbi admoueret: futurū: ut ea potiretur. Qua re cognita Guido: ad arma cōcurrit: et tumultus in urbe excitatus eſt. Sed adueniens Henricus: utranqꝫ partem terruit. & intromiſſus urbe potitus eſt. Pro cuius pace ſeruanda: Guidoni Vercellas dono dedit. Et Galeazio Mathei filio: quem ſecum Romam ducere cōſtituit: equitū præfecturam ꝓmiſit. Leupoldusqꝫ dux Auſtriæ cum Germanorū cohortibus urbe præfectus eſt. Qua re audita Lombardi omnes præter Alexandrinos Imperatori ſe dederunt: tyranniqꝫ & populi uicarios amiſerunt. Paduani a Ferrarienſibus & Roberto admoniti: nō ſatis facturi uidebātur. Henricus coronam ferream quam Medoeciæ recipere debuit: Mediolani recepit: magna impenſa ciuium: ita ut grauata onere plebs tumultū fecerit. Quæ cum liberalitatem ſperaret: maiorem ſeruitutē inuenerat. Seditioſiſqꝫ populum incitantibus: ad arma cōcurſum eſt. Germani principio deterriti: cum cædes in ſuis & uulnera ederentur: Introductis quæ in ſuburbiis erant copiis: in utranqꝫ factionem prælio decertare cœperunt. Galeazius uicecomes Matheo genitore domi relicto: tanq̄m ad arcem ſuorum ſeruandam duce Leopoldo: et Germanis ad eum conglobatis adegit: culpā plebis in Turrianos referēs tyrannidē affectantes. Germani facile credentes: cū Gibellinis magno furore Turrianoſ aggreſſi ſunt. Illi apud plateā beatæ Mariæ nouæ aliq̄ntulum immorati: tandē Guidone ſuadente: cū filiis & uxoribus in fugā uerſi: Vercellas petiere. Ex quoꝝ factiōe triginta interfecti ſunt. quoꝝ quatuor Turriani fuere. Qua re cognita Cremonēſes atqꝫ Cremēſes

Leopoldus Auſtriæ.

Mediolanum capit.

Lombardi Imperatori ſe dederunt.

Corona ferrea.

Tumultus Mediolani

Turriani fugant.

Vercellas petunt.

Gibellini pellantur.

uicarium impoſitū et Gibellinos armis nō ſine cædibus ex
pulerunt. Brixiani quoq; Thebaldum Gibellinū eiecerūt.
Et apud Parmā Rubei pauloante Henrici iuſſu a Giberto

Rubei in exilium.

Corrigia in patriā recepti: exulare iuſſi ſunt. Henricus exer
citum diſperſum congregauit: atq; in Cremonenſes duxit.
Guelfi non expectare auſi: Brixiam cū pueris & uxoribus
migrauere. Cremonēſes deditione facta mitiorem principē

Cremonæ mœnia.

experti ſunt. Cremonæ mœnia euerſa ſunt: et Crema immu
nita. Parmenſes eiectis Guelfis: uicariū Imperatoris accepe
runt. Duxit paulopoſt Hēricus in Brixiam: quæ diu defen
ſa eſt a ſuis & alienis Guelfis. Poſtremo machinis oppug-

Brixia muris ſpoliat̃.

nata: fugientibus in montana Guelfis: dedita eſt: & muris
ſpoliata: Placētini Alberto Scoto Guelforum duce eiecto
uicarium Imperatoris accepere. Veneti requiſitū Imperato
ri nauigium obtulere. Veronenſes Vincentini Paduani &
Taruiſini: miſſos uicarios acceperunt. Varnerius Auſpul-
genſis comes Lombardiæ præfectus eſt cum paucis copiis.

Hēricus Genuā petit.

Hēricus Imperator Amedeo Subaudiæ comite & Piſano
rum Genuenſiūq; oratoribus ſequentibus: per Placentinos
Genuam petiit. Vbi oratores Roberti regis Neapolitani:
& Federici Siculi eum adierūt. Illi ſimulatam: iſti uerā ami
ciciam offerentes. Quibus Henricus ſecundū poſtulata re-

Mareſcallus in Romā-
diolam.

ſpondit. Miſerat Robertus Mareſcallum cum duobus mili
bus equitum in Romandiolā: qui etiam Florentinis auxilio
eſſet & Lucenſibus. Impator claſſe Genuenſiū Piſas uenit:
miſſo terreſtri itinere exercitu: qui Lucenſes miris modis af

Anno. MCCXI. liber
Clementinarū editur.
Tēplarii extinguunt̃.

flictauit. Per hoc tp̄s Anno Milleſimotrecenteſimoundeci
mo Clemens quintus in cōcilio Viennenſi Clementinarū li-
brum edidit. Templarioꝝ religionē funditus extinxit. De
ſubuentione ꝓ terra ſancta irritam prouiſionem fecit. Hen
ricus Ludouicum Subaudienſem: Amedei filium cum quin
gentis equitibus Romam permiſit. Qui apud Stephanum

Columpnam prope Lateranenſe palacium recepit: Vrſinos in ſuſpitionem adduxere. Henricus Viterbiũ ſe contulit: & inde ſummo cũ honore Romã deductus eſt: et per tres cardinales a Clemente miſſos coronatus. Cõuiuio celebrato in quo primores urbis præter Vrſinos interfuere: iuraméta fidelitatis a Romanis exegit: & loca quædam in theatris terriſq; munita: in quibus ſuos collocauit. Sed cum pecuniã a multitudine exigere uellet: commota eſt ciuitas: & omnis utriuſq; factionis populus ad Vrſinos cõfluxit: qui ſe in ſuis domibus prope Tyberim & Adriani pontem cõmunierant. Henricus ſagittarios a Piſanis miſſos a nauibus uocari iuſſit. Venerat Romã Iohannes Roberti regis frater. qui turmas nauales quas ſecum adduxerat: & ſub Auẽtino collocauerat: in ſagittarios Piſanorũ irrumpere iuſſit. Quibus dolo oppreſſis: equitatũ intromiſit urbi propinquum: et in urbem Imperatoré rebellem duxit. Henricus hac de cauſa in Laterano coronatus: cum cõmeatibus careret Tybur migrauit. Et Iohãnes Roberti frater iuſſu Cardinaliũ recedens pacificã urbem reliquit: tertiodecimo die poſtq̃ ceptum fuerat tumultuari. Et expeditis oratoribus Federici Siculi Regis: Peruſium: & deinde Aretiũ uenit. Comitantibuſq; Gibellinis expulſis: occupatiſq; Arni caſtelliſ: obſidionem ad mœnia Florẽtina locauit. Lucẽſes Miniatenſes Senenſes Bononienſes & Ferrarienſes auxilia miſerant: et inerat Roberti equitatuſ. Itaq; nõ eſt intentata oppugnatio: ſed uaſtatus eſt ager. Et deinde ad Boniciũ Imperator cũ exercitu uenit: oppidumq; reſtituit antea deſtructũ: ibiq; hiemauit: ſperãs Florentinos fame laborantes deditionẽ facturos. uaſtauitq; Geminiotẽſium Collenſiũq; & Senenſium agros. Florẽtini nullã aliam ſpem habẽtes: Roberto regi ea lege ſe dederũt: ut exules nullo unq̃ tempe nullaue rõne reduceret. Nec tñ Robertus alia miſit auxilia q̃m prius: Federici Siculi bello

Impr a cardi. coronat

Iuramentũ fidelitatis.

Rebellio tributi.

Tumultus in urbe.

Impr Tybur migrat.

Florentiã obſedit.

Auxilia Florentinorum

Impr Bonicium.

Claſſis Piſana.

agitatus. Qui regnū ex Calabris occupauerat. Et claſſis Pi-
ſana Genuenſiſq̄ parata erat ad damna Roberti. Henricus
Piſas ſe cōtulit: ibiq̄ Robertum citauit tanq̄ reum maieſta
tis. Lucenſes & Miniatenſes magnis affecit cladibus. Profe

Robertus priuat̄ r̄gno

ctus Aretiū: ibi Robertum regno priuauit: q̄uis papa cita
tionem ad locum nō tutum factā damnauerit. Duxit & cō
tra Senenſes. Et cum ægrotare cepiſſet: ad balnea Macereti

Henricus Impr morit̄

ſe tranſtulit. Rediitq̄ male ſanus ad Bonumconuentū: ibiq̄
mortuus eſt. Quem ferunt Florentinoꝝ dolis a monacho p̄
dicatore in eukariſtia intoxicatū. Mors eius Florentinoꝝ et
Roberti Siculi ſalus fuit. Piſani cū Florentinoꝝ Lucenſiūq̄

Piſanorum dn̄s.

odia timerēt: Vguccionem Fagiolanū quaſi dn̄m accepere
Qui ad equitatū ſuum quingentos equites addidit: Hērico

Ager Lucenſis uaſtat̄

militare ſolitos: Lucenſiumq̄ agros miro modo uaſtauit: et
oppida multa abſtulit: pacemq̄ petentibus ea conditōe de
dit: ut dimiſſa agri ſui parte: Gibellinos exules in patriā re-
ducerent. Duxit quoq̄ in Florētinos: magnaſq̄ illis attulit
clades. Sed contendentibus inter ſe Lucanis Guelfis & Gi
bellinis propter bona direpta: reuocatus eſt: ut tumultū Lu
cenſem tolleret. Ingreſſus urbem utranq̄ partē reprehendit

Guelfi Luca effugerūt.

Sed Guelfi nihil tutū a Gibellino duce ſperantes effugerūt.
Gibellini bona eorū diripuere. Ad quam rapinā accurren-
tes Germani: etiā Gibellinos aliquos ſpoliauere. Sic Luca

Luca capitur.

Piſanoꝝ uel potius Fagiolani dominio ſubdita eſt. Florēti-
ni bellum aduerſus Aretinos mouerant: qui Tarlatis adni

Grauinæ comes.

tentibus Fagiolano fauebāt. Rex Robertus Petrū Grauine
comitem germanū ſuum natu minorem in Etruriā miſit: cū
equitatu nō paruo. Inter hæc Philippus rex Franciæ p̄ Car
dinalem ad ſe miſſum a Clemēte ſuaſus: cōuentum apud Pa
riſios habuit. In quo & ipſe cū filiis duobus: Ludouico Na
uarræ rege: & Karolo Valeſii comite: Eduarduſq̄ rex An
gliæ: uoto ſubueniendi Hieroſolimæ rebus emiſſo: crucesig

nati ſunt: quæ uota in irritū cecidere. Clemens autē cum Pe
Clemens morit᷑.
trum Morroneū: qui Celeſtinus fuerat: in numerum beatoꝝ
retuliſſet: uita deceſſit: et ſedis uacatio diuturna fuit. Interea
Sedis uacatio.
Electores imperii in diſcordia duos nominauere. Ludouicū
Bauariæ: & Federicū Auſtriæ duces. Quibus inter ſe præ-
lio cōcurrentibus: Federicus ſuperatus captuſq; eſt. Ludoui
Ludouicuſ Bauarus Federicum capit.
cus ſuperbia elatus: abſq; Romani pōtificis auctoritate Im
peratorem ſe appellauit. Matheū uicecomitē patrem Galea
zium: Marcū: Luchinum: Iohannem: & Stephanū filios ita
fouit: ut ad tyrannidē aſpirauerint. Petrus Grauinæ comes
Guidonem Petramalā epm Aretinum in ſentenciā traxit:
Petramala eps Aretiñ
ut cum Florētinis cōcordaret. Tarlatos Fagiolani amicicia
potentes deprimi poſſe: & urbis tyrannidem ad eū perueni
re. Fœdus ita ictum eſt: ut licet dñi nomen Roberto regi ſit
pmiſſum: epo tamen Petramalæ urbis adminiſtrandæ creā
dorumq; magiſtratuū poteſtas manſerit: & oīa Florenti-
Poteſtas epi.
nis reſtituta ſunt: quæ ſub Henrico amiſerant. Fagiolanus
aūt ad portas uſq; Florentinas excurrebat. Piſtorienſes Mi
niatenſes & Volaterranos infeſtabat. Caſtra ad montē Ca
Mons Catinus.
tinum poſuit: excitatis in circuitu caſtellis. Et mane oppug
nabat oppidū: ſero in Piſtoriēſi agro prædas agebat: & in
alioꝝ territoriis. Interea Philippus princeps Tarētinus fra
trum octo Roberti regis ordine quartus: aliū equitatū Flo-
rentiam duxit. Et Cardinales apud Lugdunū poſt duoꝝ an
norum ſedis uacatōem: Iacobū Caturcenſem: epm Portuen
Sedes uacat biennio.
ſem in pontificem elegerūt: Iohannem uiceſimūſecundū ap
Io. XXII. eligitur.
pellatum. Qui Ludouicum petentē noluit confirmare in Im
perio. Florentini aduentu Philippi elatiores facti: cū Senen
ſibus Miniatenſibus et Volaterranis: obſidionē montis Ca
tini ſoluere cupiētes: Philippo & Petro fratribus exercitū
duxere: caſtraq; Fagiolani caſtris propinqua poſuere. Ille
relictis caſtellis munitis: q̄drato agmine Lucā petere ſtatuit

Victoria de Floreñ.
Mons Catinus capit᷑.
Tumultus Ferrariæ.
De. dela Ratha pellit᷑
Eſtenſes dominant᷑.
Anno. Mcccxviii.
Herius.
Caſtrucius incarcerat᷑.

Recedentem ueluti fugiẽtem rati hoſtes eũ inſecuti ſunt. Cõmiſſum eſt prælíũ atrox & uarium: in quo Petrus regis: & Franciſcus Fagiolani filius dũ acerrime pugnant: cecidere. Vgucio uictoria potitus eſt. Quatuor milia cæſa ſunt: multo plures capti. et mons Catinus deditus eſt. Terruit ea clades admodũ Florentinos: Libenterq́ꝫ Roberti regis excuſſo iugo: alium dñm Florentia recepiſſet: ſiquem illo fortunatiorem inueniſſet. Per hoc tp̃s nobilis quidam adoleſcens de familia Bochinpanũ Ferrarienſi: interfectus eſt a cõmilitone Degi della Ratha Cathalani. In quem nõ uindicantibus magiſtratibus: Raynaldus eiuſdem familiæ accerſitis Erodigio Obizione & Azone Eſtẽſibus: tumultũ excitauit: partemq́ꝫ ciuitatis aggreſſus eſt: quã Cathelani prope pontem munierant. Cathalani eruperũt: et ciues qui munitã tenebãt urbem eã præduxerũt. Eſtenſes cũ globo ſuoꝝ Cathalanoſ aggreſſi ſunt: eoſq́ꝫ in fugam uerterũt. Qui cum nõ poſſent ad munitionẽ redire in ſcaphas ſe cõiecerunt. quæ pondere grauatæ Cathalanoſ immerſere. Degus relicto caſtello Tealdo: Bononiam migrauit. Atq́ꝫ hoc pacto Eſtenſes pleno Ferrarie dñio potiti ſunt. Anno. MCCCXVIII. Per quod tp̃s Piſani fortunã ſuam nõ ferẽtes: Fagiolanũ interficere cõiurarunt. Nec conſiliũ mutauere: q̃uis aliqui publica animaduerſione puniti ſint. Idem quoq́ꝫ animus Lucenſes tenuit quibus Herius Fagiolani filius cũ præſidio equitũ preerat. Caſtrucius adoleſcens familia Caſtracanũ nobili natus: coniuratoꝝ caput erat apud Lucenſes. Quẽ Herius propter p̃dam in Lunenſibus factã coniecit in carcerẽ atq́ꝫ ad ſupplicium educere parabat: cum ſubito tumultus exortus eſt. Ad quẽ compeſcendũ cum Fagiolanus Piſa egreſſus p̱geret: obuium filiũ habuit: qui Luca pulſus: ad patrem confugiebat. Quo narrante Lucenſiũ rebellionẽ: nuncii e Piſa ueniẽtes rebellaſſe Piſanos referũt: & clauſis portis in libertatẽ ſe erex

iſſe. Fagiolanus eadem die duarũ urbium dñio priuatuſ: ad
Malaſpinas Marchiones amicos cõfugiens: ꝑ Lunenſem re
gionem longo circuitu ad ſua Romandiolæ oppida rediẽs
cõſenuit. Filioſq; moriens & nepotes reliquit: qui nr̃a ætate
paternis Saxinatenſis Boiorũ olim agri caſtellis a Florenti
no populo ſunt pulſi. Caſtrucius e carcere eductuſ: tyranni
dem apud Lucanos inuaſit. Et Piſani petitã per legatos pa-
cem a Roberto rege impetrauere. Iohãnes pontifex per Le
gatum Vicecomites Mediolanũ relinquere nolentes: excõi Vicecõites excõicant
cauit: Ludouicũq; Bauarum apoſtolica monita refugiẽtem Ludouicus excõicatur
extra eccleſiã fecit. In Lombardia Guelfi & in Genua a Gi
bellinis male tractati ſunt. Sed Genuẽſes Roberti regis ac-
cepto dñio et auxilio impetrato: Gibellinis uicẽ reddidere
Qui Saonã populariter migrauerũt: cũ multæ prius cædes
in circumſtantibus montibus et incendia facta fuiſſent. Ob
ſederant Gibellini Genuã Anno. MCCCXX. & cuniculis Anno. MCCCXX.
ſubfoderant urbem. Guelfi pari modo in caſtra hoſtilia cu Bellũ inter Genuenſes
niculos agebãt. Qui ſub terrã ſibi inuicẽ occurrentes: durũ
cõmiſere prælium. Superati Guelfi aquã in cuniculũ dedux Guelfi ſuperantur.
erunt: quæ hoſtiũ opera inũdauit: incaſſum ceſſura: niſi ſup
poſitus repente ignis pontes cõbuſſiſſet: quibus ad quadra
ginta murorũ urbis cubitis aliq̃diu fuerunt ſuſtentati. Ceci-
dit murus: & Gibellini in urbem irrũpere tentauerunt. Sed
cum multo ſanguine repulſi ſunt. Robertuſ rex uictoria po
titus: Saonam quo Gibellini cõfugerant: nõ ſine ſanguine Robertus Saonam.
eiectis Gibellinis obtinuit: & in Gallias ſe contulit. Indeq;
ſuadẽte pontifice Karolũ Valeſii comitẽ: regis Franciæ Phi Karo. Valeſii in Italiã
lippi filiũ in Italiam miſit: qui Guelfis p̄ſidio eſſet: Vercellis
apud Guidonẽ de turre congregatis: qui Vercellarũ domi
nio potitus eſt. Sed breui expulſus eſt. et a Galeazio Vice Vercelle occupant.
comite: qui iuſſu Bauari eã ciuitatem occupauit. Caſtrucius
Lucenſis tyrannus: & Guido Petramala præſul Aretinus:

Gibellinarũ duces partium Florentinos agitabant: biſq; Ca
ſtrucius Florẽtinoꝝ copias fudit: apud Victolinũ: & apud
Piſtorienſes deficiunt. Fucecium. Et Piſtoriẽſes ſuaſione Philippi Tidicii ciuis ſui
Caſtrucio fœderati ſunt: Florẽtinoꝝ amicicia reiecta. Petra
mala quoq; Vocoianũ oppidum obſidione cepit: Florenti
noꝝ copiis repulſis. Cunq; Florentini aduerſus Caſtrucium
ducere cogitaſſent: Genuenſibus Lucencia littora claſſe uex
Ductor Florentinoꝝ. antibus: ductor Florentinoꝝ externus pecunia corruptus:
Miniatenſes uaſtantur ad Caſtruciũ defecit. Et magna uaſtitas in Miniatẽſibus edi
ta eſt. Et Monoporianus & Caſtruccius Pratenſes inuaſit.
Florẽtini exules rogauere ut auxiliũ ferrent: reditum ꝓmit
tentes: ſi ægregie operã nauarent. Quibuſ ad duo milia fer
me cõuenientibus exercitus eductus eſt. Cunq; Caſtruccius
nõ inueniretur reuerſi in urbem noluerũt exules intromitte
re. Illi furto p noctem ingredi tentauerũt: ſed re ꝓdita in di
uerſa diſſipati ſunt. Guido petramala multa oppida recupe
Ciuitaſcaſtelle ſubigit rauit: quæ de Aretinis Florentini poſſederũt: & Ciuitatẽca
ſtellæ Guelfis eiectis ſubegit. Propter quã rẽ Peruſini epo
Aretino bellũ intulerunt. Et Philippus Tidicius cũ tyran-
nidem Piſtorii retinere nõ poſſet: Caſtruciũ admiſit: qui ar
cem cõmunire curauit. Orati Senenſes Bononienſes Peruſi
ni Miniatenſes Volaterrani: auxilia Florẽtinis miſere. Ray-
mundo Cardonio Hyſpano belli duce mercede conducto
Fueruntq; equites tria milia: pedites uiginti milia. Galeazi
Accius opem tulit. us uero Vicecomes Accium filiũ natu maiorem Caſtrucio
opem ferre iuſſit. Proceſſerũt Florentini: & aliquot oppida
de Caſtrucii poteſtate ceperũt. Qui egreſſus prius ꝙ Acci-
us aduenisſet. ad quas Sextianas cum hoſtibus cõgreſſus:
Florentini interficiunt multos ac meliores de Florẽtinis interfecit: cepitq;. Sed ſau
cius ipe de prælio exceſſit. Manſerunt tñ Florentini in agro
Lucenſi: & deinde ad Fuceciũ receſſere. Caſtruccius intelli-
gens appropinquare Acciũ: cum mille & quingẽtis equiti-

bus Florentinos aſtu ad præliū irritauit: in quo Raymūdus
& filius eius intercepti ſunt: et ōmis Florentinoꝝ exercitus
turpiter fuſus fugatuſq; eſt. Caſtruccius & Accius uictoria Florentini fugantur.
potiti: ſex diebus quieti datis: ad mœnia uſq; Florentina ꝑ
ſpicienda exercitum deduxere: ſecundoq; ab urbe miliario
aliquot diebus conſedere: omniaq; feſtorum gaudia oſten
derunt. Deinde cum undiq; urbem luſtraſſent: ut nemo ex
iret abierunt. Prima hæc Vicecomitum in Florentinos ex-
peditio fuit. Iohannes interim pontifex: multis Cardinali- Multi Cardin. creant̃.
bus creatis: In quis duo tantū Itali fuere: Iohannes Colum-
pna: & alter Iohānes Vrſinus: duos in collegiū ſanctoꝝ re Duo canoniſant̃.
tulit: Thomā Herfordenſem epm: & Thomā Aquinatā
ordinis ꝑdicatoꝝ. Et anno. MCCCXXVIII. Ludouicū Ba Anno. Mcccxxviii.
uarum eccleſiæ rebellem ac ſciſmaticū declarauit. Guidonē
Petramalā poſt occupatā Ciuitatem caſtelli ſacerdotio ex-
auctorauit. Cortonā de dioceſi Aretina ſepauit: et in ciuita Cortona cathedralis.
tem erexit: Iohāne Biordii Vbertino in Cortonenſem epm
declarato. Guido uero Vbertinorū caſtella Laterinū Sabi-
numq; euertit. Raynaldus Obizio & Nicolaus Eſtēſes Fer
rariæ tyranni Argentā Rauennatis eccleſiæ oppidū & alia Argenta oppidū.
multa loca occupauerunt: Aymerici archiepi odio: qui Ro
mandiolam ꝑ eccleſia gubernabat. Paſſerinus etiā Bonaco Paſſerinus Bonacoſa.
ſa: qui fauore Bauari ad tyrannidē Mantuæ aſpirauerat: ſo
rore Eſtenſiū in matrimoniū accepta cum copiis ad eos ac-
ceſſit. q ſimul iuncti Bononiā aggredi ꝑſumpſere. Vbi ab
Heltrando Imolenſi eccleſiæ copiarū duce: maximū accepe
runt incommodū: Excōicatiq; ſunt: & Ferraria interdicta. Ferraria interdicit̃.
Caſtrucius Florentinos ex oppido Signia multis cladibus
affecit. Illi Karolū Roberti filiū per oratores in dn̄m uoca-
uere. Et Caſtrucius Mōtimalo multo labore expugnato: Si
gniam diruit. Iohānes pōtifex Iohānem Vrſinū Cardinalē
in Italiā miſit. Qui Florentiam profectus: Guelfos in ſpem

Bauarus Tridentũ.
Ferrea corona.
Adminiſtratores.
Karolus in Caſtruciũ.
Bauarus Lucam.
Saccon fr̃ Guidonis.
Bauarus coronatur.
Duo uicarii gubernãt.
Petrus antipapa.

erexit. Bauarus cũ magnis copiis ꝓfectus: Tridentũ uenit: et magnis Gibellinoꝝ p̃cibus Mediolanũ petiit: ibiq̃ corona ferrea a Guidone Petramala p̃ſulatus auctoritate p̃ſumpta coronatus eſt. Pecunia egens cũ a populo eã exigeret: & Galeazius id ſuaderet: illũ & filios in carcerem cõiecit: Mediolanẽſibuſq̃ grandi accepta pecunia cõceſſit: ut uigintiquatuor eligerent rei publicæ adminiſtratores: q̃bus ipſe prefectũ addidit: ea geſturũ Im̃piali auctoritate: quæ magiſtratus externi in liberis ciuitatibus exercent. Et cũ in Brixianos duxiſſet: apud Vrcios aliq̃ꝑtulum immoratus: in Etruriam uenit. Karolus interim in Caſtruciũ duxit: et aliqua caſtella de Piſtoriẽſibus expugnauit abſente Caſtrucio: q̃ Bauaro obuiã iuerat. Receptus eſt Bauarus ſummo cũ honore a Lucanis. Piſani diſcordes fuere: & tandem Caſtruccio Guidoneq̃ diuerſo itinere adnitẽtibus eũ admiſerunt. Vbi duobus moratus menſibus: Caſtrucio intercedẽte Galeazium Vicecomitẽ Acciũq̃ & Marcũ filios liberauit. Guido dum domũ rediit: apud Nigrũmontem febre correptus interiit. Fr̃ eius Saccon Aretiũ obtinuit. Bauarus Caſtruccio cũ mille quingentis equitibus comitante: Romã petiit. Vbi Laterani a Stephano Colũpna Sciaire p̃re: iuſſu cleri & populi coronatus eſt. Duo tũc Barones: uicarii Romanoꝝ regis appellati: urbẽ gubernabãt. qui a Romano Senatu creati: annuũ magiſtratũ gerebant. Et aliq̃ꝑdiu unicus fuit: qui p̃ abſentiã alium ſubſtituit. Stephanus tunc hunc magiſtratũ geſſit: & Nicolaũ de Comite aliq̃n̄ ſibi ſubſtituit. Ornatus Imperii corona Bauarus: Petrũ Corbariẽſem ordinis minorum ꝓfeſſorem Reatini agri: in antipapã erexit: ruſticũ hominem: qui uxorẽ habens uiuentẽ renitenteq̃ pſeudo religioſus erat: illiq̃ reuerentiã pontifici debitã præbuit. qui Cardinales et ep̃os adulterinos creauit. Interea Karolus qui ad p̃rem in regnum redierat: Philippũ Carnotẽſem cum mille

equitibus Florentiæ dimiſerat: qui ꝑ hiemem cõgelatis foſſa
rum aquis furto Piſtoriã ingreſſus eſt: eamq; arce occupata karolus Piſtoriã capit
nõ ſine multo ſanguine diripuit atq; obtinuit. Quæ res con
ceptam in Robertũ a Bauaro expeditionem turbauit. Ca-
ſtrucius enim ea re cognita repẽte cũ Vicecomitibus Piſas
Lucãq; uenit: & obſeſſam Piſtoriã fame ad deditõem cõpu Piſtoria recuperatur.
lit. Bauarus Tudertũ & deinde Viterbium petiit. Vbi di-
miſſo antipapa: Piſas repetiit: in Florentiã ducturus. Nec
potuit a Genuenſibus p̄ſuaderi: ut regnũ peteret: quorum
claſſis cõtra Robertũ tardiuſcule parata fuerat: ſimul cũ Si-
cula. Erat enim magna ſpe fretus Florentiæ capiundæ: neq;
deceptus fuiſſet: niſi Caſtrucius morbo cõtracto ex labore Caſtruccii obitus.
migraſſet. Filii eius Arrigus et Galeracius cum p̄ſidia Piſis
imponerent: a Bauaro ꝑ ingratitudinem excluſi ſunt. Idẽq;
Lucæ factũ eſt: quas urbes Bauarus ꝓ Impio retinuit. Per
quod tp̃us Karolus quoq; Roberti filius Florentinoꝝ dñs: Florentiæ dñs morit᷑.
in regno uita deceſſit. Et multi Germani defectu pecuniæ a
Bauaro defecerũt. Milites Caſtruccii apud Piſam ſe cõtinu
ere: ibiq; Galeazius Vicecomes obiit. Accius uero et Mar Accius ad Bauarũ.
cus filii ad Bauarũ confugientes: pecuniã ei magnã ꝓmiſe-
runt: ſi ſe Mediolanum remitteret. Ille indiguus cõmiſit eos
quatuor nobilibus Germanis: qui unũ eoꝝ Accium intro-
ducerent Mediolanum: alio ꝓ obſide retento: & pecuniam
acciperent. Factũ eſt ita. Sed Germani pecunia recepta: in
Almaniã abierunt. Bauarus indignatus: in Lombardiam ſe Bauarus in Lõbardiã.
cõtulit: antipp̃a Piſis relicto. Frater Accii obſes apud Ger
manos in Etruria ꝓ fratre remanſerat. Cum rediiſſet in Lom
bardiã Bauarus: ab Accio ꝓhibitus eſt: ne Mediolanũ in- Acciuſ Bauaꝝ ꝓhibet
traret: pr̃næ iniuriæ memor. Germani uero milites in Etru-
ria Marco Vicecomiti fidem habere cœperũt: eũq; ex obſi
de ducẽ ſibi aſſumpſerũt. qui ꝑ Caſtruccianoꝝ gratiã: arce
Lucenſi obtenta: urbis dñio potitus eſt. Piſtorienſes eiecto

Bauari præſidio pacē cum Florētinis fecere. & reductis ex
Tarlatus præfectuſ. ulibus uniti ſunt. Piſani emiſſo Tarlato quē Bauarus relin-
quebat præfecto in libertatē ſe uendicarūt. Et Caſtrucciani
milites Cathinum & Victolinū oppida a Florentinis occu
pata receperūt. Germani uero milites Lucam ꝑ Vicecomi
Luca uenditᷣ Spinolæ te obtinentes: eam Spinolæ Genuenſi: Extorriū Genuenſi-
um claſſis ductori uendiderūt. Inter Spinolā & Florentinū
bellum exarſit: quod Spinola cōductis mercede Caſtruccii
militibus ægregie repulit. Florentini tñ Cathinum obtinue
Bauarus cōfuſus abiit re. Bauarus in Germaniā cōfuſus abiit. Et antipapa a Boni
facio comite Piſano captus Auinionēq; perductus: et pon
Antipapa moritᷣ. tifici dono datus: uitā in carcere ſine ui finiuit. Pontifex aūt
Philippo rege Frāciæ inſtante: generalem ꝓ terra ſancta ex
Expeditio ꝓ terra ſcā. peditionem edixit: eccleſiaſticis decimis regni Francie eidē
Philippo ꝓmiſſis: ſibi reliquis reſeruatis. Quæ dū aguntᷣ:
Iohānes Boemiæ rex Henrici Lucenburgenſis filius: ad pō
Tractatus de recōcili tificem mittēs: ſequeſtrem ſe obtulit: ut Bauarus eccleſiæ re
atione Imperatoris. conciliatus: ius ſuū dimitteret: et Henricus alter ex Bauaria
Imperator crearetᷣ. Quod licet pontifex parū exaudiuerit
Roberti tñ Neapolitani regis animū offendit: qui nullū Im
Floreñ Lucā obtinent peratorem creari uoluiſſet: in Italiam tranſiturū. Florentini
Lucā poſſederunt. Sed ab equitibus Iohannis Boemiæ Re
Bergamum capitur. gis repulſi ſunt. Qui cū a Brixianis accerſitus Bergamum
ceperat: & Spinolæ duo milia equitū miſerat: qui agrū Flo
rentinum populati ſunt. Cepit quoq; rex Boemiæ Lacinam
Regium & Mutinā: non ægreferente Legato papæ: qui eas
capere nitebatur. Is enim amicicia cū rege inita: Florentinos
cōtra conſuetudinē Bononienſibus infenſos reddidit. Idq;
Italiæ diuiſio. uolente papa factum creditur. Mutata eſt Italiæ cōditio: ut
quibus papa et rex Boemiæ amici eſſent: iis Robertus rex
Florentiniq; aduerſarentur: nullo Guelfoꝝ aut Gibellinoꝝ
diſcrimine. Regi Roberto Maſtinuſ Scaliger Veronæ: Phi

lippinus Gonzaga Mãtuæ: Carrarienſes Paduæ: Eſtenſeſq;
Ferrariæ tyranni cõiuncti ſunt. In quos pontifex anathema
promulgauit. Piſtorienſes uero libertate poſtergata: pleno
no dominio Florentinis ſe permiſerũt. Boemus karolo filio — Boemus in Germaniã
in Italiam relicto ꝓ maioribus copiis: in Germaniam pro-
fectus eſt.

EX LIBRO VICESIMO.

MArchiones Eſtenſes propter Argentã eccleſiæ — Eſtenſes Argentã.
Rauẽnati oblatam excõmunicati: nõ prius op
pidum reddiderũt: q̃ precibus Ferrarienſium
interdictoꝝ fatigati ſunt. Ipſi tñ Eſtenſes Sca-
ligerorum auxilio: caſtꝝ ſancti Felicis Mutinenſis obſidere
perrexerũt. Quod oppidũ Manfredus prius cũ Carpo &
caſtellis uiginti Karolo Boemi regis filio commendauerat.
Karolus Manfreduſq; obſeſſores aggreſſi conflixerunt. O- — Eſtenſes ꝓfligantur.
ctingenti ex hoſtibus interfecti ſunt. Captorũ magnus nu-
merus. Inter quos Nicolaus Eſtenſis Raynaldi Marchionis
frater & plures nobiles fuere. Secundũ hanc uictoriã Lega
tus Bononienſis per cubiculariũ ſuum & Romandiolæ Co
mitem copias cõgregauit: apud Rauennam. In quibus Ga
leottus Malateſta Ariminenſis fuit. Frãciſcus Ordelaphus — Malateſta Ariminẽſis
Forliuienſis. Riccardus Manfredus Fauentinus. Hoſtaſius
Palentenſis Rauennas. qui quatuor prius contra eccleſiam
ſenſerant: & ſub Capitaneatus titulo ſuarum quiq; urbium
tyrannidem inuaſerant. Cũ his copiis Ferraria duobus men
ſibus obſeſſa eſt: & ſuburbiũ ſancti Anthonii captum. Sæ — Ferraria obſidetur.
peq; urbs oppugnata atq; ægregie defenſa. Tandẽ Philip
pinus Gonzaga Mãtuanus: Maſtinus Scaliger Veronenſis
Vbertinus Carraria Patauinus: auxiliares copias miſere:
cum quibus Raynaldus Marchio eruptõe facta exercitum
eccleſiæ diſſipauit: Captuſq; eſt Comes Romandiolæ: & — Exercitus eccleſiæ.
Cubicularius: qui cum Nicolao Eſtenſe: & aliis captiuis

Brixia & Bergamũ.

Mediolañ ager uaſtat̃

Boemus in Germaniã

Legatus pellitur.

Io. XXII. moritur.

Benedictus ſurrogat̃.
Bauarus excõicatur.

permutati ſunt. Malateſtam aũt Hordelaphũ Manfredũ & Polentenſem honeſte habitos ſibiq́ꝫ obligatos cõtra eccleſiam in ſuas ciuitates remiſit. Et inde Bononiã ducẽs: hoſtiliter cuncta populatus eſt. & Bononiã ipam urgere cœpit Rex Boemiæ dũ opem ferre legato cupit: reuocato filio karolo qui Lucã petierat: Brixiæ & Bergami rebellionem accepit: Quas urbes Maſtinus Scaliger deditione ciuiũ occupauerat. Et Accius Vicecomes Papiã ingreſſus: arcẽ oppugnabat. Quã ob cauſam relicto Parmæ filio Papiã profectus: cum munitiones Vicecomitis ſupare nõ poſſet: Mediolanenſem agrũ uaſtauit: uixq́ꝫ Parmã redierat: cũ relatum eſt Aymericũ Caſtruccii filium Lucã amicoꝝ ope recepiſſe. ſed arcem teneri. Propter quã cauſam petentibus ueniã Lucenſibus: & culpã in paucos transferẽtibus: accepta nõ parua pecunia ignouit: Tedioq́ꝫ affectus Italicoꝝ mutationũ in Germaniã ad quietem rediit: Mutinæ & Regio urbibus Germanoꝝ præſidio relicto. Et Parma Petro & Marſilio Rubeis fratribus cõmendata: reditu cũ maioribus copiis ꝓmiſſo. Interea Legatus Bononienſes in rebellionem a Florẽtinis pſuaſos cognoſcens: in arcem ſe cõtulit: & copiæ ſuæ tam in urbe q̃ꝫ in agro male habitæ ſũt. & arx obſeſſa Marchionis & Florentinoꝝ auxiliis. Dedit arcem legatus: et in Auinionẽ reuerſus eſt. Anno Milleſimotrecenteſimotriceſimoquarto. Quo tempore Iohannes uigeſimuſſecundus in Auinione obiit. Et Iacobus ex agro Toloſatium oriundus aſſumptus eſt: Benedictus duodecimus appellatus: qui cenſuras in Bauarũ fulminatas iterauit: & cõfirmauit. Tuncq́ꝫ Scaliger Parmam: Regium Gonzagæ: Mutinam Eſtenſis. Lucam Florentini inter ſe partiti ſunt: Germanos Bohemo militare ſolitos: mercede conducentes. Quorum magnam partem Maſtinus aduerſus Parmam ducere: reliquam Florentinus contra Lucenſes trahere ſtatuit. Germani id

ægretulerũt:& ad Rubeos fratres defecere: Scaligerũ inter ficere polliciti. Quod cum nõ ſucceſſiſſet: Parmã transfuge re. Scaliger obſidione Parmæ intermiſſa: in Vicentinos re duxit exercitũ. Nec Florẽtini auſi ſunt propter hãc defecti onem Lucã obſidere. Quibus cognitis rex Boemiæ Iohan nes: Philippo regi Francoꝝ Lucã dono dedit. Qui Florẽti nis interminatus eſt: mercatoreſ qui ꝑ Franciã agerent luitu ros quicqd ab eis detrimenti Lucẽſes acciperent. Rediit tan dem Maſtinus Parmã a Gonzaga Eſtenſiq; adiutus. Et Flo rentini ſpreto Frãciæ rege Lucã obſedere. Nicolaus Eſtenſis Beatrice Guidonis Gonzagæ filia in matrimoniũ accepta ſoceri copiarũ auxilio: et Raynaldi fr̃is modico equitatu in iuſſus Mutinã cepit. Raynaldus Marchio Argentã combu ſto ponte: in quo plurimi perierunt: ui occupauit. Et Rubei fr̃es ea conditiõe Parmã Scaligero ꝑmiſere: ut Lucã quoq; a Tertio eoꝝ fr̃e ſibi dedendã retineret. Philippinus Gon zaga Regienſem urbẽ ciuibus ultro dedentibus accepit. Et paulopoſt Raynaldus Marchio: & deinde Nicolaus mor tui ſunt. Obicius frater minor Marchionatũ accepit. Maſti nus Scaliger accepta Luca: Parmã quoq; Vbertino Carra ria: ob ciuiũ diſcidia: ꝑmittente: accepit. Veltrenſes etiã Be lunenſeſq; & Cenetẽſes a Boemo ad eum defecere. Creſcen tem tantopere Maſtini potentiã: Florentini (quibus contra fœdera Luca eſſet erepta) ſuſpectã habuere. Veneti quoq; qui unicã incontinenti ciuitatẽ poſſidebant: Taruiſiũ. Gon zaga et Vicecomes illũ timebant. Fœdere igitur inter ſe cõ iuncti ſunt. Ad quod Bononienſes et Marchio Eſtenſis ac ceſſit. Veneti quatuor milia equitum externoꝝ conduxere Et ſagittarios urbanos totidẽ in agro Vicentino congrega uerunt: Petrũq; Rubeũ ſui exercitus ducẽ creauere. quẽ Ma ſtinus interficere q̃ſiuerat: & in ponte Tremulo obſederat Caſtrametati in Paduano Veneti: urbẽ illã male ab Alber

Germani ad Rubeos.

Luca donat͂ regi Frã.

Luca obſidet͂ a Floreñ

Mutina capitur.

Regiũ capitur.

Obicius Eſtenſis.

Veneti Taruiſiũ tm̃.

Quatuor milia equitũ

Pons Tremulus.

138

to Scaligero Maſtini fratre gubernatā obtinere ſperabant:
Vbertino de Scaligero male contento: a quo ciuitas pende
bat. Karolus quoq; Boemus reuerſurus in Italiā ſperabat.

Luchinus Vicecomes.

Et Luchinus Vicecomes qui nuꝑ defuncto nepoti Accio in
Mediolani dñio ſuffectuſ erat. Cū Gonzaga uero Veronā
obſidere parabat: & hi primo caſtrametati ſūt: et Boemus
ſuas urbes recupauit. Maſtinus eruptiōe facta in Vicecomi

Maſtinus Rubeus.

tum caſtra: in quibus & Maſtinus Rubeus fuit: exercitū fu-
dit: multoſq; cepit. Et ea uictoria fretus: ad ſuppetias fratri

Germani equites.

ferendas ꝓfectus eſt. Sed iā Germani equites ad Venetos
defecerant: iter tñ ſuū peregit: copiis ex Vicentinis auctis.
Et ad inferiorē partem urbis ſe collocauit: ut Petro Rubeo

Herba Gualdi.

intercluderet cōmeatum: Vbi herba Gualdi cōtrita infecta
aqua: plurimū detrimenti paſſus eſt. Marſilius in caſtra ad
ffem uenit: et febre correptus Venetiis apud medicos obiit

Brixia obſidetur.

Luchinus Vicecomes Brixiā obſedit: & Vbertinus Carra
ria: initis cū Petro Rubeo fœderibuſ: eū in urbe recepit. Al
bertus Scaliger Venetias ductus ē captiuus. Petrus rubeus
dū montem Silicē oppugnat ſauciatus: Paduā relatus: illic
obiit. Et Luchinus Brixia et paulopoſt Bergamo potitus ē
Venetus Vicenciā obſedit. ſed liberatus metu: Scaligero
pacē petenti dedit: ea lege: ut karolo dimiſſis quæ recupera

Scaligeri terræ.

uerat: & Vicecomiti quæ obtinuerat: ac Carrario Padua:
Veronā Vicēciam Parmā Lucamq; retineret. Moleſta hæc
pax Florentinis fuit Lucā cupientibus. Sed cū miſſis orato-
ribus nihil mutari obtinuiſſent: quieuerūt. Benedictus pon
tifex miſſo legato eccleſiæ partes in Italiā reintegrare anni-
xus eſt: Romaniſq; perſuaſit: ut Senatus magiſtratū: quem

Magſtatus Romæ.

regis nomine diu geſſerant: eccleſiæ nomine reciperent. Et
Stephanus Colūpna in quinquenniū confirmatus: collegas
a populo Romano accepit: annis ſingulis uariatos. Iorda-

Anno. Mcccxxxix.

nuſq; Vrſi filius āno. MCCCXXXIX. Stephani abſentis:

quem pōtifex Auinionē accerſierat:et proprio nomine Senator fuit. Et tertio deinde āno:cū Stephanus iterū in Auinione eſſet: Vrſus Anguillariæ comes collega eius: Franciſcum Petrarchā poeſis laurea in Capitolio inſigniuit. Benedictus pōtifex Luchino Vicecomiti & Iohāni eius germano quē Mediolanenſem archiepum inſtituit: Mediolani & aliarū urbium quæ poſſidebāt: uicariatum auctoritate apoſtolica retinendū conceſſit: Maſtino Veronæ & Vincēciæ: Guilelmino Gonzagæ Mātuæ & Regii: Albertino Carrariæ: Paduæ Obizoni: Eſtenſi Ferrariæ: Mutinæ & Argētæ ſimilem uicariatū attribuit. ſed huic ultimo decē milia auri numū quotānis ſoluēda impoſuit. Benedicto defuncto Clemens. VI. ſuffectuſ: Luchino et Iohāni uicariatū cōfirmauit a ceteris abſtinuit: cum Bauarus Tridentū petēs Italiam intraturus uideret. qui pari modo in multis eccleſiæ terris uicarios Impiali auctoritate cōſtituit. Iohānes de Vico urbis præfectus in Viterbio: Galeottus Malateſta et fres Arimini: in Romādiola Piſani: i marchia Anconitana Antonius Feretranus. Vrbini Nolfus et Galaſſus fres: Callii Alegrettus Clauelluſ: Fabriani Bulgarutius Matelice. Is Meducius ſācti Seuerini: Gētilis Varaneus Camerini: Michael mōtis Milonis: Pangonius Cingoli: Nicolaus Boſtarettus Eſii: Guido Polentēſis Rauennæ: Frāciſcus & Sinibaldus Hordelaſii Foriliuii & Ceſenæ: Iohannes Manfredus Fauenciæ auctoritate Impiali uicariatū accepere. Poſt hæc Baldi & Freſtobaldi Florentiæ nobiles ex urbe deiecti ſunt: & eorū ſupbia palacia ſolo æquata: qui cū magna clientū manu Piſas migrauere. Et Guido Corrigiēſis Philippini Gonzagæ fauoribus Parmæ dñatum conſecutus: ab Accio fratre ſuo Marchionis Eſtenſis auxilio eiectus eſt. Et Scaliger Eſtenſi cōfœderatus: Mantuano bellū intulit: qui amiſſa Parma: Lucam uendere ſtatuit: quam Florentini Piſaniq; cupiebant.

Franciſcus Petrarcha.

Mediolanū Vicecomitibus cōceditur.

Bñdicto Clemens ſextus ſufficitur.

Bauarus in terris eccleſiæ uicarios cōſtituit.

Baldi & Freſtobaldi.

139

Luca Floreñ uendit᷑.

Sed Florentini plus offerenteſ obtinuere: quingenũ ducato rum miliũ ſummã polliciti: pro quibus mercatorũ filios Ferrariam miſſos obſides dedere. Piſani Lucã obſederunt. Sed Florentini cum auxilio Maſtini intromiſſi ſunt. Nec tñ obſidio diſſoluta eſt. Inſtaurauere Florentini copias. Et prælio cõmiſſo: maiorem ꝙ antea unq̃ ſtragem acceperunt. Quare fracti animo: cum Robertus rex nullũ auxilium mitteret Ludouicũ Bauarum ſibi dñm petiere. Sed ille Tridenti manens ulterius tranſire nõ eſt auſus: ꝙuis etiam Luchinus Vicecomes papæ ingratus accerſiret. Neceſſitate igitur cõpulſi quingentis equitibus a Scaligero & Bononienſibus acceptis: ipſi mille quingentos cõduxere: belliq̃ ducem Malateſtam Ariminenſem: cognomento Hungarũ accepere. Quẽ cum magno peditatu ad caſtra hoſtiũ mittentes: cũ pugnãdi copiam nõ inueniret: in agrum Piſanũ neceſſitas diuertere cõpulit: ut ſic Piſani obſidionẽ ſoluerent. Interea Robertus Rex Gualterũ quendam e Galliis Athenarũ ducem appellatum cũ paruo equitatu ad Florentinos miſit. Qui artibus exquiſiti populi gratiã aucupatus: Malateſtam tanq̃m imperitũ belli ducem criminatus eſt: Effecitq̃ ut ipſe copiis præficeret᷑. Lucæ interim qui inerãt Florentini fame laborãtes: ſuã ſalutem pacti: urbem Piſano dedidere. Gualterus ꝑ diuiſionem ciuiũ equitatui atq̃ urbi præfectuſ: plenariũ dominiũ occupauit. Et palacium ingreſſus: priores inde coeteroſq̃ magiſtratus eiecit. Aretini quoq̃ Piſtorienſes et Volaterrani Gualtero ſe dediderũt. Et Accius Corrigiẽſis Parmam urbem Opizoni Eſtenſi poſſidendã tradidit. Et Philippinus Gonzaga bello (ut diximus) ab Eſtẽſi Marchione inuaſus: eũ in agro Regienſi prælio ſuperatũ fugatumq̃ Paduam uſq̃ perſecutus eſt. Opizo uero deſperans Parmam poſſe retinere: eam Luchino Vicecomiti permiſit. Anno. MCCCXLVI. Florentiæ uero cum multæ coniuratiões in

Piſani Lucã obſident.

Bauarus dñs Floreñ.

Malateſta belli dux.

Robertus rex.

Piſani Lucã obtinent.

Gualterus dñs Floreñ

Parma Opizoni dat᷑

anno. MCCCXLVI.

Gualterū fierēt: cōiuratiq; detecti punirent᷑. Poſtremo Angelus Acciaiolus urbis eps: cōuocatis ciuibus ad epum: arma ſumere iuſſit. Tyrannus fœdera cum populo: ſequeſtre epo iniit: ut cū rebus ſuis & copiis ſecurus abiret: decimo tyrannidis menſe: Moxq; ingrata plebs pacē conſecuta: nobilitatem adminiſtratōe: quæ cōmunis erat: priuauit. et multæ in ciuitate ædes direptæ et igne abſumptæ ſunt. Per hæc tpa anni. MCCCXLVII. regnū Neapolitanū turbatum eſt Roberto regi duæ fuerūt neptes ex Karolo filio Florentiæ dn̄o uiuente: patre defuncto: & Karolo Martello Roberti germano Hungariæ regi pauloante mortuo: filius Karolus fuerat. cui uiuente: patre defuncto: ſuperſtites manſerant Ludouicus & Andreas. Moriens igitur hoc tpe Robertus: teſtamento ordinauit: ut Iohāna filia: Andreā conſobrinum ex Hungaria uenientē uirum acciperet. Atq; ita factū eſt. Sed Iohanna ſecordē exoſa uirū: in Aduerſana urbe necari curauit: & alteri cōſobrino nupſit: Ludouico Tarenti principi: olim Philippi filio: quē Roberti fratrē fuiſſe docuimus Conata eſt Iohāna ſcelus ſuū ab ignoratione & perditorū flagicio purgare. Cui Ludouicus epiſtolā in hæc uerba trāſmiſit. Iohāna: inordinata uita ꝓcedens: retentio poteſtatis in regno: neglecta uindicta: et excuſatio ſubſequens: necis uiri tui ꝓbant te fuiſſe participem & cōſortem. Ludouicus rex Hūgariæ multoꝝ precibus agitatus: cū paratiſſimo exercitu Italiā petiit: primoſq; Sulmonenſes reſiſtētes inuenit Quos tamē in poteſtatem redegit. Per hæc tempora anno MCCCXLVII. Romæ mutatus ē modus regiminis: q ſub Clemēte ſexto ceperat cū auctoritate apoſtolica Senatores cōſtituerent᷑. Tūc uero ad Iunii menſis finē: Nicolaus qdā Lurēcii ciuis Romanus & ſcriba i Capitolio publicus: celſo ut uiſum eſt animo pulſis Senatoribus: Capitoliū per arma cepit: Tantuſq; illi coaffuit populi fauor: ut rem quo uellet

Ingrata plebs.

Regnū Neap. turbat᷑.

Iohā uirū necari curat

Epiſtola Ludouici.

Anno. Mcccxlvii.

Nicolaus ſcriba tyrannidem Rome occupat

Tribuni titulus.

Romanā flecteret. Is titulum hūc accepit Nicolaus ſeuerus
et clemens: libertatis pacis iuſticiæꝗ tribunus: ac ſacræ Ro

Admiratio poteſtatis

manæ reipublicæ liberator illuſtris. Admirati ſunt oms Ita
lici: Nec quiſquā fuit potens qui non eū miſerit ſalutatū: fœ
deraꝗ cum eo multi quæſiuerūt. Externæ quoꝗ prouinciæ
Romanā rempublicam reuiuiſcere putauerunt. Sed parum
eius gloria durauit. qui mox ptem populi ſecutus: partem
alterā offendit. Ipſe autē ad ſeptimū menſem ſponte ſua &
omibus ſuis ignaris mutata ueſte Roma per obſcurā noctē

Karolus Boemiæ rex Impr eligitur.

abiens: in Boemiā profectus eſt: ad Karolū Iohannis filiū:
quem multarū linguarū litterarūꝗ peritia ornatum Clemēs
pontifex in cōtumeliam Bauari ab Electoribus in Cæſarem
fecerat declarari. Qui Karolus tribunū ad ſe uenientem &
fœdera (ut creditur) petentem in uinculis cōiecit: Miſſumꝗ

Tribunus dono dat.

Auinionē pontifici dono dedit. Ludouicus autē Hungariæ
rex Sulmone recepto: Apenniū tranſgreſſus: omi regno fa
cile eſt potitus. Iohanna enim & adulter ſuus fuga ſibi con
ſuluerāt Proinciā petentes: relicto ad regni cuſtodiā duce

Comes Grauinæ.

Dirachino comitis Grauinēſis regis Roberti germani filio
Quem Ludouicū repugnare auſum prælio ſuperatum cap
tumꝗ ſupplicio affecit. Sed cū Italia ubiꝗ & potiſſime in

Peſtis in Italia.

regno ſeuiſſima peſte infecta eſſet: Ludouicus relicto præſi
dio in Hungariā tertio menſe reuerſus eſt. Per quod tēpus
mortuo Luchino uicecomite: Iohannes archieps frater eius
uir prudentiſſimus: accepto a pōtifice Mediolani uicariatu
dominiū ſuſcepit. Clemens tribuno in carcerem cōiecto: re

Pōt. curam regni Neapolitani ſuſcepit.

gni Neapolitani curam ſuſcepit: miſſo affine ſuo ex Lemoni
co Guidone Portuenſe Cardinali: qui pacem inter Hunga
rum regem Iohannāꝗ hoc modo cōſtituit: ut Iohāna regi
nali uſa titulo: ad regnū reſtitueretur. Ludouicus Tarentini
principatus titulo ſiue maritus ſiue adulter: apud Iohannā

Annus Iubileus.

uteretur. Et Clemens pontifex Iubileū annum Romanis pe

tentibus cōceſſit. Qui conſenſere Cardinales a pontifice de putari ad reformandū urbis ſtatū. Ad quos ſcribēs Petrar cha cōſulit: ut Senatoreſ ꝑmiſcue ſicut dederit caſus ex ple be & nobilibus: uel potius ex ipa plebe ſummi cōſtituant: Aſſerens ex his qui nobiles dicerētur nōnullos alienigenas eſſe. Senatores tñ declarati ſunt auctoritate apoſtolica: Pe trus Sarra Columpnēſis: et Iohānes de filiis Vrſi. Peſtis ꝑ tres annos in Italia debaccata eſt: ita ut uix decem ex centū hominibus manſerint: & plæraqꝫ loca ꝓrſus derelicta ſunt Vbaldini per id tempus alicubi a Florentinis oppreſſi ſunt Tuncqꝫ Colles & Gemimanū oppida in Florentinoꝝ po teſtatem uenere. Et Iohānes archieps Mediolanenſis nulla motus Iubilei reuerentia: oblatū a Bononienſibuſ dominiū occupauit. Cōmotus Clemens pontifex: Legato in Italiam miſſo: Maſtinū Scaligeꝝ Florētinoſqꝫ in Vicecomitē armaꝛ curauit. Sed mortuo Maſtino: archieps Mediolanenſis Ca nem grandē Maſtini filiū: cunctoſqꝫ Romādiolæ & Etruriæ Gibellinos in ſua fœdera traxit: Miſſoqꝫ Barnabone nepo te Bononiā: unicā eccleſiæ ciuitatē: Imolā expugnari iuſſit. Interim Florentini Piſtorienſes ac Pratenſes aggreſſi armis ſubegerūt. Archieps Iohannem Aulegiū Vicecomitem cū Barbutis quinqꝫ milibus(ſic enim bene armatos uocabāt) equiteſ in Etruriā miſit: q ad mœnia uſqꝫ Florentina uaſtato agro: cū nemo occurreret: in Mugellanū ſe cōtulit. Cuius fa uore Saccon Tarlatus Vicecomiti ſtudens Anglarū de Pe ruſinis ſibi ſubegit. Et Burgū ſancti ſepulchri eccleſiæ oppi dum ad Vicecomitē defecit. Veneti uero bello marittimo claſſem Genuenſiū cōfregere: decē triremibus acceptis. Ad uerſus quos miſſus cū noua claſſe Philippus Auria Nigro pontem afflixit. Chyum inſulā Veneto parentē & oppidū ui cepit. Clemens uero Ludouicū Tarenti principem regni Neapolitani corona donauit et pacē cū Hūgaro renouauit

Vrbis reformatio.
Senatores aucte apo.
Peſtis ingens.
Colles & Gemimanū
Bononia occupatur.
Barbuti bene armati.
Genuenſes ſuperant.
Philippus Auria.

Auinio. dať ecclesiæ. Et a Iohāna regina urbē Auinionenſem quæ ſui patrimonii erat: in uenditioēm accepit: præciiq; diſſolutio pmutata eſt in pecuniā feudi: quā Iohanna pridem coronata ꝓ regno ꝓ miſerat.

Scarparia obſidetur. Augelianus Vicecomes Scarpariā in Mugello obſedit.

Fœdus contra Vicecomitem. Senēſes Aretini Peruſiniq; noua cū Florentinis aduerſus Vicecomitē fœdera inierūt: Piſani cū Vicecomiti cuperent: nihil tñ egere impediētibus. Gambacurtis familia primaria & Florentinoꝝ amica: Saccon Tarlatus multa Peruſinis Aretiniſq; damna intulit. Cortonāq; illis amicā ad Vicecomitē traxit.

Karolus i Italiā uocať. Florentini & ſocii cū fruſtra pontificis auxilia petiuiſſent: Karolum Impatorem in Italiam uocauere.

Bononia ſub cenſu archiepō permittitur. Quod ueritus pontifex: Mediolanenſi archiepō a cenſuris abſoluto: Bononiā ſub cenſu duodecim miliū aureoꝝ pmiſit. Et is mœtu Karoli pacē Florētinis dedit: ea lege: ut Piſani Lucaniq; neq; ipi neq; Florentini aut ſocii inuaderēt. Aretini pr̄na caſtella Sacconi redderent. Cortona in Mediolanenſis ꝓtectione: Burgū ſancti ſepulchri liberū remaneret.

Clementi. VI. Innocencius. VI. ſurrogatur. Et apud Auinionē anno. MCCCLII. mortuo Clementi ſexto: Innocencius ſextus ſurrogatus eſt: ex eadē Lemouicenſi familia. qui p̄latos ad ſuas eccleſias migrare iuſſit: & Legatum in Italiā miſit: Egidiū de gente Karilla Hyſpanū Sabinenſem Cardinalē: uirum uirtute præſtantē.

Federa cōtra Genueñ. Per hæc tp̄a Imperator Cōſtantinopolitanus: rex Aragonū: & Veneti cōtra Genuenſes fœdera inierūt. Impator quatuordecim: Veneti quadraginta: Cathelani triginta triremeſ armauere. Genuenſes p̄fecto Pagano Auria ſexaginta.

Pugnæ locus. Pugnatum eſt inter Cōſtantinopolim & Calcedonē: flante uiolentiſſimo auſtro a ueſpera uſq; ad ſequentē diem hiemali tp̄e. Venetis a Gallipoli ſoluentibus uento adnutiſ: alias admicis.

Veneti ſuperanť. Genuenſes cōtra uentum: cōtra mare: cōtra hoſtes potentiſſimos uictoria potiti ſunt. Græci fugerūt. Veneti et Cathelani magnam cædē perpeſſi ſunt: p̄fecto Cathelanoꝝ occiſo. Rurſus

anno ſeq̄ti Veneti Cathelaniqꝫ Genuenſes apud Corſicā
aggreſſi: unam et quadraginta captas hoſtiū triremes: uiris
ut erant armatis plenas dimerſerūt: Nicolao Piſano Vene-
tæ claſſis præfecto. Qua clade accepta Genuenſes: Iohanni
archiepo Mediolanenſi ſe ſuaqꝫ ꝓmiſerunt: qui bellū aduer
ſus Venetos ſuſcepit. Ad quos Patauini Veronenſes Man
tuani Ferrarienſes & Florentini facta ſocietate: auxilia miſe
runt anno. MCCCLIIII. Quo anno Nicolaus Piſanus Ve- Anno. MCCCLIIII.
netæ claſſis præfectus: apud Sapientiā Pelopōneſſi ꝓmon
toriū a Pagano Aurio ſupatus captuſqꝫ cū milibus quinqꝫ
Genuā in carcerem eſt perductus. Et Karolus Impator Pa-
duam uenit copias expectans. Et anno ſequenti Iohānes ar
chiepus diem obiit: Nepotibuſqꝫ ex Luchino fratre Berna- Archieps obiit.
boni et Galeazio dominatus ubiqꝫ ſaluus preterq̄ Genuæ
māſit. Qui prius q̄ Genua rebellaret: inter Venetos et Ge
nuenſes pacem cōpoſuerant. Per quod tp̄us CaloIohannes
Cōſtantinopolitanus Impator in patriā rediit: pulſo per ar
ma Catacuſino Imperii occupatore. Eſtqꝫ id actum Frāciſci
Gatheluſii Genuenſis triremiū auxilio. Quā ob rem Impe
rator Leſbo inſula: quæ & Mytilene dicta eſt: illū donauit
In cuius nepotū poteſtate: nunc etiā durat. Karolus Impera
tor ducēte Guidone Gonzaga: Mantuā ſe contulit. Romæ
Iohannes Vrſinus & Petrus Colūpnenſis Senatores a Frā
ciſco Baroncello p arma deturbati ſunt. Qui tribunatū in-
uadens: hunc titulū uſurpauit. Frāciſcus Baroncellus ſcriba
Senatus: dei gratia almæ urbis tribunus ſecūdus: ac Roma Titulus Tribuni.
nus cōſul. Ad cuius furorem repercutiendū: pontifex Inno
cencius Nicolaum Laurencii: carcere Auinionenſi liberatū:
ad ſuum reſtituit tribunatū. Cui Romā cum ampla cōmiſſi
a pontifice magiſtratus auctoritate uenienti: fauoreſ a nobi
litate: et eā ſecuta plebis parte impenſi ſunt. Et deiectus Ca
pitolio per arma Baroncellus: in carcereqꝫ coniectus: poſt Barōcellus incarcerat

uariāte inter utroſq; populi fauore eductus ac cōfoſſus eſt.
Nicolaus immemor ſe illū fuiſſe qui primo tribunatu in tan
tam de ſe orbem olim Romanū adduxiſſet expectatiōem:

Nicolai inſania.

mira incepit inſania debaccari. nobilitatē nanq; edicto pel-
lere exorſus: Columpnēſes primo ad portā Equilinam: nūc
ſancti Laurencii: cū clientibus exeuntes: & in Campaniā mi
graturos plebeioꝝ ſtipatus turma impetiit. Cōſertoq; p̄lio
Iohannem Stephani ſenioris filiū duoſq; nepotes cōfodit.
Sed tumultu exorto multis cōcurrentibus in fauorē Colum
pnenſium repulſus: cū in Capitoliū ſe saluū recepiſſet: obſi
deri timens: mutata ueſte fuga ꝓlapſus: ad infimas cliui Ca
pitolini radices ab occurrētibus ciuibus cognitus: laceratus

Tribunus lacerat᷑.

eſt potius ꝙ cōfoſſus. Hic finis tribuni fuit. Deinde Guido
Iordanis aucte apoſtolica ſolus Senator fuit. Et deinde duo

Senatores creantur.

creati ſunt. Karolus Imꝑator Mediolanū ueniens: ferreā co

Impr ferream coronā.

ronā accepit: a Vicecomitibus benigne acceptus. Piſas de-
latus utriuſq; ꝑtis factioſos a quibus introductus fuerat pa
ri ingratitudine depreſſit. Senenſes Volaterrani et Miniatē
ſes abſq; ullo fœdere ſeſe illi ꝑmiſerunt. Neq; Florentini Im
perium detrectaſſent: niſi pecunia illi carior ꝙ imperium fu
iſſet. Coronatus eſt Romæ Karolus a duobuſ Cardinalibus

Karolus coronat᷑ a duobus Cardinalibus.

ea de cauſa in Italiā miſſis: cōditione adiecta: ut nec Romæ
nec in Italia moraretur. Quo in Germaniā reuerſo: Egidius
Legatus oīa de Romādiola Picenoq; ſeu Marchia Anco
nitana & p̄rimonio ſancti Petri: quæ tyrānos Bauaro inſti
gante diximus inuaſiſſe: paucis admodū exceptis: pauloan
te receperat. Quoꝝ uicariatū facientibus imperata poſſeſſo-
ribus cōceſſit: ſicut Galeottus Malateſta: & Guido Polen-
tenſis in Romandiola: & Vatanenſis in Marchia. Frāciſcus

Rebelles eccleſiæ.

& Sinibaldus fr̄es Ordelaphi rebelles fuere: quos duorum
annoꝝ obſidione Forliuio Foroq; Pompilio ac Ceſena ur-
bibus caſtelliſq; oīmibus deturbauit: potuiſſentq; cōſeruari

ꝑte dimiſſa dominii fauore Iacobi Cardinalis Colũpnenſis
Sed totũ potius perdere: ꝗ̃ partem dimittere uoluerũt. Di
lexit poſtea Cardinalis Egidius Forũliuii: ibiq̃ pecunias de
poſuit: ex Auinione miſſas: ex q̃bus arces eccleſiæ ædifica‑
uit. Hic etiã conſtitutiões edidit quibus ꝓuinciæ hodie utũ
tur. Ad annũ quintum ſucceſſorẽ habuit Egidius Arduinũ
Burgundionẽ abbatem Ciſtercienſem minime parẽ Egidio
Italia egreſſo. Vicecomites caput extulerũt. Iohãnes Aule
gianus qui cũ milibus quinq̃ Barbutis Etruriã intrauerat:
pace ab archiep̃o Etruſcis data: Bononiã acceperat guber‑
nandam. Quẽ Barnabos et Galeazius fratres paſſi fuerant
Im̃patoris & Egidii mœtu armis inſtructã urbem cõſerua‑
re. Vt uero mœtus receſſit: Barnabos ab Aulegiano peti‑
tam Bononiã prius ꝗ̃ ille potuerit reſpondere armis ingreſ
ſus eſt. Aulegianus etſi primo reſtitit inſultu: ſuas tam̃ meti
tus uires & imparẽ ſe cognoſcens: cũ abbate Clunacenſi pa
ctus eſt: ut Bononia tradita: Firmanã ipſe urbem Piceni ac
ciperet: uicariatu perpetuo poſſidendã. Propter quam rem
inter abbatẽ & Barnabouem magno nixu bellatũ eſt. Per
hoc tp̃s propter portoria nouũ inter Florẽtinos Piſanoſq̃
bellum ortũ eſt. Qui quatuor milibus Anglicis mercede cõ
ductis: additis peditibus: uſq̃ ad portas Florentiæ popula
ti ſunt. Et cũ nemo ꝓdiret: in ſup̃iorem arui uallẽ Figino ex
pugnato: multa caſtella ſupra et infra Florentiã occupauere
Mugellanos etiã uexantes. Nec Pãdulphus Malateſta Ari
minenſis Florẽtini ductor exercitus occurrere auſus eſt: quẽ
paucitas copiarũ contemptibilem fecerat. Piſani ad autum
num præda ditatũ exercitũ cum lætitia reduxere. Sequenti
æſtate Piſani tribus milibus Germanis equitibus aucti: ma
iora Florentinis damna intulerũt: inter Feſulas & Florentiã
om̃ia cõburentes. & p̃iter quicquid ad Aretiũ uergit ac Pi
ſtorium uaſtatũ eſt. Quibus cũ Pãdulphus impar eſſet: nec

Coſtitutões ꝓuinciarũ

Burgundiæ abbas.

Aulegianus in Etruriã

Barnabos Bononiã.

Bononia Legato dat᷑.

Bellũ inter Flor᷑ et Piſ.

Figinũ expugnatur.

Tribus. M. Germanis

Vaſtitas Piſanoꝝ.

cõgrederetur hoſti: et a populo Florentino maledicta pate
Florentia oppugnat᷑.
retur: impetrato receſſu domũ abiit. Et Florentia a Piſanis
nõ tam ſpe capiundæ urbiſ: q̃ inferendæ cõtumeliæ oppug
nata eſt. & deniq; uictor exercitus p̃da ditatus: in patriã re
ductus eſt. Interea Vicecomes Barnabos Bononiã bello
Regia obſidetur.
agitatã pluribus oppidis ſpoliauit: Regiãq; magna preſſit
obſidione. Sed Gonzaga & Legatus apoſtolicus et Canis
Veronẽſis & Nicolaus Eſtẽſis exercitu cõgregato in Brixi
am duxere: a quibus Barnabos: Regia & Bononia dimiſſa
dũ ſubuenire Brixianis cõtendit: apud Clarũcampum mag
Barnabos ſupatur.
no p̃ſidio ſupatus eſt: et cũ paucis Brixiã ſe cõtulit: eãq; de
fendit. Tertia æſtate Angloꝝ ac Italicorũ mercede a Piſa-
nis conductoꝝ: magnã partem Florẽtini pecunia auerterãt
Iohãnes Haucut.
Vnicuſq; Piſanis Iohannes Haucut: cũ equitibus mille An
glicis & paucis Italis remanſit. Nec tñ pfuge Florentino ſti
pendia fecere: ſed alias regiones petiere. Florẽtini aũt Gale
Malateſta Floreñ dux
ottum Malateſtã ætate grandiuſculũ: ſed rei militaris ſcien-
tiſſimum mercede conduxere. Sub cuius ductu Piſani p̃lio
Piſani uincuntur.
uicti ſunt: quoꝝ mille ad oſtentationem Florentiã curribus
importati ſunt. Piſani defectionem militũ in Gambacurtas
retulerũt: qui pecunias reipublicæ ſubtractas militibus non
pſoluiſſent. Atq; idcirco Iohãnes Aguellus partium Gam
bacurtis aduerſantiũ princeps: ab exilio reductus: in ãnm
ẽ aſſumptus: Barnaboui amicus: ſub quo militauerat. Inno-
Innoceñ. pacẽ cõpoſu it inter Floreñ & Piſa.
cencius ſextus p legatos pacẽ inter Florentinos & Piſanos
cõpoſuit. Iohãnes Haucut Piſanoꝝ ſtipendio dimiſſus An
glicos p eccleſiæ terras diſperſos collegit. Et in Tudertinis
Vrbeuetaniſq; & Aretinis non paruũ coegit exercitũ. Ro
mani uero q Senatores ex nobilitate ſelectoſ a pontifice cõ
firmari petere ſolebant: cũ concordare nõ poſſent in duos:
Ro. unũ Senatorem eli gunt.
unũ elegerunt: Iohannẽ de Comite. Per quam diſcordiã ob
tinuit Innocencius: ut Senatorẽ ipe externũ mitteret. Et ãno

MCCCLIX. Raymundus de gente Ptolomea Senenſis pri mus externoꝝ Senatoꝝ Romæ munus geſſit per annũ. & poſt eũ Ludouicus de Rotha Piſanus. Et Hungarus Saxo ferratenſis: ſemeſtrẽ uterq; Senatũ habuit. Et poſtea Tho mas Spoletanus annũ geſſit. Ad cuius anni finẽ exorto tu multu: creati ſunt ſeptẽ reipublicæ reformatores: q̄ Senatus ptãtem geſſerũt. Ad quos deponendos Innocencius Vgo nem Luſignaneũ Cypri regẽ ab expeditione in Turcos du cta reuerſum: & maiora a xp̄ianis p̄ſidia expectantẽ Sena torem miſit. & poſt eũ Paulus Argenti comes capelli Spo letanus Senatorẽ geſſit. Quo tp̄e Innocencius mortuus eſt: Cardinaleſq; Guilelmũ Griſant Lemonicenſem ſancti Vi ctoris Maſſilienſis abbatẽ: tunc apud Vicecomites in Italia Legatũ in pontificẽ elegerunt: Vrbanũ. V. appellatũ. q̄ Car dinalem Egidiũ illico in Italiã Legatũ remiſit. Egidius in Ita liam ueniens: Canẽgrandem: Ludouicũ Gonzagã: Nicolaũ Eſtẽſem: & Franciſcũ Carrariũ ad eccleſiæ fœdera cõtra Vi cecomites traxit. Qui om̄es aduerſus Barnabouẽ Regiũ de Mantuano: et Mutinã de Ferrarienſe agitantẽ bellũ gerebãt Acciditq; tũc Barnabouẽ ſuperari: multoſq; ſuoꝝ capi. In quis fuerũt Ludouicus Vicecomeſ: Barnabouis ipius ex Pe lice filius: Andreas Pepulus Bononia exul: Sinibaldus Or delaphus: Paulus Mirandulanus. Guido Folianeus: Azo Corrigieſis: Guilelmus Caualcabos Cremoneſis: et ip̄e Bar nabos manũ ſaucius aufugit. Ad Egidiũ uero Ceſenæ manẽ tem: Francoꝝ Angliæ et Cypri regũ oratores uenerunt: pa cem Vicecomitibus petenteſ. quæ uocatis bello ſociis cõſti tuta eſt. Cũ Iohannes Haucut Vicecomitibus militans Flo rentinoꝝ copias apud Miniate oppidũ ꝓfligaſſet: aduerſus quẽ Egidius quod ex pacis federe poterat: Obicionẽ Tho mam peritũ belli ducẽ: cum tribus equitũ milibus miſit. Pu gnatũ eſt in finibuſ agroꝝ Aretii et Cortonæ dubio marte

Anno. MCCCLIX.

Septẽ reformatores.

Innocencius morit̃.

Vrbanus. V. ſufficit̃.

Fœdus cõtra Viceco.

Oratores ad Egidium

Haucut ſuperatur.
quatuor horis: uicitq; Thomas peditatu adnitēte: ita ut ex
ſex milibus equitū Anglico militantiū pauci euaſerint: et ip
ſe Iohannes p deditionem in poteſtatē uenerit. Cuius rei fa
ma oēs qui rebellauerant: ad eccleſiæ obedientiā rediere.
Vrbanus in Italiā.
Et Vrbanus pōtifex ad quartū ſui pontificatus annū in Ita-
liam uenit. Ad quem Corneti de itinere agentē Egidius ad
iit. Et aſſignatis oībus quæ petierat: legatiōe liberatus eſt
Qui cū pontificem in Lateranū uſq; deduxiſſet: Viterbium
Egidii Cardina. mors.
reuerſus: tertio menſe obiit. Et Aſiſii ſepultus eſt in eccleſia
beati Franciſci: ſepulchro quod ſibiipſi uiuens extruxerat.
Septē reformatores.
Poſt aliquos Senatores externos: iterū ſeptem reformato-
res creati Romæ: ad aduentū uſq; Vrbani magiſtratū geſſe
āno. MCCCLXVIII.
rant. Venit aūt ad Vrbanū Romæ agentē anno Milleſimo
Karolus Romā uenit.
trecēteſimoſexageſimooctauo Karolus Impator cū uxore
& filiis p Paduam et Bononiā. Et dum Piſis ageret: Lucam
Piſanis: & Niniatem Florentinis rebelles in deditionem p̄
Imperio accepit: pecuniāq; a Florentinis extorſit: & tertio
Capita apoſtolorū.
menſe Italia exceſſit. Vrbanuſ perquiſita apoſtolorū capita
inuenit: & in Lateranēſi eccleſia Locello cōdidit: argento &
Palacia cōſtruuntur.
auro ornata. Palacia in Vrbeueteri: & in Monteſaliſco ma
gnifica cōſtrui curauit: in quibus p æſtatem habitaret. Iohā
Haucut Anglis pficit.
nem Haucut ex carcere dimiſſum Anglicis copiis præfecit
q̄s Egidius cōſeruarat: Bononiæq; reliquit ſub Legato Ro-
Vrbanus morit.
mandiolæ: & in Galliā reuerſuſ: apud Maſſiliā interiit. Car
dinales aūt continuato more pridē inchoato: Petrū Belfor
Gregorius. XI. eligit.
tis Lemonicenſem: in Gregoriū pontificem undecimū crea-
Senator ſemeſtris.
runt. Romæ uero Senator: ſingulo ſemeſtri a pōtifice datuſ
ius dicebat. Et urbis cuſtodiæ totiuſq; adminiſtratiōis curā
Banderiſii.
Banderiſii gerebant: a uexillis Germano uerbo ſic nūcupa
ti. Singulæ enim decuriæ eo ſuo internoſcebantur ſigno. In
Lombardia uero iterū bello ſocii cōtra Vicecomites q Re-
gium obtinebant: bellū innouauere. Regiūq; per p̄ditionē

Lucius Theutonicus eoꝝ ductor accepit arce excepta. Sed a Barnaboue expulſus eſt: pecunia(ut creditur)corruptus. Perinus rex Cypri Petro patri ſuffectus: dū coronatiōis ſolennia cęlebrat: apud Famaguſtam Genuēſiſq̃ Venetuſq̃ Baiolus: ad dexterā locari contendit: in pompaq̃ ducitur Venetis fauet. Et Genuenſes deturbati cōuiuio: uerberibus ac cædibus afflicti ſunt. Sed anno Milleſimotrecēteſimoſeptuageſimotertio Petrus Fregoſus Dominici Fregoſis ducis Genuæ frater: quadragintatriū triremium educta claſſe: Cyprū inuaſit: cū quatuordecim milibus hominū. Rex ad miſericordiā confugit: & dedita Famaguſta: quadraginta auri milia tributum ꝓmiſit. Legatus aūt in Italiam ueniens: cum Barnaboue biennales inducias fecit. Ad quorū finem cum Peruſini tumultuaſſent: cōpoſiti ſunt. Et Vbaldini toto Apennino in Etruriā uerſo deturbati. Et Pratenſes Florētinorum excutere iugum cū Legato Bononiæ quæſiuerunt: cuius copias in Etruriā per aliam ſimulatiōem miſſas: Florētini pecunia corruperunt. Et cōiuratione detecta Pratenſes aliqui ſupplicio affecti ſunt. Nec cōtenta Florentinorum ſuperbia: uexilla permulta in quis libertatis uocabulum aureis litteris pictum erat: pluribus cohortibus diſtributa in terras eccleſiæ tranſmiſerunt: populis ac tyrannis ſuadenteſ: ut in libertatem ſe uendicarent: eccleſiæ iugum abiicientes. Primi Tifernatas ab eccleſiā expulſo pſidio deſciuerūt. Secuti ſunt Peruſini Tudertini Spoletini Eugubini et Viterbiēſes Picēteſq̃ quorū primi Aſtulani: & in Romādiola Forliuiēſes. Aſtorgius Māfreduſ(cuius genitor ſub Bauaro tyrānidem guſtauerat)Granaridū ꝓditione cepit. Ad quē opprimendū Legatus e Bononia Iohannē Haucut miſit. Sed Florentini Aſtorgiū tutati ſūt. Et Bononiēſes excluſo Haucut in libertatē ſe erexerūt. Haucut uero Fauenciā in rebellionē

Perinus rex Cypri.

āno. MCCCLXXIII.

Cyprum inuaditur.

Vbaldini deturbanť.

Florētinoꝝ uocabulū.

Libertatē ſuadent.

Bononieñ in libertatē

ꝓcliuem ingreſſus crudeliter diripuit: ita ut ſoli fugientes ui
tam cõſeruauerint. Nicolaus & Albertus Eſtenſes ꝓ uigin

Fauencia emitur.

ti milibus aureis Fauenciã coemerunt ab Haucut: q̃ ſibi Ba
gnacauallũ retinuit: in quo ſua impedimẽta collocauit. Gre
gorius pontifex his cognitis: Cardinalem Gebbenẽſem Le

Legatus cũ ſex milibuſ equitũ Britanoꝝ.

gatum cũ ſex milibus equitum Britanoꝝ in Italiã miſit. qui
per Taurinos ingreſſi: ad Bononiæ portas cõſederunt: nõ
tñ agrum uaſtantes: nihil ꝓficientes: cum Florentini Rodul
phum Varaneũ cum copiis ad Bononiẽſes miſiſſent. Lega-
tus Ceſenã in hiberna conceſſit: In qua urbe Ceſenates in tu

Ceſenates ſexcẽtoſ Britones interfecere.

multum excitati: ſexcentos Britones interfecere: cœteroſ ur
be eiecerũt. Sed Legatus p arcem eos introduxit ad iniuriã
uindicandam. Qui cædibus ac rapinis o͞mia fedantes: ſolis
ſpecioſis fœminiſ ad libidinẽ retentiſ: reliquã multitudinem
cõuicio affectam deturbauere. Foroliuiẽſes ad prima oſten
ſa per Florentinos libertatis ſigna: Sinibaldũ Ceccum Pinũ
Iohannem Thebaldũq; Ordelaphos in dñm accerſiuerãt.

Gregorius pontifex.

Gregorius pontifex (qui Baldi Iurecõſulti Peruſie cõſultor
fuerat) ſuum in Italiã reditum perneceſſariũ iudicauit. Ad
quã rem multũ ea traxere uerba cuiuſdam epi: qui monituſ

Verba epi ad ponti.

ad eccleſiã ſuam redire familiaritatis cõfidentia. Et tu inquit
pater ſancte: cur non tuã eccleſiã petis? Paratis igit̃ in Rho
dano una & uiginti triremibus: aliã rem ſimulans: ꝓfectio
nem aggreſſus: Genuã primo: et deinde Cornetũ: ac poſtre

ãno. MCCCLXXVI. pontifex Romã uenit.

mo Romã terreſtri itinere Ianuario puenit anno Milleſimo
trecenteſimoſeptuageſimoſexto: põtificatus ſui ſeptimo: et
relegatiõis in Gallias Romanæ curiæ ſeptuageſimo. Obtu

Florẽtini pacẽ reſpuerũt

lit pontifex Florentinis pacẽ: ſed illi eã reſpuerũt. & ad Bar
nabouem antiquũ hoſtẽ: qui potentiã pontificis ſuſpectam

Io. Haucut corrũpitur

hẽbat: ſe cõuertenteſ: Iohannẽ Haucut pecunia corruptũ in
ſuas ptes traxerũt Bagnacaualli manentẽ. Quo ſucceſſu elati

Florẽtinoꝝ cõtumacia

anathema et interdictũ contẽpſere: ſacerdotibus ui adactis

celebrat̃. Pontifex uero Varaneo pari arte ad ſe tracto: du
os mille Britones ducēdos attribuit: & Bononiēſes urbem
in ſua et eccleſiæ obedientia adminiſtrare ꝑmiſſos: ſibi coci
liauit. Per hoc tp̄s maximū inter Genuēſes & Venetos bel
lum exortū eſt. Calo Iohannē Conſtātinopolitanū Imꝑato
Filius p̄rem deturbat.
rem Andronicus filius Genuenſiū auxilio: ꝗbus Tenedon
inſulā ꝓmiſerat: Imꝑio deturbauit. Veneti p̄rem ꝑ arma in
patriā reduxerunt: a quo Tenedon inſulā acceperunt: nō ſi
ne magna Genuenſiū indignatōe. Non tñ ſtatim arma ſum
pſerunt: cum excōicati a pontifice propter cōionem Floren
Genuenſes excōicati.
tinoꝝ ubiq; a ſacris pellerent̃: et Genua interdicta eſſet. In
terea Gregorio mortuo: cū Cardinales in cōclaui de ſucceſ-
Gregorius moritur.
ſore agerent: clamātibus Romanis: Romanū aut Italicū eli-
gendū eſſe pontificē: diſſenſio orta ē. Gallici enim numero
Diſſenſio in electione.
tredecim: unū ex corpe ſuo capiebāt. et unus ex q̄tuor Itali
cis gente Vrſinus papatū ambiebat. Tulit uero caſuſ Galli
coꝝ ꝑtem ob Lemonicenſiū ex ipis inuidiā: qui papatū diu
cōtinuerant: : ita Italicis cōſentire: ut Bartolomeū Barēſem
archiep̄m p̄ria Neapolitanū creari pontificē ſint aſſenſi: Vr
banum ſextū appellatū. Prius tñ q̄ cōclaue exirent: Galli-
Vrbanus. VI. eligitur
ci electōem cauillari cœperūt: tanq̄ metu a Romanis extor
tam: & ꝑs in molem Adriani: ꝑs in montes extra urbē con
Moles Adriani.
cluſerūt. Et Cardinalis Vrſinus in diſcidio ſpem hn̄s: Vicū
Vrſini ſpes.
uarum ſe cōtulit. Sed paulopoſt oēs Romani reuerſi: ꝑ tres
menſes Vrbanū adorauere. Suꝑuenientibus aūt æſtatiſ cau
matibus: Gallici tanq̄ aerem mutaturi cōſentiente pōtifice
Ananiā petierunt: Indeq; breui Fundos tranſfugerūt: Ibiq;
Sciſmæ initiū.
Iohānæ reginæ ſecuritate confiſi: octo Cardinales aliū pon
tificem elegerūt: Cardinalē Gebennenſem: ꝗ antea Legatus
in Italia fuerat: eiq; ſeptimo Clementi indita eſt appellatio.
Clemēſ. VII. antipapa
Per quod tp̄s Genuēſes in bellū quod mēte gerebāt ſocios
quæſiuere: Ludouicū Hūgariæ regem: Franciſcū Carrarien-

ſem Paduæ dñm: Auſtriæ ducẽ: et pr̃iarcham Aquilegien

Venetoꝝ ſocii.

ſem. Perinus aũt Luſignaneus Cypri rex: & Bernabos Vi cecomes: in Venetoꝝ parte fuere. Prima congreſſio cũ pau cis triremibus in Romano littore ad Antii portũ facta eſt: Succubuitq; Genuenſis: uictore Piſano duce: ex decem tri remibus quinq; amiſſis. Et Marchiones Carratẽſes a Barna

Caſtrum francum.

boue adiuti: Albigunã Naulum: & Caſtrum francũ de Ge nuenſibus occuparũt. Ipſi uero Genuenſes Luciano Auria in admiratũ declarato: cui uigintiduas triremes attribuere:

Dñicus Fregoſius Genuenſiũ dux capitur.

Dñicum Fregoſiũ: q diu ducatui glorioſe p̃fuerat: fraude et armis deiectũ: captumq; cũ Petro fr̃e in carcerẽ coniecerũt: Nicolao Gualcho in ducẽ aſſumpto. Bernabos Perino Cy prio regi deſponſatã filiam cũ duodecim triremibus Catha lanis & totidẽ Venetis in Cyprũ miſit: cũ qbus Pirinus ter

Famaguſta obſidetur.

ra mariq; Famaguſtã obſedit: ſed nihil ꝓfecit. Claſſe diſſipa ta: ſex triremes Venetas domũ redeunteſ: Victor Piſaneus ſuis quatuordecim cũ quibus apud Antiũ uicerat: addidit. Et Iaderã delatus: Auriã ibi manentẽ: & multa damna Ve

Iadera regis Hũgariæ.

netis inferentẽ (Erat enim regis Hũgariæ Iadera) ad præliũ ꝓuocare conatus eſt. Quod cum nõ ſucceſſiſſet: Cattarũ re gis Hũgariæ urbem: & Sibinichũ incendit. Arbenſes cũ in

Mare inferũ infeſtatur

ſula in deditõem accepit. Karolus uero zenus cũ triremibuſ nouẽ mare inferũ infeſtabat. Interea Cathelani obmiſſa Ve netorum ſocietate: pacẽ cum Genuenſibus cõſtituerunt. Et Galeazius Barnabouis frater dominioꝝ ꝓ medietate parti ceps obiit: relicto filio Iohanne Galeazio hærede. Et anno

anno. MCCCLXXIX

ſubſequẽti. MCCCLXXIX. Carratenſes in gr̃am cũ Genu enſibus reuerſi: oĩa quæ abſtulerant: reddiderũt. Et Lucia nus Auria Venetã claſſem in Polẽti portu ſedentẽ impetiit In qua erant una & uiginti triremes: Ipſe duas plures duce bat. Pugnatũ eſt ſummo nixu. Victus Venetus: duo de ui

Lucianus occidit.

ginti triremes amiſit. Sed Lucianus dũ uictoria ꝓpemodũ

cōſumata: plenis(ut aiunt)oculis pfrui cupit: uultūq; aperit
caſſide reducta: lancea ictus cecidit: utraq; claſſe uictrici &
uicta Iaderā perducta p̄ter remiges. Captiui duo milia ſunt
inuenti: & mare nō paucos abſorbuit. Suffectus eſt Petrus

Petrus Auria ſufficit.

& ipe Auria Luciano: triremibus nouē & barchis triginta
claſſi additis: qui ad Iaderā uenit. Frāciſcus Carraria Roma
num oppidū in Taruiſinis obſidione cinxerat. In cuius ca
ſtra patriarchæ Aquilegienſis copiæ cōfluxerant. Et Karo
lus regis Hūgariæ nepos: quibus Veneti Albricū Cunii co

Albricus comes.

mitem rei bellicæ peritiſſimū oppoſuerant. Petrus Auria cū
ſexaginta triremibus & totidē aliis nauigiis in portū Vene
tum ducēs: Gradū Comagum Ruinū et Crapulas ui captas

Gradū Comagū Ruinum Crapulas incēdit

incendit. Veneti portui ſuo cathenas addiderunt præſidiis
hincinde ex materia firmatis. Et trecēti equites in litore mul
tiq; pedites collocati ſunt. et in foſſa proxima Iohānes Bar
badicus nauigioꝝ omīs generis multitudinē habuit. Genu
enſes Clugiā ſe contulerūt: cuius portu & ſuburbiis Clugiā

Clugia capitur.

paruā appellāt: e ueſtigio ſunt potiti. & uerſus Venetias ad
inſulā Filiſtinem foſſæ ſubſtiterūt: Ibiq; Carrarienſes ex Pa
duano cōmeatum abunde ſuſceperunt. Barnabas ſocietatē

Stellæ ſocietas.

ſtellæ cum quatuor milibus equitū in Genuenſes miſit. quæ
in Pultepheram uſq; uallem delata: magna præda recepta:
bellum cōponens: cū nemo obuiam exiret: acceptis decē &
nouem auri milibus: retroceſſit. Karolus uero Zenus orien-

Karolus Zenus.

talem Genuæ riperiam in portu Venetis extenſione facta:
ferro & igne uaſtauit. Auria uero aucta quātum potuit un
diq; claſſe: Cluggiam maiorem ægregie munitam ac defen-
ſam ui cœpit. Sex milia in ea pugna cecidere: quorum pars

Sex milia cecidere.

maior Cluggienſes & Veneti fuerunt. Mulierum pudicicia
ſeruata eſt. Noningenti & quinquaginta ex hoſtibus cap-
ti: Iaderam miſſi ſunt. Veneti animo conſternati: eductis
e carcere captiuis: a Genuenſibus: eiſq; Cluggiam miſſis:

Genuenſes petitã pa-
cem negant Venetis.

pacem petiere:eas accepturi leges:quas uictor daret. Recu
ſarunt Genuenſes ſuperbia elati. Veneti ad defenſionẽ con
uerſi:murũ a portu ad ædem ſancti Nicolai excitarũt. Cũq͛
de duce ageret cui tantũ bellum cõmitterent: nec facile repe
riretur:qui tantæ rei idoneuſ putaretur:clamores incerto au

Victor Piſaneus.

ctore auditi ſũt:In Aria unicũ fore Piſaneũ Victorem: qui
hoſtem uincere noſſet. Dux Senatu deducente ad infimum
deſcẽdens palaciũ: Victorem:quẽ re ad Polam male geſta:
in carcerem cõiecerant:eductum manuq͛ cõprehenſum bel

Claſſis præfectus.

lo maritimo præfecit. Interea Genuenſis Bebas:caput Ag
geris: uicum ſancti Lazari:Methamaucũ delata igni crema
uit. Laurentiq͛ multis oppugnatiõibus eſt potitus: & inde
Pupiliam petiit Vicũ tribus ab urbe milibus diſtantem:ut
Venetias inuaderet. Iohãnes illic Barbadicus centũ nauigi-
orum claſſi p̃fectus:ſeſe obuiũ dedit:pugnatumq͛ eſt diſpa
ri cõditione: cum triremes & barcæ Genuenſium nõ niſi al

Barbadicus.

to canali agi poſſent: Barbadicus uero lembis ſcaphiſq͛ o-
mni campo per eſtum uolitaret multaſq͛ bombardas habẽ

Bõbarde nouiter.

ret:tunc nouiter inuentas:quarũ ſingulæ binos ternoſq͛ ar-

Cetheæ naues.

matos uno ictu conficerent. Tres quoq͛ cetheæ naues: ad
ædem ſanctæ Marthæ iuſſu patrũ ſubmerſæ ſunt:foſſaq͛ ca
thena clauſa p̃ſidiis undiq͛ cuſtodita: ſimili modo & foſſa

Genueñ. Metamaucũ.

ſancti ſpiritus obſtructa eſt:ita ut Genuẽſes ad Methamau
chum poſtea ſe continuerint. Quorum loco per littus uſq͛
ad urbem pedeſtri itinere equitatũ Venetũ fugauere. Piſa-
neus autem cum claſſi maiori intra portus fauces ſe contine
bat. Sed Dominicus Cõtarenus dux urbis ſummũ belli Im
perium ſibi aſſumpſit. ſub quo Victor Piſaneus et Dñicus
Michael tanq͛ magr̃i militũ rem geſſere:quatuor et triginta

Stellæ ſocietas delet̃.

triremes hñtes. Barnabos aũt Stellanos equites ſub Aſtor
gio Fauentino iterũ cõtra Genuẽſes miſit. q urbi appropin
quãtes:ab erũpente populo oẽs pene capti ſũt. Aſtorgius

agricolæ cuculione cõtectus euaſit. Galo Iohannes aũt græ
coꝝ Imꝑator: uicinã Cõſtantinopoli Perã Genuenſiũ urbẽ
oppugnatõibus agitauit. Sed Andronicus eius filius patri
æque ac Veneto hoſtis Turcoꝝ Bulgaroꝝꝙ opibus et ſo
cietate fretus eã defendit. Cuius timore adductus Imꝑator:
ad Genuenſes defecit. Ceperãt interea Veneti cõmeatus in-
opia laborare. Quod ſi Genuẽſes Carraria ut ille ſuadebat
Cloggia dimiſſa mare clauſiſſet a cõmeatibus: actũ de Ve-
netis fuiſſet. Karolus uero Zenus interea: nauẽ Genuenſem
ab Alexandria redeuntẽ: in Egeo pelago aggreſſus fugien-
tem in portu Cretenſi cepit. Cuius mercimonia trecenta mi
lia aureoꝝ ualebant. Qua re audita Veneti eũ magno fauo
re reuocauerũt. Interea Florentini Vrbano ſexto recõciliati
ab interdicto liberati ſunt. Vrbanus uero Iohannã reginã
domare cupiens: Ludouicũ Hungariæ regẽ impulit: ut An
driaſii fratris mortem ſe adiutore ulciſceretur. Ille Karolo fi
lio in Taruiſinis aduerſus Venetos agenti mandauit: ut in-
de diſcedens: Iohannã impeteret. Karolus uocatis ad ſe Ve
netorum oratoribus ꝑ ſimulatiõem cõponendæ pacis cum
Genuenſe: nulla pacis facta mentione: aperto quod animo
moliretur: magna celeritate in Hungariã rediit: ita ut octua
ginta eius comites Planis fluuius abſorbuerit: Relicto Ian-
notto Salerni principe ſui exercitus duce: quẽ in Etruriam
properare iuſſit. Et Veneti Albricũ Cunii comitem dimiſe
runt: qui altero Venetis militãte Ferebac quodã Germano
cum equitibus quadringentis Barbianũ ſecum duxit. Ian-
nottus utrinꝙ in ſocietatem accepit: et in agrum Senenſem
deſcẽdit: Florẽtinos Extorres ſecũ ducẽs. Florẽtini aũt Iohã
nem Haucut: quẽ parua pecunia ꝑ pacem in Bagnacauallo
ſuſtentauerãt: addito maiori ſtipẽdio: in Etruriã uocauerũt
quatuor milia equitũ et totidẽ peditũ ſecum ducentẽ. Zeno
aũt in Hiſtriã applicãte Veneti Cluggiã inuadere ſtatuerũt

Io. Græcoꝝ Imꝑator.
Filius in patrem.
Genuẽſiũ imprudẽtia.
Nauis Genueñ capit.
Florentini abſoluunt.
Ludouicns Hungariæ rex cõtra Iohannam.
Salerni princeps.
Io. Haucut in Etruriã.
Zeno in Hiſtriam.
Veneti Clugiam.

duodecimo kalēdas Ianuarii: noctuq; duas naues in portu Clugiæ collocarūt: quæ ab hoſte inuaſæ ignibus & a Venetis pforatæ dimerſæ ſunt. Et Contarenus dux Palificatione ſup illis præſidiū cōmuniuit: pluraq; ibi prælia cōmiſſa ſunt

Portus Lupa.

Et portui quem Lupā uocant Veneti præſidiū munitiſſimū poſuerūt.

Portus Brandulinus.

Genuenſis ad portū Brandulinū exire cupiēs bellum acerrimū a Lupæ præſidiū intētauit: ut iterū naues educerentur. Sed Piſaneus portū Brandulinū cuſtodiebat: nec pmiſit hoſtes exire. proximū portui fuit monaſteriū ſancti Michaeliſ: quod Genuenſis aggere plancatoq; cōmunierat Ex quo loco tādiu hoſti repugnare conatus eſt: quouſq; triremes attraherentur.

Patauini ad Genuēſes cōmeatus deferunt.

Et Patauini p Atheſim fluuiū qui portum effecit Brandulenſem cōmeatus afferebāt: nec poterāt a Veneto phiberi. zeno aūt in caſtra Venetoꝝ ueniente: q̄tuor ad portū Brandulinū præſidia excitata ſunt: & nauis in portu depreſſa: relicto ſpacio per quod triremis tranſire poſſet.

Lauretū ui capitur.

Indeq; quatuor triremes Lauretū delatæ: oppidū triduo oppugnatū ui ceperūt: Clauſo Genuenſi in Ferrariēſes effuſio. Genuēſes iterū ad Lupā impetum fecere: cepiſſentq; præſidiū: niſi Zenus præfecto affuiſſet: qui multis cōfoſſus uulneribus eos repulit. Adducto in eā difficultatem Genuenſi: Franciſcus Carraria pter cōmeatus copiā: caſtris adminiſtratam: quadringentos lectiſſimos milites Clugiā immiſit.

Quatuor mille milites

Veneti uero quatuor milibus mercede cōductis: totidē ex ſuis extra naues pugnare ſolitis: Karolū zenū præfecerūt ſimul cū claſſe q̄tuordecim triremiū: qui eo ornatus munere mōaſterii munitionē inuadit: magnoq; cōmiſſo plio: Petrus Auria accurrens: dū ſuos iuuare nititur: bombarda ictus interiit. Quo caſu cōſternati Genuenſes: ignem in ſuas naues immiſerūt. Et relicto monaſterii caſtello: ad exercitū in paruam Clugiā pedem referre ceperūt. Tredecim milia Genuenſium: ſedecim milia Venetoꝝ in plio decertabant.

Noua Clugia.

Noua

Clugia ponte longiuſculo ex materia ueteri iungebat̃.q dũ põdere fugientiũ rumpit̃ multos dimerſit. Intercepti ſũt eo die ſexcenti Genuenſes: cũ pene totidẽ Petrus Auria habu iſſet cedis ſocios. Barbadicus triremes Genuenſiũ quinq; et milites octuaginta cepit: & nouẽ naues cõmeatũ ex Padua deferentes. Poſt hæc vere nouo creſcẽte fame: Genuẽſes im bellẽ multitudinẽ emiſere: quæ intercepta a Veneto redire cõpulſa eſt. Laborabãt & ipſi fame Veneti: atq; propterea Thadeũ Iuſtinianũ cũ ſex triremibus ꝓ annona in Apuliã miſerũt: quæ Matheus Ruphus Auriæ ſuffectus cũ nouem triremibus Clugiam petẽs apud Maufredoniã intercepit: et ducẽtos cũ eo captiuos. Itaq; Venetia ſimul et Clugia fame laborabãt. Agabitus vo Cardinalis Colũna Genuã miſſus fruſtra de pace tractauit. Maruphus apud Iaderam aucta claſſe: ad Clugiæ litora utriſq; Venetoꝝ caſtris interiacẽtia ſe cõtulit. Et cũ nihil moueri cerneret: ad Foſſionenſes eſt delatus. Veneti ne incõmodũ a nouo hoſte paterentur: portũ urbis addita denſiſſimi muri turre cõmunire cœperũt. Et Iacobus Caballus nobilis Veronẽſis cũ equitatu in littore ſtationẽ habuit. Maruphus cũ triremibuſ uigintiduabus ad ipſa portus hoſtia Nonis Iuniis ſe cõtulit. Et cum nemo ꝓdiret: Mathamaucũ rediit: & deinde ad orã Piceni nauigauit naues intercepturus quæ frumentũ aduehebãt. Subſecutæ ſunt triremes uigintiquinq; Venetæ: quæ Marupho nuſq̃ reperto cum annona redierunt. Franciſcus Carraria ut bellũ diuerteret Taruiſium obſedit: Sylũq; amnem clauſura ſepſit: excitatis undiq; munitiõibus ne Venetus ſubueniret obſeſſis. Interim Genuenſes Clugiam captiuis uiris & mulieribus pene ducentis exonerarũt: qui famem obſeſſorum patefecere. Carraria ſibi timens Plebis ſacci oppidum in ſtagna uergens arce ualidiſſima cõmunire cœpit. Et Maruphus ſeptem triremibus aucta claſſe: ad ueteris nouæq; Clugis littus duxit: ut Venetis in prælium prodeuntibus: clauſi

Fames utrinq;.
Veneti ꝓ annona.
Legatus fruſtra tractat
Foſſionenſes.
Ia. Caballus Veronẽ
Sylus amnis.
Fames patefacta.

Bombardis rñdetur.

erumpe poſſent. Sed Veneti bombardis tm̃ reſponderunt Poſtremo Maruphus ſigno clauſos admonuit q̃ centũ barchas ex abiete domoꝝ Clugienſiũ fabricauerant: ut ad clauſurã portus ſe cõferrent: ferriſq; trabes quercinas ſecent. Ipſe interim Lupæ pſidiũ aggredit̃. Qua re animaduerſa Veneti: aduerſus Maruphũ bombardis pugnauerũt: & ſeptuaginta barchas incluſas miſerũt: factoq; impetu ſeptuaginta lembes interceperũt. In quo plio multi Genuẽſes capti ſunt & Marulphus ab oculis inſpicientiũ euanuit. Petita ẽ a Genuenſibus æquis cõditionibus deditio. Veneti deditionẽ ſi fieret nullis fœderibus ſe accepturos rñderũt: quæ kaleñ Iulii decimo anno. MCCCLXXX. facta ẽ. Et nullo fœdere accepto capti ſũt q̃tuor milia trecẽti q̃draginta hoſtes: in quibus ducẽti ſexagintaocto Patauini fuerũt. Andreas Contarenus dimiſſo Victore belli duce ad res pſequendas cõſcenſa buccinatoria naue Venetias rediit: ſummo honore exceptus. Decẽ et nouẽ triremes repertæ ſunt. Captiui oẽs in carcere cõiecti. Nec tñ quieuere Genuenſes: qui cũ triremibus octo et triginta Tergeſtinos Venetis rebellare coegerunt: qui ſe pr̃iarchæ Aquilegienſi dediderũt. Iuſtinopolis a Genuenſibus ui capta & incenſa ẽ: cuius arx Venetis ſalua mãſit. Aucta eorũ claſſis decẽ triremibus nonis Iulii in portũ Venetũ ſe cõtulerunt. Et cũ nemo pdiret: in Hiſtriã reuerſa Polã urbem ui captã incendit. A Parencio uero multis uulneribus acceptis repulſa eſt. Piſaneus uero cũ nauibus q̃draginta ſeptem Bebis expugnatione receptis Pyranũ adnauigans Iuſtinopoli p arcem recepta atq; cõmunita in Apuliã tranſmiſit. Interim claſſis Genuenſis Arbenſi oppido ciuiũ deditione recepto: Signiã ui captã incenderũt. Piſaneus uero cũ Legatus eius decẽ Genuenſiũ triremes in portu Sypõtino repertas p ignauiã fugere pmiſiſſet: ab iracundia in languorẽ incidẽs: medio auguſto obiit: Zenuſq; Karolus ei ſuffectus ẽ. Interea dũ Carrarius Taruiſiũ fame obtiner̃ putat:

Gẽn. deditionẽ petũt.

anno. MCCCLXXX.

Buccinatoria nauis.

Tergeſtini ſe dedunt.

Iuſtinopolis incendit̃

Pola capit̃ et incendit̃

Arba oppidũ capit̃

Signia incendit̃.

V2

Veneti multiſ armatis lembiſ: clauſurā Sili fluminis expugnant: & in urbē commeatū importabāt: Iacobūq; Caballū cū equitatu ad Meſtrū cōuenire iubent: q terreſtrē Carrarii exercitū pellat. Britones plurimi ſub eo militabāt: q pfidia uſi ad Carrariū tranſierūt: quoꝝ ope Caſtrūfrancū de Taruiſino a Carraria expugnatū eſt. et uere nouo Nauale oppidum etiā de Taruiſinis deditiōe ciuiū accepit. Quā ob cauſam Veneti Taruiſinā urbem quā ſe amiſſuros intelligebāt miſſo ex Senatu Pāthaleone Barbo ducibus Auſtriæ quorum primo fuerat ꝓmiſerūt. Idq; Carrarius audiēs: mœſtus obſidionē ſoluit. Cunq; claſſes hinc atq; inde ab utraq; pte diſcurrerēt: dux Subaudiæ diu tractatā pacē inter cōtendētes: tandē uigeſimaqrta Auguſti die: āno. MCCCLXXXI. in hanc formulā cōcluſit. Regi Hūgariæ ſi nullū pirratam in ſuis Dalmatiæ locis tutū eſſe ꝓmitteret: neq; ſal fieri ſineret. Venetus ſingulo quoq; decennio ſeptē milia aureos pſolueret. Pſiarchæ Aqlegienſi eadē maneret: quæ ante bellū eſſe cōſueuerat: pacis amiciciæq; cōditio. Genuenſis Venetuſq; res undiq; ablatas: quæ loco moueri poſſent: retineret: captoſq; ante oīa liberaret. Cōuenitq; ut inſula Tenedos duci Subaudiæ aſſignaret᷑: caſtellūq; ea cōditione excideret᷑: ut a neutra ptium ædificari aliqñ poſſet. Oratiq; Florentini ducētis milibus utrinq; uadati ſūt. Paduanus arces turreſq; ad fluuioꝝ hoſtia ſtagnorūq; excitatas demoliretur: terminoſq; inter Paduā & Venetū miſſi a Subaudiēſi deſignarēt Seruata ſunt oīa pter unū caſtelli Tenedon: quod Zanactus Mudacius Venetus iuſſu ducis ut redderet: adduci nō potuit: ueritus ne græci dirutū reædificarent. Barnabouem Vicecomitē pace excluſum fuiſſe tradūt. Interea Senēſes & Piſani Iannoctū Salernitanū regis Hūgariæ Karoli eius nepotis copiarū ducem pecunia placatū a populatiōe auerterunt. Idē & Florētini facere uoluerūt. Sed Iannottus exules

Meſtrum.

Britanoꝝ perfidia.

Taruiſiū duci auſtriæ.

āno. MCCCLXXXI. pax concluſa eſt.

Septē milia aurei.

Tenedos inſula.

Seruant᷑ oīa pter unū

150

Ager Floreñ uaſtat̃. | añ om̃ia reduci petebat. Propter quã rem dũ ager Florenti
nus p̃mitur: & Iohãnes Haucut repellere Iannottũ enititur

Karolus Aretiũ capit. | Reuerſus ex Hũgaria Karolus: octo milia equitũ ſecum tra
hens in Aretinos p̃uenit: eaq́ȝ urbem Guelforũ & Gibelli
noꝝ diſcidio agitatã: in deditõem accepit. nec moratus uia
Senenſi: apertũ Florẽtinis bellũ intulit. Et Iohãnes Haucut

Florẽtini pacem emũt | ex Stagia illũ repellebat. Sed Florẽtini datis q̃draginta mi
libus auri pacẽ redemerunt: Haucutũq́ȝ dimiſerũt: qui Bag
nacauallũ Nicolao et Alberto Eſtenſibus uendidit: quibu
Aſtorgius Manfredus Fauenciã pauloante furto & ciuium
ꝑditione abſtulerat. Karolus uero mirabili felicitate uiſita
to Romæ Vrbano: regnũ Neapolitanũ ingreſſuſ: diſſipato
uariis p̃liis Iohãnæ exercitu: Neapoli potituſ deditõe ciuiũ

Kar. Iohannã obſidet | Reginã in Caſtronouo obſedit: Albricũq́ȝ Cunii comitẽ &
Ferebac Germanũ regnũ exoneraturus dimiſit: ut p̃da et ui
ribus copias cõſeruarent. Reliquerat Karolus in Aretio p̃ſi
dem ep̃m Virdunẽſem: q̄ diuiſiones exoſus: Gibellinos cũ

Gibellini cum Guelfis retineri nõ poterant. | Guelfis pari iure retinere conabat̃. Cui ab utraq́ȝ p̃te parũ
dilecto ſucceſſor datus Iacobus Carazolus Neapolitanus:
q̄ dum eandẽ uiã ſequit̃ æquitatis ac iuſticiæ: a plebe Guel
fa in arcẽ repulſus eſt: cũ quo et Gibellini cõfugerunt. Cara
zolus Albricũ in Tudertinoꝝ finibuſ cõmorantem acceſſi
tum noctu in urbẽ immiſit. qui dũ Guelfos coercere ſtudet:
Gibellinoꝝ quoq́ȝ bona diripuit. A mulieꝝ tñ uiolentia tẽ
peratum ẽ. Ferrebac quoq́ȝ pauloppoſt ſecutuſ: quod ab Al
brico fuerat reliquũ in Aretio abraſit. De Florẽtinis quoq́ȝ
prædã adegit. Hæc ad annum. MCCCLXXXI. acta ſunt.

Turbo in Italia. | Quo tp̃e nouus in Italiã turbo deſcendit. Ludouicus enim
Andegauenſis a Francoꝝ rege & Clemẽte antipapa impul
ſus: nõ tam ut Iohannã reginã liberaret: ut aiebat: q̃ȝ ut Vr

Triginta milia equitũ | banum ꝑ arma deiiceret: cũ triginta milibus equitũ in agro
Bononiẽſi deſedit. Propter quã rem Karolus relicto nobi-

litati Aretio: Albricū & Ferrabac ad ſe reuocauit. Et Florē tini Iohannē Haucut ab Vrbano rogati in cōpenſatione pecuniarum ꝓ abſolutione ꝓmiſſarū: ad Karolū tranſmiſere. Ludouicus aūt p Marſos ad Caſſineſem ſaltum peruenit. Interea Genuenſes propter caſtellū Tenedon Sabaudienſi nō datū: Florētinos oēs qui uadimoniū fecerāt: in ſuis dñiis detinuerunt. Sed Veneti miſſis oratoribus Genuā: imprudentiam Zanachi ptenderunt: & oppidū omino reſtituendum affirmauerūt: quod et factū eſt. Dux Sabaudiæ oppidū nobile demolitus eſt: et pax firmata. Interim āno ſecūdo poſt aduentū Andegauēſis: duodecim milia equitū ex Gallia ei tranſmiſſa ſunt. q per Placentinū Lucēſem Florentiuū et Senenſem agrū in Aretinū Andegrauio duce peruenere. et introducti a Guelfis reſiſtentiū intus & extra Gibellinoꝝ faſtidio: urbē tertio poſt Albrici cladē anno: diripuerūt. Tenebatur arx Guelfoꝝ pſidio: quæ diebus q̄draginta oppugnata: in Gallorum ptāte futura erat: niſi mors interueniſſet Andegauēſis. Andegrauius. n. illa intellecta Aretinis in arce obſeſſis hortātibus: eā urbē Florētinis uendidit: et in Gallias reuerſus ē. Exercitus Ludouici defuncti diſſipatus: ita ut mendicātes bini triniue in Galliā redierūt Andegauēſes militeſ. Vrbanus aūt pōtifex cū curia Neapolim ſe cōtulit: hō ſub ſpecie iuſti & boneſti: ruſticus ac nulli amabilis. q dum nepotē ſuum Capuanū principē a rege creari nō obtinet: ad minas ſe cōuertit: ita ut rex adhibitis cuſtodiis: eū exire palaciū ꝓhibuerit. Sed pōtifex diſſimulata iniuria impetrauit Nuceriā urbem p eſtatis caumata ſibi habitandā cōcedi. in qua pſidiis cōmunita: Cardinales nouos ingentē turbā creauit: & ſeptē ex ueteribus cōiecit in carcerē: quos aiebat contra ſe cū rege cōiuraſſe. Et antippa deinde ꝓceſſum cōtra regem priuatōis inchoauit: miſſa de more citatōe. Cui rex qđ dixerat reſponſurus: Nuceriā circumſedit. Sed Raymūdus

Florētini detinent̃.

Tenedon demolit̃.

XII. milia equitū.

Aretiū diripitur.

Aretiū uenditur.

Exercitus diſſipatur.

Vrbani ruſticitas.

Pontifex Nuceriam.

Cardina. multos creat

Comes Nolanus.

Balcianus gente Vrſinus comitis Nolani filius: q poſtea fu
it princeps Tarentinus: copiis fretus q̄s ſub rege ductaue
rat: Vrbanū cum curia ad ꝓximū litus deductū Genuenſiū

Cardinales ſubmergit

triremibus impoſuit. & pontifex ad Genuā delatuſ: ex ſep
tem Cardinalibus Nuceriæ captis: quinqꝫ ſaccis inuolutos:
in mare demerſit. Interea Ludouicus rex Hungariæ eo tp̄e
quo Andegauēſis obiit. & ꝓceres Hūgari Karolū in regē
ſuū per Legatos accerſiuere. Qui ꝓfectus in regnū Hunga

āno MCCCLXXXV

Karolus rex interficiť

riæ dum conuentū celebrat curāte regina quæ odiū diſſimu
lauerat: interfectus ē: anno circiter. MCCCLXXXV. Quo
tp̄e Barnabouē Vicecomitē Iohānes Galeacius ex fr̄e Ga
leacio nepos captū: in Medoeciæ arce uſqꝫ ad mortē cuſto
diri curauit: eiuſqꝫ dominioꝝ partē obtinuit: Cū quo prius

Vicecomitū terræ.

hæc ptitio facta erat: ut Galeacius Papiā Vercellas Noua
riam Terdonā & cœtera in Apenninū alpeſqꝫ uerſa. Bar
nabos Placenciā Cremonā Parmā Laudā Brixiā & Berga
mum obtineret: Mediolanū uterqꝫ poſſideret. Vrbanus āt

Pontifex Lucam.

anno Genuæ pacto Lucā ſe cōtulit. Vbi reſciēs Florētinos
eccleſiaſticū ſtatū peſſundare niti: Bononienſeſqꝫ: alioſqꝫ re
belles adiutabāt: & Peruſinos ad nouas res inuitabant: Pe

Pontifex Peruſiam.

ruſiam ſe cōtulit: p Piſanos & Senenſes. Vbi p paucos mo
ratus menſes: deſiderio Neapolim repetēdi: Ferentinū uſqꝫ
deſcendit: ſperans Ladiſlaū admodū puerū & Iohannē Ka
roli filios p̄rna hæreditate deturbare. Multi. n. proceres Lu
douico Andegauēſi ſtudere ſoliti: ei ſpem potiundi regni
p̄ſtabāt. Sed magna uſi fide Caietani: pueris ſeruatis regnū
quoqꝫ ſeruauerūt. Pōtifex cū nullū intelligeret in regno mo

Pontifex Romā.

tum: Romā rediit: Ibiqꝫ magno honore exceptus eſt. Nec
diu poſtea ab Andereſioꝝ audacia inſidias ptulit: a quoꝝ

XXIX. Cardi. creanť

piculo et moleſtiis eū liberauit uigintinouē Cardinaliū crea
tio: in qbus maiori ex pte Neapolitanis: tres Romani fuerēt
Inter hæc Antonius Scaliger Veronēſis et Frāciſcus ſenior

Patauinus bello inuicem acerrimo cōflictati ſunt. Iohannes Accio Vbaldino Carrario & Iohāne Ordelapho Scaligero militantibus: utroq; rei bellicæ peritiſſimo. Fuitq; diu anceps nictoria. Sed Galeacio Vicecomite Patauinū adiutante: Scaliger pulſus eſt. Et Verona Vicēciaq; in Galeacii poteſtatem pueníit: Pauloq; poſt Frāciſcus ipſe Carrarius paucorꝫ menſiū obſidiōe a Galeacio captus: et in Modoecianū carcerem cōiectus eſt. Frāciſcus aūt filius fuga ſibi cōſuluit. — *Carrarius capitur.*

Florentini uero Politianū Lucinianūq; oppida de ueteri Senenſiū dn̄atu & Cortonā urbem liberā ſuis ptibus ingenio magis & arte q̄ uiribus adiunxerūt: Veritiq; potentiā Vicecomitis: copias in eccleſiæ ꝓuinciis pōtifici rebellibus coegerūt. In quis Barnabouis filius & Antonius Scaliger cōuenere: quos cū quinq; milibus equitū peditūq; in agrū Senenſem miſerūt: quos Vicecomiti adheſiſſe opinabant̄. — *Cortona urbs.*

Galeacius uero Legatos ad Florētinos mittens: conqueſtus eſt hoſtes ſuos Karolū et Antoniū ab eis cōductos eſſe: et amicos Senenſes uexatos: cūctoſq; Florentinos e ſuo dn̄io pepulit. Dilatū eſt bellū: cū Petrus gambacurta Piſanorꝫ dn̄s pmittente Florētino tractare pacem cœpiſſet. — *Vicecomes indignat̄.*

Interea Vrbanus. VI. mortuus eſt. Cardinales maiori ex pte Neapolitani unū ex ſuis elegerūt: Petrū Tomacellū Bonifaciū nonū appellatū Anno. MCCCXC. — *Vrbanus. VI. morit̄. Bonifacius. IX. eligit̄.*

Et Galeacius Florētinis bellū indixit: atq; ex Senis primo intulit: Iohāne Accio Vbaldino: et Iantodeſco Petramala ducibus: q uallem Arin ſupiorem populati ſunt. — *Bellū indicitur.*

Et Iacobus Vermes alter Galeacii dux Bononiēſes Florentinorꝫ amicos ſublatis aliquot oppidis: bello agitauit. — *Cōtra Bononienſes.*

Florētini uocatū ex regno Iohannē Haucutū Karolo Bernabouis filio & Antonio Scaligero ſociatū: cū quatuor milibus equitū peditūq; duobus milibus Bononiā miſere. Et de trāſalpinis Stephanū Bauariæ ducē: ad quem Frāciſcus iunior Carrarius cōfugerat: et Iacobū Armeniaci — *Stephanus cōducitur.*

comitem magna mercede cõductum expectabant. Interim Iohanne Accii defuncto: Ian Todeſcus Battifolle oppidũ cepit: tertio ab Aretio miliario diſtanſ: Indeq; magnã Aretinis intulit uaſtitatem. Franciſcus aũt Carraria mutata ueſte Italiam ingreſſus: ſecreto Venetorũ fauore padua eſt intromiſſus. Cui dux Bauariæ cũ copiis ſubſecutus: recipiẽda arce affatim cõmunita fauori aſtitit. Veronenſes autem nõ ignorantes: Anthonium Scaligerum in Etruria deceſſiſſe: relicto unico filio in prima puericia ſuperſtite: audita Patauii rebellione arma corripientes: Scaligerũ nomine acclamato in Vicecomitis præſidia ſeuierunt: & forte tũc copiæ Vicecomitis in Cremonenſibus paratæ erant: ad recipiendã partem Paduæ immittendæ. Veronenſes itaq; primates præcipitato conſilio Vgoloctũ Blancardum copiarũ Vicecomitis ducem: nulla impetrata publici errati uenia accerſitũ: patentibus portis intromiſere. A quo urbs opulenta triduo eſt direpta: quouſq; uxor Galeacii clade audita: urbẽ ultra affligi prohibuit. Dum arcis Paduanæ durat obſidio: dux Bauariæ defectum pecuniæ a Florentino nõ miſſæ cauſatus in Germaniam rediit. Et Florentini Iohannem Haucut ex Bononia immiſere: fauoribus freti Alberti Eſtenſis: qui a Galeacii ſocietate pridem inita diſcedens: Bononienſi Paduanoq; et ipſis Florentinis adheſerat. Haucut acceſſu Patauina arx recepta eſt: & copiæ Galeacii in Vicẽtinos receſſere. Iam comes Armeniaci cum uiginti milibus equitum per Thaurinos deſcenderat. Caſtellaciumq; in Alexãdrinis ui captum diripuerat. Et Galeacius reuocatas e Vicentino copias: in ſuburbio Alexandrino collocauerat. Cum Iohãnes Haucutus ad Abduam uſq; profectus ut Armeniaco coniungeretur tranſire ꝓhibitus eſt. Armeniacus autem furens Alexandriam petens impetu delatus: caſtra ꝓ portis metari parat: excidium cõminatus. Vicecomitis pars militiæ in

Battifolle oppidũ.

Scaliger acclamatur.

Verona diripitur.

Eſtenſis Bononiẽſibus & Florẽtinis adheſit.

Caſtellaciũ diripitur.

arcem prodiens impetū: cœteri omnes aduerſus exeuntes:
portis ad extremam hoſtiū aciem occultis itineribus circūa
cti ſunt. Galli interea dum eorū cohortes leui prælio cū ho
ſte ante portas armato decertant: nō magis arma q̄ ueſtes
exuunt: dum quieti ſe dedunt: cum a tergo & a lateribus in
uaſi prius cæſi captiq; ſunt: q̄m ſe inuaſos intelligerent. Co- Galli delentur.
mes Armeniaci captus uulneratuſq; eadem die interiit. Re- Comes interiit.
naldus Ian Figliacius & Iohannes Riccius equites Florētini
qui Armeniacum duxerant: capti ſunt. Fretus tāta uictoria Galeacii uictoria.
Galeacius: partem copiarum ad cōprehendendum Haucu
tum miſit. Sed ille iam certior factus: tranſmiſſo Mincio &
Atheſi: in inſidias pene incidit: aquis per agros deriuatis:
& in propinquo copiis Vicecomitis latentibus. Quod cū
ip̄e didiciſſet a captiuiſ: ſignis ſub arbore dimiſſis ut perma
nere uideretur celeri curſu nō paucis ſuorum amiſſis: noctu
abiēs: ad Montagnanā per medias aquas p̄uenit. Quē Flo Montagnana.
rentini in Etruria reuocarunt: cū Iacobus Vernes duodecim
milibus equitū & q̄tuor milibus peditū ſociatus: & Senen
ſes cū tribus milibus equitū eos uexarent. Quoꝝ conatus
Haucutus multis modis ludificatuſ eſt. Interim hortāte Bo
nifacio nono: & Antomotto Adurno Genuēſiū duce pax
æquis cōditionibus Genuæ cōſtituta eſt. Interea Franciſcus Pax æquis cōditōibus
de Vico urbis præfectus: Viterbiū Bonifacio pontifici ꝓ-
ditione abſtulit. Et Petrus Gambacurta Piſanoꝝ dominus
a Iacobo Appiano omniū conſilioꝝ ſuoꝝ principe: quem
ditauerat & plus æquo extulerat: cum filiis interfectus eſt.
Appianus dominiū inuaſit. & Albericus Eſtenſis mortuus Albertus Eſtēſis obiit
eſt. Accius: & ip̄e familia Eſtēſi genitus: p̄ria pridē pulſus:
ad Cunii comites cōfugerat. Quem cum illi uia Argentēſi Cunii comites.
reducerent: tumultus in Ferraria exortus eſt. Tutores enim Tumultus Ferrariæ.
Nicolai Marchionis pueri: Corrado Comite Theutonico
duce: arma ſumentes: Accium pepulere. Victores Nicolai

Cunii comitis fraus.

tutores Lucā & Conſilice oppida Iohāni comiti Cunii pro miſerunt: ſi ille Acciū interficeret. Iohānes cōpoſita fallacia uirū Accio ſimilē īterfecit: et acceptis oppidis Acciū ꝓdu xit in publicū. Bonifacius uero nonus multa ab Andereſiis perpeſſus eſt. Qui ſuo in cubiculo latitātes: canonicos Late ranenſes propter uenditionem quā facere enormē recuſaue rant: p uim refractis ualuis eduxerūt. Eodem anno ſeptimo

Clemēs antipp̄ morit̄. Bn̄dict. XIII. ſufficit̄. Ladiſlaus Impr. Galeaciuſ primuſ dux

Clemēti mortuo: Petrus de Luna ſuffectus eſt: Benedictus tertiuſdecimus appellatus. Et Karolo Imperatori Romano defuncto: ſubſtitutus eſt Ladiſlaus filius. A quo Galeacius multa pecunia ducatū Mediolani primus accepit: miſſo ora tore Petro Filiarghi Mediolanenſi archiepō: q poſtea Ale xander quintus pōtifex Romanus fuit. Duo tūc erant in fa milia comitū Cunii præcellentes in armis duces. Iohānes de quo ante diximus: & Albricus: cuius cauſa factū eſt: ut ab

Italia liberat̄ ab armis

externis armis Italia ſit liberata. Albricus enim poſt captū a nepote Barnabouem: cui militauerat: Italos multis i locis arma tractantes: in ſocietatē unam coegit: ſancti Georii uo

Britones Angli Teu-tones Italia pellunt̄.

catam: cum qua Britones: qui ſexaginta ferme caſtella in a-gro eccleſiæ uaſtauerant: cū Cardinali Gebbenenſi: ad ſex milia: Italiā (ut diximus) ingreſſi: & deinde Theutonicos: ac poſtremo Anglicos: Iohāne Haucut mortuo ac Floren-tiæ ſepulto: Italia pepulit: et a Galeacio in primariū ducem aſſumptus eſt. Sed cū intellexiſſet Iohannē ſibi propinquū a Florētinis laceſſitū eſſe: dimitti curauit: & ſimul cum Iohā

Galeacius bellū intulit

ne opem ferre Appiano ſtatuit: quem Florentini bello pre mebāt: atq in Etruriam tranſiit. Galeacius uero ſub eadem occaſione Florētinis bellum intulit. Paulū Vrſinum: Octo borium Parmenſem: Ceccolinū Michelottū: Broliā & Brā dolinum Foroliuienſes cū magnis copiis in agrū Piſanū mi ſit. Quo tp̄e Albricus Paulo Sabello et Luca Camali ſubſe cutis copiarum ductoribus: ad Senenſes ſe cōtulit: bellum

V 6

cōtra Florētinos optantes: Florētinis poſt Haucut primari us ductor erat Bernardon Aqtanus: in re militari Italica nutritus. Vocatis igit Albricus aliis ex agro Piſano ad urbē Senenſem cum decē milibus equitū paulominus peditū ad Florētiæ mœnia ē delatus: anno. MCCCXCVII. Quo tpe Bonifaciuſ pōtifex Peruſiā ſe cōtulit: nobilitatē plebeis Raſpantibus cōcilians. q tñ pñte pōtifice falſa fide inſurgētes: ad octuaginta illoꝝ interfecerūt. Biorduſq Michelottus plebeiarū princeps partiū: urbis dñatum accepit. Pōtifex indignatus Aſiſiū petiit. Et dux Mediolani Mantuā terra & aq obſedit. Albricus ad Carthuſiēſe monaſteriū caſtra poſuit diſcurrens ad urbis portas: & ædificia dietim incēdens. Et paulopoſt Arnū trāſiuit: miſſa copiarū pte: quæ Politianē ſes Cortonenſeſq opprimeret. Interea Paulus Vrſinus ad hoſtes defecit: Ceccolinuſq a fře Biordo Florētinoꝝ opera in patriā reuocatus eſt. Ob quā rem Albricus in Piſanū reuerſus: Paulo Sabello: Nicolao Pelanicino: et Nicolao Diuerſo ꝓ defenſione Appiani relictis. Ipſe a Galeacio uocatus: in Mantuanū cōceſſit. Nā Veneti miſſis nauigiis: oppugnationem Galeacii p aquam irritā fecerūt. Et Karolus Malateſta Mantuani ſororius cū copiis Florentinorū Galeacii exercitū primo repulerat: Poſt ita fregerat: ut impedimēta apparatuſq bellicos et copiarū partē illi abſtulerit. Et Piſanus populus copias ab Albrico dimiſſas inſolētius agētes: maiori ex pte diripuit. Florētini inde occaſionē nacti: Piſanos ad ſe trahere tentauerūt. Quod cū nō ſuccederet: bello agitauerūt: quod mox intermiſere cū Puppii Balneiq comites & Vbertini rebelles Vicecomitis freti copiis: nouo eos bello agitarēt. Sed Veneti miſſiſ oratoribuſ ad Mediolanē ſem: aut ſe hoſtes expectaret: petierunt: aut pacē Florētinis Gōzagæq redderet: p quā Italiæ alñ a Vicecōitū motibuſ qeſcerē liceret Sed cū de pace nō cōueniret: īduciæ cōſtitutæ

Bernardon.

Pontifex Peruſiū.

Pontifex Aſiſiū.

Vrſinus defecit.

Veneti Mā. ſubueniūt

Veneti a Mediolanēſi pacē Florentinis petūt

Induciæ cōſtitutæ.

156

ſunt. Eoq́ anno Iacobus Appianus & Vannes filius natu
maior uita exceſſerũt. Gerardus iunior filius Piſis dñatus ẽ
q altero deinde anno inſidiis a Florẽtino appetitus: retinen
di urbẽ ſpe deſtitutus: eã accepta pecunia uẽdidit Galeacio
Anno. MCCCXCIX
Plumbino oppido ſibi retẽto: ãno. MCCCXCIX. Et Bior
Biordus occidit̃.
dus a domeſtico inſidiator̃ occiſus eſt. Peruſini libertatẽ re
ſumere quæſiuerũt. et pontifex ꝑ Vgulinũ Trinciũ Fulgina
tem uicariũ ſuũ eam recupare intentauit. Sed Peruſini ſedu
Peruſia Galeacio dat̃
cti ꝓcibus Galeacio ſe dediderunt: q poſt duos menſes Bo
nonia Lucaq́ ꝑiter pollicitationũ magnitudine potitus eſt.
Florẽtini ſuæ rei timentes ꝑ Patauinũ Ferrarienſemq́ dñm:
Florẽ. Vene. implorãt
Venetoꝝ opem q̃ſiuerũt. Appropinq̃nte ṽo anno Iubileo
Legati Romanoꝝ pontificẽ in Aſiſio rogauerẽt ut Romã re
Põt. Romanoſ accuſat
diret. Ille q̃uis cuperet: diſſimulauit. Romanoſq́ accuſauit: q
Senatores ſecundũ conſuetudinẽ ex nobilitate externa reci
pere noluiſſent: ſed temere cõſeruatores elegiſſent parũ ido
neos: q Bandereſiis omĩa ꝑmiſiſſent. nec iturũ ſe ꝓmiſit: do
nec Romani Senatorẽ Malateſtã Pandulphi filiũ Piſaurien
ſem uirũ doctũ ad ſe reciperẽt: Bandereſiiſq́ abrogandam
auctoritatẽ ſpopõderint: a quibus etiã pecunia adiutus eſt
Caſtellũ. s. Angeli.
Et urbem ingreſſus plenario ſenſim dñio potitus: molemq́
Adriani: quæ diu añ corroſa & undiq́ duuiis obſita: in ca
prarũ paſcua fuerat deſtinata. additis circa mœnibus et tur
ri in medio excitata: in eã quæ nũc extat arcẽ reſtituit. An
Annus Iubileus.
nus interim aduenit. MCCCC. et Iubileus freq̃ntantibus ur
bem populis celebratus ẽ. Quo ãno Albricuſ Cunii comes
cũ Bononiẽſibus iũctuſ Aſtorgiũ Manfredũ Fauentinũ bel
Bẽtiuolius Bono. dñs
lo agitauit. Et Iohãnes Bẽtiuolius ciuis Bononiẽſis in ea ur
Paulus Guiniſius.
be dñatũ accepit. Idẽ Lucæ fecit Paulus Guiuiſius ciuis ĩ ea
urbe ditiſſimus. Et peſtis maxĩa Italiã populata ẽ. ꝓpter q̃
rẽ Bẽtiuolius cũ Fauẽtino pacẽ fecit. Albricus ṽo idignatuſ
Bononiẽſes et Fauẽtinos bello agitauit ſubmiſtrãte pecũiaſ

Galeacio: ꝗpuis Aſtorgio Karolus Malateſta Florentiniqꝫ
& Bentiuolius ſubueniret. Florẽtini inſup Galeaciũ opp̄ſſu
ri: Robertũ Bauariæ ducẽ: quẽ Electores Imperii abrogato — Robertus Impator.
Ladiſlao Boemo Impatorem elegerãt: ea conditõe in Italiã
uocauere: ut nõ prius ꝓmiſſam pecuniã acciperet: ꝗ Viceco
mitis terrã attigiſſet. Ille ingreſſus Brixianũ ad Benacũ La-
cum pecuniarũ parte recepta: Galeacii copiis cõgreſſus fra — Robertus fugatur.
ctuſqꝫ: Tridentũ rediit. Et uocãtibus Venetis Paduã uenit
Ad quẽ oratores Florentini ꝓfecti: eũ reſumere bellũ roga
uerunt. Cui tũc Fortia Attendolus Cotimola Romandiolæ
oppido oriũdus: iam primũ noſci ceptus: et Baldaſar Muti
nenſis copiarũ duces militabãt. Sed cũ paucæ ſibi pecuniæ
ꝓmitterent̃: re infecta: in Germaniã rediit. Tũcqꝫ Bonifa-
cius ꝓ bñficiis eccleſiaſticis accipiendis annatarũ uſum inue — Annatæ inuentæ.
nit. Quã legem in ſolis epatibus Anglici receperũt: reliqui
oẽs admiſere. Anno. MCCCCI. Bonifacius põtifex nonus — Anno. MCCCCI.
Ladiſlaũ adoleſcentẽ Karoli Neapolitani regis filiũ: ad reg
num paternũ reſtituit: a tyrãnis & populis occupatũ: q Lu
douici Andegauẽſis ptes ſecuti fuerãt: abrogata priuatiõe
Karoli: a ſexto Vrbano Nuceriæ facta. Cardinalis Florẽti-
nus iuſſu pape Ladiſlaũ coronauit apud Caietã: quæ ſola in — Ladiſlaus coronat̃.
fide mãſerat. Vicecomes ãt reuerſo i Germania Impre Ro
berto: copias ſuas ad opprimendũ Benciuoliũ Albricũ mi
ſit. q̃rꝫ ductores Mãtuanus recõciliatuſ et Pãdulphuſ Mala
teſta Karoli fr̃ Otto Bonuſqꝫ Parmẽſis fuere. Florẽtini Ber
nardonẽ auxilio Bononienſiũ p̄miſerãt. & Frãciſcus iunior
Carrarius duos filios cũ pedeſtribus ſcuto armatis calibeo
copiis. Albricus aucto exercitu ad Caſaleclũ duxit: rus flu
mini Rheno imminens: eã amnis ptem ſucciſurus: q̃ in urbẽ
ducta foſſa manu facta: magno opificis auxilio eſt. Veriti
hoc malũ Bononiẽſes in pugna ruũt: & apud pontẽ lapide — Bononiẽſes ſuperant̃.
um cõfecto p̄lio ſupant̃. Bẽtiuolius cũ paucis in urbẽ fugit

Bernardus cū om̄i equitatu captus: paulopoſt interfectus ē
Et Carrarii fr̄es cū armato inſigniter peditatu uenerūt in Vi
cecomitis ptātem: a quo liberaliter habiti: in carcere tñ ſer-
Bononia obſidetur. uati ſunt. Albricus Bononiā ad muros obſedit: & aliq̄bus
locis oppugnauit. Bentiuolius dū noctu rē ſuā armis tutaṫ
nimia uſus confidentia in globū præcipitatus pene ſolus: a
quo p̄ter repugnantiū intentionē uulneratus occubuit: Bo-
Bononia capitur. noniaqꝫ patētibus portis Albricū introduxit. Trepidatū
eſt plus ſolito Florētiæ: ad quā capiendā dum Albricus ſe
accingit: potentiores æquo ſui exercitus duces: eū ſubſequi
recuſarūt. Et paulopoſt quærentes pacē Venetos dū libēter
Galeacius moriṫ. Galeacius audit: febre correptuſ: apud Mediolanū interiit.
Cuius mortē Cometes cruitior fuſiorqꝫ cœteris nr̄æ ætatis
apparēs indicauit. Pinus Ordelaphus tunc Forliuiū obtine
bat. Et Albricus Fauentinū agitabat: breuiqꝫ cōfeciſſet: niſi
Albricus magnus Co a Ladiſlao rege in magnū creatus comitē regni ſui ſtabilem
meſtabuli Ladiſlai. & multis ab eo donatis pecuniis: q̃s pontificem Bonifaciū
inopi adoleſcenti dediſſe creditū eſt: Caietā ſe cū copiiſ con
Fauores pontificis. tuliſſet. pōtifex enim fr̄em ſuū Neapolim miſerat in regis fa
uores: quē a Neapolitanis repulſum: Peruſiā cū exercitu ire
Peruſia recuperatur. iuſſerat: a quo Peruſia illico recupata eſt. Per quod tp̄s Bal
daſar Coſſa Neapolitanus ſancti Euſtachii Cardinalis, crea
tus eſt. Qui legatus ad Bononiā miſſus: eā urbem poſt fun
ctum uita Galeaciū libertati ſtudentē obſidiōe cepit. Quo
in bello primū nullo ſubdituſ ductori: militare cœpit. Brac
cius Montinēſis ab Albrico in Romādiola dimiſſus: a quo
fuerat familiariter educatus. Albricus Neapolim obſidiōe
recepit: & om̄es regni principes urbeſqꝫ ad Ladiſlai obedi
entiā confluxerūt. Sed is rex priuſq̄ ſatiſ regnū cōfirmaſſet
ad regnū Hungariæ ſuſcipiendū a principibus accerſituſ: iu
Iadera obſidetur. uenili impetu eſt ꝓuectus. Sed dū Iaderam urbē obſidione
præmit: recepitqꝫ: certior factus Neapolitanos & aliquot

principes inita cõiuratione in rebellionẽ pendere. Albricus enim iã in Romãdiolã ſe cõtulerat. Anxius igit̃ Iadera Venetis uẽdita quoq; pluries fuerat: Neapolim rediit. Et reuocato Albrico ſeueriori uſus diſciplina: neminẽ in regno eſſe pmiſit: qui uel regni uel oppidi retinuerit dñarum. Multos pria eiecit. Et in Seuerinatũ familia crudeliter animaduertit primoribus eius capitali ſupplicio affectis. Interim nono Bonifacio uita functo: Innocẽcius ſeptimus ſuffectus ẽ: Coſmas Sulmonẽſis antea dictus: q iureiurãdo collegio pmiſit ꝙ primũ eſſet p unione requiſitus põtificatui renũciare. Cui defuncto ſuffectus Gregorius. XII. exigente Carraria. Venetus eodẽ iuramẽto aſtrictus eſt. Sed cũ Innocencius renũciare requiſitus noluiſſet: Gregorius uero expectãda Bñdicti renũciatione rem ducere uideret: cõgregatũ apud Piſas Etruriæ ciuitatẽ nationũ quæ Bonifacio paruerãt conciliũ: Gregorio & Bñdicto priuatis pontificẽ creauit Petrũ Philargi Cretenſem ex ordine minoriſtaꝝ ſummũ philoſophũ atq; theologũ Romanæ eccleſiæ Cardinalẽ Alexãdrũ quintum appellatũ. Cui breui defuncto: Baldazar Coſſa Bononiæ potius dñs ꝙ legatus ſucceſſit: Iohannes. XXIII. appellatus rerũ gerendarũ expientia magis ꝙ uitæ ſanctimonia præditus.

Iadera uendit̃.

Bonifacio nono: Innocencius. VII. ſurrogat̃

Gregorius. XII.

C[illegible] iũ Piſas.

Alexander. V.

Iohannes. XXIII.

XX. LIBER FINIT FOELICITER

D.D.L.D.S.P.V. Anno. MCCCCLXXXI.

V8

BIBLIOTECA DE CATALUNYA BC

REGISTRVM HVIVS OPERIS.

Abbreuiatio	Cōſtañtanus	Caſtra	Poterat.
tem	Romæ	antes	annos.
ſogothæ	mortales	nice	niciana
Veſogothæ		dolum	aliam.
Appell[illegible]s	Dagobertus	Celebrans	Quod
Romanis	Secundus	dum	ſor
occurrere	ros	quæ	oculos
tu[illegible]a	Petri	ſed	re quin
Rio[illegible]	Eius	Ex Alamania	Nati
reſtitutioné	gauit	pontificis	iſſe
appellauit	ſunt	mum	bus Floſ
Sub	tuto	ducens	equitibus.
Tilas	Et Siciliā	Titubātem	Tentibus.
omnes	annum	diis	anno
Diogenes	phi	feudatarios	Parthe
cum cœteris	pere	relictis	MCCCLIX
Bas in	Vigeſimo	Sperauit	Clugia.
eos	peruertit	peratis	Veneti.
Sec[illegible]	Siſulphi	indutus	litati
	Tratiamq;	ſtitutus	Patauinus.

REGISTRVM HVIVS OPERIS

Abbreuiatio	Cōſtantinus	Caſtra	Partho
tam	Romæ	autē	[illegible]
[illegible]	mirabiq	nūc	menta
Vempniba		dutam	rium.
Appii	Dagobertus	Celebrare	Quod
Romani	Secundus	[illegible]	ter
[illegible]	rus	quæ	[illegible]
ria	Post	ſed	[illegible]
[illegible]	[illegible]	ſis Aloyſius	[illegible]
reſtitutioē	gauiſi	pontifex	ille
appellant	[illegible]	tenen	[illegible]
Sub	[illegible]	docto	[illegible]
Vilas	& Seuer	Tiniuer	[illegible]
nunc	apponi	dēs	[illegible]
Diogenes	ſed	[illegible]	[illegible]
aut cuiuis	tere	relicta	MCCCCI
[illegible]	Virgilius	Nouitur	Quos
[illegible]	perſecuti	[illegible]	[illegible]
Sed	[illegible]	[illegible]	tum
	[illegible]	[illegible]	[illegible]

BIBLIOTECA DE CATALUNYA
1001959073
4º
Biblioteca de Catalunya
Reg. 501.899
Sig. Inc. 42-4º